

పరమ హంస పరివ్రాజకులు
శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి చిన్న శ్రీమన్నారాయణ
రామానుజ జీయరు స్వామివారు

ALC No. 28338.

14/9

॥ శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ యతిభ్యోనమః ॥

॥ తైత్తిరీయ సగ్ం హితా ॥

॥ అంతిమ కాండ త్రయాత్మికా ॥

శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదశ్చి చిన్న శ్రీమన్నారాయణ
రామానుజ జీయర్

స్వామి పాదానామాదేశన •

వేద విశ్వవిద్యాలయ విద్యద్విః శోధయిత్వా

ప్రకాశితా

“జీయర్ ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్ట్”

సీతానగరమ్.

ప్రభవ : 1988

3580
Raj

శ్రీ మద్వేద మార్గ ప్రతిష్ఠాపనాచార్య, ఉభయ వేదాంత ప్రవర్తకాచార్య
నత్య నంకల్పు, పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య ॥

శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ శీయరు హైమి వారు
వేదాంత ద్వయ తత్వజ్ఞం మంత్ర మస్త్రార్థదం గురుం ।
శ్రీమన్నారాయణాచార్య రామానుజ యశింభజే ॥

॥ క్రియేనమః ॥

॥ అక్షరార్చన ॥

॥ ఋచో యజాంషి సామాని సాహిత్రీ రమృతానతామ్ ॥

భగవంతుడు భారత వర్షమునకు అనుగ్రహించిన అమృత సంపత్తియే వేదాభ్యాసరరాశి. భరత మాతృ భవ్యాకృతికి అతిలోక శోభాతిశయము నాపాదించు భద్ర భూషణ రాజయే వేదాభ్యాసర రాశి. భూమండలమునందలి సకల మానవ సముదాయములోనూ భారతీయులు నేటికిని తమ ఉత్తమాంగముల నెత్తికొని నిలువగలగ దానికి కారణమైనది ఈ మన వేదాభ్యాసర రాశియే. అజ్ఞానాంధ కారములో నలమటించు అఖల మనుజు లోకానికి అనుసరణీయమగు అత్యుత్తమ పవిత్ర పథమును ప్రదర్శింపజేయజాలు భవ్యజ్యోతియే మన ఈ వేదాభ్యాసర రాశి. ఐహికాముష్మిక వివిధ విషయ సంబంధి సద సర్వవేక సౌభాగ్యమును ప్రసాదించు విజ్ఞాన ఘన మణిపేటియే మన ఈ వేదాభ్యాసర రాశి.

ఇద మంధం తమః కృతస్నం జాయేత భువన త్రయమ్

యది శబ్దా హ్వయం జ్యోతి రాసంసారం నదీప్యతే ॥

ప్రపంచములోని బహువిధ ప్రాణి కోటిలోనూ మానవునికి మహాన్నత్యమును సమకూర్చి పెట్టినది వర్ణ సంకలితమగు శబ్దమే. తమ తమ అనుభూతులను, పరిశోధన ఫలితములను, అక్షరబద్ధ మొనరించి తమ తరువాతి తరము వారికి అందించ జాలెడు అవస్థ

సామాన్య సౌభాగ్య మహిమ మానవజాతికే మిగిలినది. మన పూర్వుల సదుపదేశములతో సమీచిన జీవిత పాఠముల నేర్చుకొనగలిగెడు సువర్ణావకాశము మనకు శబ్దమువల్లనే సమకూరుచున్నది. అక్షర నిబద్ధమగు మన ప్రాచీనార్కుల అనుభూతియే కదా నేటికిని మన బ్రతుకుబాటను ప్రకాశింపజేయుచున్నది. వేయేల? మానవుడు మానవుడుగా మనగలగడానికి మహోత్కృష్ట సాధనము శబ్దజ్యోతియే కదా! ఈ శబ్దజ్యోతియే లేనినాడు మానవుడు తన గమ్యమును తాను తెలిసికొనలేక పెనుచీకటిలో ఆలమటించెడువాడు. ధర్మార్థ కామ మోక్ష రూప చతుర్విధ పురుషార్థములను తత్సాధనములతోపాటుగా మన కవగత మొనరించు శక్తి ఈ శబ్దజ్యోతికి దక్క మరి దేనికిని లేదుగదా! అందులోనూ అనాది నిధనా విచ్ఛిన్న సంప్రదాయ పరంపరాప్రాప్త నిరవద్య జ్యోతియే మన ఋషు ప్రమాణ నిత్య సత్యా పౌరుషేయ వేద సమాఖ్యా విరాజమాన పావనాక్షర రాశి.

ప్రత్యక్షేదా సుమిత్యావా యస్తూపాయోన బుధ్యతే
ఏనం విదంతి వేదేన తస్మాద్వేదస్య వేదతా ॥

ప్రత్యక్షానుమాన ప్రమాణములకు నందని బహు విధోపాయ పురుషార్థములను తెలియపరచునట్టిది కనుక ఈ విలక్షణాక్షర రాశికి “వేద”మను పేరు ఏర్పడినది. మనకు కావలసిన ధన ధాన్య షశు పుత్ర కళత్రాది రూపమగు ఇహలోకసంబంధి సకలవిధ సంపత్తికిని, స్వర్గాది పార లౌకిక బహువిధ భోగ సమృద్ధికిని సాధన భూతములగు యాగ హోమాదులను తెలియపరచునది ఈ వేదరూపమగు అపౌరుషేయాక్షర రాశియే కదా! వానిలోనూ ఆత్మ పరమాత్మ విషయ కాతి మనోజ్ఞ సూక్ష్మాతీసూక్ష్మ మహానంద రూప మోక్షోపాయము సుపదేశించు దక్షత ఈ వేద పురుషునికి దక్క ఇతర ప్రమాణములకు దక్కలేదు.

తస్మాద్వజ్జాత్సర్వహుతః ఋచస్సామాని జజ్ఞిరే
చందాగ్ంసి జజ్ఞిరే తస్మాద్వజ్జ స్తస్మాదజాయత ॥

కాశ్యాది వేద మంత్రములే వేదము పరమ పురుషుని నలన జనించినటుల తెలియవరచుచున్నవి కనుక వేదము పురుషప్రోక్తము, ఈశ్వర నిర్మితము, పౌరుషేయమే కాని అపౌరుషేయము కాదు అని కొందరు దార్శనికులు భావించుచున్నారు.

వేదః పౌరుషేయః వాక్యత్వాత్ భారతాదివత్ । యస్తు వేదే పౌరుషేయత్వం నాశ్యుపైతి తంప్రతి విధిశేవతావత్ గర్భ ఇవశ్రుతి కుమార్యాః పుం యోగే మానమ్ ॥

వేదము వేద నముదాయ రూపమే కనుక భారత రామాయణాది వాక్య కదంబకమువలె పౌరుషేయ మనవలెను. వేదము నందు వినిపించు విధినివేదములు కుమారికి గర్భమువలె వేదమునకు పురుష సంబంధముచు స్థిరపరచుచున్నవి. అని ఇట్లు కొందరు వేదము యొక్క నిత్యత్వ అపౌరుషేయత్వముల నాక్షేపించి, వేదము పురుష ప్రోక్తమైనందున పౌరుషేయమనియు శబ్దరూపమైనందున అనిత్యమనియు సాధించుచుందురు. కానీ శబ్ద మఖండస్ఫోటరూపమైనందున నిత్యమనియు, అర్థముతో తాదాత్మ్యము గలది యనియు శబ్దానుశాసన రహస్యవేత్తలు సిద్ధాంతీకరించుచున్నారు. శైమినిముని పూర్వ మీమాంసా దర్శనమున “కర్మైకే తత్రదర్శనాత్” అను సూత్రము మొదలు వదునెనిమిది సూత్రములలోనూ ఈ వేదా నిత్యత్వమును ఆక్షేపించుకొని ప్రతిక్షేపించియున్నారు. తమ ఋగ్వేద భాష్య భూమికలో సాయణాచార్య శ్రీ చరణులు కూడా సయుక్తికముగా వేదముల యొక్క నిత్యత్వ ప్రమాణత్వాదుల నిరూపించియున్నారు.

యో బ్రహ్మాణం విదధాతి పూర్వం యోవై వేదాగ్ంశ్చ
ప్రహణోతి తస్మై.

తగ్ంహ దేవమాత్మ బుద్ధి ప్రసాదం ముముక్షురైవ శరణ
మహం ప్రపద్యే ।

శ్రీమన్నారాయణుడు తన వాణీ కమలమునుండి నాలుగు ముఖాలు గల బ్రహ్మదేవుని సృష్టించి అతనిని ఈ చరాచర సృష్టి కార్యమునందు నియోగించినాడు. వివిధ విచిత్ర సృష్టి కార్యము నందతనికి పహకరించుట కొరకే విజ్ఞాన భాండాగారమనదగిన ఈ వేద విద్యను గూడ ఉపదేశించినాడు. ఈ సృష్టికి పూర్వము ప్రళయము. ఆ ప్రళయమునకు పూర్వము సృష్టియను ఉన్నది. ఇట్లు సృష్టి ప్రళయములు అనాదిగా జరుగుచునే ఉన్నవి. అనాదిగా జరుగుచున్న ఈ సృష్టి ప్రళయములవలె, అనాదులుగా అంగీకరించఁబలిన ఆత్మ సరమాత్మలవలె తద్ జ్ఞాన జనకమగు వేదము కూడ అనాది యని అంగీకరించక తప్పదు కదా! అందుకని వేదము నిత్యము, వరమ ప్రమాణము, అపౌరుషేయము. భ్రమ ప్రమాద విప్రలంఘాది దోష గఢకూన్యము.

“స్వాధ్యాయోద్ధేతవ్యః” ఆచార్యోచ్చారణానూచ్చారణ రూపమగు అధ్యయనముతో ఇట్టి వేదాభ్యాసర రాశిని గ్రహించి తీరవలసినదిగా వేద పురుషుడే శాసించుచున్నాడు. ఇదియు ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామవేదము అని ముఖ్యముగా మూడు విధములు గలదిగా పేర్కొనబడుచున్నది. పాదవ్యవస్థకలిగి పద్యరూపమున శాసించునది ఋగ్వేదము. గద్య ప్రచురముగా కన్పించునది యజుర్వేదము. గీతిమయముగా శ్రూయమాణమగుచున్నది సామ వేదము. యాగ హోమాది వేదవిహిత కర్మల ననుష్ఠించు సందర్భమున ఈ మూడు వేదములును ఉపయోగపడుచున్నవి. వీనిలో యాగాది కర్మ విధాయకమైనది యజుర్వేదము. కర్మలకు సంబంధించిన విషయములను స్మరింపజేయు మంత్రములు గలది ఋగ్వేదము. యాగాది కర్మలయందా వాహితులగు ఆయా దేవతలను స్తోత్రముసేయు గీతములు కలది సామవేదము. ఆధర్వణ వేదమునకు

ఈ సందర్భమున వినియోగము లేనందున అది అంతగా పేర్కొనబడదు.

ఈ మూడు వేదములలోనూ ప్రధాన క్రియాకలాప విధాయక మగుట జేసి యజుర్వేదానికి అతి విశిష్ట స్థానమేర్పడినది. దేవపూజార్థకమగు 'యజు' ధాతువునకు బాణాదికమగు 'ఉని' ప్రత్యయముచేర్చగా యజుశ్శబ్దమేర్పడుచున్నది. యజు' స్సనగా భగవదారాధనా సాధనమని అర్థము. స్వర్గాది ఫలముల నాశించక కేవల భగవదారాధనా బుద్ధితో చేయు యాగాది కర్మలు పరమ నిఃశ్రేయసమును సాధించి పెట్టగలవు. ఈ యజుర్వేదము 'శుక్లయజుర్వేద'మని 'కృష్ణయజుర్వేద'మనియు రెండుగా విభజించబడియున్నది. వీనిలో కృష్ణయజుర్వేదము తైత్తిరియముగా వ్యవహరించబడుచున్నది. వైశంపాయన మహర్షి వద్ద యజుర్వేదము సద్యయన మొనరించిన యాజ్ఞవల్క్యముని ఆచార్యాగ్రహానికి గురియై తాను నేర్చిన వేదమునంతయూ తిరిగి గురువు గారికే అర్పణ చేసి, సూర్యునివద్ద తన గురువుగారికి తెలియని వేదము కావాలని నేర్చుకొనినాడుట. దీనికి శుక్ల యజుర్వేదమని పేరుట. ఈ కథ విష్ణు పురాణాది గ్రంథములలో మనకు కన్పించుచున్నది. దీనికి శుక్ల యజుర్వేదమని పేరు వచ్చుట వలన ఏతద్ భిన్నమగు యజుస్సునకు కృష్ణ యజుర్వేదమని వ్యవహారమేర్పడినది. యాజ్ఞవల్క్య మహర్షికి తిరిగి అర్పించిన ఈ వేదరాశిని వైశంపాయనుల వారి శిష్యులు తిత్తిరి పతుల రూపమును ధరించి స్వీకరించినారుట. ఇట్లు ఇది తిత్తిరములకు సంబంధించినది అగుటచేత తైత్తిరియముగానూ ప్రసిద్ధిచెందినది.

ఐతే ఈ యజుర్వేదము సద్యయన మొనరించు వారికి తైత్తిరియులను పేరు చాలా ప్రాచీన కాలము నుండియు వ్యవహారమున్నట్లు తెలియుచున్నది. కౌసల్య వద్దకు ప్రతినిత్యమునూ వచ్చి

అశీర్వాదించు మహా భాగుని వాల్మీకి రామాయణము "అచార్య
 నైత్తిరీయాణామఖి రూపశ్చ వేద విత్" అని ప్రశంసించు
 చున్నది. దక్షిణ భారతీయు లెక్కువగా తైత్తిరీయులే. సూర్య
 భగవానుడు మధ్యాహ్నమున యజుర్వేదమునందు ప్రతిష్ఠితుడై
 యుండునట. "యజుర్వేదే తిష్ఠతి మధ్యే అహ్నః" అని వేద పురు
 షుడు ఉపదేశించుచున్నాడు. "మధ్యాహ్నే కర్కశేలగ్నే జాతో
 రామః" శ్రీ రామచంద్ర స్వామి మధ్యాహ్నమున ఆవిర్భవించి
 యజుర్వేదము నందు తనకు గల ఆదరము నభివ్యక్తము సేసి
 యున్నాడు. వర్తమాన మన్వంతరమునకు ప్రవర్తకుడగు వైవ
 స్వత మనువు దక్షిణభారతములోని కృతమాలా నదీతీరమున నివసించు
 ద్రవిడ దేశాధీశ్వరుడగు సత్యవ్రతుడను రాజుని యని భాగవతము
 పేర్కొనుచున్నది. ఆయన కృష్ణ యజుర్వేది. తైత్తిరీయాధ్యామి
 అని అతని దక్షిణ భారత స్థితిని బట్టి ఊహించుకొనవచ్చును. ఇట్లు
 ఈ వైవస్వత మన్వంతరము తైత్తిరీయమునకు మొదటి నుండియు
 స్వాగత సత్కారముల నందించుచునే యున్నది.

ఈ తైత్తిరీయము కూడ సగంహితా రూపంగానూ బ్రాహ్మణ
 రూపముగానూ అరణ్యకముగానూ విభజించబడియున్నది. పది వన్న
 ములుగా విస్తరించిన అరణ్యకములోని చివరి భాగములకే ఉపనిషత్తు
 లనియు పేరు. ఈ వేదములోని మూడు అష్టకములుగా విభ
 జించ బడియున్న బ్రాహ్మణమున కేవల గద్యమే కాక మంత్ర
 ములు కూడ కొన్ని కలిసియున్నవి. అందుకే దీనికి కృష్ణ యజుర్వేద
 మని పేరు వర్పడినదనియు చెప్పకోవడము గలదు. ఈ వేదమున
 పునరుక్త స్థలము లనేకములు గలవు. పునరుక్తము లనగా వచ్చిన
 వాక్యములే మరీమరీ అనేక స్థలములయందు రావడము. "ప్రజాపతి
 రకామయత" "బ్రహ్మవాదినోవదంతి" "యపవం వేద" ఇత్యాది
 వాక్యములనేక స్థలములలో వచ్చును. అందువలన ఏ మాత్రము

అజాగ్రత్తగా నున్నప్పటికిని వేద పాఠక్రమము తప్పిపోవు ప్రమాదము గలదు. కనుక యజుర్వేదాధ్యయనమునకు చక్కని ధారణ అవసరమంటారు.

ఇట్టి విశేషము లనేకములు గలిగి వెలుగు ఈ యజుర్వేదము యొక్క సహితా భాగము ఏడు కాండములుగ విభక్తమైయున్నది. సప్తావరణములు దాటగలిగిన నాడే ఆ సర్వేశ్వరుని దర్శించగలము కదా. సప్త ప్రాకారములు దాట గలిగిన నాడే శ్రీమంగళానుని సేవించు తొనగలము. సప్త కైలములు దాటగలిగిన నాడే శ్రీనివాసుని దర్శించుకొనగలము. అట్లే ఈ సప్తకాండముల నధ్యయనము చేయగలిగిననాడే ఏతత్ ప్రతిపాద్యుడగు భగవంతుని సన్నిధికి సన్నిహితులము కాగలము. ఆ భగవంతుడే సాక్షాత్ ధర్మస్వరూపుడు.

ధర్మః శ్రుతోవాద్యష్టో వా కృతోవా కథితో పివా

అనామోదితో వా విప్రేంద్రా పునాతి పురుషం నరూ ||

ధర్మ స్వరూపుడగు ఆ భగవంతుని గురించి వినిననూ, దర్శించిననూ, సేవించిననూ, చెప్పిననూ, ఆమోదించిననూ మన జన్మపవిత్రమగును. కనుక ఈ తైత్తిరీయ సంహిత యొక్క పారాయణము చేయడము గాని, చేయించడము గాని, చెప్పడము గాని, చెప్పించడము గాని, ఆమోదించడము గాని సర్వజనులకును శ్రేయస్సంధాయక మనుట నిర్వివాదము.

ఈ వేదమును గురువుగారి వద్ద అధ్యయన మొనరించి చదువుకొనవలెనేగాని స్వయముగా చదువుకొన గూడదు. దీని ఉచ్చారణలో ఉదాత్తాది స్వరములు స్వయముగా తెలిసికొనజాలము. స్థిరవిరుద్ధముగా చదివినచో అది వజ్రమై హి సించును. ఈ వేదము కూడ సంహితా పాఠ, పదపాఠ, క్రమ పాఠ, జల పాఠ, ఘన పాఠ, పథ్యతి విభిన్న పాఠ ప్రక్రియలతో విరాజిల్లుచున్నది. ఏ పాఠ

మున ఇట్టి పరిమ పవిత్ర వేదపాఠము వినిపించునో ఆ ప్రాంతమున ప్రకాంతత పవిత్రత బాగుగా చోటు చేసికొనును. వినువారి వీనులకు విందు సేయును.

ఐతే కూర్గ కలి పురుషుడు సామ్రాజ్యము సేయు ఈ కాల ముగ పవిత్ర వేద పురుషుని విహారము సన్నగిల్లినది. ఈ దశలో శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ జీయర్ స్వామి వారు 1960 నుండి 1969 వరకు నవతర దీక్షతో అష్టోత్తర శత శ్రీరామ సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకములతో ఈ వేదమునకు ఉపబృంహణమగు రామాయణమును మరల నొకసారి భారత దేశమంతటను సంచరించి, సకల మానవుల హృదయాలలో ప్రతిష్ఠింప చేసినారు. 1973 లో ఢిల్లీ పట్టణమున ఆఖిలభారత వేద విద్యత్సమైక్యవమును జరిపి. వేద పురుషుని యొక్క స్థితిగతుల నారయుటకై వేద విద్వాంసుల నందరిని ఆహ్వానించిరి. 2000 మందితో కూడిన ఆ మొదటి సమైక్య వివరములను “Who is who in Vedas” అను గ్రంథములుగ ముద్రించిరి గూడ. ఆ పై ఊడ దశనందిన ఈ వేదము యొక్క ఉద్ధరణకై సంకల్పించి, మొదట దానయందభిమానము ప్రజలలో కలిగింపజేయు అష్టోత్తర శత స్వాధ్యాయ జ్ఞానయజ్ఞ మహా సంకల్పముతో చతుర్వేదములనూ హవనాత్మకముగ సుప్రతిష్ఠితములుగా చేయ సమకట్టి నూట ఐదింటిని స్వయముగ పూర్తిచేసిన చిట్టచివరి ఈ కార్య భారమును కాల యతీంద్రులగు శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి చిన్న శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ జీయర్ స్వామి వారి భుజములపైన మోపినారు. అభినవ రామానుజులగు, ఈ శ్రీశ్రీశ్రీ చిన్న జీయర్ స్వామి వారు వేద మార్గ ప్రతిష్ఠాన కార్యక్రమముల వత్సంతోత్సాహముతో నెరుప బద్ధదీక్షులై విరాజిల్లు చున్నారు.

అష్టోత్తర శత స్వాధ్యాయ జ్ఞాన యజ్ఞముల పూరించి నిర్వహించడమే కాక వేద విద్యను ఆధునికవిజ్ఞానముతో మేళవించి

మరింత ఎక్కువ ప్రచారము కావించనెంచి శ్రీశ్రీశ్రీ స్వాములవారు
 వేద విశ్వవిద్యాలయమును గూడ స్థాపించి నిర్వహించుచున్నారు.
 శ్రీమదుభయ వేదాంతాచార్యవీరము ద్వారా వేదాంత విద్యలను
 విశ్వవిద్యాలయము ద్వారా వేద విద్యలనూ పోషించడానికి అహో
 రాత్రములూ కృషిచేయుచున్న శ్రీశ్రీశ్రీ స్వాముల వారిపుడు
 నిర్దుష్టముగా వేద వాఙ్మయము నచ్చొత్తించి ప్రకాశింపజేయుటకై
 “శ్రీ జీయర్ ఎడ్యుకేషన్ ట్రస్ట్” వారి నాడెంచుట వేదాభిమానులగు
 వారందరికినీ ముదావహమగు విషయము.

ప్రస్తుతము వేద విశ్వవిద్యాలయ పద్ధాన్తులచేత పరిశోధింపజేసి
 తైత్తిరీయ సంహితా భాగము నిర్దుష్టముగా ముద్రించబడినది.
 శ్రీమద్వేదమార్గ ప్రతిష్ఠాపనాచార్యులు, భగవద్రామానుజా వరాహ
 తార స్వరూపులునగు జగద్గురు శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి చిన్న శ్రీమన్నారాయణ
 రామానుజ జీయర్ స్వామి వారి ద్వారా అవాహితుడై
 తైత్తిరీయ సగోంహితా నామాంతర శోభమాన యజుర్వేద సంహితా
 ధిష్ఠితుడై దయచేయుచున్న శ్రీ వేదపురుషునికి శ్రీమన్నారాయణ
 నికి అత్యంత భక్తి శ్రద్ధలతో అంజలి పుటించి ఈ “అక్షరార్పణ”
 ద్వారా అఖండ సత్కార పూర్వక శ్లాఘా శబ్దములతో స్వాగతము
 పలుకుచున్నాను. ఓం తత్సత్.

ఇట్లు

శ్రీమద్వేద పురుష కృపాభిలాషి

మరింగంటి శ్రీరంగాచార్య

భాగ్యనగరం.

కృతజ్ఞతావిష్కరణము

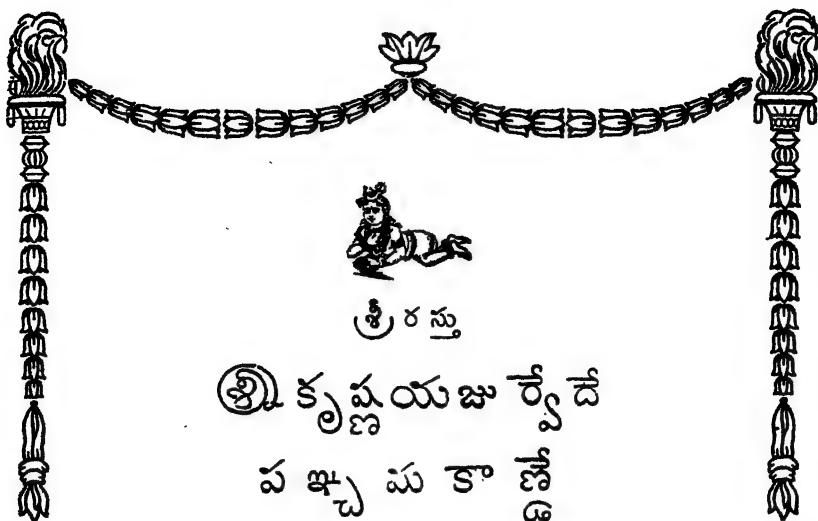
శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ యతిబోధనము:

అనాది నిరసము, అపౌరుషేయము, నిత్యమునగు వేదరాశిని విభజించి లోకాని కందించిన పరమధ్వలకు, తత్పరంపరను అవిచ్ఛిన్నముగ ఈ నాటి మనవరకు అందించుచు వచ్చు ఆచార్య పరంపరకు భక్తిభావముతో వ్రణపిల్లు చున్నాము.

విని మాత్రమే నేర్వదగిన భ్రుతికి అక్షర రూపమును కల్పించి అల్ప బుద్ధులగు వారికి మహోపకారమొనర్చిన ప్రాచీనాచార్యవర్యులకు తత్పూర్వాహతులగు ఉదారులకు కృతజ్ఞతలు.

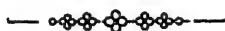
వేదమార్గమును ప్రతిష్ఠాపన చేయుచు వైదిక సిద్ధాంత స్థాపనచేసి శ్రీయః పతికి కూడ “ఆచార్యులై” విరాజిల్లు భగవద్రామానుజులకు, వారి సత్యంప్రదాయ సుధను ఈ తరముల వారికి రుచి చూపుచు అనంత్యాకముగ వేద విద్యత్పరస్సులను, పతుర్వేదహవనాత్మక స్వాధ్యాయ జ్ఞాన యజ్ఞములను నిర్వహించిన సత్యవంకల్పులు, వేద విశ్వవిద్యాలయ రూపకల్పనచేసిన అన్నదాచార్య శ్రీ చరణులు శ్రీ మదుభయ వేదాంతాచార్య పితాధిపతులునగు శ్రీ శ్రీ శ్రీ మత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యులునగు శ్రీ త్రిదండి శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ జీవరు స్వామివారికిన్ని మా సాష్టాంగ చండ వ్రణాచుములు.

ఈ గ్రంథ ముద్రణకు పూర్వము ఇందు సంతవించు ప్రాచీన కోశ గత ముద్రణా దోషములను పరిష్కరించి అందించిన మా విశ్వ విద్యాలయ వేదాధ్యాపకులగు బ్ర. శ్రీ కొండూరి వేంకటేశ్వరావధాని గారు, బ్ర. శ్రీ కాశీ బొట్ల వేంకటప్పావధాని గార్లకు, వారికి గూడ తగు సూచన లందిస్తూ మా విద్యాలయ పరిషాధికారులైన బ్ర. శ్రీ గళ్ళపల్లి వేంకట నారాయణ మనపాతీ గారికి హృదిక కృతజ్ఞతలు.

శ్రీరస్తు

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే పంచమకాండే ప్రథమ ప్రశ్న ప్రారంభః

హరిః ఓమ్ । సావిత్రాణి జహోతి ప్రసూత్యై చతుర్న-
హీతేన జహోతి చతుర్హదః ప్రశవన శూనైవాప రుదై చత-
సో దిశో దిక్ష్యేవ ప్రతి తిష్ఠతి ఛన్దాగ్ంసి దేవేభ్యోపాక్రామన్న
వోఽభాగాని హవ్యం వత్సామ ఇతి తేభ్య ఏతచ్ఛతుర్గుహీత-
మధారయస్పరోసువాక్యామై యాజ్ఞామై దేవతామై వవట్కూ-
రాయ యచ్ఛతుర్గుహీతం జహోతి ఛన్దాగ్ం స్యైవ తత్ప్రీ-
ణాతి తాస్యస్యప్రీతాని దేవేభ్యో హవ్యం వహన్తి యం క్రా-
మయేత ॥ ౧ ॥ సావీయాన్ధ్యాదిత్యైకైకం తస్య జహుయాదా-
హుతీభిరైవై నమప గృహ్లాతి సావీయాన్భవతి యం క్రామయేత వసీ-
యాన్ధ్యాదితి సర్వాణి తస్మాన్మద్రుత్యై జహుయాదాహుత్యై-

వైసమభి క్రమయతి వసీయాన్భవత్యథో యజ్ఞస్త్వైవైషాఽభి-
 క్రాన్తిరేతి వా ఏష యజ్ఞముఖాదృద్ధ్యా యోఽగ్నేర్దేవతాయా
 ఏత్యష్టావైతాని సావిత్రాణి భవన్త్యష్టాక్షరా గాయత్రీ గాయ-
 త్రః ॥ ౨ ॥ అగ్నిస్తేనైవ యజ్ఞముఖాదృద్ధ్యా అగ్నేర్దేవతా-
 యై నేత్యష్టా సావిత్రాణి భవన్త్యాహుతిర్నవమీ త్రివృతమైవ
 యజ్ఞముఖే వి యాతయతి యది క్రామయేత్త ఛన్దాగ్ంసి యజ్ఞయశ్చ-
 నేనావహేయమిత్యృచమన్తమాం కుర్యాచ్చన్దాగ్ంస్తేవ యజ్ఞ-
 యశ్చనేనార్పయతి యది క్రామయేత్త యజమానం యజ్ఞయశ్చనేనా-
 ర్పయేయమితి యజరన్తమం కుర్యాద్యజమానమైవ యజ్ఞయశ్చ-
 నేనార్పయత్యృచా స్తోమగ్ం సమర్థయేతి ॥ ౩ ॥ ఆహా సమృ-
 ద్ధ్యై చతుర్భిరభిమా దత్తై చత్వారి ఛన్దాగ్ంసి ఛన్దాభిరైవ
 దేవస్య త్వా నవితుః ప్రస్తవ ఇత్యాహా ప్రసూత్యా అగ్నిర్దే-
 వేభ్యో నిలాయత స వేణుం వ్రావిశ్శఘ్న ఏతామూతిమను సమ-
 చరద్యద్వేణోన్సుషిరగ్ం సుషిరాఽభిభావతి నయోనిత్వాయ
 స యత్రయత్రావస్తత్తత్కృష్ణమభవత్కల్తాషీ భవతి రూపసమృ-
 ద్ధ్యా ఉభయతః క్షూర్భవతీతశ్చాముతశ్చాకస్యావరుద్ధ్యై వ్యా-
 మమాత్రీ భవత్యైతావద్వై పురుషే వీర్యం వీర్యసంమితాఽప-
 రిమితా భవత్యపరిమితస్యావరుద్ధ్యై యో వస్తస్పతీనాం ఫలగ్ర-
 హీన్సు ఏషాం వీర్యావాన్ఫలగ్రహీర్వేణువైణవీ భవతి వీర్య-
 స్యావరుద్ధ్యై ॥ ౪ ॥

క్రామయేతి గాయత్రీః ధృవయేతి చ సప్తవిగోళతిశ్చ ॥ ౧ ॥

వ్యృద్ధం వా ఏతస్యజ్ఞస్య యదయజ్ఞమ్ ॥ క్రియత
 ఇమామగృణ్యనశనామృతస్యేత్యశ్వాభిధానీమా దత్తై యజ్ఞ-
 మ్మృత్యై యజ్ఞస్య సమృద్ధ్యై ప్రతూతం వాజినా ద్రవీ-
 త్యశ్వమభి దధాతి దూపమివాస్యైత స్సహీమానం వ్యాచక్షే-
 యుజ్ఞాథాగ్ం రాసభం యుషమితి గర్దభమసత్వైవ గర్దభం
 ప్రతిష్ఠాపయతి తస్మాదశ్వాద్గర్దభోఽసత్తర్కా యోగే యోగ తవ
 స్తరమిత్యాహ ॥ ౧ ॥ యోగే యోగ ఏవైసం యుజ్జే వాజే-
 వాజే హవామహ ఇత్యాహన్నం వే వాజోఽన్నమివాప రుద్ధై-
 సఖాయ ఇన్ద్రీమూతయ ఇత్యాహేంద్రియమివాప రుద్ధైర్ని-
 ద్దేవేభ్యో నిలాయత తం ప్రజాపతిరన్వవిద్దత్ప్రజాపత్యోశ్వి-
 శ్వేన సం భరత్యనువిత్వై పావవన్యసం వా ఏతత్క్రియతే
 యచ్ఛ్రీయసా చ పావీయసా చ సమానం కర్మ కువన్తి పావీ-
 యా ॥ ౨ ॥ హ్యశ్వాద్గర్దభోశ్వం పూర్వం నయన్తి పావవన్య-
 సస్య వ్యావృత్త్యై తస్మాచ్ఛ్రీయాగ్ంసం పావీయాన్వశ్వాదస్యేతి
 బహువైభవతో భ్రాతృవ్యో భవతీవ ఖలు వా ఏష యోగ్నిం
 చినుతే ప్రజ్యశ్వః ప్రతూర్వన్నే హ్యప్రక్రామన్నశస్తీరిత్యాహ
 వజ్రేణైవ పాప్తానం భ్రాతృప్రమన క్రామతి రుద్రస్య గాణవ-
 త్యాదిత్యాహ కౌద్రా వై ప్రశవారుద్రాదేవ ॥ ౩ ॥ ప్రకూన్ని-
 ర్యాచ్యాత్మనే కర్మ కురుతే పూష్టా నయజ్ఞా నహీత్యాహ పూ-

మా వా అధ్వనాగ్ం సం నైతా సమష్ట్యే పురీషాయతనో వా
 ఏష యదగ్నిరణిరసో వా ఏతమగ్రే దేవతానాగ్ం సమభరన్పు-
 థివ్యాన్సంధస్థాదగ్నిం పురీష్యమగ్నిరన్వదచ్ఛేహిత్యాహ సాయతన-
 మేవైసం దేవతాభిన్సం భరత్యగ్నిం పురీష్యమగ్నిరన్వదచ్ఛేమ
 ఇత్యాహ యేన । ౮ । సం గచ్ఛతే వాజమేవాస్య వృక్షై-
 ప్రజాపతయే ప్రతిప్రోచ్ఛ్యాగ్నిన్సమభుత్య ఇత్యాహరియం వై
 ప్రజాపతిస్తస్యా ఏతచ్ఛ్రోత్రం యద్వల్మీకీగ్నిం పురీష్యమ-
 గ్నిరన్వదభిరష్యామ ఇతి వల్మీకవచాముప తిష్ఠతే సాక్షాదేవప్రజా-
 పతయే ప్రతిప్రోచ్ఛ్యాగ్నిగ్ం సంభరత్యగ్నిం పురీష్యమగ్నిరన్వ-
 దభరామ ఇత్యాహ యేన సం గచ్ఛతే వాజమేవాస్య వృక్షై-
 వ్యగ్నిరుషసామగ్రమ్ । ౯ । అఖ్యదిత్యాహనుఖ్యాత్యా ఆగత్య
 వాజ్యధ్వన ఆక్రమ్య వాజనృథివీమిత్యాహేచ్ఛత్యైవైసం
 పూర్వయా విస్తత్యుత్తరయా ద్వాభ్యామాక్రమయతి ప్రతిష్ఠిత్యా
 అనురూపాభ్యాం తస్మాదనురూపాః పశవః ప్రజాయంతే ద్వాస్తే
 పృష్ఠం పృథివీ సధస్థమిత్యాహేభ్యా వా ఏతం లోకేభ్యః ప్ర-
 జాపతిస్సమైరయద్రూపమేవాస్తే తస్మహిమానం వ్యాచక్ష్తే ప్రజీ-
 వా ఏష యదశ్వో దద్భిరన్యతో దద్భ్యో భూయాన్లోమభిరు-
 భయాదద్భ్యయం ద్విష్యాత్తమధన్వదం ధ్యాయేద్వజ్రేణైవైస-
 గ్ం స్తృణుతే । ౧౦ ।

ఆహవానీయానుద్రాదేవయేనాగ్ం ప్రజీవైసప్రదశచ । ౧౧ ।

ఉత్కృష్టామోదక్రమిదితి ద్వాభ్యాముత్క్రమయతి ప్ర-
 తిష్ఠిత్యా అనురూపాభ్యాం తస్మాదనురూపాః ప్రశక్తాః ప్రజాయంతే-
 ౨౪ ఉప సృజతి యత్ర వా ఆప ఉప గచ్ఛన్తి తదోషధయః
 ప్రతి తిష్ఠన్త్యావధీః ప్రతి తిష్ఠన్తిః ప్రశవా౭ను ప్రతి తిష్ఠన్తి ప-
 శూః యజ్ఞో యజ్ఞం యజమానో యజమానం ప్రజా స్తస్మాదప-
 ఉప సృజతి ప్రతిష్ఠిత్యై యదధ్వర్యురనగ్నావాహుతిం జహు-
 యాదన్తో౭ధ్వర్యుః ॥ ౧౧ ॥ స్వాద్రక్షాగ్ంసి యజ్ఞగ్ం హన్తుర్
 హిరణ్యముపాస్య జహోత్యగ్నివత్యైవ జహోతి నాన్తో-
 ౨ధ్వర్యుర్భవతి న యజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ంసి ఘ్నన్తి జఘర్ష్యగ్నిం
 మససా ఘృతేనేత్యాహమససా హి పురుషో యజ్ఞమభి గచ్ఛతి
 ప్రతిక్యంతం భువనాని విశ్వేత్యాహ సర్వగ్ం హ్యేష ప్రత్య-
 క్షేతి వృథుం తిరత్వా వయసా బృహ స్తమిత్యాహలో హ్యేష
 జాతో మహా ॥ ౧౨ ॥ భవతి వ్యచిష్టమన్నగ్ం రభనం వి-
 దాస్తమిత్యాహన్నమివాస్త్యై స్వదయతి సర్వమస్తై స్వదతై య-
 ఏవం వేదాత్వా జఘమి వచసా ఘృతేనేత్యాహ తస్మాద్యత్పురు-
 షా మససా౭భి గచ్ఛతి తద్వాచా వదత్యరక్షానేత్యాహ రక్షసా-
 మహుత్యై మర్యశ్రీస్సృహయద్వర్ణో అగ్నిరిత్యాహావచితిమై-
 వాస్త్యస్తధాత్యవచితిమాన్భవతి య ఏవమ్ ॥ ౧౩ ॥ వేద మససా త్యై
 తామాప్నుమర్హతి యామధ్వర్యురనగ్నావాహుతిం జహోతి
 మసస్వతీభ్యాం జహోత్యాహుతోర్యరాష్ట్యై ద్వాభ్యాం ప్రతి-

స్థితై యజ్ఞముఖే యజ్ఞముఖే వై క్రియమాణే యజ్ఞగం రతా
 గంసి జిహ్వగంన నైతరహి ఖలు వా ఏతద్యజ్ఞముఖం య.
 హ్యైవదాహుతిరక్తుతే పరి లిఖతి రక్షసామపహత్యై తిస్సబ్ది
 పరి లిఖతి త్రిపుద్వా అగ్నిర్యావానేవాగ్నిస్తాద్రక్షాగ్నిస్య-
 పహన్తి । ౧౪ । గాయత్రియా పరి లిఖతి తేజో వై గా-
 యత్రీ తేజస్వైవైవం పరి గృహ్లాతి త్రిష్టుభా పరి లిఖతిన్ద్రియం వై
 త్రిష్టుగిన్ద్రియేజ్వైవైవం పరి గృహ్లాత్యనుష్టుభా పరి లిఖత్యనుష్టు-
 ఘ్నర్వాణి ఛద్వాగంసి పరిభూః పర్యాప్త్యై మధ్యతోఽనుష్టుభా
 వాగ్వా అనుష్టుప్సోన్మధ్యతో వాచా పదామో గాయత్రి-
 యా ప్రథమయా పరి లిఖత్యథానుష్టుభాఽథ త్రిష్టుభా తేజో వై
 గాయత్రీ యజ్ఞోఽనుష్టుగిన్ద్రియం త్రిష్టుపైజనా చైవేన్ద్రియేణ
 చోభయతో యజ్ఞం పరి గృహ్లాతి । ౧౫ ।

అన్ధోఽర్ధ్యయమహాన్భవతి య ఏవగం హన్తి త్రిష్టుభా
 తేజో వై గాయత్రీ త్రయోదశ చ । ౩ ।

దేవస్య త్వా నవతుః ప్రసవ ఇతి ఖనతి ప్రసూత్యా అ-
 థో ధూమమైవై తేన జనయతి జ్యోతిష్మంతం త్వాఽగ్నే నుప్రతి-
 కమిత్యాహ జ్యోతిరైవై తేన జనయతి సోఽగ్నిజ్ఞాతః ప్రజాత్సు-
 చాఽర్పయత్తం దేవా అర్థార్చనాశమయచ్ఛవం ప్రజాభ్యోఽ-
 హిగంనన్తమిత్యాహ ప్రజాభ్య ఏవైనగం శమయతి ద్వా-
 భ్యం ఖనతి ప్రతిష్ఠిత్యా అపాం పృష్ఠమనీతి పుష్కరపర్ణమా

హరత్వపాం వా ఏతత్ప్రపంచం యత్పుష్కరప్రణాగ్ం రూపేణై-
 వైనదా హరతి పుష్కరప్రణాన సంభరతి యోనిర్వా అగ్నేః పు-
 ష్కరప్రణాగ్ం సయోనిమెవాగ్నిగ్ం సంభరతి కృష్ణాజినేన సంభరతి
 యజ్ఞోవై కృష్ణాజినం యజ్ఞేనై వయజ్ఞగ్ం సంభరతి యద్ద్రామ్యాణాం
 పశూనాం చమణా సంభరేద్ద్రామ్యాన్పశూన్చుచాఽర్పయే-
 త్కృష్ణాజినేన సంభరత్యా రణ్యైవ ప్రశూ ॥ ౧౭ ॥ శుచాఽ-
 ర్పయతి తస్మాథ్నమావత్పశూనాం ప్రజాయమానానామార్-
 ణ్యాః ప్రకవహ కసీయాగ్ంసశ్శుచా హ్యతా లామతస్సంభర-
 త్యతా హ్యన్య మేధ్యం కృష్ణాజినం చ పుష్కరప్రణం చ సగ్ం
 స్త్రాణాతీయం వై కృష్ణాజినమసా పుష్కరప్రణామాభ్యామైవైస-
 ముభయతః పరి గృహ్యత్యగ్నిదైవేభ్యో నిలాయశ్ తమక్ష-
 ర్వాఽన్యపశ్యదధర్వా త్వా ప్రథమో నిరమన్థదగ్న ఇతి ॥
 ఆహ య ఏవైనమన్యపశ్యత్యైవైవై సగ్ం సంభరతి త్వమగ్నే
 పుష్కరా దధీత్యాహ పుష్కరప్రణా హ్యన్యముపశితమవిస్త-
 ము త్వా దధ్యజ్ఞప్రిరిత్యాహ దధ్యజ్ వా అథర్వానైజిహ్వస్వి-
 నీతైః ఏవాస్మిన్దధాతి తము త్వా పాథ్యో వృషత్యాహ పూర్వమే-
 వాదితముత్తరైభిర్గృణాతి ॥ ౧౮ ॥ చతస్పతిస్సంభరతి చ-
 త్వారి ఛద్వాగ్ంసి ఛన్దోభిరైవ గాయత్రీభిర్భావ్యణస్య గాయత్రో
 హి బ్రాహ్మణస్త్రిష్టగ్భి రాజన్యస్య త్రైష్టభా హి రాజన్యోయం
 క్షామయేత వసీయాన్ధాన్యదిత్య భయ్యాభిన్యన్య సంభరై తైఃశైచ

వాస్మా ఇన్ద్రియం చ నమీచీ దధాత్యష్టాభిస్సం భరత్యష్టాక్షరా
 గాయత్రీ గాయత్రీఽగ్నిర్యావనైవాగ్నిస్తగ్ం సం భరతి నీద
 హోతరిత్యాహ దైవతా ఏవాస్మై సగ్ం సాదయతి ని హోతే
 తి మనుష్యాస్తగ్ం నీదన్వేతి వయాగ్ంసి జనిష్వా హి జేన్యో
 అగ్ం అహ్మమిత్యాహ దేవమనుష్యానైవాస్మై సగ్ం సన్నాస్స
 జనయతి || ౨౦ ||

ఏవ ప్రశూనితిగృణాతిహోతరితి సప్తవిగ్ంశతిశ్చ || ౪ ||

క్రూరమివ వా అస్యా ఏతత్కరోతి యథ్సత్యప ఉప సృ-
 జిత్యాప్తో వై శాంతాశ్శాంతాభిరైవాస్మై శుచగ్ం శమయతి సం తే
 వాయుర్హోతరిత్వా దధాత్విత్యాహ ప్రాణో వై వాయుః ప్రాణై-
 వాస్మైప్రాణగ్ం సం దధాతి సం తే వాయురిత్యాహతస్సాద్వా-
 యుప్రచ్యుతా దివో వృష్టిరీతే తస్మై చ దేవి వషడస్తు || ౨౧ ||
 తుభ్యమిత్యాహ వషడ్వా ఋతవ ఋతుష్వేవ వృష్టిం దధాతి త-
 స్తాభ్యుర్వాస్తృతూ వర్షతి యద్వషట్కుర్యాద్వాతయామా-
 స్య వషట్కూరస్సాన్యద్యన్న వషట్కుర్యాద్రక్షాగ్ంసి యజ్ఞగ్ం
 హన్యర్వడిత్యాహ ప్రరోక్షమైవ వషట్కరోతి నాస్య యాతయా-
 మా వషట్కూరో భవతి న యజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ంసి ఘ్నన్తి సుజాతౌ
 జ్యోతిషా సహేత్యనుష్టుభోప సహ్యత్యనుష్టువ || ౨౨ || సర్వాణి
 ఛన్దాగ్ంసి ఛన్దాగ్ంసి ఖలు వా అగ్నోఽపియా తనూః ప్రియ-
 యైవైసం తనువా పరి దధాతి వేదుకో వాసో భవతి య ఏవం వేద

వారుణో వాల్మీకిరువనన్త ఉదు తిష్ఠ స్వధ్వరోర్ధ్వ ఊమణ ఊ-
 తయ ఇతి సావిత్రిభ్యాముత్తిష్ఠతి నవితృప్రసూత ఏవాస్యాధ్వాం
 పరుణమెనిముఖృజతి ద్వాభ్యాం ప్రతిష్ఠిత్యై సజాతో గరోభి ల-
 సి ॥ ౨౩ ॥ రోదస్త్యోరిత్యాహేమై వై రోదస్తీ తయారైష గరోభి
 యదగ్నిస్తస్తాదేవమాహగై చారుర్విభృత ఓషధీష్విత్యాహ
 యదా హ్యేతం వి భరన్త్యభ చారుతరో భవతి ప్రమాతృభ్యో
 లధికనిక్రదద్దా ఇత్యాహాషధయో వా అస్య మాతరస్తాభ్య ఏ-
 వైనం ప్రచ్యావయతి స్థిరోభవ వీడ్వజ్ ఇతి గర్దభ లసాద-
 యతి ॥ ౨౪ ॥ సం నహ్యత్యైవై సమైతయా స్థేమై గర్దభేన
 సంభరతి తస్మాద్గర్దభః పశూనాం భారభారితమో గర్దభేనసం
 భరతి తస్మాద్గర్దభోఽప్యనారైశ్చైత్యన్యాన్నపశూన్మద్యత్యన్న-
 గ్ం హ్యేనేనార్కం సంభరన్తి గర్దభేన సం భరతి తస్మాద్గర్ద-
 భో ద్విరేతాస్సన్మనిష్ఠం పశూనాం ప్రజాయతేఽగ్నిహ్యేస్య
 యోసిం నిదహతి ప్రజాను వా ఏష ఏతహ్యేరూఢః ॥ ౨౫ ॥
 స ఈశ్వరః ప్రజాశ్శుచా ప్రదహన్శివో భవ ప్రజాభ్యుత్థా-
 హ ప్రజాభ్య ఏవైనగ్ం శమయతి మాసుషీభ్యస్త్యమగ్నిర ఇ-
 త్యాహ మాసుష్యో హి ప్రజా మా ద్యావాపృథివీ అభి శూ-
 శుచౌ మాఽన్తరిక్షం మా వనస్పతీనిత్యాహైభ్య ఏవైనం లో-
 కేభ్యశ్శమయతి ప్రైతు వాజ కనిక్రదదిత్యాహ వాజ హ్యేష
 నానదద్రాసభః పత్వేతి ॥ ౨౬ ॥ ఆహ రాసభ ఇతి హ్యేతమ్మ-

మయోఽవదస్మరన్నగ్నిం పురీవ్యమిత్యాహగ్నిం హ్యేష భరతి
 మా పాద్యాయుషః పురత్యాహాయైవాస్తిస్తథాతి తస్మాద్గదః భ-
 సుర్వమాయురతి తస్మాద్గదః భే పురాఽయుషః ప్రమితే బి-
 భ్యతి పృషాఽగ్నిం పృషణం భరన్నిత్యాహ పృషా హ్యేష
 పృషాఽగ్నిరసాం గర్భమ్ । ౨౭ । నముద్రియమిత్యాహాగ్
 హ్యేష గర్భో యదగ్ని రగ్న ఆ యాహి వీతయ ఇతి వా ఇమా
 లోకా వ్యేతామగ్న ఆ యాహి వీతయ ఇతి యదాహనయో-
 లోకాయోర్వ్యత్యై ప్రచ్యుతో వా ఏష ఆయతనాదగతః ప్రతి-
 ష్ఠాగ్ం స వీతహ్యధ్వర్యుం చ యజమానం చ ధ్యాయత్ప్రత-
 గ్ం సత్యమిత్యాహేయం వా ఋతమసా । ౨౮ । సత్వమనయో-
 రైవైనం ప్రతిష్ఠావయతి నాతికమార్చిత్యధ్వర్యుర్న యజమా-
 నో వరుణో వా ఏష యజమానమ్మభ్యేతి యదగ్నిరుపనధ ఓ-
 వధయః ప్రతి గృప్తీతాగ్ని మేతమిత్యాహ కాన్త్యై వ్యస్త్యన్వి-
 త్యా అమతీరరాతీరిత్యాహ రక్షసామపహత్యై నిషీదన్తో అప-
 దుముకతిగ్ం హస్తదిత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యా ఓవధయః ప్రతి మో-
 దధ్వమ్ । ౨౯ । ఏనమిత్యాహావధయో వా అగ్నిర్భాగ-
 ధయం తాభిరైవైనగ్ం సమర్థయతి పుష్పావతీసుపిష్పలా ఇత్యా-
 హ తస్మాదోవధయః ఫలం గృప్తాన్త్యయం తో గర్భ ఋత్వియః
 ప్రోత్సగ్ం సదస్థమాఽనదదిత్యాహ యాభ్య ఏవైనం ప్ర

చ్యావయతి తాన్వైవై నం ప్రతిష్ఠాపయతి ద్వాభ్యాముపావ హ-
రతి ప్రతిష్ఠితైః ॥ ౩౦ ॥

అన్వస్సుప్తబసి సాదయ త్యారూఢః పత్వేతి గభామసా మా-
దధ్వం ద్విచత్వారిగ్శచ్చ ॥ ౩౧ ॥

వారుణో వా అగ్నిరుపసద్ధౌ వి పాజినేతి వి స్రగ్సయతి
సవిత్ప్రసూత ఏవాన్య విషూచీం వరుణమైనిం వి సృజత్యవ ఉ-
ప సృజత్యాప్తో వై శాంతాశ్శాంతాభిరైవాన్య శుచగ్ం శమయతి
తిసృభిరుప సృజతి త్రిపుద్వా అగ్ని ర్యావానైవాగ్నిస్తన్య శు-
చగ్ం శమయతి మిత్రస్సగ్ంసృజ్య పృథివీమిత్యాహ మిత్రా
వై శివో దైవానాం తెనైవ ॥ ౩౧ ॥ ఏనగ్ం సగ్ం సృజతి శాన్త్యై
యద్ద్రామ్యాణాం సాత్రాణాం కపాలైస్సగ్ం స్తృజేద్ద్రామ్యాణి
సాత్రాణి శుచాఽర్చయేదర్మక పాలైస్సగ్ం సృజత్యైతాని వా అను-
పజీవనీయాని తాన్వైవ శుచాఽర్చయతి శర్కరాభిస్సగ్ం సృజతి
ధృత్యా అథో శంత్యాయాజలోమైస్సగ్ం సృజత్యైవా వా అగ్నేః
ప్రియా తనూర్యదజా ప్రియయైవై నం తనువా సగ్ం సృజత్యథా
తేజసా కృష్ణాజినస్య లోమభిస్సగ్ం ॥ ౩౨ ॥ సృజతి యజ్ఞో
వై కృష్ణాజినం యజ్ఞేనైవ యజ్ఞగ్ం సగ్ం సృజతి రుద్రాస్సంభృ-
త్య పృథివీమిత్యా హేతా వా ఏతం దేవతా అగ్రే సమభరంతా-
భిరైవై నగ్ం నం భరతి మఖస్య శిరోసీత్యాహ యజ్ఞో వై మఖ-
స్తస్యైతచ్ఛిరౌ యదుభా తస్మాదేవమాహ యజ్ఞస్య వదే స్థ ఇ-

త్యాహ యజ్ఞస్య హ్యేతే । ౩౩ । పతే అథో ప్రతిష్ఠితైః ప్రా-
 న్యాభిర్యచ్ఛత్యవస్తేర్నస్త్రయతే మిథునత్వాయ త్ర్యుధిం
 కరోతి త్రయ ఇమే లోకా ఏషాం లోకానామాపైః ఛన్దోభిః
 కరోతి వీర్యం వై ఛన్దాగ్ంసి వీర్యేణైవైనాం కరోతి యజమా బి-
 లం కరోతి వ్యాపృత్యా ఇయతీం కరోతి ప్రజాపతినా యజ్ఞము-
 ఖేన సంమితాం ద్విస్తనాం కరోతి ద్యావాపృథివ్యోదోహాయ
 చతుస్తనాం కరోతి పక్షానాం దోహాయాష్టాస్తనాం కరోతి ఛస్త-
 నాం దోహాయ నవాశిమభి చరతః కుర్యాత్త్రి వృతమివ వజ్ర-
 గ్ం సంభృత్య భ్రాతృవాయ ప్ర హరతి స్మృత్యై కృత్వాయ
 సామహిముఖామితి నిదధాతి దేవతాస్వైవైనాం ప్రతిష్ఠాపయతి ।

తేనైవ లోమభిస్సమేతే లభిచరత ఏకవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౬ ॥

స్తవభిర్ధూపయతి స్తవ వై శీర్షణ్యైః ప్రాణాశ్శిర ఏ-
 తద్యజ్ఞస్య యదుఖాశీర్షణ్యైవ యజ్ఞస్య ప్రాణాస్తథాతితస్తాన్-
 వై శీర్షణ్యైః లక్ష్మ శకన ధూపయతి ప్రాజాపత్యో వా అ-
 శ్వస్సయోవిత్వాయాదితిస్వైత్వాహేయం వా అదితిరదిత్యై-
 వాదిత్యాం భనత్యప్యా అక్రూరం కారాయ న హి స్వస్వగ్ం
 హినస్తి దేవానాం త్వా పత్నీరిత్యాహ దేవానామ్ ॥ ౩౪ ॥ వా
 ఏతాం పత్నీయోగైః కుర్వన్తాభిరైవైనాం దధాతి ధిషణాస్వై-
 త్యాహ విద్యా వైధిషణా విద్యాభిరైవైనామభిధే గ్నా స్వైత్వా-
 హ ఛన్దాగ్ంసివై గ్నాశ్చన్దాభిరైవైనాగ్ శ్రవయతి వహత్రయ-

స్వైత్యాహ హోత్రా వై వయాత్రయో హోత్రాభిర్వై-
నాం పచతి జనయన్వైత్యాహ దేవానాం వై పత్నీః ॥ ౩౧ ॥

జనయన్తాభిర్వైనాం పచతి వృద్ధిః పచతి వద్యా ఋతవ ఋతుభి-

ర్వైనాం పచతి ద్విహవచన్వైత్యాహ తస్మాద్ద్విసంవత్సరస్య స-

స్యం పచ్యతే వారుణ్యభాభీధా మేత్రియోనేతి శాన్త్యే దేవ-

స్తా సవితోద్వపత్విత్యాహ సవిత్ప్రసూత ఏవైనాం బ్రహ్మణా

దేవతాభిరుద్వపత్యపద్యమానా పృథివ్యాశా దిశ ఆ పృణ ॥ ౩౨ ॥

ఇత్యాహ తస్మాదగ్నిసర్వా దిశోఽను వి భాత్యుత్తిష్ట బృహతి

భవోద్భావ తిష్ఠ ధ్రువా త్వమిత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యా అను-

ర్యం పాత్రమనాచ్ఛృణమా చ్ఛృణత్తి దేవతాకరణక్షీ రణా-

చ్ఛృణత్తి వరమం వా ఏతత్ప్రయో యదజక్షీరం పరమేష్టవైనాం

వయసాఽఽచ్ఛృణత్తి యజమా వ్యాపృత్యై ఛన్దోభిరాచ్ఛృణత్తి

ఛన్దోభిర్వా ఏషాక్రియతై ఛన్దోభిరేవ ఛన్దాగ్ స్యాచ్ఛృణత్తి ॥ ౩౩ ॥

అహ దేవానాం వై పత్నీః పృథైషా వట్స ॥ ౨ ॥

ఏకవిగ్ంశత్యా మామేః పురుషశీర్షమమపైచ్ఛత్యమై-

థ్యా వై మాషా అమైధ్యం పురుషశీర్షమమమైధ్యైరేవాన్యై

మైధ్యం నిరవదాయ మేధ్యం కృత్వాఽఽహరత్యేకవిగ్ంశతిర్భ-

వన్యైకవిగ్ంశో వై పురుషః పురుషసాన్యపైర్వీర్వేధ్యం వా ఏత-

త్ప్రాజేరమైధ్యం యత్పురుషశీర్షగం సప్తథా విత్పృణ్ణం వ-

ర్శికవసాం ప్రతి ని దధాతి సప్తవై శీర్షణ్యాః ప్రాణాః ప్రా-

జ్ఞేరైవైవభుమధ్యయతి మేధ్యత్వాయ యావన్తః । ౩౯ ॥ వైమృ-
త్యుబన్ధవ నేమాం యమ అధిపత్యం పరీయాయ యమగ్రాభాభివ-
రి గాయతి యమాదైవైవద్యుక్తై తిస్మభిః పరి గాయతి త్రయ
ఇమ లోకా ప్రభృ ప్రవైవన్త్యోకేభ్యో వృక్తై తస్మాద్దాయతై న
జేయం గ్రాభా హి తద్వృక్తైఽగ్నిభ్యం ప్రశూనా లభతై కా
మావాఅగ్నయంకామానైవావరున్ధైత్పుశూన్నాలభైతానవరుద్ధా
అస్య । ౪౦ ॥ ప్రకవన్సుర్యతవ్పర్యగ్నికృతానుభృజైద్యజ్ఞవే-
కసం కుర్యాద్యభ్యగ్ం స్థాపయేద్ద్యుతయామాని శీర్షాణి స్యు-
ర్యత్పుశూనాలభతై తేనైవ ప్రశూనవ రున్ధై యత్పర్యగ్నికృతాను-
భృన్సుజి తీర్ణామయాతయామత్వాయ ప్రాజాపత్యైవ సగ్ం స్థాప-
యతి యజ్ఞో వై ప్రజాపతిర్యజ్ఞ ప్రవ యజ్ఞం ప్రతిష్ఠాపయతి ప్ర-
జాపతిః ప్రజా లన్సుజిత స రిరిచానోఽమన్యత న ఏతా ఆక్రి-
రవశ్యత్తాభిర్వై సముఖతః । ౪౧ ॥ ఆత్మావమా ప్రీతేత యదైతా
ఆక్రియో భవన్తి యజ్ఞో వై ప్రజాపతిర్యజ్ఞమైవైతాభిర్ముఖత
ఆ ప్రీత్యాత్యపరిమితఛన్దసో భవన్త్యపరిమితః ప్రజాపతిః ప్రజాప-
తైరాప్త్యా ఊనాతిరిక్తా మిథునాః ప్రజాత్యైలోమకం వై నామై-
తచ్ఛన్దః ప్రజాపతేః ప్రకవోలోమకాః ప్రశూనైవావ రున్ధై స-
ర్వాణి వా ఏతా యాపాణి సర్వాణి యాపాణ్యగ్నాచిత్త్య క్రియ-
న్తైతస్సాదేతా అగ్నైభ్యిత్త్యస్య । ౪౨ ॥ భవన్త్యైకవిగ్ంశతిగ్ం సామి-
ధేనీరన్వాహ రుగ్వా ఏకవిగ్ంశో రుచమైవ గచ్ఛత్యుగ్ం ప్రతిష్ఠామైవ

ప్రతిష్ఠా హ్యేకవిగ్ంశశ్చతుర్విగ్ంశతిమన్వాహ చతుర్విగ్ంశతిరర్థ-
 మాసాస్సంవత్సరస్సంవత్సరోఽగ్నిర్వైశ్వానరస్సాక్షాదేవవైశ్వా-
 నరమవ దుద్దేవరాచీరన్వాహ పరాజివ హి సువర్గో లోకస్సమాన్వా-
 ఽగ్న ఋతవో వర్ధయన్విత్యాహ సమాభిరైవాగ్నిం వర్ధయతి ।
 ఋతుభిస్సంవత్సరం విత్వా ఆ భాహి ప్రదిశః పృథివ్యా ఇత్యాహ
 తస్మాద్గ్నిస్సర్వా దిశోఽను వి భాతిప్రత్యేహ తామశ్వినా మృత్యు-
 మస్మాదిత్యాహ మృత్యుమేవాస్మాదవమదత్యుద్వయం తమసస్స-
 రీత్యాహ పాస్మా నై తమః పాస్మానమేవాస్మాదవ మాస్యగన్త
 జ్యోతిరుత్తమమిత్యాహ సా వా ఆదిత్యో జ్యోతిరుత్తమమాదిత్య-
 స్త్యేవ సాయుజ్యం గచ్ఛతి న సంవత్సరస్తివ్యతి నాస్య శ్రీస్తివ్యతి
 యస్యేతాః క్రియన్తే జ్యోతిష్కతీముత్తమామన్వాహ జ్యోతి-
 రైవాస్మా ఉపరిష్టాద్దధాతి సువర్గస్య లోకస్యానుభ్యాత్యై । ౪౪ ।
 యావన్తోఽస్య ముఖతశ్చిత్యస్య వధాయత్యాదిత్యోఽష్టా-
 విగ్ంశతిశ్చ । ౫ ।

వడ్ధిర్దీక్షయతి వడ్వా ఋతవ ఋతుభిరైవైసం దీక్షయతి
 సప్తభిర్దీక్షయతి సప్త ఛన్దాగ్ంసి ఛన్దోభిరైవైసం దీక్షయతి విశ్వ-
 దేవస్య నైతురిత్యనుష్టుభోత్తమయా జహోతి వాగ్వా అనుష్టుప్త-
 స్మాత్ప్రాణానాం వాగుత్తమైకస్మాదక్షరాదనాప్తం ప్రథమం ప్రదం-
 తస్మాద్యద్వాచోఽనాప్తం తస్మన్మయో ఉప జీవన్తి పూర్ణయా జ-
 హోతి పూర్ణ ఇవ హి ప్రజాపతిః । ౪౫ । ప్రజాపతైరాప్త్యై

న్యూనయా జహాతి న్యూనాద్ధి ప్రజాపతిః ప్రజా అస్పృశత
 ప్రజానాగ్ం సృష్ట్య యదర్చిషీ ప్ర వృష్ణ్యాద్భూతమవ రుద్ధిత
 యదక్లారేషు భవిష్యదక్లారేషు ప్ర వృణక్తి భవిష్యదేవావ రు-
 ధే భవిష్యద్ధి భూయో భూతాద్వ్యాభ్యాం ప్ర వృణక్తి ద్విపా-
 ద్యజమానః ప్రతిష్ఠితైః బ్రహ్మణా వా ఏషా యజమా సంభృతా
 యదుఖా సా యద్భిద్యేతాత్రిమా ర్చేత్ || ౪౬ || యజమానో
 మాన్యేతాన్య యజ్ఞో మిత్రైతాముఖాం తపేత్యాహ బ్రహ్మ వై
 మిత్రో బ్రహ్మన్నైవైవాం ప్రతిష్ఠాపయతి నాత్రిమా ర్చ్యతి య-
 జమానో నాన్య యజ్ఞో మాన్య తే యది భిద్యేత తైరేవ కపా-
 లైస్సుగ్ం సృజేత్సేన తతః ప్రాయశ్చిత్తిర్యో గతశ్శీసాన్యన్య-
 ధిత్వా తస్యావ దధ్యాద్భూతో వా ఏష స స్వామ్ || ౪౭ || దై-
 వతాముపైతి యో భూతికామసాన్యద్య ఉఖాయై సం భవేత్స ఏవ
 తస్య ప్యాదతో హ్యేవ సం భవత్యేష వై స్వయంభూనామ
 భవత్యేవ యం కామయేత్ భాతృవ్యమస్తే జనయేయమిత్యస్య-
 తప్తప్యాహృత్యావ దధ్యాత్సాహదేవాస్తే భాతృవ్యం జన-
 యత్యమ్మరీషాదన్న కామస్యావ దధ్యాదమ్మరీషే వా అన్నం
 భియతే నయోన్యేవాన్నమ్ || ౪౮ || అమరున్ధేముక్షానవ
 దధాత్యుగ్ం ముక్షా ఉర్జమీవాస్మా అపి దధాత్యగ్ని దేవేభ్యో
 నిలాయత స క్రుముకం ప్రావిశత్క్రుముకమవ దధాతి యదైవా-
 ప్య తత్ర స్యక్తం తదైవావ రుద్ధ ఆజ్యేన సంయాత్యేతద్వా అ-

గ్నోఽప్రియం ధామ యదాజ్యం ప్రియేన్ద్రైవైనం ధామన్న సమ-
ర్థయత్యథో తేజసా ॥ ౮౯ ॥ వైకంఠీతిమా దధాతి భా ఏవాపరు-
నై శమీమయీమా దధాతి శాన్త్యై నీద త్వం మాతృస్యా ఉ-
వస్థ ఇతి తిన్దుభిజ్ఞాతముప తిష్ఠతే త్రయ ధ్రువ లోకా ఏష్వేప-
లోకేష్వావిదం గచ్ఛత్యథోహానావేవాత్మస్థతే ॥ ౯౦ ॥

ప్రజాపతిర్ముచ్చేధాన్విమేవాన్నం తేజసా చతుస్త్రి-
గంశచ్చ ॥ ౯ ॥

స హస్తై వై పురాఽగ్నిరపరశువృక్షం దహతి తద్వై-
ప్రత్యోగ ఏవ ర్షీరస్వదయద్యదగ్నే యాని శాని చేతి సమిధ-
మా దధాత్యపరశువృక్షమైవాన్తే న్వదయతి సర్వమన్తే న్వదతే-
య ఏవం వేదాదుమ్భరీమా దధాత్యుగ్వా ఉదుమ్బర ఉర్జమైవా-
న్తా అపి దధాతి ప్రజాపతిర్గ్నిమసృజత తగ్ం స్పృష్టగ్ం రత్నా-
గ్ంసి ॥ ౯౧ ॥ అజిఘ్నాగ్ంస్థస్థ ఏతద్రాత్నోఘ్నమవశ్యతైవ వే వ-
రత్నాగ్-స్యసాహత యద్రాత్నోఘ్నం భవత్యగ్నైవ తేన జాతా-
ద్రత్నాగ్-స్యప హస్తాశ్చ్యవీతిమా దధాత్యశ్వభో వై పవస్వతీనా-
గ్ం నపత్నసాహణో విజ్ఞత్యై వైకంఠీతిమా దధాతి భా ఏవాప-
రునై శమీమయీమా దధాతి శాన్త్యై సగ్ం శీతం మేఽబ్రహ్మో-
దేమాం బ్రాహ్మ అతిరమిత్యత్తమే ఔదుమ్బరీ ॥ ౯౨ ॥ వాచ-
యతి బ్రహ్మణైవ క్షత్రగ్ం సగ్ం శ్యతి క్షత్రేణ బ్రహ్మ తస్మాద్బ్రా-
హ్మణో రాజస్యవాసత్యస్యం బ్రాహ్మణం తస్మాద్రాజస్యో బ్రాహ్మ-

ణవానత్యన్యం రాజన్యం మృత్యుర్వా ఏష యదగ్నిరమృతగ్ం
 హిరణ్యగ్ం రుక్మమన్తరం ప్రతి ముచ్చతైః మృతమేవ మృత్యో-
 రన్తర్ధత్త ఏకవింశతినిర్బాహౌ భవత్యేకవింశతిర్వై దేవలోకా
 ద్వాదశ మాసాః పంచతశవన్తయ ఇమే లోకా అసావాదిత్యః ।
 ఏకవింశ ఏతావన్తా వై దేవలోకాస్తభ్య ఏవ భాతృవ్యమన్త రతి
 నిర్బాధైర్వై దేవా అనురాన్నిర్బాధైః కుర్వత తన్నిర్బాధానాం
 నిర్బాధత్వం నిర్బాధీ భవతి భాతృవ్యానైవ నిర్బాధే కురుతే
 సావిత్రీయా ప్రతి ముచ్చతై ప్రసూత్యై నక్షోపానేత్యుత్తర-
 యాః హోరాత్రాభ్యా మైవైవముద్యచ్ఛతే దేవా అగ్నిం ధార-
 యన్ద్రవిజోదా ఇత్యాహ పౌగావై దేవా ద్రవిజోదా అహో-
 రాత్రాభ్యామైవైవముద్యత్య । ౧౪ ॥ పౌండ్రాః ధారానీ-
 నాః ప్రతి ముచ్చతై తస్మాదానీనాః ప్రజాః ప్రజాయన్తే కృష్ణాజి-
 నముత్తరం తేజా వై హిరణ్యం బ్రహ్మ కృష్ణాజినం తేజసా వైవై-
 నం బ్రహ్మణా చోభయతహ పరి గృహ్లాతి షడుద్యామగ్ం శిశ్యం భ-
 వతి షడ్వా ఋతవ ఋతుభిర్వైవముద్యచ్ఛతే యద్వాదశోద్యా-
 మగ్ం సంవత్సరేణైవ పూజ్ఞం భవత్యూగైః ముష్ణా ఊజైః వై-
 నగ్ం సమర్థయతి సుప్త్యోఽసి గరుత్మానిత్యవేక్ష తెహ్రుపమేవాస్యై-
 తన్మహిమానం వ్యాచష్టే దివం గచ్ఛ సుమః ప్రతేత్యాహ సుప్తర్గ-
 మైవైవం లోకం గమయతి । ౧౫ ॥

రక్షాగ్ స్వాదుమ్పరీ ఆదిత్య ఉద్యత్య సం చతుర్విగ్ంశతిశ్చ । ౧౬ ॥

సమిద్ధో అజ్ఞస్కందరం మతీనాం ఘృతమగ్నే మధుమత్పి-
 న్వమానః । వాజీ వహన్వాజినం జాతవేదో దైవానాం వక్షి ప్రి-
 యమా సధస్థమ్ । ఘృతేనాజ్ఞస్థం ప్రథో దేవయానాస్సృజాన-
 వ్యాజ్యప్యేతు దేవాః । అసు త్వా సప్తే ప్రదిశస్సచన్తాగ్నిః
 స్వధామస్తే యజమానాయ ధేహి । ఈద్యశాస్తి వద్వ్యశ్చ వాజి-
 న్నాశుశాస్తి మేధ్యశ్చ సప్తే । అగ్నిప్త్యే ॥ ౧౬ ॥ దైవైర్వసు-
 భిస్సంజోమాః ప్రీతం వహ్నిం వహతు జాతవేదాః । స్త్రీణాం బర్-
 హిస్సుప్తరీమా జాతానోరు ప్రథు ప్రథమానం పృథివ్యామ్ । దై-
 వేభిర్మృక్తమదితిస్సంజోమాస్సృజనం కృణ్వానా సువీతే దధాతు ।
 ఏతా ఉ వస్తుభగా విశ్వయాస్తా విపత్నోభిశ్చయమాణా ఉదాతైః ।
 ఋష్యాస్సతీః కవప్తశ్శుమ్భమానా ద్వారో దేవీస్సుప్తాయణా భ-
 వన్తు । అన్తరా మిత్రావరుణా చరన్తి ముఖం యజ్ఞానామభి సంవి-
 దానే । ఉమాసా వామ్ ॥ ౧౭ ॥ సుహిర్ద్యౌ సుశిల్పౌ ఋతస్త్వ
 యోనావిహ సాదయామి । ప్రథమావాగ్ం సరథినా సువణా-
 దేవా వశ్యంతా భవనాని విశ్వా । అపీప్రయం చోదనా వాం మి-
 మానా హోతారా జ్యోతిః ప్రదిశా దిశన్తా । ఆద్విత్యైర్దోషా భా-
 రతీ వస్తు యజ్ఞగ్ం సరస్వతి సహ రుద్రైర్న ఆవీత్ । ఇజోపహూ-
 తా వసుభిస్సంజోమా యజ్ఞం నో దేవీరమృతేషు ధత్త । త్వష్టా ప్రి-
 రం దేవకామం జజన్త త్వష్టరర్వా జాయత ఆశురశ్శ్వ । ౧౮ ॥
 త్వష్టేదం విశ్వం భువనం జజాన బ్రహ్మోఽగ్ కతాః రమిహ యక్షి

హోతః । అశ్వోఽమృతేన త్మన్యా సమక్త ఉప దేవాగ్ం ఋ-
తుశః పాథ ఏతు । వసన్పతిదేవలోకం ప్రజానన్నగ్నివాహవ్యా
స్వదితాని వక్షత్ । ప్రజావతేస్తపసా వాప్యధానస్సద్యో జాతో
దధిషె యజ్ఞమగ్నే । స్వాహాకృతేన హవిషా పురోగా యాహి
సాధ్యా హవిరదస్తు దేవాః ॥ ౧౯ ॥

అగ్నిస్త్వే వామశ్వో ద్విచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౧ ॥

సావిత్రాణి వ్యృన్తముత్కామ దేవస్య ఖనతి కూరం
వారుణస్సప్తభిరేవిగ్ంశత్యా ప్రడ్భిర్నహస్మ సమిధో అజ్ఞాన్నే-
కాదశ ॥ ౧౧ ॥

సావిత్రాణ్యుత్కామకూరం వారుణ ప్రశవస్సుర్నహ-
స్మ నవపశ్చాశత్ ॥ ౧౯ ॥

సావిత్రాణి హవిరదస్తు దేవాః.

హరిః ఓమ్ ॥

ఇతి పల్నామ కాండే

ప్రథమప్రశ్న స్సమాప్తః.

అథ ద్వితీయప్రశ్న ప్రారంభః

వారిః ఓమ్ || విష్ణుముఖా వై దేవాశ్చన్ద్రోభిరిమాన్ద్రాకాన-
 నపజయ్యమభ్యజయక్త యద్విష్ణుక్రమాన్ముమతే విష్ణురేవ భూ-
 త్వా యజమానశ్చన్ద్రోభిరిమాన్ద్రాకాననపజయ్యమభి జయతి విష్ణోః
 క్రమోన్యభిమాతిహేత్యాహ గాయత్రీ వై పృథివీ త్రైవృథమ-
 న్తరిత్తిం జగతీ ద్యౌరానుష్టుభీదిశశ్చన్ద్రోభిరేవేమాన్ద్రాకా-
 యథాపూర్వమభి జయతి ప్రజాపతిరగ్నిమస్పజత సోసాక్షన్ప్రస్థః || ౧ ||
 పరాజైత్తమేతయాన్వైదశ్రన్దదితి తయా వై సోఽగ్నోః ప్రి-
 యం ధామావారున్ధ యదేతామన్వాహాగ్నోరేవైతయా ప్రియం
 ధామావారున్ధ ఈశ్వరో వా ఏష పరాజ్ఞప్రిదమో యో విష్ణుక్ర-
 మాన్ముమతే చతస్పభిరావర్తతే చత్వారి ఛన్దాగ్ంసి ఛన్దాగ్ంసి
 ఖలు వా అగ్నోః ప్రియా తనూః ప్రియామేవాస్య తనువ-
 మభి || ౨ || పర్యావర్తతే దక్షిణా పర్యావర్తతే స్వమేవ వీ-
 ర్యమను పర్యావర్తతే తస్మాద్దక్షిణార్థ ఆత్మనో వీర్యావత్తరోథా
 ఆదిత్యస్సైవవాపుత్రమను పర్యావర్తతే శునశ్శేవమాజగతిం వ-
 రుణోఽగృహ్లాభు ఏతాం వారుణీమపశ్యత్తయా వై స ఆత్మానం వ
 రుణపాశాదముచ్చద్వరుణో వా ఏతం గృహ్లాతి య ఉఖాం ప్ర-
 తిముచ్చత ఉదుత్తమం వరుణపాశమస్మదిత్యాహాత్మానమైవైత-
 యా || ౩ || వరుణపాశాన్ముచ్చత్యాత్వాహార్షమిత్యాహాహ్యేనగ్ం

హరితి ధృసస్తిస్తావిచాచలిరిత్యాహ ప్రతిస్థితైస్త్వి విశస్త్యా సర్వా
వాఙ్మన్విత్త్యాహ విశేషైవైన్ సమర్థయత్ప్రసిద్ధాప్తిమధిక్షి-
యేత్యాహ రాష్ట్రమైవాస్మిన్ధృవమకర్యం కామయేత రాష్ట్రగ్ం
స్త్యాదితి తం మనసా ధ్యాయేద్రాష్ట్రమైవ భవతి || ౪ || అగ్ర బృ-
హన్నుషసామూర్ధ్వో అస్తాదిత్యాహగ్రమైవైన్ సమానానాం
కరోతి నిర్జగ్నివాన్తమస్త ఇత్యాహ తమ ఏవాస్తాదవహన్తి జ్యోతి-
షాఽగ్రాదిత్యాహ జ్యోతిరైవాస్మిన్సథాతి చస్తస్మభిస్సాదయతిచ త్యాది
ఛన్దాగ్ంస్తి ఛన్దాభిరైవాతిచ్ఛన్దసోత్తమయా వత్స్మ వా ఏషా ఛన్ద-
సాం యదతిచ్ఛన్దా వత్స్మైవైన్ సమానానాం కరోతి సవ్యతి || ౫ ||
భవతి సత్త్వమైవైన్ గమయతి వాక్సప్రేక్షోపతిష్ఠత ఏతేన వై
వక్సప్రీర్భాల్లన్దనోఽగ్నోఽప్రియం ధామావారున్దాగ్నే రైవై తేన
ప్రియం ధామావ రున్ధ ఏకాదశం భవత్యేక్షదైవ యజమానే వీర్యం
దధాతి స్తోమేన వై దేవా అస్మిన్ద్రోక ఆధున్వత్సర్వోభిరముష్మి-
న్ద్రోమస్యేత ఖలు వా ఏతద్ద్రాపం యద్వాక్సప్రం యద్వాక్స-
ప్రేక్షోప తిష్ఠతే || ౬ || ఇమమేవ తేన లోకమభి జయతి యద్విష్ణు-
క్షమాన్మమతేఽముమేవ తైలోకమభి జయతి పూర్వైద్యుః ప్ర
క్రౌమత్యుత్తరైద్యురుప తిష్ఠతే తస్మాద్యోగేఽన్యాసాం ప్రజానాం
మనః క్షేమేఽన్యాసాం తస్మాద్యాయావరః క్షేమ్యస్యేత తస్మాద్యా-
యా వరః క్షేమ్యమధ్యవస్యతి ముష్టికరోతి వాచం యచ్ఛతి యజ్ఞ-
ప్ర్య ధృత్యై || ౭ ||

ప్రప్టోఽభ్యుతయా భవతి సద్వత్సృత్యైవై ద్విచత్వారిగ్-

శచ్చ ॥ ౧ ॥

అన్నపతేన్నస్య నా దేహిత్యాహగ్నిర్వా అన్నపతిస్స
 ప్రవాస్తా అన్నం ప్ర యచ్ఛత్యసమీపస్య కుష్మిణ ఇత్యాహాయత్క-
 న్యేతి వావైతదాహ ప్ర ప్రదాతారం తారిష ఊజ్జం నా ధేహి
 ద్విపదే చతుష్పద ఇత్యాహశిషమైవైతామా శాస్త్ర ఉసు త్వా
 విశ్వే దైవా ఇత్యాహ ప్రాణా వై విశ్వే దైవాః ॥ ౮ ॥ ప్రాణే-
 రైవైవముద్యచ్ఛతేఽన్నే భరన్తు చిత్తిభిరిత్యాహ యస్తా ప్రవైనం
 చిత్తాయోద్యచ్ఛతే తేనేవై నగ్ం సమర్థయతి చతస్పశ్చిరా సాద-
 యతి చత్వారి ఛద్వాగ్ంసి ఛన్దోభిరైవాతిచ్ఛన్దసోత్తమయా వష్ణ-
 వా ప్రమా ఛన్దసాం యదతిచ్ఛన్దా వష్ణైవై నగ్ం సమానానాం
 కరాతి సద్వతి భవతి ప్రత్య మైవైనం గమయతి ప్రేదన్న జ్యోతి-
 స్త్వా ॥ ౯ ॥ యాహిత్యాహ జ్యోతిరైవాస్త్విన్దధాతి తనువా వా
 ఏష హి నస్తి యగ్ం హి నస్తి మా హి గ్ంసీ ననువా ప్రాణ ఇ-
 త్యాహ ప్రాణాభ్య ప్రవైనగ్ం శమయతి రక్షాగ్ంసి వా ప్రతద్యక్ష-
 గ్ం సచన్త యదస ఉధన్జత్యక్రన్దదిత్యన్వాహ రక్షసామపహ-
 త్యా అనసా వహన్త్యపచితిమేవాస్త్విన్దధాతి తన్నాదప్రస్వీ చ రథీ చా-
 తిథీనామపచితమా ॥ ౧౦ ॥ అపచితిమాన్భవతి య ప్రపం వేదప్ర-
 విధాఽగ్నిం దువప్రతేతి ఘృతానుషిక్తామపసీతే ప్రమిధమా ద-
 ధాతి యథాఽతిథయ ఆగతాయ ప్రవిష్వదాతిథ్యం క్రియతే తా-

దృగైవ తద్దాయత్రియా బ్రాహ్మణస్య గాయత్రో హి బ్రాహ్మణ-
 స్త్రిష్టుభా రాజన్యస్య త్రేష్టుభో హి రాజన్యోఽపున భస్త్వ ప్ర-
 వేశయత్త్యుపయోనిర్వా అగ్నిసాన్వమైవైతం యోనిం గమయతి
 తిసృభిగ్ ప్రవేశయతి త్రివృద్వై ॥ ౧౧ ॥ అగ్నిర్యవావైవాగ్ని-
 స్తం ప్రతిష్ఠాం గమయతి పరా వా ఏహోఽగ్నిం వపతి యోఽపున
 భస్త్వ ప్రవేశయతి జ్యోతిష్కతీభ్యామప దధాతి జ్యోతిరేవాస్మిన్దధా-
 తి ద్వాభ్యాం ప్రతిష్ఠి తైస్ పరా వా ఏవ ప్రజాం ప్రశూన్ వపతి
 యోఽపున భస్త్వ ప్రవేశయతి పునరూర్జా సహ రయ్యేతి పునరుదై-
 తి ప్రజామైవ ప్రశూనాత్కర్తై పునస్తాన్వైఽదిత్యాః ॥ ౧౨ ॥ రు-
 ద్రా వసన్తసమిన్ధతామిత్యస్తేతా వా ఏతం దేవతా అగ్రే స-
 మ్మేన్ధత తాభిర్వైవగ్ం సమిన్ధై బోధా సబాధీత్యుప తిష్ఠతే బాధ-
 యత్యైవైతం తన్నాభున్వప్వ ప్రజాగ్ ప్ర బుధ్యన్తే యథాస్థానముప
 తిష్ఠతే తన్నాద్యథాస్థానం ప్రశవగ్ పునరేత్యోప తిష్ఠతై ॥ ౧౩ ॥

వైవిశ్వేదేవా జ్యోతిష్టానపచితమా త్రివృద్వా ఆదిత్యా
 ద్విచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౪ ॥

యావత్తి వై పృథివీ తస్యై యమ ఆధిపత్యం పరీయాము
 యోవై యమం దేవయజనమస్యా అనిర్యాచ్యాగ్నిం చినుతే య-
 మామైవగ్ం స చినుతేఽపైతేత్యధ్యవసాయయతి యమమైవ
 దేవయజనమస్యై నిర్యాచ్యాత్క నైఽగ్నిం చినుత ఇత్స్వగైవా వా అ-
 స్యా అనామృతమిచ్చంతౌ నావిన్దతై దేవా ఏతద్యజురవశ్యన్న-

పైతేతి యదేతేనాధ్యవసాయయతి || ౧౪ || అనామృత వ్రవాగ్నిం
 చినుత ఉద్ధన్తి యదేవాన్యా అమైధ్యం తదప హస్త్యహోఽపౌత్యతి
 శాస్త్రైస్ సికతా ని వపత్యైతద్వా అగ్నేర్వైశ్వానరస్య రూపగ్ం
 రూపేణైవ వైశ్వానరమవ రున్త ఉపాన్ని వపతి పుష్టిర్వా ప్రమా ప్ర-
 జననం యదూపాగి పుష్ట్యామైవ ప్రజననైగ్నిం చినుతేఽఘో
 సంజ్ఞాన ఏవ సంజ్ఞాత్సగ్ం హ్యేతత్ || ౧౫ || ప్రశూనాం యదూపా
 ద్యావాపృథివీ సహస్తాం తే వియతీ అబ్రూతామస్తైవ నా ప్రహ
 యజ్ఞియమితి యదముష్యా యజ్ఞియమాసీత్తదస్యమదధాత్త ఉ-
 పా అభవత్ యదస్య యజ్ఞియమాసీత్తదముష్యామదధాత్తదద -
 త్పుద్గ్రీమసి కృష్ణమూషాన్ని వపన్నదో ధ్యాయేద్ధ్యావాపృథి -
 శ్చైరేవ యజ్ఞియైగ్నిం చినుతేఽయగ్ం సో అగ్నిరిత విశ్వామీ-
 త్రస్య || ౧౬ || ~~తా~~ సూక్తం భవత్యేతేన వై విశ్వామీత్తోఽ -
 గ్నేః ప్రియం ధామావాదధ్ధాగ్నే రేవై తేన ప్రియం ధామావ రు-
 ధై ఛందోభిర్వై దేవాసుసవగ్ం లోకమాయశ్చతస్రిగి ప్రాచీరుప
 దధాతి చత్వారి ఛందాగ్ంసి ఛందోభిరేవ తద్యజమానసుసవగ్ం
 లోకమేతి తేమాగ్ం సువగ్ం లోకం యతాం దితససమప్లియస్త
 తే ద్వే పురస్తాఘ్నమిచ్ఛీ ఉపాదధత్త ద్వే || ౧౭ || ప్రశ్చా-
 ఘ్నమిచ్ఛీ తాభిర్వై తే దిశోఽదృగ్ంహాత్ యద్వే పురస్తా-
 ఘ్నమిచ్ఛీ ఉప దధాతి ద్వే ప్రశ్చాఘ్నమిచ్ఛీ దిశాం విధృత్యా
 అఘో ప్రశప్తా వై ఛందాగ్ంసి ప్రశూనైవాస్మై ప్రమిచ్ఛో దధా -

త్యష్టాపుప దధాత్యష్టాక్షరా గాయత్రీ గాయత్రీఽగ్నిర్యా-
 వానైవాగ్నిస్తం చినుతేఽష్టాపుప దధాత్యష్టాక్షరా గాయత్రీ గా-
 యత్రీ సువగళం లోకమజ్ఞాసా వేద సువర్గస్య లోకస్య ॥ ౧౮ ॥ ప్ర-
 జ్ఞాత్యై త్రయోదశ లోకంప్రజా ఉప దధాత్యేకవిగ్ంశతిసం-
 పద్యన్తై ప్రతిష్ఠా వా ఏకవిగ్ంశగ్ ప్రతిష్ఠా గార్హపత్య ఏకవిగ్ం-
 శస్యైవ ప్రతిష్ఠాం గార్హపత్యమమ ప్రతి తిష్ఠతి ప్రత్యగ్నిం
 చిక్వాన స్తిష్ఠతి య ఏవం వేద పశ్చచిత్రికం చిన్విత ప్రథమం చి-
 న్వానగి పాక్ష్య యజ్ఞగి పాక్ష్యగ్ పశపాయజ్ఞమైవ పశూనవ రుధై
 త్రిచిత్రికం చిన్విత ద్వితీయం చిన్వానస్త్రయ ఇమే లోకా ఏష్యేవ
 లోకేషు ॥ ౧౯ ॥ ప్రతి తిష్ఠత్యేకచిత్రికం చిన్విత తృతీయం చిన్వాన
 ఏకదా వై సువగళం లోక ఏకవృత్తైవ సువర్గం లోకమేతి పురీషే-
 కాభ్యుహతి తస్మాన్నాగ్ంసెనాస్థి ఛన్నం న దుశ్చర్తా భవతి య ఏ-
 వం వేద పశ్చ చిత్రయో భవన్తి క్షత్వభిగ్ పురీషైరభ్యుహతి దశ-
 సం పద్యన్తై దశాక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజ్యేవాన్నాద్యే
 ప్రతి తిష్ఠతి ॥ ౨౦ ॥

అధ్యప్తసాయయతి హ్యతద్విశ్వామిత్రస్యాదధత ద్వే లో-
 కస్య లోకేషు ప్రప్తచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౩ ॥

వి వా ఏతౌ ద్విమాతై యశ్చ పురాఽగ్నిర్యశ్చోభాయాగ్ం
 సమితమితీ చతస్పభిస్సం ని వపతి చత్వారి ఛన్దాగ్ంసి ఛన్దాగ్ంసి ఖ-
 లు వా అగ్నగ్ం ప్రియా తనూగ్ం ప్రియయైవై నా తనువా సగ్ం

శాస్త్రి సమీతమిత్యాహ తస్మాద్భగవద్గ్రా త్తత్రం సమీతియథస్సం
 న్యవ్య వి హరతి తస్మాద్భగవద్గ్రా త్తత్రం వ్యేత్యైతుభిః ॥ ౨౧ ॥
 వా ఏతం దీక్షయన్తి స ఋతుభిరైవ విముచ్యే మాతేన పుత్రం
 పుత్రీ వీ పుత్రీవ్యమిత్యాహరుభిరైవై నం దీక్షయిత్వతూభిర్వి ముచ్చతి
 వై శావనర్యాశిక్యమా దత్తై స్వదయత్యైవై నం నైర్ముతీః క్రృ-
 ణ్ణాస్తిసన్తుషపక్వా భవన్తి నిర్ముత్యే వా ఏతద్భగవద్ధేయం య-
 త్తమా నిర్ముత్యై రూపం క్రృష్ణం రూపేణైవ నిర్ముతిం నిరవ-
 దయత ఇమాం దిశం యన్త్యేమా ॥ ౨౨ ॥ వై నిర్ముత్యై ది-
 క్స్వాయామైవ దిశి నిర్ముతిం నిరవదయతే స్వకృత ఇరిణ ఉప ద-
 ధాతి ప్రదరై వై తద్వై నిర్ముత్యా ఆయతన్తం స్వ ఏవాయతనే
 నిర్ముతిం నిరవదయతే శిక్యమభ్యుప దధాతి నైర్ముతీ వై పా-
 శస్సాక్షాదైవై నం నిర్ముతిపాశాన్ముచ్చతి త్రిస ఉప దధాతి
 త్రైధావిహితో వై పురుషో యావానైవ పురుషస్తస్మాన్నిర్ముతి-
 మవ యజతై పరాచీరుప ॥ ౨౩ ॥ దధాతి పరాచీమైవాస్మాన్నిర్-
 ముతిం ప్రణదత్తేప్రతీక్షమా యన్తి నిర్ముత్యా అన్తరీహి -
 త్యై మార్గయిత్వోప తిష్ఠన్తే మేధ్యత్వాయ గార్హపత్యముప
 తిష్ఠన్తే నిర్ముతిలోక ఏవ చరిత్వా పూతా దేవలోకముపారన్త
 ఏకయోప తిష్ఠన్త ఏకధైవ యజమానై వీర్యం దధతి నివేశనస్సం-
 గమనో వసూనామిత్యాహ ప్రజా వే ప్రశమో వసు ప్రజయైవై నం
 ప్రశుభిస్సమర్థయన్తి ॥ ౨౪ ॥

ఋతుభీరమా పరావీరుప్రాప్తాచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౪ ॥

పురుషమాత్రేణ వి మిమీతే యజ్ఞేన వై పురుషసంఘతో
 యజ్ఞపురుషేవేనం వి మిమీతే యావాన్పురుష ధ్యౌర్భావయన్తా -
 వాన్భవత్యైతావద్యై పురుషే వీర్యం వీర్యేణైవేనం వి మిమీతే సక్షీ
 భవతి న హ్యప్రక్షగ్ పతి తుమర్హత్యర్హత్సినా ప్రతౌ ద్రాఘియాగ్ంసా
 భవత్త సన్తాత్సక్షప్రవయాగ్ంసి వయాగ్ంసి వ్యామమాత్రౌ ప్రతౌ
 చ పుచ్చం చ భవత్యైతావద్యై పురుషే వీర్యమ్ ॥ ౨౧ ॥ వీర్యసం-
 మితౌ వేణువా వి మిమీత ఆగ్నేయో వై వేణుస్సయోనిత్వాయ
 యజమా యనకి యజమా కృషతి వ్యావృత్యై వడ్ధవేన కృషతి వడ్వా
 ఋతవ ఋతుభీరైవేనం కృషతి యద్వాదశగ్ంవేన సంవత్సరేణైవే-
 యం వా అగ్నేరితిదాహద బిభేక్షైరితద్విగుణమవశ్యత్కృష్టం చా-
 కృష్టం చ తతో వా ఇమాం నాత్యదమాద్యత్కృష్టం చాకృష్టం చ ॥ ౨౨ ॥
 భవత్యస్య అనతిదాహయ ద్విగుణం త్వ అగ్నిముద్యన్తమర్హ-
 తీత్యాహుర్వత్కృష్టం చాకృష్టం చ భవత్యగ్నేరుద్యత్యా వీతా-
 వన్తౌ వై ప్రశస్త్వా ద్విపాదశ్చ చతుష్పాదశ్చ తా యత్సాచ ఉ-
 క్తస్సోక్షేద్రుద్రాయాపి దధ్యాద్యద్దక్షిణా పీతృభ్యో నిధువైద్యత్సృశీ-
 చో రతౌగ్ంసి హన్యురుదీచ ఉక్తస్సృజత్యేషా వై దేవమమహ్య-
 ణగ్ం తాన్తా దిక్ ॥ ౨౩ ॥ తామైవైవాననూకస్సృజత్య-
 ణో ఖల్విమాం దితముకస్సృజత్యసా వా ఆదిత్యగ్ం ప్రాణః ప్రాణమై-
 వైవాననూకస్సృజతి దక్షిణా ప్రర్యావతే వై స్యమేవ వీర్యమను చ-

రావర్తవై తస్మాద్దక్షిణార్థః ఆత్మనా వీర్యావత్సోఽథో ఆది-
 త్యసైవవాపృతమను ప్రర్యాసతో వై తస్మాత్పూర్వాని పశ్యంతా వి-
 త్థవై ప్రత్యక్షా ఆ వర్తవై త్రిసప్తవీసితాః ॥ ౨౮ ॥ కృషతి
 త్రివృతమైవ యజ్ఞముఖే వి యాతయత్యోషధీర్వపతి బ్రహ్మణా-
 ర్హమవ రుదైర్హే-రహశ్చేయతే చతుర్దశభిర్వపతి వప్తగ్రా-
 మ్యా ఓషధయస్సప్తరణ్య ఉభయీషామవరుద్ధ్యా అన్నస్యాన్న-
 స్య వప్తస్యాన్నస్యాన్నస్యావరుద్ధ్యై కృష్టి వపతి కృష్టి హ్యూష-
 ధయః ప్రతి తిష్ఠన్త్యనుస్తీతం వపతి ప్రజాత్యై ద్వాదశను సీతాను
 వపతి ద్వాదశ మాసాసంవత్సరసంవత్సరేణైవాన్నా అన్నం వ-
 చతి యదగ్నిచిత్ ॥ ౨౯ ॥ అనవరుద్ధస్యాశ్చీయాదవరుద్ధేన వ్యృ-
 ధ్యత యే వప్తస్సతీనాం ఫలగ్రహయస్తానిధ్యైషి ప్రోక్షేదనవరుద్ధ-
 స్యావరుద్ధ్యై దిగ్భ్యో లోహాశ్శమస్యతి దిశామైవ వీర్యమవరుద్ధ్య
 దిశాం వీర్యైర్గ్నిం చినుతే యం ద్విష్యాద్యత్రి సన్యాతస్యై దిశౌ
 లోష్టమా హరేదిష్టమూర్జామహమిత ఆ దద ఇతీషమైవౌర్జాం
 తస్యై దిశోఽవ రుదైర్హోధుకో భవతి యస్తస్యాం దిశి భవత్యు-
 త్తరవైదిమువ వపత్యుత్తరవైద్యాగ్ హ్యగ్నిశ్చేయతేఽథో పశ్యంతా
 వా ఉత్తరవైదిః పశూవైవావ రుదైర్హో యజ్ఞపరుషోఽన స్తరిత్యై ॥
 చ భవత్యైతావద్యై పురుషే వీర్యం యత్కృష్టం చాకృ-
 ష్టం చ దిక్సీతా అగ్నిచిదవ పశ్యన్విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౩౦ ॥

అదే తవ శ్రవౌ వయ ఇతి సికతా ని వవశ్యతద్వా అ-
 గ్నైశ్చైశ్చావరస్య సూక్ష్మం సూక్ష్మైవ వైశ్వావరమవ రుద్ధే మ-
 డ్భిర్ని వపతి వడ్వా ఋతవససంవథసంవథసోగ్నిరైశ్చావ-
 రసాసూదైవ వైశ్వావరమవ రుద్ధే సముద్రం వై నామైతచ్ఛ-
 సముద్రమను ప్రజాగ ప్రజాయనై యదేతేన సికతా ని వపతి
 ప్రజానాం ప్రజననాయేన్ద్రః ॥ 30 ॥ త్వత్రాయ వజ్రిం ప్రా-
 హరథ స తేహ వ్యభవథస్సస్త్వతీయగ్ం రథ స్త్వతీయం యూ-
 వస్త్వతీయం యేనైవైశ్చరా అశీర్యస్త తాశ్శగ్గరా అభవస్తచ్ఛ-
 ర్కరాణాగ్ం శర్కరత్వం వజ్రి వై శర్కరాగి పశురగ్నిర్యచ్ఛ-
 ర్కరాభిరగ్నిం పరిమినోతి వజ్రేణైవాస్త్వై పశూనం గృహ్లాతి తస్మా-
 ద్వజేణ ప్రశవగ్ం పరిగృహీతా స్తస్మాత్సేయానస్థయస్తా నోప హరతే
 త్రిస్తాభిగ్ం పశుకామశ్చ ॥ 31 ॥ పరి మినుయాథస్త్వ వై శీర్షణ్యగ్ం
 ప్రాణగ్ం ప్రాణగ్ం ప్రశవగ్ం ప్రాణైరైవాస్త్వై పశూనం రుద్ధే త్రిణవాభి-
 రాభితృవ్యవత స్త్రివృతమైవ వజ్రగ్ం సంభృత్య భ్రాతృవ్యాయ
 ప్ర హరతి స్త్వత్యా అపరిమితాభిగ్ం పరి మినుయాదపరిమితస్యావరు-
 ధ్ద్యేయం క్రామయేతాపశుస్సాన్యదిత్యపరిమిత్య తస్య శర్కరా సిక-
 తా ప్యౌహేదపరిగృహీత ఏవాస్య విషూచీన్ద్రగ్ం రేతగ్ం పరా సిచ్చ-
 త్యవశురేవ భవతి ॥ 32 ॥ యం క్రామయేత పశుమాన్ధాన్య-
 దితి పరిమిత్య తస్య శర్కరాసికతా ప్యౌహేతృగృహీత ఏవాస్త్వై
 సమీచీన్ద్రగ్ం రేతసిచ్చతి పశుమానైవ భవతి సౌమ్యా ప్యౌహతి

సామ్రాజ్యై రేతాదా రేత ఏవ తద్దధాతి గాయత్రియా బ్రాహ్మణ-
స్య గాయత్రో హి బ్రాహ్మణస్తిష్ఠుభా రాజన్యస్య తైష్ఠుభా హి
రాజన్యత్వంయుం బారహస్పత్యం మేధో నోపానముఖోనైగ్నిం
ప్రావిశత్ ॥ 3౪ ॥ సోఽగ్నేః కృణ్ణో రూపం కృత్వోదాయత సా-
త్వం ప్రావిశథోఽశ్వస్యవా నరశథోఽభవద్దదశ్వమాక్రమయతి
య ఏవ మేధోఽత్వం ప్రావిశత్తమేవావ రుధే ప్రజాపతివాఽగ్ని-
శ్చైతస్య ఇత్యావనిః ప్రజాపత్యోశ్చోవ యదశ్వమాక్రమయతి
ప్రజాపతినేవాగ్నిం చినుతే పుష్కరక్షణముప దధాతి యోనిర్వా
అగ్నేః పుష్కరక్షణం నయోనిమేవాగ్నిం చినుతేఽపాం ప్రవృ-
ముసీత్సుప దధాత్యపాం వా ఏతత్ప్రవృత్తం యత్పుష్కరక్షణం రూ-
పేణైవైవదుప దధాతి ॥ 3౫ ॥

ఇన్ద్రః ప్రశుకామస్య భవత్యవిశ్తథ నయోనిం విగ్ంతతిశ్చ ॥ ౩౬ ॥

బ్రహ్మ జజ్ఞానమితి రుక్మముప దధాతి బ్రహ్మముఖా వై ప్ర-
జాపతిః ప్రజా అస్సజత బ్రహ్మముఖా ఏవ తత్ప్రజా యజమాన-
స్సృజతే బ్రహ్మ జజ్ఞానమిత్యాహ తస్మాద్బ్రాహ్మణా ముఖ్య ముఖ్య
భవతి య ఏవం వేద బ్రహ్మవాదినో వదన్తి న పృథివ్యాం నాన్త-
రిక్షే న దివ్యగ్ని శ్చైతస్య ఇతి యతేపృథివ్యాం చిన్విత పృథివీం
శుచాఽర్పయెన్నాషధయో న వనస్పతయః ॥ 3౬ ॥ ప్ర జాయే-
ర్త యదన్తరిక్షే చిన్వితాన్తరిక్షం శుచాఽర్పయెన్న వయా-
గ్ంసి ప్ర జాయేర్త యద్దివి చిన్విత దివగ్ం శుచాఽర్పయెన్న

పర్వస్యా వర్షేషు క్షముప దధాత్యమృతం వై హిరణ్యమ-
 మృత వ్రవాగ్నిం చినుతే ప్రజాత్యై హిరణ్యయం పురుషముప ద-
 ధాతి యజమానలోకస్య విధృత్యై యదిష్టకాయా ఆత్మణ్ణమనూ-
 పదధ్యాత్పశూనాం చ యజమానస్య చ ప్రాణమపి దధ్యాద్దక్షిణా-
 తః || 32 || సాచ్చముప దధాతి దాధార యజమానలోకం న ప-
 శూనాం చ యజమానస్య చ ప్రాణమపి దధాత్యథో ఖల్విష్టకా-
 యా ఆత్మణ్ణమనూప దధాతి ప్రాణనాముఘృష్టై ద్విషశ్చమ-
 దైత్యభి మృశతి హూతాన్వేవేనం ప్రతిష్ఠాపయతి సుచాపు-
 ప దధాత్యాజ్యస్య పూణాం కామ్యర్థమయీం దధ్నరి పూర్ణా-
 మాదుమ్భరీమియం వై కామ్యర్థమయ్యసావోదుమ్భరీమే ఏవౌప-
 దతే || 33 || త్రాష్టిముప దధాతి న హీమే యజమాన్యమర్హతి ద-
 ఖీణం కామ్యర్థమయీముత్తరామాదుమ్భరీం తస్మాదస్యా అసా-
 పుత్తరాన్యజ్యస్య పూర్ణాం కామ్యర్థమయీం వజ్రో వా ఆజ్యం
 వజ్ర కామ్యర్థో వజ్రేణైవ యజ్యస్య దక్షిణతో రత్యాగ్ స్యప వాన్తి
 దధ్నరి పూర్ణామాదుమ్భరీం వశపౌ వై దధ్యాద్దుమ్భరీం ప్రశు-
 ష్టేపూర్ణం దధాతి పూణే ఉప దధాతి పూణే ఏవై నమ్ || 34 || అ-
 ముష్టిస్యాక ఉప తిష్ఠేతే విరాజ్యగ్నిశ్చైత్రవ్య ఇత్యావ్రుసున్గైవ
 విరాడ్యభున్గిచాపువ దధాతి విరాజ్యేవాగ్నిం చినుతే యజ్ఞముఖ
 యజ్ఞముఖ వై క్రియమాణే యజ్ఞగ్ం రత్యాగ్ంసి జిహ్వాగ్ంసన్తి
 యజ్ఞముఖగ్ం రుక్మో యద్భుక్తం హ్యపూరయతి యజ్ఞముఖాదైవ

రక్షాన్ స్యప హన్తి పశ్చభిర్వాహరయతి పాశ్చో యజ్ఞో యా-
 వానైవ యజ్ఞస్తస్మాద్రక్షాన్ స్యప హన్త్యిక్ష్యయా వ్యాహరయతి
 తస్మాదక్ష్యయా పశపాఃకాని ప్రహరన్తి ప్రతిష్ఠితైః ॥ ౪౦ ॥

వనస్పతయో దక్షిణలో భత్తవనం తస్మాదక్ష్యయా పశ్చ చా ॥

స్వయమాత్రైశ్చాముప దధాతీయం వై స్వయమాత్రైశ్చే -
 మామైవోప ధత్తైశ్చైవముపహృవయతి ప్రాణమైవాస్యాం దధా-
 త్యథో ప్రాజాపత్యో వా అశ్వగో ప్రజాపతిన్వై వాగ్నిం చీనుతే ప్ర-
 ధమేష్టకోపధీయమానా పశూనాం చ యజమానస్య చ ప్రాణమ-
 పి దధాతి స్వయమాత్రైశ్చ భవతి ప్రాణానాముధస్పైస్త్యై అథో
 సువర్గస్య లోకస్యానుభూత్యా అగ్నావగ్నిశ్చైత్రవ్య ఇత్యహురైవ
 వై ॥ ౪౦ ॥ అగ్నిరైవశ్వానరో యద్భావ్యైర్వాగ్నైర్వై ప్రథమా-
 విష్టకాం యజ్మతాం ప్రయచ్ఛతాం బ్రాహ్మణశ్చోపదధ్యా-
 తామగ్నావైవ తధగ్నించీనుత ఈశ్వరో వా ఏవ ఆదితీ మాత్మీ-
 ర్యోఽవిద్యావిష్టకాముప దధాతి త్రిణ వరాష్ట్రద్యాత్రియో వై
 ప్రాణాగి ప్రాణానాన్ స్పృశ్యైర్వావైవ దేహా ద్వా హి
 ప్రాణానేకే ఏవ దేయ ఏకో హి ప్రాణగి ప్రళుః ॥ ౪౧ ॥ వా ఏవ
 యదగ్నిర్న ఖలువై పశవ ఆయవసే రమన్తే దూరేష్టకాముప ద-
 ధాతి పశూనాం ధృత్యైర్వా ద్వాభ్యాం ప్రతిష్ఠితైర్వా కాణ్డైర్వా
 త్పిరోహ నీత్యాహ కాణ్డేన కాణ్డేన హ్యేవా ప్రతితిష్ఠిత్యైవా
 నూ దూర్వై ప్రతసు ప్రహన్తేణ క్షతైవ చేత్యాహ సాహస్రగో ప్రజా-

పరిగి ప్రజాపతేరాస్త్య దేవలక్ష్మం వై త్యా లిఖతా తాముత్తర-
 లక్ష్మణం దైవా ఉపాదధతాధరలక్ష్మణమనురా యమ్ । ౪౩ । కా-
 మయేత వసీయాన్ధ్యాస్యదిత్యుత్తరలక్ష్మణం తస్యేవ దధ్యాదవసీ-
 యావైవ భవతి యం కామయేత వసీయాన్ధ్యాస్యదిత్యుధరలక్ష్మణం
 తస్యేవ దధ్యాదనురయోనిమైవైవమను పరా భావయతి వసీయా
 న్భవతి త్యా లిఖతా భవతిమై వై లోకాస్త్యా లిఖతైభ్య ఏవ లో-
 కేభ్య భార్యవృత్తుస్తతేత్యక్షరననునవర్గం లోకం యతః పురో-
 డాశగి కూర్మో భూత్వాఽను ప్రాసర్పత్ । ౪౪ । యత్కూర్మము-
 పదధాతి యథా తేత్ర విదజ్జనా నయత్యైవమైవైవం కూర్మ-
 మునవర్గం లోకమజ్జనా నయతి మథో వా ఏష పశూనాం య-
 త్కూర్మో యత్కూర్మముపదధాతి స్వమైవ మేధం పశ్యంతగి పక్ష-
 ప ఉప తిష్ఠన్తే క్షతానం వా ఏతత్క్రియతే యస్త్వతానాం ప-
 శూనాగ్ం శీర్షాణ్యుపధీయన్తే యజ్జీవన్తం కూర్మముపదధాతి తే-
 నాశ్శకానచిదాన్తస్త్వై వా ఏష యత్ । ౪౫ । కూర్మో మధు-
 వాతా ఋతాయత ఇతి దధ్నా మధుమిత్రైశాభ్యంతి స్వదయత్యై-
 వైవం గ్రామ్యం వా ఏతదన్నం యద్దధ్యాద్యం మధు యద్దధ్నా
 మధుమిత్రైశాభ్యంతక్ర్యభయస్యావరుద్ధ్యే మహి ద్యాగి పృథివీ చ ప
 ఇత్యాహాభ్యామైవైవముభయతగి పరి గృహ్యంతి ప్రాక్షుముప దధాతి
 మువగఃస్య లోకస్య సమప్త్యై పురస్తాత్పుత్యక్షుముప దధాతి త-
 స్మాత్ । ౪౬ । పురస్తాత్పుత్యక్షురి పక్షపూ మేధముప తిష్ఠన్తే యో

వా అపనాభిమగ్నిం చిమతే యజమానస్య నాభిమమ ప్ర విశతి స
 ఏనమిశ్వరో హిగ్ంసితోరులూఖలముప దధాత్యేసా వా అగ్ని-
 నాభిస్సనాభిమేవాగ్నిం చిమతే హిగ్ంసాయా బాదుమ్మరం భవ-
 త్యుగ్వో ఉదుమ్మర ఉర్జితేవావ రుధే మధ్యత ఉప దధాతి మ-
 ధ్యత ఏవాస్తా ఉర్జం దధాతి తస్మాన్మధ్యత ఉజా భుజ్జత ఇయ-
 ద్భవతి ప్రజాపతినా యజ్ఞముఖేన సంమితమవ హస్త్యన్నమేవాక-
 రైవస్త్యవ్యరోచప దధాతి విష్టురైవ యజ్ఞో వైష్టువా వవస్పతయో
 యజ్ఞ ఏవ యజ్ఞం ప్రతిష్ఠాపయతి ॥ ౪౭ ॥

ఏషవై పశుర్యమసర్పదేవయత్తస్మా తస్మాథన్తప్రవిగ్ంశతిశ్చ॥౮॥

ఏషాం వా ఏతల్లోకానాం జ్యోతిస్సంభృతం యదుఖా య-
 దుఖాముప్రదధాత్యేభ్య ఏవ లోకేభ్యో జ్యోతిరవ రుధే మధ్యత
 ఉప దధాతి మధ్యత ఏవాస్తా జ్యోతిర్దధాతి తస్మాన్మధ్యతో జ్యోతి-
 రుహస్తమే సికతాభిగ్ పూరయత్యే తద్వా అగ్నైర్వశ్వావరస్య
 రూపగ్ం రూపజైవ వైశ్వానరమవ రుధే యం కామయేత తోధుక-
 స్సాన్యదిత్యూనాం తస్యోప ॥ ౪౮ ॥ దధ్యాత్తోధుక ఏవ భవతి యం
 కామయేతానువదస్య దన్నమద్యాదితి పూణాం తస్యోప దధ్యా-
 దనుపదస్యదైవాన్నమత్తి ప్రహస్తిం వై ప్రతి పురుషగ్ పక్షూనాం
 యచ్ఛతి ప్రహస్రమన్యే ప్రశమ్రా మధ్యే పురుషశీర్షముప దధాతి స-
 వీర్జ్యత్వాయోఖాయామపి దధాతి ప్రతిష్ఠామైవై నద్గమయతి వ్యృ-
 త్తం వా ఏతత్సృజేరమైధ్యం యత్పురుష శీర్షమమృతం ఖలు వై

ప్రాణాః ॥ ౪౯ ॥ అమృతగ్ం హిరణ్యం ప్రియేషు హిరణ్యతల్యం-
 న్నిత్యస్యతి ప్రతిష్ఠామైవై నద్గమయిత్వా ప్రాణై ససమర్థయతి దధా-
 మధుమిశ్రేణ పూరయతి మధప్యైఽప్రాసీతి శృతాతజ్జేన మేధ్య-
 త్వాయ గ్రామ్యం వా వీతదన్నం యద్దధ్యార్దణ్యం మధు యద్దధా-
 మధుమిశ్రేణ పూరయ త్యుభయస్యావరుద్ధ్య పశుశీర్షాణ్యప ద-
 ధాతి ప్రశస్తా వై పశుశీర్షాణి ప్రశూనైవావ రుద్ధై యం క్రామయే-
 తాప్రశుస్సాన్యదితి ॥ ౫౦ ॥ విషూచీనాని తస్యోపదధ్యాద్విషూచ-
 ఏవాస్తాత్ప్రశూన్యధాత్యప్రశురైవ భవతి యం క్రామయేత పశుమా-
 ఙ్గాన్యదితి సమీచీనాని తస్యోప దధ్యాథన్యమీచ ఏవాస్తే ప్రశూ-
 న్యధాతి పశుమానైవ భవతి పురస్తాత్ప్రీతీచీనమశ్వస్యోప దధాతి ప్ర-
 శ్చాత్ప్రీచీనమప్రభస్యాప్రశస్తా వా అన్యే గోఅశ్వేభ్యః ప్రశ-
 స్తా గోఅశ్వనైవాస్తే సమీచో దధాత్యేతావన్తా వై ప్రశవః ॥ ౫౧ ॥
 ద్విసాదశ్చ చతుష్పాదశ్చ తా వా వీతదగ్ం ప్ర దధాతి య-
 త్పశుశీర్షాణ్యప్రదధా త్యముమార్దణ్యమను తే దిశామిత్యాహ
 ద్రామ్యేభ్య ఏవ ప్రశుభ్య ఆర్దణ్యప్రశూణ్శుచ్రమనూథ్నబతి
 తస్తాథన్యమవత్ప్రశూనాం ప్ర జాయమానానా మార్దణ్యః ప్రశవగో
 కసీయాగ్ం సత్కుచా హ్యౌతాస్సర్పశీర్షముప దధాతి యైవ
 వర్పై త్విషిస్తామైవావ రుద్ధే ॥ ౫౨ ॥ యథన్యమీచీనం పశుశీర్షమై-
 రుపదధ్యాద్ద్రామ్యాప్రశూన్యగ్ం శుకాసున్యర్పద్విషూచీనమార్ద-
 ణ్యో యజరైవ వదేదవ తాం త్విషిగ్ం రుద్ధై యా వర్పై న

గ్రామ్యావృతౌ హి సస్తి నారణ్యసఖా ఖటాప్రథేయమైవ య-
దుప్రదధాతి తేన తాం తిష్ఠియవ దన్తే యా సర్వే యద్యజ్ఞవ-
దతి తేన తా నమ్ ॥ ౫౩ ॥

ఉనాంతస్యోప ప్రాణస్యాదితి వై ప్రశత్రూరుభై చతుశ్చ-
త్వారిం శచ్చ ॥ ౫౪ ॥

ప్రశుర్వా ప్రష యదగ్నిరోన్యవిగ్గి ఖలు వా ప్రషా ప్ర-
శాబ్విక్రియతే యత్ప్రాచీనమైష్టకాద్యజ్ఞః క్రియతే రేతోఽప్రస్యా
అప్రస్యా ఉప దధాతి యానావైవ రేతో దధాతి పశ్నోప దధాతి
పాక్ష్యోగ్గి ప్రశవగ్గి ప్రశూనవాస్తే ప్ర జనయతి పశ్చ దక్షిణతో వ-
జ్జా) వా అప్రస్యా వశ్శేజైవ యజ్ఞస్య దక్షిణతో రత్నాగ్గి స్యు-
హన్తి పశ్చ ప్రశాత్ ॥ ౫౪ ॥ ప్రాచీరుప దధాతి ప్రశా-
న్వే ప్రాచీనగ్గి రేతో ధీయతే ప్రశాన్వేవాస్తే ప్రాచీనగ్గి రేతో
దధాతి పశ్చ పురస్తాత్ప్రగీతీరుప దధాతి పశ్చ ప్రశాత్ప్రాచీస్త-
స్తాత్ప్రగీతీరుప రేతో ధీయతే ప్రగీతీః ప్రజా జాయంతే పశ్చ-
త్తరతశ్చదస్యోగ్గి ప్రశత్రూ వై ఛన్దస్యోగ్గి ప్రశూనైవ ప్రజాత్తోఽన్య-
మామతనమభి పర్యూహత ఇయం వా అగ్నే రతిదాహాదవిశ్లేభ-
తాః ॥ ౫౫ ॥ అప్రస్యా అవశ్యతా ఉపాధత్త తతో వా ఇమాం
నార్యదహద్యదప్రస్యా ఉపదధాత్యస్యా అనతిదాహామోవాద-
హేయగుప్తదిగ్గి బ్రహ్మణాఽన్నం యస్యైతా ఉప ధీయా య-
ఉ వైనా ప్రవం వేదదితి ప్రాణభృత ఉప దధాతి రేత్యేన హ-

కాష్ఠధాతి తస్మాద్విదన్వాగ్నిస్త్వక్ష్మిన్పుణిష్టశుష్టాయతైఃయం పు-
 రః ॥ ౫౬ ॥ భువ ఇతి పురస్తాదువ దధాతి ప్రాణమైవైతాభి-
 దాధారాయం దక్షిణా విశ్వక్ష్మమేతి దక్షిణతో మన ఏవైతా-
 భిర్దాధారాయం ప్రశాన్తివ్యవస్థా ఇతి ప్రశాన్తిచక్షురైవైతాభి-
 ర్దాధారైదముత్తరా భువరత్నైర్మత్తరతశ్చోత్రమైవైతాభిర్దాధార-
 యముపరిమతిరిత్తుపరిష్టాదావచమైవైతాభిర్దాధార దక్షతశ్చోపద-
 ధాతి సవీర్యతావయాశ్శ్లయా ॥ ౫౭ ॥ ఉప దధాతి తస్మాద్దక్ష-
 యా ప్రశాన్తిఃక్షాన్తి ప్రహరన్తి ప్రతిష్ఠితైః యాః ప్రాచీస్తా-
 భిర్వసీష్ట ఆర్థోద్యా దక్షిణ తాభిర్భరదావజ్ఞో యాః ప్రతిచీ-
 స్తాభిర్విశావమిత్రా యా ఉదీచీస్తాభిర్జకమదగ్నిర్యా ఊర్ధ్వస్తాభి-
 ర్విశ్వక్ష్మా య ఏవమేతాసామృద్ధిం వేదర్థోత్తైవ య ఆ-
 సామేవం బధ్నుతాం వేద బధ్నుమాస్థవతి య ఆసామైవం క్లృప్తిం
 వేద కల్పతే ॥ ౫౮ ॥ అస్తై య ఆసామేవమాయతనం వేదా-
 యతనవాస్థవతి య ఆసామేవం ప్రతిష్ఠాం వేద ప్రత్యైవ తిష్ఠతి
 ప్రాణభృత ఉపధాయ సంయత ఉప దధాతి ప్రాణనేవాస్త్విన్ధి-
 త్వా సంయద్భిసం యచ్ఛతి తథ్సంయతాగ్ం సంయత్త్వమ-
 థో ప్రాణ ఏవాప్తానం దధాతి తస్మా త్ప్రాణాప్తానా సం చరత్రో
 విషూచీరుప దధాతి తస్మాద్విష్వక్ష్మా ప్రాణాప్తానా యద్వా అ-
 గ్నోరసంయతమ్ ॥ ౫౯ ॥ అనువర్గ్యమన్త్య తథ్సప్తర్గ్యోగ్ని-
 ర్యథ్సంయత ఉప దధాతి సమైవై నం యచ్ఛతి సువర్గ్యమైవా-

క్షప్త్యవిర్యయగ్ కృతమయానామిత్యాహ వయోభిరైవాయానవ
రుధైః యైర్వయాగ్ంసి పరవతో వాయుమతీర్భవన్తి తస్మాద్దయగ్ం
పరవతో పవతే ॥ ౬౦ ॥

ప్రశ్నాదేతాగ్ పురోక్షయాకల్పతే సంయతం వచ్చత్రి-
గ్ంశచ్చ ॥ ౧౦ ॥

గాయత్రీ ద్విష్టుజ్జగత్యన్తుష్టుక్షజ్జగత్య పహ । బ్రహ్మత్య-
ష్టిహక్షకుక్షానచీభిశ్శిమ్యన్తు త్వా । ద్విపదా యా చతుష్పదా
త్రిపదా యా చ పట్పదా । సప్తదా యా చ విచ్ఛదాస్తూనచీభి-
శ్శిమ్యన్తు త్వా । మహానామ్నీ రేవతయో విశ్వా ఆశాగ్ ప్రి-
సూవరీః । మేఘ్యా విద్యుత్తో హచస్తూనచీభిశ్శిమ్యన్తు త్వా । ర-
జతాహరిణీస్సీహ యజ్ఞో యజ్యంతైకర్షభిః । అశ్వస్య వాజసన్త-
చిస్తూచిభిశ్శిమ్యన్తు త్వా । నారీః ॥ ౬౧ ॥ తై పత్నయో లోమ-
విచిన్వన్తు మనీషయా । దైవానాం పత్నీదిశశస్తూనచీభిశ్శిమ్య-
న్తు త్వా । కువిదజ్జ యవమన్తౌ యవం చిద్యథా దాన్త్యనుపూ-
ర్వంవియూయ । ఇహేహేహం కృణుత భోజనాని యే బర్హి-
షో నమోవృక్తిం న జగ్ముః ॥ ౬౨ ॥

నారీస్త్రీగ్ం శచ్చ ॥ ౧౧ ॥

కస్త్యాఞ్శతి కస్త్యా వి శాస్త్రీ కస్తే గాత్రాణి శిమ్యతి ।
కణ్డతే శన్దుతా కవిః । ఋతవన్త ఋతుధా పరుశ్శన్దుతారో వి శా-
సతు । సప్తగ్ంరప్త్యథాయసా శిమీభిశ్శిమ్యన్తు త్వా । దేవ్యా

అధ్వర్యవస్తావచ్యస్తు వి చ శాసతు । గాత్రాణి పర్వశస్తే
 శిమాన్ శృణ్వస్తు శిష్యస్తః । అర్థమాసాః పర్యాగ్ంషి తై
 మాసశ్చ్యస్తు శిష్యస్తః । అపూర్వాత్రాణి ముకుతౌ విలిప్త-
 మ్ ॥ ౬౩ ॥ సూదయస్తు తే । ప్రథివీ తైస్తరిక్షేణ వాయు-
 శ్చిద్రం భిషజ్యతు । ద్యాస్తై నక్షత్రైస్తనూ రూపం కృణాతు సా-
 ధు యా । శం తై పరేభ్యో గాత్రేభ్యశ్శమస్త్యవరభ్యః । శ-
 మస్తభ్యో మజ్జభ్యశ్శము తే తనువే భువత్ ॥ ౬౪ ॥

విలిప్తం త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౨ ॥

విష్ణుముఖాఅన్నపతై యావత్తివివే పురుషమూతేణాగ్నేర-
 వ శ్రవ్రావయో బ్రహ్మజ్జ్ఞానగ్ం స్వయమాత్మన్తామైహం వై ప్రశు-
 గాయత్రీ కస్త్యా ద్వాదశ ॥ ౧౩ ॥

విష్ణుముఖా అపచితిమాన్ వివాప్రతావర్షై తవస్వయమా-
 త్మన్తాం విమూచీనాని గాయత్రీ చతుష్టయైః ॥ ౬౪ ॥

విష్ణుముఖాస్తనువే భువత్ ॥

హరిః ఓమ్ ॥

ఇతి పంచమకాండే

ద్వితీయప్రశ్న స్సమాప్తః.

అథ తృతీయ ప్రశ్న ప్రారంభః.

పారి: ఓమ్ ।

ఉత్తన్నయజ్ఞో వా ఏవ యదగ్నిరి కిం వాఽహేతస్య క్రి-
యతే కిం వా న యదై వ యజ్ఞస్య క్రియమాణస్యైవై పూ-
యతి వా అస్య తదాశ్చిన్వీరుప దధాత్యశ్వినౌ వై దేవానాం భి-
షజ్ఞా తాభ్యమైవాస్తే భేషజం కరోతి పశ్నోచ దధాతి పాక్షో-
యజ్ఞో యావానైవ యజ్ఞస్తస్తే భేషజం కరోత్యుతవ్యా ఉప దధా-
త్యుతూ నాం క స్త్వయి ॥ ౧ ॥ పశ్నోచ దధాతి పశ్న వా
ఋతశ్చా యావస్త ఏవతాప్రస్తానోల్పయతి సమానప్రభృతయో
భవన్తి సమానోదతాః స్తన్నాభుమానా ఋతవ ఏకేన ప్రదేన వ్యా-
వతా వై తస్తాదృతశ్చా వ్యావతా వై ప్రాణభృత ఉప దధాత్యు-
తుష్టేవ ప్రాణాష్టధాతి తస్తాభుమానానస్త ఋతశ్చా న జీర్ణ-
స్యజ్ఞో ప్ర జనయత్యేవైనానైవ వై వాయుర్యత్ప్రాణో య-
దృతవ్యా ఉప్తధాయ ప్రాణభృతః ॥ ౨ ॥ ఉప్త దధాతి తస్తాభు-
ర్యావృతూనసు వాయురావరీవతి వృష్టిసనీరుప దధాతి వృష్టి-
మైవాప గుర్తే యదేక్షథోపదధ్యాదేకమృతుం వర్షేదనుపరిహార-
గ్ం సాదయతి తస్తాభుర్యావృతూ వర్షతి యతాప్రిణభృత
ఉప్తధాయ వృష్టిసనీరుప దధాతి తస్తాద్వాయుప్రమృతా తిశ్చా

వృష్టిరీతే ప్రశస్తౌ వై వయస్య నానామనసః ఖలు వై ప్రశస్తౌ
 నానావ్రతాస్తైః ప్రవాభి నమనసః ॥ ౩ ॥ యం క్రామయేతావ-
 శుస్యదితి వయస్యస్తస్యప్రధాయాప్రస్య ఉప దధ్యాదసంజ్ఞాన-
 మైవాస్తి ప్రశుభిగ్ కరోత్యప్రశురైవ భవతి యం క్రామయేత వశు-
 మాన్తస్యదిత్యప్రస్యస్తస్యప్రధాయ వయస్య ఉప దధ్యాథసంజ్ఞా-
 నమైవాస్తి ప్రశుభిగ్ కరోతి వశుమాన్తైవ భవతి చత్రసగ్ పురస్తాదుప-
 దధాతి తస్మాత్ప్రత్యాది చక్షుషో రూపాణి ద్వే శుక్లే ద్వే కృష్ణే ॥
 మూర్ధన్యతీర్భవన్తి తస్మాత్పురస్తాన్తూర్థాః పశ్చి దక్షిణాయాగ్
 శ్రోత్రాయముప దధాతి పశ్చాత్తరస్థాం తస్మాత్ప్రత్యాద్వర్షీయాన్పు-
 రస్తాత్పీఠాగ్ ప్రశుభ్నస్తో వయ ఇతి దక్షిణైః గంధ ఉప దధాతి పృ-
 స్థిర్వయ ఇత్యుత్తరైః గం నావైవ ప్రతి దధాతి వ్యాఘ్రో వయ
 ఇతి దక్షిణైః పక్ష ఉప దధాతి సిగ్ంహా వయ ఇత్యుత్తరైః పక్ష-
 యోరైవ వీర్యం దధాతి పురుషో వయ ఇతి మధ్యైః తస్మాత్పురుషగ్
 పశూనామధివతిః ॥ ౪ ॥

క్లృప్తస్య ఉపధాయ ప్రాణభృతస్సమనసగ్ కృష్ణే పురుషో
 వయ ఇతి పశ్చిచ ॥ ౫ ॥

ఇంద్రోగ్నీ అవ్యథమానామితి న్యయమాత్మజ్ఞాముప ద-
 థాతీంద్రోగ్నిభ్యం వా ఇమా లోకా విధృతావనయోలోకయో-
 ర్విధృత్యా అధృతేన వా ఏషా య న్నధ్యమా చిత్రర్షరీక్షమివ
 వా ఏషేంద్రోగ్నీ ఇత్యేహేంద్రోగ్నీ వై దేవానామజ్ఞోభృతా-

పూజనైవై నామనరిక్షే చినుతే ధృత్యై స్వయమాత్మజ్ఞాముప
 దధాత్యస్తరిక్షం వై స్వయమాత్మజ్ఞానై రిక్షమైపూప ధత్తై
 ౭శ్వముప || ౬ || ఘృప్రయతి ప్రాణమేవాస్యాం దధాత్యథో
 ప్రాజాపత్యో వా అశ్వగ్ ప్రజాపతిన్వై వాగ్నిం చినుతే స్వయ -
 మాత్మజ్ఞా భవతి ప్రాణానాముఖస్పృష్ట్యా అథో నుప్రర్గస్యలోక -
 స్యానుభూత్యై దేవానాం వై నుప్రర్గం లోకం యతాం దితస్స -
 మస్థీయస్త త వ్రతా దిశ్యా అపశ్యన్తా ఉపాదధత తాభిర్వై తే
 దిశో౭దృగ్ంపూ౭ యద్దిశ్యా ఉప్రదధాతి దిశాం విధృత్యై దశ ప్రా -
 ణభృతగ్ పురస్తాదుప || ౭ || దధాతి నప్ర వై పురుషే ప్రాణా నా -
 భిర్దక్షమీ ప్రాణానైవ పురస్తాద్ధత్తై తస్మాత్పురస్తాత్ప్రాణా జ్యోతిష్క -
 తిముత్తమాముప దధాతి తస్మాత్ప్రాణానాం వాగ్జ్యోతిరుత్తమా దశో -
 పదధాతి దశాక్షరా విరాడ్విరాటచ్ఛపాం జ్యోతిర్జ్యోతిరైవ పుర -
 స్తాద్ధత్తై తస్మాత్పురస్తాజ్యోతిరుపాస్స హే ఛన్దాగ్ంసి ప్రశుష్వాజిమ -
 యుస్తాస్సృహతు్యదజయత్తస్తాద్భారహతాః || ౮ || ప్రశవ ఉచ్యతై
 మా ఛస్త ఇతి దక్షిణత ఉప్రదధాతి తస్మాద్దక్షిణావృత్తా మాసాగ్
 వృథివీ ఛస్త ఇతి ప్రశాచృగ్రిష్టిత్యా అగ్నిదేవతేత్యుత్తరత ఓ -
 జా వా అగ్నిరోజ ప్త్రాత్తరతో ధత్తై తస్మాదుత్తరతో౭భిప్రయా -
 యా జయతి షట్త్రిగ్ం శథన్ం పద్యన్తే షట్త్రిగ్ంశదక్షరా బృ -
 హతి బారహతారి ప్రశప్రా బృహత్యై వాస్తై ప్రశూనప రుద్ధే బృ -
 హతి ఛస్తప్రాగ్ స్వారాజ్యం పరియాయ యన్త్యైతాః || ౯ || ఉప్ర -

ధీయన్తై గచ్ఛతి స్వారాజ్యగ్ం పుత్ర వాలఖిల్యాగ్ం పురస్తాదుప ద-
ధాతి పుత్ర ప్రశాంతి పుత్ర వై శీర్షణ్యాగ్ం ప్రాణా తావదవాహ్నా
ప్రాణానాగ్ం సవీర్యత్వా య మూర్ధాఽసి రాడితి పురస్తాదుప ద-
ధాతియన్తై రాడితి ప్రశాంతాప్రాణవేవాన్తై సమీచా దధాతి ॥ ౧౦ ॥

అశ్వముప పురస్తాదుపబాహుతావతాశ్చతుస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥

దైవా వై యద్యజ్ఞైః కుర్వత తదసురా అకుర్వత తే దై-
వా ఏతా అక్షయాస్తామీయా అపశ్యంతా అస్యథాఽనూచ్యాన్య-
థాపదధత తదసురా నాన్యవాయంత తే దైవా అభవన్పరాఽసు-
రా యదక్షయాస్తామీయా అస్యథాఽనూచ్యాన్యథోప దధాతి
భాతృవ్యాభిఘ్నైః భవత్యాత్మనా పరాఽప్య భాతృవ్యా భ-
వత్యాశుస్త్రివృదితి పురస్తాదుప దధాతి యజ్ఞముఖం వై త్రి-
వృత్ ॥ ౧౧ ॥ యజ్ఞముఖమేవ పురస్తాద్వి యాతయతి ప్యౌష-
సప్త దశ ఇతి దక్షిణతోఽన్నం వై ప్యౌషమాన్నగ్ం సప్తదశోఽ-
న్నమేవ దక్షిణతో ధత్తై తస్తాద్దక్షిణేనాన్నమద్యతే ధరుణ ఏక-
విగ్ంశ ఇతి ప్రశాంతృక్తిహ వా ఏక విగ్ంశకి ప్రతిష్ఠితైః భా-
న్తరి పంచదశ ఇత్యుత్తరత ఓజో వై భాన్త ఓజశి పంచదశ ఓ-
జ ఏవోత్తరతో ధత్తై తస్తాదుత్తరతోఽభిప్రయాయా జయతి ప్ర-
త్యూతిః సప్తదశ ఇతి పురస్తాత్ ॥ ౧౨ ॥ ఉప దధాతి చ్వా త్రి-
వృతావభిపూర్వం యజ్ఞముఖే వి యాతయత్యభివతః సన్విగ్ంశ
ఇతి దక్షిణతోఽన్నం వా అభివగ్ంఽన్నగ్ం సన్విగ్ంశోఽన్నమేవ

దక్షిణతో ధత్తై తస్మాద్దక్షిణానన్నమద్యతే వచో ద్యావిగ్ంశ
 ఇతి ప్రశ్నాచ్యదిద్విగ్ంశతిద్వై తేన విరాజా యద్వై ప్రతిష్ఠా తేన
 విరాజా రేవాభిపూర్వమన్నాద్వై ప్రతి తిష్ఠతి తపా నవదశ ఇత్యు-
 త్తరత స్సప్తాథ సవ్యః ॥ ౧౩ ॥ హస్తయోస్తప్తస్వితో యోనిశ్చతు-
 ర్ద్విగ్ంశ ఇతి పురస్తాదుప దధాతి చతుర్ద్విగ్ంశత్యక్షరా గాయత్రీ
 గాయత్రీ యజ్ఞముఖం యజ్ఞముఖమేవ పురస్తాద్వి యాతయతి గర్భాగి
 పశ్చాత్తిగ్ంశ ఇతి దక్షిణతోఽన్నం వై గర్భా అన్నం పశ్చాత్తిగ్ం-
 శాఽన్నమేవ దక్షిణతో ధత్తై తస్మాద్దక్షిణానన్నమద్యతే ఓజస్త్రిణ-
 వ ఇతి ప్రశ్నాచ్యదిమే వై లోకాస్త్రీణవ ప్రపేవ బోకేషు ప్రతి తిష్ఠతి
 సంభరణ స్త్రయోవిగ్ంశ ఇతి ॥ ౧౪ ॥ ఉత్తరత స్సప్తాథ సవ్యో హ-
 స్తయోసంభార్యతరగి క్రతురకతిగ్ంశ ఇతి పురస్తాదుప దధాతి
 వాగ్వై క్రతుర్యజ్ఞముఖం వాగ్యజ్ఞముఖమేవ పురస్తాద్వి యాత-
 యతి బిధన్న్య విష్టవం చతుస్త్రిగ్ంశ ఇతి దక్షిణతోఽసా వా
 తదిత్యోబిధన్న్య విష్టవం బ్రహ్మవచనమేవ దక్షిణతో ధత్తై
 తస్మాద్దక్షిణోఽహో బ్రహ్మవచనసితరి ప్రతిష్ఠా త్రయస్త్రిగ్ంశ
 ఇతి ప్రశ్నాచ్యదిష్టితై నాకష్టత్రిగ్ంశ ఇత్యుత్తరతస్సప్తగో వై
 లోకో నాకసుప్తగోస్య బోకప్త్య నమప్త్య ॥ ౧౫ ॥

వైత్తివివదితి పురస్తాథ సవ్యస్త్రయోవిగ్ంశ ఇతి సుప్త-
 గోవై పశ్చాచ ॥ ౩ ॥

అశుశ్చ్యమధుశాభాన్తః ప్రతూర్తిరభివ్రో వహ -
 న్నా యానిర్భాః ఓదన్సంభరణి క్రతు బ్రీధన్య ప్రతిష్ఠా
 నాకష్టాదశ ।

అగ్నిభాగోసీతి పురస్తాదుప దధాతి యజ్ఞముఖం వా అ-
 గ్నిర్యజ్ఞముఖం దీక్షా యజ్ఞముఖం బ్రహ్మ యజ్ఞముఖం త్రివృద్ధ్య-
 జ్ఞముఖమేవ పురస్తాద్వి యాతయతి ప్రచక్షసాం భాగోసీతి దక్షి-
 ణతశ్శత్రువాగ్ంస్తా వై ప్రచక్షసాన్సంధాతా జాతాయైవాస్తా
 అన్నమపి దధాతి తస్మాజ్జాతోఽన్నమతి జనిత్రగ్ం ప్రృతగ్ం స-
 ప్రదశస్సామ ఇత్యాహన్నం వై జనిత్రమ్ । ౧౬ । అన్నగ్ం
 సప్రదశోఽన్నమేవ దక్షిణతా ధత్తే తస్మాద్దక్షిణాన్నమద్యతే మి-
 త్రస్య భాగోసీతి ప్రకృత్యాగో వై మిత్రోపానా వరుణః ప్రా-
 ణాపానావైవాస్మిన్దధాతి దివో ప్రృష్టిర్వాతాప్రృతా ఏకవిగ్ంశ-
 స్సామ ఇత్యాహ ప్రతిష్ఠా వా ఏకవిగ్ంశః ప్రతిష్ఠిత్యా ఇన్ద్రస్య
 భాగోసీత్యుత్తరత ఓజో వా ఇన్ద్రః ఓజో విష్ణుగోజః క్షత్రమోజః
 పంచదశః । ౧౭ । ఓజ ఏవోత్తరతా ధత్తే తస్మాదుత్తరతా-
 లభిప్రయాయా జయతి వసూనాం భాగోసీతి పురస్తాదుప దధాతి
 యజ్ఞముఖం వై వసవో యజ్ఞముఖగ్ం దుద్రా యజ్ఞముఖం చతు-
 ర్విగ్ంశో యజ్ఞముఖమేవ పురస్తాద్వి యాతయత్యాదిత్యానాం
 భాగోసీతి దక్షిణతోఽన్నం వా ఆదిత్యా అన్నం మరుతోఽన్నం గ-
 భాః అన్నం పంచవిగ్ంశోఽన్నమేవ దక్షిణతా ధత్తే తస్మాద్దక్షిణ-

నాన్నమద్యతేదీత్యే భాగః ॥ ౧౮ ॥ అసీతి ప్రశాన్తప్రసాదా
 వా అదితీగి ప్రతిష్ఠా పూమా ప్రతిష్ఠా త్రిణవగి ప్రతిష్ఠిత్యే దేవస్య
 నవితభాగోసీత్యుత్తరతా బ్రహ్మ వై దేవసవితా బ్రహ్మ బృ-
 హస్పతిబ్రహ్మ చతుష్టమా బ్రహ్మ వచసమేనౌత్తరతా ధత్తే
 తస్మాదు త్రోఽధో బ్రహ్మవర్చసి తరస్సావి త్రవతీ భవతి ప్రసూత్యై
 తస్మాద్బ్రహ్మణానాముదీచీ సనిగి ప్రసూతా ధర్తృశ్చతుష్టామ ఇ-
 తి పురస్తాదుప దధాతి యజ్ఞముఖం వై ధర్తృః ॥ ౧౯ ॥ యజ్ఞము-
 ఖం చతుష్టామో యజ్ఞముఖమేవ పురస్తాద్వి యాతయతి యావా-
 నాం భాగోసీతి దక్షిణతా మాసా వై యావా అర్ధమాసా అయా-
 వాస్తద్దక్షిణావృతా మాసా అన్నం వై యావా అన్నం ప్రజా
 అన్నమేవ దక్షిణతో ధత్తే తస్మాద్దక్షిణానాన్నమద్యత ఋభూణాం
 భాగోసీతి ప్రశాన్తప్రసాదా వివ్రోఽప్రాచత్వారిగ్ంశ ఇత్యుత్తర-
 తోఽనయోల్లోకయోససీర్యత్వాయ తస్మాద్విమా లోకా ప్రమా-
 వద్విశ్వా ॥ ౨౦ ॥ యస్య ముఖ్యవతీగి పురస్తాదుపధీయతై ముఖ్య
 ఏవ భవత్యాఽస్య ముఖ్యో జాయతై యస్యాన్నవతీదక్షిణ-
 తోఽత్యన్నమాస్యాన్నాదో జాయతై యస్య ప్రతిష్ఠావతీగి ప్రశాన్త-
 త్ప్రసాదా తిష్ఠతి యస్యాజస్వతీరుత్తరత ఓజస్వీవ భవత్యాస్యా-
 జస్వీ జాయతైఽరో వా ఏవ యదగ్నిస్తస్యే తదేవ స్తోత్రమే-
 తచ్ఛ్రుత్రం యదేమా విధా ॥ ౨౧ ॥ విధీయతైఽరో ఏవ తదర్యో-
 ముషు విధీయతేఽత్యన్నమాస్యాన్నాదో జాయతై యస్యైమా వి-

ధా విధీయతై య ఉ చైనామేవం వేద సృష్టిరుప దధాతి యథా
 పృష్ట మైవాన రుద్ధే న వా ఇదం దివా న స క్తమావీదవ్యావృత్తం
 తే దైవా ఏతా పృష్టిరపశ్యన్తా ఉపాదధత తతో వా ఇదం వ్యో-
 చ్చద్యసైతా ఉపధీయన్త వ్యేవాన్తా ఉచ్ఛత్యథో తమ ప్రవాస
 హతే । ౨౨ ।

వైజ్ఞానత్రం పశ్చిదశోఽదిత్యైభాగోవై ధర్తృప్రసూన-
 ద్వీర్యా విధా తతో వా ఇదం చతుర్దశ చ । ౪ ।

అగ్నితృణచక్షుసాం జ్ఞానత్రం మిత్రసృష్టృష్య వసూనా-
 మాధిత్యానామదిత్యై దేవస్య సమితుస్సామిత్రవతి ధర్తృయావా-
 నామృభూణాం వివర్తశ్చతుర్దశ ।

అగ్నికాతాన్ప్రసిదానస్సవత్సానితి పురస్తాదుప దధాతి
 జాతావైవ భ్రాతృవ్యాన్ప్రసిదతై సహసా జాతానితి ప్రశ్నాజ్ఞని-
 వ్యమాణావైవ ప్రతి మదతే చతుశ్చత్వారిగ్ంశస్తామై ఇతి దక్షి-
 ణో బ్రహ్మవర్షానం వై చతుశ్చత్వారిగ్ంశో బ్రహ్మవర్షానమైవ
 దక్షిణో ధత్తై తస్తాద్దక్షిణోఽర్థో బ్రహ్మవర్షానితరహ్నోదశస్తామై
 ఇత్యుత్తరత ఓజో వై హోదశ ఓజ ప్రపూర్తరతో ధత్తై తస్తాత్ । ౨౩ ।
 ఉత్తరతోఽభిప్రయాయూ జయతి వజ్రా వై చతుశ్చత్వారిగ్ంశో
 వజ్రహోదశో యదైతే ఇష్టకే ఉప దధాతి జాతాగ్ తైచైవ జనివ్య-
 మాణాగ్ క్షు భ్రాతృవ్యాన్ప్రసిద్య వజ్రామైవ ప్ర హరతి
 స్పృత్యై పురీషవతీం మధ్య ఉప దధాతి పురీషం వై మధ్యమా-

త్వస్మాన్తానమైవాగ్నిం చినుతే సాత్తాముష్యిన్ద్రాకే భవతి య
 ప్రపం వేదేతా వా అసప్తత్వా నామెష్టకా యస్యేతా ఉప-
 ధీయన్తే ॥ ౨౪ ॥ నాన్యస్తపతో భవతి ప్రశుర్వా ప్రప యదగ్ని-
 ర్విరాజ ఉత్తమాయాం చిత్ర్యాముపదధాతి విరాజమేవై త్తమాం
 ప్రశుషు దధాతి తస్మాత్ప్రశుమాను త్తమాం వాచం వదతి దశదశాప
 దధాతి సవీర్యత్వాయాత్క్తయోప దధాతి తస్మాదక్షయా ప్రశవూఽగ్నే-
 వి ప్ర వారన్తి ప్రతిష్ఠితైః యాని వై ఛద్వాగ్నింసి సుప్తగ్యాణ్య-
 ప్తైర్దేవాసున్వర్గం లోకమాయన్తేన ర్షవయః ॥ ౨౫ ॥ ౨-
 త్వామ్యన్తే తపోతప్యన్త తాని తపసాఽపత్యన్తేభ్య ఏతా ఇష్టకా
 నిరమిమతేవశ్చన్ద్రా వరివశ్చన్ద్ర ఇతి తా ఉపదధత తాభిర్వై కే
 సువర్గం లోకమాయన్తేన ఇష్టకా ఉపదధాతి యాన్యైవ
 ఛద్వాగ్నింసి సుప్తగ్యాణి తైరైవ యజమానసున్వర్గం లోకమి
 యజ్ఞేన వై ప్రజాపతిః ప్రజా అన్వజత తాస్సమభాగైరైవాన్వ-
 జత యత్ ॥ ౨౬ ॥ స్తామభాగా ఉపదధాతి ప్రజా ప్రప తద్యజ-
 మానస్సంజతే బృహస్పతిర్వా ఏతద్యజ్ఞేన తేజస్సమభరద్య-
 ణోమ భాగా య ణోమ భాగా ఉప దధాతి సతేజసమైవాగ్నిం
 చినుతే బృహస్పతిర్వా ఏతాం యజ్ఞస్య ప్రతిష్ఠామపత్యద్యణోమ-
 భాగా య ణోమభాగా ఉపదధాతి యజ్ఞస్య ప్రతిష్ఠితైః ప్రశ-
 వస్తాప దధాతి సవీర్యత్వాయ త్రిస్తో మధ్యైః ప్రతిష్ఠితైః ॥ ౨౭ ॥

పశ్చిమకాండే

ఉత్తరతోధతై తస్మా దుపధీయన్త ఋషయోఽస్సజత య-
త్రివత్సారిగంశచ్చ । ౫ ।

రశ్మిరత్యైవాదిత్యమస్సజత ప్రతిరితి భక్షమన్వితిరితి ది-
వగం పద్ధిరత్యైస్తరితం ప్రతిధిరితి పృథివీం విష్ణుమ్భ ఇతి వృష్టిం
ప్రవేత్యహరమవేతి రాత్రిముఖిగితి వసూస్సృకైత ఇతి రుద్రాస్థస్స-
దీతిరిత్యాదిత్యానాజ ఇతి పితౄగ్ నస్తురితి ప్రజాగ పృతనా-
పాడితి ప్రశూనైవదిత్యావధీరభిజదసి యుక్తగ్రావా । ౨౦ । ఇ-
ష్టాయ త్వేష్టం జి న్వేత్యైవ దక్షిణతా వజ్జిం పర్యాహవభిజ-
త్యైతాగ్ ప్రజా అప వ్రాణా అస్సజత తాన్వధీపదిర్నీత్యైవ
ప్రాణమదధాద్యస్తే త్యైవహగం మ్ంనప్త ఇతి చక్షుషాయో-
ధా ఇతి శ్రోత్రం తాగి ప్రజాగ వ్రాణతీరపావతీగ్ పశ్యన్తీశ్శ్రువా-
తీర్న మిథునీ తథవనాను ద్రివృద్దనీత్యైవ మిథునమదధాతాగి
ప్రజా మిథునీ । ౨౧ । భవన్తీర్న వ్రాణాయ న్తరాస్సగ్ంర్హోహూ-
సి నీర్హోహూఽనీత్యైవ వ్రాజనయత్తాగి ప్రజాగ్ ప్రహతా న ప్రత్య-
తిష్ఠన్తా వసుకోఽసి వేషశ్రిరసి వస్యప్తిరనీత్యైవైషు లోకమ్ ప్రత్య-
ష్ఠాపయద్యదాహ వసుకోఽసి వేషశ్రిరసి వస్యప్తిరనీతి ప్రజా ఏవ ప్ర-
హతా ఏషు లోకమ్ ప్రతిష్ఠాపయతి సాత్త్వాఽన్తరిగం రోహతి న-
ప్ర్రాణోఽముష్మిన్స్తాకే ప్రతి తిష్ఠత్యవ్యధుశగ్ వ్రాణావ్రాణాభ్యాం
భవతి య ఏవం వేద । ౩౦ ।

యుక్తగ్రావా ప్రజామిథున్యన్తరితం ద్వాదశచ । ౬ ।

నాకనద్భిర్వై దేవాసుప్తర్గం బోకమాయన్తన్నాకనదాం
 నాకనత్వం యన్నాకనద ఉపదధాతి నాకనద్భిర్వై తద్యజమాన-
 నుప్తర్గం బోకమతి నుప్తగో వై లోకో నాకో యస్యైతా ఉపధీ-
 యన్తైనాస్తా అకం భవతి యజమానాయతనం వై నాకనదాయ-
 న్నాకనదఉపదధాత్యాయతనమైవ తద్యజమానః కరుతే ప్రప్తాభాం
 వా ఏతతైజసంభృతం యన్నాకనదో యన్నాకనదః ॥ ౩౧ ॥ ఉప-
 దధాతి ప్రప్తానామైవ తేజోఽవ రుద్ధే పశ్య చోదా ఉప దధాత్య-
 ఫ్సరిస ఏవై సమైతా భూతా అముష్మిన్లైక ఉప తైరైఽహ తనూ-
 పాసీరైవైతా యజమానస్య యం ద్విష్యాత్తముపదధాత్యయేదే-
 తాభ్యవైవైసం దేవతాభ్య ఆ వృశ్చతి తాజగాతికమాప్నృక-
 త్యుత్తరా నాకనదభ్య ఉప దధాతి యథా జాయమానీయ గృ-
 హేషు నిపాదయతి తాదృగైవ తత్ ॥ ౩౨ ॥ ప్రశ్నాత్ప్రాచీను-
 తమాముప దధాతి తస్మాత్ప్రశ్నాత్ప్రాచీ పత్యన్వాస్తే న్వయ-
 మాత్ప్రశ్నాం చ విక్షణీకం త్తమ ఉప దధాతి ప్రాణో వై స్వీ-
 యమాత్ప్రశ్నాఽఽయుర్విక్షణీక ప్రాణం చైవాయశ్చ ప్రాణానా-
 ముత్తమా ధీతై తస్మాత్ప్రాణశ్చాయశ్చ ప్రాణానాముత్తమా-
 నాన్యాముత్తరామిష్టకాముపదధాత్యద్యదన్యాముత్తరామిష్టకాము-
 పదధాత్యమానామ్ ॥ ౩౩ ॥ చ యజమానస్య చ ప్రాణం చా-

యుక్తాపి దధాతస్తా న్నా న్యోత్తరేష్టకోపధేయా న్యయమాత్మ-
 ణ్ణాముపదధాత్యసా వై న్యయమాత్మణ్ణామూమైవోప ధత్తే-
 త్వముప ఘాపయతి ప్రాణమైవాన్యోం దధాత్యథో ప్రాణాప్తయో-
 వా అశ్వోః ప్రజాపతివై వాగ్నిం చినుతే న్యయమాత్మణ్ణా భవతి
 ప్రాణానాముఖస్పృష్ట్య అథో నువర్తన్య లోకస్యానుఖ్యాత్యా ఏషా
 వై జేవానాం వికాన్తిర్యద్యిక్షర్ణీ యద్యిక్షణేముపదధాతి దైవా-
 నామైవ విక్రాన్తి మను వి క్రమత ఉత్తరత ఉప దధాతి త-
 స్మాదుత్తరత ఉపచారోఽగ్నిర్యాయుమతీ భవతి సమిధ్యై । ౩౪ ।

సప్తప్రతం యన్నాక సదో యన్నాక సదస్తత్పశూనామై-
 షావే చావిగంకతిశ్చ ॥ ౨ ॥

ఛద్వాగ్ న్యుప దధాతి ప్రశస్త్వా వై ఛద్వాగ్ంసి ప్రశూనేవా-
 వ రుద్ధే ఛద్వాగ్ంసి వై దైవానాం వామం ప్రశస్త్వా వామమైవ ప్ర-
 శూనవ రుద్ధే ఏతాగ్ం వా వై యజ్ఞసేనశ్చైత్రియాదుగచ్ఛితిం వి-
 చాళ్యకార తయా వై స ప్రశూనవారుద్ధ యజేతాముప్త దధాతి ప్ర-
 శూనైవావ రుద్ధే గాయత్రీగ పురస్తాదుప దధాతి తేజో వై గా-
 యత్రీ తేజ ఏవ । ౩౫ ॥ ముఖతో ధత్తే మూర్ధానవీరభవన్తి
 మూర్ధానమైవైవగం సమూనానాం కరోతి త్రిష్టుభ ఉప దధాతి-
 ద్రియం వై త్రిష్టుగిద్రియమైవ మధ్యతో ధత్తే జగత్తి రుప ద-
 ధాతి జాగతా వై ప్రశవగ ప్రశూనైవావ రుద్ధేఽనుష్టుభ ఉప ద-

ధాతి ప్రాగివా అనుష్టుప్ప్రాగానాముఖస్సప్త్యై బృహతీరుష్టిహగి
 పక్షీరక్షరపక్షీరితి విషురూపాణి ఛందాగ్ సుప్త దధాతి విషు-
 రూపా వై ప్రశవగ్ ప్రశవః || ౩౬ || ఛందాగ్ సుప్త విషురూపా-
 నైవ ప్రశూనవ రుద్ధే విషురూపమస్య గృహే దృశ్యతై యస్త్యై-
 తా ఉపధీయ నై య ఉ చై నా ఏవం వేదాతీచ్ఛన్దన ముప దధాత్య-
 తీచ్ఛన్దా వై సర్వాణి ఛందాగ్ సుప్త సర్వభిరైవైవం ఛందాభిశ్చినుతే
 వష్టవా ఏషా ఛన్దప్రాం యదతీచ్ఛన్దా యదతీచ్ఛన్దనముప్తదధాతి
 వష్టావైవగ్ సమూనానాం కరోత ద్విపదా ఉప దధాతి ద్వి-
 పద్యజమానగ్ ప్రతిష్ఠితై || ౩౭ ||

తేజప్తవ ప్రశవగ్ ప్రశవౌ యజమాన ఏకం చ || ౮ ||

సర్వభ్యో వై దైవతాభ్యోఽగ్నిశ్చేయతే యథస్యజ్ఞా నా-
 పదధ్యాదైవతా అస్యాగ్నిం పృష్ఠేరక్ష యత్సయుజ ఉప్తదధాత్యా-
 త్మనైవైవగ్ సయుజం చినుతే నాగ్నివా వ్యేవ్యతేఽథో యథా
 శురుషసాన్నవభిసస్సంతత ఏవమైవే తాభిరగ్నిసస్సంతతోఽగ్నివా
 వై దేవాసుప్తర్గం లోకమాయన్తా అమూగ్ కృత్రికా అభవన్
 యస్యైతా ఉపధీయస్తే సుప్తర్గమైవ || ౩౮ || లోకమేతి గచ్ఛతి
 ప్రకాశం చిత్రమైవ భవతి మద్ధలెష్టకా ఉప దధాతీమ వై లోకా
 మద్ధలెష్టకా ఇమ ఖలు వై లోకా దేవపురా దేవపురా ఏవ ప్ర
 విశతి నాత్రికమార్చత్యగ్నిం చిత్యానా విశ్వజ్యోతిష ఉప దధా-

ప్రీమానేవై తాభిర్లోకాజ్ఞాతీష్మతః కరుతేఽథో ప్రాణాదైవైతా
యమానస్య దాధృత్యైతా వై దైవతాసుప్తర్గస్తా ఏవావా-
రభ్య సువర్గం లోకమేతి । ౩౯ ।

సువర్గమేవ తా ఏవ చత్వారి చ । ౪౦ ।

ప్రృష్టిసనీరుప దధాతి వృష్టిమేవావ రుద్ధై యదేకథోపద-
ధ్యాదేకమృతుం పరమేదనుపరిహారగ్ం సాదయతి తస్మాద్గుర్వా-
ప్రతూక పరమతి పురోవాతసనిర్దనీత్యాప్తేతదైవ వృష్టిరూ-
పగ్ం దూషణేవ వృష్టిమప రుద్ధే సంయానీభిరైవ దేవా ఇమా-
న్యైకాన్ధమయు సత్సంయానీనాగ్ం సంయానిత్యం యత్సం-
యానీరుప దధాతి యథాఽపున వావా సంయాత్యైవమ్ ॥ ౪౦ ॥
ఏవై తాభిర్యమాన ఇమాన్యైకాన్ధం యాతి ప్లవౌ వా ఏహోఽ-
గ్నేర్యత్సంయానీర్యత్సంయానీరుప దధా తి ప్లవమైవైతమగ్నయ
ఉప దధాత్యుత యస్యైతాసూపహితాస్వాప్తోఽగ్నిగ్ం హర్తస్య-
హృత ఏవాప్త్యాగ్నిరాదిత్యేష్టకా ఉప దధాత్యాదిత్యా వా ఏ-
తం భూత్యైవ్రతి సుదన్త యోఽలం భూత్యై సనూభితిం స
ప్రాప్తోత్యాదిత్యాః । ౪౧ ॥ ఏవైతం భూతీం గమయన్త్యసా వా
ఏతస్యాదిత్యా రుద్రమా దత్తే యోఽగ్నిం చిత్యా స రోచతై
యదాదిత్యేష్టకా ఉప దధాత్యసావైవాస్మి న్నాదిత్యో రుచం ద-
ధాతి యథాఽసా దేవానాగ్ం రోచత ఏవమైవైవమస్తుప్యాణాగ్ం

రాచతే ఘృతేష్టకా ఉపదధాత్యైతద్వా అగ్నేరి ప్రియం ధామ
యస్త్వతం ప్రియేణ్ణైవైవం ధామ సమర్థయతి || ౪౨ ||
అథో తేజసానుపదిహారగ్ం సాదయత్యపరి వర్గమేవాస్తి-
స్తేజో దధాతి ప్రజాపతిర్గర్హిమచినుత స యశస్తా వ్యర్థ్యత సప్త-
తా యశోదా అపశ్యతా ఉపాధత్త తాభిర్వై స యశ ఆత్మసన్-
ధత్త యద్యశోదా ఉప్త దధాతి యశ ఏవ తాభిర్యజమాన ఆత్మ-
స్థితే పథోచైవ దధాతి సాజ్జగ్ం పురుషోయావానైవ పురుషస్త-
స్త్రియశో దధాతి || ౪౩ ||

ఏవం ప్రాప్తోత్యుద్దిత్యా అధయత్యేకాన్న పశ్యాశ-
న్ || ౪౦ ||

దైవానురాసన్యతా ఆప్తననీయాగ్ంసో దేవా ఆప్తనుభ-
యాగ్ంసానురాసై దేవా ఏతా ఇష్టకా అపశ్యంతా ఉపాదధత భూ-
యన్మృదనీత్యైవ భూయాగ్ంసోభవన్వనస్పతిభిరాపదీభిర్వరివ-
న్మృదనీతీమామజయన్ప్రసనీతి పాగ్ం దిశమజయన్మృద్యా-
నసీత్యమామజయన్వరితనదన్యవరితే నీదేత్యవరితమజయ-
న్తతో దేవా అభవన్ || ౪౪ || పరానురాయన్యతా ఉపధీయన్తై
భూయానైవ భవత్యభీమాన్యైకాజ్జయన్తి భవత్యాత్మనా సరాన్వన్య
భాగీశ్వర్యా భవత్యపుష్పదసి శ్యవన్ సదనీత్యాహేతద్వా అగ్నే
రూపగ్ం రూపేణ్ణైవాగ్నిమన రుదే పృథివ్యాస్తాన్ ద్రవిణే సాద-

యామిత్యాహేమానైతాభిలోకాన్తపిణావతరి కురుత ఆయు-
 మ్య ఉప దధాత్యాయురైవ । ౪౫ । అస్తిన్దధాత్యగ్నై యతైవ
 ర్గం హృన్నామిత్యాహే తద్వా అగ్నేగీ ప్రియం ధామ ప్రి-
 యమైవాప్ర్య ధామోపాహ్నతి తావేహీ సగం రభావహః ఇత్యా-
 హా వ్యేవై నేన పరి ధత్తై పాశ్చజన్యైవ్యోధ్యగ్నై ఇత్యాహేవ
 వా అగ్నిరి పాశ్చజన్యో యగీ పశ్చచిత్తిక్తస్తస్మాదేవమాహతా-
 వ్య ఉప దధాత్యైతద్వా ముతూనాం ప్రియం ధామ యదృ-
 త్వా ముతూనామైవ ప్రియం ధామావ రుధ్ధే సుమేక్ష ఇత్యాహ
 సంవత్సరో వై సుమేకసంసంవత్సరస్త్వైవ ప్రియం ధామోపాహ్న-
 తి । ౪౬ ।

అభవన్నాయురైవ త్తా వ్య ఉప్తవడిగ్ శతిశ్చ । ౧౧ ।

ప్రజాపతే రక్ష్యశ్వయత్తత్సరాపతత్తదశ్వోభవద్యద-
 శ్వయత్తదశ్వస్యాశ్వత్వం తద్దేవా అశ్వ మైథనైవ ప్రత్యదధురై-
 వ వై ప్రజాపతిగ్ సంస్వం కరోతి యోశ్వమైథన యజతై సంస్వ
 ప్రభవతి సంస్వప్య వా ఏషా పాయశ్చిత్తినసంస్వప్య భేషజగ్ం
 పర్వంవా ఏతేన ప్రాప్తానం దేవా అతర్హన్నపి వా ఏతేన బ్రహ్మహ-
 త్యామతర్హన్నం ప్రాప్తానమ్ । ౪౭ । తర్హతి తరితి బ్రహ్మహత్యాం
 యోశ్వమైథన యజతై య ఉ చైనమైవం వేదోత్తరం వై త-
 త్ప్రజాపతేరక్ష్యశ్వయత్తద్దశ్వస్యాశ్వత్వతోపద్యన్తి దక్షిణ-

తోఽన్యేషాం పశూనాం వైతనకికటో భవత్యపునోయానిర్వా అ-
 శ్చోఽపునో వేతనస్స వైతనం యోనా ప్రతిష్ఠాపయతి చతుష్టో-
 మసోమోభవతి పరక్ష వా అశ్వప్రస క్ష్యాఽపృహత దైవాశ్చతు-
 స్టోమేనైవ ప్రత్యదధుర్యచ తుష్టోమసోమో భవత్యశ్వప్రస స-
 ర్వత్వాయ ॥ ౪౮ ॥

సర్వం ప్రాప్తామపృహద్వాదశచ ॥ ౪౯ ॥

ఉత్తమయజ్ఞ ఇదోగో దేవావాత్మయాస్తామియాఅ-
 గోర్భాగోస్యగోజాతాన్ శ్చిరితినాకసద్భిశ్చదాగ్ంసినర్వాభ్యో
 చృష్టిసనోదేవాసురాకికనీయాగ్ంసగ్ం జాపతేరక్షిద్వాదశ ॥ ౫౦ ॥

ఉత్తమయజ్ఞాదేవానై యప్రముఖ్యవతీర్నాకసద్భిరైవై-
 తాభిరష్టాచత్వారిగ్ంశత్ ॥ ౪౮ ॥

ఉత్తమయజ్ఞసప్తత్వాయ ॥

హరిః ఓమ్ ॥

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఇతి పంచమ కాండే

తృతీయ ప్రశ్న సమాప్తః.

అద చతుర్థ ప్రశ్న ప్రారంభః

హరిః ఓమ్ ॥

దైవానురాగస్సయత్తా ఆప్తస్తే స వ్యజయన్త స ఏతా ఇన్ద్రి-
 స్తనూరపశ్యత్తా ఉపాదధత్త తాభిర్వై స తనువమిన్ద్రియం వీర్య-
 మాత్మస్సధత్త తతో దేవా అభవన్పరామృతా యదీష్టగ్రతనూ-
 రుప్తదధాతి తనువమేవ తాభిరిన్ద్రియం వీర్యం యజమాన ఆత్మన్త-
 త్తైః తో సేష్టమైవాగ్నిగ్ం సతనుం చినుతే భవత్కాత్మనా ప-
 రామ్య భాగ్యవ్యః ॥ ౧ ॥ భవతి యజ్ఞో దేవేభ్యోపాకామత-
 మప్తరుధం నాశక్నువన్త ఏతా యజ్ఞతనూరపశ్యన్తా ఉపాదధత్త తా-
 భిర్వై తే యజ్ఞమవారున్ధతే యద్యజ్ఞతనూరుప్తదధాతి యజ్ఞమేవ
 తాభిర్యజమానౌపారున్ధే త్రయస్త్రిగ్ం శత్రుముప దధాతి త్రయ-
 స్త్రిగ్ం శత్రే దేవతా దైవతా ఏవావ రున్ధే తో సాత్మానమేవా-
 గ్నిగ్ం సతనుం చినుతే సాత్మాముష్మిన్స్తాకే ॥ ౨ ॥ భవతి య ఏ-
 వం వేద జ్యోతిష్కృతీరుప దధాతి జ్యోతిరేవా స్తీష్టధాత్యైతాభిర్వా
 ఆగ్నిచ్ఛితో జ్వలతి తాభిర్వైవగ్ం సమిన్ధ ఉభయౌరన్తే లోక-
 యౌజ్ఞ్యోతిరభవతి సక్షత్రైష్టకా ఉప దధాత్యైతాని వై దివౌ
 జ్యోతిగ్ం రషి తాద్యేవావ రున్ధే పుకృతాం వా ఏతాని జ్యోతిగ్ం-
 ప్రియన్నక్షత్రాణి తాన్యైవాప్నోత్యథో అనూకాశమైవ తాని ॥ ౩ ॥

జ్యోతిగ్మి కురుతే సుప్రగోస్య లోకస్యానుభూత్యైయథగ్గం-
స్సంప్రేషా ఉపదధ్యాద్వృష్టైర్లోకమపి దధ్యాదవర్షుకగిప్రజ్జన్యస్యాన్య-
దగ్గంస్సంప్రేషా ఉప దధాతి వృష్ట్యా ప్రవ లోకం కరోతి వర్షుకగి
ప్రజ్జన్యో భవతి పురస్తాదన్యాగి ప్రతీచీ యప దధాతి ప్రశ్చాదన్యాగి
సాగ్రీప్రస్తా త్ప్రాచీనాని చ ప్రతీచీనాని త నక్షత్రాణ్య వత-
నే । ౪ ।

భౌత్యైర్లోకప్రవైతాన్యేకచత్వారిగ్శచ్చ । ౧ ।

ఋశ్వ్యా ఉప దధాత్యృతూనాం క్షప్తైర్ద్యౌద్వంద్వముప
దధాతి తస్మాద్ద్యౌద్వమృతపూర్వతేన వా ఏషా యస్సధ్యమా
చీత్యస్తోమమివ వా ఏషా ద్యౌద్వమన్యాసు చీత్యషాప దధాతి
చతస్థా మధ్య భృత్యా అస్తశ్చైవషణ్డం వా ఏతాశ్చితీనాం
యదృతవ్యా యదృతవ్యా ఉపదధాతి చీతీనాం నిభృత్యా
అవకామమాపదధాత్యైషా వా అగ్నైర్వౌనిసయోనిమ్ । ౫ ।
ఏవాగ్నిం చీనుత ఉవాచ హ విశ్వమితోగైదదిగ్న త్రైవ్య-
ణాత్తం యస్యైర్తాఉపధీయాస్తే యఉ చైనా ఏవం వే-
దదితి సంవత్సరో వా ఏతం ప్రతిష్ఠాయై నుదతే యోగ్నిం చి-
త్వా న ప్రతితిష్ఠతి పశ్చిమాశ్వాశ్చితీయో భవన్త్యథ తస్మీం చి-
తీం చీనుతే షడ్వా ఋతవసంవత్సర ఋతుప్యేవ సంవత్సరే
ప్రతి తిష్ఠత్యేతా నే । ౬ । అధిపత్నీర్వామస్తేతా యస్యైర్తా
ఉపధీయస్తేధిపతిరేవ సమూనానాం భవతి యం ద్విష్యాత్తమా-

ప్రదధ్ధ్యాయేదేతాభ్య వైవేనం దేవతాభ్య ఆ సృశ్చతి తాజ
 గాజిమాచుత్యక్షిరసమ సప్తగం లోకం యస్తో యా యజ్ఞవ్య
 నిష్కృతిరావీతామృషీభ్యః ప్రత్యేహవధిరణ్యమభవద్యధిర -
 ణ్యతలైః ప్రాక్షతి యజ్ఞవ్య నిష్కృత్యా లభో భేషజమేవా -
 స్తే కరాతి । ౭ । లభో దూపేజైవైవన్దం సమర్థయత్యభో హి -
 రణ్యతోతిస్తేవ సుప్తర్గం లోకమేతి సాహస్రవతాప్రాక్షతి సాహస్రగీ
 ప్రజాపతిరి ప్రజాపతేరాప్త్యా ఇమా మే లగ్న ఇష్టకా ధనవప్న -
 న్విత్యాహధేనూర్జై నారి కురుతే తా వ నం కామ దుఘా అము -
 తాముష్మిన్దాక ఉప తిష్ఠన్తే । ౮ ।

సయోనిమతావైకరోత్యేకాన్నచత్వారిగ్ంశచ్చ । ౯ ।

కుదో వా ఏవ యదగ్నిన స ప్రతర్హి జాతౌ యర్హి
 సవశ్చైతస్స యథా వథో జాతస్సనం ప్రేషన్త్యైవం వా
 ఏవ ప్రతర్హి భాగధేయం పేషన్తి తస్మై యదాహుతిం స జ -
 హుయాదధ్వర్యం చ యజమానం చ ధ్యాయేచ్ఛతరుద్రీయం
 జాహుతి భాగధేయేన్తైవై నగ్ం శమయతి నాతికమాచుత్య -
 ధ్వర్యవశ యజమానో యద్దాగ్నిమ్యాణం పశూనామ్ । ౧౦ ।
 పయసా జహుయాద్దాగ్నిమ్యావృశుశ్చుచాఽర్పయేద్యదాఽ -
 ణ్య నామారణ్యజ్జితిలయవాగ్వా వా జహుయాద్గవీధుకయ -
 వాగ్వా తా న దాగ్నిమ్యావృశూ హీనస్తి నారణ్యవభో ఖ -
 ల్వావృతనాహుతిరైవ జ్జతిలాశ్చ గవీధుతాశ్చైత్యజక్షిరేణజ -

హృత్కారైశ్చైవ వా ఏషా యదజాతాః పశుత్వైవ జహృత్
 న గ్రామ్యావృతృకా హీనస్తి నారణ్యానశ్శరననువర్తం లోకం
 యస్తః । ౧౦ । అజాయాం ఘమణం పాశీచ్ఛన్ధాన్ శోచన్తీక్ష-
 ãణం పరాజిహీత సో ౨ ౨ర్కో౨భవత్తదర్శనోర్మర్శత్వ-
 మర్కవర్ణన జహృతి నయోనిత్వాయోదక్షిష్ఠజ్ఞుహృత్వై-
 షా వై దుద్రస్య దిశ్శాన్స్యామివ దిశి దుద్రం నిరవదయతే చ-
 రమాయామిష్టకాయాం జహృత్వైవ ఏవ దుద్రం నిరవదయతే
 త్రేధావిభక్తం జహృతి త్రయ ఇమే లోకా ఇమావైవ లోకా-
 స్తస్మాదావద్విర్యాన్యలోతియత్యగే జహృతి । ౧౧ । ఆభయత్యభ-
 యతి త్రయ ఇమే లోకా వృథా వృన్దనం లోకీభ్యశ్శమయతి త్రిస ఉ-
 త్తరా ఆహుతిర్జహృతి వట్థం పద్యైవ వడ్వా ఋతవ ఋ-
 తుభిర్వైవగం శమయతి యదనుపరిక్రామంజహృయాయాద నరవహా-
 దిగం దుద్రం కుర్వాదభౌ ఖల్వహుతి కస్యాం హాహ దిశి దు-
 ద్రశి కస్యాం వేత్యనుపరిక్రామమైవ హృత్వైవమపరివర్తమైవ-
 వగం శమయతి । ౧౨ । ఏతా వై దేవతాసునవర్హ్యా యా ఉ-
 త్తమాస్తా యజమానం జాచయతి తాభిర్వైవగం మువర్గం లోకం గ-
 మయతి యం ద్విష్యా తస్య సంహరే ప కూనాం శక్తిస్యైవద్యగే
 ప్రథమగే ప్రతుర్భిష్ఠతి ప ఆదిమూర్చుతి । ౧౩ ।

ప్రకూనాం యస్తాగే జహృత్వైవగం శ-
 మయతి ద్విగంశచ్చ । ౩ ।

అశ్వన్నాజ్ఞామితి పరిషిచ్చతి మార్జయత్యైవై నమహా త-
 ర్పయత్యైవ న ఏనం తృప్తోఽక్షుధన్వశోచన్నముష్టిస్తోక
 ఉప తిష్ఠతై తృప్యతి ప్రజయా ప్రశుభిర్య ఏవం వేద తాం జ ఇక్ష-
 మూర్జం ధత్త మదుతస్సగ్ంరరాణ ఇత్యాహన్నం వా యోగసన్నం
 మదుతోఽన్న మైవాస దుధేఽశ్వగ్ంస్సై తుదముం బై శుక్ 108
 ఋచ్చతు యం ద్విష్వ ఇత్యాహ యమైవ ద్వేష్టి తమన్య త్సు-
 ధా చ శుచా చార్పయతి త్రిరి పరిషిచ్చన్నర్యతి త్రివృద్వా
 అగ్ని ర్యావానైవాగ్నిస్తవ్య శుచగ్ం శమయతి త్రిగ పువగ్ం ప-
 శ్యతి వట్ఖం పద్యన్తే పద్వా ఋతవ ఋతుభిరైవాస్త్య శుచగ్ం
 శమయత్యహం వా ఏతత్పుష్పం యద్వేత్తసోఽహమ్ 109 శరోఽ-
 వశా వేత సశాఖయా చావశాభిశ్చ వి కరవత్యాహ వై తాన్తా-
 త్తాన్తాభిరైవాస్త్య శుచగ్ం శమయతి యో హ అగ్నిం చితం ప్ర-
 ధమగ్ం ప్రశురధిక్రామతిత్వరో వై తగ్ం శుచా ప్రదహనా మ-
 ణ్ణాకవ వి కరవత్యేవ వై పశూనామనువజవనీయో న వా ఏవ
 ద్ద్రావ్యోమ ప్రశుమ హితో నారణ్యమ తమైవ శుచాఽర్పయత్య-
 స్తోభిర్వి కరవతి 110 అష్టాక్షరా గాయత్రి గాయత్రోఽగ్నిర్యా-
 వానైవాగ్నిస్తవ్య శుచగ్ం శమయతి శావకవతిభిరన్నం వై శావ-
 శోఽన్నైవాస్త్య శుచగ్ం శమయతి మృత్యుర్వా ఏవ యదగ్ని-
 ర్చక్రేత్తా ఏతద్ద్రావం యత్కృష్ణాజనం కాష్ఠే ఉపానహాపుప
 ముచ్చతై బ్రహ్మజైవ మృత్యోరస్తథా తై నమృతోఽధా తై

౭ నరన్నాద్యాదితా^౧ శ్వాహుర్వా^౨న్యముపము^౩చ్చతై^౪న్యాంనా^౫న్తః॥ ౧౭॥
 ఏవ మృతో^౬ధిక^౭తై^౮ వా^౯న్నాద్యగ్^{౧౦}ం రుదై^{౧౧} నమ^{౧౨}స్తై^{౧౩} హర^{౧౪}సే^{౧౫} జ్ఞా^{౧౬}దిష్ట^{౧౭}
 ఇ^{౧౮}త్యా^{౧౯}హ నమ^{౨౦}స్సృ^{౨౧}త్య^{౨౨} హి వ^{౨౩}సీ^{౨౪}యాగ్^{౨౫}ంసము^{౨౬}ప్ర^{౨౭}చర^{౨౮}త్త్య^{౨౯}న్యం^{౩౦} తే^{౩౧}
 అ^{౩౨}స్స^{౩౩}త^{౩౪}ప^{౩౫}స్త హే^{౩౬}తయ^{౩౭} ఇ^{౩౮}త్యా^{౩౯}హ య^{౪౦}మై^{౪౧}వ దే^{౪౨}వ్వి^{౪౩}ష్టి^{౪౪} త^{౪౫}మ^{౪౬}న్య^{౪౭} శ్చ^{౪౮}చా^{౪౯}-
 ర్ప^{౫౦}యతి^{౫౧} పా^{౫౨}వతో^{౫౩} అ^{౫౪}స్స^{౫౫}భ^{౫౬}గ్^{౫౭}ం శి^{౫౮}శ్రా^{౫౯} భ^{౬౦}వే^{౬౧}త్యా^{౬౨}హ^{౬౩}న్నం^{౬౪} వై^{౬౫} పా^{౬౬}-
 వతో^{౬౭}అ^{౬౮}స్స^{౬౯}మై^{౭౦}వా^{౭౧}వ రు^{౭౨}దై^{౭౩} దా^{౭౪}వ్య^{౭౫}భా^{౭౬}మ^{౭౭}ధి^{౭౮} క్రా^{౭౯}మ^{౮౦}సి^{౮౧} ప్ర^{౮౨}త^{౮౩}ష్టి^{౮౪}త్యా^{౮౫} అ^{౮౬}ప్ర-
 స^{౮౭}న్య^{౮౮}పరి^{౮౯}భా^{౯౦}గ్^{౯౧}ం శా^{౯౨}న్త్యై^{౯౩} ॥ ౧౮ ॥

శుక్లవ్రతసోఽపామస్తాభిర్వికరమతి నాస్తరేకాన్నవచ్ఛాశస్స॥

నృపదై వడితి వ్యాఘరయతి ప్రక్షాళ్యైవమత్యా య-
 జ్ఞముఖమారభ తెక్ష్యయా వ్యాఘరయతి తస్మాదక్ష్యయా ప్రశ్రా-
 క్తాని ప్రహరన్తి ప్రతిష్ఠితై యద్వమట్రార్యా ద్వాతయామా-
 ఽనన్య వమట్రారప్తాన్యదన్యన్మ వమట్రార్యాద్రహగ్ంసి యజ్ఞగ్ం
 హవ్యర్వడిత్యాహ వహోక్షమేవ వమట్రారతి నాన్య యాతయా-
 మా వమట్రారో భవతి న యజ్ఞగ్ం రహగ్ంసి ఘ్నన్తి హుతా-
 త్వా వా అన్యే దేవాః । ౧౫ । అహుతాత్వాన్యే తాన్గ్ని చి-
 ద్దేవభయాన్ప్రీణాతి యే దేవా దేవావామితి దధ్నా మధుమిత్రే-
 గాశ్రాక్షతి హుతాదక్ష్యవ దేవానహుతాదక్ష్య యజమానః ప్రి-
 ణాతి తె యజమానం ప్రిణన్తి దధ్నవ హుతాదగ్ం ప్రీణాతి మ-
 ధుమాహుతాదో ద్ధామ్యం వా వీరదన్మం యద్దధ్నార్హణ్యం
 మధు యద్దధ్నా మధుమిత్రేణాశ్రాక్షత్యుభయన్యవదధ్నై గు-

ముష్టినాఁపూతుఁడ ప్రాజాపత్యః । ౨౦ । వై గుముష్టిససయోని-
 త్వా య ద్వాభ్యాం ప్రతిష్ఠిత్యా అనుపరిచారమప్రాశ్చత్యపరివ-
 ర్గమైవాస్మిన్మాత్రా వి వా ఏష ప్రాజైరి ప్రజయా పశుభిర్
 ఋష్యతై యోగ్నిం చివ్వన్నధి క్రామతి ప్రాణదా అపానదా ఇ-
 త్యాహ ప్రాణానైవాత్మస్థతే వచోదా పరివ్రాదా ఇత్యాహ ప్రా-
 జా వై పర్చరి పశవ్రా పరివరి ప్రజామైవ పశూనాత్మస్థతై ఇ-
 యో ప్రత్రమహంతం ప్రత్రః । ౨౧ । హతష్టాదశభిభాగైర-
 సినాథన్ ఏతామగ్నయేనీకవత్ర ఆహుతిమవశ్యతామజహృ-
 త్రప్రాగ్నిరనీకవాణ్ఢేనై భాగధయేన పీతష్టాదశభా ప్రత్రస్య
 భాగావప్యదహద్యైశ్వకముజేన ప్రాప్తమో నిర్ముచ్చ్యత్ర యద-
 గ్నయేనీకవత్ర ఆహుతిం జహృత్యగ్ని రైవాసాన్యనీకవాణ్ఢేనై
 భాగధయేన పీతన్ ప్రాప్తవమపి దహతి వైశ్వకముజేన ప్రాప్తమో ని-
 ర్ముచ్చ్యతే యం క్రామయేత చిరం ప్రాప్తసః । ౨౨ । నిర్ముచ్చ్య-
 తై త్యైకైకం తస్య జహుయాచ్చిరమేవ ప్రాప్తమో నిర్ముచ్చ్యతై
 యం క్రామయేత తావత్ప్రాప్తమో నిర్ముచ్చ్యతైది సర్వాణి తస్యా-
 మద్రుత్య జహుయాత్తావదేవ ప్రాప్తమో నిర్ముచ్చ్యతేఽథో ఖలు
 నానైవ మూక్తాభ్యాం జహృతి నానైవ మూక్తయోర్వీర్యం ద-
 థాత్యథో ప్రతిష్ఠితైః । ౨౩ ।

దేవాః ప్రాజాపత్యా ప్రత్రశ్చిరం ప్రాప్తవశ్చత్వా-
 రిన్తంశచ్చ । ౫ ।

ఉదేనముత్తరాం నయేతి సమిధ ఆ దధాతి యథా జనం
యతేననం క్రూరే తాదృగేవ తత్త్రిస ఆ దధాతి త్రివృద్వా
అగ్నిశ్యావనేవాగ్నిస్తస్తే భాగధేయం కర్మాత్యాదుమ్పరీభవస్త్యా-
గ్వో ఉనుమ్పర ఉర్జితైవాస్తా అపి దధాత్యుదు త్వా విశ్వే
దేవా ఇత్యాహ ప్రాణా వే విశ్వే దేవాః ప్రాణైః ॥ ౨౪ ॥
ఏవైవముద్యచ్ఛతేగ్నే భరన్తు చిత్తిభిరీత్యాహ యస్తా ఏవై-
స చిత్తాయోద్యచ్ఛతే తేనైవైవగ్ం సమధాయతి పశ్య దిశో
దైవీర్యజ్ఞమవన్తు దైవీరీత్యాహ దిశో హ్యేహేనను ప్రవ్యవతే-
హమతిం దుమూతిం బాధమావా ఇత్యాహ రక్షసామపహత్యై
రాయస్సపే యజ్ఞపతిమాభజన్తీరీత్యాహ ప్రశస్తౌ వై రాయస్స-
మ ॥ ౨౫ ॥ పశూనైవాప రుధే పద్భిర్ హరతి పద్వా ఋతవ
ఋతుభివైవగ్ం హరతి ద్వే పరిగృహ్యవతి భవతో రక్షసామప-
హత్యై సూర్యరక్షిర్ హరికేశరి పురస్తాదిత్యాహ ప్రసూత్యై త-
రి పావకా అజిహే నూ జవన్తామిత్యాహన్నం వై పావకోన్న-
మేవాప రుధే దేవాసురాస్సంయతా ఆపస్తే దేవా ఏతదప్రతిరథ-
మవశ్యస్తేన వై తేనవ్రతి ॥ ౨౬ ॥ అసురానజయన్తదప్రతిరథ-
స్యాప్రతిరథత్వంయదప్రతిరథం ద్విరీయో హూతాన్వాహోప్రి-
త్యేవ తేన యజమానో భాగీత్యవ్యాజ్యయత్యథో అనభిజితమేవాభి-
జయతి దశరచం భవతి దశోక్షరా విరాడ్విరాజైమా లూకా విధృ-

తావనమోక్షోకయోర్విధృత్యా అథో దశోక్షరా విరాడన్తం
 విరాడ్యిరాజ్యేవాన్నాద్యే ప్రత తిష్ఠత్యసదిత వా అన్తరీక్షమన్త-
 రీక్షమివాగ్నీధ్యమాగ్నీధ్యే ॥ ౨౭ ॥ అత్తానం ని దధాతి ప-
 త్తాయ ద్వాభ్యాం ప్రతిష్ఠిత్యే విమాన ఏష దిలౌ మధ్య ఆప్త
 ఇత్యాహ వ్యవైతయా మిమితై మధ్యే దిలౌ నిహితగ పృష్ఠి-
 రజ్యేత్యాహన్తం వై పృశ్యన్నమైవాన రుధై చతస్పభిరా
 పుచ్చాచేతి పత్వాది ఛన్దాగ్ంషి ఛన్దాభిరవేన్ద్రం విశ్వా అవీ-
 వృధన్త్యాహ వృధ్ధిమైలౌచానర్తతే వాహనాగ్ం సర్పిః ప-
 తీమ్ ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యాహన్తం వై వాహన్తమైవాన రుధై సు-
 మ్నుహూర్వజ్ఞో దేవాగ్ం ఆచ నక్షదిత్యాహ ప్రిజా వై పుశవ-
 మ్నుమ్నుం ప్రజామైవప్రశూనా తస్థతై యక్షదగ్నిదేవా దేవాగ్ం
 ఆచ నక్షదిత్యాహ ప్ర్యాకృత్యై వాచస్య మా ప్రసవేనోద్ధా-
 ణేదాదగ్రభిదిత్యాహసా వాఆదిత్య ఉద్యస్సద్ధాభ ఏష ని-
 మోచం నిద్రాభా బ్రహ్మజై వాత్సనముద్గృహ్ణాతి బ్రహ్మదా భా-
 తృప్త్యం ని గృహ్ణాతి ॥ ౨౯ ॥

ప్రాక్షేః పోషాప్రిత్యాగ్నీధ్యేపతిమేష దశ చ ॥ ౩౦ ॥

ప్రాచీమసు ప్రదితం ప్రహి విద్వానిత్యాహ దేవలోక-
 మైవైతయోచానర్తతై క్రమధ్వమగ్నినా నాక్షమిత్యాహేమానై-
 వైతయా లోకాన్గమితే పృథివ్యా అహముద్గన్తరీక్షమారుహ-

మిత్యాహేమావేవైతయా లోకాస్థనూరోహతి సువర్ణస్తా నా-
 పేక్షస్త ఇత్యాహ సువర్ణమైవైతయా లోకమైత్యగై ప్రహీ॥ ౩౦॥
 ప్రథమా దేవయతామిత్యాహౌభయేష్వైతయా దేవమ-
 నుష్యేషు చతుర్దధాతి ప్రశ్నభిరధి క్రామతి సాక్షో యజ్ఞో యా-
 వావైవ యజ్ఞస్తేన ప్రహ సువర్ణం లోకమేతి న్యోహసతి పు-
 రోఽనువాక్యమన్వాహ ప్రత్యా అగ్నే సహస్రాక్షేత్యాహ సా-
 హస్రసి ప్రహవతిః ప్రహవతైరాప్త్యై తస్మై తే విధేషు వాచాయ
 స్వాహేత్యాహంషం వై వాజోఽన్నమేవావ ॥ ౩౧ ॥ ద్రుధై ద్రుధిః
 పూర్ణామాదుమ్భరీగ్ న్వయమాత్పల్లాయాం జాహౌత్యా-
 గ్వైక దధూర్ధుదుమ్భరోసా న్వయమాత్పల్లాయముష్యమైపూ-
 ర్ణం దధాతి తస్మాదముతోఽర్వాచీమూజ్జమువ జీవామ సిన్వభి-
 సాసదయతి త్రివృద్వా అగ్నిర్యావానైవాగ్నిషు ప్రతిష్ఠాం గ-
 మయతి ప్రేధ్ధో అగ్నే దీదిహి పురో న ఇత్యోదుమ్భరీమా దధా-
 త్యేషా వై మాత్రి కర్ణకావత్యైతయా హ స్త ॥ ౩౨ ॥ వై దేవా
 అసురాణాం శతతరహాగ్ నృగంహన్తి యదేతయా షమ-
 ధమాదధాతి వజ్రమైవైతచ్ఛత్రఘ్నీం యజమానా భార్యవ్యా-
 యు ప్రహరతి స్తృత్యా అఘమ్భక్రం విధేషు తే పర్వమ జ-
 స్తన్నగ్న ఇతి వైకజ్జతీమా దధాతి భా ఏవావ రుధై తాగ్ం
 సవితుర్వర్యస్య చిత్రామితి శమీమయ్యాగ్ం శాన్త్యా అగ్నిర్యా

మా వా అగ్నిచితం దుహేఽగ్నిచిత్వాఽగ్నిం దుహే తామ్ ।
 సవితుర్వరేణ్యస్య చిత్రామిత్యహైవ వా అగ్నేదోహస్తా-
 మప్య కణ్వ ఏవ శ్రాయసోఽవైతైస హ స్తైనగ్ం స దుహే య-
 తైతయా సమిధమా దధాత్యగ్నిచిదేవ తదగ్నిం దుహే వప్త తేల-
 గ్నే సమిధపప్త జహ్వ ఇత్యాహ పత్యైవాప్య సాప్తాని ప్రీణాతి
 పూర్ణయా జహౌతి పూర్ణ ఇవ హి ప్రజాపతిః ప్రజాపతేః
 ఆప్త్యై న్యూనయా జహౌతి న్యూనాద్ధి ప్రజాపతిః ప్రజా అ-
 స్పృజత ప్రజానాగ్ం సప్త్యై అగ్నిర్జేవేభ్యో నిలాయత స ది-
 శోఽను ప్రావిశ్శప్తావస్త్ససా దిశో ధ్యాయేద్దిగ్భ్య ఏవైవమవ
 రుద్ధే దధా పురస్తాజ్ఞాహౌత్యాత్యేనూపరిష్టా తేజశ్చైచ్ఛవాన్త ఇ-
 ద్ద్రియం చ సమీచీ దధాతి ద్వాదశకపాలో వైశ్వానరో భవతి
 ద్వాదశమాసాసంసంవథ సరసంసంవథ సరోగ్నిర్వైశ్వానరస్తాసౌతాత్ ॥
 ఏవ వైశ్వానరమవ రుద్ధే యత్ప్రియాజానూయాజామూయాద్వి-
 కస్తిసాని యజ్ఞస్య దవిజహౌమం కరోతి యజ్ఞస్య ప్రతిష్ఠిత్యై
 రాప్త్యం వై వైశ్వానరో విద్వరుతో వైశ్వానరగ్ం ముత్యాన్
 మూరుతాజ్ఞాహౌతి రాప్త్య ఏవ విశమసు బధాతువైచ్ఛర్యై-
 శ్వానరస్య శ్రావయతుప్తాగ్ంశు మూరుతాజ్ఞాహౌతి తస్మా-
 ద్రాప్త్యం విశమతీ వదతి మూరుతాభవన్తి మురుతో వై దేవా-
 నాం విశో దేవ విశేనైవాన్తే మనుష్యవిశమవ రుద్ధే వప్త భవన్తి

ప్రప్రగతా వై మురుతో గణత నవ విశమవ రుధై గణేన గణమను-
ద్రుత్య జుహూతి విశమేపాస్తా అనువత్తానం కణోతి || ౩౬ ||

అగ్నేప్రహ్యవస్మదుపేతాం ప్రజావతే సాహిత్యనువ్య-
విశమకవిగ్ంశతిశ్చ || ౩౭ ||

వసోధాణాం జుహూతి వసోమే ధారాఽప్రదితి వా ఏ-
పాహూయతే ఘృతస్య వా ఏనమేపా ధారాఽముష్మిన్యైకే పిన్వ-
మానూప తిష్ఠత ఆజ్యేన జుహూతి తేజో వా ఆజ్యం తేజో వ-
సో ధాణా తేజసైవాస్తే తేజోఽవ రుధేఽథా కామా నై వసో-
ధారా కామానైవావ రుధేయం కామయేత ప్రాణానప్రాన్యాద్యం
వి || ౩౮ || ఛిద్ర్యామితి విగ్రహం తస్య జహుయాత్ప్రాణానై-
వాప్రాన్యాద్యం విచ్ఛినత్తి యం కామయేత ప్రాణానప్రాన్యా-
ద్యం సంతుయామితి సంతాం తస్య జహుయాత్ప్రాణానై-
వాప్రాన్యాద్యం సంతుయామితి ద్వాదశ ద్వాదశాని జుహూతి
ద్వాదశ మాసాసంవత్సరసంవత్సరణైవాస్తా అన్నమవ రుధే-
ఽన్నం చ మెఽతుచ్చ ము ఇత్యహేతద్యే || ౩౯ || అన్న-
స్య రూపగ్ం రూపేణైవాన్నమవ రుధేఽగ్నిశ్చ ము అవశ్చ ము
ఇత్యహేతా వా అన్నప్రయోనిసయోనేవన్నమవ రుధే-
ఽధేద్యైజి జుహూతి దైవతా వ్రవావ రుధే యథాస్వేదామ-
ర్థమిద్రగి ప్రతి తస్తాదిద్యో దైవతానాం భూయిష్ఠభాతమ ఇ-

స్థ్రిముత్తరమాహేన్ద్రియమైవాస్మిన్నపరిష్టాద్దధాతి యజ్ఞాయుధా-
 ని జహౌతి యజ్ఞః ॥ ౩౯ ॥ వై యజ్ఞాయుధాని యజ్ఞమైవా-
 వ ద్ధృతేఽథో ఏతద్వై యజ్ఞస్య రూపగ్ం రూపేణైవ యజ్ఞమవ-
 రుద్ధైవభృథశ్చ మే న్వగాకారశ్చ ము ఇత్యాహ స్వగాకృత్యా
 అగ్నిశ్చ మే ఘర్షశ్చ ము ఇత్యాహేతద్వై బ్రహ్మవచనస్య
 రూపగ్ం రూపేణైవ బ్రహ్మవచనమవ రుద్ధ ఋశ్చ మే సామ చ
 ము ఇత్యాహ ॥ ౪౦ ॥ ఏతద్వై ఛస్తసాగ్ం రూపగ్ం రూపే-
 ణైవ ఛస్తాగ్ స్యవ రుద్ధై గర్భశ్చ మే వధాశ్చ ము ఇత్యాహే-
 తద్వై వశూనాగ్ం రూపగ్ం రూపేణైవ వశూనవ రుద్ధై కల్పాజ్ఞా-
 హూత్యశ్చప్రప్య క్షప్తై యుగ్మదయుజే జహౌతి మిథునత్వా-
 యోత్తరావతీ భవతోఽభికాన్త్యా ఏకా చ మే తిన్రశ్చ ము ఇ-
 త్యాహ దేవ ఛస్తనం వా ఏకా చ తిన్రశ్చ ॥ ౪౧ ॥ మనుష్య-
 ఛస్తనం చతన్రశ్చాప్తే చ దేవఛస్తనం చైవ మనుష్య ఛస్తనం చా-
 వ రుద్ధై త్రయస్త్రిగ్ంశతో జహౌతి త్రయస్త్రిగ్ంశద్వై
 దేవతా దేవతా ఏవావ రుద్ధై ఆఽష్టాచత్వారిగ్ంశతో జహౌతి-
 త్యష్టాచత్వారిగ్ంశదక్షరా జగతీ జగతాః ప్రశస్త్రా జగత్తై-
 వాన్తే వశూనవ రుద్ధై వాజశ్చ ప్రసవశ్చేతి ద్వాదశం జహౌతి
 ద్వాదశ మూనాసంవత్సరసంవత్సర ఏవ ప్రతి తిష్ఠతి ॥ ౪౨ ॥

వివై యజ్ఞసానుచము ఇత్యాహచత్రిన్రశ్చై కాన్న వజ్ఞా-
 శ్చ ॥ ౪౩ ॥

అన్ని దేశ వేద్య సాహిత్యముల గ్రంథములు చూసిన నుండే
వా అబ్బివన్న ప న ఆ వర్తన ప్రాప్య నూ వహేతి సోఽబ్రవీక్ష-
రం వృత్తై మహ్యమైవ వాజప్రవీయం జహన్నితి తస్మాద్గ-
యే వాజప్రవీయం జహన్ని యద్వాజప్రవీయం జహన్నిత్య-
గ్నిమైవ తద్భగధేయై నమధాయత్యథో అభిషేక ఏవాప్య న
పశుక్షణభిష్ట హూతి సప్త గ్రామ్యా ఓషధయస్తుప్త || ౪౩ ||
ఆర్య ఉభయామౌషధ్యై అన్నస్యాన్నస్య జహన్నిత్య-
స్యాన్నస్య వరుద్ధ్యై బదుమ్భరేణ స్తుగ్రేణ జహన్నిత్యగ్నా-
ఉద్దుమ్భర ఉద్గున్నమూక్షై కావాస్తా ఉజ్జ్వలమన్నమవ రుద్ధైఽగ్నిర్వై
నేవానామభిషేక్తోఽగ్నిచిన్మనుష్యాణాం తస్మాద్గ్నిచిద్యోవతి న
భావైదపరుద్ధగ్ం హ్యస్యాన్నమన్నమివ ఖలు వే నర్వం యథావే-
దన్నాద్యధావేదుసావ రైతాఽన్నాద్యమైవాభి || ౪౪ || ఉపావ ర్తతే
సక్తోపాసతి కృష్ణాయై శ్వేతవక్కాయై పయసా జహన్నిత్యహ్నే
వాస్తే రాత్రిం ప్రదాపయతి రాత్రియా ఽహారహూరాత్రే ఏవా-
స్తే స్రుతై కామతున్నాద్యం దుహతైరాఘ్నైభుతో జహన్నిత్య రా-
ఘ్నైమైవావ రుద్ధేషడ్విష్ట హూతి వడ్వా ఋతవ ఋతుప్తేవ స్రుతి
తిష్ఠతి భువనస్య పత్ర ఇతి రథముఖే పచ్చాహుతిష్ట హూతి వజ్రో వై
రథో వజ్రోజైవ దిశః || ౪౫ || అభి జయత్యగ్నిచితగ్ం మా వా అ-
ముష్మిన్లోకే వాత్సోఽభి పవతే వాతవామాసి జహన్నిత్యశ్వే-

సముముష్మిన్మోకే వారణి పవతే త్రిణి జహూతి త్రయ ఇమో -
 కా వభ్య ఏవ లోకభ్యా వాతమవ రుధే సముదోగిసి సభస్వాని-
 త్యాహేతదై వాతస్య రూపగ్ం రూపేజ్జేవ వాతమవ రుధేఽజ్జలినా
 జహూతి న హ్యేతేమామన్యథాఽఽహుతిరవ కల్పతే ॥ ౪౬ ॥

ఓషధయస్సప్తాభిదిశోఽన్యథాద్యేవ ॥ ౪౭ ॥

మనర్గాయ వై లోకాయ దేవరథో యుజ్యతే యతాక్రూ-
 తాయ మనుష్యరథ ఏవ ఖలు వై దేవరథో యదగ్నిర్గ్నిం యు-
 నక్తి శవసాఘృతేనేత్యాహ యునక్త్యేవై నగ్ం స ఏనం యుక్త -
 స్సువర్గం లోకమభి వహతి యథస్సర్వాభిగ్ం ప్రభుభిర్భుజ్జ్యాయస్య -
 త్తోఽస్యాగ్నిరి ప్రచ్యుతస్సాన్యదప్రతిష్ఠితా ఆహుతయస్సౌరప్ర-
 తిష్ఠితాస్సామూ ఆప్రతిష్ఠితాస్యక్థాని తిస్సౌభిగ్ం ప్రాతస్సవనేఽభి-
 మృశతి త్రివృత్ ॥ ౪౮ ॥ వా అగ్నిర్యావావైహగ్నిస్తం యునక్తి
 యథాఽససి యుక్త ఆ ధీయత ఏవమేవ తత్ప్రత్యాహుతయస్సి-
 వ్యన్తి ప్రతిస్తామూరి ప్రత్యుక్థాని యజ్ఞాయజ్ఞయస్య స్తోత్రే ద్వా-
 భ్యమభి మృశత్యైతావాఽవై యజ్ఞా యావానగ్నిస్తామీ భూ-
 మా త్వా ఆసౌత ఊర్ధ్వరి క్రియతే యావానైవ యజ్ఞస్తమస్త-
 తోఽన్వారోహతి ద్వాభ్యాం ప్రతిష్ఠిత్యా ఏకయాఽప్రస్తుతం
 భవత్యథ ॥ ౪౯ ॥ అభి మృశత్యువేదముత్తరౌ యజ్ఞా సమ-
 త్యక్తో సంతత్యై ప్ర వా ఏహోఽస్తాలోకాచ్యవతే యోఽగ్నిం

చిన్మతే న వా ఏతస్యానిష్ఠక ఆహుతిరవకల్పతే యాం వా ఏతా-
 నిష్ఠక ఆహుతిం జుహోతి స్రవణి వై నా తాగ్ం స్రవన్తిం
 యజ్ఞోఽను పరా భవతి యజ్ఞం యజమానో యత్పునశ్చితిం చి-
 న్మత ఆహుతీనాం ప్రతిష్ఠితైః ప్రత్యాహుతయస్తిష్ఠన్తి || ౪౯ ||
 న యజ్ఞః పరా భవతి న యజమానోఽష్టాపుప దధాత్వష్టాక్షరా
 గాయత్రి గాయత్రేజ్జేవైతం ఛద్దనా చిన్మతే యదేకాదశ త్రైపు-
 ణేన యద్వాదశ జాగతేష ఛన్దోభిరైవైతం చిన్మతే సప్తాహ్ని వై
 నామేషోఽగ్నిర్యత్పునశ్చితిర్య ఏవం విద్వాన్పునశ్చితిం చిన్మత ఆ-
 త్మతీయాత్పురుషాదన్నమత్తి యథా వే పునరాధేయ ఏవం పు-
 నశ్చితిరోఽగ్న్యధేయేన న || ౫౦ || ఋధ్నోతి స పునరాధేయమా-
 ధత్తేయోఽగ్నిం చిత్వా నధ్నోతి స పునశ్చితిం చిన్మతే యత్పునశ్చి-
 తిం చిన్మత ఋద్ధ్యా అథో ఖల్వాహుర్న చేతవ్యేతి దుద్రో వా
 ఏష యద్గ్నిర్యథా వ్యాఘ్రగ్ం ముప్తం బాధయతి తాదృగేవ
 తదథో ఖల్వాహుశ్చేతవ్యేతి యథా వసీ యాగ్ంసం భాగధేయేన
 బాధయతి తాదృగేవ తన్మ సుర్గగ్మచిన్మత తేన నాధ్నోఽథన్
 ఏతాం పునశ్చితిమపశ్యత్వామచిన్మత తయా వై స ఆధ్నోఽద్య-
 త్పునశ్చితిం చిన్మత ఋద్ధ్యే || ౫౧ ||

త్రివిధదక్షిణస్త్వగ్న్యధేయేన నాచిన్మత సప్త దశచ ||

ఛద్దశ్చి తం చిన్మత ప్రశుకామగి ప్రశక్తౌ వే ఛద్దాగ్ం సి హ-
 శుమానేవ భవతి శ్యేవచితం చిన్మత సుప్రగ్గకామశ్యేనో వై

వయసాం పతిష్ఠశ్చైవ ప్రవ భూత్వా నువగ్గం లోకం పతతి క-
 జ్జుచితం చిన్విత యగ్ కౌమయేత శీర్షణ్యానముష్మిన్లోక స్వామితీ
 శీర్షణ్యానైవాముష్మిన్లోక భవత్యలజ్జచితం చిన్విత చతుస్సీతం
 ప్రతిష్ఠాకానుశ్చతస్త్రా దిశో దిక్ష్యేవ ప్రతి తిష్ఠతి ప్రక్షగచితం చి-
 న్విత భ్రాతృవ్యవౌన్ను ॥ ౫౨ ॥ ప్రవ భ్రాతృవ్యానుదత ఉ-
 భయతగ్ప్రక్షగం చిన్విత యగ్ కౌమయేత ప్రజాతానాభ్రాతృ-
 వ్యానుదేయ ప్రతి జనిష్యమాణానితి పై వ జాతానాభ్రాతృ-
 వ్యానుదతే ప్రతి జనిష్యమాణానధచక్రచితం చిన్విత భ్రా-
 తృవ్యవౌ వజ్రో వై రథో వజ్రమైవ భ్రాతృవ్యేభ్యగ్ ప్ర
 హరతి ద్రోణచితం చిన్వితాన్నకామో ద్రోణే వా అన్నం భి-
 యతై నయోవ్యేనాన్నమప రుధే సమూహ్యం చిన్విత పశు-
 కామగ్ పశుమానైవ భవతి ॥ ౫౩ ॥ పరిచాయ్యం చిన్విత గ్రా-
 మకామో గ్రామ్యేవ భవతి శ్శశానచితం చిన్విత యగ్ కౌమ-
 యేత పితృలోక ముద్గుయామితీ పితృలోక ప్రవధోతి విశ్వా-
 మిత్ర జమదగ్ని వసీష్ఠేనాస్పధైతాగ్ స వ్రతా జమదగ్నిర్విహవ్యా
 అపత్యతా ఉపాధత్త తాభిర్వై స వసీష్ఠస్యద్వియం వీర్యమ-
 వృక్ష్యై యద్విహవ్యా ఉపదధాతీద్వియమైవ తాభిర్వీర్యం య-
 జమానో భ్రాతృవ్యస్య వృక్ష్యై హేమాతుర్ధిష్ఠియ ఉప దధాతి
 యజమానాయత్తనం వై ॥ ౫౪ ॥ హేమాతా స్య ప్రవాన్తా ఆయతన

ఇంద్రియం వీర్యమప రుద్ధై ద్వాదశౌప దధాతి ద్వాదశాక్షరా జ-
గతి జాగతాః ప్రశస్తా జగత్యైవాస్తే ప్రశూనప రుద్ధైష్టావష్టా-
ప్రస్యేషు ధిష్ణియమాప దధాత్యష్టా శ్శఫారి ప్రశవనీ ప్రశూనైవాప రు-
ద్ధైష్టాజ్జాలీయైష్టా ఋతప ఋతపరి ఖలు వై దైవాః పితర
ఋతూనేవ దైవాన్విత్వాస్సీగతి ॥ ౫౫ ॥

ప్రభవతి యజమానాయతనంవా అష్టా చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥

పవప్ర వాజసాతయ ఇత్యనుష్టుకప్రతిపదభవతి త్రిసోమ-
ష్టుభశ్చత్రో గాయత్రియో య త్రిసోమష్టుభస్తాదశ్చస్త్రిభి-
స్త్వగ్ంస్త్వతి యచ్చత్రో గాయత్రి యస్తాథనిర్వాగ్ త్చ-
తురగ్ ప్రదగ్ ప్రతిదధత్పలాయతే పరమా వా ఏషా ఛస్తాం యద-
నుష్టుకపరమశ్చతుష్టామస్తామానాం పరమస్త్రిరాత్రో యజ్ఞా నాం
పరమోఽశ్వగ్ పశూనాం పరమేణేవై నం పరమతో గమయత్యే-
కవిగ్ంశమహర్భవతి ॥ ౫౬ ॥ యస్త్విన్నశ్వ ఆ లభ్యతే ద్వా-
దశమాసాగి పక్షృతప్రస్త్రియ ఇమె లోకా అసావాదిత్య ఏకవి-
గ్ంశ ఏష ప్రజాపతిః పాజాపత్యోత్వస్తమేవ సాతాదృధో-
తి శక్వరయః ప్రుష్టం భవన్త్యన్యదన్యచ్చద్యౌఽన్యేనైవ వా ఏతే
ప్రశప్త ఆ లభ్యన్త ఉతేవ గ్రామ్యా ఉతేవారణ్యా యచ్చశ్వరయః
ప్రుష్టం భవన్త్యశ్వస్య సర్వత్వాయ పాశురత్నం బ్రహ్మసామం
భవతి రత్నైవా వా అశ్వః ॥ ౫౭ ॥ యత ఈశ్వరో వా అశ్వో

యతో ప్రతిష్ఠితం పరాం పరావతం గమ్యార్యత్సంభారశ్చం బ్రహ్మ-
 ప్రామం భవత్యశ్వస్య యత్యై ధృత్యై సంకృత్యచాచవాక ప్రా-
 మం భవత్యశ్వస్య యతో వా ఏవ యదశ్వమేవ కస్తద్యేదే-
 త్యావ్యుర్యది సర్వా వా క్రియతే న వా సర్వ ఇతి యథ సంకృ-
 త్యచాచవాక ప్రామం భవత్యశ్వస్య సర్వత్యాయ పర్యాప్త్య అస-
 న్సరాయాయ సర్వప్రామాతిరాత్ర ఉత్తమమహర్భవతి సర్వస్యా-
 ప్యై సర్వప్య జిత్యై సర్వమైవ తేనాప్నోతి సర్వం జయతి॥౧౮॥
 అహభవతి వా అశ్వోహభవతి దశ చ ॥ ౧౯ ॥

దేవాసురాస్తేనత్యవ్య రుదోః ౭శ్వస్త్వం దేవదుదేవం
 పాప్రీమితివప్రాధానాత్మగ్ని దేవేభ్యసుప్తగాయ యతాక్షా-
 నాయ ఛందశ్చితం పవస్వ ద్వాదశ ॥ ౧౯ ॥

దేవాసురా అజాయాం ఘర్కం వై గుముష్టిరిప్రథమాదేవ-
 యతామైతద్వై ఛంద సామృథ్నోత్త్యస్తో వజ్రాశత్ ॥౨౦॥

దేవాసుగాస్సంజయతి॥

హరిః ఓమ్ ।

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

ప శ్చ మ కా ణ్డే

చతుర్థప్రశ్నస్సమాప్తః.

ప ఇచ్చ మ ప్రశంస ప్రారంభః

హరిః ఓమ్ ॥

యదేకేన సగ్ధోస్థాపయతి యజ్ఞస్య సంత్యాపిచేచ్ఛదా -
 యైద్యైః ప్రశస్తా యే ముషక-రా యదైద్యైః ససైః శ్చిభ్య ఆ
 లభ్యతే దేవతాభ్యస్తమదం దధాత్యాగైః స్త్రీష్టుభా యా -
 జ్యానువాక్యైః కుర్యాగ్యదాగైః స్తేనాగైః య త్త్రిష్టు -
 భస్తేనైద్యైః ససైః ధ్యేన దేవతాభ్యస్తమదం దధాతి వాయవేన -
 యుత్వతే తూప్రమాలభతే తేజోగ్నేర్వాయుస్తేజస ఏష ఆ
 లభ్యతే తస్మాద్వద్రియజ్ వాయుః ॥ ౧ ॥ వాతి తద్రియ జ్జగ్ని -
 దకాహతి స్వమేవ తతేజోగ్నేవేతి యన్న నియుత్వతే స్యాదుస్తా -
 ద్యైద్యజమానా నియుత్వతే భవతి యజమానస్యానుస్తాదాయ
 వాయుమతీ త్వేతవతీ యాజ్యానువాక్యే భవతస్సతేజస్త్యాయ హి -
 రణ్యగ్రభస్సమవతకతాగ్ ఇత్యాఘోరమాఘోరయతి ప్రజా -
 పత్తిర్వై హిరణ్యగ్రభగ్ ప్రజాపతేరనురూపత్వాయ సర్వాణి వా
 ఏష రూపాణి వక్షూనాం (వత్యాలభ్యతే యశ్శుశ్చుశ్చ) ఇస్తత్ ॥ ౨ ॥
 పురుషాణాం రూపం యతూప్ర సదశ్వినాం యదనృతోద్ధస్త -
 ద్గవాం యదవ్యా ఇవ శ్శ్చ సదవీనాం యదజ సదజానాం వాయుర్వై
 పక్షూనాం ప్రియం ధామ యద్వాయవ్యై భవత్యైతమేనైవ ము -

భి సంజానానాగి పుత్రప ఉప తిష్ఠన్తే వా యవ్యగి కారావ్య 3 ప్రాజా-
 పత్యా 3 ఇత్యాహుర్యద్వాయవ్యం కుర్యాత్ప్రజాపతేరియాద్య-
 త్ప్రజాపత్యం కుర్యాద్వామో ॥ 3 ॥ ఇయావ్యద్వాయవ్యగి
 ప్రశుర్యవతి తేన వాయోనైతి యత్ప్రజాపత్యగి పురోడాశో
 భవతి తేన ప్రజాపతేరైతి యద్వాదశకపాలసైన వైశావ-
 ప్రరాన్తే త్యాగ్నవైష్ణవమేకాదశకపాలం నిర్వపతి దీక్షివ్యమా-
 ణోఽగ్నిససర్వా దేవతా విష్ణుర్వజ్ఞో దేవతాశ్చైవ యజ్ఞం చా
 రభతైఽగ్నిరవమా దేవతానాం విష్ణుగి పరమా యదాగ్నవై-
 ష్ణవమేకాదశకపాలం నిర్వపతి దేవతాః ॥ ౪ ॥ ప్రవ్రాభయతగి ప-
 రిగృహ్య యజమానోఽన రుధే పురోడాశేన వై దేవా అము-
 స్మిన్తాక ఆధున్వచ్చురూఽస్మి యగి కౌమయేతాముస్మిన్తాక
 ముధుయామితి న పురోడాశం కుర్వితాముస్మిన్తేవ లోక ము-
 ణోతి యదస్తాకపాలసైనాగ్నేయో య త్త్రికపాలసైన వైష్ణవ-
 ససమృద్ధ్యై యగి కౌమయేతాస్మిన్తాక ముధుయామితి న చ-
 రుం కుర్వితాగ్నపుత్రం విష్ణోస్తద్బలా నస్తాత్ ॥ ౫ ॥ చరుగి
 కార్యోఽస్మిన్తేవ లోక ముధ్నోత్యాదిత్యో భవతీయం వా అ-
 దితిరస్యామైవ ప్రతి తిష్ఠత్యథో అస్యామైవాధి యజ్ఞం తేనుతై
 యో వై సంవత్సర ముఖ్యమభృత్యాఽగ్నిం చినుతే యథా పా-
 మి గర్భోఽప్త పద్యతే తాదృగేవ తదా తిమాచ్ఛేద్యైశావ-
 యరం ద్వాదశకపాలం పురస్తాన్నిరవేథసంవత్సరో వా అగ్నిరైవ-

శ్వానో యథా సంవత్సరమాప్తా ॥ ౬ ॥ కాల ఆగతే విజా-
యత ప్రవమేవ సంవత్సరమాప్తా కాల ఆగతైశ్చింత్యం చింత్యే నా-
తిమార్చిత్యేషా వా అగ్నేః ప్రియా తమార్యద్యైశ్వానరః
ప్రియామేవాస్య తనువ మవ రుదై త్రిద్యౌతానీ హవీగంషీ భవన్తి
త్రయ ఇమే లోకా ఏషాం లోకానాగ్ం రోహయ ॥ ౭ ॥

యద్రియజ్ఞాయుర్భుక్తుశ్రుణస్తద్వాయోనికర్వవతి దేవ-
తాస్తస్మాదాప్తాప్తాప్తాత్రిగంశచ్చ ॥

ప్రజాపతేః ప్రజానసృష్టౌ ప్రేణాను ప్రావీక్షతాభ్యః
పునససంభవితం నాశ్నోథోఽబ్రవీదృధృవదిభు యో మైతన్
పునససంచినవదితి తం దేవాససమచిన్వన్తతా వై త ఆధ్నుక్షా
యథసమచిన్వన్తచ్చిత్త్యస్య చిత్త్యత్వం య ఏవం విద్వాన్తగ్నిం చిన్తు-
త ఋథోఽత్యైవ కష్టై కమ గ్నిశ్చీయత ఇత్యాహురగ్నివా ॥ ౮ ॥
అసానీతి వా అగ్నిశ్చీయతేగ్నివానైవ భవతి కష్టై కమగ్నిశ్చీ-
యత ఇత్యాహురేవా మావేదన్తితి వా అగ్నిశ్చీయతే విదురేనం
దేవాః కష్టై కమగ్నిశ్చీయత ఇత్యాహుర్వౌహ్యసానీతి వా అ-
గ్నిశ్చీయతే గృహ్యేవ భవతి కష్టై కమగ్నిశ్చీయత ఇత్యాహుః
పశుమాససానీతి వా అగ్నిః ॥ ౯ ॥ చీయతే పశుమానైవ భవతి
కష్టై కమగ్నిశ్చీయత ఇత్యాహుస్సప్త మా పురుషా ఉప జీవాని-
తి వా అగ్నిశ్చీయతే త్రయః ప్రాశ్చత్త్రీయః ప్రత్యక్షా ఆత్మా
సప్తమ ఏతావన్త ఏవైసమముష్మినోక ఉప జీవన్తి ప్రజాపతి-

దగ్గిమచీవత్త తం పృథ్వివ్యబ్రవీన్న మయ్యగ్నిం చేష్యసే-
 త మా ధత్యతి సా త్వాతి దహ్యామావా వి ధవిష్యే । ౧౦ ।
 స సావీయాన్భవిష్యసీతి సోఽబ్రవీత్తథా వా అహం కరిష్యామి య-
 థా త్వా నాతి ధత్యతీతి స ఇమామభ్యమృశత్ప్రజాపతిస్తా సా-
 దయతు తయా దేవ తయాఽగ్నిరస్వధ్ధువా నీదతిమామైవేష్టకాం
 కృత్వా సాధతానతిదాహాయ యత్ప్రత్యగ్నిం చిన్వీత తదభి స్పృ-
 శేత్ప్రజాపతిస్తా సాదయతు తయా దేవతయాఽగ్నిరస్వధ్ధువా
 నీద । ౧౧ । ఇతిమామైవేష్టకాం కృత్వా పథత్తై నతిదాహాయ
 ప్రజాపతిరకామయత్ ప్ర జాయేతి స వ్రత ముఖ్యమవ త్యత్త-
 గ్ం సవధన్ రమభిధస్తో వై స పాజాయత్ తస్మాద్ సవధన్రం
 భార్యం పై వ జాయతే తం వసప్రాఽబువన్ప్ర త్వమజనిష్ఠా వ్ర-
 యం ప్ర జాయామహ ఇతి తం వసుభ్యం పాయచ్ఛతం త్రి-
 ణ్యహన్యభిధతుస్తే । ౧౨ । త్రిణి చ శతాన్యన్యజస్త త్రయ-
 స్త్రిగ్ంశతం చ తస్మాత్త్రిహం భార్యం పై వ జాయతే తామృ-
 దా అబువన్ప్ర యూయమజనిధ్వం వయం ప్రజాయామహ ఇ-
 తి తగ్ం క్రుద్యభ్యం పాయచ్ఛన్తగ్ం షడహన్యభిధతుస్తే త్రి-
 చ శతాన్యన్యజస్త త్రయస్త్రిగ్ంశతం చ తస్మా ధడహం భార్యం
 పై వజాయతే తానాదిత్యా అబువన్ప్ర యూయమజనిధ్వం
 వయమ్ । ౧౩ । ప్ర జాయామహ ఇతి తమాదిత్యేభ్యం పా-
 యచ్ఛతం ద్వాదశాహన్యభిధతుస్తే త్రిణి చ శతాన్యన్యజస్త త్ర-

యస్మిన్ శతం చ తస్మాద్ద్వాదశాహం భార్యం ప్రేవ హయతై తే-
 నై తే ప్రహసనమశృజన్మాఖాగ్ం సహస్రత్రహిం య ఏవము-
 ఖ్యగ్ం సాహస్రం వేద ప్ర ప్రహసం ప్రశూనాహ్నితి । ౧౪ ।

అగ్నివాప్తశుమాససానీతి వాఅగ్నిధావిష్య మృశేత్ప్రజాప-
 తిస్తా సాదయతు తయా దైవతయాఽశ్లేరస్వధ్ధువా నీద తెవ తానా-
 ద్విత్యా అబ్రువన్ ప్ర యూయమజనిధ్వం వయం చ త్వాగ్ం శచ్చ । ౧॥

యజమా వా ఏవాక్రియతై యజమా పచ్యతై యజమా వి-
 ముచ్యతై యదుఖా సా వా వృషేతరహి యాతయామ్ని సా న
 ఖసరి ప్రయజ్యేత్యాహురగ్ం యుత్వా హి యే తవ యుత్వా హి
 దేవహూతమాగ్ం ఇత్యుఖాయాం జాహూతి తేనైవైనాం ఖనో
 ప్రయుక్తా తేనాయాతయామ్ని యో వా అగ్నిం యోగ్ం అగ్-
 తే యునక్తి యుక్తా యుక్తానవ్యగ్ం । ౧౫ । యుత్వా హి యే
 తవ యుత్వా హి దేవ హూతమాగ్ం ఇత్యాహేష వా అగ్న-
 ర్యోగ్ం వైవైనం యునక్తి యుక్తా యుక్తానఘ బ్రహ్మవాదినో
 వదన్తి స్యజ్జగ్ని శ్చైతవ్యా ౩ ఉత్తానా ౩ ఇతి వయసాం వా ఏవ ప్ర-
 తిమయా చీయతై యదగ్నిర్యన్న్యశ్చం చినుయాత్ప్రృష్టిత ఏవమా-
 హుతయ ముచ్చాయుర్యదుత్తానం న పతితుగ్ం శక్నూయాదనువ-
 గ్యోఽస్యస్యాత్ప్రచీనముత్తానమ్ । ౧౬ । పురుషశీర్షమముప దధా-
 తి ముఖత వైవైవమాహుతయ ముచ్చన్తి నోత్తానం చినుతే నువ-

సోమైస్య భవతి పూర్వాజుహూతి చతురైవాస్తిప్రతి దధాతి
 స్విప్తుహూతి ద్వే హి చతుషీ సమాన్యా జుహూతి సమానగ్ం
 హి చతుస్సమృద్ధ్యై దేవాసురాసుయతా ఆప్తనే వామం నసు
 సః స్వదధత్ తద్దేవా వామభృతౌవృజ్జత తద్వామభృతో వా-
 మభృత్త్వం యద్వామభృతముప దధాతి వామమేవ తయా నసు
 యజమానౌ భాతృవ్యస్య పృజ్జే హిరణ్యమూర్ధ్ని భవతి జ్యో-
 త్తికైస్య హిరణ్యం జ్యోతిర్వామం జ్యోతిష్తేవాప్త్య జ్యోతిర్వామం
 పృజ్జే ద్వియజుభవతి ప్రతిష్ఠితైస్య ॥ ౧౭ ॥

యుజ్జానేష్యగ్న్యే పాచీనముతానం వామభృతం చతుర్వి-
 గ్శతశ్చ ॥ ౩ ॥

ఆపా మనుష్య పత్నీయ ఆప్తనా అగ్నిరభ్యధ్యాయతా-
 మ్నమభవత్తప్య రేతసం పరాపతతత్తదియమభవద్యద్వితీయం ప-
 రాపతతత్తదసావభవదియం వై విరాడసా ప్వరాడ్యద్విరాజాపు-
 త దధాతీమే ప్రపాప ధత్తే యద్వా అసా రేతస్సిచ్ఛతి తదన్యం
 ప్రతి తిష్ఠతి తత్ప్రేజాయతే తా ఓషధయః ॥ ౧౮ ॥ వీరుధో భవ-
 న్ని తా అగ్నిరత్తి య ప్రవం వేద ప్రేవ జాయతేన్నాదో భవతి
 యో రేతస్వీ స్యాత్ప్రేథమాయాం తస్య చిత్వాముఖే ఉపదధ్యా-
 తిమే ప్రవాన్తే ప్రమీచీ రేతస్సిచ్ఛతో యస్సిక్తరతాస్సాత్ప్రేథమా-
 యాం తస్య చిత్వామన్యాముప దధ్యాదుత్తమాయామన్యాగ్ం

శేత ప్రవాసస్య పితృమాభ్యాముభయతః పరి గృహ్యతి సంవత్సరం న
 కమ్ ॥ ౧౮ ॥ ~~ఇతి~~ చనవృత్త్యవరోహేన్న హీమ కం చ న
 ప్రత్యవదోహతస్తదేనయోర్వృతం యో వా అపశీర్షాణమ-
 గ్నిం చినుతే సశీర్షాఽముష్మిన్మోకే భవతి యస్సశీర్షాణం
 చినుతే సశీర్షాఽముష్మిన్మోకే భవతి చిత్తిం జహూమి మనసా
 ఘృతేన యథా తేవా ఇహాగమన్వీతి హూత్రా ఋతావృధస్సము-
 ద్రస్యవ్రయునస్య పత్యజ్ఞు హూమి విశ్వకర్తృణే విశ్వాహాఽమర్త్యగ్ం
 హవిరితి స్వయమాత్మన్తాముప్రధాయ జహూతి ॥ ౨౦ ॥ ప్రత-
 వ్యా అగ్నేశ్చిరసశీర్షాణమేవాగ్నిం చినుతే సశీర్షాఽముష్మి-
 న్మోకే భవతి య ఏవం వేద సువర్గాయ వా ఏష లోకాయ చి-
 న్మోకే యదగ్నిస్తస్య యదయథాపూర్వం క్రియతే సువర్గ్యమస్య
 తథుప్రగ్లోఽగ్నిశ్చిత్తిముప్రధాయాభి మృతైచ్చిత్తిమచిత్తిం చినవద్విచి-
 త్వాస్తృష్టేవ ఏతా పృజినా చ మర్తావ్రాయే చ నస్వప్రత్యా-
 య దేవ దితిం చ రాస్వాదితిమురుష్యేతి యథాపూర్వమేవైనా-
 మువ భతై ప్రాశ్చమేనం చినుతే సువర్గ్యోఽస్య భవతి ॥ ౨౧ ॥

ఓషధయః కం జహూతి స్వప్రత్యాయాహ్లాదశ చ ॥ ౪ ॥

విశ్వకర్తా దిశాం పతిస్స నగి ప్రశూన్యాతు సోఽస్మాన్యాతు
 తస్యే నమః ప్రజాతీ రుద్రో వరుణోఽగ్నిర్దిశాం పతిస్స నగి ప్ర-
 శూన్యాతు సోఽస్మాన్యాతు తస్యే నమః ఏతా నై దైవతా ఏతేషాం ప-

శూనామధిపతయస్తాభ్యో వా ఏష ఆ వృశ్చ్యతై యిరి పశుశీర్షా-
 మ్మృతదధాతి హిరణ్యేష్టకా ఉపదధాత్యైతాభ్య ఏవ దేవతాభ్యో
 నమస్కరోతి బ్రహ్మవాదినః ॥ ౨౨ ॥ తదన్యగ్నో గ్రామ్యా-
 న్నశూన్యో దధాతి శుచాఽఽర్హణ్యసర్పయతి కిం తత ఉచ్చిగ్ంవతీతి
 యద్ధిరణ్యేష్టకా ఉపదధాత్యమృతం వై హిరణ్యమమృతేనైవ గ్రా-
 మ్యైభ్యః పశుభ్యో భేషజం కరోతి నైనాకా హినస్తి ప్రాణో వై
 ప్రథమా స్వయమాత్మణ్ణా వ్యానో ద్వితీయాఽపానస్తృతీయాఽను-
 ప్రాణ్యత్ప్రథమాగ్ స్వయమాత్మణ్ణాముపధాయ ప్రాణేనైవ ప్రా-
 ణగ్ం సమర్థయతి వ్యన్యాత్ ॥ ౨౩ ॥ ద్వితీయాముపధాయ
 వ్యానేనైవ వ్యానగ్ం సమర్థయత్యపాన్యాత్తృతీయాముపధాయా-
 పానేనై వాపానగ్ం సమర్థయత్యథోప్రాణై రైవైవగ్ం సమిద్ధై భూభు-
 వన్సుప్రతి స్వయమాత్మణ్ణా ఉప దధాతీమ వై లోకాస్స్వయమా-
 త్మణ్ణా ఏతాభిరి ఖలు వై వ్యాహృతీభిః ప్రజాపతిరి ప్రాజాయత
 యదైతాభిరా వ్యాహృతీభిః స్వయమాత్మణ్ణా ఉపదధాతీమానైవ
 లోకాసుపధాయైషు ॥ ౨౪ ॥ లోకేష్వధి ప్రజాయతే ప్రాణాయ
 వ్యానాయాపానాయ వాచే త్వా చక్షుషే త్వా తయా దైవతయాఽ-
 క్షిరస్వద్ధృవా నీద్రాగ్నివా వై దైవాస్సువగ్ం లోకమజిగాగ్ంస-
 నైవ పతీతుం నాశక్నువన్త ఏతాశ్చత్రసస్వయమాత్మణ్ణా అప-
 శ్యన్తా దిక్షూపాదధత తేన సర్వతశ్చక్షుషా నువగ్ం లోకమా-

యః యచ్చ తస్య స్యయమాత్మజ్ఞా దిక్షూపదధాతి సేర్వతశ్చతు-
ష్టేన తదగ్నివా యజమానస్సవగం. లోకమేతి || ౨౫ ||

బ్రహ్మవాదితా వ్యన్యదైషు యజమానస్త్రీణిచ || ౫ ||

అగ్న ఆ యాహి వీతయ ఇత్యాహాహ్వతైవై సమగ్నిం
దూతం పుణీమహ ఇత్యాహ హూత్యైవై సంపుణీతైఃగ్ని వాఽగ్ని-
సమిధ్యత ఇత్యాహ సమిధ వై సమగ్నిప్రకాశాణి జఙ్ఘనదిత్యా-
హ సమిధ వైవాస్తీన్నిద్రియం దధాత్యగ్ని స్తోమం మనామహ
ఇత్యాహ మనుత వైవై సమైతాని వా అహ్నగ్ం దూపాణి || ౨౬ ||

అవ్యహమైవై సంచిన్తుశేఽవాహ్నగ్ం దూపాణి రుధే బ్రహ్మవాది-
తా వదన్తి కస్తాభ్యత్యాద్యాతయామ్నిరన్యా ఇష్టకా అయాత-
యామ్ని లోకం ప్రణత్యైవైద్రాగ్ని హి బాహుస్సత్యేతి బ్రూ-
యాద్ద్రాగ్ని చ హి దేవానాం బృహస్పతిశ్చాయాత యామానాం-
సుచరవతి భవత్యహమిత్యాయానుష్టుభాంసుచరత్యాత్మ వై లో-
కం ప్రణా ప్రాణాంనుష్టుప్స్తాత్ప్రీణస్సర్వాణ్యక్లాన్యసు చరతి తా
అప్ర్య సూదదోహసః || ౨౭ || ఇత్యాహ తస్తాత్పరుపిపరుషి
రవసాగ్నిగ్ం క్రిణన్తి పుశ్నయ ఇత్యాహన్నం వే పుశ్నయన్న-
మైవాప రుధేఽహ్ం వా అగ్నిరహ్ం-ఽన్నమన్న మైవాప రుధే జన్మ-
దైవానాం విశస్త్రిమావ రోచన దిన ఇత్యాహేమానైవాస్మి లో-
కాజ్ఞాత్యత్సతః కరోతి యో వా ఇష్టకానాం ప్రతిష్ఠాం వేదప్రత్యే-

వ తిష్ఠతి తయా దేనతయాఽక్షిరస్వధ్ధువా నీదేత్యాహ్వానా వా
 ఇష్టకానాం ప్రతిష్ఠా య ప్రవం వేద ప్రత్యైవ తిష్ఠతి ॥ ౨౮ ॥

మాపాణి సూదదోహస్తస్తయాహ్వాదశ చ ॥ ౨౯ ॥

సువర్గాయ వా ఏవ లోకాయ చీయతే యదగ్నిర్వజ్ర ఏ-
 కాదశినీ యదగ్నా వేకాదశినీం మినుయాద్వజ్రేణేనగ్ం నువర్గా ల్లో-
 కాదస్తద్ధ్యాయస్స మినుయాధ్వరుభిగ పశూస్వ్యధయేదేశయా-
 పం మినోతి నేహ వజ్రేణ నువర్గాల్లోకాదస్తదకథాతి న స్వ-
 రుభిగ పశూస్వ్యధకయతి వి వా ఏవ ఇన్ద్రియేణ వీయేణాధ్యక్షే
 ॥ యోఽగ్నిం చిన్వన్నధి క్రామన్యైన్ద్రియా ॥ ౨౯ ॥ ఋచాఽఽత్ర-
 మంత్రం ప్రతిష్ఠక్రాముప దధ్యాన్నేన్ద్రియేణ వీర్యేణ వ్యుధ్యతే రు-
 ద్రో వా ఏవ యదగ్నిస్తస్య తిస్రశ్శరవ్యాగి ప్రతీచీతిరత్సృజనూచీ
 తాభ్యో వా ఏవ ఆ పృశ్చ్యతే యోఽగ్నిం చిన్వతేఽగ్నిం చిత్వా
 తిస్రధన్వమయాచితం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్తాభ్య ఏవ నమస్కరో-
 త్యథో తాభ్య ఏవాత్మానం నిష్క్రిణోతే యత్రే రుద్ర పురః ॥ ౩౦ ॥
 ధనుస్తద్వాతో అసు వాతు తై తస్మై తే రుద్ర సంవత్సరేణ నమస్క-
 రోమి యత్రే రుద్ర దక్షిణా ధనుస్తద్వాతో అసు వాతు తై తస్మై
 తే రుద్ర పరివత్సరేణ నమస్కరోమి యత్రే రుద్ర పశ్చాద్ధనుస్త-
 ద్వాతో అసు వాతు తై తస్మై తే రుద్రేదావత్సరేణ నమస్కరోమి
 యత్రే రుద్రోత్తరాద్ధనుస్తత్ ॥ ౩౧ ॥ వానో అసు వాతు తై

తస్మై తే రుద్రేదువధస్సరేణ నమస్కరోమి య త్తే రుద్రోఽపి ధను-
 స్తద్వాత్రో అను వాతు తై తస్మై తే రుద్ర వధస్సరేణ నమస్కరో-
 మి రుద్రో వా ప్రప యదగ్నిస్స యథా వ్యాఖ్యిః క్షుద్ధస్తిష్ఠత్యై-
 వం వా ప్రప ప్రతర్హి సంచితమైతేరుప తిష్ఠతే సేనుశ్చైవై-
 వై నగ్ం శమయతి యేఽగ్నయః || ౩౨ || పుణ్యిన్యాగ్ం ప్రవిష్టాగ్ం పు-
 ణ్యీమను | తేషాం త్వమన్యత్తమగ్ం ప్రణో జీవాతవే నువ | ఆపం
 త్వోఽగ్నే మవనాఽఽపం త్వోఽగ్నే తప్తనాఽఽపం త్వోఽగ్నే
 దీక్షయాఽఽపం త్వోఽగ్నే ఉవసద్భిరాపం త్వోఽగ్నే సుత్య-
 యాఽఽపం త్వోఽగ్నే దక్షిణాభిరాపం త్వోఽగ్నే వభృథే-
 నాపం త్వోఽగ్నే వశయాఽఽపం త్వోఽగ్నే స్వగాతాశేతత్యా-
 హేషా వా అగ్నే రాత్రిస్తయైవై నమాప్నోతి || ౩౩ ||

బ్రహ్మి యా పుర ఉత్తరాధ్యక్షస్తగ్నయ ఆహూష్టా చ || ౨ ||

గాయత్రేణ పురస్తాదుప తిష్ఠతే ప్రాగమేవాస్మిద్దధాతి బృ-
 హద్రథస్తరాభ్యం ప్రతాపౌజ ప్రవాస్మిద్దధాత్యుత్తుస్థా యజ్ఞయజ్ఞ-
 యేన పుచ్చమృతుప్తేవ ప్రతి తిష్ఠతి పృథైదుప తిష్ఠతే తేజా వై
 ప్రృష్ఠాని తేజ ప్రవాస్మిద్దధాతి ప్రజాపతిర్నిమన్వజత సోఽన్తాధస్సృష్టగ్ం
 పరాజేత్తం వారవ న్నియేనావారయత తద్వారవ న్నియన్య వారవ న్ని-
 యత్వగ్ం శైతేన శైతీ అకురుత తచ్చేఽతస్య శైత్యత్వమ్ || ౩౪ ||
 యద్వారవ న్నియేనావారయత వారయత ప్రవై నగ్ం శైతేన శైతీ

కురుతే ప్రహరతైర్ హృదయేనాపి ప్రకం ప్రత్యుపతిష్ఠతే ప్రేమా-
 ణమైవాన్య గచ్ఛతి ప్రాచ్య త్వా దిశా సాదయామి గాయత్రేణ
 ఛస్తసాఽగ్నినా దేవతయాఽగ్నేక్షిప్తాఽగ్నేశ్చిర ఉప దధామి ద-
 క్షిణయా త్వా దిశా సాదయామి త్రైపుతేన ఛస్తసేంద్రేణ దేవ-
 తయాఽగ్నేః ప్రక్షేదాగ్నేః ప్రకముప దధామి ప్రతిచ్య త్వా దిశా
 సాదయామి । ౩౫ । బాగతేన ఛస్తసా సప్రతా దేవతయాఽగ్నేః
 పుచ్చేవాగ్నేః పుచ్చముప దధామ్యుదీచ్య త్వా దిశా సాదయా-
 మ్యానుష్ఠుతేన ఛస్తసా మిత్రావరుణాభ్యాం దైవతయాఽగ్నేః
 ప్రక్షేదాగ్నేః ప్రకముప దధామ్యుధ్వాయా త్వా దిశా సాద-
 యామి సాక్షేన ఛస్తసా బృహస్పతీనా దేవతయాఽగ్నేః ప్ర-
 క్షేవాగ్నేః పృష్ఠముప దధామి యో వా అసోత్తాసమగ్నిం
 చినుతే సోత్తాఽముష్మిన్ద్రాః ఛవతి యస్సోత్తానం చినుతే
 సోత్తాఽముష్మిన్ద్రాః ఛవత్యాత్విష్టకా ఉప దధాత్వైష వా
 అగ్నేరాత్తా సోత్తాసమైవాగ్నిం చినుతే సోత్తాఽముష్మిన్ద్రాః ఛవతి
 ఈ ప్రపంచేద । ౩౬ ।

శ్రోత్రత్యం ప్రతిచ్య త్వా దిశా సాదయామి యస్సోత్తానం
 చినుతే ద్వావిగంకతిశ్చ । ౩౭ ।

అగ్నే ఉదధే యా త ఇమన్యవా నాభు రయా నో మృత
 తన్యోఽనై నభుప్రన్యోఽనై ఉప్రవన్తా భూయాన్తాగ్నే దుధి గచ్ఛా

కింశీల వన్య యా త ఇషుప్యవా నామ తయా నౌ మృక్ష తస్య-
 స్తే నమస్తస్యైస్త ఉపశీవన్తౌ భూయాస్త పచ్చ వా ఏతేఽగ్నయో
 యచ్చితయ ఉదధిరైవ నామ ప్రథమో దుధః ॥ ౩౭ ॥ ద్వితియో
 గవ్యస్తృతీయసి కింశీలశ్చతుర్థో వన్యగీ వచ్చమస్తైభ్యో యదా-
 హుతీర్న జహుయాదధ్వర్యం చ యజమానం చ ప్ర దహేయ-
 ర్యదేతా ఆహుతీజ్ఞాహుతి భాగధేయేనైవై నోచ్చమయతి నా-
 త్రిమార్చిత్యధ్వర్యర్న యజమానౌ వాఙ్మ ఆసన్నసోగీ ప్రాగోఽ-
 త్త్యోశ్చతుసి కణయోశ్శ్శిత్రం బాహువ్రాత్యలమూరువ్రాతో-
 శోఽరిష్టా విశ్వాన్యజ్ఞాని తనూః ॥ ౩౮ ॥ తనువా మే ప్రహ నమస్తే
 అస్తు మా మా హిగంస్తీ రప్త వా త్తతస్తాత్ప్రీణాసి క్రామ నియోఽ-
 గ్నిం చిన్వన్నధి క్రామతి వాఙ్మ ఆసన్నసోగీ ప్రాణ ఇత్యాహ ప్రా-
 ణానైవాత్తస్తత్రై యో దుద్రో అగ్నో యో అఘ్న య ఓషధీషు
 యో దుద్రో విశ్వా భువనాఽఽవివేశ తస్మై దుద్రాయ నమో అస్తా-
 హుతిభాదా వా అన్యే దుద్రా హవిర్భాగాః ॥ ౩౯ ॥ అన్యే శత-
 ద్రుద్రీయగ్ం హుత్యా గావీధుకం చరుమైతేన యజమా చరమా-
 యామిష్టకాయాం ని దధ్యాద్భాగధేయేనైవై నగ్ం శమయతి త-
 ప్త్య తైవ శతద్రుద్రీయగ్ం హుతమిత్యాహుత్యస్యైతదగ్నా క్రి-
 యత ఇతి వసవస్తా దుద్రాగి పురస్తాత్పాను పితరస్తా యమ-
 రాజానగీ పితృభిదాక్షిణతగీ పాస్తావదిత్యాస్తా విక్షేవైర్దైవైరి పశ్చా-

త్వేన ద్యుతానస్తాన్ మాత్రతో మరుద్భిరత్తరతరి పాతు ॥ ౪౦ ॥
 దేవాస్తేష్వద్యృష్టా వరుణరాజానోఽధస్తాఽహృపరిష్టాచ్చ పా-
 న్తు న వా ప్రతేన పూతో న మేధ్యో న ప్రోక్షితో యదేనమతగ్గ-
 ప్తాచీనం ప్రోక్షతి యథశ్చైత్రమాజ్యేన ప్రోక్షతి తేన పూతస్తేష-
 మధ్యస్తేష ప్రోక్షితః ॥ ౪౧ ॥

మధ్రస్తమూర్ హవిభాగారి పాతు ద్వాత్రిగ్శచ్చ ॥ ౯ ॥

స్తమూచీ నామాసి ప్రాచీ దిక్తస్యోస్తైఽగ్నిరధిపతిరితో ర-
 త్రితా యశ్చాధిపతిర్యశ్చ గోష్టా తాభ్యాం సమస్తా నా మృడయతాం
 తే యం ద్విష్టో యశ్చ నా ద్వేష్టి తం వాం జమ్భ దధామ్యాజస్వినీ
 నామాసి దత్రితా దిక్తస్యోస్త ఇన్ద్రోఽధిపతిరి పృథాతురి ప్రాచీ నా-
 మాసి ప్రోతీచీ దిక్తస్యోస్తై ॥ ౪౨ ॥ సామోఽధిపతిస్తస్వజోఽవధావా
 నామాస్యదీచీ దిక్తస్యోస్తే వరుణోఽధిపతి స్తిరశ్చరాజరధిపత్నీ
 నామాసి బృహతీ దిక్తస్యోస్తే బృహస్పతిరధిపతిశ్చిత్వితో వశినీ నా-
 మానీయం దిక్తస్యోస్తే యమోఽధిపతిరి కల్తాషగ్రీవో రత్రితా య-
 శ్చాధిపతిర్యశ్చ గోష్టా తాభ్యాం సమస్తా నా మృడయతాం తే
 యం ద్విష్టో యశ్చ ॥ ౪౩ ॥ నా ద్వేష్టి తం వాం జమ్భ దధా-
 మ్యేతా వై దేవతా అగ్నిం చితగ్ం రక్షన్తి తాభ్యో యదాహు-
 తీర్ష జహుయాదధ్వర్యం చ యజమానం చ ధ్యాయేయుర్యజ్జేతా
 ఆహుతిజ్జాహుతి భాగధేయేనైవై నాచ్చమయతి నాతిమార్భ-

త్యక్త్యర్థ్యర్థ యజమానో హేతయో నామ స్థ తేహం వః పురో
 గ్రహా అగ్నిర్వ ఇషవస్సలిలో నిలిమ్నా నామ ॥ ౪౪ ॥ స్థ తే
 హం పూ దక్షిణా గ్రహాః పితరో వ ఇషవస్సగిరో వజ్రిహో నామ
 స్థ తేహం వః పశ్చాద్గ్రహాస్సవస్సా వ ఇషవ్రా గహ్వరో వప్తహ-
 వానూ నామ స్థ తేహం వ ఉత్తరాద్గ్రహా ఆహో వ ఇషవస్సముద్రా-
 ధిపతయో నామ స్థ తేహం వ ఉపరి గ్రహా వత్సవం వ ఇషవ్రా-
 వస్వావహిర్యా నామ స్థ పార్థివాస్తేహం వ ఇహ గ్రహాః ॥ ౪౫ ॥
 అన్నం వ ఇషవ్రా నిమిషో వాతనామం తేభ్యో వ్రా నమస్తే నామృ-
 డయత తే యం ద్విష్టో యశ్చ మో ద్వేష్టి తం వ్రా జమ్భే దధామి
 హుతాదో వా అన్యే దేవా అహుతాదో వన్యే తాన్దీచిత్రేవ్రా-
 భయాస్పీణాతి దధ్నా మధుమిత్రైశ్చైతా అహుతిజాహుతి భాగ-
 ధేనైవైసాస్పీణాత్యక్తో ఖల్వాహుతిష్టతా వై దేవా అహుతాద
 ఇతి ॥ ౪౬ ॥ అనువర్తిత్రామం జహ్నూత్యపరివర్గమేవైసాస్పీణా-
 తీమగ్ం స్తనమూర్జస్వస్తం ధయాపాం ప్రహ్యతమగ్నే సరిరప్య మ-
 ధ్యే ॥ ఉభం జపస్వ మధుమస్తమూర్వ సముద్రియగ్ం సదవమా
 విశస్వ ॥ యో వా అగ్నిం ప్రయిజ్య న వి ముచ్చతి యథాశ్వో
 యుక్తో విముచ్యమాప్తః కుధ్యస్పరా భవత్యేవమప్యగ్నిం పరా
 భవతి తం పరాభవస్తం యజమానో వను పరా భవతి సోఽగ్నిం
 చిత్వా బూతుః ॥ ౪౭ ॥ భవతీమగ్ం స్తనమూర్జస్వస్తం ధయాపా-

మిత్యాజ్యస్య పూర్ణాన్ స్రుచం జహూత్యైష వా అగ్నేర్విషా-
 ణో విముచ్చేవాస్తా అన్నమపి దధాతి తస్మాదాహుర్యశ్చైవం వేద-
 యశ్చ న సుధా యగ్ం మా వై వాజీ సుహితో దధాతీత్యగ్ని-
 ర్వావ వాజీ తమేవ తప్తీణాతి సోపనం ప్రీతగ్నిరీణాతి వ మాస్మ-
 వతి || ౪౮ ||

ప్రీ తీవీ దిక్తప్యాసై ద్విష్టోయశ్చ నిలిమ్పనామేహ గృహ-
 ఇతి బ్రూహ్ వసీయాస్మవతి || ౧౦ ||

ఇంద్రియ రాజ్ఞే సూక్తరౌ వరుణాయ రాజ్ఞే కృష్ణో యమా-
 య రాజ్ఞ ఋశ్యే ఋషభాయ రాజ్ఞే గవయశ్శ్విదూలాయ రాజ్ఞే
 గౌరభ పురుషబాజాయ మకటః శీప్రశ్వేనప్య వర్తితా నీలగ్నోగ్
 క్షిప్రస్సమప్య రాజ్ఞగ్ కుటుజస్సిన్ధోశ్శిగ్ంశుమారో హిమవతో
 మా నీ || ౪౯ || ఇంద్రియబ్రూవిగ్ంశతిః || ౧౧ ||

మయరి ప్రాజాపత్య ఊలా హల్మీష్టో వృషదగ్ంశస్తే ధా-
 తుస్సరస్వత్యై శారీశ్వేతా పురుషవాక్సరస్వతై శుకశ్వేతగ్ంశ-
 పురుషవాగరస్వత్యై సమలశ్చకా తే ప్రాష్టా వాచే క్రౌచ్చః || ౫౦ ||

మయప్రయోవిగ్ంశతిః || ౧౨ ||

అపానప్త్రే జహౌ వాక్రో మకరః కుశ్లికయస్తే కూపారస్య
 వాచే వైశ్వరాజో ఇగాయ కుషీతక అఠివాహసా దర్విదాతే వాయ-
 వ్యా దిగ్భ్యశ్చక్రవాకః || ౫౧ || అపామేకాన్నవిగ్ంశతిః || ౧౩ ||

బలాయాజగర ఇఖస్సజయా శయద్ధకస్స మైత్రా మృ-
త్యవేఽపితో మన్యవే న్వజగీ కుమ్భాననగీ పుష్కరపాదో లోహి-
తాహిసే త్వష్టాగీ ప్రతి శ్రుతామై వాహుసః । ౫౨ । ౧౮ ।

పురుషమృగశ్చన్ద్రమనీ గోధా కాలకా దార్యఘాటస్స
వప్సతివామెగ్యమ్నై కృష్ణో రాత్రీయై పికః ష్విజ్ఞా నీలశీఘ్రికా
తేఽర్యష్టై ధాతుగ కత్తుటః । ౫౩ । ౧౯ ।

సారీ బలాకశ్యో మయూరశ్చైన్యస్స గన్ధర్వాణాం వసూ-
నాం కపిష్ఠలో ద్రుద్రాణాం తిత్తిరీ లోహిత్యుద్భృగాచీ గోలత్రికా
తా అఘ్నరసామరణ్యాయ సృమరః । ౫౪ । ౨౦ ।

ప్రృషతో వైశ్వదేవగ పితో వ్యమగ కత్తస్సేఽనుమత్యా
అన్యవాపోఽధా మాసానాం మాసాం కశ్యప్ల క్వయిల కుటర-
ద్దాత్యేహస్తే సీవాలై బృహస్పతయే శిత్తుటః । ౫౫ । ౨౧ ।

శకా భామీ పాన్త్రగీ కశో మాన్థీలవస్స పితృణామృతూనాం
జహకా సంవత్సరాయ లోహ కపోత ఉలూకశ్శకస్స నైర్ఘ్ను-
తాగీ కృక్షవాకుస్సావిరః । ౫౬ । ౨౨ ।

బలాయ పురుషమృగస్తూరీపృషతశ్శకాఽష్టాదశాష్టాదశ ।

దురూ కాద్రగ కృకలానశ్శకున్దిగ పిష్పకా తే శరవ్యాయై
వారిణా మూదుతో బ్రహ్మణో కాన్తరతుగ కృష్ణశ్శా చతుర-
తో గదాభస్త ఇతరజనానామృగ యై ధూంష్టా । ౫౭ ।

రుకుర్విగ్ం త్తతిః ॥ ౧౯ ॥

అలజ ఆ న్నతిత్తు త్తదో మేదుః స్తవస్తైపామదత్తై
హగ్ంప్రసాచిద్ద్రాన్యై కీర్తా గృధ్రశ్శితిక్షతీ వాద్ధాన్యైదివ్యా
ద్యావాపుష్పివ్యా త్వావిత్ ॥ ౫౮ ॥ ౨౦ ॥

మృషణ్యం పాజ్ఞాన్యో హగ్ంసో భృగో వృషదగ్ంశస్త
వద్ద్రా అపాముద్రోఽర్చ్యష్టే లోపాశస్సిన్దంహూ సకులౌ వ్యా-
ఘస్తి మహేద్ద్రాయ కామాయ పరస్వా ॥ ౫౯ ॥ ౨౧ ॥

అలజసుప్తస్త్వోఽప్తదత్తాప్తదశ ॥

ఆగ్నేయం కృష్ణగ్రీవస్సారస్వతీ మేషీ బ్రభుప్సమ్యం పా-
న్యత్సమశ్శితిప్రస్థా బీరహస్పత్యశ్శిల్ప వైశ్వదేవ ఇద్ద్రాన్యై -
రుణో మారుతం కల్మాష ఇద్ద్రాగ్ం సుగ్ంహితోఽధో కామస్సావిత్రా
పారుణ్య పేత్వః ॥ ౬౦ ॥ ఆగ్నేయో ద్వావిగ్ంశతిః ॥ ౨౨ ॥

అశ్వస్తూపరో గోమృగస్తే ప్రాజాపత్యా ఆగ్నేయో కృష్ణ-
గ్రీవా త్వాప్తే లోమశప్తకా శితిప్రస్థా బీరహస్పత్య ధా -
త్రే పృషాద్రపాన్యో బలత్తు పేత్వః ॥ ౬౧ ॥ అశ్వప్తోదశ ॥ ౨౩ ॥

అగ్నయేఽనీకవతే రోహితాజ్జరవద్వావధోరామా సావి-
త్రా పాప్తా రజతసాధీ వైశ్వదేవా పితృణా మాపకా మారుతం క-
ల్మాష ఆగ్నేయం కృష్ణోఽజస్సారస్వతీమేషీ పారుణ్య కృష్ణ పశశితి-
పాప్తేత్వః ॥ ౬౨ ॥ అగ్నయేఽనీకవతే ద్వావిగ్ంశతిః ॥ ౨౪ ॥

యదేకేన ప్రా జాపతిర్గ ప్రీణామయజుషామైహ విశ్వక-
ర్తాః క్షుత్రయాహి నువర్గాయ వజ్రా గాయత్రేణాగ్న ఉదధీ
ప్రమీచీన్ద్రాయ మయురపాం బలాయ పురుషమ్మగ సోనరీపుత్ర-
శ్శక్తా రురురలజసు సప్తణః ఆగ్నేయోఽశ్నోఽగ్నయేఽసీకవతై
చతుర్విగ్ంశతిః. || ౨౪ ||

యదేకేన స పాపీయానైతద్వా అగ్నేశీరోధ మస్తద్దేవా సైవ-
స్త్రికృష్టా అపాంసప్రైః శ్వస్తాపురో ద్విషష్టిః. || ౨౫ ||

యదేకేనైకశితిపాత్యైర్వ్యః.

హరిః ఓమ్.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఇతి కృష్ణయజుర్వేదే పచ్చామకాండే

పచ్చామప్రశ్నస్సమాప్తః.

అథ పష్టప్రశ్నప్రారమ్భః.

హరిః ఓమ్ ॥

హిరణ్యవర్ణశ్చయన్ పావకా యాను జాతన్ కశ్యప్తా
 యాస్విస్త్రః । అగ్నిం యా గర్భం దధిరే వియాపాస్తా వ ఆపశ్యన్
 స్యోనా భవన్తు । యాసాన్ రాజా వరుణో యాతి మధ్యే సత్యా-
 వ్రతే అవపశ్యన్తానామ్ । మధుశ్చతశ్శుచయో యాన్ పావకాస్తా
 వ ఆపశ్యన్ స్యోనా భవన్తు । యాసాన్ దైవా దివి కృష్ణన్తి భక్షం
 యా ఆన్తరిక్షే బహుధా భవన్తి । యాన్ పృథివీం పయస్తాన్వన్తి ॥
 శ్రుక్రాస్తా వ ఆపశ్యన్ స్యోనా భవన్తు । శివేన మా చక్షుషాపశ్య-
 తాబుజ్జివయా తనుషాపస్పృశత త్వచం మ । సర్వాన్ అగ్నిన్-
 రభ్రువదా హువే వ్రా మయి వర్షో బలమోజో ని ధత్త । య-
 దదన్సంప్రయతీరహావపదతాహతే । తస్మాదా వద్యో నామస్తతా
 వ్రా నామాని సిన్ధవః । యథ్యేషితా వరుణేన తాశ్శీభగ్ం ప్రమవల్ల-
 త ॥ ౧ ॥ తదాహ్నోదిన్ద్రో వ్రా యతీస్తస్మాదాహ్నో అను స్థన ।
 అపకామగ్ం స్యస్తమానా అవీవరతవ్రా హికోమ్ । ఇన్ద్రో వశ్యక్తి-
 భిర్దైవైస్తస్మాదావరామ వ్రా హితమ్ । ఏకో వే వ్రా అప్యతిష్ఠాభ్యస్త-
 మానా యథావశమ్ । ఉదానిమర్తహీరితి తస్మాదుదకముచ్యతే ।
 అహో భద్రా ఘృతమిదావ అనుర్వగ్మహా విభ్రిత్యావ ఇత్రాః ।

తీర్థా) రసా మధుపుచామ్ ॥ 3 ॥ అర్థజ్ఞమ ఆ మా ప్రాణేన స-
 హ వర్చసా గా । ఆదిత్వశ్యామ్యుత వా శృణోమ్యా మా ఘో-
 షో గచ్ఛతి వాఙ్మ ఆసామ్ । మన్యే భజానో అమృతస్య తర్హి
 హిరణ్యవదా అతృపం యదా వః । ఆప్తో హిష్ఠా మయోభవన్తా
 న డ్దాజే దధాతన । మహా రణాయ చక్షుసే । యో నశ్శివతత్రై
 రస్తస్య భాజయత్రేహ నః । ఉత్తీరివ మాతరః । తస్మా అరం-
 మామ వ్రా యస్య క్షయాయ జిన్వథ । ఆపో జనయథా చ నః ।
 దివి శ్రయస్త్వాన్తరీక్షే యతస్య పృథివ్యా సంభవ బ్రహ్మవర్చసమసి
 బ్రహ్మవర్చసాయ త్వా ॥ ౪ ॥

ఉష్ట ని ప్రపల్లత మధుపుచాం మాతరో ద్వావిగ్ శతిశ్చ ॥

అహం గ్రహస్సప్లవోత్తైతద్వావ రాజసూయం
 యదేతే గ్రహస్సప్లవోఽగ్నిర్వయణవ్రా రాజసూయమగ్నిసవ-
 శ్చిత్త్యస్తాభ్యమైవ సూయతేఽథో ఉభావైవ లోకావభి జయతి
 యశ్చ రాజసూయేనేజానస్యయశ్చిద్గీచిత ఆపో భవన్త్యాహ వా
 అగ్నేర్భాగితృవ్యా యదపోఽగ్నేర్దధస్తాదుప్రదధాతి భ్రాతృవ్యాభి-
 భూత్యై భవత్త్యాత్నా పరాస్య భ్రాతృవ్యా భవత్త్యమృతీమ్ ॥౫॥
 వా అప్రస్త్యాదధిరవతా న్మభిషిక్చున్తి నాత్రిమార్భతి సర్వ-
 మాయురేతి యస్యైతా ఉపధీయన్తే య ఉ చైనా ఏవం వేదా-
 న్నం వా ఆపో పశవ ఆపోఽన్నం పశవోఽన్నాదగ్ పశుమాన్భవన్తి
 యస్యైతా ఉపధీయన్తే య ఉ చైనా ఏవం వేద ద్వాదశ భవన్తి

ద్వాదశ మాసాన్సంవత్సరస్సంవత్సరేణైవాస్తి ॥ ౬ ॥ అన్నమప
 రుద్ధే పాత్రాణి భవన్తి పాత్రే వా అన్నమద్యతే సయోజ్యేవా -
 న్నమపరుద్ధత ద్వాదశాత్పురుషాదన్నమత్యక్తో సాత్రాన్న ఛిద్య -
 తై యస్యైతా ఉపధీయన్తై య ఉచైనా ఏవం వేద క్రుమ్భాశ్చ
 క్రుమ్భాశ్చ మిథునాని భవన్తి మిథునస్య ప్రజాత్యై ప్రప్రజయా ప -
 శుభిమిథునైజాయతై యస్యైతా ఉపధీయన్తై య ఉ ॥ ౭ ॥ చైనా
 ఏవం వేద శుక్వా అగ్ని సోఽధ్వర్యం యజమానం ప్రజాశ్శుచా -
 ర్పయతి యదప ఉప్రదధాతి శుచమైవాన్య శమయతి నాత్తిమార్ప -
 త్యధ్వర్యర్ష యజమానశ్శామ్యన్తి ప్రజా యత్యైతా ఉపధీయ -
 న్తేపాం వా ఏతాని హృదయాని యదేతా ఆహో యదేతా అప
 ఉప్రదధాతి దివ్యాభిరైవై నాస్సగంస్సృజతి వరఃషకః ప్రజాన్యః ॥ ౮ ॥
 భవతి యో వా ఏతాసామూయతనం శ్శక్తిం వేదాయతనవాన్భవతి
 కల్పతైస్తా అనుష్ఠితముప దధాత్యైతద్వా ఆసామూయతనమేవా
 శ్శక్తిర్య ఏవం వేదాయతనవాన్భవతి కల్పతైస్తై ద్వింద్వమన్యా
 ఉపదధాతి చతస్రీ మధ్యే ధృత్యా అన్నం వా ఇష్టకా ఏతథ్థలు వై
 ప్రాహుదన్నం యదేవ చతుర్యదైతం చతుముప్రదధాతి ప్రాహుత్ ॥ ౯ ॥
 ఏవాస్తా అన్నమప రుద్ధే మధ్యత ఉపదధాతి మధ్యత ఏవాస్తా
 అన్నం దధాతి తస్మాద్ధ్యతోఽన్నమద్యతే బాహుప్రత్యో భవతి
 బ్రహ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిర్బ్రహ్మణ్ణైవాస్తా అన్నమపరుద్ధే

బ్రహ్మవర్చసమసి బ్రహ్మవర్చసాయ త్యేత్యాహ తేషీన్వీ బ్రహ్మవర్చసీ
భవతి యన్తేయ ఉపధీయతే య ఉ చైనమెవం వేద ॥ ౧౦ ॥

అమృతమన్వేజాయతేయన్తేయతా ఉపధీయతేయ ఉ ప్రవృన్య
ఉప్రదధాతి సాక్షాత్సప్త చత్వారిగ్శచ్చ ॥ ౧౧ ॥

భూతైష్టకా ఉప దధాత్యతౌత్త్ర వై మృత్యుభావాయతే
యత్ర యత్రైవ మృత్యుర్జాయతే తత ఏవైప్రమవ యజతే తస్మాద-
గ్నిచిగుర్వమాయురతి సర్వే హ్యస్య మృత్యుమౌ వేష్టాస్తస్మాదగ్ని-
చిన్నాభిచరితవై ప్రత్యగేనమభిచారస్సృణుతే షూయతే నా ఏవ
యోఽగ్నిం చిమతే దేవమవామెతానీ మావీగ్ంషి భవన్త్యతావ-
న్మా వై దేవానాగ్ం ప్రవాస్త ఏవ ॥ ౧౧ ॥ అస్మి ప్రవాన్మి యచ్చ-
న్తి త ఏనగ్ం సువన్తే నమౌఽగ్నిర్వరుణసమౌ రాజసూయం బ్రహ్మ-
స్తవశ్చిత్యో దేవస్య త్వా నవతుః ప్రస్తవ ఇత్యాహ నవితృప్ర-
సూత ఏవైవం బ్రహ్మణా దేవతాభిరభిషిక్చుత్యన్నస్యాన్నప్యాభి-
షిక్చుత్యన్నస్యాన్నస్యావరుధ్యే పురస్తాత్ప్రత్యక్చమభి షిక్చుతి
పురస్తాద్ధి ప్రతీచీనమన్నమద్యతే శీర్షతోఽభిషిక్చుతి శీర్ష-
ప్రతో హ్యన్నమద్యత ఆ ముఖాద్వస్వసానీవయతి ॥ ౧౨ ॥ ముఖత
ఏవాస్తా అన్నాద్యం దధాత్యగ్నోస్తా సామ్రాజ్యేనాభిషిక్చుమీ-
త్యాహేవ నా అగ్నోప్రసవస్తవై నమభిషిక్చుతి బృహస్పతేస్తా
సామ్రాజ్యేనాభిషిక్చుమీత్యాహ బ్రహ్మ వై దేవావాం బృహస్పతి-
బ్రహ్మజైవై నమభిషిక్చుతిప్రేవ్య త్వా సామ్రాజ్యేనాభిషిక్చుమీ-

త్యా హేన్ద్రియ మైవాస్తిమ్మ పరిష్టాద్దధా త్యైతత్ ॥ ౧౩ ॥ వే రాజసూ-
యస్య రూపం య ఏవం విద్వాన్సగ్నిం చితుత ఉభావైవ లోకావభి-
జయతి యశ్చ రాజసూయేనేజానప్య యశ్చగ్నిచిత ఇన్ద్రస్య సు-
షువాణస్య దక్షభేన్ద్రియం వీర్యం పరాపతత్తద్దేవా సాత్రామణ్యా
సమభరన్థస్సయతై వా ఏవ యోగ్నిం చితుతేగ్నిం చిత్వా
సాత్రామణ్యా యజేతేన్ద్రియమైవ వీర్యగ్ం పంభుత్యాత్మన్థతై ॥ ౧౪ ॥
తప్తవాన్యవసావయ త్యైతదప్తాచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౩ ॥

సజూరజ్జూయోవభిస్సజూరుషా అరుణీభిస్సజూస్సూర్య ఏత-
శేన సజోషాప్రశ్వివా దగ్ం సోభిస్స జూర్నగ్నిర్వేశ్యానర ఇడాభిఘ్న-
తేన స్వాహా సంవత్సరో వా అజ్ఞో మాషా అయోవా ఉషాఅరుణీ-
సూ ర్య ఏతశ ఇమే అశ్వినా సంవత్సరోగ్నిర్వేశ్యానరః ప్రశప్త
ఇడా ప్రశప్తా ఘృతగ్ం సంవత్సరం ప్రశప్తామ ప్ర జాయతై సం-
వత్సరేణై వాస్తై ప్రశూప్సృ జనయతి దభా స్తమ్భే జావాలాతి యత్ ॥
వా అస్యా అమృతం యదీవర్యం తద్దరాభిస్సస్త్విజ్జుహోతి ప్రేవ
జాయతేన్నాదో భవతి యస్సైవం జహ్వత్యైతా వై దేవతా అ-
గ్నేగ్ం పురస్తాద్భాగ్నాస్తా ఏవ ప్రీతాత్యథో చక్షురేవాగ్నేగ్ం పురస్తాత్ప్రీతి
దధాత్యసన్ధో భవతి య ఏవం వేదా పో వా ఇదమగ్ం సలిలమానీభ్య
ప్రేజావతేగ్ం పుష్కరవణే వాతో భూతో లేలాయథుః ॥ ౧౫ ॥
ప్రీతిష్ఠాం నావిద్వత స ఏతదహం క్షులాయమవశ్యత స్త్వన్నగ్నిమచి-
నుత తదియమభవత్తతో వై స ప్రత్యతిష్ఠద్యాం పురస్తాదుపాదధా-

త్రచ్చిరోఽభవథాన్ ప్రాచీ దిగ్యాం దక్షిణత ఉపాదధాన్ దక్షి-
ణం ప్రక్షోఽభవథాన్ దక్షిణా దిగ్యాం ప్రశ్చామపాదధా తత్పుచ్చ -
మ సవథాన్ ప్రతీచీ దిగ్యాము త్తరత ఉపాదధాత్ ॥ ౧౭ ॥ స ఉ-
త్తరం ప్రక్షోఽభవథాన్ దీచీ దిగ్యాము పరిష్టాదుపాదధా తత్పుష్టమ -
భవథాన్ ద్యాకా దిరియం వా అగ్నిగ్ వక్షే ప్రక్షాద్యదస్యాం ఖన-
స్త్యభీష్టకాం త్రుదస్త్యభి శర్కరాగ్ సర్వా వా క్షయం వయో -
భ్యో సక్తం ద్రుశే దీప్యతే తస్మాద్దిమాం వయాగ్ పి సక్తం నా-
భ్యానతే య ఏవం విద్వావగ్నిం చిరుతే ప్రత్యేవ ॥ ౧౮ ॥ తిష్ఠ-
త్యభి దిశో జయత్యాన్నయో వై శ్రీహ్మణ స్సద్భావ్యాయ
సర్వాను విత్స్వధుః కగ్నో స్వామేవ తద్దిశమస్వత్ర్యసాం వా అగ్నిగ్
క్షులాయం తస్మాదాప్తోఽగ్నిగ్ హరుకాస్సాన్వమేవ తద్యోవిం ప్రవి-
శన్తి ॥ ౧౯ ॥

యదలేలాయథ్న ఉత్తరత ఉపాదధాదేవ ద్యాత్రిగ్ శచ్చ ।

సంవత్సరముఖ్యం భృత్వా ద్వితీయే సంవత్సర ఆగ్నేయము-
ష్టాకపాలం నిర్వపేద్దైప్రమేకాదశకపాలం వైశ్వదేవం ద్యాదశక-
పాలం బాఠహస్పత్యం చరుం వైష్ణవం త్రికపాలం త్రుతీయే సంవత్స-
రేఽభిజితా యజేత యద్రష్టాకపాలో భవత్ర్యష్టాక్షరా గాయత్ర్యో-
గ్నేయం గాయత్రం పౌతస్సప్తసం పౌతస్సప్తసమేవ తేన దాధార
గాయత్రిం ఛందో యదేకాదశకపాలా భవత్యేకాదశాక్షరా త్రిష్టు-
గ్నేద్ర్యంత్రైష్టుభం మాధ్యద్విచగ్ సవనం మాధ్యద్విసమేవ సవనం తేన

దాధార త్రిష్టుభమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఛన్దో యద్వాదశకపాలో భవతి
 ద్వాదశాక్షరా జగతి వైశ్వదేవం జాగతం తృతీయసప్తనం తృతీ -
 యసప్తనమేవ తేన దాధార జగతిం ఛన్దో యద్భారహప్త -
 త్యక్షరుగ్భవతి బ్రహ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిర్భ్రష్టేవ తేన
 దాధార యద్వైష్ణవస్త్రికపాలో భవతి యజ్ఞో వై విష్ణుర్యజ్ఞమేవ
 తేన దాధార యత్తృతీయే సంవత్సరేభిజితా యజతైభిజితైశ్చ
 యత్సంవత్సరముఖ్యం భిభత్కామమేవ ॥ ౨౧ ॥ తేన బోకగ్న్ స్పృ -
 ణోతి యద్ద్వితీయే సంవత్సరేఽగ్నిం చినుతేఽన్తరిక్షమేవ తేన స్పృ -
 ణోతి యత్తృతీయే సంవత్సరే యజతైఽముమేవ తేన బోకగ్న్ః
 స్పృణోత్యైతం వై పర ఆట్టారగ్ కక్షీవాగ్ః షోఢిజో వీరహవ్యశ్శా -
 యస స్త్రినదస్యగి పారుతుక్స్యగి ప్రజాకామా అచిన్వత తతో వై
 తే ప్రహస్రగ్ఃసహస్రం పుత్రానవిన్దన్త ప్రథతే ప్రజయా ప్రశుభిన్తాం
 మాత్రామాప్నోతి యాం తేఽగచ్ఛక్య య వనం విద్వానేతముగ్నిం
 చినుతే ॥ ౨౨ ॥

దాధార త్రిష్టుభమమమే వైవం చత్వారి చ ॥ ౫ ॥

ప్రజాపతిరగ్నిమచినుత స త్సురపవిభూత్యాఽత్యంతం దే -
 వాభిభ్యతౌ నూపాయన్త ఛన్దోభిరాత్మానం ఛాదయిత్వోపాయన్త -
 చ్చన్దసాం ఛన్తన్త్యం బ్రహ్మ వై ఛన్దాగ్ఃసి బ్రహ్మణ వీరదూపం
 యత్యుష్ణాజనం కాష్ఠేః ఉపాసహస్రపుష ముఖ్యతై ఛన్దోభిరైవాత్మా -
 నం ఛాదయిత్వాఽగ్నిముపచరత్యాత్మనాఽహిగ్ఃసాయై దేవవిధిర్వా

ఏష నిధీయతే యదగ్నిః ॥ ౨౩ ॥ అన్యే వా వై నిధిమగుప్తం
విస్తంతి న వా ప్రతి ప్రజానాత్మభామా కామత్యాత్మానమేవాధి-
శాం కురుతే గుప్త్యా అథో ఖల్వాహుర్నాక్రమ్యతి వైర్ముత్యభా-
యదాకామేన్నిర్ముత్యా ఆత్మావమపి దధ్యాత్తస్తాన్నాక్రమ్యా పు-
రుషశ్చిరమముప దధాతి గుప్త్యా అథో యథా బూరియాదేతన్తే గో-
చాయేతి తాదృగైన తత్ ॥ ౨౪ ॥ ప్రజాపతిర్వా అథవాఽగ్ని-
రైవ దధ్యజ్ఞోభర్తవ్యో హోసేప్తకా అఘావ్యేతగం హ వావ తదృషిరభ్య-
నూవాచెద్ద్యో దధీవో అస్థభిరితి యదిష్టకాభిరగ్నిం చినోతి సా-
త్మానమేవాగ్నిం చినుతే సాత్మాఽముష్మిన్దాక భవతి య ఏవం
వేద శరీరం వా ఏతదగ్నీర్యచ్యుత్య ఆత్మా వైశ్వానరో యచ్ఛితే
వైశ్వానరం జుహూతి శరీరమేవ పగ్నోస్సృత్య ॥ ౨౫ ॥ అభ్యా-
రోహతి శరీరం వా ఏతద్యజమానస్సగ్నోస్సృరుతే యదగ్నిం చినుతే
యచ్ఛితే వైశ్వానరం జుహూతి శరీరమేవ పగ్నోస్సృత్యా త్తనాఽ-
భ్యారోహతి తస్మాత్తస్య నావ ద్యన్తి జీవన్మేన దేవానశ్యేతి వైశ్వా-
నర్యర్చా పురోషముప దధాతీయం వా అగ్నిరైశ్వానరస్తస్యైవ
చిత్తిర్యత్పురోషమగ్నిమేవ వైశ్వానరం చినుత ఏషా వా అగ్నేః ప్రియా
తనూర్యదైశ్వానరః ప్రియామేవాస్య తనువమవరున్ధీ ॥ ౨౬ ॥

అగ్ని పక్షస్సగ్నోస్సృత్యాగ్నేదేశః చ ॥ ౨౭ ॥

అగ్నేరైవ ద్దీక్షయా దేవా విరాజమాన్సువన్తిసో రాత్రీ-
ద్దీక్షితసన్యస్తిపదా విరాజ్యిరాజమాన్వాతి పదాగ్నిర్దీక్షితసన్య-

క్షుద్వా ఋతవస్సంవత్సరస్సంవత్సరో విరాడ్విరాజమాప్నోతి దత్త రా-
 త్రిదీక్షితస్సన్యద్వాదత్త మాసాన్సంవత్సరస్సంవత్సరో విరాడ్విరాజమా-
 ప్నోతి త్రయోదత్త రాత్రిదీక్షితస్సన్యత్త్రయోదత్త । ౨౭ । మా-
 సాన్సంవత్సరస్సంవత్సరో విరాడ్విరాజమాప్నోతి పల్నాదత్త రాత్రిదీ-
 క్షితస్సన్యత్పల్నాదత్త వా అధికమాసస్య రాత్రయోధికమాసశ-
 సంవత్సర ఆప్యతే సంవత్సరో విరాడ్విరాజమాప్నోతి వత్సదత్త రా-
 త్రి దీక్షితస్సన్యద్వాదత్త మాసాన్ పల్నార్థవ స్ససంవత్సరస్సంవ-
 త్సరో విరాడ్విరాజమాప్నోతి చతుర్వింశతిగ్ం రాత్రిదీక్షిత -
 స్సన్యచ్ఛతుర్వింశతిరధికమాసాన్సంవత్సరస్సంవత్సరో విరాడ్వి-
 రాజమాప్నోతి త్రిగ్ంశతగ్ం రాత్రిదీక్షితస్సన్యత్ । ౨౮ । త్రి-
 గ్ంశదక్షరా విరాడ్విరాజమాప్నోతి మాసం దీక్షితస్సన్యద్యో మా-
 నస్స సంవత్సరస్సంవత్సరో విరాడ్విరాజమాప్నోతి చతురో మా-
 సా దీక్షితస్సన్యచ్ఛతురో వా ఏతం మాసా వసప్రాచిభరుస్తే పృథి-
 వీమాజయన్గాయత్రీం ఛన్దోఽష్టౌ ద్రుదాస్తేఽన్తరిక్షమాజయ-
 త్ప్రీష్టుభం ఛన్దో ద్వాదశాదిత్యాస్తే దివమాజయన్జగత్రీం ఛన్ద-
 న్తతో వైతే వ్యావృతమగచ్ఛన్జ్యోతిష్యం దేవానాం తస్మాద్ద్వాదశ
 మాసాభృత్వాఽగ్నిం చిన్వీత ద్వాదశ మాసాన్సంవత్సరస్సంవత్స-
 రోఽగ్నిశ్చిత్త్యన్తస్య హోరారాతాణీష్టకా ఆప్తైష్టకమేనం చిన్తుతే-
 ఽథోవ్యావృతమేవ గచ్ఛతి శ్రేష్ఠ్యగ్ం సమానానామ్ । ౨౯ ।

స్వాత్మాయోదశ త్రిగ్ం శతగ్ం రాత్రీదీక్షితస్వాద్వై త్-
 ఽష్టావిగ్ంశతిశ్చ । ౨ ।

సుప్రగాయ వా ఏష లోకాయ చీయతై యదగ్నిస్తం య-
 న్నాన్వారో హేభువరాల్లోకాద్యజమానో హీయేత పృథివీమాఽక్ర-
 మిషం ప్రాణో మా మా హాసీద్దన్త్రమాఽక్రమిషం ప్రజామా
 మా హాసీద్ధివమాఽక్రమిషగ్ం సువరగన్తత్యాహ్నేషవాల్గ్నోరన్వా-
 రోహస్త్వైవై నమన్వారోహతి సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యే యత్ప-
 త్నసంమితాం మినుయాత్ । ౩౦ । కసీయాగ్ంసం యజ్ఞక్రితు-
 ముపేయాత్పావీయస్యస్వాత్మనగ్ ప్రజా స్వాద్వైదినంమితాం మినోతి
 జ్యాయాగ్ంసమైవ యజ్ఞక్రితుముపేతి నాస్వాత్మనరి పావీయసీ ప్రజా
 భవతి సాహస్రం చిన్విత ప్రథమం చిన్వానన్సహస్రం సంమితో వా
 అయం లోక ఇమమేవ లోకమభి జయతి ద్విషాహస్రం చిన్విత ద్వి-
 తీయం చిన్వానో ద్విషాహస్రం వా అన్తరిక్షమన్తరిక్షమేవాభి జయ-
 తి త్రిషాహస్రం చిన్విత తృతీయం చిన్వానః । ౩౧ । త్రిషాహ-
 స్తో వా అసా లోకోఽముమైవ లోకమభి జయతి జానుదక్షుం
 చిన్విత ప్రథమం చిన్వానో గాయత్రియైవేమం లోకమభ్యారోహతి
 నాభిదక్షుం చిన్విత ద్వితీయం చిన్వానస్త్రిష్టుభైవాన్తరిక్షమభ్యారోహ-
 తి గ్రీవదక్షుం చిన్విత తృతీయం చిన్వానో జగత్త్రైవాముం లోక-
 మభ్యారోహతి నాగ్నిం చిత్వా రామాముపేయాదయోనా రెతో
 ధాన్యామితి న ద్వితీయం చిత్వాఽన్యస్య స్త్రియమ్ । ౩౨ । ఉ-

పేయాన్న తృతీయం చిత్వా కాం చ నూపేయాదైతా వా ప్రతం
 ని ధత్తే యదగ్నిం చివ్రతే యదుపేయాదైతస్తా వ్యృథ్యతాదౌ
 ఖల్వావసరప్రజన్యం తద్యన్నాపేయాదితి యదేతస్సిచాపుప ద -
 ధాతి తే ఏవ యజమానస్య రతౌ బిభృత్తస్తస్తాదుపేయాదైతస్తా -
 ఽనున్దాయ త్రిణి వావ రతాగ్ంసి పితా పుత్రశి పాత్రః । ౩౩ ।
 యద్వే రతస్సిచాపుపదధ్యాదైతోఽవ్య విచ్ఛిద్యాత్రిస ఉప ద -
 ధాతి రతప్రస్సంతత్యా ఇయం వావ ప్రథమా రతస్సిగ్వాగ్వా ఇ -
 యం తస్తాత్పశ్యన్తీమాం పశ్యన్తి వాచం వదన్తీమన్తరిక్షం ద్వితీయా
 ప్రాణా వా త్తన్తరిక్షం తస్తాన్నాన్తరిక్షం పశ్యన్తి సప్రాణమసా
 తృతీయా చక్షుర్వా అసా తస్తాత్పశ్యన్త్యమాం పశ్యన్తి చక్షుర్య -
 జాప్తీమాం చ । ౩౪ । అమూం చోప దధాతి మనసా మధ్య -
 మాప్తీమాం లోకానాం కృత్యా అథో ప్రాణానామిష్టో యజ్ఞో భృగు -
 భిరాశీదాః ససుభిస్తస్య త ఇష్టస్య వీరిస్త్యద్రవిక్షేహ భక్షియేత్యా -
 హ స్తుతశస్మి ఏవైతేన దుహే పితా మాతరిశ్వాఽచ్చిద్రా వదా
 ధా అచ్చిద్రా ఉశిజ్ఞః ప్రదాన్తు తక్షుసామో విశ్వవిన్నేతా
 నేషద్యృహస్పతిరుక్థామదాసి శగ్ంసిషదిత్యాప్తేతద్వా అగ్నైరుక్థం
 తే నైవైవమను శగ్ంసతి । ౩౫ ।

మిమయా తృతీయం చిన్వాన స్త్రియంపాత్రశ్చైవప్ర చ॥

నూయతై వా ఏమోఽగ్నినాం య ఉఖాయాం భియతై
 యదధస్తాదయెద్ధభోఃరి ప్రపాదుకాస్సురభౌ యథా ప్రవాత్సృత్య-

ప్రహాతి తాదృగేవ తదాస్తస్మి సాదయతి గర్భాణాం భృత్యా అప-
 పాదాయాథా ప్రవమేనైసం కరోతి గర్భా వా ఏష యమభ్యో
 యోనిశ్చిక్యం యచ్చిక్యాదుభాం నిరూపేద్యోవేగభాం నిర్హ-
 ణ్యక్షదుద్యామగ్ం శిక్యం భవతి పోధావిహితో వై || ౩౬ ||
 పురుష ఆత్మా చ శిరశ్చ చత్వార్యగ్న్వాత్మవైవైసం విభతిః ప్ర-
 జాపతిర్వా ఏష యదగ్నిస్తప్యేభా చాలూఖలం చ స్తనౌ తాప-
 స్య ప్రజా ఉప జీవన్తి యదుభాం చాలూఖలం చోప్రదధాతి తా-
 భ్యమేవ యజమానోఽముష్మిన్స్తాకైగ్నిం దుహే సంవత్సరో వా
 ఏష యదగ్నిస్తస్య త్రేధావిహితా ఇష్టకాగ్ని పాజాప్రత్యా వైష్టవీః ||
 వైశ్వకర్మణీరహూరాతాతాజ్యవాస్య పాజాప్రత్యా యదుభ్యం బి-
 భర్తి పాజాప్రత్యా ఏవ తదుప ధత్తై యథ్సమిధ ఆదధాతి వైష్టవా
 వై వప్రస్ఫుతయో వైష్టవీరేవ తదుప ధత్తై యదిష్టకాభిర్గ్నిం చి-
 నోతీయం వై విశ్వకర్తా వైశ్వకర్మణీరేవ తదుప ధత్తై తస్మాదా-
 హుస్త్రివృద్ధగ్నిరితి తం వా ఏతం యజమాన ఏవ చిన్విత్ర యద-
 స్త్యాస్యశ్చిమయాద్యత్తం దక్షిణాభిర్న రాధయేదగ్నిమస్య వృజ్జేత
 యోఽస్యాగ్నిం చినుయాత్తం దక్షిణాభి రాధయేదగ్నిమేవ తథ్సమి-
 ణాతి || ౩౭ ||

పోధావిహితో వై వైష్టవీరన్యూవిగ్ంతతిశ్చ || ౯ ||

ప్రజాపతిర్గ్నిమచినుత్తుభిస్సంవత్సరం పప్రస్తేనై వాస్యపూ-
 ర్వార్ధమచినుత గ్రిష్మేణ దక్షిణం పశ్చం పర్వాభిగ్ని పుచ్చగ్ం శర-

దాత్రం ప్రతగ్ం హేతు నైవ మధ్యం బ్రహ్మణా వా అవ్య తత్వా-
 ర్హ్యమచినుత త త్రేణ దక్షిణం ప్రతం ప్రశుభిం పుష్పం విశోత్రం
 ప్రతమాశయా మధ్యం య ప్రవం విద్యావగ్నిం చినుత ఋతుభి-
 రైవేనం చినుతైవో వ్రతదేవ సర్వమవ ॥ ౩౯ ॥ దునై శ్రువా -
 ద్యేనమగ్నిం చిక్వాసమత్త్యన్నగ్ం రోచత ఇయం వావ ప్రథమా
 చిత్తిరోషధయో వనస్పతయగ్ం పురీషమస్తరిశం ద్వితీయా వయాగ్ంసి
 పురీషమసా త్పతీయా నక్షత్రాగ్ం పురీషం యజ్ఞశ్చతుగ్ం దక్షిణా
 పురీషం యజమానగ్ం పశ్చిమీ ప్రజా పురీషం యత్త్రిచితీకం చిన్విత
 యజ్ఞం దక్షిణామూర్తానం ప్రజామస్తరియా తస్మాత్పశ్చచితీకశ్చేత -
 వ్య వ్రతదేవ సర్వగ్ం స్పృహోగ్ం యత్త్రిసశ్చేతయః ॥ ౪౦ ॥ త్రి-
 పుధ్యగ్నిర్యద్యై ద్విపాద్యజమానగ్ం ప్రతిష్ఠితైవ పశ్చ చితీయా
 భవన్తి పాశ్చిగ్ం పురుష ఆత్మానమైవ స్పృహోగ్ం పశ్చ చితీయా
 భవన్తి ప్రశ్చిగ్ం పురీషేరభ్యావతి దత సం పద్యన్తై దశోతుగ్ం వై
 పురుషో యావావైవ పురుషస్తగ్ం స్పృహోత్యథో దశోతురా విరాడ-
 న్నం విరాడ్విరాజ్యేవాన్నాద్యై ప్రతి తిష్ఠతి సంవత్సరో వై ప్రప్తీ
 చిత్రి ఋతవగ్ం పురీషగ్ం వత్పితీయా భవన్తి పట్పరీషాణి ద్వాదశ
 సంపద్యన్తై ద్వాదశ మాసాసంవత్సరసంవత్సర ప్రవ ప్రతి తిష్ఠతి ॥

అవ చితయగ్ం పురీషం పశ్చ దత చ ॥ ౧౦ ॥

రోహితో ధూమరోహితగ్ం కర్కశ్మరోహితస్య పాజాప్రత్యా
 బ్రభురరుణబ్రభుశ్శుకబ్రభుస్సే కాద్రాశ్యేతశ్యేతాశ్శ్యేతగ్రి -

తస్మై పితృదేవత్యైస్త్రిసం కృష్ణా వశా వామద్యైస్త్రిసశ్చైవతా వ-
శాపానర్యో మైత్రా బాఠవాప్సత్యా ధూమలలామాస్తూప్తరాః ।

పుష్పిసిరశ్చిసపుష్పిరూధ్వపుష్పిస్తే మామతాగ్ధ్యలూక్లో-
హితాణాం బలతీ తాసానరస్వత్యరి పుష్పతి స్థూలపుష్పతి క్షుద్రపు-
ష్పతి తా వైశ్వదేవ్యైస్త్రిసశ్చైవతా వశాగ్ పౌష్టియైస్త్రిసా రోహి-
ణీర్వశా మైత్రియ ఏద్వాబాఠవాప్సత్యా తరుణలలామాస్తూ-
ప్తరాః । ౪౩ ।

రోహిత్యం పుష్పిచ్ఛడ్విగ్ంశతిష్ఠడ్విగ్ంశతిః । ౧౧-౧౨ ।

శితిబాహురన్నతశ్శితిబాహుసమనశ్శితిబాహున్న ఏన్ద్రవా-
యవాశ్శితిరన్ద్రాన్తనృతశ్శితిరన్ద్రాన్సమనశ్శితిరన్ద్రాన్త మైత్రావర్షా-
శ్శుద్ధవాలసర్వశుద్ధవాలా మణిపాలన్న ఆశ్వినాస్త్రిసశ్చిల్వా వ-
శా వైశ్వదేవ్యైస్త్రిసశ్చైవతా పరమెష్ఠినా సామాప్తాశ్చైవమ-
లలామాస్తూప్తరాః । ౪౪ । ౧౩ ।

క్షిప్తత ముత్తభా వామనన్న ఏద్వావర్షాశ్శితికకుచ్చితి-
పుష్పశ్శితిభవత్త ఏద్వాబాఠవాప్సత్యాశ్శితిపాచ్చిత్యోష్పశ్శితిభి-
న్న ఏద్వావైష్ణవాస్త్రిసస్సిద్ధా వశా వైశ్వకర్ణ్యైస్త్రిసా ధాతే పు-
షాదరా ఏద్వాపౌష్ణశ్శ్శితిలలామాస్తూప్తరాః । ౪౫ । ౧౪ ।

శితిబాహురన్నతవచ్చవిగ్ంశతిగ్వచ్చవిగ్ంశతిః ।

కణాన్తయో యామాప్సమ్యన్తయశ్శితిక్లా అగ్న-
యై యవిష్ఠాయ త్రయో నక్షలాస్త్రిసా రోహిణీన్తయివ్యస్తా వసూ-

నాం తిస్రోఽధునా దిత్యైవ్యస్తా నుద్రాణాగ్ం సోమైద్వై బ్రభుల-
లామాస్తూప్తరాః । ౪౬ । క్షర్తా నైయోవిగ్ంశతిః । ౧౫ ।

శ్రుణ్ణా నైయో వైష్ణవా అధీలాధకర్తా నైయో విష్ణవ ఉ-
రుక్షమా య లపుదిస్త నైయో విష్ణవ ఉరుగ్రాయాయ పశ్చాచ్ఛి స్త్ర-
తదిత్యసాం త్రివక్తా స్త్రైస్రోఽగ్గ్రసోమైద్వై వైష్ణవా శూరలలామా-
స్తూప్తరాః । ౪౭ । శ్రుణ్ణావిగ్ంశతిః । ౧౬ ।

ఇద్వాయ రాక్షై త్రయశ్శితిపుష్టా ఇద్వాయాధిరాజా-
య త్రయశ్శితికకుద ఇద్వాయ వ్యరాక్షై త్రయశ్శితినదస్తిస్ర-
స్తూత్యైవ్యస్తాధ్యానాం త్రినగ పక్షా హ్యో విశ్వేషాం దేవానా-
మాగ్గైద్వారి క్షృష్ణలలామాస్తూప్తరాః । ౪౮ ।

ఇద్వాయ ద్వావిగ్ం శతిః । ౧౭ ।

అదిత్యై త్రయో రోహితై తా ఇద్వైద్యై త్రయగ్ం కృష్ణై-
తాః కృష్ణై త్రయోఽరుదై తాస్తిసో ధేనవౌ రాకాయై త్ర-
యోఽవద్వాహస్సినీవాల్యా అగ్నైవైష్ణవా రోహితలలామాస్తూ-
ప్తరాః । ౪౯ । అదిత్యా అష్టాదశ । ౧౮ ।

పామ్యూ నైయగ్ం పితౄణానామాయ రాక్షై త్రయస్తూర్గ్గైః
పాజన్యా సభాయాపా స్తిసోఽవామల్హ ఇద్వైద్యై త్రిసో మైవ్య
అదిత్యా ద్యౌవాపుథివ్య మాలక్ష్మీస్తూప్తరాః । ౫౦ ।

పామ్యూ ఏకాన్మ విగ్ంశతిః । ౧౯ ।

వాదుగా న్నాయగ కృష్ణలలామా వరుగాయ రాజై త్రయో
 రోహితలలామా వరుగాయ రికాదసై త్రయోఽరుణలలామాశ్చి-
 లాన్వాయో వైశ్వదేవా న్నాయగ పృశ్నయస్సర్వదేవత్యా విద్యాయా-
 రాశ్యేతలలామాస్తూపరాః । ౫౧ । వాదుగా విగ్ంశతిః । ౨౦ ।

సామాయ స్వరాజైఽనూనాహవనద్యహవిస్త్రాగ్నిభ్యామా-
 జ్జాదాభ్యాముష్టారావిస్త్రాగ్నిభ్యాం బలదాభ్యాగ్ం సీరవాహవప్తి ద్వే
 ధనూ భామీ దిగ్భ్యో వడబై ద్వే ధనూ భామీ వైరాజీ పురుషీ
 ద్వే ధనూ భామీ వాయవ ఆరోహణవాహవనద్యహా వాదుణీ
 కృష్ణే నశై లరాడ్య దివ్యావృషభా పరిమతా । ౫౨ ।

సామాయ చతుస్త్రిగ్ంశత్ । ౨౧ ।

ఏకాదశ ప్రాతర్గ్రహ్యాగ్ం ప్రకప్త ఆలభ్యన్తే ఛగ్లరి కల్పవరి
 ఊదీవిర్విదీగయన్తే త్వాస్త్రాప్రాసరిన్తే వైతా వశా అనూబన్ధ్య ఛ-
 వన్త్యాక్షేయ ద్విద్యాగ్ం ఆశ్వినన్తే ఏకాలయూప ఆ లభ్యన్తే ।

ఏకాదశ పంచ విగ్ంశతిః । ౨౨ ।

పితృక్షాన్వాయో వాస్తనాప్సారక్షాన్వాయో గ్గ్రిష్టాగ్ని పృషన్త-
 న్వాయో వారోషితాగ్ం పృశ్నయన్వాయశ్చార్దదాగ్ం పృశ్నినక్షాన్వాయో
 హేమన్తికా అవలిప్తాన్వాయశ్చైశిరాస్సంవక్తసరామ నివక్షసః ।

పితృక్షావిగ్ంశతిః । ౨౩ ।

రోహితగ్ం కృష్ణా ధూమ్రలలామాగ్ం పృశ్నీశ్చామా అరు-
 ణలలామాశ్చిరిబాహుశ్చిల్వాశ్చైశ్చిసీశ్చామలలామా ఉష్నత -

స్నిధ్వా ధాత్రే పాష్టాశ్శ్యేతలలామూరి కణా బభ్రులలామామ్మ -
 ణా కారలలామా ఇద్వాయ కృష్ణలలామా అదిత్యై రోహితల-
 లామాస్సామ్యా మూలక్లా నాగుణామూసరాశ్శ్యేతలలామా దశ ।

హిరణ్యవణాఅపాం గ్రహానూభతేష్టకాస్సజాస్సంవధన్-
 రం ప్రజాపతిస్స క్షురపవిరగ్నైర్వై దీక్షయా నువగాయ తం
 యస్సమాయతే ప్రజాపతిర్ ఋతుభీ రోహితగ్ పృథ్విశ్శితిబ్రాహ్మ-
 రుష్నతగ్ కణాత్ముణ్ణా ఇద్వాయాదిత్యై ప్రామ్యావారుణాస్సా-
 మాయైకాదశ పితౄన్సో యోవిగ్ంశతిః । ౨౩ ।

హిరణ్యవణా భూతేష్టకాశ్శ్చన్ద్రో యత్రనీయాగ్ంసం త్రి-
 వృద్ధ్యగ్నిర్వారుణాశ్చతుఃపశ్చాతే । ౨౪ ।

హిరణ్యవణా ని వక్షసః ।

హరిః ఓమ్ ।

శ్రీకృష్ణార్చనమ్స్తు ।

పంచమకాండే

వష్టప్రశ్నస్సమాప్తః

న ప్రమ ప్రశ్న ప్రారంభః.

హరిః ఓమ్ ॥

యో వా అయథాదేవతమ్నం చినుత ఆ దేవతాభ్యోపు-
 శ్చ్యతే పాపీయాన్భవతి యో యథాదేవతం న దేవతాభ్య ఆపు-
 శ్చ్యతే వసీయాన్భవత్యాద్యేయ్యా గాయత్రియా పృథమాం చితి-
 మభి మృశైత్త్రిష్టుభా ద్వితీయాం జగత్యా తృతీయామమృష్టుభా చతు-
 థీం ప్రక్షాళ్య పంచమిం యథాదేవతమేవాగ్నిం చినుతేన దేవతాభ్య
 ఆ పుశ్చ్యతే వసీయాన్భవతీడాయై వా ఏమా విభక్తిః ప్రశవ ఇడా
 ప్రకుభిరేనమ్ ॥ ౧ ॥ చినుతే యో వై ప్రజాపతయే ప్రతిప్రో-
 చ్యాగ్నిం చినోతి నాతిమా ర్భత్యశ్వపభితస్తిషేతాం కృష్ణ ఉత్త-
 రతశ్వేతో దక్షిణస్తావాలభ్యేష్టకా ఉప దధ్యాదేతద్వై ప్రజాపతే
 రూపం ప్రాజాపత్యోఽశ్వస్సాహదేవ ప్రజాపతయే ప్రతిప్రోచ్యాగ్నిం
 చినోతి నాతిమా ర్భత్యేతద్వా అహ్నా రూపం యచ్ఛ్వే-
 తోఽశ్వో రాత్రీయై కృష్ణ వ్రతదహ్నః ॥ ౨ ॥ రూపం యదిష్టకా
 రాత్రీయై పురీషమిష్టకా ఉపధాస్యజ్ఞేష్వితమశ్వమభి మృశేత్పుకీష -
 ముపధాస్య హ్నిష్టమహ్నారాత్రాభ్యమైవేనం చినుతే హిరణ్య-
 చాత్రం మధోగి పూర్ణం దదాతి మధశ్చ్యాఽహనీతి షార్యా చిత్తవ-

త్యైవేషతే చిత్రమైవ భవతి మధ్యస్థినైశ్చైవమప ఘోషయ -
త్యసా వా ఆదిత్య ఇంద్ర ప్రజ ప్రజాపతిరి ప్రాజాపత్యైశ్చైవ సమైవ
పాతాదృద్ధితి ॥ ౩ ॥

ఏవమైతదహ్నానైస్తాచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧ ॥

త్యమగ్నై వృషభం చేతానం పునర్యువానం జనయన్తు -
పాగామ్ ॥ అష్టారిణో గార్హపత్యాని సస్తు తిక్తేన నో బ్రహ్మ -
జా సగ్ంశితాధి ॥ ప్రశమో వా ఏతే యదిష్టకాశ్చిత్యం చిత్యా -
మృషభముప దధాతి విభునమైవాప్య తద్యజ్ఞే కరోతి ప్రజన -
నాయ తన్మధ్యాభేయాథ ఋషభః ॥ ముషగ్నరస్య ప్రతిమాం యాం
త్య రాత్రిపాసతే ॥ ప్రజాగ్ం మవీరాం కృత్యా విత్వమా -
య్యుర్యక్షవత్ ॥ ప్రాజాపత్యామ్ ॥ ౪ ॥ ఏతాముప దధాతీ -
యం వావైషేకాష్టకా యదేవైకాష్టకాయామన్నం క్రియతే
శదేవైతయావరుణ ఏషా వై ప్రజాపతేరి కామదుఘా తయైవ
సుజమానోముష్టిన్తోకైశ్చిం ముషే యేన దైవా జ్యోతిష్టా -
ధ్వో ఉదాయతే యేనాదిత్యా వసవో యేన బ్రహ్మ ॥ యేనాగ్ని -
రసో మహిమానమానశుసేనైతు యజమానస్వస్తి ॥ ముషగాయ
వా ఏష లోకాయ ॥ ౫ ॥ చీయతే యదగ్నిర్యేన దైవా జ్యోతి -
ష్టాధ్వో ఉదాయన్తి త్యుగ్ం సమిథ ఇష్టకా ఏవైతా ఉప ధతై
వానప్యత్యాసువర్గస్య లోకస్య సమప్యే కతాయుధాయ కతవి -
ర్యాయ కతోతయేభిమాతిమాహే ॥ కతం యో నశ్శరదౌ అ -

జీతానిష్టానిష్టదతి దురితాని విశ్వా । యే చత్వారిః ప్రథయా
 దేవయానా అన్తరా ద్యావాపృథివీ వియన్తి । తేషాం యో అజ్య-
 నిమజితీమావహతస్త్వే నో దేవాః ॥ ౧ ॥ పరి దత్తేహ సర్వే ।
 ద్విష్టో హేమన్త ఉతనో వస్తన్తశ్చరద్వర్షాస్సువితం నో అస్తు ।
 తేషామృతూనాగ్ం శతశారదానాం నివౌత ఏమామభయే న్యామ ।
 ఇదువధన్సరాయ పరివధన్సరాయ సంవధన్సరాయ కృణుతా బృహన్న-
 మః । తేషాం వయగ్ం సుమతో యజ్ఞయానాం జ్యోగజీతా అహ-
 తాస్సామః । భద్రాష్ట శ్శ్చైయస్సమనైష్ట దేవా స్వయాఽవసేవ
 సమశీమహి త్వా । స నో మయోభాగ్ం పితో ॥ ౨ ॥ ఆ విశ-
 వ్వి శం త్రాకాయ తనువే జ్యోనః । అజ్యనీరైతా ఉప దధా-
 త్యైతా వై దైవతా అపరాజితాస్తా ఏవ ప్ర విశత్రినేవ జీయతే
 బ్రహ్మవాదినో వదన్తి యదర్థమాసా మాసా ఋతవస్సంవధన్సర ఓ-
 వధిగ్ం పచన్త్యథ కస్తాదన్యాభ్యో దేవతాభ్య అగ్రయణం నిరుప్యత
 ఇత్యైతా హి తద్దైవతా ఉదజయన్త యదృతుభ్యో నిర్వపేద్దైవతా-
 భ్యప్సుమదం దధ్యాదాగ్రయణం నిరుప్యైతా అహుతీజ్ఞానా-
 త్యర్థమాసానైవ మాసాస్తృతాస్సంవధన్సరం ప్రీణాతి స దైవతాభ్య-
 స్సమదం దధాతి భద్రాష్ట శ్శ్చైయస్సమనైష్ట దేవా ఇత్యాహ హు-
 తాద్యాయ యజమానస్యాపరాభావాయ ॥ ౩ ॥

ప్రాజాపత్యాం లోకాయ దేవాగ్ం పితో దధ్యాదాగ్రయణం
 పశ్చావిగ్ం శతిశ్చ ॥ ౪ ॥

ఇష్టోష్ఠ్య వజ్రోస్తి వార్తగ్నుస్తమాపానగి ప్రతిష్ఠ్యతః ।
 యో నగి పురస్తాద్దక్షిణతః పశ్చాదుత్తరతోఽఘాయురభిదానత్యైత-
 గ్ం సోఽశ్చానమృచ్చతు । దేవాసురాసుంయతా అస్తస్తాసురాది-
 గ్భ్య ఆపాదస్త తాదైవా ఇష్టా చ వజ్రేణ చాపానుదస్త యద్వజ్ర-
 ణీనువదధాతిష్టా చైవ తద్వజ్రేణ చ యజమానా భ్రాతృవ్యానవ-
 నుదతే దిక్షూవ ॥ ౯ ॥ దధాతి దేవపురా ఏనైతాస్తమాపానగి
 పర్యుహతేఽగ్న విష్ణూ వజ్రోషస్తమా వధాన్తు వాం గిరః । ద్యు-
 మ్నైర్వాజేభిరాగతమ్ । బ్రహ్మవాదిసా వదన్తి యన్న దేవతా-
 యై జహ్వత్యథ కిం దేవత్యా వస్తాథాకేత్యగ్నిర్వస్తుస్తస్యేషా
 ధారా విష్ణుర్వస్తుస్తస్యేషా ధారాఽఽగ్నైష్టవ్యచా వస్తార్థా-
 రాం జుహోతి భాగధయేన్తైనై సమర్థయత్యథో వ్రతామ్ ।
 ఏవాహుతిమాయతనవతిం కరోతి యత్కామ వనాం జుహూ-
 తి తదేవావ రున్ధ ద్రుదో వా ఏవ యదగ్నిస్తస్యేతే తనువా-
 ఘోరాఽన్యా శివాఽన్యా యచ్ఛతరుద్రీయం జుహోతి యైవా-
 స్య ఘోరా తనూస్తాం తేన శమయతి యద్వస్తార్థారాం జుహూ-
 తి యైవాస్య శివా తనూస్తాం తేన ప్రీణతి యో వై వస్తార్థారా-
 యై ॥ ౧౧ ॥ ప్రతిష్ఠాం వేద ప్రత్యైవ తిష్ఠతి యదాభ్యముచ్చి-
 ష్యేత్త తస్మిన్ప్రవక్తాదనం వచతం బ్రహ్మణశ్చత్వరశి ప్రాశ్నీ-
 యురైవ వా అగ్నిరేవ్యావహో యద్బ్రహ్మణ ఏషా ఖలువా అ-
 గ్నేగి ప్రియా తనూర్యదేవ్యావహరి ప్రియాయామైవై నాం తను-

వాం ప్రతిష్ఠాపయతి చతస్రా ధనుర్దద్యాత్భారేవ యజమా -
నోఽముష్టి నోఽగ్నిం దుహే ॥ ౧౨ ॥

ఉపేతాం ధారాయేషట్పుత్రాగ్గంశచ్చ ॥ ౩ ॥

చిత్తం జహూమి మనసా ఘృతేనేత్యాహదాభ్యా వై
నామైషాఽఽహుతిర్వైశ్వకర్మణీ నైసం చిత్తానం భ్రాతృత్వా
దభ్యత్యథో దేవతా ప్రవాప రుధేఽగ్నే తమద్యతి ప్రజ్ఞా జ -
హూతి ప్రజ్ఞాఽఽహుత్యా యజ్ఞముఖమా రభతే సప్త తే
అగ్నే ప్రవిధప్తస్త జహ్వ ఇత్యాహ హూతా ప్రవాప రుధేఽ -
గ్ని దేవాభ్యోఽహక్రామద్భాగధేయమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఇచ్చమానస్త -
ప్తా ప్రతద్భాగధేయం ప్రాయచ్చవైతద్వా అగ్నేరగ్నిహూత్రమై -
తర్హి ఖలు వా ప్రష జాతా యర్హి సర్వశ్చిత్ జాతాయైవాస్తా
అన్నమపి దధాతిస వనంప్రీతగ్ ప్రీణాతి వసీయాన్భవతి బ్రహ్మవాదినా
వదన్తి యదేష గాఢావత్యశ్చియతేఽథఃకౌస్యాహవసీయ ఇత్య -
సావాదిత్యితి బ్రూయాదైతస్త్విహి సర్వాభ్యా దేవతాభ్యా జ -
హ్వతి ॥ ౧౪ ॥ య ప్రవం విద్వావగ్నిం చినుతే సాక్షాదేవ దేవ -
తా ఋషోఽత్యగ్నే యశస్త్విక్త యశసేమమహాయేష్టావత్తీమపచి -
త్తీమహావహా । అయం మూర్ధా పరమైష్ఠీ మువర్చస్సమానానాము -
త్తమశ్లోకా అస్తు । భద్రం పశ్యేత్త ఉపసేతురదౌ తపో దీక్షామృ -
తాయన్మువవిదాః । తతః శ్రుత్యం బలమోజశ్చ జాతం తద్దస్తే దే -
వా ఇభి సం నమన్తు । ధాతా విధాతా పరమా ॥ ౧౫ ॥ ఉత

శృంగిహాపతిః పరమైష్ఠీ విరాజా । స్తోమాశ్చదాగ్ని వివిదా
 ఆహుతైరతస్మై రాష్ట్రముఖి సం నమామ । *అథ్యావరధ్వము -
 ప్రమెతపాకమయగ్ం తాస్తాధిపతిర్వా అస్తు । అస్య విజ్ఞానమను
 నగ్ం రభధ్వమిమం ప్రశ్నాదను జీవాథ నర్వే । రాష్ట్రభృతవ్రతా
 ఉప దధాత్యేషా వా అగ్నేశ్చిరీ రాష్ట్ర భృతయైవాస్త్యివాప్యగ్ం
 దధాతి రాష్ట్రమేవ భవతి నాస్త్యివాప్యగ్ం భగ్ంశతే । ౧౬ ।

భాగధేయం జహ్వతి పరమా రాష్ట్రం దధాతి వస్త చ । ౪ ।

యథా వై పుత్రా జాతో మ్రియతే వ్రతం వా వ్రత మ్రి -
 యతై యస్తాగ్నిరుభ్య ఉద్వాయతి యన్నిమకస్థ్యం కుర్యాద్విచ్ఛిన్నా -
 ద్భాతృవ్యమస్తే జనయేథు వ్రత పునః పరిధ్యస్సాన్వితేవైవం యా -
 నేజానయతి నాస్తే భ్రాతృవ్యం జనయతి తమో వా వ్రతం గృహ్లా -
 తి యస్తాగ్నిరుభ్య ఉద్వాయతి మృత్యుస్తమరితృష్ణం వాసగ్ కృష్ణా
 ధీసుర్దక్షిణ తమసా । ౧౭ ॥ వ్రత తమో మృత్యుమప హతై
 హిరణ్యం దదాతి జ్యోతిర్వై హిరణ్యం జ్యోతిష్టేవ తమోఽప హ -
 తేఽథో తేజో వై హిరణ్యం తేజవ్రతస్థితై సువర్న ముర్దస్సాన్వితః
 సువర్నా రుస్సాన్వితః సువర్న శుక్రస్సాన్వితః సువర్న జ్యోతిస్సాన్వ -
 తః సువర్న సూర్యస్సాన్వితః తా వా వ్రత యదగ్నిరసావాది -
 త్యు । ౧౮ ॥ అశ్వమైథో యదైతా ఆహుతిజ్ఞాహుతిర్కర్మా -
 శ్వమధయోరైవ జ్యోతిగ్ంషి సం దధాత్యేష వాత్వా ఆరాశ్వ -
 మేవీ యసైతదగ్ం క్రియత ఆప్తో వా ఇదమగ్ం నలీలమానీథు

ఏతాం ప్రజాపతిరి ప్రథమాం చితిమపశ్యత్తాముపాధత్త తద్దియమ -
 భవత్తం విశ్వకర్తాబ్రవీదుప్త త్వాఽఽయానీతి నహ లోకోఽస్తీతి ।
 అబ్రవీథు ఏతాం ద్వితీయాం చితిమపశ్యత్తాముపాధత్త తద్దస్తరి -
 యమభవథు యజ్ఞగో ప్రజాపతిమబ్రవీదుప్త త్వాఽఽయానీతి నహ
 లోకోఽస్తీత్యబ్రవీథు విశ్వకర్తామబ్రవీదుప్త త్వాఽఽయానీతి కన
 మోపైష్యసీతి దిశ్యాభిరిత్యబ్రవీత్తం దిశ్యాభిరుపేతా ఉపాధత్త
 తా దిశః । ౨౦ । అభవత్తం పరమైశ్ఠీ ప్రజాపతిమబ్రవీదుప్త
 త్వాఽఽయానీతి నహ లోకోఽస్తీత్యబ్రవీథు విశ్వకర్తాం చ యజ్ఞం
 చాబ్రవీదుప వామాయానీతి నహ లోకోఽస్తీత్యబ్రూతాగ్ం సప్తతాం
 తృతీయాం చితిమపశ్యత్తాముపాధత్త తద్దసావభవథు ఆదిత్యగి ప్ర -
 జాపతిమబ్రవీదుప్త త్వా । ౨౧ । ఆయానీతి నహ లోకోఽస్తీత్య -
 బ్రవీథు విశ్వకర్తాం చ యజ్ఞం చాబ్రవీదుప వామాయానీతి నహ
 లోకోఽస్తీత్యబ్రూతాగ్ం స పరమైశ్ఠీనమబ్రవీదుప్త త్వాఽఽయానీతి
 కన మోపైష్యసీతి లోకం పృణయేత్యబ్రవీత్తం లోకం పృణయో -
 పై తస్తాదయాతయామ్నా లోకం పృణాయాతయామా హ్యసా ॥
 ఆదిత్యస్తాసృషయోఽబ్రువన్సుప ప ఆయామితి కేన స ఉపేష్య -
 తతి భూమై త్యబ్రువన్తాద్వైభ్యాం చితిభ్యాముపాయన్తం పశ్యచితి -
 కస్సుమపద్యత య ఏవం విద్వాప్సం చినుతే భూయానైవ భవత్య -
 భీమాన్తాకాష్ఠాయతివిదురేనం దేవా అహో ఏతాసామైవ దేవతా -
 వాగ్ం సాయుజ్యం గచ్ఛతి ॥ ౨౩ ॥

తమసాక్షాత్కారమున నీతి దిశ ఆదిత్యః ప్రజాపతిమబ్రవీమప
త్వానసా పంచచక్రాంగంశచ్చ । ౫ ।

నయో వా అగ్నిర్యదగ్నిచిత్పక్షిణోఽశ్చైయాత్తమేవా -
గ్నిమద్యాదాతిమాచ్ఛేధంవత్సరం వ్రతం చరేధంవత్సరం
హి వ్రతం నాతి పశుర్వా ఏష యదగ్నిర్ హి నస్తి ఖలు వై తం
పశుర్వవనం పురస్తాత్ప్రత్యక్షముష చరతి తస్మాత్సత్సత్సా -
వచర్య ఆత్మనోఽహిగంసాయై తేజోస్తి తేజో మే యచ్చ పృథి -
వీం యచ్చ । ౨౪ । ప్రథివ్యై మా పాహి జ్యోతిరస్తి జ్యోతి -
ర్యైచ్చాచ్ఛరీతం యచ్చాచ్ఛరీతాన్తా పాహి సువరస్తి సువమే -
యచ్చ దివం యచ్చ దివో మా పాహి త్యైహైతాభిర్వా ఇమే
లోకా విధృతా యదేతా ఉప్రదధాత్యైమాం లోకానాం విధృత్యై
స్వయమాత్మణ్ణా ఉప్రదాయ హిరణ్యవక్త్రా ఉప దధాతీమే వై లో -
కాస్స్వయమాత్మణ్ణా జ్యోతిర్ హిరణ్యం యధ్స్వయమాత్మ -
ణ్ణా ఉప్రదాయ । ౨౫ । హిరణ్యవక్త్రా ఉప్రదధాతీమావైవైతా -
భిలోకాజ్జ్యోతివ్రతం కురుతేఽథో వ్రతాభిరేవాన్తా ఇమే లోకాః
ప్ర భాన్తి యాస్తే అద్వై సూర్యే రుచ ఉద్యతా దివమాత్మస్వ -
న్తి రక్షిభిః । తాభిస్సర్వాభీ రుచే జనాయ నన్మృధి । యా
సౌ దేవాస్సూర్యే రుచో గోష్వశ్వేషు యా రుచః । ఇన్ద్రాగ్ని
తాభిస్సర్వాభీ రుచం నౌ ధత్తబ్రహ్మతే । రుచం నౌ ధేహి । ౨౬ ।
బ్రాహ్మణేషు రుచగ్ం రాజసు నన్మృధి । రుచం విశ్వేషు శూద్ర-

మ మయి ధేహీ ద్రుచా రుచమ్ । ద్వేషా వా అగ్నిం చిత్వాన -
 వ్య యశ ఇన్ద్రియం గచ్ఛత్సగ్నిం వా చితమీజానం వా యజ్ఞే -
 తా ఆహుతీజ్ఞానాత్పాత్యత్త నైవయశ ఇన్ద్రియం ధత్త ఈశ్వ -
 రో వా ఏష ఆర్తికమారోగ్యోఽగ్నిం చిన్వన్నధి క్రామతి తత్త్వా
 యామి బ్రహ్మణా వస్తమాన ఇతి వారుణ్యర్చా । ౨౭ ॥ జుహు -
 యాచ్ఛాన్తి రైవైమాఽగ్నేగుః ప్రిరాత్మనా హవిష్కృతో వా ఏష
 యోఽగ్నిం చిన్వతే యథా వై హవిస్కృష్టత్యైవం వా ఏష
 స్కన్దతి యోఽగ్నిం చిత్వా స్త్రియముపైత మైత్రావరుణ్యైః -
 మిత్రయా యజేత మైత్రావరుణతామేనాపై త్యాత్మనోఽస్కన్దాయ
 యో వా అగ్నిమ్పతుస్థాం వెదర్తుర్ ఋతురస్త్వై కల్పమాన ఏతి ప్ర -
 త్యైవ తిష్ఠతి సంవత్సరో వా అగ్నిః । ౨౮ ॥ ఋతుస్థాస్యై వ -
 ప్తస్యగ్నో ద్రీష్ట్య దక్షిణగః పక్షో వర్షాగి పుచ్ఛగ్ంశరదుత్తరగః ప -
 త్తో హేమస్తా మధ్యం పూర్వవత్కౌశ్ఠిత్యోఽపరవత్కాగి పురీషమ -
 హారాత్రాణీష్టకా ఏష వా అగ్నిర్ ఋతుస్థా య ఏవం వేద -
 ర్తుర్ ఋతురస్త్వై కల్పమాన ఏతి ప్రత్యైవ తిష్ఠతి ప్రజాపతిర్వా
 తం జ్యేష్ఠ్యకామో న్యధత్త తతో వై స జ్యేష్ఠ్యమగచ్ఛద్య
 ఏవం విదవోవగ్నిం చిన్వతే జ్యేష్ఠ్యమైవ గచ్ఛతి । ౨౯ ॥

పుణివీం యచ్ఛ యథ్యయ మాత్మజ్ఞా ఉపధాయధేహ్యు -
 చాఽగ్నిశ్చిమతే త్రిణిచ । ౩౦ ॥

యదాకూతాథ సమసుస్సార్థబోజా మనసా హా సంభృ-
 తం చతుసా వా । తమసు ప్రహి మక్తతస్య తాకం యత్ర రష-
 యకి ప్రభవజా యే పురాణాః । *ప్రతగ్ం సధస్థ పరి తే దవామి
 యమావహాచ్ఛ్రవణి జాతవేదాః । అన్వగ్నన్తా యజ్ఞపతిర్వా అత్త
 తగ్గతి స్థ జానీత పరమ పూగన్మ । జానీతాదేనం పరమ పూ-
 మద్యేవాస్సధస్థా విద దూపమస్య । యదాగచ్ఛత్ ॥ ౩౦ ॥ ప్రతి-
 భిద్వయానైష్టాపూతా కృణుతాదావిరన్తే । సం ప్ర చ్యవధ్వ -
 మమ సం ప్ర యాతాగ్న ప్రథో దేవయానాన్సృణుధ్వమ్ । అ-
 స్తిత్సనిధస్థే అధ్యుత్తరస్త్విన్వీ దేవా యజమానశ్చ నీదత । ప్ర-
 ప్రరేణ పరిధినా సుచా వేద్యా చ బిరహిషా । ఋచేమం యజ్ఞం
 నూ వహ సువదేవేషు గన్తవే । యదిష్టం యిర్వరాదానం య-
 ద్దత్తం యా చ దక్షిణా తత్ ॥ ౩౧ ॥ అగ్నిరైశ్వరకమణస్సు-
 వదేవేషు నూ దధత్ । యేనా వహస్రిం వహస్తి యేనాగ్న సర్వవే-
 దవమ్ । తేనైమం యజ్ఞం నూ వహ సువదేవేషు గన్తవే ।
 యేనాగ్నే దక్షిణా యుక్తా యజ్ఞం వహస్త్వృత్విజః । తేనైమం
 యజ్ఞం నూ వహసువదేవేషు గన్తవే । యేనాగ్నమకృతః ప్రస్తా
 మధార్ధారా వ్యావహుః । తేనైమం యజ్ఞం నూ వహ సువదేవే-
 షు గన్తవే । యత్త్ర ధారా అనపతా మధోఘ్నతస్య ప్ర యాః ।
 తత్తగ్నిరైశ్వరకమణస్సువదేవేషు నూ దధత్ ॥ ౩౨ ॥

అగచ్ఛత్ ద్వైతశ్చ సైవేమం యజ్ఞం నా చహ నువదేహ-
త్తు గన్తవై చతుర్థశ చ ॥ ౨ ॥

యాస్తే అగ్నై ప్రమిథో యాని ధాతు యా జిహ్వ జాతవే-
దోయా అర్చిః । యే తే అగ్నై మేడయో య ఇష్టవస్తైభిరాత్మా-
నం చినుహి ప్రజానన్మ । ఉత్తన్నయజ్ఞా వా ఏష యదగ్నిం కిం
వాఽహేతస్య క్రియతై కిం వా నయద్వా అధ్వర్యురగ్నేశ్చివ్వన్న-
స్తరత్యాత్మనా వై తదన్తరేతి యాస్తే అగ్నై ప్రమిథో యాని ॥
ధామత్యాహేమా వా అగ్నస్స్వయం చితిర్గ్ని రేవ తదగ్నిం చినూ-
తి నాధ్వర్యురాత్మనాఽన్తరేతి చతప్రతితాగ్ని ప్ర చరత్త్వగ్నయైషమం
నా యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్మ । ఘృతం విన్వన్నజరగ్ం సువీ-
రం బ్రహ్మ ప్రమిద్యవత్యాహుతీనామ్ । సువగాయ వా ఏష లో-
కాయోప ధీయతే యతూర్కృతప్రతి తాగ్ని ప్ర చరత్త్వగ్నయ
ఇత్యాహ ॥ ౩౪ ॥ దిశ ఏవేతేన ప్ర జానాతీమం నా యజ్ఞం
నయతు ప్రజానన్మిత్యాహ సువర్గస్య లోకస్యాభినీత్యై బ్రహ్మ ప్రమి-
ద్యవత్యాహుతీనామిత్యాహ బ్రహ్మణా వై దేవాస్సువర్గం లోకమా-
యక్ యదృచ్ఛాన్విత్యోత్తదధాతి బ్రహ్మణైవ తద్యజమానస్సువర్గం
లోకమితి ప్రజాపతిర్వా ఏష యదగ్నిస్తస్య ప్రజాగి ప్రతవశ్చద్రా-
గ్ంసి రూపగ్ం సర్వా వరాణిష్టకానాం కుర్యాద్రూపేణైవ ప్ర-
జాం ప్రశూశ్చద్రాగ్ం స్యవ రుద్ధైభో ప్రజాభ్యవన్తేనం ప్రతుభ్యశ్శ-
నోభ్యైవరుద్ధ్య చినుతే ॥ ౩౫ ॥

యాశ్చగ్నయ ఇత్యహేష్టకానాన్ఁ ఘోషశచ ॥ ౮ ॥

మయి గృహ్త్యమ్యక్రే అగ్నిగ్ం రాయస్వీమాయ మప్రజా -
 స్తవ్యయ స్తువీర్యయ ॥ మయి ప్రజాం మయి వర్చో దధామ్య -
 రిష్టాస్సామ తనువా మువీరాః ॥ యో నో అగ్నిగ్ం పితరో హృ -
 ధ్వం ప్రమత్యోక మర్త్యాగ్ం ఆ వివేక ॥ తమాత్మస్వరి గృహ్తీమహే -
 ప్రయం మాసో అన్త్యాగ్ం అవహాయ పరా గాత్ ॥ యదధ్వయ -
 రాత్తన్నగ్నిమగృహీత్వాఽగ్నిం చినుయాద్యోఽప్రసావోఽగ్ని స్తమహి -
 యజమానాయ చినుయాదగ్నిం ఖలు వై ప్రశపూఽనూపతిష్ఠనేఽ -
 ప్రకామకా అస్తాత్ప్రశవస్సున్యర్థయి గృహ్త్యమ్యక్రే అగ్నిమిత్య -
 హోతృవైవ స్వమగ్నిం దాధాత్ నాస్తాత్ప్రశపూఽప కామన్తి బ్రహ్మ -
 వాదినో వదన్తి యన్తృచ్ఛాపశ్చగ్నేరవాద్యమథ కస్తాన్తృదా -
 చాద్భిశ్చాగ్నిశ్చీయత ఇతి యదద్భివసం యాతి ॥ ౩౭ ॥ ఆహో వై -
 సర్వా దేవతా దేవతాభిరైవైవగ్ం సగ్ం సృజతి యన్తృదా చినో -
 త్రియం వా అగ్నిరైవ్యవహోఽగ్నినైవ తదగ్నిం చినోతి బ్రహ్మ -
 వాదినో వదన్తి యన్తృదా చాద్భిశ్చాగ్నిశ్చీయతైవ కస్తాదగ్ని -
 రుచ్యత ఇతి యచ్ఛన్దోభిశ్చినోత్యగ్నయో వే ఛద్వాగ్ంసి తస్మా -
 దగ్నిరుచ్యతైవో ఇయం వా అగ్నిరైవ్యవహోయత్ ॥ ౩౮ ॥
 మృదా చినోతి తస్మాదగ్నిరుచ్యతే హిరణ్యవైకా ఉపదధాతి శ్యోతి -
 రైవ హిరణ్యం శ్యోతిరైవాస్మిద్దధాత్యహో తేజో వే హిరణ్యం తేజ -
 వవాత్సన్తతైయో వా అగ్నిగ్ం ప్రవృతోముఖం చినుతే సర్వాసు ప్రజా -

స్వన్నమత్తి సర్వా దిశోఽభి జయతి గాయత్రీం పురస్తాదుప దధాతి
త్రిష్టుభం దక్షిణతో జగతీం ప్రశ్నాదనుష్టుభముత్తరతగ పక్షిం
మధ్య ఏష వా అగ్నిస్సర్వతోముఖస్తం య ఏవం విద్వాగ్ శ్చినుతే
సర్వాను ప్రజాస్వన్నమత్తి సర్వా దిశోఽభిజయత్యథా దిశ్యేవ దిశం
ప్రవయత్తి తస్మాద్దిశి దిష్పితా ॥ ౩౯ ॥

అపి సంయాతి వైశ్వా నరోయదైష వేపశ్చవిగ్ంశతిశ్చ ॥౪॥

ప్రజాపతిర్గ్నిమసృజత సోఽస్తాథస్సృష్టః ప్రాజ్ఞుద్రవత్తస్త్వా
అత్స్వం ప్రత్యౌప్యథుదక్షిణాఽఽవర్తత తస్మై పృష్ఠిం ప్రత్యౌప్య -
థుప్రౌత్యజ్ఞావర్తత తస్మా ఋషభం ప్రత్యౌప్యథు ఉదజ్ఞావతఃత తస్మై
బస్తం ప్రత్యౌప్యథు ఊర్ధ్వోఽద్రవత్తస్మైపురుషం ప్రత్యౌప్యద్యౌత్య -
శుశీర్షాఽమృషదధాతి సర్వత ఏవేనమ్ ॥ ౪౦ ॥ అవరుధ్య చినుత
ఏతా వై పౌణభృతశ్చక్షుషత్తీర్షితా యత్పశుశీర్షాణి యత్ప -
శుశీర్షాఽమృషదధాతి తాభిరైవ యజమానోఽముష్మిన్స్తాక ప్రాణి -
త్యథోతాభిరైవాస్తాఞ్మ లోకాగ్ ప్రభస్తిమృదాభిలిప్యోపదధాతి
మధ్యత్వా య పశుర్వా ఏష యదగ్నిరన్నం ప్రశవ ఏష ఋణు వా
అగ్నిర్యత్పశుశీర్షాణి యం కామయేత కసీయోఽస్యాన్నమ్ ॥౪౧॥
స్త్యాదితి సంతరాం తస్య పశుశీర్షాఽమృషదధ్యాత్కసీయ ఏవాస్యా -
న్నం భవతి యం కామయేత సమావదస్యాన్నగ్ం స్త్యాదితి మధ్య -
తస్సస్యోపదధ్యాథ్సమావదీవాస్యాన్నం భవతి యం కామయేత

భూయోఽస్మాన్నగ్ం ప్త్యాదిత్య నేమ తస్య వ్రతదూహాన్యపదభ్యా-
దప్తత ఏవాస్తా అన్నమవ రుద్ధే భూయోఽస్మాన్నం భవతి । ౪౨ ।

ఏవమస్మాన్నంభూయోఽస్మాన్నంభవతి । ౧౦ ।

స్తేగాన్దగ్ంప్త్యాభ్యాం మణ్డూకౌజ్జమృత్యుభిరాదకాంఖాదనూ-
ర్జగ్ం నగ్ంమూదనారణ్యం జామ్బలేన మృదం బ్రహ్మభిశ్శరూరాభి-
రవకామవకాభిశ్శరూరాముఖాదన జహ్వమవక్రిదైవ తాలుగ్ం
సరస్వతీం జహ్వగ్రేణ । ౪౩ । స్తేగాన్ద్యావిగ్ంశతిః । ౧౧ ।

వాజ్ఞం హనుభ్యామప ఆస్యనాదిత్యాశ్చక్రశ్శిరుప -
యామమధరేణోష్ఠేన సదుతరేణానరేణానూకాశం ప్రకాశేన
ఖాహ్యగ్ం ననయిత్నుం నిభాభేన సూర్యాగ్ని చక్షురభ్యాం
విద్యుతే కనానకాభ్యామశనిం మస్తిషేణ బలం మజ్జభిః । ౪౪ ।

వాజ్ఞం పశ్చాద్విగ్ంశతిః । ౧౨ ।

కూర్కాశ్చక్రేరచ్చలాభిగ్ కపిష్ఠలాన్ధానమ కుష్ఠికాభిజ్జవం
జష్టాభిరగ్దం జానుభ్యాం వీర్యం కుహాభ్యాం భయం ప్రచాలాభ్యాం
గుహూపవహాభ్యామశ్వినావగ్ంనాభ్యామదితిగ్ం శీర్ష్ణా నిర్ -
ముక్తిం నిజాల్తకేన శీర్ష్ణా । ౪౫ ।

కూర్మా న్రియోవిగ్ంశతిః । ౧౩ ।

యోక్త్యం గృధ్ధాభిర్మృగమానలేన చిత్రం మన్యాభిసంఖ్వా-
కావ్విక్షేగ్ం ప్రకాశేనవ్రవం పరాకాశేనానరాం మశకానూశ్చేరి-
స్త్రోగ్ం స్వపా వహేన బృహస్పతిగ్ం శకునిపాదేనరథముక్తిహాభిః ।

యోక్త్రమేకవింశతిః ॥ ౧౪ ॥

మిత్రావదుతా శ్రోణిభ్యామిద్వాగ్నిశీఖద్వాభ్యామిద్వాబృహ-
స్పతి ఊరుభ్యామిద్వావిష్ణూ అష్టీవద్భ్యాగ్ం నవితారం పుచ్చేన
గర్భర్వాశ్చేవేనాఫసరసా ముమాభ్యాం పవమానం వాయునా ప్రవి-
త్రం పోతాభ్యామాక్రమణగ్ం స్థూరాభ్యాం వ్రతిక్రమణం కుష్మా-
భ్యామ్ ॥ ౪౭ ॥ ౧౫ ॥

ఇద్వీస్య క్రోడోఽదిత్యైపాజస్యం దిశాం జత్రపూ జేమూ-
తాష్ట్రం దయావశాభ్యామనరీక్షం పురితతానభ ఉదర్యణద్వాగ్ం
స్త్రీహన్ పత్తిశాన్మోమా దిరీన్ద్రాశిభిస్సముద్రముదరేణ వైశ్వాన-
రం భస్మనా ॥ ౪౮ ॥ ౧౬ ॥

మిత్రావదుతావిద్వీస్య ద్వావింశతిద్వావింశతిః॥

పూష్ణో పనిష్ఠరన్ధ్రాహాస్థసరసుదా వర్షామదాభిర్ ఋ-
తూనమృష్టిభిదీవం ప్రృష్ఠేన వసూనాం ప్రథమా కీకసా రుద్రా-
ణాం దివీతీయాఽఽదిత్యానాం త్రుతీయాఽక్షరసాం చతుర్థీ ప్రాధ్యా-
నాం పంచమీ విశ్వేమాం దేవానాగ్ం ప్రష్ఠీ ॥ ౪౯ ॥

పూష్ణశ్చతుర్వింశతిః ॥ ౧౭ ॥

ఓజో ద్రీవాభిర్నిర్ముతి ముస్థభిర్నిర్నిగ్ం స్వపసా వహేనరు-
ద్రస్య విహలననుష్ఠాఽహూతాత్రయోద్విశతీయోఽధా మా-
నానాం త్రుతీయా మాసాం చతుర్థ ముతూనాం పంచమసంస-
కసరస్యవృత్తః ॥ ౫౦ ॥ ఓజోవింశతిః ॥ ౧౮ ॥

అవదం నవధువా కామం ప్రత్యాసాభ్యం భయగ్ం శీతీమ-
భ్యం ప్రశిషం ప్రత్యాసాభ్యగ్ం సూర్యాచంద్రమపా వృక్షభ్యా-
గ్ శ్యామశబ్దతా మతస్సాభ్యాం వృష్టిగ్ం దూపేణ నిమిక్తిమ-
రూపేణ ॥ ౫౧ ॥ అవదగ్ం భోడశ ॥ ౧౮ ॥

అహమూగ్ం సేన రాగ్రిం పీవపాపా యూపేణ స్తుత-
గ్ం రసేన శ్యాం వసయా దూపీకాభిప్రాయనిమిశ్శుభిగ్ం పృష్టావ-
దివగ్ం దూపేణ నక్షత్రాణి ప్రతిరూపేణ పృథివీం చమణా ఛవీం
ఛప్రాయాకృతాయ స్వాహాఽఽలభాయ స్వాహా వసుతాయ స్వా-
హా ॥ ౫౨ ॥ అహరష్టావిగ్ం శతిః ॥ ౨౦ ॥

అగ్నేరి పక్షతిస్సరస్వత్యై నిపక్షతిస్సమస్య తృతీయాఽ-
పాం చతుర్థోఽపథీనాం పంచమీ సంవత్సరస్య షష్ఠీ మరుతా-
గ్ం సప్తమీ బృహస్పతేరష్టమీ మిత్రస్య నవమీ వరుణస్య దశమీ-
ద్వైపేయకాక్షణీ విశ్వేదాం దేవానాం ద్వాదశీ ద్యావాపృథివ్యాగ్ం
పార్శ్వం యమస్య పాటూరః ॥ ౫౩ ॥

అగ్నీరేకాన్నత్రిగ్ం శత్ ॥ ౨౧ ॥

వాయోగ్ం పక్షతిస్సరస్వతా నిపక్షతిశ్చంద్రమసస్తృతీయా
నక్షత్రాణాం చతుర్థీ సేవితుగ్ం పంచమీ రుద్రస్య షష్ఠీ శరణాగ్ం
సప్తమ్యర్షస్థాఽష్టమీ త్వష్టర్షప్తమీ ధాతుర్దక్షమి ద్వాగ్రిణ్య ఏ-
కాక్షణీద్యై ద్వాదశీ ద్యావాపృథివ్యాగ్ం పార్శ్వం యమస్య పా-
టూరః ॥ ౫౪ ॥ వాయోరష్టావిగ్ం శతిః ॥ ౨౨ ॥

పథామమావృద్ధ్యాగ్ం సంతతిగ్ం స్నాతన్యభ్యాగ్ం శుకా-
 విన్తితేన హరిమాణం యక్నా హలిక్షాన్సాపవాతేన కూర్వాచ్చక-
 భిశ్వతానూపధ్యేవ శునూ విశసనేన ప్రస్వాన్సాహితగ్ధైవ వ-
 యాగ్ంసి పక్వగ్ధేన పీలీకాః ప్రతాదేన । ౫౫ ॥

పథాం ద్వావిగ్ంశతిః । ౨౩ ॥

క్రమైరత్యక్రమిద్వాజీవిశ్వేదేవైర్యజ్ఞియైససవిదానః ।
 న నూ నయ సుక్రతస్య లోకం తస్య తె వయగ్ం వ్యధయా
 మదేమ । ౫౬ ॥ క్రమైరప్తాదశ । ౨౪ ॥

ద్యాస్తే పృథం పృథివీ పథస్థమాత్మాఽవ్రతగ్ం సముద్యో-
 యోనిసూర్యస్తే చక్షుర్వాతగ్ం హృదిత్సన్ద్రమాశ్శోత్రం మానో-
 శ్చాధమాసాత్స పర్వాన్యైతత్మాఽక్లాని సంవధ్సరో మహిమా ।

ద్యాః పంచవిగ్ంశతిః । ౨౫ ॥

అగ్నిరి పశురావీతై సాయజత్తన ఏతం లోకమజయద్యస్తే-
 త్నగ్నిస్స తే లోకన్తం జేప్యస్యథావజకు వాయుగ్ం పశురావీతై-
 సాయజత్తన ఏతం లోకమజయద్యస్తేవాయుస్స తే లోకన్తన్త-
 త్వాఽవ్రతేమృదు యది నావజకుస్యాదిత్యగ్ం పశురావీతైనా-
 యజత్తన ఏతం లోకమజయద్యస్తే న్నా దిత్యస్స తే లోకన్తం జే-
 వ్యస్తి యద్యవ జకుసి । ౫౭ ॥ యస్మిత్సప్తాదశ । ౨౬ ॥

యో వా లయథా దేవతం త్వమగ్ను ఇద్రోవ్య చి త్రియ-
 త్వా వై వయో వే యదాకూతాద్యా సై అగ్నే మయి గృహ్లామి ప్ర-
 చాపతిసస్సైస్తాథ్ సైగావాజం కూర్వాయో క్త్రం మిత్రావరుణావి-
 ద్రోవ్య పూష్ట ఓజ ఆవస్తమహరగ్నే ద్వాయోగే పథాం క్రమేద్యా -
 సైఽగ్నిగే ప్రశురాన్తీర్థద్విగంశతిః ॥ ౨౬ ॥

యో వా ప్రవాహుతిమభవన్నథిరవరుధ్యవస్తమజ్ఞేప
 త్చౌశత్ ॥ ౨౭ ॥

యో వా లయథా దేవతం యద్యవ జఘ్రిసి ॥

హరిః ఓమ్ ।

శ్రీకృష్ణార్చనము.

పల్లమకాండే సప్తమప్రశ్నః

కాండోపసమాప్తః

శ్రీ

రస్తు.

కృష్ణయజుర్వేదే షష్ఠకాండే

వ్రథమ వ్రశ్న ప్రారమభిః.

హరిః ఓమ్ ॥

ప్రాచీనవగ్శం కరోతి దేవమనుష్యా దిశౌవ్యభజన్ ప్రా-
చీం దేవా దక్షిణా పితరగ్ ప్రీతిచీం మనుష్యా ఉదీచీగ్ భద్రాయ -
త్ప్రాచీనవగ్శం కరోతి దేవలోకమేవ తద్యజమాన ఉపావర్తతే
పరిశ్రయత్యన్తర్హితౌ హి దేవలోకా మనుష్యలోకాన్సాన్తా-
కాభ్యేతవ్యమివేత్యావళగ్ లో హి తద్వజ్ర యద్యముష్మిన్యైకై స్తే
వా న వేతి దిక్ష్యతి కాశాన్సరోతి ॥ ఉభయోన్లోకయోర్భజిత్యై క-
శత్తశ్రు వపతే ప్రభాని నికృన్తతే మృతా వా వ్రమా త్వగమేధ్యా య-
తే శత్తశ్రు మృతామేవ త్వచమమేధ్యామప్రహత్య యజ్ఞయో-
భూత్వా మేధముపై త్యక్తేరనన్బవగ్శం లోకం యన్తాఽఘనీతాత్రప-

నీ పావేళయన్నును న్నతి పాటాదేవ దీక్షాత్వవనీ అవ రుభే త్రి -
 థేః న్నతిత్రీ థేహి తె తాం పావేళయన్తి థే న్నతి ॥ ౨ ॥ త్రిభువన -
 మానానాం భవత్యహోఽశ్వాత్యస్తరత ఏవ మేధోభ్య భవతి వాసనాదీ -
 క్షయతి సౌమ్యం వై త్మేమం దేవతయా సోమమైష దేవతాముపై -
 ని యో దీక్షతై సోమస్య తనూరసి తనువం మే పాహిత్యాహ స్యా -
 మేవ దేవతాముపై త్యథా ఆశిషమేవై తామా శాస్తేఽగ్నేస్తూషా -
 ధానం వాయోర్వాతపానం పితృణాం నీవిరోషధీనాం ప్రఘాతః ॥ ౩ ॥
 ఆచిత్యానాం పావీనతానా విశ్వేషాం దేవానామోతుర్న క్షత్రాణా -
 మతికాశాస్తద్వా ఏతథుర్వదేవత్యం యద్వాసా యద్వాసనా దీక్ష -
 యతి సర్వాభిరైవై నం దేవతాభిర్దీక్షయతి బహిఃపావీశోవై మనుష్య -
 స్సన్యాశనం ప్రాణోఽశ్వాతి సప్రాణ ఏవ దీక్షత ఆశితో భవతి యా -
 వాదేవాన్య ప్రాణస్తేన సహ మేధముపైతి ఘృతం దేవానాం మస్తు -
 పితృణాం నిష్పక్వం మనుష్యాణాం తద్వై ॥ ౪ ॥ ఏతథుర్వదేవ -
 త్యం యన్నవనీతం యన్నవనీతేనాభ్యక్తై సర్వా ఏవ దేవతాః
 ప్రీణాతి ప్రమ్యతో వా ఏహోఽస్త్యల్లొకాదగతో దేవభోకం యో దీ -
 క్షితోఽస్తరేషనవనీతం తస్తాన్నవనీతేనాభ్యక్తైఽనుజ్ఞామం య -
 జమా వ్యావృత్త్యా ఇన్ద్రో వృతమహస్తస్య కనీనికా పరావతత -
 తదాఽక్షనమభవద్యదాఽక్షా చక్షురైవ భ్రాతృవ్యస్య వృక్షా ద -
 క్షిప్తం పూర్వమాఽక్షే ॥ ౫ ॥ ప్రవ్యగం హి పూర్వం మనుష్యా ఆఽ -
 జ్జితై న నిధావతేనీవ హి మనుష్యా ధావన్త పశ్యకృత్వ ఆఽక్షా -

పశ్చాత్తురా ప్రక్షిగ్గి పాక్షిగ్గి యజ్ఞో యజ్ఞమైవావ రుధే పరిమిత -
 మాఽక్ష్యేఽపరిమితగ్ంహి మనుష్యా ఆఽక్ష్యతే సతూలయాఽఽఽ -
 క్ష్యేఽపతూలయాహి మనుష్యా ఆఽక్ష్యతే వ్యాపృత్యై యదపతూల -
 యాఽఽఽక్ష్యత వజ్ర ఇవ స్త్యాభుతూలయాఽఽఽక్ష్య మిత్రీత్వా య॥
 ఇదో) ప్రత్రమహమ్నో ౧౨ పో ౧౨భ్యం మియత తాహం య -
 నైభ్యం యజ్ఞయగ్ం సదేవమాస్తీ తదపోదకామ్రతై దర్భా అభ -
 వత్ యద్దర్భపుష్పైలేగి పవయతి యా ప్రవ మేధ్యా యజ్ఞయాస్సదే -
 వా ఆప్తాభిరైవైసం పవయతి ద్వాభ్యం పవయత్య హూరాతా -
 భ్యమైవైసం పవయతి త్రిభిరి పవయతి త్రయ ఇమే లోకా ప్రభిరై -
 వైసం లోకైరి పవయతి ప్రభృభిః॥ ౭॥ ప్రవయతి పశ్చాత్తురా ప్రక్షిగ్గి
 పాక్షిగ్గి యజ్ఞో యజ్ఞయైవైసం పవయతి ప్రక్షిగ్గి పవయతి వద్వాఙ్ముతవ
 ఙ్ముతుభిరైవైసం పవయతివ ప్రభిగ్గి పవయతి ప్రప్త ఛద్వాగ్ంసి ఛద్వాభి -
 రైవైసం పవయతి వనభిగ్గి పవయతి వనవై పురుషే ప్రాణాస్సప్రాణ -
 మైవైసం పవయత్యేకవిగ్ంశత్యా పవయతి దశ హస్త్యా అజ్ఘల -
 యో దశ పద్మ్యా ఆత్మైకవిగ్ంశో యావానేవ పురుష స్థమపరి -
 నగమ్ ॥ ౮ ॥ ప్రవయతి చిత్తతిస్తా వునాత్విత్యాహ మనో
 వై చిత్తతిమన్సైవైసం పవయతి వాక్పతిస్తా వునాత్విత్యాహ
 వాచైవైసం పవయతి దేవస్తా సవితా వునాత్విత్యాహ సవిత్
 ప్రసూత వైవైసం పవయతి తస్య తే పవిత్రవతే పవిత్రే యస్తే కం
 పునే తద్భుతయమిత్యాహావమ్నైతామా శాస్తే ॥ ౯ ॥

అత్రీకాశాన్మోత్యవేశయన్తీర్థ స్నాతి ప్రక్షాతో మను -
 ష్యాదాం తద్వా ఆత్మై మిత్రత్వాయ ప్రశ్నభిరపరివర్తమస్తాచ -
 త్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧ ॥

యావన్మో వై దేవా యజ్ఞాయాపునత త ఏవాభవక్య
 ఏవం విద్వా యజ్ఞాయ పునీతే భవత్యైవ బహిరిపవయిత్వా -
 నగి ప్రపాదయతి మనుష్యలోక ఏవై నం పవయిత్వా పూతం దేవ -
 లోకం ప్రణయత్యదీక్షిత ఏకయాఽఽహుత్యైత్యాహుప్సృవేణ
 చతస్రో జుహోతి దీక్షితత్వాయ సుగ్రీవా పశ్చమిం పశ్చాత్తరా
 ష్ట్యగ్ని పాశ్చో యజ్ఞో యజ్ఞమేవాప రున్త ఆకూత్యై ప్రాయజేఽగ్న -
 యే ॥ ౧౦ ॥ స్వాహేత్యాహూత్యా హి పురుషో యజ్ఞమభి పృ
 థుక్త్యై యజేయేతి మేధాయై మనసేఽగ్నయై స్వాహేత్యాహ
 మేధయా హి మనసా పురుషో యజ్ఞమభిగచ్ఛతి సరస్వత్యై పూష్టేఽ -
 గ్నయై స్వాహేత్యాహ వాగై సరస్వతీ పృథివీ పూషా వాచైవ
 పృథివ్యా యజ్ఞం ప్రయుజ్క. ఆహ దేవీబృహదీవిశ్వశమ్భవ
 ఇత్యాహ యా వై వషాణ్యస్తాః ॥ ౧౧ ॥ ఆహ దేవీబృహదీవి -
 శ్వశమ్భవై య దైతద్యజర్న బూరియాద్దివ్యా ఆహఽశాన్తా ఇమం
 భోకమాగచ్ఛయిరాహ దేవీబృహదీవిశ్వశమ్భవ ఇత్యాహస్తా
 ఏవైనా లోకాయ శమయతి తస్మాచ్ఛాన్తా ఇమం లోకమాగచ్ఛన్తి
 ద్యావాపృథివీ ఇత్యాహ ద్యావాపృథివ్యోర హి యజ్ఞ ఉర్వీ సరిత్రమి -
 త్యాహ సరిత్రే హి యజ్ఞోబృహస్పతిర్నా హవిషా వృధాతు ॥ ౧౨ ॥

ఇత్యేహ బ్రహ్మ వై దైవానాం బృహస్పతి బ్రహ్మదైవాన్తే యజ్ఞమప
 రుధే యద్యుర్యాద్యధితి యజ్ఞస్థాణుమృచ్ఛేద్వృధాత్విత్యేహ
 యజ్ఞస్థాణుమేవ పరి పూక్తి ప్రజాపతిర్వజ్ఞమనృజత సోఽస్తాథస్సం-
 త్సగి పరాజై థ ప్రయజురన్దివా * త్స సామ తమృగుదయచ్ఛ-
 ద్యదృగుదయచ్ఛత్తదోద్ధృహణస్యోద్ధృహణత్వమృచా ॥ ౧౩ ॥
 జాహృతి యజ్ఞస్యోద్యత్యా అనుష్టుప్శబ్దస్తామదయచ్ఛదిత్యావల-
 న్నాదనుష్టుభా జాహృతి యజ్ఞస్యోద్యత్యై ద్వాదశ వాక్సబ్ధా-
 న్యుదయచ్ఛన్నిత్యావలనస్తద్వాదశభిర్వాక్సబ్ధవిదో దీక్షయన్తి
 * సా వా ప్రషర్షమష్టుగ్వగనుష్టుగ్య దేతయచా దీక్షయతి వాచేవై-
 ష్మం సర్వయా దీక్షయతి విశ్వే దైవస్య నేతురిత్యేహ సావిత్రితేన
 మహావృణిత ప్రభుమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఇత్యేహ విత్తదేవత్యైతేన
 విశ్వే రాయ ఇమచ్ఛసీత్యేహ వైశ్వదేవ్యేతేన ద్యుమ్నం పృణిత
 పుష్యేన ఇత్యేహ ప్రాణ్యైతేన సా వా ప్రషర్ష సర్వదేవత్యా యదే-
 తయచా దీక్షయతి సర్వాభిరైవై నం దేవతాభిర్దీక్షయతి ప్రస్తాక్ష-
 రం ప్రథమం ప్రదమష్టాక్షరాణి త్రిణి యాన్తి త్రిణి తాన్యష్టాపుష
 యన్తి యాన్తి షత్వాణి తాన్యష్టా యదష్టాక్షరా తేన ॥ ౧౫ ॥
 ద్వాన్త్రి యదేశాదశాక్షరా తేన త్రిష్టుగ్యద్వాదశాక్షరా తేన జగ-
 తీసావాప్రషర్ష సర్వాణి ఛందాగ్ంస్తి యదైతయచా దీక్షయతి సర్వ-
 భిరైవై నం ఛందాభిర్దీక్షయతి ప్రస్తాక్షరం ప్రథమం ప్రదగ్ం ప్రక్షపదా
 శక్స్వరి ప్రశక్ష్వక్స్వరి ప్రశూనైవాపయన్దవక్స్తాదక్షగ్రాదసా పం ప్రథమం

ప్రదం తస్మాద్వద్వాచోఽనాఽపం తస్మాన్మమ్య ఉప జవన్తి పూణా -
యా జహేహతి పూర్ణ ఇవ హి ప్రజాపతిగి ప్రజాపతైరావ్యై
న్యూనయా జహేహతి న్యూనాద్వి ప్రజాపతిగి ప్రజా అస్మజత ప్రజా-
వాగ్ం సృష్ట్యే । ౧౬ ।

అగ్నయే తా వృధాత్వైచా వఖ్యంతేన జహేహతి వఖ్య-
దశ చ । ౨ ।

ఋక్సామ వై దేవేభ్యో యజ్ఞయాతిష్ఠమానై కృష్ణోరూపం
కృత్వాఽప్రక్రమ్య తిష్ఠతాం తేఽమస్య స్తయం వా ఇమ ఉపా-
వర్ణన్తి తస్మై ఇదం భవిష్యతి తే ఉపామ స్త్రీయస్తతే అహేహరాత్ర-
యోమహాహిమానమపనిధాయ దేవానుపావ రైతామైష వా ఋహి
వహ్నో యచ్ఛుక్లం కృష్ణాజనస్త్రిష సామ్నో యత్కృష్ణమృక్సా-
మయోశ్శిల్పే స్థ ఇత్యహాత్సామ ప్రవావ రుద్ధ ప్రమః । ౧౭ ।
వా అహేహా వహ్నో యచ్ఛుక్లం కృష్ణాజనస్త్రిషరాత్రియా య-
త్కృష్ణం యదేవైవయో సత్రీ స్యక్తం తదేవావరుద్ధ కృష్ణాజనైవ
దీక్షయతి బ్రహ్మహా వా వ్రతదూపం యత్కృష్ణాజనం బ్రహ్మజైవై-
సం దీక్షయతీమాం ధియగ్ం శిక్షమాణస్య దేవేత్యహ యథాయ-
జరైవై తద్దగ్ధే వా ప్రమ యద్దీక్షిత ఉల్బం వాసగి ప్రార్థ్యతై తస్మాత్ ।
గర్భాగి ప్రావృతా జాయంతేన పురా సోమస్య క్రియాదహోగ్న్విత
యత్పురా సోమస్య క్రియాదహోగ్న్వితగర్భాగి ప్రజాసాం పరాపాతు-
రాన్యూగి క్రితే సోమైవోగ్న్విత జాయత ప్రమ తదథాయథా వసే -

యాగోనం ప్రత్యహన్తుతే తావగైవ తదగ్గైరసన్సువర్గం బోకం
 యస్త ఊజ్జం వ్యభజన్తతతా యదత్యశీమ్యత తే శరా లభవన్సు-
 ర్వైశరా యచ్ఛరమయా ॥ ౧౯ ॥ మేఖలా భవత్యుర్జమై -
 వాప రుద్ధేమధ్యతస్య సహ్యతి మధ్యత ఏవాస్తా ఊర్జం దధాతి
 తస్మాచ్ఛత్యత ఊజ్జం భుజ్జత ఊర్జ్వం వై పురుషస్య నాత్మేమేధ్య-
 మవాచీనమమేధ్యం యస్తధ్యతస్య సహ్యతి మేధ్యం చైవాస్య -
 మేధ్యం చ వ్యావర్తయతీంద్రో ప్రత్రాయ వజ్రిం పాహరథు
 త్రైధా వ్యభవచ్ఛస్యస్తృతీయగ్ం రథ స్తృతీయం యూపస్తృతీ -
 యమ్ ॥ ౨౦ ॥ యేనైవైశ్వగా అశీర్యన్త తే శరా లభవన్తచ్ఛరా-
 ణాగ్ం శతత్వం వజ్రివైశరాః శుభ్రలువై మనుష్యవ్యభాశ్మ -
 వ్రాస్య యచ్ఛరమయా మేఖలా భవతి వజ్రిజైవ సాహ్మధం భాత్మ -
 న్యంమధ్యతాపహతేత్రిస్పద్యవతిత్రివృద్వే ప్రాణస్త్రివృతమైవప్రాణం
 మధ్యతా యజమానే దధాతి ప్రథ్వీభవతి రజ్జానాం వ్యావృత్తైమేఖ-
 లయా యజమానం దీక్షయతి యోక్త్రేణ పత్నీం విధునత్వాయ ॥
 యజ్ఞో దక్షిణామధ్యధ్యాయతాగ్ం సమభవత్తదీంద్రోఽచాయ-
 ణోఽనునృత యో వా ఇతోజనిష్యతే స ఇదం భవిష్యతీతి తాం
 పావిత్రతస్యా ఇంద్రో ఏవాజాయత సోఽనునృత యోవై మదితోఽప-
 రో జనిష్యతే స ఇదం భవిష్యతీతి తస్యా అనుమృత్య యోనిమాఽ-
 చ్ఛవథాన్ సూతవశాఽభవత్తస్మాత్సూతవశాయై జన్త ॥ ౨౧ ॥
 తాగ్ం హస్తై స్వవెష్టయత తాం మృగేషు స్యదధాథాన్ కృష్ణవి-

ప్రాణాభవద్విస్త్యయోనిరసిమామాహిన్షీరితశ్చష్టవిప్రాణాం
 ప్రయచ్ఛతి నయోనిమైవ యజ్ఞం కరోతి నయోనిం దక్షిణాం న-
 యోనిమింద్రాగ్ం నయోనిత్వాయ కృప్యేత్వాసునస్యాయా ఇత్యాహ
 తస్మాదకృష్టప్రచ్యా ఓషధయః పచ్యంతే సుపిష్టలూభ్యస్తావషధీభ్య
 ఇత్యాహ తస్మాదోషధయః ఫలం గృహ్యంతి యద్ధస్తేన || ౨౩ ||
 క్షణాయేతే పామవంభావుకాః ప్రజాన్సుర్యర్శభ్యయేత నగ్నం భా-
 వుకాః కృష్ట విప్రాణాయా క్షణాయతేఽపిగృహ్య స్తయతే ప్రజా-
 నాం గోశ్రీభాయ న పురా దక్షిణాభ్య నేతోః కృష్టవిప్రాణామవ-
 చ్యతేద్యత్పురా దక్షిణాభ్య నేతోః కృష్టవిప్రాణామవచ్యతేద్యో-
 నిః ప్రజానాం పరాపాతుకా స్యాన్నీతాను దక్షిణాను చాత్వాత
 కృష్టవిప్రాణాం ప్రాప్యతి యోనిరేవ యజ్ఞప్రయ చాత్వాలం యోనిః
 కృష్టవిప్రాణా యోనావైవ యోనిం దధాతి యజ్ఞస్య నయో-
 నిత్వాయ || ౨౪ ||

అష్టప్రప తస్మాచ్ఛరమయీ యావస్తృతీయం మిథునత్వా-
 య జస్త హస్తేనాప్తాచత్వారిగ్ంశచ్చ || ౩ ||

వాగ్వే దేవేభ్యోఽపాక్రామద్యజ్ఞాయాతిష్ఠమానా * నా
 వనస్పతీన్నావిశ్శక్నోహ వాగ్వనస్పతీషు వదతి యా దుంద్రుభా యా
 తూణవై యా వీణాయాం యద్వీణీతదర్శణం ప్రయచ్ఛతి వాచ-
 మైవాప రున్ధ బేదుమ్మరో భవత్యుర్వా ఉదుమ్మర ఉష్ణమైవా-
 న రున్ధే ముఖేన సంమితో భవతి ముఖత ప్రవాస్తా ఉదకం దధాతి

తస్మాన్ముఖతః ఊహా భవతే ॥ ౨౫ ॥ తీతే సామమైతావధుగా-
య ద్దణ్డం ప్రయచ్ఛతి మైతావధుః హి పురస్తాదృత్విగ్భ్యో వా-
చం విభజతి తామృత్విజ్ఞో యజమానై ప్రతిష్ఠాపయన్తి స్వాహా-
యజ్ఞం మనసేత్యాహ మనసా హి పురః యజ్ఞమభి గచ్ఛతి స్వా-
హా ద్యావాపృథివీభ్యామిత్యాహ ద్యావాపృథివ్యాః హి యజ్ఞ-
స్వాహాహారోరస్తరిత్యాదిత్యాహ స్తరిత్ హి యజ్ఞస్వాహా య-
జ్ఞం వాతాదా రభ ఇత్యాహాయమ్ ॥ ౨౬ ॥ వావ యః పవతే
స యజ్ఞస్తమేవ సాహాదా రభతే ముష్టి కరోతి వాచం యచ్ఛతి
యజ్ఞస్య ధృత్యా లదీక్షిష్టాయం బ్రాహ్మణ ఇతి త్రిరుపాగ్ం
శ్వాహా దైవేభ్య ఏతేనం ప్రాహ త్రిరుచ్చరుభయేభ్య ఏతేనం
దేవమనుష్యేభ్యః ప్రాహ స పురా నక్షత్రేభ్యో వాచం విసృజై-
ద్యత్పురా నక్షత్రేభ్యో వాచం విసృజేద్యజ్ఞం విచ్ఛిద్యత్ ॥ ౨౭ ॥
ఉదీతేషు నక్షత్రేషు ప్రతం శృణుతేతి వాచం విసృజతి యజ్ఞప్రత్యా
వైదీక్షితో యజ్ఞమేవాభి వాచం విసృజతి యది విసృజేద్వైష్ణవీ-
ముచం సు బ్రూయాద్యజ్ఞో వై విష్ణుర్వజ్ఞేనైవ యజ్ఞగ్ం సం త-
సోతి ద్దేవీం ధియం మనామహ ఇత్యాహ యజ్ఞమైవ తస్మిద-
యతి పురా నో అనన్వత ఇత్యాహ పుష్టిమైవావ రుధే ॥ ౨౮ ॥
బ్రహ్మణాదినో వదన్తి హోతవ్యం దీక్షితస్య గృహం ౩ ఇ స
హోతవ్య ౩ మితి హవిర్వైదీక్షితో యజ్ఞహుయాద్యజమా-
నస్యవదాయ జహుయాద్యన్న జహుయాద్యజ్ఞపరురస్తరియాద్యే

దైవా మనోజాతా మనోయుజ ఇత్యహ ప్రాణా వై దైవా మ-
 నోజాతా మనోయుజ స్తేష్వేవ ప్రరోతం జూహూతి తన్నేవ హు-
 తం నేవాహుతగ్ం వ్యవన్తం వై దీక్షితగ్ం రక్షాగ్ంఽని జిఘాగ్ం-
 సన్త్యగ్నిః ॥ ౨౯ ॥ ఖలు వై రిక్షోహాఽగ్నై తగ్ం సు జాగృ-
 హి నయగ్ం సు మద్విషీమహిత్యాహగ్నిమైపాధిపాం కృత్వా
 స్వపితి రక్షసామపహత్యా అప్రత్యమివ వా ఏష కరోతి యో దీక్షి-
 తస్సపితి త్వమగ్నై వ్రతసా అనీత్యాహగ్నిర్వైదైవానాం ప్రతప-
 తిస్స వై వైసం ప్రతమాలమ్భయతి దైవ ఆ మర్త్యేష్వేత్యాహ
 దైవః ॥ ౩౦ ॥ ప్యాహ సన్తర్కేషు త్వం యజ్ఞేష్వీడ్య ఇత్యాహ్-
 తగ్ం హి యజ్ఞేష్వీడతేఽవ వై దీక్షితాఘ్నుశుశుష ఇన్ద్రియం దై-
 వతాః క్రామన్తి విశ్వే దైవా అభి మామాఽవపుత్రీన్నిత్యాహే-
 న్ద్రియేశ్వైవైసం దేవతాభిస్సం నయతి యదేతద్వజ్రనా బూరియా-
 ద్యావత ఏవ ప్రశూనభి దీక్షిత తావన్తాఽస్య ప్రశవస్సూన్య రాస్వే-
 యత్ ॥ ౩౧ ॥ సోమా భూయో భరేత్యాహపరిమితానెవ వ-
 శూనవ రుద్ధే చక్షుమసి మమ భాగాయ భవేత్యాహ యథాదైవ-
 తమైవైనాగ్ ప్రతి గృహ్లాతి వాయవే త్వా వసుణాయ శ్వేతి య-
 దైవమేతా నానుదిశేదయథాదేవతం దక్షిణా గమయేదా దైవతా-
 భ్యో వృశ్చ్యేత్ర యదేవమేతా అనుదిశతి యథాదేవతమైవ దక్షిణా
 గమయతి న దైవతాభ్య ఆ ॥ ౩౨ ॥ వృశ్చ్యతే దేవీరాపా అ-
 పాఽనపాదిత్యాహ యద్వో మేధ్యం యజ్ఞయగ్ం సదేవం తద్వో

మూలవ క్రమిషమితి వాచైతదాహచ్ఛిన్నం తస్తుం పృథివ్యా అ-
ను గెషమిత్యాహ నేతుమైవ కృత్వాఽత్యేతి || ౩౩ ||

భుజ్జతైయం ఛిద్వాద్రుద్ధైగ్నిరాహ దేవ ఇయదేవతా -
భ్య ఆ త్రయస్త్రిగ్శచ్చ || ౪ ||

దేవా వై దేవయజనమధ్యప్రసాయ దిశో స ప్రాజానన్తే ॥
ఽన్యోన్యముపాధానన్త్యయా ప్రజా నామ త్వయేది తేదీత్యాగ్ం
సమధ్రియన్త త్వయా ప్రజా నామేతి సాఽబ్రవీద్వరం వృక్షై మ -
త్స్పాయణా ఏవ పూ యజ్ఞా మకు దయనా అప్రన్నితి తస్మాదాది -
త్యగి ప్రాయణీయా యజ్ఞానామాదిత్య ఉదయనీయం పశ్చాదేవ -
తా యజతి పశ్చా దిశో దిశాం ప్రజ్జతైవ || ౩౪ || అథో పశ్చా -
క్షరా ప్రక్షిప్తం పాక్షిం యజ్ఞా యజ్ఞమైవావ రుద్ధే పథ్యాగ్ ప్రస్ -
స్తిమయజన్పాచీమైవ తయా దిశం ప్రాజానన్తగ్నినా దక్షిణా సో -
మేన ప్రతీచీగ్ం సవిత్రోదీప్రీమదిత్యోర్ధ్వాం పథ్యాగ్ ప్రస్త్రిం
యజతి ప్రాచీమైవ తయా దిశం ప్రజానాతి పథ్యాగ్ ప్రస్త్రిమి -
ష్టాఽగ్నిషోమా యజతి చక్షుషీ వా ఏతే యజ్ఞస్య యదగ్నిషో -
మా తాభ్యామైవాను పశ్యతి || ౩౫ || అగ్ని షోమావిష్ట్యా సవితారం
యజతి సవిత్ప్రసూత ఏవానుపశ్యతి సవితారమిష్ట్యాఽదితిం య -
జతీయం వా అదితిరస్యామైవ ప్రతిష్ఠాయాను పశ్యత్యదితిమిష్ట్యా
మారుతీమృతమన్వాహ మనుతా వై దేవానాం విశో దేవవిశం
ఖలు వై కల్పమానం మనుష్యవిశమను కల్పవై యన్మారుతీమృత -

మన్వాహా విశాం క్షప్త్యై బ్రహ్మవాదినో వదన్తి ప్రయాజవదన-
 నూయాజం ప్రాయణీయం కార్యమనూయాజవత్ ॥ ౩౬ ॥ అప్ర-
 యాజముదయనీయమితిమే వై ప్రయాజా అమీ అనూయాజా-
 నేన సా యజ్ఞస్య సంతతి స్తత్తథా న కార్యమాత్తా వై ప్రయా-
 జాః ప్రజానూయాజా యత్ప్రయాజాన స్తరియాదాత్తానమస్తరి-
 యాద్యదనూయాజాన స్తరియాత్ప్రజామస్తరియాద్యతరి ఖలు వై
 యజ్ఞస్య వితతవ్య న క్రియతే తదను యజ్ఞగి పరా భవతి యజ్ఞం
 పరా భవ స్తం యజమానోఽను ॥ ౩౭ ॥ పరా భవతి ప్రయాజవ-
 దేవానూయాజవత్ప్రాయణీయం కార్యం ప్రయాజవదనూయాజ-
 వముదయనీయం సాత్తానమస్తరేతి న ప్రజాం న యజ్ఞగి పరా భవతి న
 యజమానగి ప్రాయణీయస్య నిష్కాన ఉదయనీయమభి నిర్వపతి
 నేన సా యజ్ఞస్య సంతతిర్యాగి ప్రాయణీయస్య యాజ్ఞా యత్తా
 ఉదయనీయస్య యాజ్ఞాగి కుర్యాత్పరాజముం లోకమారోహేత్ప్ర-
 మాయుకస్సాద్యాగి ప్రాయణీయస్య పురోసువాక్యాస్తా ఉదయనీ-
 యస్య యాజ్ఞాగి రోత్యస్థిన్నైవ లోకే వ్రతి తివృతి ॥ ౩౮ ॥

ప్రజ్ఞాత్యై పశ్యత్యనూయాజవద్యజమానోఽను పురోఽను-
 వాక్యాస్తా అష్టా చ ॥ ౪ ॥

కద్రూత్ప వై సుప్తణిః చాత్తమావయోరస్పదైతాగ్ం సాక-
 ద్రూసుప్తర్ణీమజయథానాబ్రవీత్ప్రతీయస్యామితో దివి సోమస్తమా
 హర తేనాత్మానం నిష్క్రిపేష్యతీయం వై కద్రూరసా సుప్తర్ణీఛదా-

సోమి సావజ్ఞేయాసామైవబ్రహ్మస్యై వై పితరా పుత్రాస్సభృతస్తృతి-
యస్యామితో దివి సామస్తమావార తేనాత్మానం నిష్కీగ్రహీమ్వ ॥ ౨౯ ॥
ఇతి మా కద్రూరప్రాచదితి జగత్కుడవతచ్చతుర్దశాక్షరా నతి
సామైవైవ్ర్య స్యవర్తత తస్యై ద్వై అక్షరే అమియేతాగ్ం సా
ప్రశుభిశ్చ దీక్షయా చాగచ్ఛత్తస్తాజ్జగతీ ఛస్సాం వత్సవ్యతమా
తస్మాత్ప్రశుమస్తం దీక్షోప సమతి త్రిష్టుగుడవతత్త్రయోదశా-
క్షరా నతి సామైవైవ్ర్య స్యవత్త తస్యై ద్వై అక్షరే అమియే-
తాగ్ం సా దక్షిణాభిశ్చ ॥ ౪౦ ॥ తపసా చాగచ్ఛత్తస్తాత్త్రిష్టు-
భో లోక మాధ్యన్దిన్ సవనై దక్షిణా నీయన్త వ్రతథ్థలు వావ తప్త
ఇత్యోహుర్యస్యం దదాతీతి గాయతుర్విదవతచ్చతురక్షరా ప్రత్య-
జయా జ్యోతిషా తమస్యా అజాభ్యరుద్ధ తదజాయా అజత్వగ్ంసా
సోమం చావారచ్చత్వారి చాక్షరాణి సామైవైవ్ర్య సమపద్యత
బ్రహ్మవాదినా వదన్తి ॥ ౪౧ ॥ కస్తాధ్యన్త్యాద్యాయత్రీ కనిష్ఠా
ఛస్తసాగ్ం నతి యజ్ఞముఖం పరియామేతి యదైవాదస్సామమాహ-
ర తస్మాద్యజ్ఞముఖం పర్యై తస్మాత్తైజస్వినీతమా ప్రదాభ్యం ద్వైసవనే
ప్రమగృహ్ణోన్ముఖానైకం యన్ముఖేన ప్రమగృహ్ణోత్తదధయత్తస్మాద్వై సవనే
శుక్రవతీ పాతస్సవనం చ మాధ్యన్దినం చ తస్మాత్ప్రతీయనవసము-
జీవముభిఘ్వాన్తి ధీతమివ హి మస్యన్తే ॥ ౪౨ ॥ ఆశిరమవ నయ-
తి సశుక్రత్వాయాథా సంభరత్యైవైవ్ర్యత్తగ్ం సోమమాహ్రియ
మాణం గర్హస్వ విశ్వావనుగి వర్యముష్ణాభ్య త్రిస్రాత్రీగి పరి

ముషితోఽప సత్తస్మాత్తిసో రాత్రీః క్షీరస్సామా వసతి తే దేవా
 అబ్రువన్తీనికామా వై గంధర్వాస్త్రినియా నిష్క్రిణామెతి తే వా-
 చన్తం స్త్రియమేకహాయనీం కృత్వా తయా నిరక్రీణ్వా రోహి -
 ద్రూపం కృత్వా గంధర్వభ్యః ॥౪౩॥ అప్రకమ్యతిష్ఠ తద్దోహితా
 జన్త తే దేవా అబ్రువన్తప యుష్మదక్రమీన్నాస్మానుపావర్తజే వి
 హ్వయా మహా ఇతి బ్రహ్మ గంధర్వా అపదన్మగాయదైవా న్నాఽ-
 వాన్దాయత ఉపావతకత తస్మాద్దాయన్తం స్త్రియః కామయన్తై
 కాముకా ఏవన్తం స్త్రియా భవన్తి య ఏవం వేదాఘో య ఏ -
 వం విద్వానపి జన్యేషు భవన్తి తేభ్య ఏవ దదత్సురత యద్భవత -
 యాః ॥ ౪౪ ॥ భవన్త్యేకహాయన్యా క్షీణాతి వాచై వై చన్తం సర్వ-
 యా క్షీణాతి తస్మా దేకహాయనా మనుష్యా వాచం వక్షన్త్యకూట-
 యాఽకణ్డకయాఽకాణ్డయాఽస్లోణయాఽసప్తశఫయా క్షీణాతి స -
 ంవ్యయైవై నం క్షీణాతి యచ్ఛేవతయాక్రీడేయాద్ధుశ్చమాక యజ -
 మానస్త్యద్యత్కృష్ణయాఽనుస్తరణీన్యాత్తప్రిమాయతో యజమా -
 నస్త్యద్యద్విహూపయా వార్త్రగ్ని స్త్యాభువాయస్యం జవీయాత్తం
 వాఽన్యోజనీయాదరుణయా విక్లాత్యా క్షీణాత్యైతద్వై సామస్య
 మాపగ్నం స్వయైవై నం దేవతయా క్షీణాతి ॥ ౪౫ ॥

నిష్క్రిణీష్వ దక్షిణాభిశ్చ వదన్తి మన్యన్తై గంధర్వభ్యో బ -
 వతయాః విక్లాత్యా దశ చ ॥ ౪౬ ॥

తద్ధిర్యమభవత్సద్దాద్యో హిర్యం ఘనని బ్రహ్మవా-
 దినా వదన్తి కస్తాథ్యత్యాదన్తికేన ప్రజాగప్రవీయన్తైస్థన్వతీర్జా-
 యస్తత్తి యద్ధిర్యం ఘృతేషధాయ జాహూతి తస్మాదన్తికేన
 ప్రజాగ్ ప్రవీయన్తైస్థన్వతీర్జాయన్త వ్రతద్వా అగ్నోఽగ్నియం ధా-
 మ యద్భుతం తేజా హిర్యమియం తే శుక్ర తనూరిదం వర్చస్వి-
 త్యాహ సతేజసమేవైన్తగ్ం సతనుమ్ । ౪౬ । కరోత్యథో సమ్భ-
 రత్వైవైన్తం యదబద్ధమవదధ్యాద్ధర్మగ్ ప్రజానాం పరాపాతృకామన్య-
 ర్భధమవ దధాతి గర్భాణాం ధృత్యై నిష్ఠర్క్యం బధాతి ప్రజా-
 నాం ప్రజననాయ వాగ్వా ఏమా యథోన్ముక్రయణీ జూరనీత్యాహ
 యద్ధి మనసా జవతై తద్వాచా వదతి ధృతా మవసత్యాహ మ-
 నసా హి వా ధృతా జస్తా విష్ణవ ఇత్యాహ । ౪౭ । యజ్ఞో
 వై విష్ణుర్విజ్ఞాయేన్తనాం జష్టాం కరోతి తస్యైస్సవత్యసవనగ్ ప్ర-
 వస ఇత్యాహ సవిత్ప్రసూతామేవ వాచమవ రుదై శాష్టేకాష్టై వై
 త్రియమాణే యజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ం సి జిహ్వాగ్ం సన్త్యజ ఖిలు వా ల-
 ర్హోవాతగ్ం పథా యోగ్మత్ప్రసూర్యస్యవ సూర్యవ్య చతురా-
 రుహభుగ్మరక్షగ్ం కనీనీకామిత్యాహ య ఏవారహోవాతగ్ం వస్థా-
 వ్రగ్ం షమా రోవాత । ౪౮ । వాగ్వా ఏమా యథోన్ముక్రయణీ
 చిదసి మనాఽనీత్యాహ శాస్త్యైవై నామైతత్తస్య చ్చిష్టాగ్ ప్రజా జా-
 యన్తై చిదనీత్యాహ యద్ధి మనసా వైతయతై తద్వాచా వదతి
 మనాఽనీత్యాహ యద్ధి మనసాఽభిగచ్ఛతి తత్కరోతి ధీరనీత్యాహ

యద్ధి మనసా ధ్యాయతి తద్వచా ॥ ౪౯ ॥ వదతి దక్షిణానీ -
 త్యాహ దక్షిణా ప్యేషా యజ్ఞయానీత్యాహ యజ్ఞయామైవై -
 నాం కరోతి తత్త్రియానీత్యాహ తత్త్రియా ప్యేషాదితిరన్య -
 భయతశ్చిక్షీత్యాహ యదేవాదిత్యం ప్రాయణీయా యజ్ఞానామా -
 దిత్య ఉదయనీయస్తస్మా దేవమాహ యదబద్ధాన్యాదయతా స్యా -
 ద్యత్పదిబద్ధానువరణీన్యాత్ప్రమాయుక్తో యదమానస్సాత్ ॥
 యత్కర్ణగృహీతా వార్త్రాగ్ని స్యాథ్న వాఽన్యం జనీయాత్తం
 వాఽన్యో జనీయాన్చిత్రస్త్వా ప్రది బద్ధాత్విత్యాహ మిత్రో వై
 శిశౌ దేవావాం తెనైవైనాం ప్రది బద్ధాతి పూషాఽధ్వనరి పా -
 త్విత్యాహేయం వై పూషేమామైవాస్యా అధిపామకససమస్త్యా
 ఇంద్రియాధ్యక్షాయేత్యాహేంద్రిమైవాస్యా అధ్యక్షం కరోతి ॥ ౫౦ ॥
 అసు త్వా మాతా మన్యతామసు పితేత్యాహాసుమతయై వై నయా
 క్షీణాతి సా దేవి దేవమచ్ఛేహీత్యాహ దేవి ప్యేషా దేవస్సమ
 ఇంద్రియ సోమమిత్యాహేంద్రియ హి సోమ ఆహ్రియతై యదే -
 తద్యజుర్న బ్రూయాత్పరాద్యేవ సోమక్రయణీయాదుద్రిదస్త్వావ -
 ర్తయత్విత్యాహ దుద్రో వై కూరిః ॥ ౫౧ ॥ దేవావాం తమైవా -
 న్యై పరస్తాద్దధాత్యా వృత్తైః కూరిమిషవా వ్రతత్రోతి య -
 దుద్రిదస్య క్షీర్తయతి మిత్రస్య ప్రథేత్యాహ శాస్త్యై వాచా వా వ్ర -
 ష వి క్షీణేతై యస్సమక్రయణ్యా స్వస్తి సోమనభాపువరహే వ్రహ

రయ్యేత్యాహ వాచైవ విక్రీయ పునరాత్మన్వాచం ధత్తైనుపదా -
సుకాఽప్య వాగ్భవతి య ఏవం వేద ॥ ౫౩ ॥

సతస్తు విష్ణవభిత్యాహ సమాగోహతి భ్యాయతి తద్వాచా
యజమానస్సృత్కరోతి క్రూరో వేద ॥ ౫౪ ॥

పట్నదాన్యను ని క్రావతి వడహం వాజ్ఞాతి వడత్పుత
సంవధ సరస్యాయనై యావత్త్యైవ వాక్తామవ రుధే సప్తమే ప్రదే
జహూతి సప్తపదా శక్వరీ ప్రశతశ్శక్వరీ ప్రశూనైవావ రుధే సప్త
గ్రామ్యాః ప్రశవస్సప్తాద్యాప్తసప్త ఛన్దాగ్ స్త్యుభయస్యావరుధ్యై
వస్వ్యసి రుద్రాఽసీత్యాహరూపమైవాస్యా ఏత సహిమానమ్ ॥ ౫౫ ॥

వాచపై బృహస్పతిస్తావ సుమ్మరద్విత్యిత్యాహ బ్రహ్మ వై
దేవానాం బృహస్పతిర్బ్రహ్మణో వాస్తే ప్రశూనవరుధే రుద్రావనుభి -
రాచిత్యిత్యాహవృత్త్యై పృథివ్యాస్తావ మూర్ధన్నాజఘర్ని దేవ -
యజన ఇత్యాహ పృథివ్యా హేమమూర్ధా యద్దేవయజనమిదా -
యాః పదభిత్యాహేద్యై హేతత్త్వదం యథోస్తుక్రయజ్జ్యే
ఘృతవశిస్తాహ ॥ ౫౬ ॥ ఇత్యాహయదైవాస్త్యై ప్రదా -
ధ్యృతమపీడ్యత తస్మాదైవమాహ యదధ్వర్యరసగ్నా వాహుతిం జ -
హూయాదధ్ధౌఽధ్వర్యస్తస్యద్రక్షాగ్ంసి యజ్ఞగ్ం హస్యక్రహి -
ర్యముపాస్య జహూత్యగ్నివత్త్యైవ జహూతి నాథ్ధౌఽధ్వ -
ర్యభ్యవతి నయజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ంసి ఘ్నున్తి కాడ్డే కాడ్డైవైక్రియమా -
తే యజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ంసి జహూగ్ంసన్తి పరిలిఖతగ్ం రక్షఃపరిలిఖ -

తా అరాతయిత్యాహ రక్షసామపహత్యై ॥ ౫౬ ॥ ఇదనుమాగ్ం
 రక్షసాగ్రీవా అపి కృత్యామి యోస్తాద్యేష్టి యం చక్షయం ద్వి-
 ప్త ఇత్యాహ ద్వోవాప పురుషాయంచైవ ద్వేష్టి యశ్చైవ ద్వేష్టి
 తయోరైవానస్తరాయం గ్రీవాగ్ం కృత్యై ప్రశస్తావై సామక్రయశ్చై
 వదం యోవత్తాతగ్ం సంపవతి ప్రశూనైవాపరుణ్దేస్తైరాయ ఇతి సం
 పవత్తాత్తానమేవాధ్వర్యుః ॥ ౫౭ ॥ ప్రశుభ్యో నాస్తరేతి త్వేరాయ
 ఇతి యజమానాయప్రయచ్ఛతి యజమానవచ రయిందధాతి తా-
 తైరాయ ఇతి పత్నీయా అగ్ధోవా ప్రప ఆత్మనో యత్పత్నీ యథా
 గృహేషు నిధతై తాదృగైవ తత్త్వష్టేమతీతేనపైయేత్యాహ త్వ-
 ప్తావై పశూనాం మిథునానాగ్ం యాపకృద్దూపమేవ ప్రశుషద -
 ధాత్యపైవై లోకాయ గార్హపత్య ఆధీయతైముష్కా ఆహవ-
 నీయో యద్గార్హపత్యఉప్రవపేదస్మిన్లోకే పశుమాన్ధ్యాన్యద్యదా -
 వావనీయైముష్కిన్లోకే పశుమాన్ధ్యాన్యదుభయోరుపవపత్యుభ -
 యోరైవై నం లోకయోగపశుమస్తం కరోతి ॥ ౫౮ ॥

మహిమావగ్ం స్వాహాపహత్యాఅధ్వర్యుద్దీయతై చతు -
 ర్విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౫ ॥

బ్రహ్మవాదిసూచదగ్ని విచిత్ర్యససీమా ౩ నవిచిత్యా ౩ ఇతి
 సామోవా ఓషధీనాగ్ం రాజా తస్మిన్యదాపన్నం గ్రహితమైవాప్త్య
 తద్యద్విచినుయాద్యథా న్యోద్ధృతితం నిష్ఠితతి తాదృగైవ తద్యన్నవి
 చినుయాద్యథాక్షన్నాపన్నం విధావతి తాదృగైవ తత్త్వోధుకో-

త్వయ్యస్మాన్మృత్యోర్ధుక్ యజమాన్వస్సమవిక్రయిన్సామగ్ంశోధయే-
 త్యేవబ్రూయాద్యదీతరమ్ ॥ ౫౯ ॥ యదీతరముభయేనైవ సో-
 మవిక్రియిణమర్పయతి తస్మాద్ధోమవిక్రియాయోధుకోఽరుణోహస్తా-
 హాపవేశిస్సామక్రయణ ప్రవాహం తృతీయసప్తసమవరున్ధిత పశూ-
 నాం చర్షన్మిమితే ప్రశూనైవావరున్ధే ప్రశమ్రాహితృతీయగ్ం సప్తం
 యంత్రామయేతాప్రశుస్సాన్యదిత్యృతతస్యమిమితృకంవా అపశ-
 వ్యమప్రశురైవ భవతి యంత్రామయేత పశుమాన్ధ్యాత్ ॥ ౬౦ ॥
 ఇతిలోమతస్యమిమితైతద్వేషశూనాగ్ం రూపగ్ం రూపేజేవా-
 స్తేప్రశూనవరున్ధేవశుమానేవభవత్యవామస్త్రేక్షణతి సరసమైవైవం క్షి-
 ణాత్త్యమాత్యో * సీత్యాహమ్మైవైవం కురుతే శుక్రస్తేగ్రహిత్యా-
 హ శుక్రోహ్యవ్యగ్రహాఽవసాఽచ్చయాతి మహిమానమేవా-
 న్యాచ్చయాత్యనసా ॥ ౬౧ ॥ అచ్చయాతి తస్మాదనోవాహ్యగ్ం
 ప్రమేజీవనం యత్ర ఖలువా ప్రతగ్ం శీఘ్రాహరన్తితస్మాచ్ఛీర్వక్షా-
 ర్యంగికా జీవనమభి త్యం దేవగ్ం సవితారమిత్య * తచ్చస్తప్రాచ-
 మిమితైతచ్చన్ద్రావై సర్వాణి ఛన్దాగ్ంసి సత్వేభిరైవైవం ఛన్దా-
 భిర్మితై వక్షవా ప్రహ ఛన్దసాం * యదతచ్చన్దా యదతచ్చస్తప్ర-
 రాచమిమితైవక్షైవైవగ్ం సక్షూనానాం కరోత్యేకయైకయోభు-
 ర్గమ్ ॥ ౬౨ ॥ మిమితైయాతయామ్నియాఽయాతయామ్ని-
 మైవైవం మిమితై తస్మాన్నానావీర్యాల్లలియస్సుర్వాస్వజ్జుష్టముప

నిగృహ్యతి తస్మాత్ సమావద్యిర్యోఽన్యభిరజ్జులభి వ్రస్తాభ్యుర్వాలమవం
 చరతి యథా సహ సర్వాభిర్భూత సగ్గంజ్జిష్టాల్లజ్జులయో జాయేర్-
 న్నకయైకయాభ్యర్గం మిమితై తస్మాద్విభక్తాయనై పశ్చిశ్చ-
 త్వాంజ్జయజమామితై పశ్చాత్తురా ప్రక్షిగ్గపాక్షిగ్గ యజ్ఞాయజ్ఞ-
 మేవావరుణైపశ్చిశ్చత్వస్తూష్టీమ్ ॥ ౬౩ ॥ తా దశసంపద్యస్త ద-
 శాత్తురా విరాడన్నం విరాడ్విరాజై వాన్నాద్యమవరుణై యద్య-
 జమామితై భూతమేవావరుణై యత్తూష్టీం భవిష్యద్యద్యైతా-
 వానైవసామసస్యిద్యావస్తం మిమితై యజమానస్యైవ ప్రాన్నా-
 పి నదస్యానాంప్రజాభ్యస్త్యైత్యువ సమూహతి నదస్యైవ వాన్వాభజ-
 తి వాససాపహ్యతి సర్వదేవత్యంవై ॥ ౬౪ ॥ వాససర్వాభిరై-
 వైసం దైవతాభిస్సమర్థయతి ప్రశస్త్రావైసామగప్రాణాయత్యైత్యుపస-
 హ్యతి ప్రాణమైవప్రశుషు దధాతి వ్యానాయ త్యైత్యనుశృణోతి వ్యా-
 నమైవ ప్రశుషు దధాతి తస్మాత్సర్వపస్తం ప్రాణానజహతి ॥ ౬౫ ॥

ఇతరం పశుహున్ధాన్యద్యాత్యనసోధన్గం తూష్టిగ్ం సర్వ-
 దేవత్యం వైత్రయస్త్రిగ్ శచ్చ ॥ ౬౬ ॥

యత్తులయాతై శఫేనతేక్రీణాసీతి పశైతాగోలఘ్నం
 సోమంక్షుర్యాదగోలఘ్నం యజమానమగోలఘ్నమధ్వర్యం గోస్తుమ-
 హిమానం నావతిరేద్గవాతేక్రీణాసీత్యైవ బూరియాద్గోలఘ్నమైవ
 సోమం క్రూరి గోలఘ్నం యజమానం గోలఘ్నమధ్వర్యంస గోర్ధ-

హిమామృతమవతీరత్యజయాక్రీణాతి సతపసమైవైసం క్రీణాతి హిర-
ణ్యనక్రీణాతి సశుక్రమేవ ॥ ౬౬ ॥ ఏషంక్రీణాతి ధన్వా
క్రీణాతి సాశీరమైవైసం క్రీణాత్యుత్తభణ క్రీణాతి సప్తమైవైసం
క్రీణాత్యుత్తమః క్రీణాతి వహ్నిర్వా అవధ్యా వహ్నినైవ వహ్ని-
యజ్ఞస్య క్రీణాతి మిథునాభ్యం క్రీణాతి మిథునస్యావరుద్వై వా-
సనాక్రీణాతి సర్వదేవత్యంవై వాప్తస్సర్వాభ్యుత్తైవైసం దైవతా-
భ్యరిక్రీణాతి దత్తసంపద్యతై దత్తాక్షరావిరాడన్నం విరాడ్విరా-
జైవాన్నాద్య మవరుద్ధే ॥ ౬౭ ॥ తపస్తపనూరసిప్రజాపతైర్వ-
ణాఞ్ఞత్యాహుతశుభ్యవవతదధ్వర్యుర్నిహుత ఆత్మనోఽనావ్ర-
సాఽయగచ్ఛతి శ్రియంప్రప్తశూనాహ్నతి యవ్వంవేద శుక్రం తే
శుక్రేణక్రీణామిత్యాహ యథాయజురైవైతద్దేవావై యేన హిర-
ణ్యైవ సామమక్రీణన్తదభీషతః పునరాదదత కోహి తేజసావిశ్రావ్యత
ఇతి యేనహిరణ్యన ॥ ౬౮ ॥ సోమంక్రీణీయాత్తదభీషతః పున-
రాదదీత తేజ ఏవాత్మన్తైస్సేజ్యోతిసాసమవిక్రియిణి తమఞ్ఞత్యా-
హజ్యోతిరైవ యజమానే దధాతి తమసా సామవిక్రియిణామర్పయతి
యదసువగ్రభ్యహన్యాద్దస్తశూక్తాస్తాగ్ంసమాగ్ం ప్రర్పాస్సుర్దిదమ-
హగ్ం ప్రర్పాణం దస్తశూకానాం గ్రివా ఉపగ్రథ్నామిత్యాహ-
దస్తశూక్తాస్తాగ్ం సమాగ్ంప్రర్పాభవతి తమసా సోమవిక్రియిణం
విధ్యతీస్వాన ॥ ౬౯ ॥ భాజేత్యాహితేవా అముష్మిన్మోకే సోమమ-

రక్ష నైభ్యోఽధి సోమమాఽహరక్ష యదేతేభ్యసాసమక్రయణాన్నాను
దిశేదక్రీతోఽస్య సోమస్సాన్యన్నాస్తే తేఽముష్మిన్స్తాకే సామగ్ం
రక్షయుర్యదేతేభ్యసాసమక్రయణాననుదిశతి క్రితోఽస్య సామా భ-
వత్యై తేఽస్యాముష్మిన్స్తాకే సామగ్ం రక్షన్తి || ౨౦ ||

సశుక్రమైవరుస్థాతియేవహిరణ్యవ స్వావ చతుశ్చత్వారిగ్ం -
శచ్చ || ౧౦ ||

వారుణోవై క్రితసాసమఉపనద్ధామితోనవహి నుమిత్ర-
భాగిత్యాహ శాస్త్ర్యా ఇస్త్రీస్త్యరుమావిత దక్షిణమిత్యాహ ద్వా-
వైయగ్ం సోమనుక్రీణస్తమిస్త్రీస్త్యరా దక్షిణఽసాదయన్తై-
షభిలువా ప్రతర్హీన్ద్రో యాయజతై తస్మాదేవమా * హూదా-
యమాస్తాయుషేత్యాహ దేవతా ప్రవాన్వారభ్యాత్ || ౨౧ ||
దిష్ఠత్వర్యస్తరిక్షమన్విహిత్యాహ స్తరిక్షదేవత్యో ౨ హ్యేతర్ -
హి సోమోఽదిత్యాస్సదోఽస్యదిత్యాస్సద ఆ నీదేత్యాహ య-
థాయజరైవై తద్వివా ఏనమైతదర్థయతి యద్వారుణగ్ం సస్తం
మైత్రం కరోతి * వారుణ్యర్చాఽఽసాదయతి స్వయైవైనం దేవ-
తేయా నమర్థయతి వాససా ప్రర్యాసవ్యాతి సర్వదేవత్యంవై వాప్రస్స-
ర్వాభిరైవ || ౨౨ || ఏనం దేవతాభిస్సమర్థయత్యథా రక్షప్రామప -
హ్నత్యై * వసేషువ్యస్తరిక్షం తతానత్యాహ వసేషుహి ప్యస్తరిక్షం
తతాన వాజమర్హస్విత్వయా వాజ్ఞంహ్యర్హస్సుపయో అఘ్ని-

యాస్మిన్ త్యాహ పయోహ్యస్మిన్ యాసు హృథుక్రతుమిత్యాహ హృ-
 థుహిక్రతుం వరుణావిత్వగ్నిమిత్యాహ వరుణాహి విత్వగ్నిం దివి
 నూయమ్ ॥ ౭౩ ॥ ఇత్యాహ దివిహిసూర్యగ్ం సోమమదా-
 విత్యాహ గావాహా అద్రయస్తేషు వాప్రవసోమం దధాతి యోయ-
 జతేతస్తాదై * వహూహూధుత్యం జాతవేదస్తమితీహార్యర్చాకృష్ణా-
 జినంప్రత్యానహ్యతి రక్షస్తామపహత్యా * ఉప్రావేతం ధూర్షా-
 హావిత్యాహ యథాయజురైవై తత్ప్రచ్యవస్వభువస్వత ఇత్యాహ భూ-
 తానాగ్ంహి ॥ ౭౪ ॥ ప్రవపతిర్విశ్వస్యభిధామానీ * త్యాహ
 విశ్వవిహ్యే ౨ మే౨భిధామానిప్రచ్యవతై మాత్వాపరిక్షరీవిదది-
 త్యాహ యదైవాదసస్మిమమాహ్రియమాణం గన్ధర్వో విశ్వవనుః
 వర్యముష్టా * తస్తాదైవమాహాపరిమోషాయ యజమానస్య స్వ-
 స్త్యయస్యసీత్యాహ యజమాన స్త్యవైష యజ్ఞస్యన్వారమ్భా-
 ౨నవచ్చిత్వై వరుణా వా ప్రవ * యజమానమభ్యైతియత్ ॥ ౭౫ ॥
 క్రితసస్మి ఉపవన్ధోనమామిత్రస్య వరుణస్య చక్షవ ఇత్యాహ
 శాస్త్యా ఆసామం వహస్యగ్నివాప్రతిత్విత్తై తౌవంభవంతాయజమా-
 నమభి సంభవతరి పురా ఖలు వావైష మేధాయాత్మాసమారభ్య
 చరతి యోదీక్షితో యదగ్నిహోమాయం ప్రశుమాలభత ఆత్మనిష్క్రి-
 యణ ప్రవాస్య సతస్తాత్తస్య నాశ్యం * పురుషనిష్క్రియణ ఇవ
 హ్యథో ఖల్వాహుర్గ్నిహోమోభ్యాం వా ఇష్టోప్రత్రమహన్నితి

యదగ్నిప్రోమాయం ప్రశుమాలభతైవార్చిషు * ఏవాప్య సత-
స్తాద్వాశ్యం వాచ్యుచా పరిచరతి న్వయైవై నం దేవతయా పరి-
చరతి ॥ ౭౬ ॥

అన్వారభ్యాథ సర్వభిరైవ సూర్యం భూతానాన్ హ్యేతి
యదాహుస్తప్తవిగ్ం శతిశ్చ ॥ ౧౧ ॥

ప్రాచీనవగ్ంతం యావన్త ఋక్సామేవాగ్నేదైవేభ్యోదే -
వావై దేవయజనం కదూత్స తద్ధిరణ్యగ్ం వత్పదాని బ్రహ్మవా-
దినోవిచిత్రాయత్కలయా తే వాచ్యువైక్రీతసాన్ము ఏకాదశ ॥

ప్రాచీనవగ్ంతగ్ం సాహిత్యాహయైన్తత్సరా హ్యేవ
నన్తవసా చ యత్కర్ణగృహీతేతలామతో వాచ్యుష్టన్తతి: ॥ ౭౭ ॥

ప్రాచీనవగ్ంతం పరిచరతి ॥

హరిః ఓమ్ ॥

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

వష్టకాండే

ప్రథమప్రశ్నస్సమాప్తః.

ద్వితీయ ప్రశ్న ప్రారంభః.

హరిః ఓమ్ ।

యమభా విముచ్యాతిభ్యం గృహీయాద్యజ్ఞం విచ్ఛిన్నైవైద్య-
 దుభావవిముచ్య యథానాగతాయాతిభ్యం క్రియతే తాదృశేన
 తద్విముక్తోఽన్యోఽవద్యాన్మనత్య విముక్తోఽన్యోఽథాతిభ్యం గృ-
 హ్లాతి యజ్ఞవై సంత్తై పత్న్యన్వారభతే పత్ని హి వారీణామ్య-
 న్యైవపత్న్యైవానుకుతం నిర్వపతి యదైవపత్ని యజ్ఞస్య కరో-
 తి మిథునం తదథోపత్నియా వన । ౧ । ఏవయజ్ఞస్యాన్వార-
 మ్భానవబ్ధితైయావద్భిరైరాహాఽనువరేరాగచ్ఛతి పర్వ-
 భ్యోవై తేభ్యతిభ్యం క్రియతే ఛద్వాగ్ంసి ఖల్లువై సోమవ్యరాజ్ఞా-
 ఽనువరాణ్యగ్నరాతిభ్యమస్తి విష్ణవై త్వేత్యహ గాయత్రియా ఏ-
 వై తేన కరోతి సోమస్యాతిభ్యమస్తి విష్ణవై త్వేత్యహ త్రిమృభవై-
 తేన కరోత్యతిభరాతిభ్యమస్తి విష్ణవై త్వేత్యహ జగత్త్య । ౨ ।
 ఏవై తేనకరోత్యగ్నయే త్వారాయస్సవదావన్వై విష్ణవై త్వేత్య-
 హామృభవై తేనకరోతి త్వేనాయత్వాసోమభృతైవిష్ణవై త్వేత్య-
 హ గాయత్రియా ఏవై తేనకరోతి పశ్చాత్పత్న్యో గృహ్లాతిపశ్చాత్-
 రాపత్న్యోపశ్చాత్పత్న్యో యజ్ఞ మేవావరుణై బ్రహ్మవాదినా వదన్తి

కస్తాభస్యాన్తాద్ధాయత్రియా ఉభయతః అభిఖ్యస్య క్రియత్రతి యతే
 వాదస్సామమ ॥ ౩ ॥ లహర తస్మాద్ధాయత్రియా ఉభ-
 యతః అభిఖ్యస్య క్రియతే పురస్తాత్పరిష్టాత్పు శిరోవా ఏతద్భ్య-
 జ్ఞప్తయదాభిఖ్యం నవకపాలగీ పురోడాశోభవతి తస్మాన్నవభా శిరో
 విష్యాతం నవకపాలగీపురోడాశోభవతి తెత్రయస్త్రికపాలాస్త్రిపు-
 తాస్తామేనసంమితాస్తేజస్త్రిపుత్రేజ ఏవయజ్ఞస్య శీర్షష్టభాదినవక-
 పాలగీపురోడాశో భవతి తె త్రయస్త్రికపాలా స్త్రిపుతా ప్రాణేన సం-
 మితా స్త్రిపుద్వై ॥ ౪ ॥ ప్రాణస్త్రిపుత్రేమేవ ప్రాణమభిపూర్వం
 యజ్ఞస్య శీర్షష్టభాతి ప్రజాపతేర్వా ఏతాని పత్నాణి యదశ్వపా-
 లావత్తవీతిరశ్చీయదాశ్వవాలగీప్రప్తరా భవత్యైత్తవీతిరశ్చీప్రజా-
 పతేరైవ తచ్చక్షుస్సంభరతి దైవావై యా అహుతిరజహన్తస్తాఅను-
 రా నిహాసమాదస్తే దేవాగీకామ్యైర్మమపశ్యన్ భూమీవైకర్త-
 నేనకుర్వీతేతి తేకామ్యైర్మయూస్పరిధీ ॥ ౫ ॥ అభ్యర్చ్యత్రై-
 రైవతేరత్యాగ్ స్యపాఘ్నత్రయతామ్యైర్మయూగీ పరిధయోభ-
 వన్తి రక్షప్రామపహత్యై సగ్ంస్పర్శయతి రక్షప్రామసన్వవచారాయ
 నపురస్తాత్పరి దధాత్యాదిత్యోహ్యపౌద్యమృరస్తాద్రత్యాగ్ స్యప హ-
 స్త్యాధ్యై సమిధావాదధాత్యుపరిష్టాదైవ రత్యాగ్ స్యపహన్తి యజ-
 హాన్త్యాం తూష్ణీమన్యాం మిథువత్వాయ ద్వేపదధాతి ద్విపాద్య-
 జమానగీప్రతిష్ఠిత్యై బ్రహ్మవాదినోవదన్తి ॥ ౬ ॥ అగ్నిత్సవా
 ఏతా సోమశ్చకథా సోమాయాభిఖ్యం క్రియతే నాగ్నయతి య -

దగ్ధావగ్నిం మథిత్యా ప్రహరతి తేనైవాగ్నయః పతిభ్యం క్రియ
తేనైవాగ్నిభిర్వాహురగ్నిస్సర్వా దేవతా ఇతి యథావిరాసాద్వాగ్నిం
మథతి హవ్యామైవాసన్నాయ సర్వాదేవతా జనయతి ॥ ౭ ॥

పత్నియావవజగత్త్యా ఆజివృద్ధ్యై పరిధీశద్రస్త్యేకచత్వా-
రిగంశచ్చ ॥ ౧ ॥

దేవాపురాసుంయత్తాతన నేదేవా మిథా విప్రియా * ఆవ-
దేనైన్యస్యస్యై జ్యేష్ఠాయాత్మమానాగపశ్చాభావ్యక్రామన్న-
గ్నిర్వసుభిస్సమోదుద్రైరిన్ద్రో మరుద్భిర్వరుణః పితృభ్యో హవస్వతి-
ర్విశ్వేదేవైస్తేమవ్యన్తాసురభ్యో వా ఇదం భ్రాతృప్యేభ్యో ర-
భ్యామాయన్తి ధోవిప్రియాస్సాయాసే ఇమాగప్రియాస్తమ తస్మాన్న-
మవద్యామహేతాభ్యస్సనిర్ముచ్చాద్యః ॥ ౮ ॥ ~~అ~~ పం ప్రక-
మోనైన్యస్యస్యై ద్రువ్యదితి తస్మాద్యస్సతానూనప్రిణాం ప్రక-
మోద్రువ్యదితి సరితిమాంభ్యతి యత్తానూనప్రిగం సమవద్యదిభ్రా-
తృవ్యాభిభూత్యై భవత్యత్తనావరాప్య భ్రాతృప్యై భవతి ప-
శ్చకృత్వోపద్యతిపశ్చాభాహి తేతభ్యమవాద్యన్తాహి పశ్చాభరా-
ప్రజ్యేగపాజ్యే యజ్ఞో యజ్ఞమైవాసన్నం ఆవతయేత్వా గృహ్ణా-
మిత్యాహ ప్రాణావై ॥ ౯ ॥ ఆపతిగప్రిణమైవ ప్రీణాతి పరిప-
తయ ఇత్యాహ మమోవై పరిపతిర్నసప్రపప్రిణాతి తనూనప్రి ఇ-
త్యాహ తనుప్రాహి తెతాస్సమవాద్యన్త తాత్పరాయేత్యాహ శక్త్యై
హి తెతాస్సమవాద్యన్త శక్త్యన్మూజస్తాయేత్యాహాశ్చగ్ం హితే

తదా త్తనసనితువాద్యన్తా * సాధప్తమస్యనాధప్తమిత్యాహ -
 సాధప్తమ్ సేవ్యతదనాధప్త్యం దైవానామోజః । ౧౦ । ఇత్యాహ
 దైవానామ్ సేవ్యతదోజోభిశ్చ సేవా అనభిశ్చ సైవ్యమిత్యాహాభిశ్చ సై-
 వాసేవ్యతదనభిశ్చ సైవ్యమనుమే దీక్షాం దీక్షాపతిర్కన్యతామిత్యాహ
 యథాయజురైవై తద్భుతం వై దైవావజ్రం కృత్వా సోమమఘ్నన్-
 న్నికమిష ఖలువా ఆ సైవ్యతచ్ఛరన్తి యత్రానూనప్రేణ ప్రచర *
 న్న్యగ్ంశు రగ్ంశు సై దేవసోమాప్యాయతా మిత్యాహ యత్ । ౧౧ ।
 తా ప్రవాసేవ్యపువాయతై యస్మిన్యతై తదేవాస్సైవేనాప్యాయ-
 యత్యాతుభ్యమిష్టగి ప్యాయతామా త్వమిష్టాయ ప్యాయస్వ-
 త్యాహాభావైవేష్ట్యం ప్ర సామం చాప్యాయయత్యాప్యాయయ
 సభిష్టన్యాయ మేధయేత్యాహ ర్విజ్ఞానాలప్త్య సఖాయస్తానైవాప్య-
 యయతి ప్తస్త్రి తేదేవసోమస్తుత్యామశీయ । ౧౨ । ఇత్యా హాశిషమై-
 వై తామాశాస్త్వప్రవాప్తతేస్తాల్లోకాచ్ఛ్చ్యవన్తై యేసోమమాప్యాయ-
 యన్త్య సరిక్ష దేవత్యోహి సోమతప్యయిత వస్తారాయరిప్రపే భద్రా-
 యేత్యాహ ద్యావాపుథివీభ్యమేవ సమస్కృత్యాస్మిన్లోకే ప్రతి-
 రిష్టన్తి దేవాస్తురాసుంయత్ర ఆప్తనేదేనా విభ్యతోఽగ్నిం ప్రావీ-
 క్తస్తన్వాదావమగ్నిస్సర్వాదేవతా ఇతితే । ౧౩ । అగ్ని మేవ
 వయాభం కృత్వాఽమరావభ్యభవన్మగ్నిమిష ఖలువా వష ప్ర
 విశతి యోఽనా వ్రదదీక్షాముపైతి భాగ్యన్యభిభూత్యై భవ -
 త్యాత్మనాపరాఽన్త్య భాగ్యన్యభవత్యాత్మనమేవ దీక్షయాపా -

తి ప్రజామవాస్తరక్షితుయా సంతరాం ముఖలాగ్ం సమాయన్చతే
ప్రజా హ్యోత్తమోఽస్తరతరాత్త ప్రవతోభవతి మదన్తీభిర్నాజకాయ -
తే నిర్వ్యగ్నిశ్శీతేన వాయుని సమిద్ధ్యయా తేలగ్నే రుద్రీయా త-
నూరిత్యాహ స్వయైవేన ద్వేవతయా వ్రతయతి సయోవిత్వా యు
శాస్త్రేన్య । ౧౪ ।

యోవాటజలహ యదశ్శీయేతి తేఽగ్న ఏకాదశచ । ౧౫ ।

తేమామసురాణాం తిన్యగ్ని పురతనన్నయ స్వయ్యవమాఽథరజ-
తాఽథ హరిణీ తా దేవా జెతుం నాశక్కువన్తా ఉపసదైవాజగీష్వస్త-
స్తాదాహుయశ్చేపం వేద యశ్చనూప్రసదానై మహాపురం జయ-
నీతిత ఇమగ్ం సమస్కర్వతాగ్నిమనీకగ్ం సోమగ్ం కల్యం విష్ణుం
తేజనం తేఽబు ప్రన్య ఇమామసిష్వతీతి । ౧౬ । ~~తే~~ రుద్రఇత్య-
బ్రువన్తు ద్రోవైక్రూరసన్నిఽవ్యత్వితి సోఽబ్రవీద్వరం వృణా అహమివ
పక్షూనామధిపతిం ప్రానీతిత స్తాదు ద్రగిపక్షూనామధిపతిస్తాగ్ం రుద్రోఽ-
వాస్పజగ్నిప్రసగ్ని పురోభిత్వేభ్యో బాకభ్యోఽసురాన్ప్రాసుదత్త
యమప్రసద ఉపప్రద్యన్తేభ్యోతృవ్యవరాణుత్తే నాన్యామాహుతిం
పురస్తాజ్జహుయాద్యదన్యామాహుతిం పురస్తాజ్జహుయాత్ । ౧౭ ।
~~తే~~ అన్యన్ముఖం కుర్యాధుస్సీవేణాఘోరమాఘోరయతి యజ్ఞవ్యవ-
క్షాత్తే వరాజతిక్రమ్యజహూతిపరాచవవైభ్యోత్తోకభ్యోయజమా-
నాభ్యోతృభ్యాన్ప్రాసుదత్తే పునరత్యాక్రమ్యప్రసదంజహూతిప్రాసు-

దైవైభోగ్యైకభోగ్య భాత్రవ్యాజ్జైత్యభాత్రవ్యైక మభ్యా -
 రోహతి జేవానై యాః ప్రాతరుప్తనద ఉపాసీదన్నహస్తాభి -
 రనుతాన్పాణిబుదన్తయాప్తానియగ్ంరాత్రియైతాభిర్యథానియంప్రాత -
 రుప్తనదః ॥ ౧౭ ॥ ఉప్తనద్యన్తైః హిరారాతాభ్యా -
 మైవ తద్యజమానా భాత్రవ్యాన్పాణిబుదన్తై యాఃప్రాతర్యజ్మా -
 న్సుప్తాస్తానియం పురోఽను వాక్యోగ్ కుర్యాదయాతయామత్వా -
 య త్రిసఉప్తనద ఉప్తైతి త్రయైమేలోకా ఇమానైవ లోకాన్ప్రీ -
 తాతి షట్కన్తపద్యన్తైః షడ్వాఙ్ముతప ముతూనైవ ప్రీతాతి ద్వాదశా -
 హీనై సోమ ఉప్తైతి ద్వాదశ మాసాన్సంవత్సరస్సంవత్సరమైవ
 ప్రీతాతి చతుర్విగ్ంశతీసస్మ ॥ ౧౮ ॥ పద్యన్తైః చతుర్వి -
 గ్ంశతిరర్థమాసా అర్థమాసానైవ ప్రీతాత్యారాగామవాన్తరదీ -
 త్మాముపేయాద్యః క్షామయేత్తామ్నీన్తే లోకేఽర్థకగ్ంస్యాదిత్యేకమ -
 గ్రేఽథద్వావథత్రినథప్రతుర * ఏషావాఆరాగ్రాఽవాన్తరదీత్వాఽ -
 స్మిన్నైవాన్తే లోకేఽర్థకం భవతి పురోవరీయసీమవాన్తరదీత్వా -
 ముపేయాద్యః క్షామయేత్తామ్నీన్తే లోకేఽర్థకగ్ం స్యాదితి చ -
 తురోఽగ్రేఽథత్రినథ * ద్వావథైకమేషా వై పురోవరీయస్యవా -
 న్తరదీత్వాఽమ్నీన్నైవాన్తే లోకేఽర్థకం భవతి ॥ ౧౯ ॥

అస్తివ్యతితీజహయథాన్యాయం ప్రాతరుప్తనదశ్చతుర్విగ్ం -
 శతీసన్వతురోఽగ్రేషాదేశచ ॥ ౩ ॥

సువర్ణం వాప్రత్యేకోకం యన్తి యఉప్రసదఉప్రయన్తి తేహం య
 ఉన్నయతైహీయత * ఏవసనోదవైవీతి సూన్నీయమివయోవై
 ప్తార్థేతం యతాగ్ శ్రాన్తాహీయత ఉత సన్నిష్ఠాయ పహ వసతి
 తస్మాద్సకృతున్నీయనాపరమున్నయేతదధ్నన్నయేతైతద్యే పశూ-
 నాగ్ంహూపగ్ంహూపేజేవ పశూనపరుధై ॥ ౨౦ ॥ యజ్ఞోదేవేభ్యో
 నిలాయత విష్ణూర్హూం కృత్వా సప్రథివీం ప్రాచీత్యం దైవాహస్తా-
 ఘ్నగ్ం రభ్యేత్సన్మిష్టా ఉపర్యుపర్యత్యక్రామఘ్నిం బ్రవీత్కా-
 మాఽయముపర్యుపర్యత్యక్రమీదిత్యహం * దుగ్ధేహ నైత్యథకస్వ-
 మిత్యహం దుగ్ధాదాహరైతి సాబ్రవీద్దుగ్ధేవై హస్తావ్రాచభావరా-
 హూఽయం వామమ్రామః ॥ ౨౧ ॥ పస్తానాగ్గీణాం పరస్తా
 ద్విత్తం వేద్యమసురాణాంభిభక్షితంహీయదిదుగ్ధహస్తానీతి స
 ద్భుక్షేలముద్వృప్యప్రప్రగీర్ణితాతమహస్థాంబ్రవీద్దుగా-
 ద్వా ఆహతాఽవ్రాచభా ఏతమాహరైతి తమేభ్యోయజ్ఞప్రవ య-
 జ్ఞమాఽహరద్యత్తద్విత్తం వేద్యమసురాణామవిన్దన్తతదేకం వే-
 ద్యేవేదిత్యమసురాణామ్ ॥ ౨౨ ॥ వాతయమగ్ర ఆవీద్యా-
 సదాసీనరిపరాపశ్యతి తావద్దేవానాం తేదేవా అబ్రువన్ * పైవ
 నోఽస్యామవీతి కియద్వోదాస్యామితి యావద్దియగ్ం సలాప్రకీ-
 త్రిగ్పరిక్రాసుతి తావన్నూదతైతి సత్సన్సలాప్రకీరూపం కృ-
 త్వేమాంత్రిపర్యత్యగ్వక్ర్రామత్తదిమామవిన్దన్త యదిమామవి-
 ద్దన్త తద్యేద్యేవేదిత్యమ్ ॥ ౨౩ ॥ సావాతయగ్ం సర్వైవవేదిరి-

యతి * శత్యమితి త్వాలవమాయ యజన్తే త్రిగ్ంశత్ప్రదానీ
 ప్రశ్నాత్తిరశ్చేభవతి షట్త్రిగ్ంశత్ప్రదానీ చతుర్విగ్ంశతేగ్ంశపురస్తాత్త్రి -
 శ్చీ దశదశ సంపద్యతై దశాక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజై వా -
 న్నాద్యమపరుస్తఉద్ధన్తి యదేవాన్య అమెధ్యం తదపహస్యధన్తి
 తస్మాదోషధయో పరాభవన్తి బ్రహ్మస్సస్మిణాతి తస్మాదోషధ -
 యోపునరాభవస్యత్తరం బ్రహ్మ ఉత్తరబ్రహ్మస్సస్మిణాతి ప్ర -
 జావై బ్రహ్మిర్యజమానఉత్తరబ్రహ్మిర్యజమానమైవాయజమానా -
 దుత్తరంకరోతి తస్మాద్యజమానాయజమానాదుత్తరః ॥ ౨౪ ॥

రుదైవామమోషావేదిత్వమనురాణాం వేదిత్వం భవన్తి షట్త్రి
 విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౪ ॥

యద్వాఅనీశానాభారమాద్యతై వివై సలిశతై యద్వాదశ
 సాహస్యప్రసదస్యస్తి సోహీనస్య యజ్ఞస్యవిలోమక్రియేత ది -
 ప్రవవపాహస్యప్రసదా ద్వాదశాహీనస్యయజ్ఞస్యసవీర్యత్వాయా -
 థో సలోమక్రియతై వధ్వస్యైకస్ససోభాగీ హిసోఽధైకగ్ం వసం
 ప్రతిముపైత్యథ ద్వావధత్రినథ చతురవతద్యై ॥ ౨౫ ॥ త్సు -
 రపవినామప్రతితం యేనప్రజాతాన్భూత్పవ్యాన్ముదతైప్రతిజన్తివ్యమా -
 నానథోకనీయసైవ భూయ ఉపేతి చతురోఽగ్నిస్తాన్వీతము -
 పేత్యథ త్రినథద్వావధైకమేతద్యై సుజఘనం నామప్రతితం తప్త -
 స్యగ్ంసువర్ణ్యమథో ప్రైవ జాయతై ప్రజయా వశుభిర్యవా -
 నూరాజన్యస్య ప్రతింక్తురైవ వైయవాగూః క్తురైవ ॥ ౨౬ ॥

రాజస్యో వాక్రస్య రూపం సమృద్ధ్య ఆమితావేశ్యస్య
 పాకయజ్ఞస్య రూపం పుష్ట్యేవయో బ్రాహ్మణస్య తేజోవైబ్రా-
 హ్మణస్తేజఃపయస్తేజస్తేజ తేజఃపయతతస్తతైర్జ్ఞాపయస్తావైగర్భా-
 వర్ధస్తే గర్భజవ ఖలువాప్తవయద్దీక్షితో యదప్య పయోవ్రతం
 భవత్త్యాత్మానమేవ తద్వర్ధయతి త్రివ్రతో వైమనురాస్తీద్వివ్రతా
 అసురా ఏకవ్రతాః ॥ ౨౭ ॥ దైవాగ్రప్రతర్జధ్యస్తేనే సాయంత-
 న్మనూర్వ్రతమాసీత్పాకయజ్ఞస్య రూపం పుష్ట్యే ప్రాతశ్చ సాయం
 చాసురాణాం నిర్జధ్యం త్తుధో రూపం తతస్తేపరాభవస్తధ్యస్తేనే
 మధ్యరాత్రేదైవానాం తతస్తేభవస్సవర్గం లోకమాయై యద-
 స్య మధ్యస్తేనే మధ్యరాత్రే ప్రతంభవతి మధ్యతోవా అన్నేనభుజ్జతే
 మధ్యతప్తవ తదూజంధతై భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై భవత్త్యాత్మానాః
 పరావస్యభ్రాతృవ్యాభిభవతి గర్భోవాప్తవ యద్దీక్షితో యోనిద్దీ-
 క్షితవిమితం యద్దీక్షితో దీక్షితవిమితాత్ప్రవసేద్యథా యోవైర్గభ-
 స్సంస్తతి తాదృగైవతస్సప్రవస్తప్యమాత్మనో గోక్షీభాఙ్మేష వై
 వ్యాసుగికులగోపాయదగ్నిస్తస్తాద్యద్దీక్షితగప్రవసేభ్యసనమీశ్వరో-
 ఽపూర్ణాయ హస్తోర్నప్రవస్తప్యమాత్మనో గుప్త్యైదక్షిణతశ్చ-
 యప్రతజ్జేవ్యయజమానస్యాయతన్తగ్ం స్వప్నవాయతనే శయేగ్నిమ-
 భ్యాపృత్యశయే దేవతా ఏవయజ్ఞమభ్యాపృత్యశయే ॥ ౨౮ ॥

ఏతద్దేవక్షూరణవైకవ్రతా ఆత్మనా యజమానస్య త్ర-
 యోదశచ ॥ ౫ ॥

పురోహావిషి దేవయజనే యాజమైద్యంకామయైతా
 ప్రవముత్తరోయజ్ఞానమేదభినువర్గం లోకం జయేదిత్యైతదైవపురో
 హావిధేవయజనం యస్త్యహూతా ప్రాతరనువాకమనుబ్రువన్నగ్ని
 మసతదిత్యమభిపిషత్యత్సృస్తేవముత్తరోయజ్ఞానమత్యభినువర్గం లోకం
 జయత్యైవ దేవయజనే యాజమైద్యాత్మన్యవస్తం పథాం వాఽభి
 ప్సరోశయేత్సర్వంవా యావన్నాననేయాశ్వై ॥ ౩౦ ॥ నుభాయై-
 యివ్యాకృష్ట దేవయజనమాప్నోత్యేవభ్రాతృత్యం నైవం భ్రాతృవ్య
 ఆప్నోత్యేకోన్నతే దేవయజనే యాజయేత్పశుకామమేకోన్నతాద్వై
 దేవయజనాదగ్గీరసంపశుశానస్పృశన్తానరాసదోహవిధానోఽక్షతగ్ం
 స్యదేతద్వాకోన్నతం దేవయజనం పశుమానేవభవతి త్యున్నతే
 దేవయజనే యాజయేత్సర్వకామ త్యున్నతాద్వై దేవయజనా-
 దగ్గీరసస్సువర్గం లోకమాయన్నస్తరాఽఽవావనీయంచవావిర్ధానంచ॥
 ఉత్పతగ్ంస్యాదస్తరాహవిధానంచనదశ్చాస్తరానదక్షగార్హప-
 త్యంచైతద్వైత్యున్నతం దేవయజనగ్ం నువర్గమైవలోకమేతి ప్రతి-
 ష్ఠితే దేవయజనే యాజయేత్ప్రతిష్ఠాకామమేతద్వై ప్రతిష్ఠితం దేవ-
 యజనం యథస్వరేషుమం ప్రత్యేవ తివృత్తి యత్రాన్య అన్య
 ఓషధయోవ్యతిషక్తాస్సుప్తద్యాజయేత్పశుకామమైతద్వై పశు-
 నాగ్ంరూపగ్ం రూపైతద్వాస్తే పశు ॥ ౩౧ ॥ అవరుద్ధ పశుమావైవ
 భవతి నిర్ముతిగృహీతే దేవయజనేయాజమైద్యంకామయేతనిర్ము-
 త్యాఽస్య యజ్ఞం గ్రాహయేయమిత్యైతదైవ నిర్ముతిగృహీతం

దేవయజ్ఞం యథాసద్వ్యవస్థా ఋతం నిర్ఋత్యైవాస్య యజ్ఞం
గ్రాహయతి వ్యావృత్తే దేవయజ్ఞే యాజయేద్వ్యావృత్తామం
యంపాతేవా తత్సేవా మీమాగ్ంసేరన్వాచీసమాహవనీయాత్స-
వణ్గం స్యాత్సత్తీచీనం గార్హపత్యాదైతద్యే వ్యావృత్తం దేవయ-
జ్ఞం విపాషనా భాతృవ్యేణావృత్తే నైనం పాతేన తత్సే మీమా-
గ్ం సన్తే కార్యే దేవయజ్ఞే యాజయేద్భూతికామం కార్యేవైపురు-
షోభవత్యేవ ॥ ౩౩ ॥

యాత్రవైవావిధానంచ ప్రశాన్నాప్త వాఽప్తాదశచ ॥ ౬ ॥

 తేభ్యఉత్తరవైదిసిగ్ంహీ రూపం కృత్వాభయా-
నస్తరాఽప్రక్రమ్యాతివృత్తేదేవా అమన్యస్తయత్రాఽ వాఙ్మయము -
పావన్యతి త ఇదం భవిష్యన్నీ తాముపామన్తయన్త సాఽబ్రవీ -
ద్యరం వృజై సర్వాన్తయాకామాన్వ్యక్తృవథ పూర్వాం తు మా-
ఽగ్నేరాహుతిరక్తృవతా ఇతి తస్మాదుత్తరవైదిం పూర్వామగ్నై ర్వా-
ఘరయన్తివారేవృత్తగ్ం హ్యస్యై శమ్యయా పరిమిమితే ॥ ౩౪ ॥
మాత్రేవాస్యే సాఽఘాయుక్తైవ యుక్తమవరున్ధే విత్తాయనీమై-
ఽసీత్యాహ విత్తా హ్యేనానావత్తిక్తాయ నీమైఽసీత్యాహతిక్తాఽ హ్యే-
నానావదవతాన్తానాథితమిత్యాహ నాథితాఽ హ్యేనానావదవతాన్తా
వ్యథితమిత్యాహ వ్యథితాఽ హ్యేనానావద్విదేర్గ్నిర్నభౌ నామ ॥ ౩౫ ॥

* అగ్నే అగ్నిర ఇతి త్రిహరతి యవ్వైషు లోకేష్వగ్నయస్తానై-
వావరున్ధే త్వాన్తీ చతుర్థగ్ం హరత్యనిరుక్తమైవావరున్ధే సిగ్ం హీరిసి

మహిషీసీత్యాహసిగ్ంహీర్వైమాహూపంక్షత్వోభయాన్తనరాఽప-
 క్రమ్యాతిష్ఠమరుప్రథస్వీరుతేయజ్ఞపతిగప్రథతామిత్యాపాయజమా-
 నమెవప్రజయా ప్రశుభిగప్రథయతి ధ్రువా ॥ ౩౬ ॥ అసీతి సగంహ-
 నిధృత్యదేవేభ్యశ్శుభస్వ దేవేభ్యశ్శుభ్యస్వేభ్యవచాక్షతి ప్రచకిరతి
 శుద్ధ్యాఇప్రభూషస్త్వా వసుభిగ్పురస్తాత్పిత్విత్యాహదిగ్భ్యవైవైవాం
 ప్రాక్షతి * దేవాగ్ శ్చేమత్తరవైదిగుపావవత్ప్రేహవవిజయామహా
 ఇత్యసుగ్రావజముద్యత్యదేవానభ్యాయన్తతానిద్దోఘాపావసుభిగ్పుర-
 స్తానప ॥ ౩౭ ॥ అనునత మనూజవాగ్ పితృభిర్దక్షిణతగప్రచేతారు-
 దేగిప్రశాచ్చిద్విశ్వకర్షాఽఽద్దిత్యేరుత్తతతోయదెనముత్తరవైదింప్రా-
 త్తత దిగ్భ్య వనతద్యజమానో భ్రాతృవ్యాన్ప్రగిదత ఇన్ద్రోయతి-
 ఘ్నాలాప్రకభ్యగిప్రాయచ్చత్రాన్దక్షిణత ఉత్తరవైద్యా ఆద్యయ-
 త్ప్రొక్షణీనాముచ్చిష్యత లద్దక్షిణత ఉత్తరవైద్యే నిసయేద్యదేవత-
 త్రక్పూరం తత్రైనశమయతియంద్విస్యాత్సంధ్యాయేచ్ఛుచైవైసమర్చ-
 యతి ॥ ౩౮ ॥ మిమితైనామధ్రువాఽపశ్చుచాత్రిణి చ ॥ ౨ ॥

అత సోత్తరవైదిప్రవీణసర్వాశ్చయా కామాన్విశ్లేచన-
 కతి తేదేవా ఆకామయన్తాసురాన్భాగితృవ్యానభిభవైమేతితే-
 హహుస్సిగ్ంహీసీ సపత్నసాహీ న్వాహేతి తేఽసురాన్భాగి-
 తృవ్యానభ్యభవన్తేఽసురాన్భాగితృవ్యానభిభూయాకామయన్త
 ప్రజాం విద్వేషమాతి తేఽహహుస్సిగ్ంహీసీ సుప్రజాపదిస్సాస్వి-
 హేతితే ప్రజామవిద్వన్తతే ప్రజాంవిత్వా ॥ ౩౯ ॥ అకా-

మధ్యస్థ ప్రసూర విద్యమహితి తేజహవపుస్నిగ్ంహీరసి రాయస్స-
ప్రపదిస్సవిహి తేప్రసూనవిద్యస్థ తేప్రసూవిత్వాకామయస్థ ప్ర-
తిష్ఠాం విద్యమహితి తేజహవపుస్నిగ్ంహీరస్యాదిత్యవనిస్సాహితి
తత్తమాం ప్రతిష్ఠామవిద్యస్థ తత్తమాం ప్రతిష్ఠాంవిత్వాకామయ -
స్థదైవతా ఆశిషడపేయామితి తేజహవపుస్నిగ్ంహీరస్యాసహ దే-
వాద్దేవయతే ॥ ౪౦ ॥ యజమానాయ స్వాహేతి తేదైవతా ఆశిష-
డసాయనుశ్చక్రబ్జి వ్యాఘరయతి పశ్చాత్తురా ప్రక్షిగ్ంసా -
బ్జియశ్చ యజ్ఞమేవాసరుధైశ్చయవాఘరయతి తస్మాదక్ష-
యాప్రశమోక్షాని ప్రహరన్తి ప్రతిష్ఠితై భూతేభ్యస్తేన్వతి సుచ-
ముస్సృష్టాతియప్రవ దేవా భూతాస్తైమాం తద్భాగధయం తానైవ
తేన ప్రీతాని పాతుద్రవాన్సర్దిధీన్సరిదధాత్యైమామ్ ॥ ౪౧ ॥ లోకా-
వాం విశృత్యాఅగ్నిస్సయో బ్యాయాగ్ంసో భౌతిర అప్రన్త దే-
వేభ్యోహవ్యం వహన్సప్రామీయస్థ సోఽగ్నిరభిభేదితంవావస్య ఆ-
దిమాఃపృథిని సనిలాయత సయాం సప్రన్నతిష్వసన్తతాం పూతు-
ద్రాయామాషధీమ్ తాగ్ం సుగన్దితేజనైయాం పశుమతాం పేత్వ-
స్యాస్తరాశ్చక్లెతం దైవతాగ్ంప్రేషమైచ్చన్త మస్వవిద్యన్తమబ్జివన్ ॥
ఉపన్తలవరస్వహవ్యం నూప్రహేతి సోఽబ్రవీద్యరంవృక్షయదేవ గృ-
హీతస్యాహుతస్య బహిగపరిధి స్సవ్దౌ తన్త భౌత్పుగాం భాగధయ-
మన్తది తస్మాద్యగ్గృహీతస్యాహుతస్య బహిగపరిధిస్సవ్దతి తేహం
తద్భాగధయం తానైవ తేనప్రీతాని సోఽమన్యతాఘనన్తా మే

హూత్యగ్నివత్తైవ జహూతి నాన్ధోఽధ్వయ్యర్థవత్తీ న యజ్ఞగ్ం
 రత్యోగోసిక్ష్మన్తి పావీప్రతేమధ్వరం కల్పయన్తి ఇత్యాహ సుప్త-
 గ్గమైవై నే లోకం గమయత్యత్ర రమేథాం వర్జన్పుణివ్యా ఇత్యాహ
 వత్సహ్యేతత్పుణివ్యా యద్దేవయజ్ఞగ్ం శిరో వా ఏతద్యజ్ఞస్య
 యద్ధవిధానం దివో వావిష్ణవ్రతవా పుణివ్యాః ॥౪౭॥ ఇత్యా-
 శీర్షదయర్చా దక్షిణస్య హవిధానస్య మేధీనిహన్తి శీర్షతప్తవ
 యజ్ఞస్య యజమాన ఆశిజోఽవరుద్ధే దన్దోవా బాహురస్త్రతీయస్య
 హవిధానస్య వపత్కరేణాక్షమచ్చివద్య త్రుతీయం ఛదిర్ హవి-
 ధానయోరుదాహ్రియతే త్రుతీయస్య హవిధానస్యవరుద్ధ్యే శిరోవా
 ఏతద్యజ్ఞస్య యద్ధవిధానం విష్ణోరరాటమసివిష్ణోరిప్రప్తవన్తీత్యాహ
 తస్మాదేతావద్దాశిరోవిష్యూతంవిష్ణోస్సూరసివిష్ణోర్ధుఃవపు నీత్యాహ
 వైష్ణవగ్ం హిదేవతీయా హవిధానం యంత్రథమం గ్రాణిం గ్రాణీ-
 యాద్యత్తంనవిహగ్ం సయోదమహేనాధ్వయ్యగ్ం ప్రమీయేత తస్మా-
 థనివ్రస్యః ॥ ౪౮ ॥

పత్నీహన్యర్వా పుణివ్యా విష్యూతం విష్ణోష్షడ్విగ్ం -
 శతిశ్చ ॥ ౯ ॥

దేవస్యత్వా సవితురి ప్రవవత్సభ్యిమాదత్తై ప్ర-
 సూత్యా అశ్వినోర్భాహుభ్యామిత్యహోవివో హి దేవానామ -
 ధ్వయ్యతస్తం పూష్ణో హస్తాభ్యామిత్యహ యత్తైవజ్ఞప్తవా ఏ-
 వాయదభ్యిరభ్యిరసినారసీత్యాహ శాస్త్రైకాజ్ఞేకాజ్ఞేవైక్రియ -

మాణి యజ్ఞగ్ం రక్షగ్ంసి జహగ్ంసన్తి పరిలిఖతగ్ం రక్షరిప -
 రిలిఖతాలరాతయథిత్యాహ రక్షసామపహత్యై ॥ ౪౯ ॥ ~~తా~~ త్త-
 దక్షహగ్ం రక్షసాగ్రీవా అపికృన్తామి యోస్తాద్దేవ్యస్తి యం చ త-
 యం ద్విష్కృత్యాహ ద్యావాపరుషా యంచైవ ద్వేష్టి యశ్చే-
 వంద్వేష్టి తయోరైవానస్తరాయం గ్రీవాగ్ంకృన్తతిదివత్వాన్తరిహ-
 యత్వా పృథివ్యై త్వేత్యాహౌభ్యవై నాం లోకేభ్యగ్ంప్రక్షతి ప్రర-
 స్తాద్రావీం ప్రక్షతి తస్మాత్ ॥ ౫౦ ॥ ~~తా~~ ప్రస్తాద్రావీం మ-
 నుష్యా ఊర్జముపజీవన్తి క్రూరమివవాచితత్కరోతి యథ్భవత్యపా-
 లవనయతి శాస్త్యై యసమతీరవనయత్యుగైవయవ ఊర్ధ్వమృ-
 రక్షాజైవౌజగ్ం సమర్థయతి యజమానైవ సంమితౌదుష్పరీభవతి
 యావానైవ యజమాన స్తావతీమైవాస్తిన్నుర్జందధాతి పితృణాగ్ం
 సజనఘసీతి బర్హిరవస్తృణాతి పితృదేవత్యైమ్ ॥ ౫౧ ॥ ~~తా~~ హ్యే-
 తిద్యన్నిఖాతం యద్బర్హిరవస్తీర్యమిమయాత్పితృదేవత్యా నిఖా-
 తాన్యాద్బర్హిఃస్తీర్యమిమోత్యస్యామైవై నాం మిమోత్యథో స్వా-
 రుహమైవై నాం కరోత్యుద్భవగ్ం స్తభానాన్తరిక్షం పృణేత్యాహ్మే-
 మాం లోకానాం విశ్వత్యై ద్యుతానస్తా మానతో మిమోత్వి-
 త్యాహ ద్యుతానోహ స్తవై మానతోదైవానామాదుష్పరీం మి-
 నోతి తేనైవ ॥ ౫౨ ॥ ~~తా~~ ఏనాంమిమోతి బ్రహ్మవనింత్యాక్షత్త-
 వనిమిత్యాహయథా యజుర్వైరిద్భృతేన ద్యావాపృథివీ ఆపృణే -
 తామిత్యేదుష్పర్యాం జహూతి ద్యావాపృథివీ ఏవరసేనాన్త్యా -

నమోనమోన సావయత్తా నమోన యజమానం తేజసానన్త్యైర్ద్రోమ -
 సీతి ఛదిరధిని దధాత్త్యైర్ద్రోగంహి దేవతయా సదోవిశ్వజనస్యచా -
 యేత్యాహ విశ్వజనస్య ప్యేమా ఛాయా యశ్చదౌ నవచది ॥౫౩॥
 తేజస్కామస్య మినుయాత్త్రి పృతాస్తామనపం మితం తేజస్త్రి -
 పృతేజస్స్యవ భవత్యేకాదశచదీద్రియకామస్యేకాదశాక్షరాత్రిష్టు -
 గిద్రియం త్రిష్టుగిద్రియావ్యేవ భవతి పశ్చాదశచది భ్రాతృవ్యవ -
 లగపశ్చాదశో వజ్రాభ్రాతృవ్యాభిభూత్యై ప్రప్తదశచది ప్రజాకామ -
 స్య నప్తదశచిప్రజాపతిచిప్రజాపతేరాస్త్యై ఏకవింశతిచదిప్రతిష్ఠాకా -
 మస్యైకవింశస్తానమానాం ప్రతిష్ఠా ప్రతిష్ఠిత్యా ఉదరం వై నద -
 ఊర్ధ్వదుష్పరోమధ్యత ఔదుష్పరీం మినోతి మధ్యత ఏవప్రజావా -
 మూర్జందధాతి తస్తాత్ ॥ ౫౪ ॥ మధ్యతఊర్జాభుజ్జతే య -
 జమాన లోకే వైదక్షిణాని ఛదీగంషి భ్రాతృవ్యలోక ఉత్తరాణి -
 దక్షిణాన్యత్తరాణి కరోతి యజమానమేవా యజమానాదుత్తరంక -
 రోతి తస్తాద్యజమానానాం యజమానాదుత్తరోన్తర్వరాస్య రోతి -
 వ్యాపృత్యై తస్తాదరణ్యం ప్రజా ఉపజీవన్తి పరిత్యాగిర్వణో గిర ఇ -
 త్యాహ యథా యజురేవై తదిన్ద్రస్య సూరసీన్ద్రస్య ధ్రువమసీ -
 త్యాహేర్ద్రోగం హి దేవతయా సదాయం ప్రథమం గ్రీన్ధిం గ్రీన్ధీ -
 యాద్యత్తంన ఏ ప్రగ్నంనయైదమేహేనాధ్వర్యగి ప్రమీయేత్ త -
 స్తాభ్యుప్రసవ్యః ॥ ౫౫ ॥

అపహత్యై తస్మాత్పితృదేవత్యం తేనైవ నవధది తస్మాద్భద్రం
పశ్యదశచ ॥ ౧౦ ॥

శిరోవాప్తద్యజ్ఞస్య యద్ధవిధానం ప్రాణాఉపరవాహవి-
ర్ధానే ఖాయైతస్మాత్ప్రీతృవన్నాగితి తస్మాత్తాత్యై తస్మాద్భద్రస్మాత్ప్రీ-
త్యై ప్రాణాత్క్షోహణో వలగహనో వైష్ణవాభ్యవాయిత్యాహ వై-
ష్ణవాహి దైవతయోవరవా అసుర్తావై నిర్యస్తౌదేవానాం ప్రాణేషు
వలగాన్యఖవస్తాన్ప్రహుమాత్రై నన్విన్దస్తాన్ప్రహుమాత్రాః
ఖాయస్తద్భద్రమహం తంవలగముద్యసామి ॥ ౧౬ ॥ యంసస్సమా నో
యమసమానో నిచఖానేత్యహద్వావావపురుషో యశ్చైవ సమా-
నో యశ్చ సమానోయమైవాస్తేతావలగంనిఖనతస్తమైవోద్వపతిసం
తృణై తస్మాద్భుత్వై అన్తరతః ప్రాణానసంభినత్తి తస్మాదసంభిన్నాః
ప్రాణాత్పావనయతితస్మాద్దార్ద్రా అన్తరతఃప్రాణాయవమతీరవన-
యతి ॥ ౧౭ ॥ ఊర్వాయవగప్రాణా ఉపరవాః ప్రాణేష్వైష్ణవోర్జందధాతి
బ్రహ్మహిరన్త్రాత్యై తస్మాత్క్షోమశా అన్తరతఃప్రాణా ఆజ్యేనవ్యాఘర-
యతి తేజో వా ఆజ్యం ప్రాణా ఉపరవాగప్రాణేష్వైవ తేజోదధాతి
హమావాప్తై యజ్ఞస్య యదధిపవణేన సంతృణత్త్యసంతృణైహి
హమా అథోఖిలుదీర్ఘస్తోమే సంతృద్యధ్యత్యై శిరో వా వ్రతద్య-
జ్ఞస్య యద్ధవిధానమ్ ॥ ౧౮ ॥ ప్రాణా ఉపరవా హనూ అధిపవణే
జిహ్వో చక్షుః గ్రాహణోదంతా ముఖమాహవనీయో నాసికోత్తర-
వేదిరుదర్శం సదోయదాఖిలువై జిహ్వాయా దధ్యధిఖాదత్యధ

ముఖం గచ్ఛతి యదాముఖం గచ్ఛత్యుదరం గచ్ఛతి తస్మాద్ధర్మానే
చక్షున్మధిగావభిరభిమత్యాహవనీయే హుత్యాప్రత్యక్షాః పరేత్తి
సదసి భత్యయన్తి యోవై విరాజాయజ్ఞముఖద్వారం వేదదుహ ప్రవై -
నామియంవై విరాటస్యై త్వక్చర్మోధోఽధిషవజ్జేస్సనా ఉపరవా
గ్రావాణా ప్రథాసముత్పిజోదుహస్తిసామగపయో యవవంవెద దుహ
ప్రవైనామ్ ॥ ౫౯ ॥

ప్రచామి యవమతీరవనయతి హవిధానమేవ త్రయోవిగ్ం-
శతిశ్చ ॥ ౧౧ ॥

యదుభాదేవాసురా ముఖసైమాగ్ం సుప్తగం యద్వాఅనీ -
శానశిపురో హవిషి తేభ్యసన్తి త్రవైదిబంధం దేవన్యాభిభిగ్ంశిన్తో
వా ఏకాదశ ॥ ౧౧ ॥

యదుభావిత్యాహ దేవానాం యజ్ఞాదేవేభ్యో నరభాయ
యజమానాయ ప్రస్తాద్రావీం నవ పక్షాశత్ ॥ ౫౯ ॥

॥ యదుభాదుహ ప్రవైనామ్ ॥

హరిఃటమ్ ॥

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

కృష్ణయజుర్వేదేష్ఠకాణ్డే

ద్వితీయప్రశ్నస్సమాప్తః.

స్తుతేవిద్వజ్జహి వీయ దైప్రతిచీరుద్ధాత్ర ఉప్యవై చతుర్దశచ ॥

సుప్రగాఢాయ వా సతాని లోకాయ హూయ వై యద్వేన-

జ్జనాని ద్వాభ్యాం గార్హపత్యే జుహూతి ద్విపాద్యజమా -

నరి(పతిష్ఠిత్యా ఆగ్నిధై) జుహూత్యన్తరిక్ష ప్రవాక్రమత ఆహవనీ -

యే జుహూతి సుప్తర్గమైవైసం లోకం గమయతి దేవాన్ వైసు -

ప్తర్గం లోకం యతో రక్షాగ్ స్యజిహ్వాగ్ంప్రస్తే సోమేనరాజ్ఞా ర -

క్షాగ్ స్యప్రహత్యాపుమాత్మానం కృత్వా సుప్తర్గం లోకమాయ -

నక్షసామసుపలాభాయాత్సామో భవత్యథ ॥ ౭ ॥ వైవజ్జనాని

జుహూతి రక్షసామపహత్యై త్వగ్ం సోమతనూకృద్భృత్యాహ

తనూకృద్భృష ద్వేషోభ్యోఽన్యకృతేభ్య ఇత్యాహాన్యకృతాని హి

రక్షాగ్ స్యురు యంతాఽసి వరూథమిత్యేహేలూరుణప్రధీతివావై -

తదాహ జహాణో అపురాభ్యస్య వేత్సిత్యాహాపుమైవ యజమానం

కృత్వా సుప్తర్గం లోకం గమయతి రక్షసామసుపలాభాయాసోమం

దదతే ॥ ౮ ॥ ఆగ్రావ్ణ్ణ ఆవాయవ్యాన్యాద్రోణకలశముత్పత్తిమా

నయన్త్యన్వనాగ్ంసి ప్రపర్తయన్తియావదేవాన్యాస్తితేన ప్రహ సు-

ప్తర్గం లోకమేతి నయవత్త్యర్చాఽగ్నిధై)జుహూతి సుప్తర్గస్య లోక-

ప్ర్యాభిసేత్యై గ్రావ్ణ్ణోవాయవ్యాని ద్రోణకలశమాగ్నిధై) ఉపవా-

నయతి విప్యేనం తెగ్రావ్ణ్ణాతై యథ సహాపవాసయేదపువా-

యేత సామ్యర్చాప్రపాదయతి స్వయా ॥ ౯ ॥ ఏవైసం దేవతయా

ప్రపాదయత్యదిత్యాసదోఽన్యదిత్యాసద అపీదేత్యాహ యథాయ-

జరైవై తద్యజమానౌ వా ఏతస్య పురా గోష్టా భవత్యైవ పూ దేవ
 సవిత్సామృత్యాహ సవిత్ప్రసూత ఏవై నం దేవతాభ్యస్సంప్ర
 యచ్ఛత్యైతత్త్వం సామదేవౌ దేవానుపాగ్రా ఇత్యాహ దేవౌ
 హ్యేవ స ॥ ౧౦ ॥ దేవాస్తుపైత్తీదమహం మమహ్యో మను -
 మ్యానిత్యాహ మమహ్యో ౨ హ్యేవ సన్మనుమ్యాస్తుపైత్తియదేతద్య-
 జర్న బ్రూయాదప్రజా అక్షశుర్యజమానస్సాగ్నహప్రజయా వ-
 హరాయస్వేషేతేత్యాహ ప్రజయైవక్షశుభీష్ణహేమం లోకముపా -
 వర్తతే సమోదేవేభ్య ఇత్యాహ సమస్తా రోహి దేవానాగ్ స్వధా
 పితృభ్య ఇత్యాహ స్వధాకారోహి ॥ ౧౧ ॥ పితృణామిదమహం నిర్వరుణ-
 వ్యపాతాదిత్యాహ వరుణపాతా దేవనిముక్ష్యతే ౨ గ్నేప్రతపతత్క-
 నగిపూర్వాత్తనూరాదేయేత్యాహుః ణాహితద్వేద యద్వసేయాన్ధ్వి
 వశే భూతే పునర్వాదదాతి స వేతి గావిణావై సామవ్య రాజ్ఞో
 మలిఘ్నుసేనా యఏవం విద్వాన్సావన్త్య ఆగ్నేధ్యో ఉపతాసయతి వై నం
 మలిఘ్నుసేనావిన్దతి ॥ ౧౨ ॥

అథదదతై స్వయాసస్థస్వధాకారోహివిన్దతి ॥ ౨ ॥

 వైష్ణవ్యర్చాహుత్వా యూప్రమచ్చేతి వైష్ణవౌ
 వై దేవతయా యూప్రస్వయ్యైవై నం * దేవతయా ౨ చైత్యత్త్యన్య-
 సగ్ంనాన్యానుపాగ్రామిత్య * హతిహ్యన్యానేతి నాన్యామైత్య-
 ర్వాత్త్వా పరే రవిదంప్రరోపరైరి * త్యాహార్యాగ్న్యం పరైర్విన్ద-
 తి ప్రరోపరై స్తత్యాహుః ॥ ౧౩ ॥ వైష్ణవం దేవయజ్ఞయా

ఇత్యాహ దేవయజ్ఞాద్వై హ్యనం జుషతే దైవస్త్వాసవితా మధ్వ-
 ౭౨౨ క్విత్యాహ తేజస్వై నమస్త్యోషధ తాయస్తే వైవస్వం స్వ-
 ధితైమనగం హిగంఠీరిత్యాహ వజ్రా వై స్వధిత్యావై స్వధితే-
 ప్రక్షాత్తుస్త్యవిధ్యతరిప్రథమేన శకలేన సహతేజగం పథాపతతి యగంప్ర-
 థమశ్వకలగి పరాపతైత్తమవ్యాహరేభుతేజసమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఏవైవ-
 మాహారతీమైవై లోకాయూషాత్ప్రయతా బిభ్యతి దివమగ్రేణమా-
 లేభిస్తరిక్షం మధ్యేన మాహిగంఠీరిత్యాహేభ్యవైవై నం లోకేభ్య-
 శ్వమయతి ననస్పతే శతపల్శో వి హౌహేత్యావ్రశ్చనే జుహూ-
 తి తస్మాదావ్రశ్చనాద్వృక్షాణాం భూయాగంస్త ఉత్తిష్ఠన్తి సహస్ర-
 సల్ శా వి వయగం రుహేమిత్యాహాశిషమైవై తామాశాస్తేనక్ష-
 సజ్గమ్ ॥ ౧౫ ॥ ప్రౌశ్చేద్వదక్షసజ్గం ప్రౌశ్చేదధక్షమం
 యజమానస్య ప్రమాయుకగ్ం స్త్యాద్యం కామయేతాప్రతిష్ఠితస్యా-
 దిత్యాలోహం తస్మై వృశ్చేదైషవై వనస్పతీనామప్రతిష్ఠితోఽప్రతిష్ఠిత
 వనభవతి యంకామయేతాపశుస్యాదిత్యప్రణాం తస్మైశుమాగ్రం
 వృశ్చేదైషవై వనస్పతీనామపశప్ర్యాఽక్షశురైవభవతి యంకామయే-
 తపశుమాస్థ్యాదితిబహుప్తర్గం తస్మైబహుశాఖం వృశ్చేదేషవై ॥
 వనస్పతీనాం పశవ్యగిపశుమానైవ భవతిప్రతిష్ఠితం వృశ్చేత్ప్రతిష్ఠా-
 కామస్యైషవై వనస్పతీనాం ప్రతిష్ఠితోయస్సమేభూమ్యైస్వాద్యో-
 నేహాభగిప్రత్యైవ తిష్ఠతి యగిప్రత్యజ్ఞుపనతస్తంవృశ్చేభుహిమేధ-
 మ్మధ్యపనతగం పశ్చరత్నిం తస్మైవృశ్చేద్యం కామయేతాప్రైవము-

త్రో యజ్ఞోనమేదితి పశ్చాత్తురాప్రక్షిగి పాక్ష్యోయజ్ఞ ఉపైవము-
త్రో యజ్ఞః ॥ ౧౭ ॥ ~~త్రో~~ నమతిషడరత్నిం ప్రతిష్ఠాకామస్య ప-
ద్వాబ్జుతప బ్జుతుష్టేవ ప్రతితిష్ఠతి నస్తారత్నింశ్చశుకామస్య సప్తపదా
శక్వరీ ప్రశవశ్శక్వరీ పశూనైవాపరుద్దైవారత్నిం తెజస్కామస్య
త్రిపుతాస్తోమేన సంమితం తెజస్త్రిపుతేజస్వ్యవభవత్యైకాదశా-
రత్నిమిద్ద్రియకామస్యైకాదశాక్షరాత్రిష్టగిద్ద్రియం త్రిష్టగిద్ద్రి-
యావ్యేవ భవతి పశ్చాదశారత్నిం భౌతృవ్యవతరి పశ్చదశో
వజ్రాభౌతృవ్యాభిభూత్యై నప్తదశారత్నిం ప్రజాకామస్య సప్త-
దశగప్రజాపతిరిప్రజాపతైరాప్త్యైకవిగ్ంశత్యరత్నిం ప్రతిష్ఠాకా-
మస్యైకవిగ్ంశస్తోమూనాం ప్రతిష్ఠా ప్రతిష్ఠేత్యా అష్టాశ్రీర్భవత్యష్టా-
క్షరాగాయత్రితేజోగాయత్రీగాయత్రీయజ్ఞముఖం తెజస్వైవ గాయ-
త్రియా యజ్ఞముఖేన సంమితః ॥ ౧౮ ॥

జుషేనతేజనమనక్షనజ్గం బహుశాఖం పృశ్యేదేషవైయ-
జ్ఞఉపైవముత్రో యజ్ఞ ఆప్త్యా ఏకాన్నవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౩ ॥

పృథివ్యైత్యాస్తరితాయత్వా దివ్యేత్యాస్తేభ్య ఏవైసం-
లోకేభ్యగిప్రాక్షత్తి పరాజ్ఞం ప్రాక్షత్తి పరాజివహి సువర్ణోల్లాకగి
కూరిరమివనా ఏతత్కరోతి యథనత్యహేవనయతి శాస్త్ర్యయవ-
మతీరవనయత్యుగ్గోవోయత్రా యజమానేషయాప్తస్సంమితోయా-
వావైవ యజమానస్తావతీమైవాస్తిన్నూర్జం దధాతి ॥ ౧౯ ॥

~~త్రో~~ పితృణాగ్ం సదనమునీతి బర్హిరప * స్తృణాతి పితృదేవ-

త్యైశ్చోం హ్యతద్యన్నిభాతం యద్భర్హిరనన స్తీర్య మినుయాత్మ -
 తృదేవత్యో నిభాతస్సర్వభర్హిరనన స్తీర్య మినుత్యస్యమైవైసం
 మినుతి యూపశక్షలమవాస్యతి సతేజసమైవైసం మినుతి దేవస్తా
 సవితా మధ్వాఽనక్తిత్యహ తేజస్సైవైసమన్తే సుపిప్రులాభ్య -
 స్తాప్వపదీభ్యఃకలితమాలంబతి ॥ ౨౦ ॥ తస్మా ముచ్చతి తస్మా -
 చ్చీర్షత ఏవధయగఫలం గృహ్లాన్త్యన్తే తేజోవా ఆజ్యం యజ -
 మానేనాగ్నిష్టాశ్రిసంమితా యదగ్నిష్టామశ్రిమన్తే యజమానమై -
 వ తేజనాఽనక్త్యాన్తమనక్త్యాన్తమైవ యజమానం తేజసాఽనక్తి
 సర్వతగపథిమృత్యుపరివర్గమైవాస్తివై జోదధాత్యుద్గిన్గం సభానా -
 సరిక్షం ప్రజతత్యస్తేహం లోకానాం విధృత్యై వైష్ణవ్యచా ॥
 తల్పయతివైష్ణవౌవై దేవతయా యూపస్సయైవైసం దేవత -
 యా కల్పయతి ద్వాభ్యాం కల్పయతి ద్విపాద్యజమానగ్నిపతిష్ఠిత్యై
 యంకామయేత తేజస్సైసం దేవతాభిరిన్ద్రోయేణ సమర్థయేయమిత్యగ్ని -
 ష్టాతస్యాశ్రిమాహవసీయ ద్విత్వం వైశ్ణంవాఽతినావయైతేజస్సైవైసం
 దేవతాభిరిన్ద్రోయేణ సమర్థయతి యంకామయేత తేజస్సైసం దేవతాభి -
 రిన్ద్రోయేణ సమర్థయేయమిత్య॥౨౧॥ అగ్నిష్టాం తస్యాశ్రిమాహవసీయేన
 సంమినుయాఽతేజస్సైవైసం దేవతాభిరిన్ద్రోయేణ సమర్థయతి బ్రహ్మన -
 సింత్యా క్షత్రినసిమిత్యాహ యథాయజురైవైతత్పరి వ్యయత్యా -
 గ్నోరేతనా యజమానేనయూపస్సంమితౌ యజమానమైవౌపూర్ణాన -
 మర్థయతి నాభిక్షఘ్నపరి వ్యయతి నాభిక్షఘ్న ఏవాస్తాఽర్థందధాతిత-

స్తాన్నాభిదక్షుః^౧ ధా^౨భుజ్జ^౩తై యంకామయేత్తోజ్జ్^౪నమ్^౫ ॥ ౨౩ ॥
 త్తా^౬స్య^౭ధ్య^౮యే^౯యమిత్త్యు^{౧౦}ధ్యం^{౧౧} వాతస్యా^{౧౨}వా^{౧౩}త్రీ^{౧౪}ం^{౧౫} వా^{౧౬}మో^{౧౭}హే^{౧౮}దూ^{౧౯}జ్జ్^{౨౦}-
 వై^{౨౧}నం^{౨౨}స్య^{౨౩}ధ్య^{౨౪}య^{౨౫}తి^{౨౬} యది^{౨౭}కా^{౨౮}మయే^{౨౯}త^{౩౦} వక్^{౩౧}షు^{౩౨}క^{౩౩}రి^{౩౪}ప్ర^{౩౫}జ్^{౩౬}స్య^{౩౭}స్యా^{౩౮}న్య^{౩౯}ది^{౪౦}త్య^{౪౧} వా^{౪౨}త్రీ^{౪౩}-
 మ^{౪౪}ప్రా^{౪౫}హే^{౪౬}ద్వ^{౪౭}ప్ర^{౪౮}ష్టే^{౪౯}మే^{౫౦}వ^{౫౧} ని^{౫౨}య^{౫౩}చ్ఛ^{౫౪}తి^{౫౫} యది^{౫౬}కా^{౫౭}మయే^{౫౮}తా^{౫౯}న^{౬౦}క్^{౬౧}షు^{౬౨}క^{౬౩}ప్రా^{౬౪}న్య^{౬౫}ది-
 త్యు^{౬౬}ధ్య^{౬౭}ము^{౬౮}దూ^{౬౯}హే^{౭౦}ద్వ^{౭౧}ప్ర^{౭౨}ష్టే^{౭౩}మే^{౭౪}ప్రా^{౭౫}ద్య^{౭౬}చ్ఛ^{౭౭}తి^{౭౮}పి^{౭౯}త్ర^{౮౦}ణా^{౮౧}న్^{౮౨}ని^{౮౩}ఖా^{౮౪}తం^{౮౫}మ^{౮౬}ను^{౮౭}మ్య^{౮౮}-
 ణా^{౮౯}మూ^{౯౦}ర్థ^{౯౧}ం^{౯౨} ని^{౯౩}ఖా^{౯౪}తా^{౯౫}దా^{౯౬}ర^{౯౭}త^{౯౮}నా^{౯౯}యా^{౧౦౦} ఓ^{౧౦౧}ష^{౧౦౨}నీ^{౧౦౩}నా^{౧౦౪}గ్^{౧౦౫}ం^{౧౦౬} ర^{౧౦౭}త^{౧౦౮}నా^{౧౦౯}వి^{౧౧౦}శ్వే^{౧౧౧}మా^{౧౧౨}మ్^{౧౧౩} ॥
 దే^{౧౧౪}వా^{౧౧౫}నా^{౧౧౬}మూ^{౧౧౭}ర్థ^{౧౧౮}గ్^{౧౧౯}ం^{౧౨౦} ర^{౧౨౧}త^{౧౨౨}నా^{౧౨౩}యా^{౧౨౪} ఆ^{౧౨౫}చ^{౧౨౬}షా^{౧౨౭}లా^{౧౨౮}ది^{౧౨౯}న్ద్ర^{౧౩౦}స్య^{౧౩౧} చ^{౧౩౨}షా^{౧౩౩}ల^{౧౩౪}గ్^{౧౩౫}ం^{౧౩౬}
 ప్రా^{౧౩౭}ధ్యా^{౧౩౮}వా^{౧౩౯}మ^{౧౪౦}తి^{౧౪౧}రి^{౧౪౨}క్త^{౧౪౩}గ్^{౧౪౪}ం^{౧౪౫} స^{౧౪౬}వా^{౧౪౭}ప్ర^{౧౪౮}స^{౧౪౯}ర్వ^{౧౫౦}దే^{౧౫౧}వ^{౧౫౨}స్య^{౧౫౩} య^{౧౫౪}ద్యూ^{౧౫౫}ప్రా^{౧౫౬} య^{౧౫౭}ద్యూ-
 పం^{౧౫౮} మి^{౧౫౯}నో^{౧౬౦}తి^{౧౬౧} స^{౧౬౨}ర్వా^{౧౬౩}ప్ర^{౧౬౪}వ^{౧౬౫} దై^{౧౬౬}వ^{౧౬౭}తా^{౧౬౮}గ్^{౧౬౯}ప్రీ^{౧౭౦}ణా^{౧౭౧}తి^{౧౭౨} య^{౧౭౩}జ్జ్^{౧౭౪}ప్ర^{౧౭౫}వై^{౧౭౬} దై^{౧౭౭}వా^{౧౭౮}ను^{౧౭౯}ప్ర^{౧౮౦}న్దం^{౧౮౧}
 లో^{౧౮౨}క^{౧౮౩}మాయ^{౧౮౪}స్తే^{౧౮౫} ౭^{౧౮౬}మ^{౧౮౭}స్య^{౧౮౮}స్త^{౧౮౯}మ^{౧౯౦}మ^{౧౯౧}మ్య^{౧౯౨}నో^{౧౯౩}న్వా^{౧౯౪} భ^{౧౯౫}వి^{౧౯౬}ప్ర^{౧౯౭}స్య^{౧౯౮}నీ^{౧౯౯}తి^{౨౦౦}తే^{౨౦౧}యా-
 పే^{౨౦౨}న^{౨౦౩} యో^{౨౦౪}ప^{౨౦౫}యి^{౨౦౬}త్వా^{౨౦౭} సు^{౨౦౮}ప్ర^{౨౦౯}న్దం^{౨౧౦}లో^{౨౧౧}క^{౨౧౨}మాయ^{౨౧౩}స్త^{౨౧౪}మృ^{౨౧౫}ష^{౨౧౬}యో^{౨౧౭} యూ^{౨౧౮}పే^{౨౧౯}నై^{౨౨౦} -
 వా^{౨౨౧}ను^{౨౨౨} ప్రా^{౨౨౩}జా^{౨౨౪}న^{౨౨౫}స్త^{౨౨౬}ద్యూ^{౨౨౭}ప^{౨౨౮}స్య^{౨౨౯} యూ^{౨౩౦}ప్ర^{౨౩౧}త్వి^{౨౩౨}మ్^{౨౩౩} ॥ ౨౪ ॥ య^{౨౩౪}ద్యూ-
 పం^{౨౩౫} మి^{౨౩౬}నో^{౨౩౭}తి^{౨౩౮} సు^{౨౩౯}ప్ర^{౨౪౦}న్ద^{౨౪౧}స్య^{౨౪౨} లో^{౨౪౩}క^{౨౪౪}ప్ర^{౨౪౫}ప్ర^{౨౪౬}జ్జ్^{౨౪౭}తై^{౨౪౮} పు^{౨౪౯}ర^{౨౫౦}స్తా^{౨౫౧}న్ని^{౨౫౨}నో^{౨౫౩}తి^{౨౫౪} పు^{౨౫౫}ర^{౨౫౬}స్తా-
 ధి^{౨౫౭} య^{౨౫౮}జ్జ్^{౨౫౯} ప్ర^{౨౬౦}జ్జ్^{౨౬౧}య^{౨౬౨}తే^{౨౬౩}ప్ర^{౨౬౪}జ్జ్^{౨౬౫}తగ్^{౨౬౬}ం^{౨౬౭}హి^{౨౬౮} త^{౨౬౯}ద్య^{౨౭౦}ద^{౨౭౧}తి^{౨౭౨}ప^{౨౭౩}న్న^{౨౭౪} ఆ^{౨౭౫}హ^{౨౭౬}స^{౨౭౭}రి^{౨౭౮}దం^{౨౭౯}
 కార్య^{౨౮౦}మా^{౨౮౧}నీ^{౨౮౨}ది^{౨౮౩}తి^{౨౮౪} సా^{౨౮౫}ధ్యా^{౨౮౬}నై^{౨౮౭} దే^{౨౮౮}నా^{౨౮౯}య^{౨౯౦}జ్జ^{౨౯౧}మ^{౨౯౨}త్య^{౨౯౩}మ^{౨౯౪}స్య^{౨౯౫}స్త^{౨౯౬} తా^{౨౯౭} య^{౨౯౮}జ్జ్^{౨౯౯}
 నా^{౩౦౦}స్పృ^{౩౦౧}శ^{౩౦౨}తా^{౩౦౩} య^{౩౦౪}ద్య^{౩౦౫}జ్జ^{౩౦౬}సా^{౩౦౭}ప్రీ^{౩౦౮}తి^{౩౦౯}క్త^{౩౧౦}మా^{౩౧౧}నీ^{౩౧౨}త్త^{౩౧౩}ద^{౩౧౪}స్పృ^{౩౧౫}శ^{౩౧౬}ద^{౩౧౭}తి^{౩౧౮}రి^{౩౧౯}క్తం^{౩౨౦} వా^{౩౨౧}ప్ర-
 త^{౩౨౨}ద్య^{౩౨౩}జ్జ^{౩౨౪}ప్ర^{౩౨౫}య^{౩౨౬}ద^{౩౨౭}గ్నా^{౩౨౮}వ^{౩౨౯}గ్ని^{౩౩౦}ం^{౩౩౧}మ^{౩౩౨}థి^{౩౩౩}త్వా^{౩౩౪}ప్ర^{౩౩౫}హ^{౩౩౬}ర^{౩౩౭}త్య^{౩౩౮}కీ^{౩౩౯}రి^{౩౪౦}క్త^{౩౪౧}మే^{౩౪౨}తత్^{౩౪౩} ॥ ౨౫ ॥
 యూ^{౩౪౪}ప^{౩౪౫}ప్ర^{౩౪౬}య^{౩౪౭}దూ^{౩౪౮}ర్థ^{౩౪౯}ం^{౩౫౦} చ^{౩౫౧}షా^{౩౫౨}లా^{౩౫౩}తై^{౩౫౪}ప్రా^{౩౫౫}ం^{౩౫౬} త^{౩౫౭}ద్భా^{౩౫౮}గ^{౩౫౯}ధే^{౩౬౦}యం^{౩౬౧} తా^{౩౬౨}నై^{౩౬౩}వ^{౩౬౪}తే^{౩౬౫}న^{౩౬౬}
 ప్రీ^{౩౬౭}ణా^{౩౬౮}తి^{౩౬౯}దే^{౩౭౦}వా^{౩౭౧}నై^{౩౭౨}స^{౩౭౩}గ్^{౩౭౪}ం^{౩౭౫}స్థి^{౩౭౬}తై^{౩౭౭}సా^{౩౭౮}మై^{౩౭౯} ప్ర^{౩౮౦}స^{౩౮౧}చో^{౩౮౨}హ^{౩౮౩}ర^{౩౮౪}స్స^{౩౮౫}యూ^{౩౮౬}పం^{౩౮౭} తే^{౩౮౮} -
 మ^{౩౮౯}స్య^{౩౯౦}స్త^{౩౯౧} య^{౩౯౨}జ్జ^{౩౯౩}వే^{౩౯౪}శ^{౩౯౫}సం^{౩౯౬}వా^{౩౯౭}ఇ^{౩౯౮}దం^{౩౯౯} క^{౪౦౦}మ^{౪౦౧}ఇ^{౪౦౨}తి^{౪౦౩} తే^{౪౦౪}ప్ర^{౪౦౫}స్త^{౪౦౬}ర^{౪౦౭}గ్^{౪౦౮}ం^{౪౦౯} మ^{౪౧౦}సా^{౪౧౧}ం^{౪౧౨}ని -

మృదయమహశ్యేభస్వపుం యూపస్య సగ్ం స్థితై సామైశ్చ ప్ర
స్తరగ్ం హరతి జాహ్లాతి స్వప్రమయజ్ఞవేశసాయ ॥ ౨౭ ॥

దధాతి ప్రత్యుచా సమర్థయేయమిత్తూజ్ఞానం విశ్వేషాం
యావత్సమతిరి కమైతద్విచల్పారిగ్ంశచ్చ ॥ ౪ ॥

పాథ్యానై దేవా అస్థిన్లైక ఆప్రన్నాన్యస్థింపనమిష త్తే-
స్థిమైవాగ్నయైమేధాయాఽలభన్త * సహ్యన్యదాలవ్యభిమవిద్వ-
న్తత్రోవా ఇమాగ్ంప్రజాగ్ం ప్రాజాయన్త యదగ్నావగ్నిం మథిత్యా
ప్రహరతి ప్రజానాం ప్రజననాయ దుదో వా ఏష యదగ్నిర్యజ-
మానగ్ం ప్రశుర్యత్ప్రశుమాలభ్యాగ్నిం మన్థేద్దురదాయయజమానమ్ ॥
అపిదధ్యాత్ప్రమాయకస్తాన్విదధో ఖల్వాప్లవగ్నిసన్విత్ జేనతా
హవిశైతద్వన్యశురితి యత్ప్రశుమాలభ్యాగ్నిం మన్థతి హవ్యాయైవా-
సన్నాయ సర్వా జేవతాజనయత్యుపాకృత్యేన మన్య * స్తన్నే-
వాలబ్ధం నేవానాలబ్ధమగ్నేజ్జనిత్రమసీత్యాహగ్నే హ్యేతజ్జని-
త్రం పృషణోష్ఠత్యాహ పృషణా ॥ ౨౯ ॥ హ్యేతాపుర్వ-
శ్యస్తాయురసీత్యాహ మిథుప్రత్యాయ ఘృతేనాక్తే పృషణం ద-
ధాధామిత్యాహపృషణగ్ం హ్యేతే దధాతేయే అగ్నింగాయత్రంఛ-
న్దోఽనుప్రజాయస్వేత్యాహ ఛన్దోభిరైవైవం ప్రజనయత్యగ్నేయే
మభ్యమానాయాను బూహీత్యాహ సావిత్రిమృతమన్వాహ సవి-
త్ప్రసూత ఏవైనంమన్థతి జాతాయానుబూహి ॥ ౩౦ ॥ ప్ర-
హీయమాజాయానుబూహీత్యాహ కాడ్జికాడ్జి ఏవైనం క్రియ-

మాణేసమర్థయతి గాయత్రీస్సర్వా అన్యహ గాయత్రీఫణ్దా వాఅ -
గ్నిస్వేనైవైవం ఛందసా సమర్థయత్యగ్నిరి పురాభసత్యగ్నిం
మథిత్వాప్రహరతితా సంభవన్తా యజమానమభిసంభవంతా భవతం
వస్సుమనసావిత్యాహవాన్త్యై ప్రహృత్య జహూతి జాతాయైవా -
స్తాఅన్నమపిదధాత్యాజ్యేన జహూత్యైతద్వా అగ్నేరిప్రియంధా -
మ యదాజ్యం ప్రియేణైవైవం ధామ్నా సమర్థయత్యథాతేజనా ॥

యజమానమాహ వృషణౌ జాతాయాసుభూగ్విహృత్యప్రా
దశచ ॥ ౫ ॥

ఇషేత్వేతి బ్రహ్మరాదత్త * ఇచ్ఛతేఇవప్యేషయో యజర
ఉవచీరసీత్యా * హూపప్యేనానాత్మరోత్యుపాదేవాదైవీర్విశరిచాగ్ని -
రురిత్యాహదేవీహ్యతావిశస్సతీదేవాసుప్తయన్తి నహ్నిరుజిజ
ఇత్యాహర్విజో వై సహాయ ఉజిజప్తస్మాదేవమాహ బృహస్పతే
ధారయా వసూసీతి ॥ ౩౨ ॥ ఆహబ్రహ్మవై దేవానాం బృహస్ప -
తిర్బ్రహ్మణైవాస్తే పశూనసరుధై హవ్యాతే స్వజన్తామిత్యాహప్వద -
యత్యైవైవాదైవ త్వష్టవసురణ్యత్యాహత్వష్టావై పశూనాం మి -
థునానాగ్ం రూక్షకృద్రూపమైవ పశుషు దధాతిరేవతీరమధ్వమి -
త్యాహ పశవ్రావై రేవతీకపశూనైవాస్తేరమయతి దేవస్యత్వా సవి -
తురిప్రసవ ఇతి ॥ ౩౩ ॥ రక్షనామాదత్తై ప్రసూత్యా అగ్నిసోర్వా -
హుభ్యామిత్యాహుగ్నినాహి దేవానామధ్వరూ ఆస్తాం పూర్ణోహ -
స్తాభ్యామిత్యాహ యత్యా ఋతస్యత్వా దేవహవిగపానై నారభఇ -

త్యాహ పత్యంవా యుతన్ వత్తేవై వై నస్తు తేనారభతేక్షయా
పరిహరతి సభ్యన్ హి ప్రత్యక్షం ప్రతిముఖం ని వ్యాప్తత్యై ధ-
ర్మా మానుషానిధినియస్తక్త్యత్యై ధ్యైః ॥ ౩౪ ॥ త్వేషధీభ్యః
ప్రొక్షామిత్యాహాద్యోహ్యేష ఓషధీభ్యస్తస్థాని యత్పశుర-
వాః పునిర్వహ్యహేషేషానాం మాతాయా మేధాయానభ్యతేష్వా-
త్తం చిద్ధదేవన్ హవ్యః హాదేవీస్సద్వైతైవమిత్యాహ ప్తదయ-
త్యైవై నముక్త్యాహ్యోక్తియైర్విప్రైః వైతం మేధ్యంకరోతి పాయ-
యత్యస్తతః ప్రవైత మేధ్యః కరోత్యస్తామహాక్షతి పర్యత ప్రవైతం
మేధ్యం కరోతి ॥ ౩౫ ॥

నసూనీతి ప్రపంచిత్యద్యోభ్యైస్తతః ప్రవైతం దశచ ॥ ౩౬ ॥

అగ్నివావై హూతా దేవాలసురానభ్యధవన్న-
గ్నయే సమిధ్యమానాయానుబ్రూహిత్యాహ భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై
ప్రప్తదశసామిధేనీన్వాహ ప్రప్తదశసప్రజాపతికి ప్రజాపతేరాప్త్యైప్ర-
ప్తదశాన్వాహ ద్వాదశమానాసపత్నైర్వస్తసంవత్సరస్సంవత్సరంప్ర-
జాలినుప్రజాయనై ప్రజానాం ప్రజననాయ దేవావై సామిధేనీర-
నూప్యయజ్ఞం నాన్వపత్యస్థసప్రజాపతిస్తూష్ణీమాఘారమ్ ॥ ౩౭ ॥
అఘారయతతౌ వై దేవా యజ్ఞమస్వపత్యైక్తయత్తూష్ణీమా-
ఘారమాఘారయతీయజ్ఞస్యానుభ్యాత్యాఅనురేమువైయజ్ఞఆనీతం దే-
వాస్తూష్ణీం హుం మేనావృజ్జత యత్తూష్ణీమాఘారమాఘారయతి
భ్రాతృవ్యస్త్వై న తద్యజ్ఞం స్మృజ్జాపరిధీభ్యసంమాప్తిపునాత్యైవైవా-

బ్రిష్టిసంసూక్ష్మత్యావృథి యజ్ఞాఽహో రక్షసామపహత్యై
 ద్వాదశ సంపద్యవై ద్వాదశ || 32 || ~~అ~~ మాసాస్సంవత్సర -
 స్సంవత్సరమైవప్రీత్యాత్యథోసంవత్సరమైవాస్తా ఉపదధాతి సువర్ణస్య
 లోకస్య సమప్త్యై శిరోవా ఏతద్యజ్ఞస్య యదాఘోరోఽగ్నిస్సర్వా
 దేవతా యదాఘోరమాఘోరయతి శీర్షత ఏవ యజ్ఞస్య యజమా-
 నస్సర్వాదేవతా అవదుభై శిరోవా ఏతద్యజ్ఞస్య యదాఘోరత్యా
 ప్రశురాఘోరమాఘోర్య ప్రశుగ్ం సమనక్త్యాత్మ వైవయజ్ఞస్య || 3౩ ||
 శిరశ్చప్రతీదధాతి సం తే ప్రాణోవాాయనాగచ్ఛతామిత్యాహ వాయు-
 దేవత్యోవై ప్రాణోవాయావైవాస్య ప్రాణం జహాతి సంయజ-
 తైరగ్నిః సంయజ్ఞపతిరాశిషేత్యాహ యజ్ఞపతిమైవాప్యాశిషంగమ-
 యతివిశ్వయాహ వై త్యాప్రిఉపరిష్టాత్ప్రశుమభ్యవమిత్యాత్మపరిష్టా-
 త్సశోర్నాపద్యవై యమపరిష్టాత్ప్రశుగ్ం సమస్తా మేధ్యమైవ || 3౪ ||
~~అ~~ ఏవంక్షరాత్యుత్పిజోవృణోతే ఛద్వాగ్ సైవ వృణోతే సప్రవృణో-
 తే సప్రగ్రామ్యాగ్నితశవస్సప్తారణ్యాస్సప్తఛద్వాగ్ మృభయన్యావరు-
 ధ్నా ఏకాదశ ప్రయాజా యశి దత్తవై ప్రశోరిప్రాణ ఆత్మైకాదశో
 యావావైవ ప్రశుస్తం ప్రయజతి వపామేక్షగపరిశయ ఆత్మేవాత్మానం
 పరిశయై వజ్రోవై స్వధిత్విర్వజ్రో యూపశక్తలో భృతం ఖలువై దే-
 వా వజ్రం కృత్వాసామమఘ్నైవైతేనాక్తా ప్రశుం త్రాయేథామి -
 త్యాహ వజ్రేణైవై నం వశేకృత్వాఽఽలభతే || ౪౦ || ఆహారం
 పద్యవై ద్వాదశాత్మ వైవయజ్ఞస్య మేధ్యమైవఖలువా అష్టాదశచ ||

పర్యగ్ని కరోతి సర్వమతః క్షుద్రైః సం కర్తృత్వసూక్ష్మాయాస్క-
 థ్నగ్ం హితద్యధుతప్య సు-వృత్తి త్రిగిపర్యగ్ని కరోతి తాప్రివృద్ధియ-
 క్తోఽశ్రోరక్షప్రామపహత్యై బ్రహ్మవాదినోపదన్యవ్వారభ్యగి ప్రశూ-
 ౩ నావావారభ్యా ౩ ఇతి మృత్యువైవా ఏవనీయతైయత్పశుస్తం
 యదవ్వారభేత ప్రమాయుకో యజమానస్సాద్యదాఖల్వామసుస్సు-
 వగాకాయ వాప్రప లోకాయ నీయతైయత్ ॥ ౪౧ ॥ ప్రశురి-
 తియన్నావ్వారభేత సువర్ణాగ్లోకాద్యజమానోహీయేత వప్రాశ్రపణీ-
 భ్యామనావారభతై * తన్నేవానావారబ్ధం నేవానావారబ్ధముప్రపేష్య
 హితారహవా దేవేభ్యః తాహేషితగ్ం యో కర్తృక్రియతైరేవతి-
 ర్త్యజ్ఞపతిం * ప్రియధావిశ్రతేత్యాహ యథాయజురైవైతదగ్నినాపు-
 రస్తాదతి రక్షప్రామపహత్యై పృథివ్యాస్తంపుచగిస్తాహీతి బర్హిః ॥
 ఉపాప్యత్యసూక్ష్మాయాస్క-వృద్ం హితద్యధురహిషి సు-వృ-
 త్యథోబరహిషదమేవైసం కరోతి పరాజావృతేఽధ్వర్యుగిప్రశోస్సంక్ష-
 ప్యమానాత్పశుభ్యవవ తన్నిహ్నుత ఆత్మనోఽనావ్రస్కాయగచ్ఛ-
 తి శ్రియంప్రప్రశూనాహ్నితి యద్రంవేద * ప్రశ్చాల్లోకావాప్రపా
 ప్రాచ్యుదానీయతై యత్పత్నీనమస్త ఆతానేత్యాహాదిత్యప్య వైర-
 శ్చయః ॥ ౪౩ ॥ ఆతానాస్తేభ్యవవ నమసురో * త్యవర్వా ప్రే-
 హీత్యాహ భాతృప్ర్యావా అర్వాభాతృవ్యానమజ్యై మృతస్య కు-
 ల్యామనుప్రహ ప్రజయా ప్రహ రాయస్పషేత్యాహాశిషమైవైతా-
 మాశ్వాస్త ఆహదేవీశ్శుద్ధాయవ ఇత్యాహ యథాయజురైవైతత్ ॥

లూకాయ నీయతై యద్భర్హీర్షశ్చయస్సప్తత్రింశచ్చ ।
 ప్రశోర్వాతలభస్య ప్రాణాశ్చగృచ్చతి వాక్రతప్యాయతాం
 ప్రాణస్త ఆప్యాయతామిత్యాహ ప్రాణభ్యవ్రవాప్య శుచగ్ం శమ -
 యతి సాప్రాణభ్యోధిపృథివీగ్ం శుక్ష్మవిశతి శమహీనాభ్యామితి
 నిసయత్యహారాత్రాభ్యమేవ పృథివైశుచగ్ం శమయత్యోష -
 ధై త్రాయస్తేవప్రగ్ం స్పథితైమేనగ్ంహిగ్ంస్తీరిత్యాహ వజ్రావై
 స్పథితిః ॥ ౪౫ ॥ శ్వాద్యైపాశ్వకైతలభ్యతి మధ్యతో హి మనుష్యా
 ఆభ్యన్తి తిరశ్చీనమాభ్య * త్యనూచీనగ్ంహి మనుష్యాఆభ్యన్తివాన్ -
 పృత్యై రక్షసాం భాగోఽనీతిస్థవిమతా * బర్హిరక్వాఽపాస్య -
 త్యస్తే వరతాగ్ంసి నిరవదయత ఇదమహగ్ం రక్షోఽధమంత -
 మానయామి యోఽస్మాద్దేవ్త్రీయంచ ప్రయంద్విష్ట ఇత్యాహద్వా
 వావ పురుషాయంచైవ ॥ ౪౬ ॥ దేవ్త్రీయస్త్రేపంచ దేవ్త్రీ
 తాప్రభావధమంతమానయతిషత్వేతి * ప్రపాముఖిదత్తిచృత ఇవ
 హ్యేషయో యజతై యదుపత్రద్యౌదుదోఽస్య ప్రశూన్ఘా -
 తుకస్యాద్యనౌపత్రద్యౌదయతాస్యాదన్యయోప త్మణత్త్రీ -
 న్యయానధృత్యై ఘృతేనద్యావాపృథివీ ప్రార్థ్యతామిత్యాహ ద్యా -
 వాపృథివీ ప్రవరసేనాప్రక్త్యచ్ఛిన్నః ॥ ౪౭ ॥ రాయ -
 స్సువీరఇత్యాహ యథాయజురైవైతత్కూరమివ వా పితత్కరో -
 తి యద్వపా * ముఖిదత్తుర్వైరీక్షమన్విహీత్యాహ శ్వాద్యై
 ప్రవాప్తోఽస్మాల్లోకాచ్ఛ్చవతై యగిప్రశుం మృత్యవే నీయమానమ -

స్వారభతే వచాశ్రవణే పునరస్వారభతే ॥ స్థిరైవ లోకే ప్రతితిష్ఠత్య-
గ్నినా పురస్తాదేతి రక్షసామపహత్యా అహో దైవతా ఏవ హవ్యేన ॥
అస్వేతి నాస్తమమక్లారమతి హరేద్యదస్తమమక్లారమతి హరే-
దైవతా అతిమన్యేత వాయోవీహే స్తోకానామిత్యాహ తస్తాద్విభ-
క్తాస్తోకా అవపద్యంతే ॥ ౧౧ ॥ ఏతత్పశూనాం యద్యపా ॥ ౧౨ ॥
మోషధీనాం బరహిరగ్గౌణేవాగ్గౌం సమర్థయత్పథో గుషధీక్షేప
ప్రశూన్పుతిష్ఠాపయతి * స్వాహాకృతీభ్యః వైష్యత్యాహ ॥ ౧౩ ॥

యజ్ఞస్య సమిక్ష్యేప్రాణాప్రానావా ఏతా పశూనాం యత్ప్ర-
వదాజ్యమాత్మా వచాపుష్పదాజ్యమభిఘోర్యవసామభి ఘోరయత్యా-
త్మన్మేవపశూనాం ప్రాణాప్రానా దధాతి స్వాహార్థ్యనభానం
మూర్తుతం గచ్ఛతమిత్యా * హ్నార్థ్యనభానా స్తనై మూర్తుతా
దేవానాం వచాశ్రవణే ప్రహరతి తేనైవైవ ప్రహరతి విషూచీవ
హరతి తస్తాద్విష్వక్సాచ్చ ప్రాణాప్రానా ॥ ౧౪ ॥

స్వసిత్యైవాచ్చిన్నా హవ్యే వైష్యత్యాహ వల్చత్వారి -
గంశచ్చ ॥ ౧౫ ॥

వశుమూలభ్య పురోడాశం నిర్వపతి సమేధమేవై వమాలభ -
తే వపయాప్రచర్య పురోడాశేనప్రచరత్యుగ్నేస్వ పురోడాశణార్థ -
మైవ పశూనాం మధ్యతో దధాత్యహోషణో దైవ చంద్రమపి దధాతి
పుష్పదాజ్యసోమహత్య త్రిగ్విచ్ఛత్తిశ్చతగ్ం హవీకశ్శమితరీతి త్రి-
షత్త్యాహి దైవాయో ॥ శ్చతగ్ం శ్చతమాహ సవససాప్రాణాప్రా -

నావా ఏతే పశూనామ్ ॥ ౫౧ ॥ యత్ప్రపదాభ్యం ప్రశాన్త
 ఖలువా ఆలభ్యవ్య హృదయమాత్మాభి సమేతి యత్ప్రపదాభ్యవ
 హృదయమభిఘోరయత్కాత్మన్నైవ పశూనాం ప్రాణాప్రానా దధా-
 తి పశునావైదేవాసువర్గం లోకమాయస్తేమస్యస్త మనుష్యా
 మోఽన్యభవిష్యన్తీతి తస్యశిరశ్చిత్వామేధం ప్రాతారయస్థప్రతి-
 లభవత్తత్ప్రక్షస్య ప్రక్షత్వం యత్ప్రక్షశాఖా త్రరబ్ధహిరభవతి
 సమేధస్యైవ ॥ ౫౨ ॥ ప్రశోరపద్యతిపశుంవైహియ -
 మాణగ్ంరత్యాగ్ స్యసుసచస్తైస్తరా యూపం చాహవసీయంచ
 హరతి రక్షస్తామపహత్యై ప్రశోర్వా ఆలభ్యవ్య మనోఽపకామతి
 మనోతాయై హవిరూఽవదీయమావస్యాసుబ్రూహీత్యాహ మస
 వీవాస్యవరుష్థ ఏకాదశావదానాన్యవద్యతి దత్తవై ప్రశోః ప్రాణా
 ఆత్యైకాదశో యావానైవ పశుస్తస్యావ ॥ ౫౩ ॥ ద్యతిహృ -
 దయస్యాగ్గేఽవ ద్యత్యథ జిహ్వయా లభ వక్షస్తా యద్యై
 హృదయేనాభి గచ్ఛతి తజ్జిహ్వయావదతి యజ్జిహ్వయా వదతి
 తదుర్తసాఽభి నిర్వదత్యైతద్యై ప్రశోర్యథాపూర్వం యస్త్వైవమవ -
 దాయ యథాకాత్మముత్తరేమామవద్యతి యథాపూర్వమైవాస్యప్రశో-
 రవత్తం భవతి మధ్యతోడుదస్యావద్యతి మధ్యతోహి ప్రాణ ఉత్త -
 మస్యావద్యతి ॥ ౫౪ ॥ ఉత్తమోహిప్రాణో యదీతరం యదీతరము -
 భయమేవాహు జాయమామోవై బ్రాహ్మణ స్త్రిభిర్ముద్ధవా జా -
 యతే బ్రహ్మచర్యేణ ముషిభ్యో యజ్ఞేన దేవేభ్యః ప్రజయాపితృ -

భవవచనానంతరణో యగపుత్రీ యజ్ఞో బ్రహ్మచారిచాసీ తదవదా -
 నైరైవావదయతై తదవదానానామవదానత్యం దేవానురాసంయతా
 ఆనైరై దేవా అగ్నిమబ్రువన్తస్య యా వీరణానురానభి భవామతి ||
 సోఽబ్రవీద్వరం వృణై వశోరుద్ధారముద్ధరాశ్చ నవతముద్ధారముద-
 హరత దోగిపూర్వాధ్యక్షస్య గుదం మధ్యతశ్చోగిం జఘవాధ్యక్షస్య తతో
 దేవా అభవన్పరానురా యత్ప్ర్యక్షాణాగ్ం సమవద్యతి భ్రాతృ -
 వ్యాభిభూత్యై భవత్యాత్మనా పరావప్య భ్రాతృవ్యాభవత్యక్ష-
 యావద్యతితస్మాదక్ష్యయా పతశ్చాక్షాన్తి ప్రహరన్తి ప్రశస్తిత్యై ||
 ఏతే పశూనాగ్ం సమేధస్యైవ తస్యై త్తమస్యైవద్యతీతి
 పశ్చచత్వారిగ్ంశచ్చ || ౧౦ ||

అథ మేదప్రాసూచా ప్రోక్తోతి మేదారూపానై పతశ్చై
 రూపమైవ పశుషు దధాతి యూషన్తప్రధాయ ప్రోక్తోతి రశో వా
 వ్రషపశూనాం యద్యురసమైవ పశుషుదధాతి పార్శ్వేన వసాహూ-
 మం ప్రయాతి మధ్యంవా ఏతత్పశూనాం యత్పార్శ్వగ్ంరసవ్రష
 పశూనాం యద్యపా యత్పార్శ్వేన వసాహూమంప్రయాతి మ-
 ధ్యతప్రష పశూనాగ్ం రసం దధాతి ఘ్నున్తి || ౧౧ || వా ఏతత్పశుం
 యథ్సంజ్ఞపయన్త్యైవస్యగి ఖలునై దేవతయా ప్రాణ ఇన్ద్రోఽపాన
 ఇన్ద్రోఽని ప్రాణో అక్షేఅక్షే ని దేధ్యదిత్యాహ ప్రాణాపానాభివ ప-
 శుషు దధాతి దేవత్వప్రకారే తె సగ్ంసమేత్విత్యాహ త్వాప్రాసీ
 దేవతయా పతశ్చై విషురూపా యథ్సలత్కాణో భవత్యాహ విషు-

చూపాప్యేతే స్వస్థులయ్యెన వీరహింసని దెవత్రాయన్మమ్ ॥ ౫౮ ॥
 అవ సైసఖాయోనుత్వామాతా పితరౌమత్త నివృత్త్యాహానుమతమై-
 వైసం మాత్రా పిత్రానువర్తం లోకం గమయత్సర్వభేషసాహజ్ఞా-
 మం జహాత్తసావా అర్థార్థ ఇయమర్థార్థ ఇమేవ ససేనాన్త-
 దిశో జహాత్తి దిశేవరసేనాన్త క్త్యభోదిగ్భ్యుపైశ్చాక్షం రవమవ-
 రుధే ప్రాణాప్రానా వా ఏతౌ పశూనాం యత్ప్రపదాజ్యంహానస్స-
 త్యాగిభిరు ॥ ౫౯ ॥ వై దైవతయా ప్రశమై యత్ప్రపదా-
 జ్యస్యప్రహత్యాహానస్సతయేనుబ్రూహి నవస్సతయై ప్రేష్య-
 తి పాణాప్రానావైవ ప్రశుషుదధాత్వస్యస్యస్య సమవత్త-
 గ్ంప్రమవద్యతి తస్మాన్నానారూపాగిప్రశమై యుష్ణోపసిచ్చతి ర-
 సోవా ప్రపపశూనాం యద్యూరసమైవ ప్రశుషుదధాతీదాముపహ్వా-
 యతే ప్రశమైవా ఇదా ప్రశూనైశ్చాపహ్వయతే చతురుపహ్వయ-
 తే ॥ ౬౦ ॥ చతుష్పాదోహి ప్రశమై యంకామయేతా-
 ప్రశుషాన్యదిత్యమేదన్తం తస్మా ఆదధ్యాన్యేదోరూపా వై ప్రశమై-
 రూపైశ్చైవైసం ప్రశుభ్యో నిర్భజత్యప్రశురైవ భవతి యంకామయే-
 త పశుమాన్థాన్యదితి మేదన్తత్తస్మా ఆదధ్యాన్యేదోరూపా వై ప్రశ-
 మై రూపైశ్చైవాన్తే ప్రశూనవరుధై పశుమానైవ భవతి ప్రజాపతి-
 ర్యజ్ఞమస్మజతసజ్యమ్ ॥ ౬౧ ॥ పురస్తాదస్మజత ప్రశుంమ-
 ధ్యతరిపుషదాజ్యం ప్రశ్చత్తస్తాదాజ్యేన ప్రయాజా ఇజ్యంతేప్రశునా-
 మధ్యతరి పుషదాజ్యేనానూయాజా వస్తా కేతన్తిశ్రమివ వశ్చ-

కన్యప్రసంగం హ్యేకాదశానుయూహాయజతి దశవై సశోషాగ్రా
 తైత్తేకాదశో యావాన్వై పశుస్థమనుయజతి ఘ్నున్తివా ప్రతత్పశుం
 యభ్యంజ్యపయన్తి పాగ్రాపానా ఖలువాన్తతౌ పశూనాం యత్ప్రప-
 ద్దాజ్యం యత్ప్రపదాజ్యేనానుయూహా యజతి పాగ్రాపానావైవ
 పశుషుదధాతి ॥ ౬౨ ॥ ఘ్నున్తియన్తఃఖలు చతురుపహ్వయతతః -
 జ్యం యత్ప్రపదాజ్యేన పట్న ॥ ౧౧ ॥

చాత్వాలాఘ్నప్రగాయ యద్యేవజానాని వైష్ణవ్యర్చాపృ -
 త్తివ్యై సాధ్యాఞ్చపేత్యేత్యగ్నిన్తా పర్యగ్నిప్రశోగప్రశమాలభ్య మేద-
 పానుహవేకాదశ ॥ ౧౧ ॥

చాత్వాలాద్యేవానువైతి ముచ్చతి ప్రహ్నియమాణాయ పర్య-
 గ్నిప్రశమాలభ్య చతుష్పదోద్విషష్టిః ॥ ౬౨ ॥

చాత్వాలాత్పశుషుదధాతి ॥

హరిః ఓమ్ ॥

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

చతుర్థ ప్రశ్న ప్రారంభః.

హరిః ఓమ్ ।

యజ్ఞేనై ప్రజాపతిరి ప్రజా అస్మజత తా ఉప్రయశ్చరై -
వాస్మజత యసుప్రయశ్చప్రయజతి ప్రజావవ తద్యజమానస్మజతే
జఘనార్థాదవద్యతి జఘనార్థాఽధి ప్రజారి ప్రజాయన్తే స్థవిమతో -
౨వద్యతి స్థవిమతోహిప్రజాగప్రజాయన్తే ౨సంభిస్తన్నవద్యతి ప్రా-
ణానామసంభేదాయ నపర్యావర్తయతి యత్పర్యావర్తయేదుదావ -
ర్తసి ప్రజాగ్రాహకస్సాన్యథముద్రం గచ్ఛస్వాహేత్యాహారేతి॥౧॥
వవతద్గదాత్యన్తరిక్షం గచ్ఛస్వాహేత్యాహారేతిక్షణైవాన్తే ప్ర-
జాగప్రజనయత్యన్తరిక్షం వ్యాసుప్రజాప్రజాయన్తే దేవగం నవితా-
రం గచ్ఛ స్వాహేత్యాహ నవితప్రసూతవవాన్తే ప్రజాగప్రజ-
నయత్యహారాత్రే గచ్ఛస్వాహేత్యాహారాత్రాభ్యమై-
వాన్తే ప్రజారిప్రజనయత్యహారాత్రేవ్యాసుప్రజారిప్రజాయన్తే
ఋతావరుణా గచ్ఛస్వాహా ॥ ౨ ॥ ఇత్యాహప్రజాస్వైవ ప్రజా-
తాసు ప్రాణాస్తానా దధాతి నామం గచ్ఛస్వాహేత్యాహ సామ్యా
హి దేవతయా ప్రజాయజ్ఞం గచ్ఛస్వాహేత్యాహ ప్రజావవ
యజ్ఞేయాగికోతి ఛద్దాగంసి గచ్ఛస్వాహేత్యాహ పత్రమైవై

ఛన్దాగ్ంసి ప్రశూనైవానయన్తైద్యావాపృథివీ గచ్ఛన్వాహేత్యాహ
 ప్రజాతాద్యావాపృథివీభ్యాముభయతః పరిగృహ్లాతి నభః॥
 తైవ్యంగచ్ఛన్వాహేత్యాహప్రజాభ్యుత్పవ ప్రజాతాభ్యో వృష్టిం ని
 యచ్ఛత్యగ్నింవైశ్వానరం గచ్ఛన్వాహేత్యాహ ప్రజాప్తవప్రజాతా
 అస్యాం ప్రతిష్ఠాపయతి ప్రాణావాం * వాప్తహేనద్యతి యో-
 వద్యతి సుదప్య మనో మెహదా యచ్ఛేత్యాహ ప్రాణానైవ య-
 థా స్థానముపవాప్యతే ప్రశౌర్వాతలభ్యస్య హృదయగ్ం శుగృచ్ఛతి
 సా హృదయశూలమ్ ॥ ౪ ॥ అభినమేతి యత్ప్రృథివ్యాగ్ం హృదయ-
 శూలముద్వాసయేత్ప్రృథివీగ్ం శుచాఽర్పయే * ద్యక్షస్సృజత్సుచా-
 ఽర్పయేచ్ఛుష్కస్య చార్ద్రాస్యచ సన్ధాశుద్వాసయత్సుభయస్యశాఽన్వై
 యం ద్విష్యాతంధ్యాయేచ్ఛుచైవైసమర్చయతి ॥ ౫ ॥

రేతోమిత్రావరుణౌ గచ్ఛన్వాహః సభాహృదయశూలం
 ద్వాత్రిగ్ం శచ్చ ॥ ౧ ॥

దేవావై యజ్ఞమాగ్నిధౌ వ్యభజన్తతత్రాయదత్యశిష్యత త -
 దబ్రువన్వసతుసున ఇదమితి తద్వసతీవరీణాం వసతీవరిత్వం తస్మి -
 న్ప్రీతర్న సమశక్నువన్తత్రపున్ప్రావేశయన్తావసతీవరీరభవన్వసతీవ -
 రీర్గృహ్లాతి యజ్ఞో వైవసతీవరీర్గృహ్లామైవారభ్య గృహ్లాత్వావసవతి
 యస్యగృహ్లాతా అభినిమోచేదసారభాఽస్య యజ్ఞస్సోత్ ॥ ౬ ॥
 యజ్ఞం విద్ధిద్యాజ్ఞోతిష్యావా గృహ్లాయాద్ధిరణ్యంవాఽనధాయ

సశుక్రాణామైవ గృహ్యతి యోవాబ్రాహ్మణా బహుయాజితస్య కు-
 మ్భానాం గృహ్యేయాభిహి గృహీతవసతివర్గోవసతివర్గగృహ్యతి ప్ర-
 శస్తావై వసతివర్గిపశూనేవారభ్య గృహీత్వాప వసతి యదన్వి-
 పు తిష్ఠన్గృహ్యేయాన్నిర్భాగుకా అస్తాత్పశవస్సుగిప్రతిపం తి -
 ష్ఠన్గృహ్యతి ప్రతిరుద్ధ్యేవాస్తే ప్రశూన్గృహ్యేతిద్వః || ౭ || ప్రత్ర *
 మహాస్థానా ౨ ౭ పో ౨ ౭ భ్యమియత తానాం యన్యేధ్యం యజ్ఞ-
 యగ్ం నదేవమానీతదత్యముచ్యత తా వహన్తిరభవన్వహన్తి -
 నాం గృహ్యతి యావవమేధ్యా యజ్ఞయాస్సదేవా ఆప్రస్తానామైవ
 గృహ్యతి నాస్తమావహన్తిరతీయాద్యదస్తమావహన్తిరతీయాద్య-
 జ్ఞమతిమన్యేతనస్థావరాణాం గృహ్యేయాద్యరుణగృహీతా వై స్థావ-
 రాయత్సవరాణాం గృహ్యేయాత్ || ౮ || వరుణేనాస్యయజ్ఞం గ్రా-
 హయేద్యదై వదివాభవత్యహ రాత్రిగి ప్రవిశతి తస్మాత్తా మా ఆ -
 పోదివాదదృశే యన్నక్షం * భవత్యపోహగిప్రవిశతి తస్మాచ్ఛ-
 వ్నాఅప్రానక్షందదృశేచాయాయేచాలపతశ్చ ప్రథోగృహ్యత్యహూ-
 రాత్రయోరేవాస్తేవర్ణం గృహ్యతి హవిష్మతిరిమా ఆప్రత్యత్యాహ
 హవిష్మతానామైవ గృహ్యతి హవిష్మాగ్ం అస్తు || ౯ || సూ -
 ర్యిత్యాహ సశుక్రాణామైవ గృహ్యత్యనుష్ఠుభా గృహ్యతి వాగ్వా
 అనుష్ఠుగ్వాచైవైనాస్సర్వయాగృహ్యతి చతుష్పరయర్చాగృహ్యతి
 త్రిసాన్విదయతి ప్రప్త సంవద్యనై ప్రప్తపదాశక్యోరీ ప్రశవశ్యక్యోరీ ప్ర -
 శూనైవావరుద్ధైస్తే వైలోకాయ గార్హపత్య ఆధీయతేఽము -

ప్రాచీనావసీయో యద్ధోహపత్య ఉపసాదయేదస్మిన్దోకేపశుమా -
 స్థాన్యద్యదాహవసీయోముష్కీ ॥ ౧౦ ॥ ~~అ~~ లోకేపశుమా -
 స్థాన్యద్యదాహవసీయో సాదయత్యుభయోరైవై నం లోకయోగి పశు -
 మస్తంకగోతి సర్వతగి పరిహరణి రక్షసామపహత్యా ఇన్ద్రాగ్ని -
 యోర్భాగధేయూస్సేత్యహ యథాయజురైవై తదాగ్నిధృతి ఉప వా -
 సయత్యైతదైవ యజ్ఞస్యాపరాజితం యదాగ్నిధృతిం యదేవ యజ్ఞ -
 స్యాపరాజితం తదేవైనా ఉపవాసయతి యతగిభిల్లువై యజ్ఞస్య
 వితతస్య నక్తియతై తదనుయజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ స్యవచరన్తియద్వహ -
 న్తినాం గృహ్లాతి క్రియమాణమైవ తద్యజ్ఞస్య శయై రక్షసామ -
 సవ్వవచారాయ స హ్యేతా కులయన్త్యా తృతీయసవనాత్పరిశేర
 యజ్ఞస్య సంతత్యై ॥ ౧౧ ॥

ప్రాచీన్ద్రాగ్ని గృహ్లాయాదస్వముష్కీన్ద్రాగ్నియతే మద్విగ్ం -
 శతిశ్చ ॥ ౨ ॥

బ్రహ్మవాదినో వదన్తి సత్వా అధ్వర్యుప్రాన్యద్యస్సామము -
 చావహరన్ధ్రస్వాభ్యో దేవతాభ్యో ఉపావహరతి హృదేత్వేత్యాహ
 మనుష్యేభ్యో వైవై తేనకరోతి మనసైత్వేత్యాహ పితృభ్యోవైవై తేనక -
 రోతి దీవేత్వాసూర్యాయత్వేత్యాహ దేవేభ్యోవైవై తేనకరోత్యైతా -
 వత్తీర్వై దేవతాస్తాభ్యోవైవైవగ్ం సర్వాభ్యోఉపావహరతి పురావా -
 చః ॥ ౧౨ ॥ ప్రవదితోగిసాతరనువాకమువాకరోతి యావత్యైవ

వాక్రామవ * రుదైవోగైభివ్యాహరతి యజ్ఞోవా ఆహో యజ్ఞమై-
 చాభివాచం విసృజతి సర్వణి ఛందాగ్ స్యన్వాహ పశమైవై ఛందా-
 గ్ంసి ప్రశూవేవావరుద్ధగాయత్రియా తేజస్కామస్య పరిదధ్యాత్రి-
 ఘ్నభేద్రియకామస్య జగత్యాప్రశుకామస్యానుష్టుభా ప్రతిష్ఠాకామస్య
 ప్రజ్ఞాస్య యజ్ఞకామస్య విరాజాన్నకామస్య శ్రుణోత్వగ్నిస్తమి-
 ధ్నాహవమ్ ॥ ౧౩ ॥ మథిత్యాహ సవిత్ప్రసూతప్రవ దైవతా -
 భ్యో * వివేద్యాహోచ్చైత్యప ఇష్యహూతరిత్యా హేషితగ్ం హి
 కర్తృక్రియతే మైత్రావరుణస్య చమసాధ్వర్యవాద్రోవేత్యాహ మి -
 త్రావరుణోవా అపాంనైతాకా తాభ్యమైవైనా అచ్చైతి దేవీరా -
 హా అపాంనప్రాదిత్యాహాహుతైవైనా విష్మీయ గృహ్వాత్యహా -
 విష్మృతానామైవాభిఘృతానాం గృహ్వాతి ॥ ౧౪ ॥ కాకషీరసీ -
 త్యాహ శమలమైవాసామపస్థావయతి సముద్రవ్యవ్రాక్షిత్యాడ -
 న్నయథిత్యాహ తస్మాద్దధ్యమానాగీప్తీయమానాఅహోసక్షీయ నైయో -
 విరైవయజ్ఞప్రచాత్యాలం యజ్ఞాపనత్రివరీ హూతృచక్షునంచమై -
 త్రావరుణచక్షుసం చ సగ్ంస్పర్శ్య వసత్రివరీర్వాసయతి యజ్ఞస్య
 సయోనిత్వాయాశ్చా స్వాదైవైనా యోనోగై ప్రజనయశ్యధ్వర్యోహే -
 రహా ౩ ఇత్యా * హూతేమనన్నమురుతేనూచిప్రశ్యేతి వానైత -
 దాహ యద్యగ్నిష్టోమోజ్జహూచి యద్యగ్గోగోపరిధా నిమోష్టియ -
 ద్యతిరాతో యజుర్వదన్సోపద్యతే యజ్ఞక్రతూనాం వ్యాప్నోత్యై
 వాచాహవమభిఘృతానాం గృహ్వాత్పురవచ్చ విగ్ంశతిశ్చ ॥

దేవస్యత్వా సవితగుప్తప్రవర్తి గ్రావాణిమాదత్తై ప్రసూ -
 త్యా అశ్వినోర్భామభ్యామిత్యాహశ్వినో హి దేవానామధ్వ -
 ర్యా ఆస్తాం పూర్ణోహస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యేతశ్చప్రావైసోమో -
 వ్యాస ఉపాగ్ంతుసవనో యదుపాగ్ంతుసవనమభిమిమితే వ్యా -
 నమేవ ప్రశుషు దధాతీస్తాయ త్వేస్తాయత్వేతి మిమిత ఇస్తాయ
 హి సోమ ఆహ్రియకై పశ్చుకృత్వో యజమా మిమితే || ౧౬ ||
 పశ్చుక్షరాప్రక్షిగ్పాజో యజ్ఞాయజ్ఞమేవాపరుభై పశ్చు -
 కృత్వస్తూష్ణీం దత్తనంపద్యన్తే దశోక్షరావిరాడన్నం విరాడ్విరాజై వా -
 న్నాద్యమపరుభైత్వాతాస్స పృత్రీతుర ఇత్యాహ్వాపవా అపాగ్ంసో -
 మతీథో యప్రవంపేద నాస్సన్వతిమార్భతి య త్తేసోమ దివి జ్యోతిరి -
 త్యాహ్వాభ్య వైవే నమ్ || ౧౭ || లోకేభ్యస్సంభరతిసోమోవై రా -
 జాదిశోఽభ్యధ్యాయథ దిశోఽనుప్రావితత్ప్రిగపాగుడగధరాగిత్యా -
 హదిగ్భ్యవైవైన్గంసంభరత్యథో దిశేప్రవాస్తాఅపరుభైఽమృ ని -
 ష్వరేత్యాహ కాముకావన్గం స్త్రియోభవన్తయ ప్రవంపేద
 యత్యేసోమాదాభ్యంనామ జాగ్రవీతి || ౧౮ || ఆహ్వానైసా -
 మస్య సోమతీథో యప్రవంపేద నస్తామ్యామాతిమార్భతి ఘ్నవి
 వాప్రతథోన్మయం యదభిమన్యన్త్యగ్ంశూసప గృహ్లాతి త్రాయత వైవే -
 నం ప్రాణావా అగ్ంశవరి ప్రశప్తసస్మిమోఽగ్ంశూస్పవరపి సృజతి
 ప్రాణాదేవ ప్రశుషు దధాతి ద్వాద్వాపి సృజతి తస్తాద్వైద్వా
 ప్రాణాః || ౧౯ ||

యజమామితవనం బాగ్రవీతి చతుశ్చత్వారిగ్ శచ్చ ॥ ౪

ప్రాణోవాప్తయమపాగ్ శుర్యమపాగ్ శ్వదాగ్-
హాగ్రహ్యస్తే ప్రాణమైవానుప్రయన్త్యరుణోహ స్తాహాపవేళిగ్
పాతస్సవనవహాం యజ్ఞగ్ం సగ్ంస్థాపయామితేన తత్సగ్ంస్థి-
తేనచరామిత్యష్టాకృత్యోఽగ్ం ౭భిషుణాశ్యష్టామరాగాయత్రీగా-
యత్రం పాతస్సవనం పాతస్సవనమేవ తేనాప్నోత్యేకాదశకృత్యో-
ద్వితీయమేకాదశాక్షరా త్రిష్టుప్తైష్టుభం మాధ్యద్వినమ్ ॥ ౨౦ ॥
సవనం మాధ్యద్వినమేవ సవనం తేనాప్నోతి ద్వాదశకృత్యోస్తృతీయం
ద్వాదశాక్షరా జగత్తి జాగతం తృతీయసవనం తృతీయసవనమేవ తే-
నాప్నోత్యేతాగ్ం హవావనయజ్ఞస్య సగ్ంస్థితిషువాచాసూదా-
యాసూన్నగ్ంహితద్యద్వజ్ఞస్య సగ్ంస్థితస్య సుదైత్యథౌ ఖల్వ-
హుర్గాయత్రీవావ ప్రాతస్సవనేనాపివాక్ష ఇత్యనతివాదుకవనం భా-
తృప్యాభవతియవవంవేద తస్మాద్దష్టావష్టా ॥ ౨౧ ॥ కృత్యోఽభిషుత్యం
బ్రహ్మవాదినోవదన్తి ప్రవిశ్రవన్తూఽన్యే గ్రహాగ్రహ్యన్తే కింపవిత్రఉ-
పాగ్ంశురితి వాక్పవిత్రీఞ్చి బూయాద్వాచస్పతీయే పవన్వవాజిన్ని-
త్యహ వాన్వేదేనం పవయన్తి వృష్ణోత్తగ్ంశుభ్యామిత్యహ వృష్ణో
హ్యేతావగ్ంశూ యాసోమప్య గభస్తిపూతఇత్యహ గభస్తివా
హ్యేనం ప్రవయతి దైవోదైవానాం ప్రవిశ్రమనీత్యాహదేవోహ్యే-
మః ॥ ౨౨ ॥ సద్దైవానాం ప్రవిత్రం యేషాం భాగోసి తేభ్య-

ద్వైత్యాహ యేషాగ్ వ్యవభాగసైభ్యవసం గృహ్లాతి స్వాంకృ-
 తోనీత్యాహ ప్రాణమైవస్వమకృతమధుమతీర్న ఇషస్ప్రధీత్యాహ
 సర్వమైవాస్మా ఇదగ్గం స్వదయతి విశ్వేభ్యస్తేద్విద్రియేభ్యో దివ్యేభ్యో
 పార్థివేభ్యోఇత్యహలూభయేప్తేవ దేవమనుష్యేషు ప్రాణాష్టభాతి
 మనస్తాన్ ॥ ౨౩ ॥ అప్త్విత్యాహ మనప్రవాక్కుత * ఉర్వస్తరి -
 త్తమన్విహీత్యాహ స్త రిక్షదేవత్యోహి ప్రాణస్వాహాత్వా సుభష-
 న్సుర్యాయేత్యాహ ప్రాణావైస్వభవసా దేవాస్తేష్వైవ పరోక్షం జ-
 హూతి దేవేభ్యస్తాన్ మరీచిపేభ్యోఇత్యాహదిత్యస్త్య వైరశ్చయో
 దేవా మరీచిసాస్తేహం తద్భాగధేయం తావైవ తేనప్రీణాతి యది
 కామయేత నర షుకరిప్రజాన్యః ॥ ౨౪ ॥ ఇతా స్యాదితి నీచాహస్తేన
 నిమృత్యాద్యౌష్ణిమైవ నియచ్ఛతి యదికామయేతావర షుకస్తన్విది-
 త్యుత్తానేన నిమృత్యాద్యౌష్ణిమైవ్నిద్యచ్ఛతియద్యభిచరేద్రముంజవ్యా-
 భత్యహలూప్యామీతి బూయాదాహుతిమైవైసం ప్రేఘ్నాహ -
 స్త్వి యది దూరే స్యాదాతమితోస్తి ప్తేత్ప్రాణమైవాస్మానుగత్య హ-
 స్త్వి యద్యభిచరేద్రముమ్య ॥ ౨౫ ॥ ఇతా త్వప్రాణేసాదయా -
 మీతి సాదయేదసన్నోవై ప్రాణిప్రాణమేవాన్య సాదయతి ప్రశ్నిర-
 గ్ంశుభిగీపవయతి వద్వాఋతవ ఋతుభిరైవైసం పవయతి త్రిగీపవ -
 యతి శ్రయేత్తమలూకా ప్రభిరైవైసం లూకగీపవయతి బ్రహ్మవాది -
 నూవదన్తి కస్తాభ్యుత్యాత్రియగ్ పశూనాగ్ం హస్తాదానాఇతి య -
 త్రియస్తాగ్ంశుగ్ం హస్తేన విగృహ్లాతి తస్తాత్రియగ్ పశూనాగ్ం

హస్తాదావారిపుయమానీమర్కటః ॥ ౨౬ ॥ మాధ్యమినమస్తావస్తా-
వైమమనస్తావప్రజాన్యో ౭మువ్యపురుషోద్వేచ ॥ ౫ ॥

దైవావై యద్యజ్ఞేఽకుర్వత తదనురా లకుర్వత తేదేవా
ఉపాగ్ంశౌ యజ్ఞగ్ం పగ్ంఘృమపశ్యన్తముపాగ్ంశౌ సమ-
ఘృపయన్తేఽనురా వజ్రముద్యత్య దైవావభ్యాయన్తతేదేవాభిభ్య-
త ఇన్ద్రముపాధావన్తా నిన్ద్రోఽన్తర్యామణాన్తరథత్ తదన్తర్యా-
మన్యన్తర్యామత్వం యదన్తర్యామోగృహ్యతే భౌత్యవ్యావైవ
తద్యమానోఽన్తథత్తే ౭న్తనే ॥ ౨౭ ॥ దధామిద్యావాపు-
త్రివీ అన్తధుర్వన్తక్షమిత్యహేభిరెవలోకైర్యజమానో భౌత్య-
వ్యావన్తథత్తేదేవాలమన్యన్తేన్ద్రోవా ఇదమభూద్యద్వయగ్ం
స్థగతి తేఽబువన్తఘవన్త * సున్తఆభజేతి సజామాదేవైరవరైః
పరైశ్చేత్యబ్రవీద్యేచైవ దేవాగిపరయేచావరై తానుభయాన్ ॥
అన్వాభజన్తజామా దేవైరవరైఃపరైశ్చేత్యహా యేచైవ దేవాః
పరయేచావరై తానుభయాన్తన్వాభజత్యన్తర్యామే సుఘవన్తాద-
యస్వేత్యహా యజ్ఞాదేవ యజమానం నాన్తరేత్యపయాసుగృ-
హీతోసీత్యహాచానవ్య ధృత్యై యదుభావపవిత్రో గృహ్యాయా-
తాం ప్రాగిసుప్తానోఽను న్యౌచ్చేత్ప్రమాయుకస్సాస్యత్ప్రవితవా-
న్తన్తర్యామోగృహ్యతే ॥ ౨౮ ॥ తో ప్రాగ్తాచానయోర్విధృ-
త్యైప్రాగ్తాచానావా ఏతౌ యసుపాగ్ శ్వన్తర్యామా వ్యాసఉవా-

గం శునవనో యంత్రామయేత ప్రమామృతస్సాదిత్యనగ్ం స్పృ-
ష్టా తస్య సాదయేద్వ్యానే నై వాస్య పాగితానా విచ్ఛిన్నా తా -
జగ్గిమీయతై యంత్రామయేత సర్వమామృత యాదితి నగ్ం స్పృ-
ష్టా తస్య సాదయేద్వ్యానే నై వాస్య పాగితానా సంతమోతి సర్వ-
మాయురేతి || ౩౦ ||

తక్షభయాన్లహ్యతై చతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ || ౩౧ ||

తా వాగ్విప్రహ యదేద్ద్రవాయవౌ యదేద్ద్రవాయవా-
గ్రాగ్రహగృహ్యై వాచమేవానుప్రయన్తివాయుం దేవా త్తబు -
ప్తస్సామగ్ం రాజానగ్ం హవామేతి సోఽబ్రవీద్వరం వృక్షై సుద -
గాప్రవవౌగ్రహ గృహ్యంతా ఇతి తస్మాదేద్ద్రవాయవాగ్రాగ్రహ -
గృహ్యతై తమఘ్నస్సోఽపూయత్తం దేవానాపాధృష్టువనైవాయు-
మబువన్నిమం సస్వదయ || ౩౧ || ఇతి సోఽబ్రవీద్వరం వృ-
క్షై మద్దైవత్యైవేవతగ్ పాత్యాజ్యచ్యాంతా ఇతి తస్మాన్నాదేవ -
త్యాని సన్తివాయవ్యాసుచ్యతై తమేభ్యో వాయురైవాస్వదయత్త -
స్తాద్యత్సాయతి తత్ప్రచాతే విషజన్తి వాయుహితస్య పవయితా -
స్వదయితా తస్య విగ్రహణం నావీష్టస్సాదీతరబ్రవీద్వరం వృక్షాల -
భమయా విగృహ్ణీధ్వం మద్దైవత్యా వ్రవవస్సామో || ౩౨ ||

తా ప్రన్నాతప్రన్నిత్యుభయమగృహీతాసీత్యాహదితి దేవత్యా -
సైవయాని హిదారుమయాణి పాత్యాజ్యస్త్వేతాని యోనైస్సం -
భూతాని యాని మృత్వయాని పాత్యాజ్యస్త్వే తస్మాదేవమా -

హ వాగ్నే పరాచ్యవ్యాకృతావదత్తై దేవా ఇన్ద్రీమబుగివన్ని -
మాంనో వాచం వ్యాకువితి సోబ్రవీద్వరం వృణే మహ్యంవైవై -
ష వాయవేచ సహగృహ్యతాఇతి తస్మాదైన్ద్రీవాయవత్సహ గృ -
హ్యతైతామిన్ద్రో మధ్యతోఽపక్రమ్య వ్యాకరో తస్మాదియం వ్యా -
కృతావాగుద్యతై తస్మాద్గుకృదిన్ద్రీయ మధ్యతో గృహ్యతై ద్వి -
ర్వాయవై ద్వాహి సవరావపుణిత ॥ ౩౩ ॥

స్వదయసోమాప్సహస్టావిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౨ ॥

మిత్రం దేవా అబుగివన్ద్రోమగ్ం రాజానగ్ం హనామె -
తి సోబ్రవీన్నాహగ్ం సర్వస్యవా అహంమిత్రమస్తీతి తమబు -
ప్రహనామైవైతి సోబ్రవీద్వరం వృణే పయసైవమైసోమగ్ం శ్రీ -
ణ్నితి తస్మాన్దైతావరుణం పయసా శ్రీణన్తి తస్మాత్పశవోఽహ -
క్రామన్తిత్రస్సమ్కూరిమక్రతి క్కూరిమివ ఖలువాప్తమః ॥ ౩౪ ॥
కరోతి యసామేవ యజతై తస్మాత్పశవోఽహక్రామన్తియన్దైతా -
వరుణం పయసా శ్రీణాత పశుభిరైవ తన్మిత్రగ్ం సమర్థయతి పశుభి -
ర్యజమానంపురాఖలువావై వది మిత్రోఽవైదపమత్కూరిం చక్ర -
పశిపశవగ్ం క్రమిష్యన్తితి తస్మాదేవమపుణితవరుణం దేవా అబుగివ స్వ -
యాఽగ్ం శ్చభువా సోమగ్ం రాజానగ్ం హనామెతి సోబ్రవీద్వరం
వృణే మహ్యంచ ॥ ౩౫ ॥ ఏవైషమిత్రాయచ సహగృ -
హ్యతాఇతి తస్మాన్దైతా వరుణస్సహగృహ్యతై తస్మాద్వాక్తా రాజా -

నమగ్ శభువామ్ను వి వై శ్యవై శ్యగ్ శూ దేణ శూద్రం నవా ఇదం
 దివాన నక్తమావీదవ్యవృత్తం తే దేవా మిత్రానరుణావబువ
 విదం నో విహసయత్తమితి తావబ్రూతాం వరం వృణావహ్మ ఏక
 ప్రవావత్సర్వోగ్రహా గృహ్యతా ఇతి తస్మాదేద్యవాయవరి పూ
 ర్వోమైత్రావరుణాద్గృహ్యతే ప్రాణాహనా హ్యేతా యదుపాగ్ం
 శ్వస్తర్యామామితో ౭ హరజనయద్వరుణో రాత్రింతత్రోవా ఇదం
 వ్యోచ్చద్యస్తే తా వరుణోగృహ్యతే త్యస్తే ॥ ౩౬ ॥

ప్రవచేద్యవా యపూద్వావిగ్ శతిశ్చ ॥ ౩౭ ॥

యజ్ఞస్య శిరో ౭ చ్చిద్యత తేదేవా అశ్వినావబువన్భి-
 వత్తై వైస్థదం యజ్ఞస్య శిరగ్ ప్రతీధ తమితి తావబ్రూతాం వరం వృ-
 ణావహ్మేగ్రహప్రవ నానత్రాగ్ గృహ్యతామితి తాభ్యమైతమాశ్వి-
 నమగృహ్యత త్యోవైతా యజ్ఞస్య శిరగ్ ప్రతీధతాం యదాశ్వినో
 గృహ్యతే యజ్ఞస్య నిష్కృత్యేతా దేవా అబువన్మపూతావా
 ఇమా మసుష్యచరా ॥ ౩౮ ॥ భిషజావితి తస్మాద్భావ్తానభేష -
 జం నకార్య * మపూత్యోహ్యే ౨ యోమైధ్యోమోభిషక్తా బ -
 హిష్యవమానస పనయత్వా తాభ్యమైతమాశ్వినమగృహ్యత స్తస్మా -
 ద్భహిష్యవమాన స్తుత ఆశ్వినో గృహ్యతే తస్మాదేవం విదుపా
 బహిష్యవమాన ఉత్తనద్యరి పవిత్రం వై బహిష్యవమాన ఆత్తనమై-
 వ పనయతే తయోస్త్రేధా భైషజ్యం విన్యదధురక్నా తృతీయమ-
 ఘ్న తృతీయం బాగ్భావ్తాతృతీయం తస్మాదుదపాత్రమ్ ॥ ౩౯ ॥

ఉపనిషాదు బ్రాహ్మణం దక్షిణతో విషాద్య భేషజం కుర్యా-
 ద్యావదేవ భేషజం తేన కరోతి ప్రమథాకమస్య కృతం భవతి బ్ర-
 హ్మవాదినామదన్తి కస్తాఘ్నత్యాదేకపాతా ద్విదవత్యా గృహ్యస్తే
 ద్విపాత్రాహూయస్తఇతి యదేకపాతా గృహ్యస్తే తస్తాదేహో-
 న్నరతరిప్రాణోద్విపాత్రా హూయస్తే తస్తాద్వైద్యా బహిష్టాత్సా-
 గారిప్రాణవా ఏతేయద్విదేవత్యాః ప్రశవ ఇథాయదిజ్ఞాం పూర్వం
 ద్విదేవత్యేభ్య ఉపహ్వయేత । ౩౯ । ప్రశుభిగ్ప్రాణాన్త-
 ర్ద్ధిత ప్రానూయుకస్సాద్విదవత్యాస్ఫుటయి త్వేజాముప హ్వయ-
 తే ప్రాణానైవాత్మన్ధిత్యా ప్రశూనుపహ్వయతై వాగ్వావిష్ట్రోవాయవ-
 శ్చక్షుర్జైతా వరుణశ్శౌర్య త్రమాశ్చివసగ్ పురస్తాద్దృష్ట్రావాయవం
 భక్షయతి తస్తాత్పురస్తాద్వాచా ఏదతి పురస్తాన్తైతా వరుణం తస్తా-
 త్పురస్తాచ్ఛక్షుషా పశ్యతి పురస్తగ్ పరిహారమాశ్చివసం తస్తాఘ్న-
 త్శ్శౌర్యేణ శృణోతి ప్రాణా వా ఏతే యద్విదేవత్యాః । ౪౦ ।
 అరిక్తావి పాత్రాణిసాదయతి తస్తాదరిక్తా అన్తరతగ్ప్రాణాయత్నః
 ఖలువై యజ్ఞస్య వితతస్యన క్రియతే తదనుయజ్ఞగ్ం రత్నాగ్ స్వ-
 పవరన్తి యదరిక్తావి పాత్రాణి ప్రాదయతి క్రియమాణమేవ త-
 ద్యజ్ఞస్య శయై రక్షిప్రామనన్వపచారాయ దక్షిణస్య హవిర్ధావస్య-
 త్రరస్యాం వత్కన్యాగ్ం సాదయతి వ్రాచ్యేవ వాచం దధాత్యా
 తృతీయసప్తనాత్పరి శేర యజ్ఞస్య సంత్తైత్య । ౪౧ ।

మనుష్యచరాపుదతాత్రముపహ్వయేత ద్విదవత్కృష్టట్టు

త్యాగింశచ్చ । ౯ ॥

బృహస్పతిదేవానాం పురోహిత ఆనీచ్ఛద్దామ -
 రానసురాణాం బ్రహ్మణ్యనో దేవా ఆప్నన్ పూణ్యనోఽసురాః * స్తే
 ౨ ౨ స్యాన్యం నాశక్నువన్నభిభవతుం తేదేవాశ్చద్దామర్కాపుసా -
 నుప్రయన్తతావబ్రూతాం వరం వృణావహే గ్రహావైవ నావ -
 త్రాపి గృహ్యేతామితి తాభ్యామేతే శుక్రామృణినావగృహ్యన్త -
 తాదేవా అభవన్పరాఽసురా యస్మైవం విమవత్సుక్రామృణినా
 గృహ్యేతే భవత్యాత్మనావరా ॥ ౪౨ ॥ అప్యభ్రాతృవ్యాభవతి
 తా దేవా అప్సద్యాత్మన ఇహ్నియాజహపురవసుత్తా శద్దామర్కా
 నహమనేతి బ్రూయాద్యం ద్విష్యాద్యపైవ ద్వేష్టితేనా నహ -
 వసుదతే సప్రథమస్యంకృతిర్విశ్వక్సుమేత్యైవైనావాత్మన ఇహ్ని -
 యాజహపురిన్ద్రో హ్యేతాని రూపాని కరిక్షిదవరక్షసా వాత -
 దిత్వత్సుక్రవన్ద్రోమా ముఘ్యపిగృహ్య * ప్రాశ్నాచ్చ నిః ॥ ౪౩ ॥
 క్రామత్తస్తాత్పిశ్వా యస్తానపశ్యన్తి పృత్యశ్చావ్రాపృత్యజా -
 హుత్తస్తాత్ పృత్యశ్చా యస్తానపశ్యన్తి చక్షుషీవావతే యజ్ఞప్య
 యచ్ఛక్రామన్తినా నాసిహోతరవైదిర్భరిరిపరిక్రమ్య జహుత్తస్త
 స్తాదభితా నాసికాం చక్షుషీ తస్తాన్నాసికయా చక్షుషీ విభృతేవ
 ర్వతః పరిక్రామతా రక్షస్తామవహత్యై దేవావై యాగీప్రాచీరాహు
 వీరజహపుర్య పురస్తాదసురా అప్సన్తాగ్ంస్తాభిగప్ర ॥ ౪౪ ॥

మదస్తయోగప్రతిచీర్యేప్రశ్నాదనురాజప్రశ్నాగ్ంస్తాభిరహనుదస్తప్రా-
చీర్యన్యా అహుతయో హూయన్తే ప్రత్యక్షా శుక్రామధినా ప్రశ్నా-
చ్చైవ పురస్తాచ్చ యజమానోభాతృవ్యాన్ప్రేమదతై తస్తాత్పరా-
చీగప్రజాగ్ ప్రవీయన్తే ప్రతీచీజాయన్తే శుక్రామధివౌవాఅను
ప్రజాగ్ ప్రజాయన్తే త్రిశ్చాద్యాశ్చ సువీరాగప్రజాగ్ ప్రజనయన్ప్రహీ
శుక్రశ్శుక్రశోచిహ ॥ ౪౫ ॥ సుప్రజాగప్రజాగ్ ప్రజనయన్ప్రహీ
మన్థిమన్థిశోచిషేత్యాహేతావై సువీరా యా అత్రిరేతాస్సుప్రజా
యాఆద్యాయవం * వెదాత్యస్య ప్రజాజాయతే నాద్యాప్రజా
పతేరత్యశ్వయత్తత్పరాపత తద్వికృతం ప్రావీశ తద్వికృతం -
నారమత్త తద్యవం ప్రావీశ తద్యవేరమత్త తద్యవస్య ॥ ౪౬ ॥ య-
వత్సం యదైవకృతం మన్థిప్రాతం భవతి నకుభిక్ష్యిణాతి ప్ర-
జాపతేరేవ తచ్చక్షుస్సస్ఫురతి బ్రహ్మవాదినువదన్తి కస్తాశ్చత్యా -
న్తన్థిప్రాతగ్ం సదోనాశ్చుత్తిత్యార్థప్రాతగ్ం హీతబ్రూయా *
ద్యదశ్చువీతాన్ధోధ్వయస్తాన్యదాహిమా ర్చతస్తాన్నాశ్చుతే ॥ ౪౭ ॥

అత్తనాపరా నిష్పశుక్రశోచిహయవస్యప్రప్రతిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౦ ॥

దేవావై యద్యజ్ఞేకుర్వత్ తదనురా అకుర్వత్ తేదేవా ఆ-
గ్రయణాగ్రాన్సహానపశ్యంతానగ్రాన్త తతావై తేగ్రం ప-
ర్యాయక్ యస్యైవం విదుష ఆగ్రయణాగ్రా గ్రహగ్రహ్యన్తే -
గ్రమేవ సమానానాం పశ్యతి క్షగ్రవత్తర్వా భాతృవ్యవతో గృ-
హ్ణాయాదభాతృవ్యస్యైవరుక్వాగ్రగ్ం సమానానాం పశ్యతియే

దేవాదివ్యకాదశస్థిత్యాహ । ౪౯ । ఏతావత్తీర్తైర్దేవతాస్తాభ్య
 ఏనైనగ్ం సర్వాభ్య గృహ్యత్యేష జేయావిద్యశ్చేభ్యస్తాదేవే-
 భ్య ఇత్యాహ వైశ్వదేవౌప్యేష దేవతయావాగ్నైదేవేభ్యోపా-
 క్రామద్యజ్ఞాయాతిష్ఠమావా తే దేవా వాచ్యపక్రాంతాయంతూ -
 స్త్రింగ్రహానగృహ్యత సామస్యతవాగ్నస్తర్యన్తి వైమతి సామగ్ర-
 యణం ప్రత్యాగచ్ఛత్తదాగ్రయణస్య గ్రయణత్వమ్ । ౫౦ । త-
 స్తదాగ్రయణ వాగ్విసృజ్యతై యత్తూస్త్రిం పూర్వైగ్రహా గృహ్యన్తై
 యథా ధార్మీయతి ము ఆఖి ఇయతి నాపరాధ్యామీత్యుపావప్రజ-
 త్యేవమేవ తదధ్వయ్యురాగ్రయణం గృహీత్వా యజ్ఞమారభ్య వా-
 చం విసృజతై తిర్ హింకరోత్యుద్ధాత్యానైవ తద్వృణోతేప్రజాపతి -
 ర్యా ఏషయదాగ్రయణో యదాగ్రయణం గృహీత్వాహిం కరోతి
 ప్రజాపతిరైవ । ౫౧ । తత్ప్రజా అభిజఘ్రితి తస్మాద్వక్తుంజాతం
 గౌరభిజఘ్రిత్యత్తా వా ఏష యజ్ఞస్య యదాగ్రయణస్సవనే సవనై-
 లభిగృహ్యత్యత్తన్నైవయజ్ఞగ్ం సంసనూత్యుపరిష్టాదానయతిరతప్ర-
 వతద్దధాత్యధస్తాదుపగృహ్యతిప్రజనయత్యేవతద్భిష్టావాదినూవదన్తి
 కస్తాత్సన్త్యాద్ధాయత్రి కసిష్టా ఛస్తసాగ్ంస్తతి సర్వాణి సవనాని వహ-
 తీత్యేషన్తై గాయత్రియైవఘ్నో యదాగ్రయణస్తమైవ తదభినివ-
 త్తగ్ం సర్వాణి సవనాని వహతి తస్మాద్వక్తుమపాకృతం గౌరభి
 నివర్తతై । ౫౨ ।

(౧౪)

చతుర్థః ప్రశ్నః.

౨౦౯

అహోగ్రయంత్యం ప్రజాపతిరవేత విగంతత్య . ౧౧ .

యజ్ఞేనతా ఉపయధ్యేదేవావై యజ్ఞమాగ్నీధేః బ్రహ్మ -
వాదివసు త్వే దేవప్య గ్రావాణం ప్రాణ ఉపాగ్ శ్వేగ్రా దేవా
వా ఉపాగ్ శౌవాగ్నీమిత్రం యజ్ఞప్య బృహస్పతిదేవానాం
దేవావా ఆగ్రయణాగ్రానేకాదశ . ౧౧ .

యజ్ఞేనహోకే పశుమాన్ధ్యానిభవంతం మాధ్యద్విపం వాగ్వా
అరితాని తర్పణ అభ్యేకపశ్చాత్ . ౫౧ .

యజ్ఞేనగౌరభినివతతే

హరిః ఓమ్॥

శ్రీకృష్ణార్చనము.

కృష్ణయజుర్వేదే వష్టకాష్టే

చతుర్థః ప్రశ్న స్సమాప్తః.

పల్లవి ప్రశ్న ప్రారంభము.

హరిః ఓమ్ ॥

ఇంద్రోజిత్రాయ వజ్రముదయచ్చక్రప్రత్యో వజ్రాదు -
 ద్యతాదవిభేదోబ్రవీన్నామేప్రహరస్తివా ఇదం మయివీర్యం తత్తై
 ప్రదాప్యమితి తస్మా ఉక్త్యం ప్రాయచ్చత్తస్మై ద్వితీయముదయ -
 చ్చక్రోబ్రవీన్నామేప్రహరస్తివా ఇదం మయి వీర్యం తత్తై ప్ర
 దాప్యమితి ॥౧॥ తస్మా ఉక్త్యమేవ ప్రాయచ్చత్తస్మై త్రితీయముద -
 యచ్చత్తం విష్ణురవ్వతిష్ఠత జహీతి సోబ్రవీన్నామేప్రహరస్తివా ఇదం
 మయి వీర్యం తత్తై ప్రదాప్యమితి తస్మా ఉక్త్యమేవ ప్రాయచ్చత్త -
 ని మూయం భూతమహా యజ్ఞోహి తస్య మాయాఽఽనీద్య -
 దుక్త్యగ్రహత ఇన్ద్రియమేవ ॥ ౨ ॥ తద్వీర్యం యజమానా భా -
 తృప్యన్య పృజ్జు ఇంద్రోయత్వాబ్రహ్మద్యతే నయన్వత ఇత్యాహేంద్రా -
 యహిసతం ప్రాయచ్చత్తస్మై త్వావిష్ణవైత్వేత్యాహా యదేవవిష్ణు -
 రన్వతిష్ఠత జహీతి తస్మా ద్విష్ణుమన్వాభజతి త్రివిర్గృహ్యతి త్రిహిసతం
 తస్మై ప్రాయచ్చదేవతై యోనిగ్ పునర్ హవిరసీత్యాహా పునగ్ పునః॥
 హ్యస్తాన్నిగృహ్యతి చక్షుర్వా ఏతద్యజ్ఞప్రయదుక్త్యస్తాదుక్త్య -
 గంతుతగ్ంసోమా అన్వాయన్తి తస్మాదాత్మా చక్షురన్వతి తస్మా దేవం

యస్మం బహువ్రాతసుయన్తి తస్మాదేకో బహునాం భద్రోభవతి త-
 స్మాదేకో బహిష్కాతాయా విస్తతై యది క్రామయేతాద్వయ్యరాత్మానం
 యజ్ఞయశసేనార్పయేయమిత్యన్తరాహమానీయం చహవిధానంచతి-
 స్తన్నపనయేత్ ॥ ౪ ॥ ఆత్మనమేవ యజ్ఞయశసేనార్పయతి
 యది క్రామయేత్ యజమానం యజ్ఞయశసేనార్పయేయమిత్యన్త-
 రాసదో హవిధానే గిష్టన్నపనయేద్యజమానమేవ యజ్ఞయశసే-
 నార్పయతి యది క్రామయేత్ సదస్యా యజ్ఞయశసేనార్పయేయ-
 మితి సదలభ్యావనయేభుదస్యావేవ యజ్ఞయశసేనార్పయతి ॥ ౫ ॥

ఇతిన్ద్రియమేవపునగపునర్నయేత్త్రీయస్త్రిగోశచ ॥ ౧ ॥

ఆయుర్వా ప్రతద్యజ్ఞప్య యద్ధువతిత్తమగ్రహణాం గృ-
 హ్యతై తస్మాదాయుగప్రణామత్తమం మూర్ధానందివ్రాతరతింపు-
 దివ్యాభిశ్యాహ మూర్ధానమేవైనగం సమానానాం కరోతివైశ్వానర-
 మృతాయ జాతమగ్నిమిత్యాహ వైశ్వానరగంహి దేవతయాహ-
 యురుభయతో వైశ్వానరోగృహ్యతై తస్మాదురుభయతగప్రణామధస్తా-
 త్చపరిష్టాపాచ్ఛిదోఽన్యే గ్రహే దృహ్యతైర్ధీధువనస్తాత్ ॥ ౭ ॥
 అధ్యవాజ్ఞానోఽన్యేహం ప్రణామముహోఽన్యే గ్రహేషుద్య-
 వేఽనుహోఽధువనస్తాత్తస్మాదన్యాగప్రణామప్రతి తిష్ఠన్తి మాగ్ం స-
 నాన్యాఅసురావా ఉత్తరతగపుధివీం పర్యాచికోఽస్తాస్తేవాధువేణా-
 దృగంహస్తాధువనస్యధ్రువత్వం యద్ధువతిత్తరతస్సాద్యతై ధృత్యా ఆ-
 యుర్వా ప్రతద్యజ్ఞప్య యద్ధువతిత్తమగ్రహణాత్ యద్ధోత్పచమసే

ధునివసువ నయత్యాత్మన్నైవ యజ్ఞస్య | ౭ | ఆయుర్దధాతి పుర-
స్తాదుక్థస్యైవనీయ ఇత్యావలగపురస్తాధ్యాయుపో భుజ్జేమధ్యతా-
౭వనీయఇత్యావల ర్ధధ్యమేవ హ్యాయుపోభుజ్జ ఉత్తరాధైవనీయ
ఇత్యావలరు త్తమేనహ్యాయుపోభుజ్జే వేశ్య దేవ్యామృచిశస్య -
మానాయామవనయతి వేశ్యదేవ్యావైప్రజాగీప్రజాస్వేపాయుర్దధాతి||

ధునివస్తస్తాదేవ యజ్ఞస్యైవకాన్న చత్వారిగ్ శచ్చ || ౨ ||

యజ్ఞేవైదేవాసువర్గం లోకమాయస్తేమస్య నమనుష్యా
నో౭న్వాభవిష్యన్తి తేసంవత్సరేణ యోవయిత్వా సువర్గం లో-
కమాయస్తమృషయ ఋతుగ్రహేరైవానుప్రజావత్ యదృతుగ్రా -
హగ్రహ్యస్తే సువర్గస్య లోకస్యప్రజ్ఞాత్యై ద్యాదశ గృహ్యతైద్యా-
దశ మాసాసుంవత్సరస్సంవత్సరస్య ప్రజ్ఞాత్యై వహప్రథమా గృ-
హ్యేతే వహూ త్తమా తస్తాద్ద్యాద్యావృతూ ఉభయతో ముఖ-
మృతుప్రాత్రం భవతి క | ౯ | హితదేవైర్దయలేఋతూ -
నాంముఖమృతునా ప్రేష్యేతి పట్కృత్వౌతహ పడ్యాఋతవ ఋ-
తూదేవ ప్రేణాత్యృతుభిరితి చతుశ్చతుష్పదవ ప్రశాస్సీణాత్తి ద్విగ
పునర్ ఋతునా౭౭హ ద్విపదవప్రేణాత్యృతునా ప్రేష్యేతి ప-
ట్కృత్వౌతహర్తుభిరితి చతుస్తస్తాచ్చతుష్పదరి ప్రశవఋతూనుపజీవన్తి
ద్విః || ౧౦ || పునర్ ఋతునా౭౭హ తస్తాద్ద్విపదశ్చతు-
ష్పదగి ప్రశానుప జీవన్త్యృతునాప్రేష్యేతి పట్కృత్వౌతహర్తుభి -
రితి చతుర్ద్విగపునర్ ఋతునా౭౭హక్రమణమేవ తథేనైతం యజ-

మానసికురతే సువర్ణస్య లోకస్య సమష్ట్యే * నాన్యోన్యమను
ప్రపద్యేత యదన్యోన్యమనుప్రపద్యేతర్తుర్ముతుమను ప్రపద్యే -
తర్తవ్రామాహుకాస్మయః ॥ ౧౧ ॥ ప్రసిద్ధమేవాధ్వర్యుర్దక్షిణేన
ప్రపద్యతే ప్రసిద్ధం ప్రతిప్రస్థతో త్రోణ తస్మాదాదిత్యష్టాసా దక్షి -
ణేనైతి యదుత్తరోణోపయామగృహీతాసి పగ్ంసర్వోన్యగంహస్వ -
త్యాయత్వేత్యాహ స్తి త్రయోదశోమాన ఇత్యాహుస్తమేవ తస్మి -
ణాతి ॥ ౧౨ ॥ తోజవన్దివిస్తున్యశ్చతుస్త్రి గంశచ్చ ॥ ౩ ॥

సువర్ణాయా వ్రతేలోకాయ గృహ్యన్తే యద్యతుగ్ -
హ జ్యోతిరిద్వైగ్నియదైద్వైగ్ని మృతుపాతేణ గృహ్యతి జ్యోతిరై -
వాస్తా త్తపరిష్టాద్దధాతి సువర్ణస్య లోకస్యానుభ్యాత్యా ఓజోభృతౌవా
వ్రతౌ దేవానాం యదిద్వైగ్నియదైద్వైగ్ని గృహ్యతఃపవనావరు -
ధై వైశ్వదేవగ్ం శుక్రపాతేణ గృహ్యతి వైశ్వదేవ్యైవైప్రజా అసా -
నాదిత్యశ్శుక్రాయదైవ్యదేవగ్ం శుక్రపాతేణ గృహ్యతి తస్మాద్దసా -
నాదిత్యః ॥ ౧౩ ॥ సర్వోపప్రజాగప్రత్యజ్ఞుదేతి తస్మాద్గుర్వప్రవమస్యతే
మాంప్రత్యుదగ్రాదితి వైశ్వదేవగ్ం శుక్రపాతేణ గృహ్యతి వైశ్వదే -
వ్యై వైప్రజాస్తేజశ్శుక్రాయదైవ్యదేవగ్ం శుక్రపాతేణ గృ -
హ్యతి ప్రజాస్వేవ తేజోదధాతి ॥ ౧౪ ॥

తస్మాద్దసానాదిత్యస్త్రి గంశచ్చ ॥ ౪ ॥

ఇద్వై మరుద్భిస్సాంవిద్యేత మాధ్యన్దివై సవనై త్ప్రతమ -
హై యన్మాధ్యన్దివై సవనై మరుత్త్వతీయా గృహ్యన్తేవార్త్రీహ్ను

ఏవతే యజమానస్య గృహ్యన్తై తస్యప్రతం జఘ్నుష్యుతప్రా-
ముహ్యన్మఘ్నుతుపాతేః మరుత్తవ్రతీయానగృహ్యన్తత్రా వై సఙ్గు-
తూన్యా జానాద్యదృతుపాతేః మరుత్తవ్రతీయా గృహ్యన్తఙ్గు-
తూనాం ప్రజ్ఞాత్వైవజింవావ్రతం యజమానో భ్రాతృవ్యాయ ప్ర-
హరతి యన్మరుత్తవ్రతీయా ఉదేవ ప్రథమేన ॥ ౧౫ ॥ య-
చ్ఛతి ప్రహరతి ద్వివ్రతీయేన స్పృణతే త్రైవ్రతీయేనాముధంవా ఏతద్య-
జమానస్సగ్ం సుకరుతై యన్మరుత్తవ్రతీయా ధనురైవ ప్రథమా-
జ్యాద్వివ్రతీయ ఇమస్త్రైవ్రతీయఃప్రత్యేవ ప్రథమేనధత్తై విస్పృజతి
ద్వివ్రతీయేన విధ్యతి త్రైవ్రతీయేనోష్ఠా ప్రత్రగ్ం హత్వాపరాం
పరావతేమగచ్ఛదపారాధమితి మన్యమానస్సహరితోఽభవత్తు ఏ-
తాన్మరుత్తవ్రతీయానా త్తస్పరణానపశ్యత్తానగృహ్యేత ॥ ౧౬ ॥
ప్రాణమేవ ప్రథమేనాస్పృణతాపానం ద్వివ్రతీయేనాత్తానం
త్త్రైవ్రతీయేనా త్తస్పరణావా ఏతే యజమానస్య గృహ్యన్తై యన్మరు-
త్తవ్రతీయారి ప్రాణమేవ ప్రథమేనాస్పృణతేఽపానం ద్వివ్రతీయేనా-
త్తానం త్రైవ్రతీయేనోష్ఠా ప్రత్రమహంతం దేవా అబ్రువన్తహ-
వా ఆయమభూద్యోప్రత్రమవధిదితి తస్మహేష్ట్రీస్య మహేష్ట్రీత్వగ్ం
న ఏతం మాహేష్ట్రీముద్ధారముదహరతప్రత్రగ్ం హత్వాఽన్యాను
దేవతాస్పృణియన్తాహేష్ట్రా గృహ్యేత ఉద్ధారమేవ తం యజమాన-
ఉద్ధరతేఽన్యాను ప్రజాస్వధి శుక్రప్రాతేః గృహ్యతి యజమానదేవ-

త్యో వై మాహేష్ఠిస్తేజశ్చక్రా యన్తాహేష్ఠిగం శుక్రపాత్రేణ
గృహ్యతి యజమాన ప్రవతేజో దధాతి । ౧౭ ।

ప్రథమేనాగృహ్యేత దేవతాప్రవృత్తావిగోళతిశ్చ । ౫ ।

అదితిరిపుత్రకామాపాద్యేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మాదనమపచ -
తస్యో ఉచ్చేషణమదదు తతాప్రి శ్చాహ్నారేతో ౭ధ తతస్త్వేచ -
త్వార ఆదిత్యా అజాయ త్త సాద్వితియమపచహ్నా ౭మన్యతాచ్చే -
షణాప్రథమే ౭జ్జత యదగ్గే ప్రాశిష్యామితోమై వసీయాగ్ంసోజని -
వ్యస్తఇతి సా ౭గ్గే ప్రాశ్చాహ్నారేతో ౭ధ త్త తస్యైవ్యోధమాణ్డ -
మజాయత సా ౭దిత్యేభ్యో ఏవ । ౧౮ । తృతీయమపచద్యో -
గాయ మణ్డగ్ం త్రాస్తమస్తీతి తే ౭బ్రువన్వరం పృణామహ్నా -
యో ౭తో జాయాతా అస్తాకగ్ం సవీకో ౭వద్యో ౭న్య పృణాయామృ -
భ్యాతా అస్తాకం భోగాయ భవాదితి తతావివస్వానాదిత్యో ౭జా -
యత తన్యవాఇయం ప్రజా * య స్తమహ్యస్తాన్వేకప్రవద్ధో యో -
యజతే సదేవానాంభోగాయ భవతి దేవావై యజ్జాత్ । ౧౯ । ద్రు -
ద్రమస్తరాయణ్డ * ఆదిత్యానన్వాక్రమత తే ద్విదేవత్యాన్ప్రపద్య -
స్త తాన్నప్రతి ప్రాయచ్చస్తస్తాదపివధ్యం ప్రపన్నం నప్రతి ప్ర -
యచ్చస్తై తస్మాద్విదేవత్యేభ్యో ఆదిత్యోనిర్గృహ్యతే యదుచ్చేషణా -
దజాయ త్త తస్మాదుచ్చేషణా ద్గృహ్యతే తిస్సభిర్ముగ్ధిర్గృహ్యతి మా -
తాపితా పుత్రస్తదేవ త స్తిథునముల్బం గర్భజరాయు తదేవతత్ ।
మిథునంప్రశస్త్రావాప్తతే యదాదిత్య ఊర్దగ్ధిదహ్నామధ్యతక్ష్మా -

మృగ్యమేవ పక్షానాం మధ్యతోదధాతి కృతాత్తశ్చ స మధ్య-
 త్వాయ తస్మాదామాప్త్యం దుపేక్షతమైవావతే యదాదిత్యగపరిశ్రీ-
 త్య గృహ్యతి ప్రతి దుష్ట్యవాప్తే పక్షాస్సృజ్యతి ప్రకమైవా వతే య-
 దాదిత్య ప్రవదుద్రో యదగ్నిగ పరిశ్రీత్య గృహ్యతి దుదాచేవ
 పక్షాప్త స్తద్దధాతి । ౨౦ । ప్రవవైవిషన్వనాదిభ్యో య -
 దుపాగంతు సవస్ససు ప్రతమైవ సోమపీఠం పరిశయ ఆత్మతీయస -
 వనాద్విషన్వ ఆదిత్యైవతే సోమపీఠ ఇత్యాహ విషన్వస్తమైవాదిత్య-
 గం సోమపీఠేన సమధా యతి యాదిత్యా పృష్టిస్తయాత్వా శ్రీతా-
 మీతి పృష్టికామస్యశ్రీణీయావ్యపృష్టిమేవాపరున్ధే యది తాజత్వ
 స్సన్దేద్వరోషుకగప్రజాస్యప్రాన్యద్యది చిరమపరోషతో నసాదయత్య-
 సన్నాధిప్రజాగి ప్రజాయన్తేనామ వపట్కరోతి యదనువపట్కు-
 ర్యామృద్రం ప్రజా అన్వపసృజేన్న హుత్వాన్వీక్షేత్త యదన్వీక్షేత్త
 చతురస్య ప్రమాణ్యుకగ్ం స్మృతస్తాన్నాన్వీక్ష్యే । ౨౧ ।

ఏవ యజ్ఞజ్ఞరాయు తదేవ తదస్తదధాతి స ప్రప్త విగ్ం-
 శతిశ్చ । ౨౨ ।

 అస్త్రర్యామస్త్రతే సావిత్రమాగ్రయణాస్సృజ్యతి
 ప్రజాపతిర్వా ప్రవయదాగ్రయణగి ప్రజానాం ప్రజననాయనసాదయ-
 త్యసన్నాధిప్రజాగిప్రజాయన్తే నామ వపట్కరోతి యదనువపట్కు-
 ర్యామృద్రం ప్రజా అన్వపసృజేదేవ వై గాయత్రో దైవానాం యభు-
 వితైవ గాయత్రీయై లోకే గృహ్యతై యదాగ్రయణో యదస్త్ర -

ర్యామప్రాత్రేణ సావిత్రమాగ్రయాగృహ్యోతి స్వాదేవైశ్చం యా -
 నేర్నిగృహ్యోతి విశ్వే । ౨౩ । దేవాస్తృతీయగ్ం సవనం నూ -
 దయచ్చస్తే సవితారం ప్రాతస్సవనభాగగ్ం సస్తం తృతీయసవ -
 నమభిపర్యణయస్తతా వై తేత్తృతీయగ్ం సవనముదయచ్చక్ య -
 త్తృతీయసవన సావిత్రోగృహ్యోతే తృతీయప్య సవనస్యోద్యత్యై
 సవిత్ప్రాత్రేణ వైశ్వదేవం కలశాగృహ్యోతి వైశ్వదేప్యావై ప్రజా
 వైశ్వదేవగకలశస్సవితా పృనవాసామీశై యథ్సవిత్ప్రాత్రేణ వైశ్వ -
 దేవం కలశాగృహ్యోతి సవిత్ప్రసూత ఏవాస్తేప్రజాగ్ం ప్ర । ౨౪ ।
 జనయతి సోమేసోమమభిగృహ్యోతిరతేవ తద్దధాతి సుశర్మాసి
 సుప్రతిష్ఠాన ఇత్యాహ సామహి సోమమభిగృహ్యోతి ప్రతిష్ఠిత్యా వత -
 స్తీన్వాఅపిగ్రహేమదుప్యేభ్యోదేవేభ్యరి పితృభ్యఃక్రియతేమశర్మాసి
 సుప్రతిష్ఠాన ఇత్యాహ మదుప్యేభ్య వై తేన కరోతి బ్రహదిత్యాహ
 దేవేభ్య వై తేన కరోతి నమఇత్యాహ పితృభ్యవై తేన కరోత్యై -
 తావత్తిరైవైవతాస్తాభ్య వై తేనగ్ం సర్వాభ్యాగృహ్యోత్యేవతై యా -
 నిర్విశ్వేభ్యస్తావి దేవేభ్య ఇత్యాహ వైశ్వదేప్రాప్యేషః । ౨౫ ।

విశ్వైప్రపితృభ్య వై తేన కరోత్యైకాన్నవిగ్ంశతిశ్చ । ౨౬ ।

ప్రాణిణావా ఏవ యదుపాగ్ంశుర్యమపాగ్ం శుప్రాత్రే
 ణ ప్రథమశ్చోత్తమశ్చ గ్రహాగృహ్యోతే ప్రాణిమైవాసుప్రియన్తి
 ప్రాణిమనూద్యన్తి ప్రజాపతిర్వా ఏవయదాగ్రయాగ్ం ప్రాణిఉపా -
 గ్ంశుగ్ం పత్తిరి ప్రజాగ్ం ప్రజనయన్తి యదుపాగ్ం శుప్రాత్రేణ పాత్తి -

వతమాగ్రయగార్థ్యుఁడౌ పుజానాం పుజననాయ తస్మాత్ప్రీణం
 పుజా అనుప్రజాయ నై దేవావాఙ్మతఃకరీ పత్నిస్సువర్గమ్ ॥ ౨౬ ॥
 లోకమజిగాగ్ంస్తస్మత్సువర్గం లోకం నప్రాజాశ్చస్తవతం పాత్నీ -
 వతమవశ్య నమగృహ్లాత తతోవై తేసువర్గం లోకం పాజినై య -
 త్పాత్నీవతాగృహ్యతే నువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్యై ససామోనా -
 తీవత స్త్రీభ్యాగృహ్యమాణస్తం ఘృతం వజ్రం కృత్వాఽఘ్నస్తం
 నిరిద్ధ్రియం భూతమగృహ్లాస్తస్మా ధ్నియో నిరిద్ధ్రియా అదాయా -
 దీరపిపాపాత్పుగ్ంస ఉపస్తిరమ్ ॥ ౨౭ ॥ వదన్తి యద్భృతేన
 పాత్నీవతగ్ంశ్రీణాతి వశేణైవై నం వశేకృత్వా గృహ్లాత్యుపయామ -
 గృహీతోసీత్యహేయంవా ఉపయామస్తస్మాద్దిమాం పుజా అను
 ప్రజాయ నై బృహస్పతీసుతస్యత ఇత్యాహబ్రహ్మవై దేవానాం బృహ -
 స్పతిర్బ్రహ్మణైవాస్తే పుజాగప్రజనయతీన్ద్రా ఇత్యాహరేతోవా ఇ -
 న్ద్రారేతవ తద్దధాతీద్వియావఇతి ॥ ౨౮ ॥ ఆహపుజావా ఇన్ద్రి -
 యం పుజావవాస్తే ప్రజనయ * త్యగ్న ౩ ఇత్యాహగ్నిర్వైశే -
 తోధారిపత్నీవైఇత్యాహ మిథునత్వాయ సజాదేవేన త్వష్ట్రాసామం
 పితౄత్యాహ త్వష్ట్రావై పశూనాం మిథునానాగ్ం రూపకృద్దూపమైవ
 వశుషుదధాతి దేవావై త్వష్ట్రరమజిఘాగ్ంస్తస్మత్పత్నీరిప్రాపద్యతతం న
 ప్రతిప్రాయచ్చస్తస్మాదపి ॥ ౨౯ ॥ వధ్యం ప్రపత్నం నప్రతి
 ప్రయచ్చన్తి తస్మాత్పాత్నీవతే త్వష్ట్రైఽపి గృహ్యతే ససాదయత్య -
 సన్నాద్ధిపుజాః పుజాయ నై నానుపమటూరోతి యదను వమటూ -

ర్యాదు(దం ప్రజా అన్వవసృజేద్యన్నాను వపట్కుర్యాదశాస్త్రము -
 గ్నిభోసమం భక్షయేమపాగ్ శ్వమ వపట్కురొత్తి నదు(దం ప్రజా అ-
 న్వవప్రజతి తా న్తమగ్ని భోసమం భక్షయత్వగ్ని న్నేష్టేరుపన్తమాసీదః
 నేష్టగ్ని పత్నిముదానయేత్యావగ్ని దైవ నేష్టర్తి రేతొ దధాతి నేష్టా
 పత్నియాముద్ధాత్రా సఖ్యపయతి ప్రజాపతిర్వా ప్రపయదుద్ధాతాప్ర-
 జానాం ప్రజననాయాప ఉప్రప్రవ ర్తయతి రేతప్రవ తథ్నిచ్చత్వారు-
 ణాప్రప్రవ ర్తయత్వారుణాహి రేతస్సిచ్యతే సగ్నంకృత్యోరుము -
 ప్రప్రవ ర్తయతి యదాహి సగ్న ఊరుర్భవత్యథ మిథునీభవతోఽథ
 రేతస్సిచ్యతేఽథప్రజాగి ప్రజాయన్తే ॥ ౩౧ ॥ పత్నిమువర్గము-
 పస్తితరమిద్రియావ ఇత్యపీసీదమిథుస్యజ్జేవ ॥ ౩ ॥

ఇంద్రోప్రత్రమహానస్య శీర్షకపాలముదౌజ్జభద్రోణకల -
 శోఽభవత్తస్మాథోసమసమసప్రభభహరియోజనూఽభవత్తం వ్యచి -
 కిభజ్జహవాసీ ౩ మాహకామా ౩ మిత్తిసాఽమస్యత్ర యద్ధోష్యామ్యా-
 మగ్ం హివామ్యామి యన్న హివామ్యామి యజ్ఞవేక్షసంకరిష్యా -
 మీతితమద్ధియత్ హివాతుగ్ం సోఽగ్నిరబ్రవీన్న మయ్యామగ్ం
 హివాప్యసీతి తంధానాభీరశ్రీణాత్ ॥ ౩౨ ॥ తగంశ్చతం భూత -
 మహిహివాద్యధానాభీర్ హరియోజనగ్ంశ్రీణాతి శృతత్వాయశ్చత -
 మైవైసం భూతం హివాతి బహ్వీభిశ్శ్రీణాత్యైతావతీరెనాప్యా -
 ముప్తీన్ద్రాకే కామదుభూభవన్త్యథా భల్వాహురైతావా ఇన్ద్రప్ర్య
 పుక్ష్యయగ్కామదుభూయధ్ధారియోజనీరితి తస్మాద్బహ్వీభి శ్శ్రీణి -

యాదృక్సామేవా ఇద్వీప్య హరీసోమపానా తయోగపరిధయ ఉ-
 ధావం యదప్రహృత్య పరిధీష్టుపయదన్తరాధానాభ్యామ్ । ౩౩ ।
 మానంప్రయచ్ఛత్సహృత్య పరిధీష్టుహూతి నిరాధానాభ్యామేవ
 మానం ప్రయచ్ఛత్సత్తాహూతి * యాతయామేవ హ్యే -
 తస్యోధ్వయ్యపనగోక్తా యదధ్వయ్యష్టుపయద్యథావిముక్తం
 పునత్యన్త తాదృగేవ తచ్ఛీర్షన్తధినిధాయ జాహూతి శీర్షతో
 హి సప్తమభవద్విక్రమ్య జాహూతి విక్రమ్యహీన్ద్రా వృత్రమ -
 తాశ్చసమృద్ధ్యై పశశ్రూవై హరియోజనీర్యథం భిద్యాదల్పః । ౩౪ ।
 ఏనంప్రశశ్రూభుజ్జన్త ఉపతిష్ఠేరక్ష యన్న సంభిద్యాద్భవవేదనం ప -
 శశ్రూభుజ్జన్త ఉపతిష్ఠేరన్తసా సంబాధత ఉభయం కరోతి బహ -
 వ ఏవేనం ప్రశశ్రూభుజ్జన్తఉప తిష్ఠన్తఉన్నతయ్యపహవమిచ్ఛన్త య
 ఏవ తత్ర సామశ్చీకస్తమేవాపరున్తత ఉత్తరవైద్యాం నివపతి పశశ్రూవా
 ఉత్తరవైదిగప్రశశ్రూహరియోజనీగప్రశుప్తేవ ప్రశూన్సృతిష్ఠావయన్తి ।

అశ్రీరాదన్తరాధానాభ్యామల్పస్థానవయన్తి । ౩౫ ।

గ్రహాన్తవా అనుప్రజాగప్రశవగప్రజాయన్త ఉపాగ్ శ్వన్త -
 ర్యామావజావయత్సుక్రామన్తనా పుసమా ముతుగ్రిహానేకకళా
 ఆదిత్యగ్రిహంగావఆదిత్యగ్రిహా భూయిష్ఠాభిర్ ముగ్ధిగ్ధృహ్యతే
 తస్మాద్దావగ్ పక్షానాం భూయిష్ఠా యత్త్రిరుప్తాగ్ంకుగ్ం హస్తేన వి -
 గ్రహ్యోతి తస్మా * ద్వై త్రిక్షణ జనయత్యథావయో భూయినీగ్ పి -
 తావా ప్రప యదాగ్రయణగ్ పుత్రగ్తలశో యదాగ్రయణ ఉత్పదన్త్య-

తలకొద్దొట్టియూద్యభాషితా । ౩౬ । పుత్రం క్షితఉపభావతి
 తాదృశేవ తద్యత్తలక ఉపదస్యేదాగ్రయణాద్దొట్టియూద్యభా
 పుత్రంక్షితరం క్షితఉప భావతి తాదృశేవ తదాత్మావా ప్రవయజ్ఞస్య
 యదాగ్రయణో యద్దోహవా కలశో వూపదస్యేదాగ్రయణాద్దొ-
 ణ్ణీయాదాత్తన ప్రవాధియజ్ఞం నిమిరోత్యవిజ్ఞాతోవా ప్రవగృహ్యతే
 యదాగ్రయణస్థానా గృహ్యతే వాయుస్యేన జహూతి తస్మాత్ ।
 గర్భణావిజ్ఞాతేన బ్రహ్మహవిభృథమవయన్తి పరాస్థానీర -
 స్యస్యస్యద్యౌవ్యని హరన్తి తస్మాద్భియం జాతాం పరాస్య-
 స్యత్పుమాగ్ంసగ్ం హరన్తి యత్పురూరుషమాక్షా యథా వస్యన
 ఆహరతి తాదృశేవ తద్యద్గహం దృష్ట్వాతి యథావస్యన ఆహృత్య
 ప్రాహ తాదృశేవ తద్యధానదయతి యథావస్యన ఉపనిధాయాప్త -
 క్రామతి తాదృశేవ తద్యద్యే యజ్ఞస్య సామ్నా యజమాక్రియ-
 తే శిథిలం తద్యద్దృచా తద్దృశం పురస్తాదుపయామా యజమా
 గృహ్యన్త ఉపరిష్టాదుపయామా ఋచా యజ్ఞస్య ధృత్వై ॥ ౩౭ ॥
 యథాక్షితా తస్మాదప్తక్రామతి తాదృశేవ తద్యదప్తాదశచ । ౩౮ ॥

ప్రాన్యానిపాత్రాణి యుజ్యంతే నాన్యానియాని పరా-
 చీనాని ప్రయుజ్యంతేముమైవతైలోకమభిజయతిపరాజివ హ్య-
 సా లోకాయాని పునగ్ప్రయుజ్యన్తేముమైవ తైలోకమభిజయతి
 * పునగ్పునరివహ్యాయం లోకగ్ప్రాన్యానిపాత్రాణి యుజ్యంతే నా-
 న్యాని యాని పరాచీనాని ప్రయుజ్యంతే తాన్యన్యౌపధయగ్

పరాభవన్తి యాన్తి పునః । ౩౯ । ~~తా~~ ప్రయుజ్యతై తాన్య-
 న్యోపధయగీపునరాభవన్తి వ్రాన్యాన్తి పాత్రాణి యుజ్యతై నా-
 న్యాన్తి యాన్తి పరాభీనాన్తి ప్రయుజ్యతై తాన్యస్వరణ్యారి ప-
 శశ్రూఽరణ్యమపయన్తి యాన్తిపునః ప్రయుజ్యతై తాన్యనుద్రా-
 మ్యాగీ పశశ్రూగ్రామముపావయన్తి యోవైగ్రహణాం నిదా-
 నం వేద నిదానవాన్యవత్యాజ్యమిత్సుక్తం తద్వైగ్రహణాం ని-
 దానం యమప్రాగ్ంశు శగ్ంసతి తత్ । ౪౦ । ~~తా~~ ఉ-
 పాగ్ త్వన్తర్యామయోర్యదుచ్చైస్తదితరేహం గ్రహణామైత-
 ద్వైగ్రహణాం నిదానం యవవంవేద నిదానవాన్యవతి యోవైగ్ర-
 హణాం మిథునంవేదప్రప్రజయాప్రశుభి ర్మిథునైజాయతే స్థానీభి-
 ర్హస్యేగ్రహ గ్రహ్యతై వాయవ్యైరన్య వతద్వైగ్రహణాం మిథు-
 నం యవవం వేద ప్రప్రజయా ప్రశుభి ర్మిథునైర్జాయత ఇద్వైస్వప్న-
 సాసీమమభీషహఽపిబ్రహ్మ వివృజ్జే । ౪౧ । వ్యార్చకు ఆత్మన్నా-
 రమణంనావిస్తకు వ్రతాననుసవనం పురోడాశానపశ్యత్తాన్నిరవప్ర-
 త్తైర్వ సత్త్వన్నారమణమకురుత తస్మాదనుసవనం పురోడాశానిరు-
 ప్యతై తస్మాదనుసవనం పురోడాశావాం ప్రాక్షియాదాత్మజ్నేవార-
 మణం కురుతై నైశ్చగ్ంసోమాఽతి పవతేబ్రహ్మవాదినో వదన్తి
 సర్చానయజమా ప్రక్షిరాప్యతేఽథకిం యజ్ఞస్య పాజ్ఞత్వమితి
 ఛానాగీరమృగి పరివాపగీపురోడాశగీ వయస్యా తేన ప్రక్షిరాప్యతై
 తద్వ్యజ్ఞస్య పాజ్ఞత్వమ్ । ౪౨ ।

భవంతి యాది పువశ్శగంసంతి రద్విష్వశ్శిం చతుదశవః

ఇంద్రో వైత్రాతాయుర్వే యశ్శేవ సువర్ణాయేంద్రోమురు -
 ధిరదితిరస్త్రామపాత్రేణ పౌణ డపాగంకుపాత్రేణేంద్రో వైత్రా-
 మహస్తప్త గ్రహాన్పాన్యాన్యకాదశ । ౧౧ ।

ఇంద్రోవైత్రాయ పునర్ ఋతునా ౨౨నా మిథునం పత -
 న్నా నేష్టరి పత్నీముపాగంశ్వస్త్రామయోర్ద్విచత్వారింశత్ । ౧౨ ।

ఇంద్రోవైత్రాయపాజ్జిత్యమ్.

హరిః ఓమ్ ।

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

కృష్ణయజుర్వేదే పథకాదే

పంచమప్రశ్న సుమాప్తః.

పష్టకాణ్డే పష్టప్రశ్నప్రారమ్భః.

హరిః ఓమ్ ॥

సుప్రగాఢాయ వా ఏతాని లోకాయ హూయన్తయద్వాక్షిణాని
 ద్వాభ్యాం గర్హపత్యే జాహూతి ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యా
 అగ్నిధే) జాహూత్యన్తరిక్ష ఏవాక్రమతే సదోఽభ్యేతి సుప్రగా-
 మేవైనం లోకం గమయతి ప్రారీభ్యమృగభ్యం గర్హపత్యే
 జాహూత్యముమేవైనం లోకం ప్రమారోహయతి నయవత్య -
 చాఽఽగ్నిధే) జాహూతి సుప్రగాఢ్య లోకప్రాభినీత్యే దిపం
 గచ్ఛనువః ప్రతేతి హిరణ్యమ్ ॥ ౧ ॥ హుతోఽగ్నిధేతి సుప్ర -
 గామేవైనం లోకం గమయతి * రూపేణా రూపమభ్యే -
 మీశ్యాహ రూపహ్యసాగం * రూపమభ్యేతి యద్ధిరణ్యన
 తుభోహ్రా విశ్వవేదా విభజత్విత్యాహ తుభోహ్రానవై విశ్వవే -
 దా దేవానాం దక్షిణా విభజతి తేనైవైవా విభజత్యేతత్తే అగ్నే
 రాధః ॥ ౨ ॥ * ఐతి సోమచ్యుతమిత్యాహ సోమచ్యుతగ్ం హ్య -
 వ్య * రాధఐతి తన్విత్రస్య ప్రథావయేత్యాహ శాస్త్యా ఋతస్య ప్ర -
 థాప్రతప్రస్య) దక్షిణాత్యాహ పత్యంవా ఋతగ్ం వత్సేనైవై
 ఋతేన విభజతి యజ్ఞస్య ప్రథా సువితానయన్తీరిత్యాహ యజ్ఞస్య
 హ్యేతారి ప్రథాయన్తి యద్దక్షిణా బ్రాహ్మణమద్యరథ్యానమ్ ॥ ౩ ॥

పతే యజ్ఞో యజ్ఞపతే సహస్మాక్తవాకస్సువీరత్యత్యామా యజమాన ఏవ
 బ్రహ్మం దధాతి వాసిష్ఠో హసాత్యమామ్యో దేవభాగం కః ప్రచ్ఛ యశ్చ
 జ్ఞాయాన్ పశు యాజనో యాయజో యజ్ఞే || ౨ || యజ్ఞం ప్రత్య-
 తిష్ఠిసా ౩ యజ్ఞవ్రతా ౩ వితి సహవాచ యజ్ఞవ్రతా వితి వ్రత్యా-
 ద్వే సృష్టయారిపరాబభువ్రుతిహవాచ యజ్ఞేవావయజ్ఞగప్రతి-
 ష్ఠాప్యతీద్యజమానస్యాపరాభావాయేతి దేవాగాతువిదో గాతుం వి-
 త్యానాతుమిత్యాహ యజ్ఞవన యజ్ఞం ప్రతిష్ఠాపయతి యజమా-
 నస్యాపరాభావాయ || ౩ ||

యజుగ్ంషి యజ్ఞఏకచత్వారిగ్ంశచ్చ || ౨ ||

అనభృతయజుగ్ంషిజహూతియదేవార్వాచీనమేకహాయ-
 నాదేసగ్ కరోతి తదేవతైరవయజతైహౌనభృతమవై త్యప్ను వై
 వరుణస్సాతౌ దేవ వరుణమవ యజతై వత్కనావా అన్విత్యయజ్ఞగ్ం
 రతుగ్ంసి జఘాగ్ంసన్ని సామ్నాప్రస్తౌతాన్ న్వవైతి సామవై రతు-
 హా రతుసామవహత్యై తిర్నిధవముపైతి త్రయణమేలోకా ఏభ్య
 ఏవ లోకేభ్యో రతుగ్ంసి || ౪ || అపవాన్తిపురుషగ్ంపురుషో నిధవముపైతి
 పురుషగ్ంపురుషాహిరతుస్వీరతుసామవహత్యా ఉరుగ్ంహిరాజావరుణ-
 త్చకారేత్యామా ప్రతిష్ఠితైశ్చతంతే రాజన్భిషజస్సహస్రమిత్యాహ
 భేదజమేవాన్తే కరోత్యభిష్ఠితౌవరుణస్య పాశ్చత్యాహ వరుణపాశ-
 ఘ్నీవాభి తిష్ఠతి బర్హిరభిజహూత్యాహుతీనాం ప్రతిష్ఠిత్యా అభో
 అగ్నివత్త్యేవజహూత్యపబర్హివగ్ంప్రయాజా || ౧౦ || యజ్ఞే

ప్రజావై బర్హిపిప్రజా ప్రవ వరుణ ప్రాశాన్త్యుత్తాజ్యభాగో యజతి
యజ్ఞస్యైవ చతుష్తీ నాంతరీతి వరుణం యజతి వరుణప్రాశాదేవై నం
ముచ్చత్యగ్నీ వరుణో యజతి ప్రాక్షాదేవై నం వరుణప్రాశాన్త్యుత్తా -
త్యపబర్హిపావనూయాజ్ఞో యజతి ప్రజావై బర్హిపిప్రజాప్రవ వ -
రుణప్రాశాన్త్యుత్తా తుతురగి ప్రయాజాన్త్యుత్తా ద్వావనూయాజ్ఞో
వత్సంపద్య నైవద్వాఋతవః । ౧౧ । ఋతుష్వైవ ప్రతి తిష్ఠత్యవ -
భృథ నిచక్షుణేత్యహ యథోదితమైవ వరుణమవయజతే సము -
ద్రేతే హృదయః * ముష్పస్తా సరిత్యహ సముద్రేహ్యస్తర్వరుణస్సంత్యా
విశన్త్యావధీరుతాప ఇత్యహాద్భిరైవై నమావధీభిన్నమ్యుత్సాందధా -
తిదేవీరాపవప్రైగర్భిత్యహయథాయజురైవైతత్ప్రశస్తావై ॥౧౨॥
సోమాయద్భిర్జూనాం భక్షయేత్పశుమాన్ధ్యాన్య ద్వరుణస్త్వినం
గృక్షీయాద్యన్న భక్షయేదప్తశుస్సాన్యన్యైవం వరుణో గృక్షీయాదు -
ప్రస్పృశ్యమైవ పశుమాన్భవతి నైవం వరుణో గృక్ష్యాత్ప్రతియత్రా
వరుణస్య పాశిత్యహ వరుణప్రాశాదేవ నిర్దుచ్చ్యతేఽప్రతీక్షమా
యన్తి వరుణస్యాన్తర్హిత్యా ఏథోఽస్యేధిష్ఠీమహిత్యాహ సమిధై -
వాగ్నిం సమన్యస్త ఉపాయన్తి తేజోసి తేజోమయిధేహిత్యాహ తే -
జవవాత్సంతే । ౧౩ ।

లోకేభ్యోరత్యోగంసి ప్రయాజాన్త్రతప్రావై సమన్యన్త్యా ద్వా-

స్వేదవేదిముద్ధ నిరథాక్షేణవిమితాతై యూపం మినోతిత్తి-
 వృతమైవ వజ్రగం సంభృత్య భావృవ్యాయ ప్రహరతి స్మృత్యై
 యదన్తర్వేది మినుయాద్దేవలోకమభిజయేద్యద్భహిర్వేది మనుష్య-
 లోకం వేద్యస్తస్య సన్ధౌ మినోత్సృభయోలోకయోర్భిజత్యా
 ఉపరసంమితాం మినుయాత్పితృలోకకామస్య రక్షనసంమితాం మను-
 ష్యలోకకామస్య చహాలనంమితామిన్ద్రీయకామస్య సర్వాస్థనమా-
 స్సృతిష్ఠాకామస్య యేత్రయో మధ్యమాస్తాస్థనమాన్వశుకామ-
 స్తేత్యావై । ౧౮ । అనుపశవ ఉపతిష్ఠన్త పశుమావై భవతి
 వ్యతిపజైదితరాన్ప్రజయైవై నం పశుభిర్వ్యతిపజతి యంకామయేత
 ప్రమాణ్యుకస్యాదితిగర్తమితం తస్య మినుయాను త్రరాధ్యంవర్ -
 ష్మమథప్రాసీయాగ్ం సమైషావై గర్తమిద్యస్యైవం మినోతితాజ-
 క్సమీయతే దక్షిణార్ధ్యంవర్ ష్మంమినుయాభువర్గకామస్తాథప్రా-
 సీయాగ్ం సమాక్రమణమైవ తచ్ఛేతుం యజమానగ్ కురుతే సువర్గ -
 స్య లోకస్య సమప్త్యై । ౧౯ । యదేక స్త్రిక్ యూషేద్వేరక్షనే
 పరివ్యయతి తస్మాదేకో ద్వేజాయేవిన్దతై యన్నై కాగ్ం రక్షనాంద్య-
 యోర్యూపయోకి పరివ్యయతి తస్మాన్నై కాద్యా పతివిన్దతైయంకా -
 మయేత స్త్ర్యస్యజాయేతేత్సుప్తాన్తేతస్య వ్యతిపజైఘ్నీవాస్యజా-
 యతై యంకామయేత పుమాసస్య జాయేతేత్యాన్తం తస్య ప్రవే-
 ష్టయేత్సుమానేవాస్య । ౨౦ । జాయతేనురావై దేవాస్తక్షిణత
 ఉపానయన్తాన్దేవా ఉపశయేన్త వాపానుదన్త తదుపశయస్యోపశ -

యత్సంఘాయద్గీతతతపతయ ఉపశయై భ్రాతృవ్యాపనుజ్యై నర్వైవా
 అన్యాయాసాగి పశుమన్తాః పశయ వేవాపశు స్తప్తయజమానరి
 పశుర్యన్న నిదికశేదాతికమార్చేద్యజమానాసా తేవశురితి నిర్ది-
 తైద్యందివ్యాద్యమేవ । ౧౭ । ~~అ~~ ద్వేష్టి తమ స్తేప్తశుం నిర్ది-
 శది యదీపదివ్యాదాఖుస్తే పశురితి బ్రూయాన్నగ్రామ్యాన్న-
 శూహినస్తి నారణ్యాన్నగ్రాహపతిగ్రహాలసృజత సోన్నా ద్వేష్-
 వాగ్ధ్యత సప్తతామేకాదశినీమపశ్యత్తయా వై సోన్నాద్యమ-
 వారుస్త యద్దశయావభవ స్తి దశాక్షగా విరాడన్నం విరాడ్విరా-
 జైవాన్నాద్యమవరుధే । ౧౮ । యవకాదశస్సన వీవాస్యై
 సదుహ వీవైవాం తేవవజ్జా వా వీహ సంమీయతై యదేకాదశినీ
 నేత్యేరా పురస్తాత్ప్రత్యక్షం యజ్ఞగ్ం సంమర్దితోర్య తేప్తీవతం
 మినోతి యజ్ఞస్య ప్రత్యుత్తబ్యైసయత్వాయ । ౧౯ ।

వై సమప్యై పుమావేవాప్య యమేవరుధేత్రిగ్ం శచ్చ । ౪ ।

~~అ~~ ప్రజాపతిగ్రహాలసృజత సరిహానామన్యత సప్త-
 తామేకాదశినీమపశ్యత్తయావై సతయిరిద్రియం వీర్యమాత్సన్న-
 ధత్ప్రజాభివభులువా వీవసృజతై యోయజతై సప్తరహిరిహా-
 నభవయదైమేకాదశినీ భవత్యాయురైవ తయేద్రియం వీర్యం యజ-
 మానతత్తప్తైవై వాగైయేనవాపయతి మిథునగ్ం సారస్వత్యా
 కరాతిరేతః । ౨౦ । పామ్యేన దధాతిప్రజనయతి పాష్ణేన బాక్-
 శాష్పత్యోభవతి బ్రహ్మవై దేవావాం బృహస్పతిర్భూమ్నజైవాచ్ఛే

ప్రజాప్రజనయతి వైశ్వదేవౌ భవతి వైశ్వదేవ్యై ప్రజాపిప్రజా
 వైవాస్వే ప్రజనయతిద్వైయమైవే ద్వేణావరుద్ధ విశేంద్రాతెనాజ్ఞా బ-
 లమేంద్రాగ్నేన ప్రసవాయ సావిత్రో నిర్వరుణత్వాయ వారుణోమ-
 ధ్యత ఇంద్రమాలభతే మధ్యతప్తేంద్రియం యజమానేదధాతి || ౨౧ ||
 పురస్తాదేంద్రస్య వైశ్వదేవమాలభతే వైశ్వదేవంవా అన్న-
 మన్నమేవ పురస్తాద్ధతే తస్మాత్పురస్తాదన్నమధ్యత ఇంద్రమాలభ్య
 మార్దుతమాలభతే విద్వేషుగతౌ విశేమేవాస్తా అనుబద్ధాతియ-
 దిక్రామయేత యోఽవగతస్సౌపరుధ్యతాం యోఽపరుద్ధస్సౌప-
 గచ్ఛత్విత్త్యేంద్రస్య లోకే వారుణమాలభత వారుణస్య లోక ఇ-
 న్ద్రమ్ || ౨౨ || యప్రవావగతస్సౌపరుధ్యతే యోఽవ-
 రుద్ధస్సౌపగచ్ఛత్తి యదిక్రామయేత ప్రజాముపేయిరితి ప్రశూ-
 న్యతిషతేత్ప్రజావ్రవ మోహయతి యదభివాహతోఽపాం వారుణ-
 మాలభత ప్రజావరుణా గృహ్ణీయాద్దక్షిణత ఉదత్తమాలభతే-
 పవాహతోఽపాం ప్రజానామవరుణ గ్రాహయ || ౨౩ ||

కేత్రాయజమానే దధాతి లోకఇంద్రగ్ం ప్రప్రతిగ్ంశచ్చ || ౨౪ ||

ఇంద్రగిపత్నీయామనుమయాజయతాం పర్యగ్నికృతాముద-
 సృజత్రయా మనురాహ్నోద్యత్పర్యగ్నికృతంపాత్నీవతముఖంబ్రతి
 యామేవమనుర్ముద్ధిమాహ్నోతామేవ యజమాన ముధ్నోతి
 యుక్తస్యవా అప్రతిష్ఠితాద్యజ్ఞగిపరాభవతి యజ్ఞంపరాభవన్తంయ-
 జమానోఽమపరాభవతి యదాజ్యేనపాత్నీవతగ్ం సగ్ం స్థాపయతి

యజ్ఞస్యప్రతిష్ఠితైః యజ్ఞప్రతిష్ఠితైః యజమానాః సు ప్రతి
తిష్ఠతీష్టం వపయా ॥ ౨౪ ॥ భవత్యనిష్ఠం వశయాఽథపాత్నీవతేన
ప్రచరతి తీర్థవన ప్రచరత్యథాపతహ్వానాపయ యామస్తాన్వజ్ఞోభ-
వతి త్వష్టావై రేతసస్సిక్తస్య రూపాణి వికరోతి తమేవవృషాణాం మ-
త్నీష్యపి సృజతిసాన్వస్తే రూపాణి వికరోతి ॥ ౨౫ ॥

వపయా పత్నిగ్ం శచ్చ ॥ ౨౬ ॥

ఘ్నన్తివాతతథామం యదభిముఖ్యన్తి యథామ్యా భ
నతి యథామృతాయానునరణిం ఘ్నన్తితాదృగేవ తద్యదుత్తరా-
ర్థేవా మధ్యేవా జహుయాదైవతాభ్యస్తమదందభ్యాద్యక్షిణార్థే
జహుయాత్యేవావై పితౄణాం దిక్ష్వాయామైవ దిశిపితౄన్నిరవద-
యతక్షిణాత్పభ్యవారన్తి సామదైవత్యేవై ప్రామ్యా యక్షేవ సా-
మ్నశ్చమ్నట్కుర్వన్తి తస్యైవ వశాన్తిరవ ॥ ౨౭ ॥ కక్ష్యైః ప్ర-
విత్రింజైః ప్రామ్యతత్తానమైవ పవయన్తయ తత్తానం నపరిపశ్య-
దితానుస్సాదభిదదిం కృత్వాఽవేక్షేతతస్మిన్ప్రామ్యతానం పరిప-
శ్యత్యథా తత్తానమైవ పవయతై యాగతమనాస్సాగ్నిఽవేక్షేత
యన్తమనఃపరాగతం యద్వామ్ అపరాగతమ్ । రాజ్ఞానామనత-
ద్యయమస్తాను ధారయామసీతి మనప్రవాత్సద్ధాధార ॥ ౨౮ ॥
నగతమనాభవత్యప్రవై తృతీయసప్తనే యజ్ఞఃక్రామతీజానా * దసీ-
జానమభ్యగ్నా పైష్ఠవ్యర్చా ఘృతస్య యజత్వగ్నిసర్వా దేవతా
విష్ణుర్వజ్ఞోదేవతాశ్చైవ యజ్ఞంచ దాధారోపాగ్ంశు యజతి

భువత్వాయ బ్రహ్మవాదినోవదన్తి మిత్రోయజ్ఞప్రస్థం యవతై
 వరుణోదురిష్టం క్వచరహి యజ్ఞగోక్వ యజమానో భవతితి యజ్ఞై-
 త్రావదుణీం వశామూలభతే మిత్రేణైవ । ౨౫ । యజ్ఞప్ర-
 స్థిప్రగ్ం శనుయతి వరుణేవ దురిష్టం నాతిమాచ్ఛతి యజమా-
 నో యథా వైలాజ్ఞైతమోర్వరాం ప్రభిష్టన్త్యైవమృతౌమై యజ్ఞం
 ప్రభిన్నో యన్తైత్రావదుణీం వశామూలభతే యజ్ఞాయైవ ప్రభిన్నా-
 య ముత్యమస్యవాస్యతి కాన్త్యై యాతయామాని వా వీతప్రభ-
 ద్దాగ్ం సీ యతజ్ఞానశ్చన్దసామెవరహి యర్హకాయన్తైత్రావదుణీం
 వశామూలభతేభద్రాగ్ న్యైవపుషరా వ్రీణాత్యయాతయామత్వా-
 యాథోభవప్రస్థేన్వివ రసం దధాతి । ౨౬ ।

అసదాధార మిత్రేణైవ వ్రీణాతి మట్టు । ౨ ।

దేవావాఞ్ఞియం * వీర్యం = వ్యభజన్త తతో య-
 దత్యశిష్యత తదతిగ్రాహ్య అభవన్తదతి గ్రాహ్యగామతిగ్రాహ్య-
 త్వం యదతిగ్రాహ్య గృహ్యన్త ఇద్వియమైవ తద్వీర్యం యజ-
 మాన ఇత్తన్తై తేజ * ఆగ్నేయేనేద్వియమైద్వైగ బ్రహ్మవర్చ-
 నగ్ంసోర్యేణాప్తన్తమృతంవా వీతప్రజ్ఞప్రయదతి గ్రాహ్యత్వక్ర-
 ప్రస్థాని యత్ప్రప్త్యైవ గృహ్యాయాత్పితౄశ్చం యజ్ఞం ప్రస్థాని స-
 గ్ంశృణోయుర్యదుక్త్యై । ౩౦ । గృహ్యాయాత్పితౄశ్చం యజ్ఞ-
 మతిగ్రాహ్యసగ్ం శృణోయిర్విత్వజితి సర్వపుష్టై గ్రహీతవ్యా య-
 జ్ఞస్య సవీర్యత్వాయ ప్రజాపతిదేవేభ్యో యజ్ఞాన్వ్యాదిశభు పి) -

యా వై సూరప్తస్యధ త్తతదతిగ్రాహ్యో అభవన్వితను వస్తస్య యజ్ఞః -
త్యహుర్యస్మాతి గ్రాహ్యో నగ్రహ్యస్త ఇత్యప్యగ్నిష్టోమగ్ర హీత-
హ్య యజ్ఞస్య సతనుత్వాయ దేవతావై సర్వాప్సదృశీరా ప్రనానవ్యా-
పుతమగచ్ఛన్తదేవాః ॥ ౩౦ ॥ ఏతఏతాన్గ్రహానపశ్యన్తానగ్రహ్ణ-
తాగ్నయముగ్నిరైవో మిష్టోప్సాత్యగ్ం సూర్యస్తతావై తేనాన్య-
భిదేవతాభిర్వ్యపుతమగచ్ఛక్యస్యైవం విదుషవతే గ్రహ-
గ్రహ్యస్తే వ్యాపుతమేవ ఛాప్నన్తా భ్రాతృవ్యేణగచ్ఛత్తీమ లోకా-
జ్యోతిష్సనస్సమావద్యీర్యాగీ కార్య ఇత్యహురాగ్నయేనాస్తి-
స్తాకేజ్యోతిర్ధత్తవిదైవా నౌత ఇన్ద్రో వాయూహిసయజ్ఞా సౌర్యేణా-
ముష్మిన్ద్రాక ॥ ౩౧ ॥ జ్యోతిర్ధత్తైజ్యోతిష్సన్తాన్తాఞ్మ లా-
కాభవన్తిసమావద్యీర్యానానుకురుత ఏతాక వై గ్రహస్తప్తమా -
విశ్వవయసావ విత్తాం తాభ్యామమ్ లోకాగపరాఞ్చక్రాప్సాఞ్చక్ష -
ప్రా భుర్యస్యైవం విదుషవతే గ్రహ గ్రహ్యస్తే ప్రాస్తాఞ్మలోకాగ-
పరాఞ్చక్రాప్సాఞ్చక్షభాన్తి ॥ ౩౩ ॥

తేజ్యోదేవా అముష్మిన్ద్రాః ఏకాన్మ చత్వారిగ్ం శచ్చ ॥ ౩౨ ॥
దేవావై యద్యజ్ఞేకుర్యత్తతదనురా అకుర్యత్ తేదేవా అదా-
భ్యేభద్రాగ్ంస్తి సవనాన్తి సమస్థాపయన్తతా దేవా అభవన్సరాన్మరా-
యస్యైవం విదుషాన్దాభ్యా గ్రహ్యస్తే భవత్త్యాత్మ నా పరావప్య
భ్రాతృవ్యాభవతి యద్యదేవా అనురానదాభ్యే నాదభ్యుత్తనదదా-
భ్యస్యాదాభ్యత్వం యవపం వేద దభ్యుత్త్యవ భ్రాతృత్వం నైవం

భ్రాతృప్ర్యాదభావీతి || ౩౪ || ఏవావై ప్రజాపతేరతిమ్రాక్షిణీనా-
 మ తేనూర్యదదాభ్య ఉపనధస్య గృహ్యోత్పత్తిముక్త్యా అతిప్రాప్తావం
 భ్రాతృవ్యం ముచ్యతే యప్రవం వేదఘ్నన్తి వా ఏతథోన్ముం యద-
 భిమున్యన్తి సోమేహస్యమానే యజ్ఞోహస్యతే యజ్ఞేయజమానా
 బ్రహ్మవాదినోవదన్తి కిం తద్యజ్ఞే యజమానకితురతే యేనజవన్ము-
 * వర్గం లోకమేతీతి జనగ్రహణావా ఏవ యదదాభ్యోనభిషు-
 తస్య గృహ్యోజివన్తమీవై నగ్ం సువర్గం లోకం గమయతి వివాప్రత -
 ద్యజ్ఞం చిన్తన్తి యదదాభ్య సగ్ంస్థాపయన్త్యగ్ంశూనపి సృజతి
 యజ్ఞవ్య సన్తత్యై || ౩౫ ||

దభ్యోత్పత్తిసభిషుతస్య గృహ్యోత్పత్త్యాన్న విగ్ంతతిశ్చ || ౩౬ ||

దేవావై ప్రజాహుగ్గ్రహనగృహ్యోత్పత్తసప్రతంప్రజాపతిర్గంశు-
 మపత్యత్రమగృహ్యోత్త తేనైవ సత్థోన్మద్యస్యైవం విదుషోన్గం-
 శుర్మోహ్యత ఋథోన్మత్యైవప్రకృదభిషుతస్య గృహ్యోతి ప్రకృద్ధిసతేనా-
 థోన్మత్ససా గృహ్యోతి మనఃప్రహి ప్రజాపతిగప్రజాపతేరాప్త్యా
 బామమ్బరేణ గృహ్యోత్పత్త్యా ఉచుమ్బర ఉచ్ఛిమైవావరుద్ధైవతుస్స-
 క్తిభవతి దిక్షు || ౩౭ || ఏవా ఏవప్రతితిష్ఠతియోవా అగ్ంశోరా -
 యతిన్తం వేదాయతనవాన్భవతి వామదేవ్యమితి సామ తద్వా అప్త్యా -
 యతిన్తం మనసాగాయమానా గృహ్యోత్పత్తయతనవానైవ భవతి య-
 దధ్వయ్యుర్గంశుం గృహ్యోన్నార్థయేదుభాభ్యానధ్యేతాధ్వర్యవే చ
 యజమానాయత్ర యదధ్యేదుభాభ్యామృద్ధ్యేతానవా సంగృహ్యోజి

పైవాస్యర్థిహిరణ్యమభి స్మనిత్యమృతంవై హిరణ్యమాయుః
 పాణి ఆయుష్సైవామృతమభిసౌతి శతమానంభవతి శతాయుసంపు-
 రుషశ్చ తేన్ద్రియతయైవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి || ౩౨ ||

దిక్ష్యంతి విగ్ంతతిశ్చ || ౧౦ ||

అథ ప్రజాపతిర్దేవభ్యో యజ్ఞాన్వ్యాధితథా రిచానా-
 మస్యత సయజ్ఞానాగ్ం షోడశధేన్ద్రియం వీర్యమాత్మానమభిసంస్కృత-
 తస్మాదశ్యభవన్నవై షోడశీనామ యజ్ఞోఽస్తి యద్వాపహ్నోఽగ్ం
 స్తోత్రగ్ం షోడశగ్ం శస్త్రం తేనషోడశితస్మాదశిసంస్కృతత్వం య-
 జ్ఞోడశీగృహ్యత ఇన్ద్రియమైవ తద్వీర్యం యజమానతత్త్వతే దేవ-
 భ్యవై సువర్గోల్లోకః || ౩౩ || అథ సప్రాభవత్య ప్రతగ్ం షోడ-
 శిసమపశ్యన్నమగృహ్యత తత్తావై తేభ్యసువర్గోల్లోకనిప్రాభవస్య-
 షోడశీగృహ్యతే సువర్గస్య లోకస్యభిజత్యా ఇన్ద్రియై దేవానా-
 మానుజావర ఆనీధు ప్రజాపతిముపాధావత్తస్మా ప్రతగ్ం షోడశివ-
 ప్రాయచ్చత్రమగృహ్ణీత తత్తావై సోఽగ్ం దేవతానాం పర్యే-
 ధ్యస్యైవం విదుషజ్ఞోడశీగృహ్యతే || ౩౪ || అగ్ం మైవ స-
 మానానాం పర్యేతి ప్రాతస్సవసే గృహ్ణాతి వజ్రా వై షోడశి వ-
 జ్రః ప్రాతస్సవనగ్ం స్వాదేవైవం యావేర్నిర్గృహ్ణాతి సవసే సవన-
 లభిగృహ్ణాతి సవనాభవనాదేవైవం ప్రజనయతి తృతీయసవసే ప-
 శుకామస్య గృహ్ణీయాద్వజ్రావై షోడశి వశవన్తృతీయసవనం వ-
 జ్రేణ వాస్యే తృతీయసవనాత్పశుసవరుద్ధేనూక్తే గృహ్ణీయాత్ప్రజా

౧౨ ప్రశవఃకృత్వాని యదుక్తే " ౪౦ || ~~అ~~ గృహ్ణీయాత్ప్రజాం
 ప్రశూనస్య నిదాహేదతిరాత్రే ప్రశూకామస్య గృహ్ణీయాద్వజ్రో
 వై పాదశీ వజ్రేణైవాస్తి ప్రశూనవ రుద్య రాత్రియోపరిష్టాచ
 మయాత్యుప్యగ్నిష్టోమే రాజస్యస్య గృహ్ణీయాద్వ్యవృత్కామోహి
 రాజస్యోయజ్ఞతే సాహస్వవాస్తి వజ్రం గృహ్ణాత్తి సవపం వజ్రో
 భూత్యుద్ధై నిర్వాహత్యేకవిగ్ంశగ్ం స్తోత్రం భవతి ప్రతిష్ఠితై
 వారివచ్యస్తత ఇద్వీస్య ప్రియంధామ || ౪౧ || ఉపాహ్నాత్తి కనీయా
 గంస్తివై దేవేషు ఛస్తాగ్ంస్యావజ్ఞాయాగ్ం స్యసురేషు తేదైవాన్
 కనీయసా ఛస్తాజ్ఞాయ * శ్చన్ద్రోఽభివ్యశగ్ంస్తస్త్రోవై తేనురా
 ణాం లోకమవృజ్జతయత్కనీయసా ఛస్తాజ్ఞాయశ్చన్ద్రోఽభి విశ
 గ్ంసతి భ్రాతృవ్యస్తేవ తల్లోకంవృజ్జే వడక్షరాణ్యతిరచయన్తి
 వడ్యబుతవ బుతూనేవ ప్రీణాతి ప్రత్యాదిపూర్వాణ్యవకల్పయన్తి |
 చతుష్పదవప్రశూనవరుధ్దేవీఉత్తరే ద్విపదవవావరుధ్దేనుష్టుభమభి
 సం పాదయన్తి వాగ్వాతనుష్టుప్తస్తాత్ప్రీణానాంవాగుత్తమా స
 మయావిషి తె సూర్యే పాదశీనస్తోత్రముపాకగోత్యైతస్సేవ్లోక ఇ
 స్తో ప్రత్రమహన్తానామేవ వజ్రం భ్రాతృవ్యానుప్రహరత్యరుణ
 విత్తజ్ఞోఽశ్లో దక్షిణేతద్వే వజ్రస్య రూపగం సమృద్ధ్యే || ౪౩ ||

లోకావిమషక్షోడశీ గృహ్ణాతై యదుక్తే ఛామకల్పయన్తి
 స్తప్తచత్వారిగ్ంశచ్చ || ౪౪ ||

పువ్వగాయ యద్వాత్తి కాని సమిష్టయజుగం వ్యవభుక య-
జుగంఘ్ని స్ఫునప్రజాపతిరేకాదశీమిద్వ్యం పత్నియాఘ్నన్తి దేవా
వా ఇన్ద్రియం దేవావాలదాభ్య దేవావేప్రబావకుక్షిజాపతిదే-
వేభ్యస్సరిచానష్టాదతథై కాదశ || ౧౦ ||

పువ్వగాయ యజతిప్రజాప్రాసమ్యేన గృక్ష్తీయాత్ప్రత్యక్షాచం
గృక్ష్తీయాత్ప్రజాం ప్రశూన్తి చత్వారిగంశత్ || ౪౩ ||

పువ్వగాయ సమృద్ధ్యై ||

హరిః ఓమ్ ||

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

కృష్ణయజుర్వేదే

పథకాణ్డే పథప్రపాఠకః

కాణ్డశ్చ సమాప్తః.

శ్రీ
హరిః ఓమ్.

కృష్ణయజుర్వేదే సప్తమశ్వాదే

వ్రథమ వ్రశ్న ప్రారమ్భః.

హరిః ఓమ్ ॥

ప్రజననం జ్యోతిర్గ్నిర్దేవతానాం జ్యోతిర్విరాట్పుష్టసాం
జ్యోతిర్విరాడ్వాచోఽగ్నా సంతిష్ఠతే విరాజమభినంపద్యతే తస్మాత్త-
జ్యోతిరుచ్యతే ద్వాప్తోమా ప్రాతస్సవనం పహతా యథాప్రాణశ్చ-
పానశ్చ ద్వామాధ్యన్దిన్గంసవనం యథాచక్షుశ్చ శ్రోత్రంచద్వా
త్పతీయసవనం యథావాక్చ ప్రతిష్ఠాప్త పురుషసంమితోవా ఏషయ-
జ్ఞోఽస్థూరిః ॥ ౧ ॥ యం కామం కామయతైతమై తేనాభ్యర్థ్య-
తై సర్వగ్ం హ్యస్థూరిణాభ్యర్థ్యతే ఽగ్నిష్టోమేనైవైప్రజాపతిః
ప్రజాఅస్పజత తాఅగ్నిష్టోమేనైవ పర్యగృహ్లాత్తాసాం పరిగృహీతా-
నామశ్వతరోఽత్య ప్రవత తస్మానుహాయ రేతలదత్త తద్గర్భభస్య-
మూర్త్యస్తద్గర్భభా ద్విరేతా అథోలవలర్వడబాయాం స్యమూర్ధ్వితి

తస్మాద్వజ్రబాద్ధిరేతా అథోఽహురోవధీషు ॥ ౨ ॥ స్యమార్దితి
 తస్మాదోషధయోఽనభ్యక్తారేభస్త్యథోఽహుగ్నిప్రజాసుస్యమార్దితి
 తస్మాద్వహాజాయేతే తస్మాదశ్వత్థో నప్రజాయత ఆత్త రేతాహిత -
 తస్మాద్భూహివ్యనవక్ష్మప్త సుర్వవేదసేవా * సహస్రేవావక్ష్మప్తోఽతి
 హ్యప్రవత్ర యవవం విద్వాసగ్ని జ్ఞోమేన యజతే ప్రాజాతాగిప్ర -
 జాజనయతి పరిప్రజాతాగ్నిజ్ఞోతి తస్మాదాహుర్జ్యేష్ఠయజ్ఞభి ॥ ౩ ॥
 ప్రజాపతిర్వా వజ్రేష్ఠస్సహ్యేతే నాగ్రేఽయజతప్రజాపతిరకామయత
 ప్రజాయేయేతి సముఖతస్త్రివృతం నిరమిమిత తమగ్ని దేవతాఽ -
 న్వసృజ్యత గాయత్రీ ఛందో రథ స్తరగ్ంసామబ్రాహ్మణామనుష్యాణా -
 ముజరిపక్షూనాం తస్మాత్తే ముఖ్యముఖతోహ్యసృజ్యంతోరసో బ్రా -
 హ్మభ్యం పశ్చాదశంనిరమిమిత తమింద్రో దేవతాఽన్వసృజ్యత త్రి -
 ప్తృష్ఠస్తోఽప్రహత్ ॥ ౪ ॥ ఇతా సామరాజన్యో మనుష్యాణా మవిగ్
 పక్షూనాం తస్మాత్తే వీర్యవంతో వీర్యధ్వసృజ్యంత మధ్యేతస్సప్తద -
 శం నిరమిమిత తందిశ్వదేవా దైవతా అన్వసృజ్యంత జగతీ ఛ -
 ద్దోవై రూపగ్ం సామవైశ్యో మనుష్యాణాం గావపక్షూనాంతస్మా -
 త్ర ఆద్య అక్షుధావాధ్వసృజ్యంత తస్మాద్భూయాగ్ంహోఽన్యేభ్యో
 భూయిస్తాహి దైవతా అన్వసృజ్యంత పత్ర ఏకవిగ్ం శంనిరమిమిత
 తమనుష్టృష్ఠః ॥ ౫ ॥ అన్వసృజ్యత వైరాజగ్ం సామక్షూదోమను -
 ష్యాణామశ్వోపక్షూనాం తస్మాత్తే భూతసంత్రామిదావశ్వశ్చ మాద్ర -
 త్చ తస్మాద్భూదోయజ్ఞేఽనవక్ష్మప్తనహి దేవతా అన్వసృజ్యత త -

స్తాత్పదాపుసజవతః పత్రో హ్యసృజ్యతాం ప్రాగ్నానై త్రిపుదర్శ-
మాసానిపశ్చదశః ప్రజాపతిస్తప్తదశ స్త్రీ యథామెలాకా అనా -
వాదిత్య ఏకవిగ్ంశః పత స్త్రిన్వా పతే శ్రితా పత స్త్రిన్పతిష్ఠితా య
ఏవం వేదై త స్త్రిన్నైవ శ్రయత పత స్త్రిన్పతిష్ఠతి || ౧ ||

అస్థూరిగోషధీమ జ్యేష్ఠయజ్ఞ ఇతి బ్రహ్మదనుష్ఠుపుద్గః ప్ర-
తిష్ఠితా నవచ || ౧ ||

ఇతా ప్రాత్రస్తనవనేనైగాయత్రేణ ఛన్దసా త్రి పుతైస్తామా-
యజ్యోతిర్గధదేతి త్రిపుతాబ్రహ్మ వచానేన పశ్చదశా యజ్యోతి-
ర్గధదేతి పశ్చదశే నాజనా వీర్యేణ సప్తదశాయ జ్యోతి ర్గధదేతి
సప్తదశేన ప్రాజాపత్యేన ప్రజననేనైకవిగ్ంశాయ జ్యోతిర్గధదేతి
స్తామేవ తథోమాాయ జ్యోతిర్గధదేత్యథోస్తామేవస్తామమభిప్రణ -
యతి యావన్మో వై స్తామాస్తావన్దశామాస్తావన్మో లోకాస్తావన్తి
జ్యోతిగ్ మ్యేతావతఏవస్తామానైతావతరి కామానేతావతో లో -
కానైతావన్తిజ్యోతిగ్ వ్యపరుణే || ౨ ||

తావన్మో లోకాస్త్రయోదశచ || ౩ ||

బ్రహ్మవాదినావదన్తి సత్త్వైయశత్ర యోగ్నిష్టోమేషయ-
జమానో౭థ సర్వస్తామేన యజ్జేతేతి యస్య త్రిపుతమస్తర్యన్తి
ప్రాణాగ్ స్తస్యాస్తర్యన్తి ప్రాణేషు మే౭వ్యనదితి ఖలు వై యజ్జేష
యజమానాయజత్తే యస్యపశ్చదశమస్తర్యన్తి వీర్యంతస్యాస్తర్య -
న్తివీర్యేమే౭వ్యనదితి ఖలువై యజ్జేష యజమానో యజత్తే య -

స్య సప్తదశమ స్తర్య ని । ౮ । ప్రజాంతస్య స్తర్య నిప్ర -
 జాయాం మేఽప్యనదితి ఖలువై యజ్ఞైవ యజమానా యజతే య -
 స్త్రీకవిగ్ంశమ స్తర్య ని ప్రతిష్ఠాంతస్య స్తర్య ని ప్రతిష్ఠాయాం మే -
 ఽప్యనదితి ఖలువై యజ్ఞైవ యజమానా యజతే యస్య త్రిణవమ -
 స్తర్య స్త్ర్యుతూగ్ శ్చతస్యనక్షత్రియాంచ విరాజమ స్తర్య స్త్ర్యుతూ -
 మమేఽప్యసన్నక్షత్రియాయాంచ విరాజతి । ౯ ॥ ఖలువై య -
 జ్ఞైవ యజమానా యజతే యస్య త్రయ స్త్రిగ్ంశమ స్తర్య ని దేవ -
 తాస్తస్య స్తర్య ని దేవతామ మేఽప్యనదితి ఖలువై యజ్ఞైవ యజ -
 మానా యజతే యోవైస్తామానామవమం పరమతాం గచ్ఛన్తః
 వేదపరమతామైవ గచ్ఛతి త్రివృద్వే స్తామానామవమ స్త్రివృత్పర -
 మా యవవంవేద పరమతామైవ గచ్ఛతి । ౧౦ ।

సప్తదశమ స్తర్య నివిరాజతి చతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ । ౩

అగ్గిరసావై ప్రతమాసత తేనువర్గం లోకమాయన్తేహగ్
 హవిష్మాగ్ శ్చ హవిష్మచ్చహీయేతాం తావకామయేతాగ్ంసు
 వర్గం లోకమియావేతి తావేతం ద్వీరాత్రమపశ్యతాంతమాఽపార
 తాం తేనాయజేతాం తహ్నావై తేనువర్గం లోకమేతాయవవం వి
 వ్యాద్విరాత్రేణ యజతే సువర్గమేవలోకమితి తావై తాం పూర్వే
 తాహ్నాఽగచ్ఛతాముత్తరేణ । ౧౧ । అభిప్లవగ్ పూర్వమహర్భ
 నతి గతిమత్తరం జ్యోతిష్టామాఽగ్నిష్టామగ్నిపూర్వమహర్భనతితజ
 యైనావయన్తే నర్వస్తామారిఽరాత్ర ఉత్తరగ్ం సర్వస్యచైవ సర్వ

స్యావరుద్ధ్యే గాయత్రం పూర్వైహ్వాస్థామభవతి తేజోవై గాయత్రీ
 గాయత్రీ బ్రహ్మవర్చసం తేజవ్రవ బ్రహ్మవర్చసమాత్మనతైతైష్టుభ-
 ముత్తర ఓజోవైవీర్యం త్రిష్టుగోజవ్రవ వీర్యమాత్మనతై రథస్తరం
 పూర్వే || ౧౨ || అహ్వాస్థామభవతీయం వై రథస్తరమన్యాయేవ
 ప్రతిష్ఠతి బ్రహ్మదుత్తరేనావై బ్రహ్మదుత్తరమున్యాయేవ ప్రతిష్ఠతి
 తదావలంకీకృతాచానుష్టుప్తే వై ఖానసం పూర్వైహ్వాస్థామభ-
 వతి తేవ్రజగత్యైవై తిహ్మశ్చుత్తరే తేనానుష్టుభోఽథావలంకృత-
 మానైర్ధమాసేన్యాయామన్యతరన్యాయేనా వీర్యమనువద్యేతేన్య-
 మావాన్యాయాం పూర్వమహర్భవత్పుత్తర స్తిన్నుత్తరంనా నైవా-
 ర్థమానయోర్భవతౌ నానావీర్యభవతో హవిష్మన్నిధనం పూర్వ-
 మహర్భవతి హవిష్మన్నిధనముత్తరం ప్రతిష్ఠిత్యై || ౧౩ ||

ఉత్తరేణ రథస్తరం పూర్వైహ్వాస్థామభవతి శతిశ్చ || ౪ ||

అప్రోవా ఇదమగ్రే నలిలమాస్తీతస్త్రిన్వజాపతిర్వా యుక్త-
 త్వైచరభ్యుత్తమామపత్యతాంవరాహాభూత్వాఽఽహరతాం
 విశ్వకర్మాభూత్వా వ్యూత్తాన్వైచరత సాపృథివ్యభవత్ప్రృథి-
 వ్యై పృథివీత్వం తన్యాయత్రామ్యత్ప్రజాపతిస్స జేవానన్యతర వ-
 సూమగ్రానాదిత్యాన్జేవాగ్ ప్రజాపతిమబ్రువన్ప్ర జాయామహ-
 ఇతి సోఽబ్రవీత్ || ౧౪ || యథాఽహం యుక్త్యాగ్ నప్తసా-
 స్పృత్యేవంతసేప్రజననమిచ్ఛధ్వమితి తేభ్యోఽగ్నిమాయతనం
 హయచ్ఛజే తనాయతననశ్రాప్య తేది తేఽగ్నివాఽఽయతనా

శ్రామ్యైవ సేవకర్తృవశాత్ గామసృజన్తతాం వసుభ్యాదుదేభ్య ఆది-
 త్యేభ్యః ప్రాయశ్చ వై తాగ్ం రక్షధ్వమితి తాం వసవౌరుద్రా ఆది-
 త్యా అరక్షన్త సావసుభ్యా దుదేభ్య ఆదిత్యేభ్యః ప్రాజామతః త్రిణివ-
 శతానిత్రయస్తిగంశతం చాథ సైవ సహస్రతమ్యభవత్తేదేవాన్ పు-
 జాపతిమబ్రువన్త సహస్రేణ నోయాజయేతి సోఽగ్నిష్టోమేన వసూన-
 యాజయ్య త్తేమం లోకమజయ్యన్తచ్ఛాదదుస్స ఉక్లేవన రుద్రాన-
 యాజయ్య త్తేఽన్తరీక్షమ జయ్యన్తచ్ఛాదదుస్సోఽతిరాత్రేణాదిత్యా-
 నయాజయ్య త్తేఽముం లోకమజయ్యన్తచ్ఛాదదు స్తద్వన్తరీక్షమ్ ॥ ౧౬ ॥
 వ్యవైర్యత తస్మాదుద్రాఘాతుకా అనాయతనాహి తస్మాదావసుభ్య-
 థిలంవై మధ్యమమహస్తి రాత్రస్య విహితక్ష వైర్యతేతి త్రైస్తు-
 భం మధ్యమస్యాహ్న ఆజ్యం భవతి సంయానాని మూర్తాని శగం-
 సతి షోడశినగ్ం శగం సత్యశ్చాహ్న త్య అశిథిలం భావాయ తస్మా-
 త్త్రిరాత్రస్యోగ్నిష్టోమేన ప్రథమమహస్త్వాదధోఽగ్నిః త్రాత్ర-
 ఏషాం లోకానాం విభుత్యై త్రిణి త్రిణి శతానన్యనూచీవాహమవ్య-
 వచ్ఛిన్నాని దదాతి ॥ ౧౭ ॥ ఏషాం లోకానామనుసంత్యైదశతం
 సవిచ్ఛిద్యై ద్విరాజంబేద్విచ్ఛినదానీత్యథయా సహస్రతమ్యాస్తీత్ర-
 స్త్యామిష్టోశ్చ విష్ణుశ్చ వ్యాయచ్చేతాగ్ం స ఇంద్రోఽమస్యతాన-
 యావా ఇదం విష్ణుస్సహస్రం వక్ష్యత ఇతి తస్యోమకల్పేతాం ద్వి-
 ఘాగ్ ఇన్ద్రస్త్వతీయై విష్ణుస్తద్వా ఏషాభ్యనూచ్యత ఉభాశ్చగ్య-
 భురితి తాం వాప్రతామచ్ఛవాకః ॥ ౧౮ ॥ ఏవశగ్ం సత్యథ యా

సహస్రతమీ సాహసూత్రైదయేతి హూతారంవాఅభ్యతిరిచ్యతై
యదతిరిచ్యతే హూతానాప్తస్యాపయితాఽథామరున్నతై
దేయేత్యతిరిక్తా వా ఏషా ప్రహస్రస్యాతిరిక్త ఉన్నై తత్త్విజామ -
థామసుసర్వేభ్యసప్తస్యేభ్యో దేయేత్యథామరుదాకృత్యాసావ -
శం చరేదిత్యథామరుబ్రహ్మణేచాగ్నిధేవ దేయేతి || ౧౯ ||

ద్విభాగంబ్రహ్మణేత్యతియమగ్నిధేవద్యౌవైబ్రహ్మవైష్ణవౌ -
గ్నిద్యౌవైవతావకల్పేతామిత్యథామరుర్యా కల్యాణేపమరూపాసా
దేయేత్యథామరుర్యా ద్విరూపోభయతవనీసా దేయేతి ప్రహస్రస్య పరి -
గృహీత్యైతద్వాప్తతథసహస్రస్యాయనగం ప్రహస్రగ్ సౌత్రియా -
ప్రహస్రం దక్షిణాస్సహస్రసంమితస్సువర్ణో లోకస్సువర్ణస్య లోక -
స్యాభిజిత్యై || ౨౦ ||

అబ్రహ్మచర్య తదస్తరిక్షం దదాత్యచ్చావకత్త దేయేతి ప్ర -
ప్రచత్వారిగంశచ్చ || ౨౧ ||

సోమోవై ప్రహస్రమవిస్తత్తమిద్యౌవైస్వవిస్తత్యైయమాన్యా -
గత్తు * తావబ్రహ్మదస్తు మేత్రాపీత్యస్తు హి ౩ ఇత్యబ్రూతా -
గ్ం నయమవకస్యాం వీర్యంపర్యపశ్యదియం వా అస్య ప్రహస్రస్య
వీర్యం విభ్రతీతి తావబ్రహ్మదీయం మమాప్తేతద్భ్యవయోరితి తా -
వబ్రూతాగ్ం సర్వేవా ఏతదేతస్యాం వీర్యమ్ || ౨౧ || ప -
రిపశ్యామాగ్ంశమా హరామహాశ్చితి తస్యామగ్ంశమాహరప్ర

తామృతము ప్రావేశయన్మౌమాద్యోదేహీతి సారోహిణీ పిష్టలైక -
హయసిరూపంక్షృత్వా త్రయస్తిగ్గంశతా చత్విభిశ్చక్షతైస్సహూ -
దే తస్మాద్రోహిణ్యా పిష్టలయైకహయన్యోసోమం క్షీణీయాద్యవ్రవం
విద్యాన్రోహిణ్యా పిష్టలయైకహయన్యోసోమం క్షీణాతి త్రయస్తి -
గ్గంశతాచైవాస్యత్త్విభిశ్చ । ౨౨ । క్షతైస్సోమగక్ష్తీతా భవతిసు -
క్రతేన యజతే తామృతము ప్రావేశయన్మౌమాద్యోదేహీతి సారోహి -
ణీ లక్ష్మణాపఘ్నేహీవార్త్రాఘ్నే రూపంక్షృత్వా త్రయస్తిగ్గంశతాచ -
త్విభిశ్చక్షతైస్సహూదే తస్మాద్రోహిణీం లక్ష్మణం పఘ్నేహీంవా -
త్త్రాఘ్నేం దద్యాద్యవ్రవం విద్యాన్రోహిణీం లక్ష్మణం పఘ్నేహీం వా -
త్త్రాఘ్నేం దదాతి త్రయస్తిగ్గంశచ్చైవాప్య త్రిణిచ క్షతాని సాద -
తా । ౨౩ । భవతి తామృతము ప్రావేశయన్మౌమాద్యోదేహీ -
తి సాజరతీ మూఖాంతజ్ఞఘన్యారూపం క్షృత్వా త్రయస్తిగ్గంశ -
తాచ త్విభిశ్చక్షతైస్సహూదే తస్మాజ్జరతీం మూఖాంతజ్ఞఘన్య -
మనుస్తరణీం కుర్వీత యవ్రవం విద్యాజ్జరతీం మూఖాంతజ్ఞఘన్య -
మనుస్తరణీం కుర్వతే త్రయస్తిగ్గంశచ్చైవాప్య త్రిణిచక్షతాని సా -
ఽముష్టిన్తోకే భవతి వాగ్దేవ సహస్రతమీ తస్మాత్ । ౨౪ । వరో -
దేయస్సాహివరస్సహస్రమప్య సాదతాభవతి తస్మాద్వరొసప్రతిగృ -
హ్యస్సాహి వరస్సహస్రమప్య ప్రతిగృహీతం భవతియం వరభితి
బ్రూయావథాన్యం బ్రూయాద్దియం మమేతి తథాన్య తథాసహ -

ప్రముప్రతిగృహీతం భవత్యుభయతప్రసీ ప్రియతదాహురస్యతప్రసీ
 స్యాథసహస్రం పురస్తాదేతమితియైవ వరః ॥ ౨౧ ॥ కల్యాణీధూ-
 వసమ్మధూసాప్యథాసహి వర్తసమ్మధ్యై తాముత్తరేణాగ్నిధ్రిం వ-
 ర్యాణీయాం హవనీయస్యాన్తే ద్రోణకలశమవ హూవధ్వేదాజిహ్ను
 కలశం మహ్యురుధారా వయస్వత్యాత్వా విశ్వస్విద్వవస్సముద్రమివ
 సిద్ధవస్సామా సహస్ర ఆభజ ప్రజయావశుభీప్రసూ పునర్హాం విశ-
 తాద్రీయిరితి ప్రజయైవై నం పశుభీర్భయ్యానమ్ ॥ ౨౨ ॥ అథకాయ-
 తి ప్రజావాప్సుశుమాస్రయిమాన్భవతి యవవం వేద తయానహగ్ని-
 ధ్రిం పరేత్య పురస్తాత్ప్రతిపాత్యం తిష్ఠన్త్యాం జహుయాదుభాజిగ్య-
 భుర్నవరాజయేతేనవరా జగ్యేకతరక్షన్తేనాః ॥ ఇప్రోశ్చ విష్ణోయద-
 వస్సృధేథాం త్రేధావహస్రం వితదైరయేథామిత త్రేధావిభక్తం
 వైత్రిధాత్రేవహస్రగం సాహస్రీమైవై నాం కరోతి సహస్రస్రైవై-
 నాం మాత్రేమ్ ॥ ౨౩ ॥ కరోతిధూపాణిజాహుతి రూపైరేవైవా-
 గ్ం సమర్థయతి తస్యా ఉహోత్థాయ కణామాజపేదిత్తే రన్తే ౨దితే
 సరస్వతిప్రేమేప్రియసిమహి విశ్రుత్యేతాని తేలఘ్నియేనామానిను-
 కృతం మాదవేషు బ్రూతాదితి వేవేభ్య వైవైవమావేదయత్యన్వే-
 సం దేవాబుధ్యన్తే ॥ ౨౪ ॥

పురదేతస్యాం వీర్య మస్యత్రిభిశ్చ దత్తాసహస్రతమీ తస్మాదే-
 వవర్తసంమాత్రా మేకాన్నచత్వారిగ్ం శచ్చ ॥ ౨౫ ॥

సహప్రతిత్తమ్యావై యజమానస్సువర్గం లోకమేతి సేనగం
 సువర్గం లోకం గమయతి సామానువర్గం లోకం గమయేత్తాహ మవ-
 ర్గమీవై సం లోకం గమయతి సామా జ్యోతిష్మన్తం లోకం గమయే-
 త్యాహ జ్యోతిష్మన్తమీవై సం లోకం గమయతి సామాసర్వాన్సుకాన్య-
 స్తాకాన్గమయేత్తాహ సర్వానైవైవం పుణ్యస్తాకాన్గమయతి సా
 మాప్రతిష్ఠాం గమయప్రజయా పశుభిన్నహ పునర్దాఽఽవిశతాద్ర-
 యిరితి ప్రజయైవై సం పశుభిర్యాయం ప్రతిష్ఠాపయతి ప్రజావాన్సుకు-
 మాన్రయిమాన్సువతి యద్రవం వేద తామగ్నిధేవా బ్రహ్మణీవా హి-
 తే పౌద్గాత్రేవాఽధ్వర్యవేవా దద్యాకృహన్రమన్య సాక్షతాభవతి
 సహన్రమన్య ప్రతిగృహీతం భవతి యస్తామవిద్యాః ॥ ౩౦ ॥ ప్ర-
 తిగృహ్యేతితాం ప్రతిగృహ్ణీయాదేకాఽస్తి నసహప్రతిమేకాంత్యా భూ-
 తాం ప్రతిగృహ్యేతి నసహప్రతిమేకామాభూతాఽఽవిశమాప్రహప్రమి-
 త్యేకామీవై సాం భూతాం ప్రతిగృహ్యేతి నసహప్రతిం యద్రవం వేద
 స్యానాఽస్తి సుషదాసుశేవా * స్యానామాఽఽవిశ సుషదామాఽఽవిశ
 సుశేవామాఽఽవిశ ॥ ౩౧ ॥ ఇత్యాహ స్యాన్వైవై సగం సుషదాసుశేవా
 * భూతాఽఽవిశతిన్వై సగం హి నస్తి బ్రహ్మవాదినావదన్తి సహన్ర-
 గం సహన్రతమ్యన్వేతి ౩ సహన్రతమిగం ప్రహన్రా ౩ మితియ-
 త్ప్రచీముఖస్సోక్తహన్రగం సహన్రతమ్యన్వీయాత్తథహన్రమ-
 ప్రక్షాత్రగం సువర్గం లోకం న ప్రజానీయాత్ప్రచీమిముఖస్సజి-
 తాగం సహప్రమసు పర్యావర్తతే సాప్రజానతి సువర్గం లోకమేతి

యజమానమభ్యుక్తుజతి త్రివే ప్రహవ్రం ప్రజాయత ఉత్తమానీ -
యతే ప్రథమాదేవాన్సచ్చతి । ౩౨ ।

అకాన్తమయతి సావిద్యాన్తస్సేవా మాఽఽవిశ్ర యజమానం
ద్యాదశచ । ౩౩ ।

అత్ర రథజాదాహ్వయప్రజాం పుత్రకామాయ సరిచానూ-
ఽమశ్యత నిర్వీర్యశ్శుభిలో యాతయామా సవతం చతురాశ్రమవ -
శ్యతమాఽహరతైనాయజత తతావై తస్య చత్వరో వీరా ఆఽ-
జాయంతే సుహూతా సూద్ధాతా స్వధ్వత్యుసుసభేయో యవనం
విద్యాగ్ శ్చతురాశ్రేణ యజత ఆఽస్య చత్వరో వీరా జాయంతే
సుహూతా సూద్ధాతా స్వధ్వత్యుసుసభేయో యే చతుర్విధం -
శాగిపమానా బ్రహ్మవచనం తత్ । ౩౩ । యజ్ఞద్యంత-
స్సామాప్నోసాఽత్రిగ్ శ్రద్ధాదేవం యజమానం చత్వారి వీర్యా-
ణినోపాసమస్తజ ఇద్రియం బ్రహ్మవచనమన్నాద్యగ్నం సవతాగ్-
శ్చతురశ్చతుష్టామాన్ధాసమాసపశ్యతానాఽహరతై రయజత తేజ-
వీవ ప్రథమనావారుద్ధిన్రియం ద్వితీయేన బ్రహ్మవచనం తృతీయే-
నాన్నాద్యం చతుర్థేన యవనం విద్యాగ్ శ్చతు రశ్చతుష్టామాన్ధాస-
మానాహరతి తైర్యజతై తేజవీవ ప్రథమనావరుద్ధ ఇద్రియం ద్వితీ-
యేన బ్రహ్మవచనం తృతీయేనాన్నాద్యం చతుర్థేన యామైవాత్రి
ఋద్ధిమాహ్నోతామైవయజమాన ఋద్ధితి । ౩౪ ।

తతేజవీవాప్తాదశచ । ౩౫ ।

జమదగ్నిః పుష్టికామశ్చ తూర్వాత్రేణ యజత సప్తతాన్వూ -
 మాగ్ం అపుత్యతస్త్వత్పలితౌ జామదగ్నియా న సంజానాతే వ -
 తానీవ పోషాన్సువ్యతి యవవం విద్వాగ్ శ్చ తూర్వాత్రేణ యజ -
 తే పురోడాశీన్య ఉప్తనదో భవన్తి పశ్యమాన్తే పురోడాశీన్ప్రశూనే -
 వావరుధేఽన్నం వై పురోడాశోఽన్న మైవావరుధేఽన్నాదగ్నిప్రశూమా -
 న్శనతి య వవం విద్వాగ్ శ్చ తూర్వాత్రేణ యజతే ౩౫ ॥

జమదగ్నిర్ త్రాచ త్యాగి శత ॥ ౯ ॥

సంప్రథ్నో వాగ్దవమేక ఆనీధోఽకామయత తూర్వాత్రేణ య -
 తి సప్తతం పశ్యరాత్రమపత్యతమాహారత్రేణ యజత తత్తోవై స
 ఋతూనస్సజత యవవం విద్వాన్పశ్యరాత్రేణ యజతే ప్రేవ జా -
 యతైత ఋతవస్సస్థా నవ్యావర్తన్త తప్తతం పశ్యరాత్రమపత్య -
 తమాహారత్రేణ యజన్త తత్తోవై తే వ్యావర్తన్త ॥ ౩౬ ॥ య
 వవం విద్వాన్పశ్యరాత్రేణ యజతే విప్రాప్త నా భాతృవ్యేణావ -
 ర్తతే సార్యసేనిశ్చాచ్యోఽకామయత పశుమాన్ధన్యమితి సప్తతం
 పశ్యరాత్రమాహారత్రేణ యజత తత్తోవై సప్తహస్రం ప్రశూ -
 న్నిహ్నోద్యవవం విద్వాన్పశ్యరాత్రేణ యజతే ప్రస్తహస్రం ప్ర -
 శూనోహ్నతి బభరగిప్రావాహణిర కామయత వ్రాచగ్ప్రవదితా స్త్యా -
 మితి సప్తతం పశ్యరాత్రమా ॥ ౩౭ ॥ అహారత్రేణ యజత తత్తోవై
 సవ్రాచగ్ప్రవదితాభవద్యవవం విద్వాన్పశ్యరాత్రేణ యజతే ప్ర -

వదితైవ వాచోభవత్యథో ఏనం వాచస్పతిరిత్యవశిరనాప్తశ్చ -
 తూరాత్రోఽతిరిక్తష్టడాత్రోఽథవా ప్రపసంప్రతి యజ్ఞో యత్ప -
 శ్చరాత్రోయవ్రవం విద్యాస్సశ్చరాత్రేణ యజతే సంప్రత్యేవ య -
 జ్ఞేన యజతే పశ్చరాత్రోభవతి పశ్చవాఋతవస్సంవత్సరః ॥ ౩౮ ॥
 ఋతుష్వేవ సంవత్సరే ప్రతితిష్ఠత్యథో పశ్చాక్షరాప్తక్షిణి
 పాక్షిణి యజ్ఞో యజ్ఞమైవావరుణే త్రిపుదగ్నిష్టోమా భవతి తేదవ్ర -
 వావరుణే పశ్చదశో భవతీన్ద్రియమైవావరుణే సప్తదశో భవత్య -
 న్నాద్యస్యావరుణ్యా అథా ప్రైవ తేన జాయతే పశ్చవిగ్ంశో -
 ఽగ్నిష్టోమాభవతి ప్రజాపతేరాప్త్యే మహావ్రతవానన్నాద్యస్యా -
 వరుణ్యే విత్వజఃసర్వపుష్టోఽతిరాత్రోభవతి సవస్యాభిజత్యై ॥ ౩౯ ॥
 తేవ్యావర్తన్తప్రవదితాస్యామితి సవ్రతం పశ్చరాత్రమా సం -
 వత్సరోఽభిజత్యై ॥ ౪౦ ॥

తేవస్యత్వా సవితురిప్రవవేఽశ్వినోబాహుభ్యాం పూష్ణో
 హస్తాభ్యామాదద ఇమామగృభ్యన్రశేనామృతస్య పూర్వ ఆయు -
 ని విదధేషు కవ్యా । తయాదేవానుసరమాబభూవుర్ఋతస్య సా -
 మన్తసరమారపన్తి । అభిధాతసి భువనమసి యంతాఽసి ధర్తాఽసి
 సోఽగ్నిం వైశ్వానరగ్ం సప్రథసం గచ్ఛ స్వాహాకృతగృధ్రివ్యాం
 యంతారాద్యంతాఽసి యమనూధర్తాఽసి ధరుణాక్షప్త్యే త్వాజేమా -
 యత్వా రయ్యైత్వా పోహాయత్వా పృథివ్యైత్వాఽన్తరితాయత్వా

దేవతా వైవర్తనానామతత్త్వాదభ్యస్తావధీభ్యస్తావిశ్వేభ్యస్తావి
భూతేభ్యః ॥ ౪౦ ॥ ధరుణగపిచ్ఛవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౪౧ ॥

విభూషాతాప్రభుగిప్తితాశ్వాసి హయోఽస్యత్యో-
ఽసి నదోఽస్యరావోసి నప్తిరసివాజ్యసి పృథ్వాఽస్యమణిః
యయుర్నామోస్యదిత్యానాం పత్యాస్యత్యగ్నయోస్యత్యః స్వా-
హేద్వాగ్నిభ్యాన్ స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహావిశ్వేభ్యోదేవేభ్య-
స్వాహా సర్వాభ్యోదేవతేభ్యోహధృతిస్సాహిహ విధృతిస్సా-
హేహ రన్తిస్సాహిహ రమన్తిస్సాహిహ భూరసి భువే త్వా భ-
వాయ త్వా భవిష్యతే త్వావిశ్వేభ్యస్తావి భూతేభ్యోదేవా ఆశా-
పాలా ఏతం దేవేభ్యోఽశ్వం మేధాయప్రాక్షితం గోపాయత ॥ ౪౦ ॥

రన్తిస్సాహిహిచ్ఛవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౪౧ ॥

ఆఽయనాయస్వాహా ప్రాయణాయస్వాహేద్వా వాయస్వా-
హేద్వాగ్నితాయస్వాహా శూక్రాతాయస్వాహా శూక్ష్మతాయస్వా-
హా పలాయితాయస్వాహా ఽఽపలాయితాయస్వాహా ఽఽవల్లతై స్వా-
హా వరావల్లతై స్వాహా ఽఽయతేస్వాహా ప్రయతే స్వాహా సర్వ-
స్తై స్వాహా ॥ ౪౨ ॥

ఆఽయనాయోత్తరమాపలాయితాయ వక్ష్యగ్ంశతిః ॥ ౪౩ ॥

అగ్నయేస్వాహా సోమాయస్వాహా వాయవే స్వాహాఽపాం
మోదాయస్వాహా సప్రితేస్వాహా సర్వస్త్వైస్వాహేద్వాయ స్వా-

హః బృహస్పతయైస్వాహః మిత్రాయస్వాహః పరుణాయస్వాహః సర్వ-
స్వై స్వాహః । ౪౩ ।

అగ్నయే వాయవైఽపాం మాదాయేన్ద్రాయ త్రయో-
విగంశతిః । ౪౪ ।

ప్రథివ్యై స్వాహః॥ సూర్యాయస్వాహః దివేస్వాహః సూ-
ర్యాయస్వాహః చంద్రమసేస్వాహః సక్షతేభ్యస్వాహః॥ ప్రాచ్యై ది-
శేస్వాహః దక్షిణాయై దిశేస్వాహః॥ పృథివ్యై దిశేస్వాహా॥ దీప్త్యై
దిశేస్వాహా॥ ధాన్యాయై దిశేస్వాహః॥ దిగ్భ్యస్సాహివహః॥ వానరదిశా-
భ్యస్సాహివహః॥ సమాభ్యస్సాహివహః॥ శరద్భ్యస్సాహివహః॥ హేమరాత్రే-
భ్యస్సాహివహః॥ రథమాసేభ్యస్సాహివహః॥ మాసేభ్యస్సాహివహః॥ రుభ్య-
స్సాహివహః॥ సంవత్సరాయస్వాహః॥ సర్వస్వైస్వాహః॥ ౪౪ ।

ప్రథివ్యై దివేసూర్యాయ సక్షతేభ్యః॥ ప్రాచ్యై వత్స-
త్యై విగంశత్ । ౪౫ ।

అగ్నయైస్వాహః సోమాయస్వాహః సవిత్రేస్వాహః సర్వ-
త్వైస్వాహః॥ పూర్ణేస్వాహః॥ బృహస్పతయైస్వాహః॥ ఽపాం మాదాయ
స్వాహః॥ వాయవేస్వాహః॥ మిత్రాయస్వాహః॥ పరుణాయస్వాహః॥ సర్వ-
స్వైస్వాహః॥ ౪౫ ।

అగ్నయే సవిత్రే పూర్ణే ఽపాం మాదాయ వాయవే త్రయో-
విగంశతిః । ౪౬ ।

ఆనుష్టుభేనత్వా ఛందసా యువశ్చేకైకాన్నపశ్యశ్చ ॥ ౧౮ ॥

ఈశ్వరాయ స్వాహాఽమృతాయ స్వాహాః క్రష్ణతైస్వాహాః -
 ౨౨ క్రష్ణతైస్వాహాః ప్రోథతైస్వాహాః ప్రప్రోథతైస్వాహాః గన్ధాయస్వా-
 హాః ఘృతాయస్వాహాః ప్రాణాయస్వాహాః వ్యానాయస్వాహాః ౨౩ -
 నాయస్వాహాః సన్ధియమానాయస్వాహాః సన్ధితాయస్వాహాః విచృత్య -
 మానాయస్వాహాః విచృతాయస్వాహాః పలాయిష్యమాణాయస్వాహాః
 పలాయితాయ స్వాహాపరగ్గోప్యతే స్వాహాపరతాయ స్వా-
 హాః నివేత్త్యతైస్వాహాః నివిశమానాయ స్వాహాః నివిష్టాయస్వా-
 హాః నివర్తన్యతైస్వాహాః నిషేదతైస్వాహాః నిషణ్ణాయస్వాహాః ॥ ౨౪ ॥
 ఆసిప్త్యతైస్వాహాః ౨౫ సీనాయస్వాహాః ౨౬ సితాయస్వాహాః నివర్తన్య-
 తైస్వాహాః నివర్త్యమానాయస్వాహాః వివన్నాయస్వాహాః శయిప్త్య -
 తైస్వాహాః శయానాయస్వాహాః శయితాయస్వాహాః సంమిలిప్త్య-
 తైస్వాహాః సంమిలితైస్వాహాః సంమిలితాయ స్వాహాః స్వప్నన్య-
 తైస్వాహాః స్వప్నతైస్వాహాః స్వప్తాయస్వాహాః ప్రభోధన్యతైస్వాహాః
 ప్రబుద్ధ్యమానాయస్వాహాః ప్రబుద్ధాయస్వాహాః జాగరిప్త్యతైస్వా-
 హాః జాగ్రతైస్వాహాః జాగరితాయస్వాహాః శుశ్రూషమాణాయస్వా-
 హాః శృణ్వతైస్వాహాః శ్రుతాయస్వాహాః వీక్షిప్త్యతైస్వాహాః ॥ ౩౦ ॥
 వీక్షమాణాయ స్వాహాః వీక్షితాయ స్వాహాః సగంహప్త్యతై-
 స్వాహాః సంజహనాయస్వాహాః జహన్మాణాయస్వాహాః వివర్తన్య -

తేస్వాహా వివర్తమానాయస్వాహా వివృతాయస్వాహా తా
 వ్యతే స్వాహాత్రిష్టతే స్వాహాత్రితాయస్వాహా విధవిష్యతే
 స్వాహా విధూన్వానాయ స్వాహా విధూతాయ స్వాహాత్కా -
 గ్నిస్వతే స్వాహాత్కామతే స్వాహాత్కాన్తాయ స్వాహా
 చక్ష్రమిష్టతే స్వాహా చక్ష్రమ్యమాణాయ స్వాహా చక్ష్రమితా -
 యస్వాహా కణ్ఠాయప్యతేస్వాహా కణ్ఠాయమానాయస్వాహా కణ్ఠా -
 యితాయస్వాహా నికషిప్యతేస్వాహా నికషమాణాయస్వాహా నికషి -
 తాయస్వాహా యదత్తి తస్మైస్వాహా యత్పిబత్తి తస్మైస్వాహా యన్తే -
 హాత్తి తస్మైస్వాహా యచ్ఛక్వత్కరోత్తి తస్మైస్వాహా రేతసై స్వాహా
 ప్రజాభ్యస్వాహా ప్రజననాయస్వాహా సర్వస్మైస్వాహా ॥ ౫౦ ॥

నిషణ్ణాయస్వాహా వీక్షిప్యతేస్వాహా నికషమాణాయస్వాహా
 నప్రవిగంశతిశ్చ ॥ ౫౧ ॥

అగ్నయేస్వాహా వాయవైస్వాహా * సూర్యాయస్వాహాత -
 మన్వ్యుతస్య రమసి పత్యమసి సత్యస్య పత్యమన్వ్యుతస్య పథా అసి
 తేవానాం ఛాయామృతస్య నామృతకన్త్యం యత్త్వం * ప్రజా -
 పతిరస్యధియద స్తీన్వాజినీవ శుభస్సన్ధిత్వై దివసూన్యై విశ్వాహా
 పృథానగపవతే కవ్యవృకుంస దౌహ ఇర్త్యగపరిజ్ఞా ॥ ౫౨ ॥

అగ్నయేవాయతై సూర్యయాష్టా చత్వారిగంశత్ ॥ ౫౩ ॥

ప్రజననంప్రాతసప్తనేతి బ్రహ్మవాదివసు త్వాలక్ష్మరస ఆహా
 తైసామూనై సహ స్రతమ్యై త్రిజ్జామదగ్ని సుంవధనో దేవస్యవి -

భూరా॒యనా॒యాగ్న॑యే॒ పృథి॑వ్యా అ॒గ్నయే॒ పృథి॑వ్యై భువ॒తశ్చా॒-
రా॒యాగ్న॑యే॒ వాయ॑వై సూర్యా॒యవి॑గ్ంశతిః । ౨౦ ।

ప్ర॒జన॑స్తమక్లే॒రప్రస॑సి॒న్మానై॒ ప్రతి॑ గృ॒హ్లాతి॑విభూర్వీ॒క్షమా॑ణా-
య ద్వి॒ప॒శ్చాశత్ । ౨౧ ।

ప్ర॒జన॑స్తం పరి॒జ్ఞా ।

హరిః ఓమ్ శ్రీకృ॒ష్ణార్పణ॑మస్తు.

కృ॒ష్ణయజుర్వేదే॑ సప్తమకాండే ప్రథమప్రశ్నస్సమాప్తః.

ద్వితీయ ప్రశ్న ప్రారంభః.

హరిః ఓమ్ ॥

సాధ్యమై దేవాస్సువర్గకామా ఏతగ్ం పక్షాత్రిమపశ్యంత-
 మాహరన్తేనాయజన్త తతావై తేసువగళం లోకమాయై య
 ఏవంవిద్వాగ్ంసష్టాత్రిమాసతే సువర్గమైవ లోకం యన్తి దేవ-
 పత్త్యంవై పక్షాత్రిమపుత్యక్షగ్ం ప్యేతాని పృష్ఠాని యఏవం
 విద్వాగ్ంసష్టాత్రిమాసతే సాక్షాదేవ దేవతా అభ్యాసోహన్తి
 పక్షాత్రిభవతి వడ్వాబుతప్షత్పృష్ఠాని ॥ ౧ ॥ పృ
 థేరై వత్సానన్వారోహన్త్యైతుభీనసంవధన్రం తేనంవధన్రఏవ
 ప్రతితిష్ఠన్తి బృహద్రథస్తరాభ్యం యన్తీయం వావరథస్తరమసా
 బృహదాభ్యమేవయన్త్యభో అనయోదేవ ప్రతితిష్ఠన్త్యేతేవైయ-
 జ్ఞస్యజ్ఞసాన్యనీనుగ్రితాభ్యమైవ సువర్గంలోకం యన్తిత్రివృదగ్ని-
 స్తోమాభవతి తేజప్రవావరుధతే పచ్చదశో భవతీన్ద్రియమైవావరుధ-
 తేనప్రదశః ॥ ౨ ॥ భవత్యనాన్ద్యసాన్యవరుధ్ద్య అక్షా
 వైవతేనజాయన్త ఏకవిగ్ంశో భవతి ప్రతిష్ఠిత్యా అక్షారుచమై-
 వాత్సదధతే త్రిదశాభవతి విజ్ఞత్యైత్రయస్త్రిగ్ంశో భవతి ప్రతి-
 ష్ఠిత్యై సదోహవిధానీన ఏతేన పక్షాత్రిణ యజేరన్నాశ్వత్థిహ -
 విధానం చాగ్నిధ్రించ భవతస్తద్ధిసువర్గం చక్రీవతిభవతసువర్గస్య
 లోకస్య సమప్త్యా ఉలూఖలబుధ్నో యాభోభవతి ప్రతిష్ఠిత్యైసా-

భోక్తృయాని ప్రాజీవహినువర్ణః । ౩ । లోకస్ఫురన్వత్కాయాచైశ్చ
 వవై దేవయానరి పథాన్మమేవాన్వారోహన్త్యాక్రొ శన్తోయాత్త్య-
 వతికామేవాన్యస్త్రిప్రతిపద్య ప్రతిష్ఠాం గచ్ఛన్తి యదాదశ తతం
 కుర్వన్త్యథైక ముత్థానగ్ం తతాయుగిపురుషశ్చ తేన్ద్రియ ఆయు-
 మ్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠన్తి యదాశతగ్ం సహస్రం కుర్వన్త్యథైకము-
 త్థానగ్ం సహస్ర సమితోవా అసాల్లోకాఽము మేవలోమభిజయ-
 నియదేహం ప్రమియేత యదావాజయేరన్నధైకముత్థానం త -
 ద్భీతిభామ్ ॥ ౪ ॥

పుష్టాని సప్తదశస్సువర్గా జయన్తియదే కాదశచ ॥ ౧ ॥

కుసుమబిద్ధ బౌద్ధాలకిరకామయత పశుమాన్ధాన్యమితి స
 ఏతగ్ం సప్తరాత్రమాఽహరతైనాయజత తెనవై సయావన్తోగ్రా-
 మ్యాగిప్తశవస్తానవారుణ యవసం విద్వాన్ధాన్సప్తరాత్రేణ యజతై
 యావన్త ఏవ దామ్యాగిప్తశవస్తానవారుణై సప్తరాత్రోభవతి
 సప్తగ్రామ్యాగిప్తశవస్సప్తారణ్యస్సప్తభద్రాగ్ మృభయస్యావరుధ్యై
 జీవృదగ్నిష్టోమోభవతి తేజః ॥ ౫ ॥ ఏవావరుణైపశ్చుద -
 శో భవతిన్ద్రియమేవావరుణై సప్తదశో భవత్యనాక్ష్యస్యావరుధ్యై
 అఖోప్రేవతేనజాయత ఏకవిగ్ంశోభవతి ప్రతిష్ఠిత్యా అఖోరుచ -
 మేవాత్తస్థతై త్రిణవ్రాభవతి విజిత్యై పశ్చువిగ్ంశోఽగ్నిష్టోమోభ -
 వతి ప్రజాపతేరాప్త్య మహావ్రతవానాక్ష్యస్యావరుధ్యై విశ్వ -
 జభుర్వపుష్టాఽతిరాత్రోభవతి సప్తస్యాభిజిత్యై యత్ప్రత్యక్షం పూ-

ర్వేషహస్సు పృష్ఠాన్యపైయగిప్రత్యక్షమ్ । ౬ । విశ్వజిహ
యథా కుద్ధాముపసీదత్యేసము త్తమమహస్సాన్యనైకరారతశ్చ -
నసోద్భృహద్రథ త్తాకో పూర్వేషహస్సువయస్త్రియంచావ రథ -
స్తరమసా బృహదాభ్యామైవ నయస్యథో అనయోరైవ ప్రతితిష్ఠ -
న్తి యత్ప్రత్యక్షం విశ్వజితప్రృష్ఠాన్యప్రయన్తి యథాప్రత్యక్షం చ -
హ తాద్యైవ తత్ ॥ ౭ ॥

తేజఃపైయగిప్రత్యక్షం ద్విచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౮ ॥

బృహస్పతిరకామయత బ్రహ్మవర్చసీస్యామితి సప్తతమష్టరాత్ర -
మపశ్యత్తమా౭హరతైనాయజత తత్తావై సబ్రహ్మవర్చస్య భవద్య
ఏవం విద్యాసేష్టరాత్రేణ యజతే బ్రహ్మవర్చస్యేవ భవత్యష్టరాత్రో
భవత్యష్టాక్షరాగాయత్రీ గాయత్రీ బ్రహ్మవర్చసం గాయత్రీయైవ
బ్రహ్మవర్చసమవరుధ్నే ౭ష్టరాత్రోభవతి చతస్రావై దిశశ్చతస్రా౭ -
వాస్తరదిశాదిగ్భ్య ఏవ బ్రహ్మవర్చసమవరుధ్నే ॥ ౯ ॥ త్రి -
పుదగ్నిష్టోమోభవతి తేజవ్రవావరుధ్నే పంచదశోభవతీంద్రియ మైవా -
వరుధ్నే సప్తదశోభవత్యన్నాద్యస్యావరుధ్న్య అథోపైవ తేనా -
యత ఏకవిగ్ంశోభవతి ప్రతిష్ఠిత్యాఅథారువమైవా త్తస్థతే త్రిణిషాభ -
వతి విజత్యైత్రయ స్త్రిగ్ంశో భవతి ప్రతిష్ఠిత్యై పంచవిగ్ంశో౭ -
గ్నిష్టోమోభవతి ప్రజాపతేరాష్ట్రై మహాప్రతవాన్నాద్యస్యావ -
రుధ్న్య విశ్వజిగుర్వృష్టో౭తిరాత్రో భవతి సర్వస్యాభిజత్యై ॥ ౧౦ ॥

దిగ్భ్యఏవ బ్రహ్మవర్చసమవరుధ్నే ౭భిజత్యై ॥ ౧౧ ॥

ప్రజాపతిగప్రజాతస్సుజతతాఽస్సుప్తాఽతుధం న్యాయస్థనవతం
 నవరాత్రమపశ్యతమాఽహరతైనాయజత తతోవై ప్రజాభ్యోఽ-
 కల్పతయక్ హిప్రజాతుధం నిగచ్ఛేయస్త హి నవరాత్రే గీయజేతేమ
 హివా ఏతాసాం లోకాలక్ష్మస్తాల్లథైతాఽతుధం ని గచ్ఛన్తీమానై-
 వాభ్యో లోకాన్కల్పయతి తాన్కల్పమానాన్ప్రజాభ్యోఽనుకల్పతే
 కల్పన్తే ॥ ౧౦ ॥ అస్తాథమైలోకాణ్దంప్రజానుదధాతి త్రిరాత్రేణై-
 వెమంత్రికం కల్పయతి త్రిరాత్రేణై నరీక్షం త్రిరాత్రేణైముం లో-
 కం యథాగుణే గుణమన్వన్య త్యేవమైవతల్లోకే లోకమన్వన్యతి ధృ-
 త్యాఅశేధిలంభావాయ జ్యోతిగౌరాయురితి జ్ఞాతాస్తాన్మాభవన్తీ-
 యం వావ జ్యోతిరన్తరీక్షం గౌరసావాయుశ్చేష్వపలోకేషుప్రతితి-
 ష్ఠన్తి జ్ఞాత్రంప్రజానామ్ ॥ ౧౧ ॥ గచ్ఛతి నవరాత్రోభవత్యభివ్రా-
 ర్వమైవాస్తి నీజాదధాతి యోజ్యోగమయావీన్యాభునవరాత్రే గీయ-
 జేత ప్రాణాహివాఏతస్యాధృతా అథైతస్యజ్యోగమయతి ప్రాణా-
 నేవాస్తిద్వాధాత్తోత యదీతాసుర్భవతిజీవత్యేవ ॥ ౧౨ ॥

కల్పన్తే ప్రజానాం త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౪ ॥

ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాయేతి నవతం దశహూతా-
 రమపశ్యత మజహూతైన దశరాత్రమస్సుజత తేన దశరాత్రేణ
 ప్రజాయత దశరాత్రాయ దీక్షివ్యమాణో దశహూతారం జ-
 హూయాద్దశహూతైవ దశరాత్రగ్ం సృజతే తేన దశరాత్రేణ
 ప్రజాయతే వైరాజోవా ఏవయజ్ఞా యద్దశరాత్రోయ ఏవం విద్యా-

ద్వశరాత్రేణ యజతే విరాజమేవ గచ్ఛతి పాగ్జాపత్యోవా ఏషయ-
 ణ్ణో యద్దశరాత్రః ॥ ౧౩ ॥ యఏవంవిద్వాద్దశరాత్రేణ య-
 జతేప్రేవజాయత ఇన్ద్రోవై సదృక్షేవతాభిరాసీ భునవ్యావృతమగచ్ఛ-
 భుప్రజాపతిముపాధావ్రతస్తావ్రతం దశరాత్రం ప్రాయచ్ఛతమా-
 హర్షతైనాయజత తతా వై సోఽన్యభిదేవతాభిర్వావృతమగ-
 ఛద్యఏవంవిద్వాద్దశరాత్రేణ యజతే వ్యావృతమేవ పాప్సనా భా-
 తృష్యేణ గచ్ఛతి త్రిక్షకుద్యై ॥ ౧౪ ॥ ఏషయణ్ణో యద్దశరాత్రఃక్షకు-
 తృచ్ఛద్యక్షః క్షకుదేకవిగ్ంశః క్షకుత్రయ స్త్రిగ్ంశో యఏవం విద్వా-
 ద్దశరాత్రేణ యజతే త్రిక్షకుదేవ సమానానాం భవతి యజమానః
 వచ్చదశో యజమాన ఏకవిగ్ంశో యజమానస్త్రయ స్త్రిగ్ంశః
 పురత్రతరాలభిచర్యమాణా దశరాత్రేణ యజత దేవపురావపర్యూ-
 హతే తస్య నకుతశ్చనూపావ్యాధా భవతి వై సమభిచరస్థృణుతే
 దేవాసురాస్సంయతా ఆప్తనై దేవా ఏతాః ॥ ౧౫ ॥ దేవపురా-
 తపశ్శక్యేయద్దశరాత్రస్తాః పర్యూహ స్తతేషాంనకుతశ్చనూపావ్యా-
 ధాభవత్రతోదేవా అభవపురాసురా యా భాతృవ్యవై -
 ఘ్నిభుదశరాత్రేణ యజత దేవపురా ఏవ పర్యూహతే తస్య నకు-
 తశ్చనూపావ్యాధా భవతి భవత్యాత్మనా పరావ్యభాతృవ్యాభ-
 వతి స్తోమస్తోమస్తోమస్త్యప సిర్భవతి భాతృవ్యమేవోప స్తిం కురుతే జా-
 మిదై ॥ ౧౬ ॥ ఏతత్కుర్వన్తియజ్ఞాయాగ్ం పగ్న్ స్తోమము-
 పేత్త్య కనీయాగ్ంసముప్తయన్తి యదగ్నిష్టోమపామావ్యవస్తాచ్ఛ-
 ప-

రస్తాచ్చ భవన్త్యహమిత్యా య త్రివృద్గిష్టోమోఽగ్నిష్టదా -
 ద్మేయామ భవతి తేజప్రవావరుధే పశ్చాదశఉక్త్య బద్ధిప్సి -
 ద్రియమైవావరుధేత్రివృద్గిష్టోమో వైశ్వదేవీమ పుష్టిమైవావరు -
 ధే సప్తదశోఽగ్నిష్టోమరి పౌజాపత్యాను తీవ్రసోమోఽన్నాద్య -
 స్యావరుధ్త్యా అథోప్రివ తేన జాయతే ॥ ౧౭ ॥ ఏకవింశ ఉక్త్య -
 జనరీమ ప్రతిష్ఠిత్యా అథోరుచమేనాత్తన్తై సప్తదశోఽగ్నిష్టో -
 మరి పౌజాపత్యానుప మావ్య ఉపమావమేవ గచ్ఛతి త్రిణవావ -
 గ్నిష్టోమావభిత బద్ధిమ విజితై త్రయస్త్రింశ ఉక్త్య వైశ్వదే -
 వీమప్రతిష్ఠితై విశ్వజభుర్వ పృథ్వితిరాత్రో భవతి సవస్త్వా -
 భిజితై ॥ ౧౮ ॥

విరాజమేవగచ్ఛతి పౌజాపత్యోవా ఏవయజ్ఞో యద్దశరా -
 త్రస్తీతకుద్వా ఏతావై జాయత ఏకత్రింశచ్చ ॥ ౫ ॥

ఋతప్రావై ప్రజాకామాగ్నిజాం నావిష్టస్త తేఽకామయస్త
 ప్రజాగ్ంస్య జెమహి ప్రజామవరుధీమహి ప్రజావిష్టమహిప్రజావస్త -
 స్సాన్యమైతి త ఏతమేకాదశరాత్రమపశ్యస్తమాహార నైసాయజస్త
 తతోవై తేప్రజామసృజస్త ప్రజామవారుధత ప్రజామవిష్టస్త ప్రజా -
 వన్తోఽభవస్త ఋతప్రాఽభవస్తదాత్తవానామార్తవత్వమృతూ -
 నాం వా ఏతే పుత్రాస్తస్మాత్ ॥ ౧౯ ॥ ఆత్రవా ఉచ్య -
 తైయ ఏవంవిద్వాగ్ంస ఏకాదశరాత్రమాసతే ప్రజామేవసృజస్త
 ప్రజామవరుధతేప్రజాం విష్టస్తప్రజావస్తా భవన్తి జ్యోతిరతిరాత్రో

భవతి జ్యోతిరేవ పురస్తాద్భవతే సువర్ణస్య బోజన్యసూక్ష్మత్యై పు-
 ష్యష్టడహణాభవతి వద్యాఋతవష్టటృప్తాసీ పృథ్వీరెవతూణాన-
 న్వారోహాన్త్యృతుభీస్సంవత్సరంతే సంవత్సరవవ ప్రతితిష్ఠన్తి చ-
 తుర్విగ్ంశోభవతి చతుర్విగ్ంశత్యక్షరా గాయత్రి || ౨౦ || గాయ-
 త్రిం బ్రహ్మవర్చసంగాయత్రియామైవ బ్రహ్మవర్చసే ప్రతితిష్ఠన్తి
 చతుశ్చత్వారిగ్ంశోభవతి చతుశ్చత్వారిగ్ంశ దక్షరాత్రిష్టుగీన్ద్రియం
 త్రిష్టుక్తిష్టుభ్యవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠన్త్యష్టాచత్వారిగ్ంశోభవత్య-
 ష్టాచత్వారిగ్ంశదక్షరా జగతీ జగతాగ్ంశశమ్రా జగత్యామైవ ప్రశు-
 షు ప్రతితిష్ఠన్త్యేకాదశరాత్రాభవతి పశ్చవాఋతవ ఆత్తవాగ్ం ప-
 శ్చర్తుష్యైవాత్తవావేషు సంవత్సరే ప్రతిష్ఠాయ ప్రజామవరుద్ధతేతి-
 రాత్రాప్రభిలో భవతగ్ం ప్రజాయై పరిగృహీత్యై || ౨౧ ||

తస్మాదాయత్యైకాన్న పశ్చాశ్చ || ౨ ||

ఐన్ద్రీవాయవాగ్రాస్సృష్టీయాద్యగ్ంకామయేత యథా పూ-
 ర్వం ప్రజాగ్ంకల్పరన్నిత యజ్ఞవ్యవైశ్శక్తిమనుప్రజాగ్ం కల్పనై యజ్ఞ-
 స్యాశ్శక్తిమనునకల్పనై యథాపూర్వమైవప్రజాగ్ం కల్పయతి నభ్యా-
 యాగ్ంపం కనీయానతి క్రామత్యైన్ద్రీవాయవాగ్రాస్సృష్టీయాదా-
 మయావినగ్ంప్రాణేనవా ఏవవ్యృధ్యత్యైస్యామయతి ప్రాణవిన్ద్రీ-
 వాయవగ్ంప్రాణేనవైవగ్ం సమర్థయతి మైత్రావరుణగ్రాస్సృష్టీ-
 రక్షయేమాం దీక్షితానాం ప్రమీయేత || ౨౨ || ప్రాణాప్రానా-
 భ్యాంవా ఏవేవ్యృధ్యత్యయేమాం దీక్షితానాంప్రమీయేతప్రాణాప్రా-

నామిత్రామహాప్రాణాప్రాణావేవముఖతః పరిహరన్తతిశ్వినాగ్రా -
 స్సంస్థితానుజావరోన్వితావదేవానామానుజావరాక్షసాగ్రంప -
 ర్యేతామశ్వినావైతస్యదేవతా యతనుజావరస్తావైవేనమగ్రం పరిణ -
 యతశ్శుక్రాగ్రాన్సంస్థితా గతశ్శ్రీః ప్రతిష్ఠాకామోపావా ఆదిత్య -
 శ్శుక్రవహోన్మోన్మం మనుష్యః । ౨౩ । శ్రియైగత్యా నివ -
 త్తాతేనా దేవాన్తమారభతే సతతరివాపీయాశ్శువతి మన్యగ్రా -
 స్సంస్థితాభిచరన్నారచాత్రంవా ఏతద్యన్తన్ధి చాత్రం మృత్యువై -
 వైసం గ్రాహయతి తాజగాతి మార్భత్యాగ్రయాగాగ్రాన్సంస్థిత -
 యస్యపితా పితామహః పుణ్యస్యదళతన్నప్రాప్నుయాద్వా -
 చావా ఏషఃప్రియేణవ్యృథ్యతే యస్య పితా పితామహః పుణ్యః ।
 భవత్యథ తన్నప్రాప్నుత్యుర ఇవైతద్యన్తస్య వాగీవ యదాగ్ర -
 యాగో వాచైవైసమిద్రియేణ సమర్థయతి సతతరివాపీయాశ్శువత్య -
 క్థగ్రాన్సంస్థితాభిచర్యమాణస్సర్వేషాంవా ఏతత్పాత్రాణామిద్రి -
 యం యదుక్త్యచాత్రగం సర్వేణైవైసమిద్రియేణాతిప్రయుక్తైసర -
 వ్యత్యభినానేషి వస్త్యితః పురోరుచం కుర్యాద్వైగ్వా । ౨౪ ।
 సరస్వతీవాచైవైనమతి ప్రయుక్తై మాత్యజైత్యాగ్రయా -
 నిగతైత్యాహ మృత్యోరైవైత్యాగ్రయాని తేనైవ మృత్యోః
 క్షేత్రాణి నగచ్ఛతి పూర్ణాస్సంస్థితాయాదామయావిసరి ప్రా -
 నావాప్రస్య కుశుచ్ఛతి యస్మామయతి ప్రాణాగ్రహాగ్రాన్సంస్థితా
 నైవాస్య కుహముఞ్చత్యుత యదీతామర్భవతి జవత్తేవ పూ -

స్థానోహోస్థానీయాద్యోహి పద్మస్యానవర్షేత్ప్రాణావా ప్రతర్హి ప్రజానాగ్ శుశ్రూషతి యోహి పద్మస్యా నవర్షతి ప్రాణాగ్రహోపాప్రాణానీవ ప్రజానాగ్ శుశ్రూషతి త్రాజప్పివర్షతి ।

ప్రమీయేత మనుష్యముధ్యతై యస్య పితా పితామహః పుత్ర్యోవాగ్వా ప్రవ పూర్ణాస్థిహోస్పశ్చవిగ్ శతిశ్చ ॥ ౭ ॥

అథ గాయత్రోవా ఐష్ట్రీవాయపై గాయత్రం ప్రాయణీ ణీయమహ స్తస్మా త్ప్రాయణీయే హస్తే ఐష్ట్రీవాయపై గృహ్యతై స్వప్రవై సమాయతనే గృహ్యతి తేష్టుభోవై శుక్రస్త్వేష్టుభంద్వితి యమహ స్తస్మా ద్ద్వితీయే హస్త్యుక్రో గృహ్యతై స్వప్రవై సమాయతనే గృహ్యతి బాగత్రోవా ఆగ్రయణా బాగతం త్రతీయమహ స్తస్మా త్రతీయే హస్తాగ్రయణా గృహ్యతై స్వప్రవై సమాయతనే గృహ్యతై త్తతదే ॥ ౭ ॥ అథ యజ్ఞమాపద్యచ్ఛాగ్ స్వాహ్మతి యదాగ్రయణశ్శ్చ గృహ్యతై యత్రైవ యజ్ఞమదృశన్తత వై నం పునరిప్రయుక్తే బగన్ముభోవై ద్వితీయ ప్రారాత్రా బాగత ఆగ్రయణా యచ్ఛతుర్థే హస్తాగ్రయణా గృహ్యతై స్వప్రవై సమాయతనే గృహ్యత్యథో స్వమేవ ఛందో నుప్రత్యావ ర్తవై రాభస్తనోవా ఐష్ట్రీవాయపై రాభస్తరం పశ్చిమమహ స్తస్మా త్పశ్చిమే హస్తే ॥ ౮ ॥ అథ ఐష్ట్రీవాయపై గృహ్యతై స్వప్రవై సమాయతనే గృహ్యతి బాగహత్రోవై శుక్రో బాగహతగ్ శ్రవమహ స్తస్మా త్శ్రవే హస్త్యుక్రో గృహ్యతై స్వప్రవై సమాయతనే గృహ్యతి

త్యేతదేవద్విత్తీయం యజ్ఞమాప్తద్యచ్ఛదాగ్ స్వాహాతి యచ్ఛక్ర-
 శ్విగ్రహ్యతే యత్రైవ యజ్ఞమదృశ్యతే వైవేనం పునఃప్రయు-
 జ్ఞాతిప్రజ్ఞానావై తృతీయస్మి రాత్రస్తైష్ఠిభః ॥ ౨౯ ॥ శ్వా
 తుక్రో యథస్తమైహాశ్చక్రౌ గ్రహ్యతే స్వప్రవైసమాయత-
 నే గృహ్యత్యహస్వమైవ ఛన్దోఽనుషర్యావ ర్తతై వాగ్వ ఆగ్రయణా
 వాగప్రమమహస్తస్య దప్తమైహాన్నాగ్రయణా గృహ్యతే స్వప్ర-
 వైసమాయతనే గృహ్యతి ప్రాణోవా విద్ధివాయవః ప్రాణోనప్రమ-
 మహస్తస్యన్నప్రమైహాన్నైద్ధివాయవౌ గృహ్యతే స్వప్రవైస-
 మాయతనే గృహ్యత్యేతత్ ॥ ౩౦ ॥ వైతృతీయం యజ్ఞమాప్త-
 ద్యచ్ఛదాగ్ స్వాహాతి యదేద్ధి వాయవశ్విగ్రహ్యతే య-
 త్రైవ యజ్ఞమదృశ్యతే వైవేనం పునః ప్రయుక్తౌ ఒహో స్వమైవ
 ఛన్దోఽనుషర్యా వర్తతై ప్రహా వ్రతేఽధ్యపథేన యన్తి యేఽన్యే-
 నైద్ధివాయవాత్పీతి పద్యవైఽన్తగీఖిలువా ఏషయజ్ఞప్ర్య యద్ద-
 తమమహాదశశమైహాన్నైద్ధివాయవౌ గృహ్యతే యజ్ఞస్య ॥ ౩౧ ॥
 ఏవాస్తం గత్వాఽపహృత్పథామపి యన్త్యథో యథా వహీయసా
 ప్రతిసారం వహన్తి తాదృగ్దేవతచ్ఛదాగ్ ప్ర్య స్మోఽన్యస్య లూక-
 మభ్యధ్యాయంతాన్వేతేనైవ దేవా వ్యవాహయన్తైద్ధివాయవ-
 ప్ర్యవా ఏతద్దాయతేనం యచ్ఛత్తుర్థమహస్తస్మిన్నాగ్రయణా గృ-
 హ్యతే తస్మాదాగ్రయణస్యాయతనే సప్రమైహాన్నైద్ధివాయవౌ

గృహ్యతే శుక్రస్యవా ఏతదాయతనం యత్పశ్చమమ్ ॥ ౩౨ ॥
 అహస్సస్థిదైర్ద్రవానౌగృహ్యతే తస్మాదైర్ద్రవాయ -
 వస్యాయతనే సప్తమేహాశ్చక్రౌ గృహ్యత ఆగ్రయణ్య వా
 ఏతదాయతనం యథ్తమమహస్సస్థిశ్చక్రౌ గృహ్యతే తస్మాచ్ఛుక్ర-
 స్తాయతనే ఽప్తమేహానాగ్రయణో గృహ్యతే ఛన్దాగ్ ధ్యేవ
 తద్విహాహయతి ప్రవస్యసో విహాహమాప్నోతి యఏవం వేదాథో
 దేవతాభ్య ఏవయజ్ఞే సంవిదం దధాతి తస్మాద్విదమన్యోఽన్యస్తే ద-
 దాతి ॥ ౩౩ ॥ ఏతద్వై పశ్చమేహాన్త్రైష్టుభ ఏతద్గృహ్యతే
 యజ్ఞస్య పశ్చమమన్యస్తా ఏకంచ ॥ ౪ ॥

గాయత్రస్త్రైష్టుభౌ జాగతోజగన్ముఖాః ఽహోస్వగ్ం రాశస్త-
 రౌ బాహత ఏతద్వై ద్వితీయగ్ం శుక్రస్త్రిష్టుజ్ఞుభౌఽహో వా-
 క్పాణఏతదథో ప్రథశ్చతుర్థం సప్తమే పశ్చమగ్ం సప్తమే యథ్తమ-
 మప్తమేహాశ్చ ద్వాగ్ంసి ॥

ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాయేతి సవితం ద్వాదశరాత్ర-
 మపశ్యత్రమాహారతైనాయజత తత్రా వై సప్రాజాయత యగ్
 కామయేత ప్రజాయేతి సద్వాదశరాత్రేణ యజేత ప్రేవజా-
 యతే బ్రహ్మవాదినౌ వదన్యగ్నిష్టౌమప్రాయణా యజ్ఞా అథకస్తా-
 దతిరాత్రః పూర్వరి ప్రయుజ్యతేతి చక్షుషీవా ఏతేయజ్ఞస్యయ-
 దతిరాత్రో కనీసకే అగ్నిష్టౌమా యత్ ॥ ౩౪ ॥ అగ్నిష్టౌమం

పూర్వం ప్రయుజ్యేరస్పహీధాకనీనక దధ్యున్వదతిరాత్రం పూ
ర్వం ప్రయుజ్యతే చతుషీవన యజ్ఞధిత్వామధ్యతగ్ కనీనక ప్రతిద-
ధతి యోవై గాయత్రీం జ్యోతిగపత్నాం వేదజ్యోతిషా భానాసువర్గం
లోకమేతి యావగ్నిష్టోమా తౌ సత్తా యేన్ద్రేష్టాప్రథ్యోసృ ఆ-
త్తైషావై గాయత్రీజ్యోతిగపత్నా యవనంవేద జ్యోతిషాభానా సువర్గం
లోకమ్ ॥ ౩౫ ॥ ప్రతిప్రజాపతిర్వావన ద్వాదశకథావిహితౌ య-
ద్వాదశకరాత్రో యాపతిరాత్రౌ తౌవత్తా యేన్ద్రేష్టాప్రథ్యోసృ
ఆత్తాప్రజాపతిర్వా వైషనస్థసర్గవై ప్రత్యేణ స్పృణాతి ప్రాణావై
సత్పాణిణావేస్పృణాతి సర్వాసాంవా ప్రతేప్రజానాం ప్రాణైరాన-
తే యేప్రత్యమానతే తస్మాత్పృచ్ఛన్తి కిమేనప్రత్యేణ ఇతిప్రియగ్
ప్రజానాముత్థితౌ భవతి యవనంవేద ॥ ౩౬ ॥

అగ్నిష్టోమా యథువగ్ లోకం ప్రియగ్ ప్రజానాం పచ్ఛవ ॥

నవావహేన్ద్ర్యతో వై శ్వనరస్సువర్గాయ లోకాయ పాఠవ-
మాధ్యోహవా ఏష ఆతత ఆవీతేజీవా ఏతం వై శ్వనరం పర్య-
హస్సువర్గస్య లోకస్య ప్రభూత్యా ఋతవ్రావావతేనప్రజాపతిమయా-
జయన్తేమాన్యోన్ద్ర్యేదధితద్రుతోతి హవాఋత్విత్తుయవనం విద్వా-
ద్వాదశకాపేన యజతే తేన్ద్రీన్ద్రీచ్ఛన్త సరస్వమహా వనన్తాయ
పాయచ్ఛత్ ॥ ౩౭ ॥ యవంగ్రిష్టాయావధీర్వైమాభ్యోప్రీహీచ్ఛర-
దేమాపతితా హేమస్తగిర్యాభ్యాం తేనేన్ద్రం ప్రజాపతిరయాజయ-

తత్తొవా ఇద్దరి ఇద్దోగిభవత్తన్నదాహురానుజావరస్య యజ్ఞ ఇతి
 నస్యోతేనాగ్రియజ్జలైషమావైకుణ్ఠపమ త్రియస్సత్తైప్రతిగృహ్లాతి
 పురుషకుణ్ఠపమశ్వకుణ్ఠపం గౌర్వాలన్నం యేన సాత్రేణాన్నం చిభృతి
 యత్తన్ననిజేన నిజతితతోఽధి ॥ 3౮ ॥ మలంజాయత ఏకప్రవయజ్జైత్యో
 హిప్రహవతిరాహ్లోద్వాదశరాత్రీర్దీక్షితస్సన్యద్వాదశ మాసాస్సం-
 వత్సరస్సంవత్సరగోప్రహవతిగోప్రహవతిర్వావైష ప్రవ మాత్యైహయజ్ఞై
 యస్తప్రసాధిజాయతే చతుర్థావా ఏతాస్తి ప్రస్తిహౌరాత్రయో య-
 ద్వాదశౌప్త సహాయాగోప్రథమా యజ్ఞం తాభిస్సంభరతియాద్వితీయా
 యజ్ఞం తాభిరారభతే ॥ ౩౯ ॥ యాస్తృతీయాగోసాత్రోజి తాభిన్ని-
 ధ్నిని క్షయాశ్చతుర్థీరపి తాభిరాత్సానమస్తరతశ్చస్థితేయోవా అస్య
 ప్రతుమ త్రిమాన్దం సగ్ం సోఽత్రియగో పురోదాశం యస్తిమాన్దం స
 యగిపరివాపం పురోక్షగ్ం సయలజ్యం మజ్జానగ్ం సయసామగ్ం న్య-
 దగ్ం సోఽపి మావాఅస్య శీర్షగ్ం నిష్పదః ప్రతిగృహ్లాతి యో-
 ద్వాదశాహే ప్రతిగృహ్లాతి తస్మాద్ద్వాదశాహేన సయాజ్యం సాప్త-
 నా వ్యాపృత్యై ॥ ౪౦ ॥

అయచ్చదధిరభతే ద్వాదశాహేన చత్వారి చ ॥ ౪౦ ॥

ఏకస్త్వేనావహః ద్వాభ్యాన్ స్వాహా ఇతిభ్యస్సాహా చతు-
 ర్భ్యస్సాహా పంచభ్యస్సాహా షడ్భ్యస్సాహా షష్టభ్యస్సాహా-
 సప్తభ్యస్సాహా అష్టభ్యస్సాహా దశభ్యస్సాహా ఐకాదశ భ్యస్సాహా-

హా ద్వాదశభ్యసాన్విహా త్రయోదశభ్యసాన్విహా చతుర్దశభ్యసాన్వి-
హా పంచదశభ్యసాన్విహా షోడశభ్యసాన్విహా సప్తదశభ్యసాన్విహా-
ష్టాదశభ్యసాన్విహేకాన్నవిగ్ంతతైస్సాన్విహా నవవిగ్ంతతైస్సాన్వి-
హేకాన్నచత్వారిగ్ంతతైస్సాన్విహా నవచత్వారిగ్ంతతైస్సాన్విహేకాన్నక్ష-
ప్తైస్సాన్విహా నవషష్ఠైస్సాన్విహేకాన్నాశ్చీతైస్సాన్విహా నవాశ్చీతైస్సాన్వి-
హేకాన్నతతాయస్సాన్విహా తతాయస్సాన్విహా ద్వాభ్యాగ్ంత తతాభ్యాగ్ంత
సాన్విహా నవశ్చైస్సాన్విహా ॥ ౪౦ ॥

నవచత్వారిగ్ంతతై సాన్విహేకాన్నవిగ్ంతతైశ్చ ॥ ౪౦ ॥

ఏకశ్చైస్సాన్విహా త్రిభ్యసాన్విహా ప్రభుభ్యసాన్విహాప్రభుభ్య-
సాన్విహాప్రభుభ్యసాన్విహేకాదశభ్యసాన్విహా త్రయోదశభ్యసాన్వి-
హాపంచదశభ్యసాన్విహా సప్తదశభ్యసాన్విహేకాన్న విగ్ంతతైస్సాన్వి-
హా నవవిగ్ంతతైస్సాన్విహేకాన్నచత్వారిగ్ంతతై సాన్విహా
నవచత్వారిగ్ంతతై సాన్విహేకాన్నక్షప్తైస్సాన్విహా నవషష్ఠైస్సాన్వి-
హేకాన్నాశ్చీతైస్సాన్విహా నవాశ్చీతైస్సాన్విహేకాన్న తతాయస్సాన్వి-
హాతతాయస్సాన్విహా నర్వశ్చైస్సాన్విహా ॥ ౪౧ ॥ ఏకశ్చైప్రభుశ్చ ॥ ౪౨ ॥

ద్వాభ్యాగ్ంత సాన్విహా చతుర్భ్యసాన్విహా ప్రభుభ్యసాన్విహా-
ష్టాభ్యసాన్విహా దశభ్యసాన్విహా ద్వాదశభ్యసాన్విహా చతు-
ర్దశభ్యసాన్విహా షోడశభ్యసాన్విహాష్టాదశభ్యసాన్విహా వి-
గ్ంతతైస్సాన్విహాష్టానవతైస్సాన్విహా తతాయస్సాన్విహా నర్వశ్చై

స్వాహా । ౪౩ । ద్వాభ్యమప్తానవత్తై వద్విగ్ంశతిః । ౧౩ ।

త్రిభ్యసాన్వహా ప౞భ్యసాన్వహా ప౞భ్యసాన్వహా నవ -
భ్యసాన్వహేకాదశభ్యసాన్వహా త్రయోదశభ్యసాన్వహా ప౞భ్యదశ -
భ్యసాన్వహా నవదశభ్యసాన్వ హేకాన్నవిగ్ం శతైస్వాహా నవ -
విగ్ంశతైస్వాహేకాన్న చత్వారిగ్ంశతై స్వాహా నవచత్వారి -
గ్ం శతైస్వాహేకాన్న ప౞భ్యైస్వాహా నవప౞భ్యైస్వాహేకాన్నా -
శ్చతైస్వాహా నవాశ్చతైస్వాహేకాన్న శతాయస్వాహా శతా -
యస్వాహా సర్వస్వైస్వాహా । ౪౪ ।

త్రిభ్యైప్తా చత్వారిగ్ంశత్ । ౧౪ ।

చతుర్భ్యసాన్వహా ఽప్తాభ్యసాన్వహా ద్వాదశభ్యసాన్వ -
హాపాదశభ్యసాన్వహా విగ్ంశతైస్వాహా ప౞భ్యవత్తైస్వాహా శ -
తాయ స్వాహా సర్వస్వైస్వాహా । ౪౫ ।

చతుర్భ్యప౞భ్యవత్తైహోడశ । ౧౫ ।

ప౞భ్యభ్యసాన్వహా దశభ్యసాన్వహా ప౞భ్యదశభ్యసాన్వహా వి -
గ్ంశతైస్వాహా ప౞భ్యనవత్తైస్వాహా శతాయ స్వాహా నవశ్చై -
స్వాహా । ౪౬ । ప౞భ్యప౞భ్యనవత్తై చతుర్దశ । ౧౬ ।

దశభ్యసాన్వహా విగ్ంశతై స్వాహా త్రిగ్ంశతై స్వా -
హా చత్వారిగ్ంశతైస్వాహా ప౞భ్యశతైస్వాహా ప౞భ్యైస్వాహా నవ -
త్తైస్వాహాప౞భ్యైస్వాహా నవత్తైస్వాహా శతాయస్వాహా సర్వ -
స్వైస్వాహా । ౪౭ । దశభ్యద్వావిగ్ంశతిః । ౧౭ ।

నిగ్ంతత్యై స్వాహా చత్వారిగ్ంతత్యై స్వాహా ఉత్త్యై స్వాహా -
 ౭శ్చైత్యై స్వాహా శతాయస్వాహా సర్వస్మై స్వాహా ॥ ౪౮ ॥

విగ్ంత తత్యై ద్వాదశ ॥ ౪౯ ॥

ప్రక్షాళతై స్వాహా శతాయస్వాహా ద్వాభ్యాగ్ంత శతాభ్యా-
 గ్ంత స్వాహా త్రిభ్యత్తత్యై స్వాహా ఉతుర్భ్యత్తత్యై స్వాహా
 ప్రక్షాళభ్యత్తత్యై స్వాహా ఉద్యుత్తత్యై స్వాహా సప్తభ్యత్తత్యై
 స్వాహా ౭ష్టాభ్యత్తత్యై స్వాహా ప్రవభ్యత్తత్యై స్వాహా
 ప్రహస్రాయ స్వాహా సర్వస్మై స్వాహా ॥ ౪౯ ॥

ప్రక్షాళతే ద్వాత్రిగ్ంతతే ॥ ౫౦ ॥

శతాయస్వాహా సహస్రాయస్వాహా ౭యుతాయ స్వాహా
 నియుతాయస్వాహా ప్రియుతాయస్వాహా ౭ర్భదాయ స్వాహా
 బుద్దాయస్వాహా సముద్రాయస్వాహా మధ్యాయస్వాహా ౭స్తాయ
 స్వాహా పరాధాయస్వాహా హిమాయస్వాహా పృథ్వ్యై స్వాహా
 దేవ్యై స్వాహా ద్యౌయై స్వాహా హిమాయస్వాహా సుప్తగా-
 యస్వాహా లోకాయస్వాహా సర్వస్మై స్వాహా ॥ ౫౦ ॥

శతాయాష్టాత్రిగ్ంతతే ॥ ౫౦ ॥

సాధ్యష్టద్రాత్రం కుసుమబిందనప్త రాత్రం బృహస్ప -
 తరష్టరాత్రం ప్రజాపతిస్తాక్షుభంనవరాత్రం ప్రజాపతిరకామయత్ర
 దశహిమతారమృతవంద్యనాయవాగ్ంతాయత్రోవై ప్రజాపతి -

సృజ్యదశరాత్రం న వా ఏకస్మా ఏకస్మై ద్వాభ్యం త్రిభ్యక్షతం -
 ర్భ్యః పంచాభ్య ద్దశభ్య విగంతత్యై పంచాశతే శతాయ విగం -
 త్తతిః । ౨౦ ।

సాధ్యాల్స్వా ఇమ లూకా గాయత్రంతైత్పతీయమేకస్మై ప-
 చ్చాశత్ । ౨౦ । సాధ్యాసుప్తస్వాహే ।

హరిః ఓమ్ । శ్రీకృష్ణార్చనమ్.

ద్వితీయప్రశ్న సుమాప్తః.

తృతీయ ప్రశ్నప్రారంభః.

హరిః ఓమ్ ।

ప్రజప్తం వా ఏతేన యై యద్దశమమహాగ్ని పాపావహీయం వా
 ఏతేన భవన్తి యద్దశమమహార్యో వై ప్రజప్తం యతామపథేన ప్ర-
 తివద్యతే యస్మాణ్గం హన్తి యోభ్రష్మన్నేతి సహీయతే సయో
 వై దశమేహస్స వివాక్య ఉపహస్యతే సహీయతే తస్మై య ఉప-
 హతాయ వ్యాహతమేవాన్వారభ్యసమక్షుతే ౭ యో వ్యాహ-
 నః । ౧ । హీయతే తస్మాద్దశమేహస్స వివాక్య ఉపహతాయ

సప్రయత్నమఖిలాం హుర్వర్ణప్రసవై సమృద్ధేన దేవాస్సువగ్గం త్వా-
 కమాయా యజ్ఞప్రసవై సమృద్ధేనాసురాన్పరాభావయన్నితి యజ్ఞ-
 బువై యజ్ఞప్రసమృద్ధం తద్యజమానస్యయద్యోగధ్ధం తద్భాత్య-
 శ్యప్రసవయోవై దశమేహన్నవివాక్య ఉపహస్యతే స ప్రవాతి
 రేచయతి తే యే బాహ్య దృశీ కపః ॥ ౨ ॥ స్యస్తే విబూయ-
 శ్యతి తత్త్ర స విద్యైరస్తస్సదసాద్వ్యవచ్చ్యం యది తత్త్ర సవిద్యై-
 యుర్లహపతినా పుష్పచ్చ్యం తద్వ్యవచ్చ్యమైవాథవా ప్రతభర్షరాజ్ఞి-
 యా ఋగ్భిస్తునవస్తీయంవై సర్పతౌ రాజ్ఞే యద్వా అన్యం కిం
 చార్చన్తీయదాస్త్రచుస్తే నైయగ్ం సర్పరాజ్ఞే తే యదేవకించ వా-
 చాస్త్రచుర్యదతోఽధర్చితాః ॥ ౩ ॥ తదుభయమాప్వాస్త్రదు-
 ధ్యోత్తి స్థామెతి తాభిర్నసనాస్తువతేనవా ఇమామశ్వరథో నాశ్వ-
 తరీ రథస్సద్యగ్ * పర్యౌపుమర్హతి మనో వా ఇమాగ్ం ప్రద్యగ్
 పర్యౌపుమర్హతి మనగ్ పరిభవితుమథ బ్రహ్మ వదన్తి పరిమితా
 వా ఋచగ్పరిమితాని సామాని పరిమితాని యజుగ్ వ్యౌగ్ తస్యై-
 వాస్త్రానాస్తి యద్భిష్త్వ తత్ప్ర తిగృణత ఆచక్షీత సప్రతిగ్రహ ॥ ౪ ॥
 వ్యాహసద్దశీకపౌఽర్చితార్హస్సవకంచ ॥ ౧ ॥

బ్రహ్మవాదినో వదన్తి కింద్వాదశాహస్య ప్రథమనాష్టర్వి-
 జ్ఞాం యజమానో వృజ్ఞ-ఇతితేజ ఇన్ద్రియమితి కిం ద్వితీయై నతీ
 చాగ్రానన్నాద్యమితి కిం తృతీయై నతీ త్రివిమాన్తాకానితి కిం చతు-

ర్థనతి చతుష్పదగవశూనితి కిం పంచమనతి పంచమరం ప్రక్షిమి-
తికిం ప్రస్థేనతి షడ్పతూనితి కిం సప్తమనతి ప్రప్తపదాగ్ం శక్వ-
దీమితి । ౫ । కిమప్తమనత్యష్టాక్షరంగాఢ్యుత్రిమితికిం సప్తమనతి
త్రిపుతగ్ం ప్రామమితి కిం దశమనతి దశాక్షరం విరాజమితి కిమ-
కాదశేనేత్యేకాదశాక్షరం త్రిష్టుభమితి కిం ద్వాదశేనేతి ద్వాద-
శాక్షరం జగత్రిమిత్యేకాదశద్వాపస్తి యావదేతద్వావదేవాస్తిత-
దేమాం వృక్షే । ౬ । శక్వరీమిత్యేక చత్వారిగ్ం శచ్చ । ౭ ।

ప్రవవాల్లప్రద్వాదశాహూ యత్ప్రయోదశరాత్రస్సమాస-
గ్ం* హ్యేతదహార్యత్ప్రయణీయశ్చదయనీయశ్చ త్ర్యతి రాత్రో
భవతి త్రయశ్చమిలోకా ప్రమాం లోకానామాప్త్యే ప్రాణావై ప్ర-
థమాఽతిరాత్రో వ్యానా ద్వితియోఽపానస్తృతియగ్ం ప్రాణా-
పానాదానేష్యేవాన్నాద్యై ప్రతి తిష్ఠన్తి సర్వమాయుర్యన్తి య
ప్రవం విద్వాగ్ం సస్త్రయోదశరాత్రమాసతై తదావలర్యాగ్వా
ప్రమా వితతా । ౮ । యద్ద్వాదశాహస్తాం విచ్ఛిద్యుర్యన్త ధ్యేతి
రాత్రం కుర్యురుప్రదానుకాగ్రహపతేర్వాక్స్యదుపరిష్టాచ్ఛన్తా-
మానాం మహావ్రతం కుర్వన్తి సంతతాః పీవ వాచమవరుణతేఽసు-
పదానుకా గ్రహపతేర్వాగ్భవతి ప్రళమ్రావై ఛన్దోమాలన్నం మ-
హావ్రతం యదుపరిష్టాచ్ఛన్తామానాం మహావ్రతం కుర్వన్తి ప్రకు-
షు చైవాన్నాద్యై చ ప్రతితిష్ఠన్తి । ౧౦ । వితతా త్రిచత్వారిగ్ం శచ్చ ।

అదిత్యా లోకమున నూభయోలోకయోర్ము
 ధ్నుయామతి తప్తతం చతుర్దశరాత్రమవశ్యన్త మాఽహర్తనైసా
 యజన్త తత్రోవై తక్షభయోర్లోకయోరాధ్నువావన్త స్త్రిగ్ంశ్చైచము-
 ప్త్రిగ్ం శ్చయప్తవం విద్వాగ్ం సశ్చతుర్దశరాత్రమాసత ఉభయోరైవ
 లోకయోర్ముధ్నువన్త్య స్త్రిగ్ంశ్చైచముప్త్రిగ్ంశ్చ చతుర్దశరాత్రో
 భవతి సప్త గ్రామ్యా ఓషధయస్సప్తార్ణవా ఉభయీషామవ
 రుద్ధ్యే యత్పరాచీనాని ప్రప్తాని । ౯ । భవన్త్యముమైవ తైర్లోక-
 కమభి జయన్తి యత్పరీక్షీచీనాని ప్రప్తాని భవన్త్యముమైవ తైర్లోక-
 మభి జయన్తి త్రయస్త్రిగ్ంశ్చ మధ్యతస్మామా భవత్తస్మామా-
 జ్యమైవ గచ్ఛన్త్యధిరాజౌ భవతోఽధిరాజాప్తవ సమానానాం భవ-
 న్త్యతిరాతాప్రభితో భవత్తః పరగృహీత్యై । ౧౦ ।

ప్రప్తాని చతుస్త్రిగ్ంశ్చ । ౪ ।

ప్రజాపతిస్సువర్ణం లోకమైతం దేవా అన్వాయంతానాది -
 త్యాశ్చ ప్రకవచ్ఛన్వా యన్తే దేవా అబుప్రక యప్రశూనుసాజ-
 వివ్రత ఇమేఽన్వాగ్నుతితేభ్య వతం చతుర్దశ రాత్రం ప్రత్య -
 హన్త అదిత్యగి ప్రప్తైస్సువగ్ం లోకమారోహన్త్యహాభ్యమ-
 స్త్రిగ్ంశ్చైవ ప్రశూన్ప్రత్యహన్ప్రప్తేరాదిత్యా అముప్త్రిగ్ంశ్చ ఆర్ణవ -
 వన్త్యహాభ్యమస్త్రిన్ । ౧౧ । లోకేప్రకవ్రా యప్తవం విద్వా -
 గ్ం సశ్చతుర్దశరాత్రమాసత ఉభయోరైవ లోకయోర్ముధ్నువ-

స్త్యస్త్రిగ్ంశ్చాచుముష్టిగ్ంశ్చ పృష్ఠైరైవాముష్టిశ్చైక ఋద్ధున ని
 త్రిహాభ్యామస్త్రిన్లోకే జ్యోతిగ్ంశ్చాయురితి త్రిహాభావతీ -
 యం నావ జ్యోతిరస్తరితం గౌరసావాయురిమానేవ లోకావభ్యా-
 రోహన్తి యదన్యతగ్ంప్రప్తానిన్యర్విదవధగ్ం స్యాన్యధ్యే ప్రప్తాని
 భవన్తి సవివధత్వాయ || ౧౨ || ఓజోవై వీర్యం ప్రప్తా -
 న్యోజ ఏవ వీర్యం మధ్యతో దధతే బృహద్రథస్తరాభ్యాం యస్త్రి-
 యం నావ రథస్తరమసా బృహదాభ్యామేవ యస్త్యథో అన -
 యోరైవ ప్రతిష్ఠత్వైతేవై యజ్ఞస్యైజ్ఞ సాయసీసురీతాభ్యామై-
 వసువర్గం లోకంయన్తి పరాశ్చావావతేసువర్గం లోకముభ్యరో -
 హన్తి యేవరాచీనాని ప్రప్తాన్యప్రయన్తి ప్రశస్త్రిగ్ంశ్చైకా
 భవతి ప్రత్యవయాధ్యా అథాప్రతిష్ఠిత్యాఉభయోలోకయోర్ఋ-
 ణ్యోతిష్ఠన్తి చతుర్ద్వైతాస్తాసాం యాదత్త దశాక్షరా విరాడస్తం
 విరాడీర్విరాజేవానాన్యత్య నువరుథతై యాశ్చతప్తశ్చతస్తాదిశో
 దిక్షేవ ప్రతి తిష్ఠ స్త్యతిరాతాగ్రవభిలో భవత్రకివరి గృహీత్యై || ౧౩ ||

ఆధునావస్త్యహాభ్యామస్త్రిన్లోకవివధత్వాయప్రతిష్ఠిత్యావ-
 శ్తరిగ్ంశ్చ || ౧౪ ||

ఇన్ద్రోవై ప్రదృక్షేవతాభిరాచీకన్ స వ్యావృతమగచ్ఛుకన్
 ప్రహవతిముపాధావత్తస్త్రిన్లోకం పశ్చాదశరాత్రం సాయచ్ఛత -
 మాహరతైనాయజత తతా వై సోన్యాభిదేశవతాభిర్వావృత-
 మగచ్ఛుద్యవం విద్వాగ్ంసగ్ం పశ్చాదశరాత్రమాసతే వ్యావృత -

మైవ పాప్తనా భాతృవ్యేణ గచ్ఛన్తి జ్యోతిగాఽరాయురితి త్రి -
 హు భవతీయం వావజ్యోతిరస్తరితమ్ । ౧౪ । గౌరవా -
 వాయురైష్యవ లోకేషు ప్రతిష్ఠిష్ఠన్త్య సత్త్వం వాతతద్యదభిష్టా -
 నం యచ్ఛన్తోమాభవన్తి తేనవత్త్వం దైవతా ఏవ ప్రృష్ఠేరపరుస్థతే
 ప్రశూణచ్ఛన్తో మేరోజో వై వీర్యం ప్రప్థమాసి పశవశ్శన్తోమా ఓజ -
 ష్యవ వీర్య ప్రశుమ ప్రతిష్ఠన్తివచ్ఛదశదాతోభవతి పశ్చదశో
 వజ్రా వజ్రమైవ భాతృవ్యేభ్యోగప్రపారస్యతి రాతావభిలో భవత
 ఇన్ద్రియస్య పరిగృహీత్యై ॥ ౧౫ ॥ అస్తరితమిన్ద్రియస్యైకం ।

ఇన్ద్రియై శిథిల ఇవాప్రతిష్ఠిత ఆప్తీహస్యై సురేభ్యోఽవిభే -
 భు ప్రజాపతిముపాధావత్స్యా ఏతం పశ్చదశరాత్రం వజ్రం పా -
 యచ్ఛన్తోనాసురాస్పరాభావ్య విజిత్య శ్రియమగచ్ఛదగ్నిష్ఠతా
 పాప్తానం నిరదహత పశ్చదశరాత్రేణాజ్ఞా బలమిన్ద్రియం వీర్య -
 మాత్మ స్వధత్త యప్రవం విద్యాగ్ంసగపశ్చదశరాత్రమాసతై భా -
 తృవ్యావేవ పరాభావ్య విజిత్య శ్రియం గచ్ఛన్త్యగ్నిష్ఠతాపాప్తా -
 నంసి ॥ ౧౬ ॥ దహన్తై పశ్చదశరాత్రేణాజ్ఞా బలమిన్ద్రియం
 వీర్యమాత్మస్వధత ఏతా ఏవసశ్వ్యాసపశ్చదశవా అర్థమాసవ్యరా -
 త్రయోఽర్థమాసశస్సంవక్తుర ఆప్యతే సంవక్తురం పశ్చాఽను ప్రహ -
 యన్తై తస్మాత్పతవ్యా ఏతా ఏవ సువర్గ్యోగ పశ్చదశవా అర్థమాసవ్య
 రాత్రయోఽర్థమాసశస్సంవక్తుర ఆప్యతే సంవక్తురస్సువగ్గో జ్ఞా -
 కస్తస్మా భువన్యో జ్యోతిగాఽరాయురితి త్రిహు భవతీయం

వావ జ్యోతి ర్నస్తరితమ్ ॥ ౧౭ ॥ గారసావాయురిమానేవ
 లోకానభ్యారోహన్తి యదన్యతఃప్రప్తాన్తి స్యుర్విపవధగ్గ్ ప్రాప్త్యన్త్య
 ప్రప్తాన్తి భవన్తి సవివధత్యాయాజ్ఞాపై వీర్యం ప్రప్తాన్యోజవవ వీ-
 ర్యం మధ్యతో దధతే బృహద్రథ స్తరాభ్యం య స్తీయంవావ రథ-
 స్తరమసా బృహదాభ్యామేవ య స్త్యథో అనయోరైవ ప్రతిత్థి -
 త్యైతేవై యజ్ఞస్యాజ్ఞసామ్యసీ సుగ్రీ తాభ్యామేవసువర్గం లోకమ్.
 యన్తి పరాజ్ఞోవావతే సువర్గం లోకమభ్యారోహన్తి యేపరా-
 చీనాన్తి ప్రప్తాన్యప్రయన్తి ప్రత్యజ్ఞ్యోహాభవతి ప్రత్యవయాభ్యా
 అదౌ ప్రతిష్ఠిత్యా ఉభయోలోకయోర్ముద్ధ్వోత్తిష్ఠ ప్తిపచ్చదశై-
 తాస్తానాం యాదత్త దశాక్షరా విరాడన్తం విరాడ్విరాజై వాన్నాద్య-
 మవరున్ధతై యారివచ్చ పచ్చదిశో దిక్ష్యేవ ప్రతిత్థి స్త్యతిరాత్రా-
 వభిలో భవత ఇన్ద్రియస్య వీర్యస్య ప్రా జ్ఞాయై పశూనాం పరిగృ
 హీత్యై ॥ ౧౮ ॥

గచ్ఛన్త్యగ్నిష్ఠతా పాప్తానంని ర్నస్తరితం లోకంప్రజాయై ద్యేచః
 ప్రజాపతిరకామయతాన్నాదప్త్యామితి సవతగ్ం సప్తదశ -
 రాత్రమపశ్యత్రమామారతైనాయజత తతా వై సోఽన్నా -
 దోఽభవద్య ఏవం విద్వాగ్ంసేసప్తదశరాత్రమాసకేఽన్నా -
 దావవ భవన్తి పచ్చోహా భవతి పచ్చవాముతవసంవత్సరము-
 తుప్త్యేవ సంవత్సరే ప్రతిత్థి స్త్యథో పచ్చక్షరాత్తక్షిరిపాజ్ఞా-

యజ్ఞాయజ్ఞమైవాపరుస్తతేనస్త్రిం వా ఏతత్ ॥ ౨౦ ॥ య-
దభస్తామం యచ్ఛస్తామా భవన్తి తేనస్తత్రిం దేవతా ఏవ పు-
ష్కరేష దస్తతే పశూన్చచ్ఛస్తామోజోవైవీర్యం పృష్ఠాని పశవశ్చ-
స్తామా ఓజస్తేవ వీర్యే పశుషు ప్రతితిష్ఠన్తి సప్తదశరాత్రో భవతి
సప్తదశరి ప్రజాపతిః ప్రజాపతేరాస్త్రా అతిరాతాప్రభితో భవ-
తానాద్యవ్య పరిగృహీత్యై ॥ ౨౧ ॥ ఏతత్స ప్రతిగ్ం శచ్చ ॥

సావిరాద్విక్రమ్యా తిష్ఠద్భిష్టాణాదేవేష్వై నాసురేషు
తేదేవా అకామయన్తోభయగ్ం సంవృజ్జేమహి బ్రహ్మ చాక్షుం
చక్షి తవతా విగ్ంశతిగ్ం రాత్రీరపశ్యన్తతావై తఉ భయగ్ంసమ-
వృజ్జత బ్రహ్మచాక్షుంచ బ్రహ్మవర్చసి నూనాదా అభవత్ య
ఏవం విద్వాగ్ంస ఏతా ఆసత ఉ భయమైవ సంవృజ్జతై బ్రహ్మచా-
క్షుంచ ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మవర్చసి నూనాదా భవన్తి దేవాఏతే
విరాజ్ తయోరైవ నానా ప్రతితిష్ఠన్తి విగ్ంశోవై పురుషాదశహ-
స్త్రా ఆజులయోదశ పద్మాయావావైవ పురుషస్తమాప్వోతిష్ఠన్తి
జ్యోతిగాఽరాయురితి త్రిహః భవన్తీయం వావ జ్యోతిరన్తరిక్షం
గారసావాయురిమావైవ లోకానభ్యారోహన్త్యభిపూర్వం త్రిహః
భవన్త్యభిపూర్వమైవ సువర్గమ్ ॥ ౨౩ ॥ లోకమభ్యారో-
హన్తి యదన్యతఃప్రప్థాన్తి మ్యుర్వివిదగ్ం స్త్రాన్త్యే ప్రప్థాని భ-
వన్తి నవివధత్వాయాజోవై వీర్యం పృష్ఠాన్యోజవవీర్యం మధ్య-
తో దధతే బృహద్రథన్తరాభ్యం యన్తీయంవావరథన్తరమసా

బృహదాభ్యామైవ యన్త్యభో అనయోరైవ ప్రతితిష్ఠన్త్యేతేతై
 యజ్ఞస్యాజ్ఞసాఽయనీ సుతీతాభ్యామైవ సువర్గం లోకం యన్తి పరా
 భౌవా ఏతే సువర్గం లోకమభ్యారోహన్తి యేషరాచీనాని ప్రప-
 ణ్మాన్యప్రయన్తి ప్రత్యజ్ఞ్యోహూభవతి ప్రత్యపరూఢ్యా అహోప్రతి-
 ష్ఠిత్యా ఉభయోర్లోయోర్ బుద్ధో వృత్తిష్టన్యతీరాత్రావభితో
 భవతో బ్రహ్మవర్చసస్యాన్నాద్యప్య పరిగృహీత్యై ॥ ౨౪ ॥

ప్రశ్నః బ్రహ్మ చాన్మచ సువర్గ మైతే సువర్గం త్రయో-
 విగంశతిశ్చ ॥ ౨౫ ॥

అనావాదిత్యోఽస్మిన్మోక ఆస్తీత్యం దేవాగప్రప్యైపరిగృ -
 హ్య సువర్గం లోకమగమయన్పరైరవస్తాత్పర్యగృహ్ణాద్వివాక్షీ -
 ర్యేన సువర్గై లోకే ప్రత్యస్థాపయన్పరైః పరస్తాత్పర్యగృహ్ణాద్వి -
 షేదుపావారోహాన్భవా అనావాదిత్యోఽముష్మిన్మోక పరై రుభయ-
 త్తేపరిగృహీతౌ యత్ప్రప్యన్తి భవన్తి సువర్గమైవ తైర్లోకం యజ్ఞ-
 మానాయన్తి పరై రవస్తాత్పర్యగృహ్ణాన్తి దివాక్షీర్యేన ॥ ౨౬ ॥ సువ-
 ర్గైలోకే ప్రతితిష్ఠన్తి పరై రితిరవస్తాత్పర్యగృహ్ణాన్తి ప్రప్యేదుపావరోహన్తి
 యత్పరైరవస్తాన్మ స్యుగిపరాఞ్చ సువర్గాల్లోకాన్మృద్యేర్లక్య-
 దవస్తాన్మ స్యుగిప్రజానిర్దహేయైరభితో దివాక్షీర్యేన పరస్సమా -
 నోభవన్తి సువర్గ ఏతే నాన్లోక ఉభయతఃపరిగృహ్ణాన్తి యజ్ఞమానా
 వై దివాక్షీర్యేగం సంవత్సరకపరస్సమానోఽభితో దివాక్షీర్యేన

రస్సామానాభవ ని సంవత్సర వ్రాసెనటః ॥ ౨౬ ॥ ప్రతిష్ఠాని
ప్రపంచై దివాక్షిర్వంపాశ్చేపరస్సామానాభిలో దివాక్షిర్వంప-
రస్సామానాభవ ని తస్మాదభిలీకప్రపంచ పాశ్చేభూయిష్టా గ్రహగృ-
హ్యైభూయిష్ఠగ్ శస్య తె యజ్ఞస్యైవ తస్మద్భూతో గ్రీణిం గ్రక్ష-
న్యవీనగ్ంసాయ వప్త గృహ్యన్తే వప్తవై శీకషణ్యోప్రీణాశి
ప్రీణానేవ యజమానేషు దధతి యత్పరాచీనాని ప్రప్తాని భవన్త్య-
ముమైవ తైర్లోకముభ్యారోహ ని యద్దిమం లూకం న ॥ ౨౭ ॥ ప్రతిష్ఠ-
వరోహేయరుద్వామాశ్చేయ్యుర్యజమానాగ్ప్రవా మియేరక్ య-
త్పతీచీనాని ప్రప్తాని భవన్తీమమైవ తైర్లోకం ప్రత్యవరోహన్త్య-
తో అస్మిన్నైవ లోక ప్రతిష్ఠన్త్యసన్తాదాయేంద్రావా అప్రతిష్ఠిత
అసీధన్ ప్రజాపతిముపాధావత్తస్మా ఏతమేకవిగ్ంశతిరాత్రం వ్రాయ-
చ్ఛత్రమాహరతైనాయజత తతోవై న ప్రత్యతిష్ఠన్త్యబహుయాజ-
నాప్రతిష్ఠితః ॥ ౨౮ ॥ స్యన్త ఏకవిగ్ంశతిరాత్రమా-
సీర్దన్వాదశమానాగ్పశ్చతవస్సాయత్తిమలోకా అసావాదిత్య ఏక-
విగ్ంశవ్రతావన్తోవై దేవలోకాన్తేష్యేవ యథాపూర్వం ప్రతిష్ఠ-
న్త్యసావాదిత్యో నన్యరోచత నప్రజాపతిముపాధావత్తస్మా ఏతమే-
కవిగ్ంశతిరాత్రం వ్రాయచ్ఛత్రమాహరతైనాయజత తతో
వై సాహరచత యవనం విద్వాగ్ంస ఏకవిగ్ంశతిరాత్రమాసతై
రోచన్త వైకవిగ్ంశతిరాత్రో ౨౯ ౩౦ రుగ్వాఏకవిగ్ంశోరుచమైవ

సద్భుత్వభో ప్రతిష్ఠామవ ప్రతిష్ఠా హ్యకవిగ్ంశాఽతిరాత్రావభి -
 నో చ తో బ్రహ్మనర్చనస్యపరగృహితైః ॥ ౨౯ ॥

శ్రుత్వా వి దివాక్షీర్త్యైవైతాభయతా నాప్రతిష్ఠితా ఆసత్
 ఏకవింశతీశ్చ ॥ ౩౦ ॥

అర్వాజ్యజ్ఞస్సంశ్చామత్వముప్రాదధి మామభి । ఋషీణాం
 యగిపురోహితః । నిర్దైవం నిర్వీరం కృత్వా విమన్థం తస్మిహి -
 యతాం యోఽన్తా దైవస్తి । శరీరం యజ్ఞశమలం కుసీదం తస్మిన్ధి న దత్తు
 యోఽన్తా దైవస్తి । యజ్ఞయజ్ఞప్య యతైజనేన సంక్రామమామభి ।
 బ్రాహ్మణాప్రతిష్ఠితో దేవా యజ్ఞప్య తపసా తే సవాహమా -
 హువే । ఇప్యైసప్రకృముప ॥ ౩౦ ॥ తైహువైషవాహమ్ । సంతేవృజ్ఞై
 సుక్రతగ్ం సంప్రజాంప్రశూణ । ప్రేహస్థామిధేనీరఘూరావాచ్య -
 భాగావాశ్రుతం ప్రత్యాశ్శుతమాశ్శణామితే । ప్రయాజానూ -
 యాజాన్ధిష్ఠిష్ఠకృతమిడామూశిష ఆవృజ్ఞైసువః । అగ్ని నేద్ద్రోణ సామేష
 సరస్వత్యోవిష్ఠునా దైవతాభిః । యాజ్ఞానువాక్యోభ్యాముపతేహువే
 సవాహం యజ్ఞమాదదేతే వషట్యుతమ్ । స్తుతగ్ం శస్త్రం ప్రతి -
 దరం గ్రహమిడామూశిషః ॥ ౩౧ ॥ ఆవృజ్ఞైసువః । ప్రత్ని సంయా -
 జానుపతేహువే సవాహగ్ం సమిష్ట యజరాదదైతవ । ప్రశూన్సుతం
 పురోడాశాన్సవనాన్యోతయజ్ఞమ్ । దేవాన్ధేన్ద్రానుపతేహువే సవా -
 హుగ్ని ముఖాన్ధోమవతాయేచవిశ్వే ॥ ౩౨ ॥

ఉప్రగ్రహమిదామూళిప్రోద్వాతిగం శచ్చ ॥ ౧౧ ॥

భూతం భవ్యం భవిష్యద్వత్ భాస్వత్ నమః కృషి
యజుర్వత్ భాస్వత్ నమోగాయత్రీ త్రిష్టుజ్జగత్తీవత్ భాస్వత్
నమః పృథివ్య స్త్రీక్షం ద్యౌర్వత్ భాస్వత్ నమోఽగ్నిర్వాయు -
నూర్వోవత్ భాస్వత్ నమః ప్రాణావ్యానోఽపానోవత్ భాస్వ-
త్ నమోఽన్నం కృషివృక్షైర్వత్ భాస్వత్ నమః పితౄత్ర
పాత్రా సత్ భాస్వత్ నమోభూరుభవసువర్వత్ భాస్వత్
నమః ॥ ౩౩ ॥ భువశ్చ త్వరిత ॥ ౧౨ ॥

ఆమెగ్రహ భవన్త్వా ప్రజాతు ఆమాయజ్ఞోవిశతు వీర్య -
వాః । ఆపోదేవీర్వజ్ఞియా మాఽఽవిశన్తు ప్రహస్రస్య మాభూమా
మాప్రహసీత్ । ఆమెగ్రహాభవత్వా పురూరుక్షుతశ్చైమాఽఽ
విశతాగ్ం నమీచీ । ఆదిత్యారుద్రావసనౌ మే సదసోఽప్రహస్రస్య
మాభూమామా ప్రహసీత్ । * ఆమోఽగ్నిష్టోమో విశతూక్థ్య -
శ్చాతిరాతోమాఽఽవిశత్వావిశర్వరః । తిరోఅహ్నియామాసు వ -
తా ఆవిశన్తు ప్రహస్రస్య మాభూమామా ప్రహసీత్ ॥ ౩౪ ॥

అగ్నిష్టోమో విశత్వష్టాదశచ ॥ ౧౩ ॥

అగ్నినా తపోఽన్వభవత్వాచాబ్రహ్మ మణినా రూపాణీన్ద్రేణ
దేనావాతేన ప్రాణాన్ఘ్నైర్దేద్యాం పస్త్రీమపా నక్షత్రాణియ -
మస పితౄనాన్ఘ్నా మమహ్యత్పలేననాదేయానజగరేణ సర్వా -
వాన్యప్రేణారణ్యవృక్షాన్జ్యోనేన పత్రత్రితో వృష్ణాఽశ్వనృషభే

గాబ్రెహాజావ్రష్టినా[॥] ద్వీహిణా[॥] అన్నవి యతనోపధ్యక్ష -
గ్రాథేన వసస్పతీనుదుష్పరైశ్చ[॥] గాయత్రియా భద్రాగోంఃత్రిపు -
తాస్తామాన్భౌష్టశనవాచమ్ ॥ ౩౫ ॥ బ్రాహ్మశాస్త్రకంచ ॥ ౧౪ ॥

స్వాహాః ౨౭భిమాధీతాయస్వాహాః స్వాహాః ౨౭భీతం మనశ్చ
స్వాహాః స్వాహాః మనః ప్రజాపతయై స్వాహాః కాయస్వాహాః కశ్చేస్వా-
హాః కత్తమస్వేస్వాహాః ౨దిత్యై స్వాహాః ౨దిత్యై మహ్యే స్వాహాః ౨ది-
త్యై సుమృతీకాయై స్వాహాః సరస్వత్యై స్వాహాః సరస్వత్యై బ్రహ్మత్యై
స్వాహాః సరస్వత్యై పాతకాయై స్వాహాః పూజ్యై స్వాహాః పూజ్యై (పప-
భ్యాయస్వాహాః పూజ్యై వరధిపాయస్వాహాః త్వష్ట్రే స్వాహాః త్వష్ట్రే తు-
రీషాయ స్వాహాః త్వష్ట్రే) పురుషాయ స్వాహాః విష్ణవై స్వాహాః విష్ణ-
వేనిఖిల్యపాయస్వాహాః విష్ణవేనిభూయపాయస్వాహాః సర్వస్యై స్వాహాః॥
పురుషాయ స్వాహాః దశచ ॥ ౧౫ ॥

దృష్టస్వప్న హాసాభ్యాన్ స్వాహాహాహాభ్యాన్ స్వా-
హా ముఖాయస్వాహా నాసికాభ్యాన్ స్వాహాఽక్షిభ్యాన్ స్వాహాః
కణాభ్యాన్ స్వాహాః పారశ్రుతప్రాఽవార్యేభ్యంపక్ష్యభ్యస్వాహాః -
ఽవారశ్రుతపగి ప్రార్యేభ్యంపక్ష్యభ్యస్వాహాః శీఘ్రస్వాహాః భూ-
భ్యాన్ స్వాహాః లలాటాయస్వాహాః మూర్ధ్నేస్వాహాః ముస్తిమా-
యస్వాహాః కేశేభ్యస్వాహాః వహాయస్వాహాః ద్రివాభ్యస్వాహాః
ప్రాధైభ్యస్వాహాః కిశనాభ్యస్వాహాః సంతాపాయస్వాహాః పాదస్వా-

యస్వాహా పాశ్వాభ్యాన్ స్వాహా ॥ ౩౨ ॥ అగ్ంసాభ్యాన్
స్వాహా దోషభ్యాన్ స్వాహా బ్రాహ్మభ్యాన్ స్వాహా జఙ్ఘభ్యాన్
స్వాహా శ్రోణీభ్యాన్ స్వాహామూరుభ్యాన్ స్వాహాఽస్త్రీవద్యాభ్యాన్
స్వాహా జఙ్ఘభ్యాన్ స్వాహా భసదేస్వాహా శిఖిదైభ్యస్సాహా వా
లహనాయస్వాహాఽజ్ఞాభ్యాన్ స్వాహా శేపాయస్వాహా రేలేపై
స్వాహా ప్రజాభ్యస్సాహా ప్రజననాయస్వాహా ప్రద్యుభ్యస్సాహా శుభే
భ్యస్సాహా లోమభ్యస్సాహా త్వచేస్వాహా లోహితాయస్వాహా
క్షూగ్ంసాయస్వాహా సావభ్యస్సాహాఽఫభ్యస్సాహా ముజ్జభ్య-
స్సాహాఽక్షేభ్యస్సాహాఽఽ త్వచేస్వాహా సర్వస్తేస్వాహా ॥ ౩౩ ॥

పాశ్వాభ్యాన్ స్వాహా ముజ్జభ్యస్సాహా వట్ట ॥ ౧౬ ॥

అజ్ఞాతాయ స్వాహాఽజ్ఞాప్రకాయ స్వాహా శితిపదే స్వా-
హా శితికుదై స్వాహా శితిరస్థాయస్వాహా శితిప్రపాయస్వా-
హా శితిగ్ంసాయ స్వాహా పుష్పకణాయస్వాహా శితిశ్లోషా-
యస్వాహా శితిభ్రవైస్వాహా శితిభసదేస్వాహా శ్వేతానుకాశా-
యస్వాహాఽజ్ఞాయ స్వాహా లలామాయస్వాహాఽసితక్షవై స్వాహా
శృష్టితాయస్వాహా రోహితైతాయస్వాహాఽరుదైతాయస్వాహాద్యు-
శాయస్వాహా క్షిదృశాయస్వాహా తాదృశాయస్వాహా ప్రదృశాయ
స్వాహా విసదృశాయస్వాహా సుసదృశాయస్వాహా రూపాయస్వాహా
ర్వస్తేస్వాహా ॥ ౩౪ ॥ రూపాయస్వాహాద్వేచ ॥ ౧౭ ॥

కృష్ణాయస్వాహా శ్వేతాయస్వాహా పిశగ్నేయస్వాహా సార-
 క్షాయస్వాహా లఘుణాయస్వాహా కౌరాయస్వాహా బృహస్పత్యాయస్వాహా
 సత్తులాయస్వాహా రోహితాయస్వాహా శోణాయస్వాహా త్యావాయ
 స్వాహా త్యామాయస్వాహా పాతలాయస్వాహా సురూపాయస్వాహా
 సురూపాయస్వాహా విరూపాయస్వాహా సరూపాయస్వాహా ప్రతిరూ-
 పాయస్వాహా శబలాయస్వాహా కమలాయస్వాహా పృథ్వీదైస్వాహా
 పృథ్వీస్తకాయస్వాహా సవన్ సైస్వాహా ॥ ౪౦ ॥

కృష్ణాయమట్చ త్వారిగ్ శత ॥ ౧౮ ॥

ఓషధీభ్యస్సాస్విత్ మూలేభ్యస్సాస్విత్ తూలేభ్యస్సాస్విత్
 కాణ్డేభ్యస్సాస్విత్ పతశేభ్యస్సాస్విత్ పుష్పేభ్యస్సాస్విత్ ఫలేభ్య-
 స్సాస్విత్ గృహీతేభ్యస్సాస్విత్ లగృహీతేభ్యస్సాస్విత్ లవపన్నే-
 భ్యస్సాస్విత్ శయానేభ్యస్సాస్విత్ సర్వస్తేస్వాహా ॥ ౪౧ ॥

ఓషధీభ్యశ్చ త్వారిగ్ శతిః ॥ ౧౯ ॥

వనస్పతిభ్యస్సాస్విత్ మూలేభ్యస్సాస్విత్ తూలేభ్యస్సాస్విత్
 పుష్పేభ్యస్సాస్విత్ శాఖాభ్యస్సాస్విత్ పక్షేభ్యస్సాస్విత్ పుష్పే-
 భ్యస్సాస్విత్ ఫలేభ్యస్సాస్విత్ గృహీతేభ్యస్సాస్విత్ లగృహీతేభ్య-
 స్సాస్విత్ లవపన్నేభ్యస్సాస్విత్ శయానేభ్యస్సాస్విత్ శిష్టాయస్వా-
 హా లతిశిష్టాయస్వాహా పరిశిష్టాయస్వాహా సగ్ శిష్టాయస్వాహా
 చ్చిష్టాయస్వాహా రిక్తాయస్వాహా లరిక్తాయస్వాహా ప్రరిక్తాయస్వా-
 హా సగ్ రిక్తాయస్వాహా ద్రిక్తాయస్వాహా సవన్ సైస్వాహా ॥ ౪౨ ॥

వనస్పతీభ్య స్సన్ధోభ్యశ్చిష్టాయ రిక్తాయవట్చ త్వరిగంశత్ ।

ప్రజవం బ్రహ్మవాదినగఃమైషవా ఆప్త ఆదిత్య ఉభయౌ
ప్రజాపతిరన్వయన్నిన్ద్రోవై నదృజ్జిన్ద్రోవై శీథిలగప్రజాపతిరకామ-
యతాన్నాదస్స పరాక్షసావాదిత్యైర్వృక్షభూతమా మేఽగ్నినా
స్వాహాఽఽధిందద్యౌఽజ్ఞైతాయ కృష్ణాయకావధీభ్యో వప్తస్స -
తీభ్యో విగంశతిః ॥ ౨౦ ॥

ప్రజవం ప్రజాపతిర్యదభన్దౌమంతే హువేసవాహమోష -
ధీభ్యో ద్విచత్వరిగంశత్ ౨౧ ॥ ప్రజవన్సవన్తైస్సాహః ॥

హరిః ఓమ్ ॥ శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

కృష్ణయజుర్వేదే సప్తమకాండే

తృతీయప్రశ్నస్సమాప్తః.

చతుర్థప్రశంసార మ్భిః

హరిః ఓమ్ ॥

బృహస్పతిరకామయత శ్రద్ధాదైవా దధీర్లగ్నచ్ఛయం పురో -
 ధామితి స ఏతం చతుర్విగ్శతిరాత్రమపశ్యతమాహురతైనాయ -
 జత తతోవై తస్మైశ్రద్ధావా అదధతాగచ్ఛత్పురోధాం యవ్వవం వి -
 ద్వాగ్శంశ్చతుర్విగ్శతిరాత్రమాసతై శ్రద్ధాభ్యా మమమ్య దధతై
 గచ్ఛన్తి పురోధాం జ్యోతిగాఽరాయురితి త్య్రహ భవ స్త్రీయం వావ
 జ్యోతిర్న నరిక్షం గారనావాయుః ॥ ౧ ॥ ఇమావై లోకావ -
 భ్యరోహన్త్యభిపూర్వం త్య్రహభవన్త్యభిపూర్వమైవ సువర్గం లో -
 కమభ్యరోహన్త్యసత్త్వం వావతద్యదభిష్టామం యచ్ఛన్తామాభ -
 వన్తి తేనపత్రం దేవతా ఏవ ప్రృష్ఠైరవరుణతే ప్రశుశ్చన్తోమైరో -
 జావైవీర్యంప్రహసి ప్రశవశ్చన్తామా ఓజస్యైవ వీర్యైవశుక్రం ప్రతి
 తిష్ఠన్తి బృద్రభన్తరాభ్యాం య స్త్రీయం వావరభన్తరమసా బృహ -
 దాభ్యామైవ ॥ ౨ ॥ యన్త్యభోలనయారైవ ప్రతితిష్ఠన్త్యేతేనై
 యజ్ఞస్యోక్తాసాఽయనీమృతిరాభ్యామైవ సువగ్గం లోకం యన్తి చతు -
 ర్విగ్శతిరాతో భవతి చతుర్విగ్శతిర్దమసాస్సంవక్సరస్సంవ -
 క్సరస్సువగ్గం లోకస్సంవక్సరైవ సువర్గం లోకే ప్రతితిష్ఠన్త్యభో చ -

తుర్విగ్ంశత్యక్షరాగాయ త్రిగ్రామ త్రిబ్రహ్మవర్చసంగాయ త్రి -
యైవ బ్రహ్మవర్చసమవరున్ధతేతిరాత్రావభిత్ భవతో బ్రహ్మ -
వర్చసస్యపరిగృహీత్యై ॥ ౩ ॥

శ్రీతనావాయురాభ్యామైవ పచ్చచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧ ॥

యథావై మనుష్య ఏవం దేవా అగ్రాప్రస్తాకామ -
యన్తావర్తిం ప్రాప్తానం మృత్యుమప్రహత్యదైవీగ్ం ప్రగ్ంసదం గ -
చ్ఛేమతి తప్తతం చతుర్విగ్ంశతిరాత్రమపశ్యన్తమాహార నానా -
యజన్తతతావై తెవర్తిం ప్రాప్తానం మృత్యుమప్రహత్య దైవీగ్ం
ప్రగ్ంసదమగచ్ఛక్ య ఏవం విద్వాగ్ంసశ్చతుర్విగ్ంశతిరాత్ర -
మావతేవర్తిమైవ ప్రాప్తానమప్రహత్య శ్రియం గచ్ఛన్తిశ్రీరహి -
మనుష్యస్య ॥ ౪ ॥ యో దేవీ ప్రగ్ంసజ్జ్యోతిరతిరాత్రోభవతి ను -
వర్తస్య లోకస్యానుభ్యత్యై పుష్క్యక్షతాహాభవతి మద్యాముత -
వస్సంవధనర స్తం మాసాఅర్థమాసాముతవగ్ప్రవిశ్యదేవీగ్ం ప్రగ్ం -
సదమగచ్ఛక్ య ఏవం విద్వాగ్ంసశ్చతుర్విగ్ంశతిరాత్రమాసతే
సంవధనరమైవ ప్రవిశ్య వస్యనీగ్ం ప్రగ్ంసదం గచ్ఛన్తి త్రయస్త్రి -
యస్త్రిగ్ంశా అవస్తాద్భవన్తి త్రయస్త్రియస్త్రిగ్ంశాగ్ం పరస్తాత్త్రి -
యస్త్రిగ్ం శై రెవౌభవతోవర్తిం ప్రాప్తానమప్రహత్యదైవీగ్ం
ప్రగ్ంసదంమధ్యతః ॥ ౫ ॥ యో గచ్ఛన్తి పృథ్వాని హిదేవీప్రగ్ం -
సజ్జామివా ఏతత్కూర్వన్తియస్త్రియస్త్రియస్త్రిగ్ంశా అవస్థాన్చ
నుద్యేవనిరుక్తో భవన్తి తేనాహిమూర్ధ్వానీ పృథ్వానీ భవన్త్యూర్ధ్వా -

శ్చంద్రామా ఉభాభ్యాగ్ం దూపాభ్యాగ్ం సువర్ణం లోకం య స్తవ -
 త్రింవా ఏతద్యదభంద్రామం యచ్ఛంద్రామా భవన్తి తేనైవత్రిం
 దైవతా ఏవప్రప్తైరవరున్ధతే ప్రశూశ్చంద్రామైరొజ్జా నైవీర్యం ప్ర -
 ప్తాని ప్రశవః । ౧ ॥ శ్చంద్రామా ఓజస్వీవ వీర్యేషుషు ప్రతితి -
 ష్ఠన్తి త్రయస్త్రియస్త్రిగ్ం శా అవస్తాద్భవన్తి త్రయస్త్రియస్త్రిగ్ం -
 శాశిపరస్తాన్తస్యే ప్రప్తాన్యూరైవై త్రయస్త్రిగ్ం శా ఆత్మాప్రప్తా -
 న్నాత్మకే ఏవ తద్యదభమానాశ్చర్జనప్తాన్తాన్తస్యే బృహద్రథ -
 రాభ్యం యస్త్రియం వావరథ స్తరమసా బృహదాభ్యామైవ య -
 స్త్యభో అనయోరైవ ప్రతిష్ఠన్త్యైతేనై యజ్ఞస్యైజ్జనాయనీ
 సురీతాభ్యామైవ । ౨ ॥ సువర్ణం లోకం యన్తి పరాశ్చావా
 ఏతే సువర్ణం లోకమభ్యారోహన్తి యేపరాచీనాని ప్రప్తాన్యూత -
 యన్తి ప్రత్యక్షైర్హవాభవతి ప్రత్యవయాభ్యా అథో ప్రతిష్ఠిత్యా
 ఉభయోర్లోకయోర్ముద్ధ్వోత్తిష్ఠన్తి త్రివృతోఽధిత్రివృత్తముప -
 యన్తి స్తోమానాగ్ం సంపత్త్యై ప్రభవాయజ్యోతిరగ్నిష్టామా భవ -
 త్యయం వావసకుయోఽస్తాదేవ తేనైవయాన్యయన్తి చతుర్విగ్ం శతి -
 రాతోభవతి చతుర్విగ్ం శతిరర్థమసాస్సంవథ సురస్సంవథ సురస్స -
 వర్గోలోకస్సంవథ సురైవ సువర్ణైలోకే ప్రతిష్ఠన్త్యైతే చతుర్విగ్ం
 శత్యక్షరా గాయత్రీ గాయత్రీ బ్రహ్మవచాసం గాయత్రీయైవ
 బ్రహ్మవర్చసమవరున్ధతేతిరాత్రావభిలో భవతో బ్రహ్మవర్చసవ్య
 పరిగృహీత్యై । ౩ ।

మమవ్యస్య మధ్యతః క్షతవస్తాభ్యామైవ సంవత్సరశ్చతు -
వింశతిశ్చ । ౨ ।

ఋతా వా ఇయమహోమకాఽఽనీథాఽకామయతాషధీభి-
ర్వవస్పతిభిః ప్రజాయేయేతి నేతాస్త్రీగ్ంశత్తగ్ంరాత్రీరపశ్యతతావాఇ-
యమౌషధీభివావస్పతిభిః ప్రజాయత యేప్రజాకామాః ప్రశుకా-
మాస్సస్య నైవతా ఆసీరన్వైవ జాయ నైప్రజయా ప్రశుభీరియంబా
అశుభ్యన్వైతాం విరాజమపశ్యతామాత్పన్తిత్వాన్వాత్సమహారు-
ద్ధాషధీః । ౩ । ~~తా~~ వవస్పతిప్రజాం ప్రశూ నైవావర్ధత సాజైమా-
నం మహిమానమగచ్ఛద్య ఏవం విద్వాగ్ంస ఏతా ఆనతే విరా-
జమైవాత్పన్తిత్వాన్వాత్సమహ రుద్ధతే వధాన్త ప్రజయా ప్రశుభి-
జైమానం మహిమానం గచ్ఛన్తి జ్యోతిరతిరాత్రాభవతి సువర్ణస్య
లోకస్యానుభావ్యత్యై పృథ్వీష్టడహూభవతి వడ్వాఋతవ వృత్తం
హేనిప్రప్తీరవహూవహ్వరోహ స్త్యౌతుభి సంవత్సరం తే సంవత్సరఏవ
। ౧౦ । ~~తా~~ ప్రతితిష్ఠన్తి త్రయస్త్రిగ్ంశా త్రీయస్త్రిగ్ంశముప-
యన్తి యజ్ఞవ్య సంకత్యా అథోప్ర జాపత్తిర్వై త్రయస్త్రిగ్ంశగ్ప్ర-
జాపతిమేవారభంత ప్రతిష్ఠిత్యై త్రిణలౌ భవతి విజత్యా ఏకవిగ్ం-
శాభవతి ప్రతిష్ఠిత్యా అథౌరుపమైవాత్పన్తధతే త్రిపుడగ్మృద్యువతి
షోష్టాసమైవ తేవ నిడహూన్తాఽథోతేజో వైదివృతేజ ఏవాత్పన్-
తధతే పశ్చాదశఞ్చన్తిస్తామాభవతీన్ద్రియమైవాప । ౧౧ । ~~తా~~ రు-
ద్రాజై ప్రప్రదశో భవత్యన్వాత్సమహర్ద్యా అథౌప్రైవతేన జా

యన్త ఏకవిగ్ంశో భవతి ప్రతిష్ఠిత్యా అథారుచమేవాత్తద్ధతే చతు-
ర్విగ్ంశో భవతి చతుర్విగ్ంశతిరద్ధమాసాసంవత్సరసంవత్సరస్సం-
వత్సరసంవత్సరవత్సర సువత్సరసంవత్సర ప్రతిష్ఠిత్యభో వత్సరే వి-
త్సరవా విత్సరవాసోభవన్తి యవ్వం విద్వాగ్ంస వత్సర ఆసతే
చతుర్విగ్ంశాత్ప్రతిష్ఠిత్యవయన్తి సంవత్సరవత్సర ప్రతిష్ఠిత్యయ ॥ ౧౨ ॥

దైవతా అభ్యుదయోవాన్తిరయస్త్రిగ్ంశాత్ప్రతిష్ఠిత్యగ్ంశముపయన్తి
రయస్త్రిగ్ంశద్వై దైవతా దైవతాస్త్రిగ్ంశ ప్రతిష్ఠిత్యత్రిగ్ంశాభవతి-
మైవైలోకాస్త్రిగ్ంశ వత్సర లోకేషు ప్రతిష్ఠిత్యద్వై ద్వావేకవిగ్ం-
శాభవతరి ప్రతిష్ఠిత్యాఅథారుచమేవాత్తద్ధతే బహువత్సరదశినా
భవన్తి తస్మాద్బహువత్సరప్రతిష్ఠిత్యయదేతే స్తామావ్యతివత్సర
భవన్తి తస్మాద్వియమావధీభిరవత్సరప్రతిష్ఠిత్యయ ॥ ౧౩ ॥

వ్యతివజ్యన్తే ప్రజయా వత్సరభిరవత్సర విద్వాగ్ంస వత్సర
ఆపతేకృష్ణా వా వత్సర సువత్సర లోకం యన్త్యచావచాన్
హిస్తామానుపయన్తి యదేతే త్వాద్వాగ్ంశ్చాస్తామా భవన్తి కృష్ణావత్సర
సువత్సర లోకంయన్త్యభయారభ్యో లోకయోగికల్పతే త్రిగ్ం-
శదైవతాస్త్రిగ్ంశదక్షరా విరాడన్నం విరాద్విరాడైవాన్నాద్వయవ
యన్తేతిరాత్రావభిరభవత్సరాన్నాద్వయవ పరిగృహీత్యై ॥

ఓషధీసంవత్సర వత్సర ప్రతిష్ఠిత్య వ్యతివజ్యత్సరాన్న వత్సర-
శచ్చ ॥ ౩ ॥

ప్రజాపతిస్సువర్గం లోకమైత్రం దేవాయేన యేనఛస్తసాను
 ప్రాయుజ్జిత తేననామ్న వస్తవతా ద్వాత్రిగ్శతద్ రాత్రీరపత్య -
 ద్వాత్రిగ్శదక్షరానుష్టుగానుష్టుభరి ప్రజాపతిస్సేన్వైవ ఛస్తసా
 ప్రజాపతిమూర్వాపైభ్యరుహ్య సువర్గం లోకమాయై య ఏవం
 విద్వాగ్శ వస్తా ఆసతై ద్వాత్రిగ్శదేతా ద్వాత్రిగ్శదక్షరా -
 నుష్టుగానుష్టుభరి ప్రజాపతిస్సేన్వైవ ఛస్తసా ప్రజాపతిమూ -
 ర్వాశ్రియం గచ్ఛన్తి || ౧౫ || శ్రీహి మనుష్యస్య
 సుప్రగ్లోకా ద్వాత్రిగ్శదేతా ద్వాత్రిగ్శదక్షరానుష్టుగా -
 నుష్టుభుర్వామేవ వాచమామ్నవన్తి సర్వ వాచా వద్దితారో భవన్తి
 వర్షేహి శ్రియం గచ్ఛన్తి జ్యోతిశ్శాఠాయురితి త్రిహా భవన్తి -
 యం వావ జ్యోతిరన్తరిక్షం గౌరసావాయురిమానైవ లోకానభ్య -
 రోహన్యభిపూర్వం త్రిహాభవన్యభిపూర్వమేవ సుప్రగ్లోకమ -
 భ్యరోహన్తి బృహద్రథస్తరాభ్యాయన్తి || ౧౬ || శ్రియం
 వావ రథస్తరమసాబృహదాభ్యమేవ యన్యథో అనయో రైవ
 ప్రతిష్ఠన్త్యైతే వైయజ్ఞస్సౌజ్ఞసాయనీ సురీతాభ్యమేవ సుప్రగ్ం
 లోకం యన్తి పరాశ్చోవా ఏతే సువర్గం లోకమభ్యరోహన్తి యేపరా -
 చన్యహానుప్రయన్తి ప్రత్యజ్జ్యోహాభవతి ప్రత్యవరూఢ్యా అథో
 ప్రతిష్ఠిత్యా ఉభయో ర్లోకయోర్ ఋథ్స్వేతిష్ఠన్తి ద్వాత్రిగ్శదే -
 తాస్తానాం యాస్త్రిగ్శ త్రిగ్శదక్షరావిరాడన్తం విరాడ్విరాడే -
 వాన్నాద్యమవరుణతై యే ద్య అహారాత్రే ఏవతే ఉభాభ్యగ్ం

సూచకాభ్యాం సుప్తగంధాశం యన్యతరాత్రావభిత్ భవన్తం పరి
గృహీత్యై ॥ ౧౭ ॥

గచ్ఛన్తి యన్తిత్రిగంశదక్షరా ద్వావిగంశతిశ్చ ॥ ౧౮ ॥

ద్యేవావదేవ నత్తే ద్వాదశాహశ్చైవ త్రయస్త్రిగంశద -
హశ్చ యఏవం విద్వాగ్ం సప్త యస్త్రిగం శదహమాసతే ప్రాతా -
దేవ దేవతా అభ్యారోహన్తి యథాఖిలున్తే శ్రేయావభ్యాహాభరి
కామయతే తథాశరత్తి యద్యప్రవిధ్యతి పాపీయాన్భవతి యదినావ -
విధ్యతి నదృశ్య ఏవం విద్వాగ్ం సప్త యస్త్రిగం శదహమాసతే
విప్రావనా భ్రాతృవైశాప ర్తన్తే అహరాభ్యంతో వా ప్రతాదేవా అగ్ని
అహరగ్ ॥ ౧౯ ॥ అహరగ్ అభ్యంతాహరేక్షస్తాభిర్వై తే ప్రా -
భాహుగాధున్నతక్ య ఏవం విద్వాగ్ం సప్త యస్త్రిగం శదహ -
మాసతే సర్వ ఏవ ప్రాభాహుగృహ్నువన్తి సర్వే గ్రామణీయం ప్రా -
శ్నువన్తి పశ్చాహా భవన్తి పశ్చాహా ఋతవస్సంవత్సర ఋతుప్రే -
వ సంవత్సరే ప్రతితిష్ఠన్త్యహో పశ్చాత్రాపక్షిరిపాక్షి యజ్ఞో
యజ్ఞ మేవావరుణతే త్రిశ్శాశ్వినాసీ భవన్తి త్రయశ్శమలోకా ఏ -
షు ॥ ౨౦ ॥ ఏవ లోకేషు ప్రతితిష్ఠన్త్యహో త్రిణివై యజ్ఞస్యద్వి -
యాణితావైవావరుణతే విశ్వవిజృంభవత్సన్న్యాద్యస్యావరుణ్యై న -
ర్వపుష్టోభవతి సర్వస్యాభిజిత్యై వాగై వద్వాదశాహమాయత్పుర -
స్తాద్వాదశాహముపేయరసాప్తాం వాచముపేయరుప్రదాసుక్త -
ప్తాం వాహస్త్రిమపరిష్టాద్వాదశాహముప యన్త్యాప్తామేవ వాచ -

మనము ని తస్మాద్దపరిష్కారాచావదామో ౭ వా ప్రశ్నమ్ । ౨౦
 వై దేశరాత్రేణ ప్రజానతిప్రజా అపృజత యద్దేశరాత్రోభవతి ప్ర-
 జావన తద్యజమానాన్పుజన్త వ్రతాగ్ంక్షావా ఉదజ-శ్శ్చల్యాయ-
 నస్సత్రిస్యధ్ధికమువాప్తయద్దేశరాత్రో యద్దేశరాత్రోభవతి సత్త్రి-
 శ్శుద్ధాన్య అథోయదేవ పూర్వైష్వహస్సు విలోమక్రియతై తస్యై
 వైషాకా నిర్వ్యవస్థికావావ్రతారాత్రయో యజమానావిత్వజగ్నహః-
 తీరాత్రేణ పూర్వాష్టాదశ సహతిరాత్రేణో త్రైరాష్టాదశయ ఏవం
 విద్వాగ్ంస ప్రాయ స్త్రిగ్ంశదహమాసత ఐషాం ద్వ్యవస్థికాప్రజా జా-
 యతైతిరాత్రావభిత్వా భవతరిపరిగృహీత్యై ॥ ౨౧ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

[illegible]

జోదై వీర్యం పృథ్విని ప్రకవశ్చన్ద్రోమా ఓజస్యైవ । ౨౩ । వీర్యే
ప్రళుప్తు ప్రతిష్ఠన్తి షట్త్రింశత్కాత్రోభవన్తి షట్త్రింశదక్ష-
రా బృహతీశాహసాతాపకత్రా బృహత్తైవ ప్రళూసవరున్ధతే
బృహతీ భస్మస్థాన్ స్వారాజ్యమాశ్నుతా శ్చువతే స్వారాజ్యం
యవవం విద్వాగ్ంసష్టత్త్రింశద్దాత్రమాసతే నువర్ణమైవ లోకం
యస్త్యతిరాత్రా వభితో భవతస్తువర్ణస్య లోకస్య పరిగృహీత్యైః ।

అతిరాత్ర పీజస్యైవ షట్త్రింశచ్చ ॥ ౨౪ ॥

ససేష్టాహలప్రత్యోకామయత విద్వయ ప్రజామభి సాదాసా-
స్థ్యవేయమితి సవితమేకస్తాన్న పశ్చాతమపశ్యతమాహూతైసా-
యజతతతావై సావిత్తత ప్రజామభిసాదాసానభవద్య ఏవం వి-
ద్వాగ్ంస ఏకస్తాన్న పశ్చాతమాసతే విద్వన్తే ప్రజామభి శ్రాతృ-
వ్యాశ్చవన్తి త్రయస్త్రీపుతోఽగ్నిష్టోమా భవన్తి వజ్రస్యైవ ముఖ-
గ్ం సగ్ం శ్యన్తి దశ పశ్చదశాభవన్తి పశ్చదశోవజ్రః । ౨౫ ।
తా వజ్రమైవభ్రాతృవ్యేభ్యః ప్రహరన్తి హోదశిమద్దశమమహార్భవతి
వజ్రప్రవవీర్యం దధతి ద్వాదశ సప్తదశాభవన్త్యన్నా దశస్యావరుద్ధ్యా
అథోవైవతైహాయన్తై పృష్ఠ్య వజ్రహూభవతి వద్వాముతవజ్ర-
త్ప్రపృథానీ ప్రృథేరైవ రూప్రన్వారోహన్త్యైతుభిస సంవత్సరం తే
సంవత్సర ఏవ ప్రతిష్ఠన్తి ద్వాదశైక విగ్ంశా భవన్తి ప్రతిష్ఠిత్యా
అథోరుచమైవాత్మన్ ॥ ౨౬ ॥ దధతే బ్రహవష్టాదశినా భవన్తి విజ-
త్యైవ వజ్రస్యైవ సానభవన్తి వద్వాముతవజ్రముతుప్తైవ ప్రతిష్ఠన్త్యూనా-

తిరిక్తా వా ఏతారాత్రయ ఊనాస్తద్యదేకస్యైవ పంచాశదతిరిక్తా -
 స్తద్యద్భూయసీతస్తావత్సారిగ్ శత ఊనాచ్ఛఖలువా అతిరిక్తాచ్ఛ
 ప్రజాపతిరిప్రాజాయతయే ప్రజాకామాగ్ ప్రశుకామాస్యస్యస్తవతా
 ఆసీర్నస్త్రివహాయ నై ప్రజయాప్రశుభిర్వైరాజోవా ఏషయజ్ఞా య-
 దేకస్తాన్నపశ్చాశోయ ఏవం విద్వాగ్ సంవకస్తాన్నపశ్చాశమాసతే
 విరాజమైవ గచ్ఛన్త్యన్నాదాభవన్త్యతిద్రాత్రావభితో భవంతాః -
 న్నాద్యప్య పరిగృహీత్యై ॥ ౨౭ ॥

వజ్ర ఆత్మస్త్రిజయాద్వావిగ్ శతిశ్చ ॥ ౨ ॥

సంవత్సరాయదీక్షివ్యమాణా ఏకాష్టకాయాం దీక్షేర-
 న్నైషావై సంవత్సరస్య పత్నీయదేకాష్టకైతస్యాంవా ఏష ఏతా-
 గ్ శత్రుం వసతి సాక్షాదేవ సంవత్సరమారభ్య దీక్షన్త ఆత్మాం
 వాఏతేసంవత్సరస్యాభిదీక్షన్తైవఏకాష్టకాయాం దీక్షన్తైస్తనా -
 మానాప్రతూ భవతోవ్యస్తంవా ఏతే సంవత్సరస్యాభిదీక్షన్తైవ
 ఏకాష్టకాయాం దీక్షన్తైస్తనామానాప్రతూ భవతగ్ ఫలునీపూ-
 ణామాసే దీక్షేరన్తుఖంవా ఏతత్ ॥ ౨౮ ॥ సంవత్సరస్య
 యత్ఫలునీపూర్ణమాసో ముఖతప్తవ సంవత్సరమారభ్య దీక్షన్తై త-
 న్యైక్తేవ విరాయథాంమే ఘేవిషూవాన్తస్సంపద్యతే చిత్రాపూ -
 ర్ణమాసే దీక్షేరన్తుఖంవా ఏతథ్సంవత్సరస్య యచ్ఛిత్రాపూర్ణమాసో
 ముఖతప్తవ సంవత్సరమారభ్య దీక్షన్తైతప్య నకాచనవిరాయభవతి
 చతుర్హే పురస్తాత్పూర్ణమాస్యేదీక్షేరన్తమేకాష్టకాయాం ౨౯ -

యస్సంపద్యతే తేనైకాష్టకాం సప్తమృత్యుర్వృత్తి తేమామ్ । ౨౯ ।
 పూర్వప్రకృత్యుత్తానంపద్యతే పూర్వప్రకృతం మాసాత్తథి సంపద్యతై
 తేపూర్వప్రకృతీష్టన్తి తాను తిష్ఠత ఓషధయో వస్తస్పతయో -
 నూ తిష్ఠన్తి తాను బ్రాహ్మణీ క్షితిరనూ తిష్ఠత్యరాక్షురిమే యజ -
 మానాఇతి తదనుసర్వ రాక్షువన్తి । ౩౦ ।

వ్రతచ్ఛమృత్యుర్వృత్తి తేమాం చతుస్త్రిగంశచ్చ । ౩౧ ।

సుప్రగణంవావ్రతే లోకంయన్తి యేస్తత్త్రిముషయస్త్యభీష్ఠత
 ఏవ దీక్షాభీదాత్తానగ్గ్ శ్రవయన్త ఉప్రసద్ధిద్వాన్వభ్యాం లామావ
 ద్యన్తి ద్వాభ్యాం త్వచం ద్వాభ్యామప్రద్వాన్వభ్యాం మాగ్ంసం
 ద్వాభ్యామస్థిద్వాభ్యాం మజ్జానమాత్తదక్షిణంవై పత్రిమాత్తాన -
 మైవ దక్షిణంవ్రత్యా సుప్రగణంలోకం యన్తి శిఖామను ప్రవ -
 సస్త్రబుద్ధ్యా అభౌ రఘేయాగ్ంసస్సుప్రగణం లోకమయ్యమైతి ॥ ౩౧ ॥
 సువర్గం పంచాశత్ । ౩౨ ॥

బ్రహ్మ వాదినో వదన్త్యతిరాత్రపరమాయజ్ఞక్రతూవాం
 కస్తాత్తం ప్రథమముపయన్తి త్రైతద్వా అగ్నిష్టోమం ప్రథమముప
 యన్త్యత్యోక్త్యమథహోదశినమథాతిరాత్రమనుపూర్వమైవై తద్యజ్ఞ -
 క్రిమానుపేత్య తానాలభ్య పరిగృహ్య సోమమైవై తత్ప్రపన్త ఆ -
 సతై జ్యోతిష్టోమం ప్రథమముపయన్తి జ్యోతిష్టోమైవై సోమానాం
 ముఖం ముఖత ఏవస్తోమాన్ప్రియుజ్జతైతై ॥ ౩౨ ॥ సగ్గ్ స్తుతా వి -
 రాజమభి సంపద్యతై ద్వేచర్వావతిరిచ్యతై ఏకయాగారతి రిక్త ఏక -

యాఽఽయురూనస్సువగోఽవై లోకా జ్యోతిరూర్దివరాఙ్గువర్గమేవ
తేనలోకంయన్తి రథస్తరం దివాభవతి రథస్తరం నక్తమిత్య -
హుర్భ్రష్టవాదిన్ద్రోకేన తదజ్ఞామీతి సాధరం తృతీయపవనే బ్ర -
హ్మసామంబృహత్తన్ద్ర్యతో దధతి విధృత్యై తేనాచామి || 33 ||

తవకాన్తపక్షాశ్చ || ౧౦ ||

జ్యోతిష్టోమం ప్రథమముప యస్యస్మిన్నైవ తేన లోకే
ప్రతితిష్ఠన్తి గోష్టోమం ద్వితీయముపయస్యస్మరిక్ష ఏవ తేన ప్ర -
తితిష్ఠన్త్యాయుష్టోమం తృతీయముపయస్య ముష్మిన్నైవ తేన లోకే
ప్రతితిష్ఠన్తీయం వావజ్యోతిరన్తరిక్షం గౌరనావాయుర్యజ్ఞైతాన్ద్రో -
మానుషయన్త్యైష్వేవ తల్లాకేషు ప్రత్రిణిగప్రతితిష్ఠన్తాయన్తి తే
నగ్ం స్తుతా విరాజమ్ || 3౪ || అభినంపద్యన్తే ద్వైవర్చావతిరిచ్యేతే
ఏకయా గౌరతిరిక్త ఏకయాఽఽయు రూనస్సువర్గోవై లోకాజ్యో -
తిరూర్దివరాఙ్గుమేవావ రున్ధతే తేనక్షుధాఽఽతిమాఝస్య -
తోధుకా భవన్తి క్షుభ్నమ్భాధాభవహి ప్రత్రిణిగ్గోష్టోమావభి -
తేవగ్రీధితాప్రక్థ్యామధ్యై నభ్యంత త్తదేతత్పరియదేవప్రక్రయదే తేనః
షడహేనయన్తి దైవప్రక్రమైవ ప్రమారోహస్యరిక్త్యై తే ప్వస్తి
సమక్షువతే షడహేనయన్తి షడ్వాఙ్ముతేవ ఙ్ముతుష్పేవ ప్రతి
తిష్ఠన్త్యుభయతోజ్యోతిమా యస్యభయతేవ సువగోలొకే ప్రత్రి -
తిష్ఠన్తాయన్తి ద్వాషడహకా భవన్తీనాన్తి ద్వాదశాహానిసంపద్యన్తే
ద్వాదశోవై పురుషా ద్వైవక్త్యై ద్వాబాహూ అత్తావ శిరశ్చవత్పాద్య -

శ్లో॥ ౩౧ ॥ ద్వాదశా ॥ ౩౧ ॥ తత్పురుష మనుప్తర్యావర్తస్తే త్ర-
యష్టదశా భవన్తి తాదృష్టాదశాహ ని సంపద్యస్తే నవనాన్యావి
నవనాన్యాని నవ వైపురుష ప్రాణాస్తత్ప్రాణానసు ప్రర్యావ-
ర్తస్తే చత్వారిష్టదశా భవన్తి తాని చతుర్వింశతిరహాని సంప-
ద్యస్తే చతుర్వింశతిరర్థమానాస్సంపత్సరస్థంపత్సరమనుప్తర్యా-
వర్తస్తే ప్రతిష్ఠితస్సంపత్సర ఇతి ఖలువా ఆచార్యోపీయా-
నసృజిషాయా ఇత్యేతావద్యే సంపత్సరస్య బ్రాహ్మణాయా వస్తానా-
మాసి మాస్యేవప్రతిష్ఠామ్యాయని ॥ ౩౨ ॥

విరాజమతేన ద్వాదశాతైతావద్వా అష్టా చ ॥ ౧౧ ॥

మేషస్త్వా పచ్చతైరవతు లోహితగ్రీవశాచైశ్శల్మలిర్వృ-
ధాన పద్మో బ్రహ్మణా ప్లక్షోమేధన వ్యగ్రాధశ్చమనైరుషమృర-
క్షాణా గాయత్రి ఛందోభిప్రీపుణ్ణమైరవస్థిష్ఠానవస్థిష్ఠావస్తు-
ప్రీయంత్యో ప్రీయాణాం వత్షిష్ఠమాప్యనాంనిధీనాం త్వనిధి-
పతిగ్ం హవామహే వసామమ ॥ ౩౦ ॥ మేషష్టత్రిగ్ం శత్ ॥

కూల్యోభ్యసన్విహా కూల్యోభ్యసన్విహా విక్షర్యోభ్యసన్వి-
హా ౭ప్రత్యోభ్యసన్విహా ఖన్యోభ్యసన్విహా చూడ్యోభ్యసన్విహా
మూడ్యోభ్యసన్విహా వక్షస్యోభ్యసన్విహా వైశస్త్రిభ్యసన్విహా వల్వ-
స్త్రిభ్యసన్విహా వమోభ్యసన్విహా ౭ప్రర్యాభ్యసన్విహా హామనీ-
భ్యసన్విహా పుష్యోభ్యసన్విహా శృష్టమానాభ్యసన్విహా స్థావరా-

భ్యస్సాన్వితః నాదైయ్యాభ్యస్సాన్వితః సైన్ధవీభ్యస్సాన్వితః సముద్రీయా-
భ్యస్సాన్వితః సర్వాభ్యస్సాన్వితః । 37 ।

కూప్యాభ్యశ్చత్వా రిగ్శతమ్ । ౧౩ ।

అద్యభ్యస్సాన్వితః వహన్తీభ్యస్సాన్వితః పరివహన్తీభ్యస్సాన్వితః
సముద్రం వహన్తీభ్యస్సాన్వితః శీఘ్రం వహన్తీభ్యస్సాన్వితః శీఘ్రం వహన్తీ-
భ్యస్సాన్వితః పౌలఽగ్రం వహన్తీభ్యస్సాన్వితః భీమం వహన్తీభ్యస్సాన్వితః-
ఽమౌభ్యస్సాన్వితః సభాభ్యస్సాన్వితః మహాభ్యస్సాన్వితః
సర్వస్థై స్సాన్వితః । ౪౦ । అద్యభ్యవక్తాన్న త్రిగ్శతమ్ । ౧౪ ।

యోఅర్హస్తం జిహ్వగ్ంసతి తమభ్యమితి వరుణః । ప్రహ-
మర్తః ప్రరత్నాన్వ । అహంచ త్వంచపత్రహస్తం బభూవప్రనిభ్య ఆ ।
అరాతీవాచిదద్రిశ్చాఽను నా శూరమగ్ంసతై భద్రాఞ్చప్రీన్య
రాతయః । అభిక్రత్వీప్రభూరధజ్జన్న తేవివ్యజ్జహిమానగ్ం రజా-
గ్ంసి । స్వేనాహి వృత్రగ్ం శవసాజ్ఞునశతత్త్రిరస్తం వివిద-
మ్యథాతే । ౪౧ । వివిదజ్వేచ । ౧౫ ।

సమోరాజ్ఞే సమో, వరుణాయ సమోఽశ్వాయ సమగ్
ప్రజాపతయై సమోఽధిపతయేఽధిపతిరస్యధిపతిం మాతుర్వధిపతి -
రహం ప్రజానాం భూయానం మాంధహి మయి ధేవ్యుపాకృతాయ
స్వాహఃఽఽలభాయ స్వాహః హుతాయ స్వాహః । ౪౨ ।

సమవక్తాన్న త్రిగ్శతమ్ । ౧౬ ।

మయోభూర్వాతో అభివాతూనా ఊర్జస్వతీరోషధీరా
రిశన్తామ్ । పీవస్వతీర్జావధన్యాగిపిబ స్వప్రసాయ పద్వతే రుద్ర
మృడ । యాస్సరూపా విరూపా ఏకరూపాయాసామగ్నిరిష్ట్యా నా -
మానివేద । యాలక్ష్మీరస్తప్తపసేహ చక్రుస్తాభ్యగిపర్జస్వ మహి శ -
మాయచ్చ । యాదేవేషు తనువమైరయన్త యాసాగ్ంసామో వి -
శ్వాయాపాణీవేద । తాలస్తభ్యం పయసాపిస్వమానాగ్ంప్రజావతీరి -
ష్ట ॥ ౪౩ ॥ గ్రాష్ఠిరీహి । ప్రజాపతి ర్భవ్యామేతా రరాణో విశ్వే -
దేవైరితితృభిస్సంవిదానః । శివాస్తసీరుషేనోగోష్ఠమాక్రస్తాసాం ప్ర -
యం ప్రజయా సగ్ంసదేమ । ఇహధృతిస్సన్వహేహవిధృతిస్సన్వ -
హేహరన్తిస్సన్వహేహరమన్తిస్సన్వహేమహీమూషు సుత్రామా -
ణమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఇద్వాస్తా త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౪౫ ॥

కిగ్ంస్విదాసీత్సూర్యచిత్తికిగ్ంస్విదాసీద్బ్రహ్మహద్వయః । కిగ్ం
స్విదాసీత్పితృశక్తిలా కిగ్ంస్విదాసీత్పిల్లిప్తిలా । ద్యారాసీత్సూర్యచిత్తిర -
శ్వతీర్బ్రహ్మహద్వయః । రాత్రీరాసీత్పితృశక్తిలావిరాసీత్పిల్లిప్తిలా ।
కస్స్విదేకాకీ చరతి కడిస్విజ్జాయతేపునః । కిగ్ంస్విద్ధిమస్యభేషజం
కిగ్ంస్విదావపనం మహత్ । సూర్యవకాకీచరతి ॥ ౪౫ ॥ చంద్రమా
జాయతేపునః । అగ్నిర్హిమస్య భేషజం భూమిరావపనం మహత్ ।
ప్రచ్ఛామిత్యా పరమ స్తంపుథివ్యాగిప్రచ్ఛామిత్యా భువనస్యనాభి -
మ్ । ప్రచ్ఛామిత్యాపుష్టో అశ్వస్యరేణోప్రచ్ఛామివాచగపర్జమం
శ్రామ । వేదీమాహుగ్ం పరమ స్తం పుథివ్యా యజ్ఞమాహుర్భువ -

నస్యనాభీమ్ । సోమమాహుర్వృష్టోలశ్వస్యరేతౌ బ్రహ్మేవవాచగః
పరమంప్రాయమ్ ॥ ౪౬ ॥ సూర్యవక్తాకీచరతి వత్సత్వాగ్గంశచ్చ ॥

అబ్జై అమృత్యుమ్మితై న మానయతి కశ్చన । పసన్త్యత్వకః ।
నుభగై కామీర్షులవాసిని నువర్తెలోకే సంపోర్ణాన్వాహమ్ । ఆహమ-
జాని గర్భధమాత్వమజాని గర్భధమ్ । తౌప్రహ చతురగీప్రదస్సంప్ర-
సారయావహై । పృథువాగ్ం రేతోధా రేతోదధాతూభన్క్త్యగ్నృకా-
దంధేహ్యజ్జేముదజ్జేమన్వజ । యస్త్రీణాం జీవభోజన్వో యతసామ్ ।
బిలధాపనః । ప్రియస్త్రీణామపీన్యః । యతసాం కృష్ణే లక్ష్మణి-
నర్దిగృదిం ప్రరాఽవధీత్ । అబ్జై అమృత్యుమ్మితై నమాయభతిక-
శ్చన । పసన్త్యత్వకః । ఊర్ధ్వోమనాముచ్చి యతాద్వెగుభారం
ద్విరావీవ । అథాప్రాయధ్యమేధతాగ్ం శీతేవాతే పునస్సీవ । అబ్జై
అమృత్యుమ్మితై న మాయభతికశ్చన । పసన్త్యత్వకః । యద్ధరణీ-
యవమత్తిన ॥ ౪౭ ॥ పుష్టంప్రశుమన్యతే । శ్రూదాయదర్యజారా-
నపోహయథనాయతి । అబ్జై అమృత్యుమ్మితై నమాయభతి కశ్చన ।
పసన్త్యత్వకః । ఇయంయకాశీకున్తి కాఽహలమితి సర్పతి । ఆహ-
తంగభేషహనిజల్గులీతి ధాణికా । అబ్జై అమృత్యుమ్మితై నమాయభతి
కశ్చన । పసన్త్యత్వకః । మూతాచతే పితాచతేఽగ్రంవృక్షస్యరొ-
హతః ॥ ౪౮ ॥ ప్రసులూమీతీతే పితాగ్రభముష్టిమలగ్ంనయత్ ।
దధికాన్వర్ణో అకారిషం జిహ్వోరశ్వస్య వాజినః । మరభి మోముఖా-
కర్తవ్యై ఆయాగ్ంషి తారిషత్ । ఆప్తోహిషామయోభువస్తానక్షే-

జేదధాతన । మహేరణాయ చక్షసే । యోవశ్శివతమో రస్తస్తస్య
భాజయతైవానః । ఉత్తరీవ మాతరః । తస్మాలరంగమామస్తా య-
స్తక్షయాయ జిన్వథ । ఆపొజనయథాచనః ॥ ౫౦ ॥

అసామత్తినరోహతా జిన్వథ చత్వారివ ॥ ౧౯ ॥

భూర్భువస్సువర్వసపస్వాఽజ్జన్మగాయత్రైతా ఛస్తసారుద్రాస్తాఽ-
ఽజ్జన్మ త్రైపుతేన ఛస్తసాఽఽదిత్యాస్తాఽజ్జన్మ జాగతేన ఛస్తసా *
యద్వాతా అపొలగమదిస్తస్య తనువం ప్రియామ్ । వ్రతగ్ం స్తా-
తరైతేన ప్రథాపునరత్వమావరయాసిసః । లాజీ ౩ ఛచ్చచీ ౩ *
యశోమమా రమ్ । యవ్యాయై గవ్యాయా * వ్రతద్దేవాలన్న-
మతైతదన్నమధి ప్రజాపతే । యుజ్జన్మ బ్రిధ్నమదువంచరస్తంపరిత-
ష్ఠః । రోచన్తై రోచనాదివి । యుజ్జస్త్యస్త్య కామ్యూహరీ విపక్ష-
పారథే । శోణాధృష్టూప్రవాహసా । కైతుం కృణ్వన్న కేతవై వేశా-
మర్యా అవేశసే । సముపద్భిరజాయథాః ॥ ౫౧ ॥

బ్రిధ్నంపశ్చవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౨౦ ॥

ప్రాణాయస్వాహః వ్యానాయస్వాహః అప్రాణాయస్వాహః స్నా-
వభ్యస్వాహః సంతానేభ్యస్వాహః పరిసంతానేభ్యస్వాహః పర్వభ్య-
స్వాహః సద్ధానేభ్యస్వాహః శరీరేభ్యస్వాహః యజ్ఞాయస్వాహః
దక్షిణాభ్యస్వాహః సుప్రగాయస్వాహః లోకాయస్వాహః సర్వ-
స్వైస్వాహః ॥ ౫౨ ॥ ప్రాణాయాష్టావిగ్ంశతిః ॥ ౨౧ ॥

సితాయస్వాహః॥ సితాయస్వాహః॥ భిహితాయస్వాహః॥
 ౭నభిహితాయస్వాహః॥ యుక్తాయస్వాహః॥ యుక్తాయస్వాహః॥ సుయు-
 క్తాయస్వాహః॥ ద్యుక్తాయస్వాహః॥ విముక్తాయస్వాహః॥ ప్రముక్తా-
 యస్వాహః॥ వచ్చతే స్వాహః॥ పరివచ్చతే స్వాహః॥ నవచ్చతే స్వాహః॥
 ౭మవచ్చతే స్వాహః॥ ద్వచ్చతే స్వాహః॥ యతే స్వాహః॥ ధావతే స్వా-
 హః॥ తిష్ఠతే స్వాహః॥ సర్వస్థై స్వాహః॥ ౫౩ ॥

సితాయాష్టా త్రిగంశత్ ॥ ౨౨ ॥

బృహస్పతిశ్చిద్యథా వా ఋతవై ప్రజాపతిశ్చిద్యథా యేన
 ద్వేవావాదిత్యా వసిష్ఠస్సంవత్సరాయ సువగం బ్రహ్మవాదినూ॥
 తిరాతో॥ జ్యోతిష్టోమంమైషగీకూప్యభ్యోద్యోయో నమో మ-
 యోభూః కింఽస్విదమ్యైభూరిప్రాయ సితాయ ద్వావిగంశతిః ॥

బృహస్పతిగప్రతితిష్ఠన్తి వైదశరాత్రేణ మవగంయో అ-
 ర్యన్తం భూస్త్రివచ్చతే ॥ ౫౩ ॥

బృహస్పతిస్సవస్తైస్వాహః ॥

హరిః ఓమ్ ॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

కృష్ణయజుర్వేదే సప్తమకాండే

చతుర్థా ప్రశ్న స్సమాప్తః.

పంచమ ప్రశ్న ప్రారంభము.

హరిః ఓమ్.

గామైవా ఏతత్సత్త్వమాసతాత్పక్షాన్ సుతీత్సత్త్వాణినాజా-
 యంతా ఇతి కామేష తాతాం దశమానా నిష్కణ్డా అపన్నతత్వక్షాణ్య-
 జాయస్తతా ఉదతిష్టన్నరాభేత్యథయాసాం నాజాయస్తతాస్సంవత్సర-
 మాప్తో దతిష్టన్నరాభేతి యాసాం చాజాయస్త యాసాం చ నతా
 ఉభయీరుదతిష్టన్నరాభేతి గోపత్యం వై || ౧ || పంచత్సరో
 య ఏవం విద్వాగ్ సంసంవత్సరముప్తయన్త్యై ధ్నువన్త్యైవ తస్మాత్త-
 పరా వారషీకౌ మాస్తా పర్వాచరతి సత్తాభిజత్సగ్ం హ్యస్యై త-
 స్మాథ సంవత్సరసదో యత్కించ గృహేత్రియతే తదాప్తమవరుద్ధమభి-
 జతంక్రియతే సముద్రంవా ఏతే ప్రప్లవన్తై యే సంవత్సరముప్తయన్తి
 యోవై సముద్రస్య ప్రారం సపశ్యతి నవైసతత ఉదేతి సంవత్సరః || ౨ ||
 వై సముద్రస్సస్యైతత్ప్రారం యదతిరాత్రో య ఏవం విద్వాగ్-
 సంసంవత్సరముప్తయన్త్యనాతా ఏషాదృచంగచ్ఛన్తీయంవై పూ-
 ర్వోఽతిరాత్రోఽసాపుత్రైరౌమనఃపూర్వోవాగుత్తరః ప్రాణి పూర్వో-
 ఽపాన ఉత్తరరిపురోధన్తం పూర్వఉదయన్తముత్తరో జ్యోతిష్టోమో
 వైశ్వానరోఽతిరాత్రో భవతి జ్యోతిరైవ పురస్తద్దధతే సువర్గస్య

లోకస్యానుభూత్యై చతుర్విధం శక్తిపాత్రయే భవతి చతుర్విధం -
 శతీరర్థమనాః ॥ 3 ॥ సంవత్సరగణితీయస్తవ సంవత్సరే ప్రతితిష్ఠన్తి
 తస్య త్రిణివ తతాని ప్రక్షిప్త స్త్రీత్రయాస్తావతీసంవత్సరస్య రాత్రీ-
 య ఉభేవ సంవత్సరస్య రూపేషు వన్తి తేనగ్నస్థిత్యా అరిష్ట్యా
 ఉత్తరైరహాభిశ్చరన్తి పడహం భవన్తి పడ్యా ఋతవసంవత్సర
 ఋతుష్యేవ సంవత్సరే ప్రతితిష్ఠన్తి గాశ్చాయశ్చమధ్యతస్మామా
 భవతసంవత్సరస్యైవ తస్మిన్మనం మధ్యతః ॥ ౪ ॥ దధతిప్రజన-
 నాయ జ్యోతిరభితో భవతి విమోచనమైవ తచ్చద్వాగ్ నేవ తద్వి-
 మాకం యన్యథో ఉభయతా జ్యోతిషైవ పడహేన సువగం
 లోకంయన్తి బ్రహ్మవాదినా వదన్త్యాసతే కేవలన్తి దేవయానేన
 ప్రథే (బూయాచ్చద్వాగ్న్యైవ దేవయానరిపథా గాయత్రీ త్రిష్టుజ్జ -
 గతీజ్యోతిరైవ గాయత్రీ) గాన్తిష్టుగాయజగతి యదేతే సామా
 భవన్తి దేవయానేనేవ ॥ ౫ ॥ తత్ప్రథాయన్తి సమానగ్ం
 సామభవతి దేవలోకావై సామ దేవలోకాదేవ నయన్త్యన్యాలన్త్యా
 ఋచో భవన్తి మనుష్యలోకావా ఋచో మనుష్యలోకాదేవాన్య -
 మన్యం దేవలోకమభ్యాలోపాన్తో యన్యభివతో బ్రహ్మసామం భవతి
 సువగస్య లోకస్యాభివృత్త్యా అభిజిద్భవతి సువగస్య లోకస్యాభి-
 జిత్యై విశ్వజిద్భవతి విశ్వన్య జిత్యై మాసిమాసి ప్రృష్ఠాన్యప
 యన్తి మాసిమాన్యతిగ్రాహ్య గృహ్యతై మాసిమాన్యైవ వీర్యం

దధతి మాసాం ప్రతిష్ఠిత్యా ఉపరిష్టాన్తాసాం ప్రృష్టాన్త్యపయన్తితన్తా-
మపరిష్టాదాపదయగళం గృష్టాన్తి ॥ ౬ ॥

గొవత్తొంవాపతి సంవత్సరోఽర్థమాసా మిథుసం మధ్యతో
దేవయాసేనేవ వీర్యం త్రయోదశచ ॥ ౧ ॥

గామ్రావా ఏతథన్తిత్రిమాసతాశ్చక్ష్మాప్రసీత్కృష్ణాణి సిమా-
సన్తిస్తాసాం దశమాసా నిష్కణ్టా ఆనన్తధశ్చక్ష్మాణ్యజాయన్తతా అ-
బువన్తరాధోన్తిష్ఠామావతం కామమరుత్సహి యేవ కామ-
సః * స్యపదామెతి తాసాముత్వా అబ్రువన్తర్ధావా యానతీర్వా-
౨౨ సామహ ఏవేమా ద్వాదశౌ మాసా సంవత్సరగ్ం సంచా-
ద్యోత్తిష్ఠామెతి తాసామ్ ॥ ౭ ॥ ద్వాదశేమాసిశ్చక్ష్మాణిప్రావన్తర్
స్త్రోధయావా ౨శ్రద్ధయావాతా ఇమాయాస్తూప్తరా ఉభయోఽ
వావతా అర్ధృవన్త యాశ్చ శ్చక్ష్మాణ్యనప్త్య యాశ్చోష్ణమవా-
రున్తతర్ధాన్తి దశసుమాసా త్విప్తన్తర్ధాన్తి ద్వాదశమ య ఏవం
వేద ప్రదేవఖలువా ఏతేయన్తి విష్టతి ఖలువై పదేవ యన్తద్వా
ఏతద్వర్ధమయన్తం తస్మాదేతద్దోసని ॥ ౮ ॥

త్రిష్ఠామెతి తాసాం తస్మాద్దేవచ ॥ ౯ ॥

ప్రథమమాసి ప్రృష్టాన్త్యపయన్తి మధ్యమ ఉపయన్త్య-
త్తమ ఉపయన్తి తదాహుర్యాంవైత్రిరక్షస్యాన్న ఉపసీదన్తి ద-
హంవై సాపరాభ్యాం దోహాభ్యాంమహేఽత్త కుతస్సాధోఽత్యతై
యాం ద్వాదశశ్చక్ష్మా ఉపసీదన్తి సంవత్సరగ్ం సంచాద్యోత్తమ

మాసి నకృత్తృప్తాన్యపేయైశ్చన్యజమానాన్యజ్ఞం ప్రశానవరు -
 ణ్ణతే సముద్రంవై ॥ ౯ ॥ ఏతేనవారమపారం ప్రప్లవతైయే
 సంవత్సరముపయన్తి యద్బృహద్రథన్తరే అన్వక్షేయ్యర్యథా
 మధ్యే సముద్రస్య స్తవమన్వక్షేయ్యస్తాద్భక్తదనుషన్గం బృహ
 ద్రథన్తరాభ్యామిత్యాప్రతిష్ఠాం గచ్ఛన్తి సర్వేభ్యావై కామేభ్యప్సన్ధి -
 ధృహే తద్యజమానాన్సర్వానామానవసున్ధనే ॥ ౧౦ ॥

సముద్రంవై చతుస్త్రిగ్శచ్చ ॥ 3 ॥

ప్రమాన్య ఋచోభవన్తి నునుష్యతోణా వా ఋచోమను -
 వ్యతోకాదైవ నయన్త్యన్యదన్యథానుభవతి దేవతోణావై సామ
 దేవతోకాదైవాన్యమన్యం మనుష్యతోణం ప్రత్యవరోహన్తా యన్తి
 జగతీమగ్రీ ఉపయన్తి జగతీంవై ఛన్దాగ్ని ప్రత్యవరోహన్త్యాగ్ర -
 యణం గ్రహ బృహత్ప్రస్థానీ త్రయస్త్రిగ్శచ్చ స్తామాప్తన్త -
 జ్ఞాయాగ్నం చ నీయాన్ప్రత్యవరోహతి తైశ్చకర్తనా గృహ్యతే
 విశ్వేన్ద్రేవ తేనకర్తాణి యజమానా అపరుషతి అదిత్యః ॥ ౧౧ ॥ దృ -
 హ్యత ఇయంవా అదితిర్నస్యామైవ ప్రతిష్ఠన్త్యన్యన్యోన్యోగృహ్యతే
 మిథున్తత్యాయ ప్రహత్యా అవాన్తరం వై దశరాత్రేణ ప్రహత్యః
 ప్రహ అస్పజత యద్దశరాత్రోభవతి ప్రహతవ తద్యజమానాన్సృ -
 జన్త ఏతాగ్ం హ వా ఉత్తన్త్య శ్శల్పాయనస్సన్త్రీన్యధ్ధిముపాశ
 యద్దశరాత్రో యద్దశరాత్రో భవతి వత్త్రీన్యధ్ధిన్య అథా యజ్ఞ
 పూజాప్సహస్సువిలోమమీయతే తస్మైన్తేమ కాన్తి ॥ ౧౨ ॥

అదిత్యస్తవ్యవ ద్వేష ॥ ౪ ॥

యదిసోమా సగంసుతౌ స్యాతాం మహతిరాత్రియై ప్రాత -
 రనువాకముపాకుర్యాత్పూర్వో వాచం పూర్వోదేవతాగ్ పూ -
 ర్వశ్చద్వాగ్ంసి పృక్షే పృషణ్యతీం ప్రతిపదం కుర్యాత్పూర్వసవనా -
 ద్వేషేషామిష్ట్రం తృక్షే-౭థో ఖల్వాహుస్సవనముఖేసవనముఖే తా -
 ర్యేతీసవనముఖాభ్యవనముఖాద్వేషేషామిష్ట్రంవృక్షే సంవేశాయాప -
 వేశాయ గాయత్రి యాస్తీష్టుభా జగత్యాఅనుష్టుభగ్గజ్జ్యోతి -
 భిభూత్యై స్వాహా ఛద్వాగ్ంసివై సంవేశజ్జ్యోతిశ్చక్షమాభిరైషా -
 మ్ ॥ ౧౩ ॥ ఛద్వాగ్ంసిపృక్షే నజనీయగ్ంశస్యం విహవ్యగ్ం శస్య -
 మగస్త్యస్య కయాశుభీయగ్ంశస్యమైతావద్వా అస్తి యావదైత -
 ద్యావదేవాస్తి తదేషాం వృక్షే యదిప్రాతస్సవన కలశో దీర్ఘేత -
 వైష్ణవీషు శిషిష్టవతీషుస్తువీరై యద్వైయజ్ఞస్యాతిరిచ్యతే విష్ణుం
 తచ్ఛిషిష్ట * మభ్యతీరిచ్యతే తద్విష్ణుశ్శిషిష్టైరిక్త వాతీరిక్తం
 దధాత్యథా అతీరిక్తైర్వాతీరిక్తమాప్వావ రుద్ధతై యదిమభ్య -
 ద్వివై దీర్ఘేత వషట్కారనిధనగ్ం సామకుర్యుర్వషట్కారోవై యజ్ఞ -
 స్యప్రతిష్ఠాప్రతిష్ఠామైవై నద్ధమయన్తి యది తృతీయసవన వీతదేవ॥

ఛద్వాభిరైషామవై కాన్మ విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౫ ॥

పక్షహార్యాసోఽన్యంపాద్యాహుభ్యుజన్తిపక్షహేర్ హిమా -
 సోఽన్యంపశ్యన్త్యర్థమాసైర్వాసోఽన్యంపాద్యాహుభ్యుజన్త్యర్థమా -

సైరహి మాసాన్తసంపశ్యన్త్యమావాస్యయా మాసాన్తసంపాద్యా -
 త్తాదుభ్యుజన్త్యమావాస్యయాహిమాసాన్తసం పశ్యన్తి పార్శ్వమాస్యా
 మాసాన్తసంపాద్యాత్తాదుభ్యుజన్తి పార్శ్వమాస్యా హిమాసాన్తసంపశ్యన్తి
 యోవై పూణా ఆసిచ్చతి పరా ససిచ్చతి యరి పూణాదుదచతి
 ప్రాణమ్ సిన్ధుదధాతి యత్పూణామాస్యా మాసాన్తసంపాద్యాత్తాదు-
 భ్యుజన్తి సంవత్సరాయైవ తత్ప్రాణం దధతి తదనునత్రిణిప్రాణన్తి
 యదహర్షోభ్యుజేయ్యుర్యథా దృత్తిరుపసద్ధౌ విపతత్యైవగ్ం సంవ-
 త్సరో విపతేదాత్తిమాత్సేయ్యుయత్సేర్ల మాస్యామాసాన్తసం పా-
 ద్యాత్తాదుభ్యుజన్తి సంవత్సరాయైవ తదుదానం దధతి తదను
 వత్త్రిణిజిత్ ॥ ౧౬ ॥ అవన్తి నాత్తిమాత్సేన్తి పూణామాసైవై
 దైవానాగ్ం మతో యత్సేర్లమాస్యామాసాన్తసంపాద్యాత్తాదుభ్యు-
 జన్తి దైవానామైవ తద్యజ్ఞేన యజ్ఞం ప్రత్యహహన్తి వివాసతద్యజ్ఞం
 చిన్తన్తి యద్దక్షహ సన్తతగ్ం సన్తమ ధాహుభ్యుజన్తి ప్రాజాపత్యం
 ప్రశుమాలభన్తి ప్రజాపతిస్సర్వాదైవతా దేవతాభిరైవ యజ్ఞగ్ంసం
 తస్యన్తి యన్తివాప్రతే సవనాద్యైహః ॥ ౧౭ ॥ ఉభ్యుజన్తితురీ-
 యం ఖలువా ఏతథసన్తం యథాస్నాయ్యం యథాస్నాయ్యం
 భవతి తేనైవ సవనాన్నయన్తిసముప్రహాయభక్తయన్త్యైతథాస్మ-
 త్తాప్యేతరహియథాఽయత్రసంవాప్రతేహగ్ంసవనభాజో దేవతా
 గచ్ఛన్తి యేహుభ్యుజన్త్యసుసవనంపురొజాశాన్నిర్వపన్తి య-
 తాఽయత్రనాదేవ సవనభాజో దేవతాలవరుష్థతైష్టాకపాలాన్ప్ర-

తస్మాత్తన ఏకాదశకపాలాన్తాధ్యక్షివై సవనై ద్వాదశకపాలాన్ -
 తృతీయసప్తనే * ఛందాగ్ స్యైవాప్త్యాపర్యంతే వైశ్వదేవం చ -
 రుం తృతీయసప్తనే నిర్వపన్తి వైశ్వదేవం వై తృతీయ సప్తనం తేనైవ
 తృతీయసప్తనాన్య యన్తి || ౧౮ ||

ఉదచత్యుద్యేహారాప్త్యా పంచదశచ || ౧౯ ||

ఉత్సృజ్యం ౩ నౌత్సృజ్య ౩ మితీమీమాగ్నంనన్తే బ్ర -
 హ్మ వాదివ * స్రద్వాహురుత్సృజ్య మైవేత్యమావాస్యాయాం చ
 పాణిమాస్యాం చౌత్సృజ్యమిత్యాహురేతేహి యజ్ఞం వహతః
 తే త్వవనౌత్సృజ్యైత్యాహుర్యే అవాన్తరం యజ్ఞం భేజతే
 ఇతి యా ప్రథమా స్యష్టకా తస్మాముత్సృజ్యమిత్యాహురేవ వై
 మాసావితరంతి నాదిప్తమ్ || ౧౯ || ఉత్సృజ్యుర్యదాదిప్త -
 ముత్సృజేయ్యుర్యదృతే పునగపర్యాప్తావేమధ్యేవడహస్య సప్త -
 ద్యేత వడహైర్వాసాన్తపాద్య యత్సప్తమమహాస్తస్మిన్నుత్సృ -
 జేయ్యుస్తదగ్నయై వసుమతే పురోడాశమష్టాకపాలంనిర్వపేయ్యై -
 వ్రం దధీన్ద్రాయ పురుత్వతే పురోడాశమేకాదశకపాలం వైశ్వదేవం
 ద్వాదశకపాలమగ్నైర్వై వసుమతగ్ప్రాతస్సప్తనం యదగ్నయై వసు -
 మతే పురోడాశమష్టాకపాలంనిర్వపన్తి దేవతామైవ తద్భాగినీం క్షు -
 యన్తి || ౨౦ || ఉత్సృజ్య సవనమష్టాభిరుపయన్తి యదైవ్రం దధీభవ -
 తీన్ద్రమైవతద్భాగధేయాన్య చ్యవయన్తిన్ద్రవ్య వైపురుత్వతోమా -

ధ్యనివగ్ం సవనం యదిహ్రియ మరుత్వతే పురోదాశమేకాదశక
 చాలం నిర్వపన్తిదేవతామేవ తద్భాగినీం కుర్వన్తి సవనమేకాదశభి-
 రుపయన్తి విశ్వేహంవై దేవానామృభుమతాం తృతీయసవనం య-
 ద్వైశ్వదేవం ద్వాదశకచాలం నిర్వపన్తి దేవతా ఏవ తద్భాగినీకకు-
 ర్వన్తి సవనం ద్వాదశభిః ॥ ౨౦ ॥ ఉపయన్తి ప్రాజాపత్యం వశు-
 మాలభన్తే యజ్ఞోవై ప్రజాపతీయజ్ఞస్యాసనుసగాయాభివర్తంత
 తన్వక్తాసో బ్రహ్మసామం భవతి బ్రహ్మవా అభివరో బ్రహ్మణైవ త-
 ఘ్నువగ్ం లోకమభివర్తయన్తా యన్తి ప్రతికూలమివ హీతస్సువ-
 గ్లోలోకఞ్చి క్రతుంవ ఆభరపితా పుత్రైభ్యయథా । శిక్షానూ-
 లస్తిస్సురుహూతయామని జీవా జ్యోతిరశీమహీత్యముత ఆయతా-
 గ్ం వక్తాసో బ్రహ్మసామం భవత్యయంవై లోకా జ్యోతిరి ప్రజా-
 జ్యోతిరిమమేవ తల్లోకం వశ్యన్తా ఒభివదన్తాయన్తి ॥ ౨౧ ॥

నాదివ్యం కుర్వన్తి ద్వాదశభిరితి విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౨ ॥

దేవావాం వశలన్తం జగ్నుషామిన్ద్రియం వీర్యమపాక్రా-
 మత్తత్క్రి శేనావారుధత తత్క్రిశస్య క్రాశత్వం యత్క్రి-
 శేన చాత్వలస్యాన్తేస్తువన్తి యజ్ఞస్యైవాన్తం గత్వేన్ద్రియం వీ-
 ర్యమపరుధతే నత్క్రిస్యధ్వా ఒహవనీయస్యాన్తేస్తువన్త్యగ్ని-
 మేవోపద్రీష్టారం క్రుత్వధ్విముపయన్తి ప్రజాపతేర్ హృదయేన
 హవిధానేనన్తు సవన్తి త్రీమాణమైవాస్య గచ్ఛన్తి శ్లోకేన

పునస్తాభ్యుదయః ॥ ౨౩ ॥ స్తుప్తస్త్వస్థోక్తేన ప్రశ్నార్థస్థితి -
 వాస్తవం గుత్వాస్థోక్తభావో భవంతి ప్రవర్తరధ్వర్యురుద్ధాయతి న -
 ప్రవైపురుషే ప్రాణాని ప్రాణావేవ యజమానేషు దధాతి సర్వా
 ఐన్ద్రియాభవంతి ప్రాణేష్వేషైన్ద్రియం దధత్యప్రతిహృతాభిరుద్ధాయతి
 తస్మాత్పురుషస్సర్వాణ్యన్యాని శీఘ్రోఽక్షాని ప్రత్యచతి శిరప్రవ సప్త్య -
 దశగ్ం రథవరం భవంతిన్ద్రియమేవావరుణతే నప్తదశమ్ ॥ ౨౪ ॥
 బ్రహ్మదన్నాద్యస్యావరుణ్యాఅథాప్రైవ తేన జాయంత ఏకవిగ్ంశం
 భద్రం ద్విపదాసుప్రతిష్ఠితైస్త్వ పత్నయఉపగాయంతి మిథునత్వాయ
 ప్రజాతైస్త్వ ప్రజాపతిగప్రజాఅస్సజత సాకామయతాసామహగ్ం
 రాజ్యం పరీయామితి తాసాగ్ం రాజనన్వేవ రాజ్యం పరైస్త్వత్తదా -
 జనస్య రాజనత్వంయదాజనం భవతిప్రజానామైవ తద్యజమానా
 రాజ్యంపరియన్తి వచ్చవిగ్ంశం భవతి ప్రజాపతేః ॥ ౨౫ ॥ ఆప్తైస్త్వ
 ప్రశ్నభిస్త్విష్టన్తువన్తి దేవలోకమైవాభిజయన్తి ప్రశ్నభిరాసీనా
 మనుష్యలోకమైవాభిజయన్తి దశసంపద్యన్తై దశోక్షరా విరాడన్తుం
 విరాడ్యిరాజేవాన్నాద్యమవరుణతే వచ్చథా వివిపద్య నువన్తి ప్రశ్న
 తిశో ద్విత్వేవ ప్రతిత్విష్టన్త్యేక్షేకయాన్తుతయా ప్రమాయన్తిదిగ్భ్య
 ప్రవాన్నాద్యగ్ం సంభరన్తి తాభిరుద్ధాతోద్ధాయతిదిగ్భ్య ప్రవాన్నా -
 ద్యమ్ ॥ ౨౬ ॥ సంభృత్య తేజత్యన్తేదతే తస్మాదేకప్రాణ -
 సుర్వాణ్యక్షేన్యవత్యథో యథాసుప్రణఉత్పత్తివ్యశ్చరఉత్తమం కురుత
 ఏవమేవ తద్యజమానాగ్ం ప్రజానాముత్తమా * భవన్త్యాప్తమ్ముక్తా -

తా॥ ౨౦ హతి సామోజ్యమైవగచ్ఛన్తిష్ఠేభిగ్ం వానాతా నాక-
స్త్రిన ప్రృష్ఠగ్ం రోహన్తి కూర్వానధ్వర్యబ్రా॥ ధృన్త్యేవ విష్టవం
గచ్ఛన్త్యైతావన్త్యై దేవలోకాన్తేష్యేవ యథాపూర్వం ప్రతితిష్ఠ
న్యకౌత్రక్రమణమైవ తథ్నతుం యజమానాగీకుర్వతే సువర్గస్య
లోకస్య సమప్త్యై ॥ ౨౦ ॥ సదసస్స పక్షతం ప్రజాపతేగాయతి
దిగ్భ్రవీవానాద్యం ప్రత్యేకాదశచ ॥ ౨౧ ॥

అర్హేంద్రవై సహప్రణగప్రజాపతిగిప్రజా అన్యజతతాభ్య
ఇలోద్దైనేరాం లూతామవారున్త యదర్క్యంభవతి ప్రజావీవ తద్య-
జమానాస్సృజన్త ఇలోద్దం భవతి ప్రజాభ్యవీవ ప్రృష్ఠాభ్యితితాం లూ-
తామవారున్తతై తస్మాద్యాగ్ం సమాగ్ం ప్రత్త్యగ్ం సమృద్ధం త్విధు-
కాస్తాగ్ం సమాం ప్రజాఇష్టగ్ం హ్యస్తామూర్జమాదదతై యాగ్ం
సమాం వ్యేర్థమత్విధుకాస్తాగ్ం సమాం ప్రజాః ॥ ౨౨ ॥ సహ్య-
స్తామిష్టమూర్జమాదదత ఉత్క్రిదం కుర్వతై యథా బధ్నన్తము-
చానా ఉత్క్రిదం కుర్వతే వీవమైవ తద్యజమానాదేవ బధ్నన్తము-
చానా ఉత్క్రిదం కుర్వత ఇష్టమూర్జమాత్తస్తథానా వాణశ్శత-
తస్తృభవతి కతాయుగీపురుషశ్శతేంద్రియలయ్యైవేంద్రియే ప్రతి
తిష్ఠన్త్యాజిం ఛావన్త్యనభిజతస్యాభిజత్యై దుండుభీష్టసమాఘ్నున్తి
పర్థమావా ప్రహవాగ్యాదుండుభా పర్థమామైవ ॥ ౨౩ ॥ వాచ-
మవరున్తతే భూమిదుండుభిమాఘ్నున్తి యైవేమాం వాక్సవిష్టతామై-

వావరున్ధతేఽహో ఇమామైవజయన్తి సర్వా వాచోవదన్తి సర్వాసాం
 తా చామవరున్ధ్యా ఆదై చమనాన్వయచ్ఛేతే ఇద్వియస్యావరు -
 ధ్యా ఆలన్యగోశ్రితిప్రాన్యశ్శగ్ంసతి యుజ్యోశ్రితి పునాత్కైవైనా -
 ఘ్నియగ్ప్రశగ్ంసతి పూతేష్వివాన్నాద్యం దధాత్వప్రీకృతంచ॥ 30॥
 వావతే దైవకృతంచ పూర్వైర్నానైరవరున్ధతే యద్భూతేచ్ఛదా -
 గ్ం సామాని భవన్త్యుభయస్యావరున్ధ్యై యన్తివావతే మిథునా -
 ద్యేసంవత్సరముప యన్త్యన్తర్వది మిథునా సంభవత్సరైవ
 మిథునాన్నయన్తి॥ 30॥ వ్యృద్ధమక్షోధుకాస్తాగ్ం సమాం ప్రజాగ్
 పరమామైవచత్రిగ్ంశచ్ఛ॥ ౩१॥

చర్తావభిన్దన్తి పాప్తానమైవైషా మవభిన్దన్తి మాపరాక్షీర్తాఽతి
 వ్యాక్షీరిత్యాహ సంప్రత్యేవైషాం పాప్తానమవ భిన్దన్త్యదక్షమృణ -
 ధినిధాయ దాస్య మాజ్ఞానీయం పరిసృత్యన్తి ప్రదోనిఘ్నతీర్తిదం
 మధుం గాయన్త్యో మధువై దేవాసాం పరమమన్నాద్యం పరమ -
 మైవాన్నాద్యమవ రున్ధతే ప్రదోనిఘ్నన్తి * మహీయామైవై -
 షుదధతి॥ 32॥ చమోకాన్నపక్షృశత్॥ ౩౩॥

ప్రతివై స్వాహాఽనరితాయస్వాహా దివస్వాహా సంప్లా -
 వ్యతేస్వాహా పంప్లవమానాయస్వాహా సంప్లతాయ స్వాహా మేఘా -
 యివ్యతేస్వాహా మేఘాయతే స్వాహా మేఘితాయ స్వాహా మేఘా -
 యస్వాహా నిహారాయ స్వాహా నిహారాయ స్వాహా వ్రాతచాయ

స్వాహాప్రచలాకాయైస్వాహావిద్యాతిష్య తేస్వాహావిద్యోతమానా -
 యస్వాహాసంవిద్యోతమానాయస్వాహాస్తనయిష్య తే స్వాహాస్తనయ-
 తైస్వాహాగ్రగ్న్ స్తనయతైస్వాహావర్షిష్య తే స్వాహావర్షతై
 స్వాహాఽభివర్షతైస్వాహాపరివర్షతైస్వాహాసంవర్షతే || 33 ||
 స్వాహాఽనువర్షతైస్వాహాశీకాయిష్య తైస్వాహా శీకాయతైస్వాహా
 శీక్తితాయస్వాహాప్రోషిష్య తైస్వాహాప్రప్త్యతైస్వాహాపరిప్రప్త్యతైస్వా-
 హాపాథగ్రహీష్యతై స్వాహాపాథగ్రహీతైస్వాహాపాథగ్రహీతాయ
 స్వాహా విష్టోష్యతైస్వాహా విష్టవమానాయస్వాహా విప్లుతాయస్వాహా
 ఽఽతప్తస్య తేస్వాహా ఽఽతపతైస్వాహాగ్రమాతపతైస్వాహాగ్రభి-
 సస్వితా యజత్తభ్యసస్వితా * సామభ్యసస్వితాఽక్షిరభ్యసస్వి-
 తావేదేభ్యసస్వితా గాథాభ్యసస్వితా నారాశక్ంసీభ్యసస్వితా
 రైభిభ్యసస్వితా సర్వస్వై స్వాహా || 34 ||

ఘవర్షతై రైభిభ్యసస్వితా ద్వే చ || ౧౧ ||

దత్వతే స్వాహాఽదస్తకాయస్వాహా ప్రాణినై స్వాహాఽప్రా-
 ణాయ స్వాహా ముఖపతైస్వాహాఽముఖాయస్వాహా నాసికపతైస్వా-
 హాఽనాసికాయస్వాహాఽక్షణ్యతై స్వాహాఽక్షికాయస్వాహా కర్ణి-
 నై స్వాహాఽక్షణికాయస్వాహా శీర్షణ్యతై స్వాహాఽశీర్షికాయ
 స్వాహా పద్యతైస్వాహాఽపాదకాయస్వాహా ప్రాణతైస్వాహాఽప్రాణ-
 తైస్వాహా పదతైస్వాహాఽపదతై స్వాహా పశ్యతై స్వాహాఽప-
 శ్యతై స్వాహా శృణ్వతై స్వాహాఽశృణ్వతైస్వాహా ఘనస్విజై

స్వాహా ॥ 31 ॥ అమృతస్వాహా రతస్వివైస్వాహా రతస్వాహా
 స్వాహా ప్రజాభ్యస్వాహా ప్రజననాయస్వాహా లామవతైస్వాహా
 లామకాయస్వాహా త్వచ స్వాహా త్వకాయస్వాహా చర్మవృత్తే
 స్వాహా చర్మకాయ స్వాహా లాహితవతైస్వాహా లాహితాయ
 స్వాహా మాగ్నస్వతై స్వాహా మాగ్నస్వకాయ స్వాహా స్నా-
 వభ్యస్వాహా స్నావకాయస్వాహా స్థవృత్తేస్వాహా స్థస్థికాయ
 స్వాహా మజ్జవృత్తేస్వాహా మజ్జకాయ స్వాహా క్షివైస్వాహా క్షి-
 యస్వాహా క్షివైస్వాహా క్షివైస్వాహా సర్వస్తేస్వాహా

మనస్వివైస్వాహా నాత్మవై స్వాహా ద్వేచ ॥ ౧౨ ॥

కస్త్యాయన క్తి సత్యాయన క్తు విష్ణుస్త్యాయన క్త్వస్య యజ్ఞ-
 శృద్ధ్యైమహ్యగ్ం సంసత్యా అముష్టైకామాయాయుషే త్వా
 ప్రాణాయత్వా హేనాయత్వా వ్యానాయత్వా పృష్ఠ్యైత్వా రయ్యై
 త్వారాధనేత్వా ఘోషాయత్వా పోషాయత్వా రార్థామాయ
 త్వా ప్రచ్యుత్యైత్వా ॥ 32 ॥ అష్టా త్రిగ్ం శత ॥ ౧౩ ॥

అగ్నేయేగాయత్రాయ త్రిపుతై రాధన్తరాయ వాహన్త-
 యాష్టాకపాల్యద్వాయ త్రైపుటాయ పంచదశాయ బాహతా-
 య గ్రేష్ఠాయైకాదశకపాతా విశ్వేభ్యై ద్వేభ్యై జాగతేభ్యస్త-
 ద్వేభ్యై వై రూపేభ్యై వార్షికేభ్యై ద్వాదశకపాతా మిత్రా-
 సుహృభ్యామసుష్టుభాభ్యామేకవిగ్ంశాభ్యం వైరాజాభ్యాగ్ం

శారదాభ్యాం కయస్యా బృహస్పతయై పాక్ష్యాయ త్రిణవాయ శా-
 క్వరాయ హేమన్వికాయ చరుషువిత్ర ఆతిచ్ఛన్దనాయ త్రయస్త్రి-
 గ్ం శాయరైవతాయ శైశిరాయ ద్వాదశకపాలోఽదిత్యై వి-
 స్టుపతే చరురగ్నయే వైశ్వానరాయ ద్వాదశకపాలోఽనుమత్యై
 చరుగి కాయ ఏకకపాలః ॥ 3౮ ॥

అగ్నయే ఽదిత్యై అనుమత్యై ప్రప్తపత్వాగ్ంశత్ ॥ ౪౦ ॥

యోవాఅగ్నావగ్నిః ప్రహ్రియతే యశ్చసోమోరాజా
 తయోరైవ ఆతిథ్యం యదగ్నిభోమియోఽభైవ రుద్రో యశ్చీ-
 యతే యథుశ్చ తైఃగ్నావైతాని హవీగ్ంషి నిర్వపేదేవ ఏవదు-
 ద్రోఽశాన్త ఉప్రోథాయ ప్రజాం ప్రశూనా యజమానస్యాభిమన్యేత
 యథుశ్చ తైఃగ్నా వైతాని హవీగ్ంషి నిర్వపతి భాగధేయేనైవై-
 నగ్ంశమయతి నాస్యదుద్రోఽశాన్తః ॥ 3౯ ॥ ఉప్రోథాయ ప్రజాం
 ప్రశూనభిమన్యతే దశహవీగ్ంషి భవన్తి నవవైపురుషేప్రాణానాభి-
 ర్గతమి ప్రాణానైవ యజమానే దధాత్యథో దశాక్షరా విరాడన్తం
 విరాడ్విరాజ్యేవాన్నా ద్యేప్రతితిష్ఠత్యైతుభిర్వాప్తవఛన్దోభిస్తా-
 మేగ్ం ప్రప్తైశ్చైతన్య ఇత్యైవార్యదేతాని హవీగ్ంషి నిర్వప-
 త్యైతుభిరైవైవం ఛన్దోభిస్తామేగ్ం ప్రప్తైశ్చైనుతేదిశస్సుషువా-
 నేన ॥ ౪౦ ॥ అభిజత్యై ఇత్యైవార్యదేతాని హవీగ్ం-
 షినిర్వపతి దిశామభిజత్యా ఏతయానా ఇన్ద్రోదేవా అయా-

శా.
సీ.
వి.
మత్తే

జయస్సద్విప్రసవ ఏతయా మనుం మనుష్యాస్తస్మాన్మనుష్యత్రాయథా-
ద్రో) దేవానాం యథామనుర్మనుష్యాణామైవం భవతి యవమం
విద్యావైతయేష్ట్య యజతే దిగ్వితిగ్విహోనువాక్య భవంతి సర్వా-
సాం దిశామభిజ్ఞత్యే । ౪౦ ।

అశాన్తస్సుమవాణీనైకచత్వారిగ్శతమ్ । ౪౧ ।

॥౪౨॥
రాజా
శ్రీచ-
మ
మేత్ర

యశిప్రాణితో నీమిషతో మహితైర్విక ఇద్రాజా జగతో
బభూవ । యజతేష్ట్య ద్విపదశ్చతుష్పదగీకస్తే దేవాయ హవిషా
విధేమ । ఉప్రయామగృహీతోసి ప్రజాపతయేత్వా జన్తం గృహ్లామి
తస్యైద్యార్హమా నక్షత్రాణి దూపమాదిత్యస్తేతజస్తస్త్వేత్వా
మహిమ్న ప్రజాపతయేన్వాహే । ౪౨ ।

యశిప్రాణితో ద్యౌరాదిత్యోఽస్త్రాత్రిగ్శతమ్ । ౪౩ ।

జై-
జాం
భి-
జన్తం
స-
ప్రజ-

యతేత్తదా బలదా యప్య విశ్వఉపాసతే ప్రశిషం యస్య
దేవాః । యస్య ఛా యాఽమృతం యస్యమృత్యుగీకస్తే దేవాయ
హవిషావిధేమ । ఉప్రయామగృహీతోసి ప్రజాపతయేత్వా జన్తం
గృహ్లామి తస్యతే పృథివీ మహిమాషధయోవప్రసృతయోహూపమగ్ని-
స్తేతజస్తస్త్వేత్వా మహిమ్న ప్రజాపతయేన్వాహే । ౪౩ ।

యతేత్తదాగ్పృథివ్యగ్ని రేకాన్నచత్వారిగ్శతమ్ । ౪౪ ।

జై-
ం-
రా-

అబ్రహ్మన్పూర్వణా బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామాఽస్మినా-
ప్యైరాజస్య ఇషప్యశ్శూరో మహర్షణా జాయతాం దోడ్ధీధనుర్వా-

ధా॥ నదానాశుస్స ప్తిగీపురధిర్యాపాఽఽహ్లాభే॥ * ప్రసభేయో ము-
వా॥ २२२२ స్య యజమానస్య వీరొహాయతాం నికామే నికామేనిశి
ప్రద్యన్యోవోషతుఫలిన్యోవఃషధయశి పచ్చన్తాం యోగత్తైమోనిశి
కల్పతామ్ ॥ ౪౪ ॥ ఆబ్రహ్మన్నేకచత్వారిగ్శశ్శ ॥ ౧౮ ॥

* ఆ॥ కాగ్రీవాజీ పృథివీమగ్నిం యుజమకృత వాజ్యర్వా॥ ౨-
కాగ్రీ వాజ్యన్తరితం వాయుంయుజమకృత వాజ్యర్వాద్వాం హా-
జ్యా॥ క్రగ్గ్ంస్త సూర్యం యుజమకృత వాజ్యర్వాద్వాగ్నిస్తేవాజిక్
యుజ్జనుత్వా॥ ౨౨౪ ప్రస్తిమాసం పారయ వాయుస్తే వాజిక్ యు-
జ్జనుత్వా॥ ౨౨౪ ప్రస్తిమాసమ్ ॥ ౪౫ ॥ పారయాదిత్యస్తే వాజిక్
యుజ్జనుత్వా॥ ౨౨౪ ప్రస్తి మాసం పారయ పార్థివగసిపార్థివం
మే దృగ్ంహ వ్యాప్తభగసి వ్యాసం మే దృగ్ంహపానభగస్యపానం
మే దృగ్ంహ చక్షురసి చక్షుమయిధేహి శ్రోత్రమసి శ్రోత్రం
మయిధేహ్యయరస్యాయుర్థయిధేహి ॥ ౪౬ ॥

వాయుస్తేవాజిక్ యుజ్జనుత్వా॥ ౨౨౪ ప్రస్తి మాసం త్రి-
చత్వారిగ్శశ్శ ॥ ౧౯ ॥

జజ్ఞే బీజం వష్టా ప్రదన్యగివక్తాప్రస్యగ్ం సేవిప్సలా ఓషధ-
యస్సద్విధిచరణైయగ్ం సూపనదనూ॥ ౨గ్నిస్సద్విధ్యతమన్తరితగ్ంసు -
పావశివసమాననూపవస్థానాద్యాశ్చివమసా తపః యథాపూర్వమ -
హూరాత్రే పశ్చి దశిమోర్ధమాసా స్త్రిగ్ంశినో మాసాగ్గ్కపా
ఋతవత్సాన్తస్సంవత్సరః ॥ ౪౭ ॥ జ్ఞైకైకైగ్శశ్శ ॥ ౨౦ ॥

అగ్నేయోఽష్టాకపాలస్తానిమ్యత్పరస్పానిత్రోఽష్టాకపా -
 లకిపూష్ణత్పరూ దాద్రత్పరురగ్నేయే వైశ్వానరాయ ద్వాదశకపా -
 లో మృగాఖరే యద్ది నాగచ్ఛేదగ్నేయే ఽగ్ంహేమాముచేఽష్టా -
 కపాలస్తానిర్యం పయోవాయవ్య ఆభ్యభాగః ॥ ౪౮ ॥

అగ్నేయశ్చతుర్విగ్ంశతిః ॥ ౪౯ ॥

అగ్నేయేఽగ్ంహేమాముచేఽష్టాకపాల ఇన్ద్రాగ్రియాగ్ం -
 హేమాముచ పశ్చాదశకపాలో మిత్రావరుణాభ్యామాగ్ంముగ్భ్యం
 పయస్యావాయో సావిత్రత్రేతగ్ంముగ్భ్యం చరురశ్వభ్యామాగ్ంము -
 గ్భ్యం ధానా మరుద్భ్యవనోముగ్భ్యపనప్తకపాలో విశ్వభ్యా
 దైవభ్యవనోముగ్భ్యద్వాదశకపాలాఽనుమత్యై చరురగ్నేయే వై -
 శ్వానరాయ ద్వాదశకపాలో ద్యావాపృథివీభ్యామగ్ంహేమాము -
 గ్భ్యం ద్వికపాలః ॥ ౫౦ ॥

అగ్నేయేఽగ్ంహేమాముచే సుమత్యై ద్యావాపృథివీ -
 భ్యం త్రిగ్ంశత్ ॥ ౫౧ ॥

అగ్నేయే సమనమత్పృథివ్యై సమనమద్యథాఽగ్నికి
 పృథివ్యా సమనమదేవం మహ్యం భద్రాస్సంసతయస్సం సమస్త
 వాయవై సమనమద్వస్తరితాయ సమనమద్యథా వాయురస్తరితాయ
 సూర్యాయ సమనమద్దివై సమనమద్యథా సూర్యోద్దివా చంద్రమపై

సమనమన్నక్షత్రైభ్యస్సమనమద్యథా చప్రమా నక్షత్రైర్వరుణా -
 యసమనమదద్యభ్యస్సమనమద్యథా ॥ ౫౦ ॥ వరుణోఽదిభిసామై
 సమనమదృచేసమనమద్యథా సామర్చాబ్రహ్మణై సమనమౌక్షత్రా -
 యసమనమద్యథా బ్రహ్మక్షత్రైరాశ్మేసమనమద్విశేసమనమద్యథా
 రాజా విశా రథాయ సమనమదశ్వైభ్యస్సమనమద్యథా రథోఽ -
 శ్వేనోఽప్రజాపతయై సమనమద్భూతేభ్యస్సమనమద్యథాప్రజాపతి -
 ర్భూతైస్సమనమద్దైవం మహ్యం భద్రదాస్సంసతయస్సం సమన్తు ॥

అద్యభ్యస్సమనమద్యథామహ్యం చత్వారిచ ॥ ౫౩ ॥

యేతైవస్థానస్సవితికిపూర్వాస్యసోఽర్థణప్రా వితతా అన్తరి -
 శ్చే । తేభిర్నా అద్యప్రథిభిస్సుగభీరక్షాచనోఅధిచ దేవ బూహి ।
 సమైఽగ్నయేపుథివిక్షితే లోకమస్తే యజమానాయ
 దేహి సమావాయవేఽన్తరిక్షక్షితే లోకమస్తే యజ -
 మానాయ దేహి సమస్సూర్యాయ దివిక్షితే లోకమస్తే లోక -
 మస్తే యజమానాయ దేహి ॥ ౫౨ ॥ యేచతుశ్చత్వారిగ్ంశత్ ॥ ౫౪ ॥

యోవాఅశ్వప్ర్య మధ్యప్ర్య శిరో వేద శీర్షాన్వైభ్యో
 భనత్యుపావా అశ్వప్ర్యమధ్యప్ర్యశిరస్సూర్యశ్చక్షుర్వాతరిషాగ్రాశ్చ -
 ప్రమా శ్శృంగం దిక్షిపాదా అవాన్తరదిశాగ్ంవశప్రాఽహూ -
 రాత్రే నిమిషోఽథ మాసాగ్ంవర్షా మాసాన్తస్సంధానాన్త్యుత

మౌనాని సంవత్సర ఆత్మారశ్శయశిశా నక్షత్రానిహం తారా
 అస్థాని సభామాన్సాన్యోమధయో లోమాని వస్తస్పతయో వా -
 లా అగ్నిముఖం వై శ్వానో వ్యాత్మమ్ ॥ ౫౩ ॥ సముద్ర ఉదర -
 మస్తరితం పాయద్యావాపుభివీ అజ్ఞా గ్రాహ శేషస్సమో రేతా
 యజ్ఞాభ్యతే తద్విద్యోతతే యద్విధూనుతే తథనయతి యన్తేహతి
 తద్వోమతి వాగేవాప్య వాగహర్వాఅశ్వప్య జాయమానస్యమహి -
 మా పురస్తాజ్ఞాయతే రాత్రిరేనం మహిమా ప్రశ్నాదనుజాయత ప్ర -
 తావై మహిమానావశ్యేమభిత్తస్సంభూవతుర్హయోదేవానవమా -
 ధ్ధర్వానురాకా వాశి గన్ధర్వాశ్వోమనుష్యాన్యముద్రోవా అశ్వ -
 న్య యోనిస్సముద్రోబన్ధుః ॥ ౫౪ ॥ వ్యాత్మమవహద్వాదశచ ॥ ౫౫ ॥

గామ్రాగావస్సిమాన నీరిప్రథమే మాని సమాన్యాయది సా -
 మావత్తహే దుభృజ్యం (3) దేవానామర్యోణ చర్వా పృథివ్యై
 తత్త్వ తేకస్తాన్గయే యోవై యగిప్రాణతో యత్రదాఅబ్ర -
 హ్మన్నాకాజ్జిబీజమాద్వయోఽష్టాకాలోఽగ్నయేఽగ్ం హేమా -
 ముచైఽష్టాకాలోఽగ్నయే సమనమద్యేతై పథానో యోవాఅశ్వ -
 న్య మేధ్యన్య శిరగపచ్చ విగ్ంశతిః ॥ ౫౫ ॥

గావస్సమాన్యస్సవనమష్టాభిర్వా ప్రతే దేవకృతం చాభిజ -
 త్యాఽత్యాహుర్వరుణోఽద్భిస్సామ్నై చతుగపచ్చశత్ ॥ ౫౬ ॥

గామ్రామోనిస్సముద్రోబధ్ధః. హరిః ఓమ్ ।

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

కృష్ణయజుర్వేదే సప్తమకాండే

పంచమప్రశ్నఃకాండేశ్చ సమాప్తః.

సమాప్తాయం తైత్తిరీయసంహితా.

శ్రీః

శుభమస్తు.

పాణినీయశిక్షా.

హరిః ఓమ్.

౧ ఖడ్గః. అథశిక్షాంప్రవక్ష్యామి పాణినీయం మతం యథా ।
శాస్త్రానుపూర్వం తద్విద్యాద్యభోక్తం లోకవేదయోః । ౧ ।
ప్రసిద్ధమపి శబ్దార్థమవిజ్ఞాతమబుద్ధిభిః ।
పునర్వ్యక్తికరిష్యామి వాచడచ్చారణవిధిమ్ । ౨ ।
త్రిషష్టిశ్చతుష్షష్టిర్వా వర్ణాశుష్టువతోమతాః ।
ప్రాకృతేనంశ్చైతేచాపిస్వయంప్రాక్తాస్స్వయమ్భువా । ౩ ।
స్వరావింశతిరెకశ్చస్వర్యానాం పంచవింశతిః ।
యాదయశ్చస్పృతాహ్యష్టే చత్వారశ్చయమాష్టస్పృతాః ।
అనుస్వారోవిసర్గశ్చగీకరిహ చాపివరాశ్రయా ।
దుస్సంప్రప్తశ్చైతివిశ్లేయో బికారఃపుతపవచ । ౪ ।

౨ ఖడ్గః. ఆత్మబుద్ధ్యా సమథ్యాకథాన్తసూయక్తైవివక్షయా ।
మనః కాయాగ్నిమాహంతి సప్రవేరయతి మారుతమ్ । ౧ ।
మారుతస్తూరసి చరన్తన్తంజనయతిస్వరమ్ ।
ప్రాతస్సవనయోగంతం ఛన్దోగాయత్రమాశితమ్ । ౨ ।

కణ్ఠ మాధ్యందినయుగం మధ్యమంత్రైష్టభానుగమ్ ।
 తారం తార్తీయసవనం కీషణ్యం జాగతానుగమ్ ॥ ౮ ॥
 సోదీణోఽ మూర్ఘ్యభిహతో వక్త్రమాపద్యమారుతః ।
 వర్ణాజనయతేతేషాం విభాగః పశ్చిధాన్తృతః ॥ ౯ ॥
 స్వరతః కాలతస్థనాత్పీయత్నానుప్రదానతః ।
 ఇతివర్ణవిదః ప్రాహుర్నిపుణం తన్నిబోధత ॥ ౧౦ ॥

3 ఖడ్గః ఉదాత్తశ్చనుదాత్తశ్చ స్వరితశ్చస్వరాస్త్రయః ।
 ప్రాసౌదీమః ప్లుత ఇతికాలతోనియమా అవి ॥ ౧౧ ॥
 ఉదాత్తైనిషాదగాఢారావనుదాత్త ఋషభధైవతో ।
 స్వరితప్రభవాప్యేతే షడ్జమధ్యమపశ్చమాః ॥ ౧౨ ॥
 అష్టైస్థానాని వర్ణానామరః కణ్ఠశ్శిరస్తథా ।
 జహ్వమూలం చదంతాశ్చనాసికోష్ఠా చతాలుచ ॥ ౧౩ ॥
 ఓభావశ్చవిప్రుత్తిశ్చ కషసారేఫవివచ ।
 జహ్వమూలముపద్ధాచ గతిరష్టవిధోష్టః ॥ ౧౪ ॥
 యద్యోభావప్రసన్ధానముకారాదిపరం పదమ్ ।
 స్వరాంతం తాదృశం విద్యా ద్యదన్యద్యన్తకమూష్టః ॥ ౧౫ ॥

౪ ఖడ్గః హకారం పశ్చిమైర్యుక్త మనస్థాభిశ్చసంయుతమ్ ।
 ఘోరస్యం తం విజానీయాత్కణ్ఠ్యమాహురసంయుతమ్ ॥ ౧౬ ॥
 కణ్ఠ్యావహావిచుయశాస్తాలవ్యా ఓష్ఠజావుపూ ।
 స్యుర్మూర్ధన్యా ఋతురషాదన్త్యానితులసాన్తృతాః ॥ ౧౭ ॥

విశ్వమూలకం కుఃప్రకృతే దన్యైశ్చైవస్సస్థితోబుధైః ।

ఏవతు క్షణతాలవ్యాపూజ్ క్షణోష్ణజన్మతా ॥ ౧౮ ॥

అధఃకూత్రాతు క్షణస్య హ్యేకారైకారయోర్భవత్ ।

ఓకాకాకారయోర్మూలతా తయోర్వివృతసంవృతమ్ ॥ ౧౯ ॥

సంవృతం మాత్రికంజ్ఞేయం వివృతంతు ద్విమాత్రికమ్ ।

ఘోషా వా సంవృతాస్సర్వే అఘోషావివృతాస్సస్థితాః ॥

౫ ఖడ్జైః స్వరాణామూత్పాదైవ వివృతం కారణం స్మృతమ్ ।

తేభ్యోఽపివివృతావేజ్ తాభ్యమైచ తద్దైవచ ॥ ౨౦ ॥

అనుస్వారయమాణాం చనాసికాస్థానముచ్యతే

అయోగవాహవిజ్ఞేయా ఆశ్రయస్థానభాగినః ॥ ౨౧ ॥

అలాబువీణానిఘోకాహేదస్తమూల్యస్వరానుగః ।

అనుస్వారస్తుకర్తవ్యానిత్యం హూక్యేష సేషుచ ॥ ౨౨ ॥

అనుస్వారవివృత్యాం తు విరామే చాక్షరద్వయే ।

ద్విరోహ్యేతు విగృహ్ణీయాద్యత్రోకారవకారయోః ॥ ౨౩ ॥

వ్యాప్తీ యథా హరత్పుత్రాష్టంష్ట్రాభ్యాం వచవీడయేత్ ।

భీతాపతనభేదాభ్యాం తద్వద్వర్ణాః ప్రయోజయేత్ ॥ ౨౪ ॥

౬ ఖడ్జైః యథాసారాష్ట్రీకానాః తత్రా(౨)ం ఇత్యభిభాషతే ।

ఎవంతక్లాఃప్రయోక్తవ్యాః కై అరా(౨)ం ఇతిభదయా ॥ ౨౫ ॥

రజ్జవర్ణం ప్రయుజ్జీరన్నాగ్రసేత్సూర్యమక్షరమ్ ।

దీఘకస్వరం ప్రయుజ్జీయాత్పశ్చన్నాసీక్యమాచరేత్ ॥ ౨౬ ॥

హృదయైచైకమాత్రస్త్వధామాత్రస్తు మూఢాని ।
 నాసికాయాంతథాఽధాంచ రజ్జస్యైవం ద్విమాత్రతా ।
 హృదయాదుత్కరే తిష్ఠాకాంస్యేన సమనుస్వరకా ।
 మాదకావం చద్విమాత్రం చ జఘన్వతినిదశకానమ్ ।
 మధ్యతు కమ్పయైత్కమ్ప ముఖాపాశ్చ్యో సమా భవత్ ।
 సరజ్ఞం కమ్పయైత్కమ్పం రథీవేతి నిదశకానమ్ । 30 ।
 ఎవం వర్ణాః ప్రయోక్తవ్యా నావ్యక్తా వ చ పీడితాః ।
 సమ్యగ్వర్ణప్రయోగాణా బ్రహ్మలోక మహీయతే । 31 ।

2 భట్టాః గీతీ శీఘ్రే శిరఃకమ్పి తథా లిఖతపాఠకః ।
 అనర్థజ్ఞోఽల్పకణ్ఠశ్చ షడైతే పాఠకాధమాః । 32 ।
 మాధుర్యమక్షరవ్యక్తిః పదచ్ఛేదస్తు సుస్వరః ।
 ధైర్యం లయసమర్థం చ షడైతే పాఠకాగుణాః । 33 ।
 శక్తితం భీతముద్ఘృష్టమవ్యక్తమనునాసికమ్ ।
 కాకస్వరం శిరసిగం తథా స్థానవివర్జితమ్ । 34 ।
 ఉపాంశుదష్టం త్వరితం నిరస్తం విలమ్బితం గద్గదితం ప్రగీతమ్ ।
 నిష్పీడితం గ్రస్తపదాక్షరం చ వదెన్నదీనం సతుసానునాస్యమ్ ।
 ప్రాతః పఠెన్నిత్యమురస్థితేనస్వరేణ శాదూలరుతోపమేన ।
 మధ్యందిన కణ్ఠగతేన చైవ చక్రాహ్వానం కూజితసన్నిభేన ।
 తారం తు విద్యాత్సవనం తృతీయం
 శిరోగతంతచ్ఛసదాప్రయోజ్యమ్ ।
 మయూరహంసాన్యభృతస్వరాణాం
 తుల్యేననాదేనశిరస్థితేన । 32 ।

౮ ఖడ్జః. అచోఽస్పృష్టా యణస్తీప్తన్న మస్పృష్టాశ్చరన్తస్పృతాః ।
 శేషాస్పృష్టాహలః ప్రోక్తానిబోధానుప్రదానతః । ౩౮ ।
 ఇమోఽనునాసికానప్రకానాధిమో హరుషన్తస్పృతాః ।
 ఈషన్నాదాయణ్ణకశ్చ శ్వాసినస్తుఖపాదయః । ౩౯ ।
 ఈషచ్ఛాప్సాంశ్చరో విద్యాద్గోధామైతత్ప్రచక్షతే ।
 దాక్షీపుత్రపాణినీనా యేనదం వ్యాపితం భువి । ౪౦ ।
 ఛన్తః పాదాతువేదస్య హస్తా కల్పోఽథ పత్యతే ।
 జ్యోతిషామయనం చక్షుర్నిరుక్తం శ్రోత్రముచ్యతే । ౪౧ ।
 శిక్షాఘ్రాణం తు వేదస్య ముఖం వ్యాకరణం స్తృతమ్ ।
 తస్మాత్సాన్లమధీత్యైవ బ్రహ్మలోక మహీయతే । ౪౨ ।

౯ ఖడ్జః. ఉదాత్తమూఖ్యాతి పృహోఽఙ్గులీనాం
 ప్రదేశినీమూలనివిష్టమూర్ధా ।
 ఉపాన్తమధ్య స్వరితం ధృతంచ
 కనిష్ఠికాయామనుదాత్తమేవ । ౪౩ ।
 ఉదాత్తం ప్రదేశినీం విద్యాత్ప్రచయం మధ్యతోఽఙ్గులిమ్ ।
 నిహతం తు కనిష్ఠిక్యాం స్వరితోపకనిష్ఠికామ్ । ౪౪ ।
 అన్తోదాత్త మాద్యుదాత్త-
 ముదాత్తమనుదాత్తం నీచస్వరితమ్ ।
 మధ్యోదాత్తం స్వరితం ద్యుదాత్తం
 త్యుదాత్తమితి నవపదకయ్యా । ౪౫ ।

అగ్ని సోమః ప్రశ్నావీర్యం హవిషాం

స్వర్భృహస్పతిరిద్వా బృహస్పతీ ।

అగ్నిరిత్యనోదాతం సోమ ఇత్యధ్యుదాతం

ప్రేత్యుదాతం వ ఇత్యనుదాతం వీర్యం నీచస్వరితమ్ ।

హవిషాం మధ్యేదాతం స్వరితి స్వరితమ్ ।

బృహస్పతిరితి ద్యుదాతమిద్వా బృహస్పతీ ఇతి త్యుదాతమ్ ।

అనుదాతో హృదిజ్ఞేయో మూర్ధ్న్యదాత ఉదాహృతః ।

స్వరితః కణః మూలీయస్సర్వాస్య ప్రచయన్స్సృతః । ౪౮ ।

౧౦౪౪. చావస్తువదతే మాత్రాం ద్విమాత్రం త్వేవ వాయసః ।

శిఖరాతిత్రిమాత్రం తు నకులన్వర్ధమాత్రకమ్ । ౪౯ ।

కుతీర్థాదాగతం దగ్ధనుపవర్ణం చ భక్షితమ్ ।

సతిస్యపాతే మోక్షోఽస్తి పాపాపేరివకల్పిమాత్ । ౫౦ ।

కుతీర్థాదాగతం వ్యక్తం స్వామ్నాయ్యం సువ్యవస్థితమ్ ।

సున్వరేణ సువక్త్రేణ ప్రయ్యక్తం బ్రహ్మరాజతే । ౫౧ ।

మస్త్రో హీనస్సర్వతో వర్ణతో వా

మిథ్యాప్రయ్యతో సతమగ్ధమాహ ।

సవాగ్మజో యజమానం హీనస్తి

యథన్ద్రోశత్రుస్సర్వతోఽపరాధాత్ । ౫౨ ।

అవక్షరమనాయుష్యం విస్వరంవ్యాధిపీడితమ్ ।

అక్షతం శస్త్రయాపేణ వజ్రంపతతిమస్తకే । ౫౩ ।

హస్తహీనం తుయోఽధీతే స్వరవణావివజ్జితమ్ ।

ఋగ్యజుస్సామభిదక్షో వియోనిమధిగచ్ఛతి । ౫౪ ।

హస్తేనవేదంయోఽధీతే స్వరపణాః కథానంయుతమ్ ।
ఋగ్యజుస్సామభిః పూతో బ్రహ్మలోకమహీయతే । ౫౫ ।

౧౧ఖడ్జః శంకరశ్శాఙ్గరీంప్రచాద్దాక్షీపుత్రాయ ధీమతే ।
వాజ్మయేభ్యస్సమాహృత్య దేవీంవాచమితిస్థితిః । ౫౬ ।
యేనాక్షరసమామ్నాయమధిగమ్యసుహృత్వరాత్ ।
కృత్స్నంవ్యాకరణంప్రోక్తం తస్మైపాణినయేనమః । ౫౭ ।
యేనధాతాగిరఃపుంసాం విమలైశ్శబ్దవారిభిః ।
తమశ్శాఙ్గానజంభిన్నం తస్మైపాణినయేనమః । ౫౮ ।
అక్షానాన్ధస్యలోకస్య జ్ఞానాజ్ఞానశలాశయా ।
చక్షురున్తీవ్రీతంయేన తస్మైపాణినయేనమః । ౫౯ ।

త్రినయనముఖనిస్సృతా మిమాంయ

ఇహపతెత్స్రీయతశ్చనదాద్విజః ।

సభవతిధనధాన్యవశుపుత్రకీర్తిమూఢా

అతులంచసుఖం నమశ్నుతేదవీతి దివీత్వోమ్ । ౬౦ ।

అథశిక్షామాత్మోదాత్తశ్చహకారం స్వరాణాంయథాగీత్యచో-
ఽస్పృష్టాడిదాత్తంచావస్తుశంకర ఎకాదశ । ౧౧ ।

ఇతిపాణినీయశిక్షా సమాప్తా.

ఇయం—మువ్వుయ్యాం సిద్ధాంతకొముద్వ్యాసాకం ముద్రితమేకం
మూలకోశం, తత్త్రైవ అష్టాధ్యాయీసూత్రపాఠేన సహా ముద్రితం
ద్వితీయం మూలకోశం, కాశ్యాం వ్యాఖ్యానేన సహా ముద్రితం
తృతీయం కోశం, తత్త్రైవ శిక్షాసంగ్రహేణ సహా ముద్రితం
సవ్యాఖ్యం చతుర్థకోశరీ చాదర్శకృత్య సంశోధ్యప్రకటితృతా.